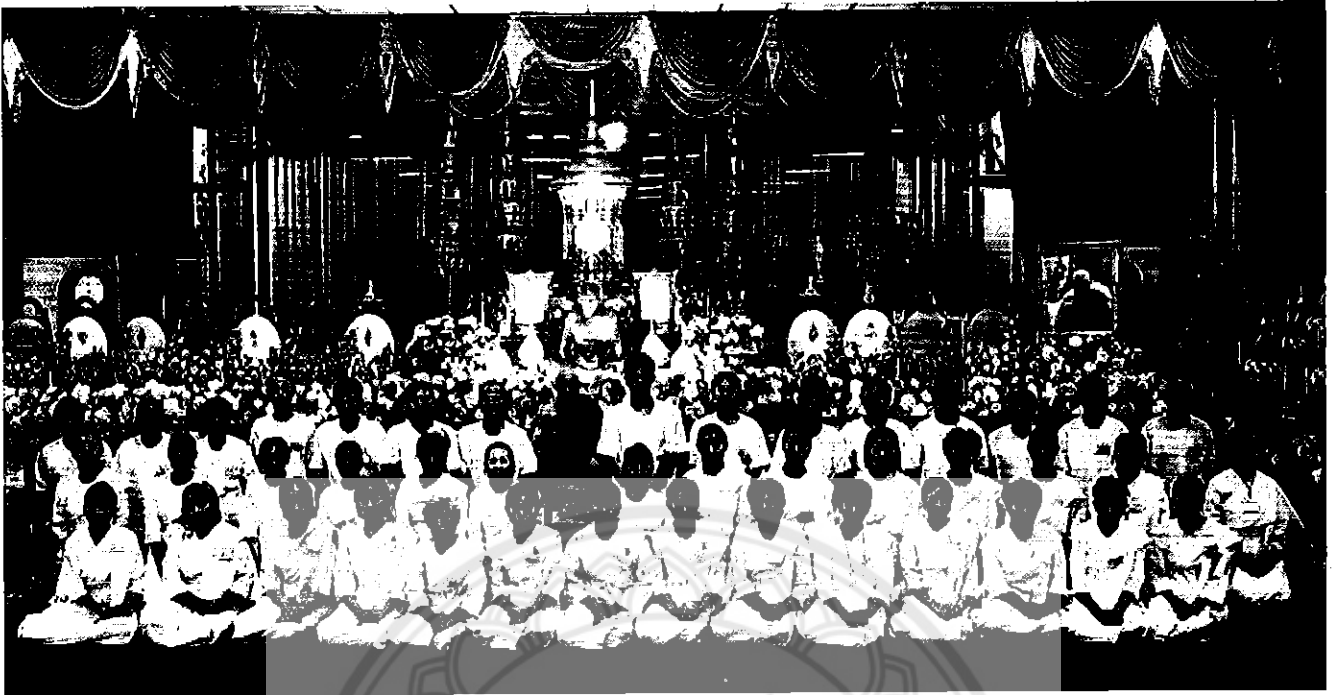

ทัศนียภาพภายในวัด

คณะศิษยานุศิษย์มาราบสรีรศพหลวงพ่อดุสิตาภาวนาครศรีทิวา

ทัศนียภาพด้านหลังกุฏิหลวงพ่อดุสิตา

พระภิกษุแพ จรรย์รักษ์ บิดาหลวงพ่ोजรัญ จิตธมฺโม

ประวัติหลวงพ่ोजรัญ (เรื่องหน้า ๓๒)

หนังสือกรรมข้ามชาติของอาตมา
(เรื่องหน้า ๕๒)

หลวงพ่อกับดาบแม่ทัพ

หลวงพ่อบุญรอดปฏิบัติเหตุคอหัก
เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ เวลา ๑๒.๔๕ น.
ผลกรรมของอาตมา (เรื่องหน้า ๖๕)

เข้าเฝ้าครั้งแรกหัดเดิน ที่โรงพยาบาลสิงห์บุรี
วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๑

บุญสำคัญมาก ทำให้เรารู้ตัวว่าชีวิตมีค่า

ขัดข้องไปหมด ไม่ต้องไปอธิษฐานขอเทวดา
แต่ประการใด ปฏิบัติธรรมดีที่สุดใน
ธรรมคุณ สังฆคุณ พาทุณมหากา

พระพุทธเจ้าหลวงกับวัดอัมพวัน (เรื่องหน้า ๘๓)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ปางอุ้มบาตรพรมน้ำพระพุทธมนต์ (เรื่องหน้า ๑๐๘)

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์, รองศาสตราจารย์ พญ.ฐิติวี แก้วพรสวรรค์
กับ พระเดชพระคุณหลวงพ่ोजรัญ จิตธมโม

คณะศิษย์ศิรราชกับการปฏิบัติบูชาหลวงพ่อ (เรื่องหน้า ๓๖๒)

และสายตาค้างสุดท้าย (เรื่องหน้า ๓๖๔)

สมเด็จพระยา เมื่อครั้งทรงปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร โดยมีพระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ์ ป.ธ. ๙) เป็นพระอาจารย์ผู้ถวายพระกรรมฐาน หลวงพ่อเล่าเรื่องสมเด็จพระยา (เรื่องหน้า ๒๗๐)

มักกะลีผล (เรื่องหน้า ๒๖๓)

ช้างต้นมงคลชัย (เรื่องหน้า ๒๗๖)

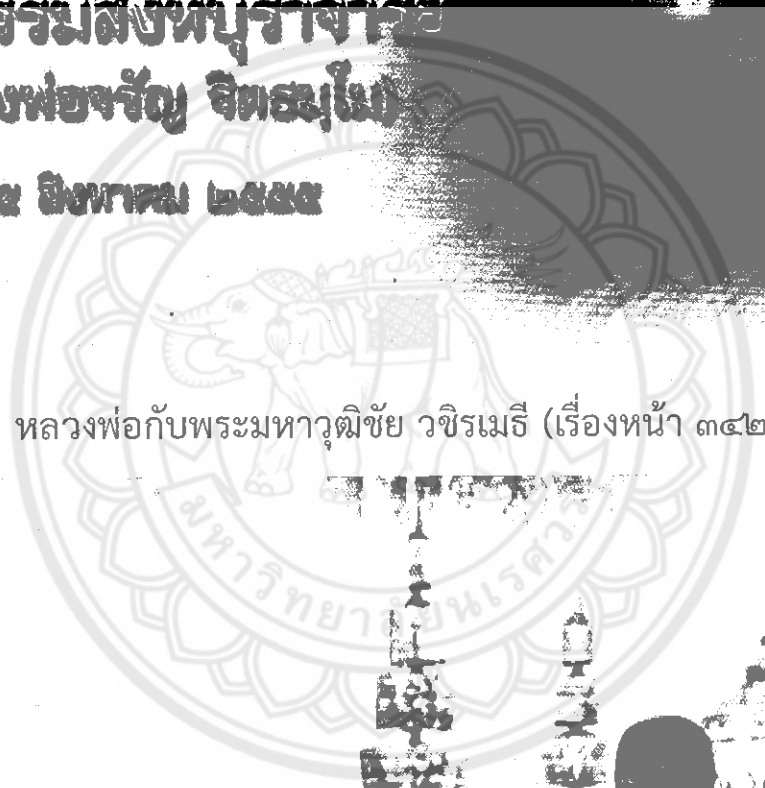

๘๔ ปี

พระธรรมสิงหบุราจารย์
(หลวงปู่จชัย จิตฺตมโน)

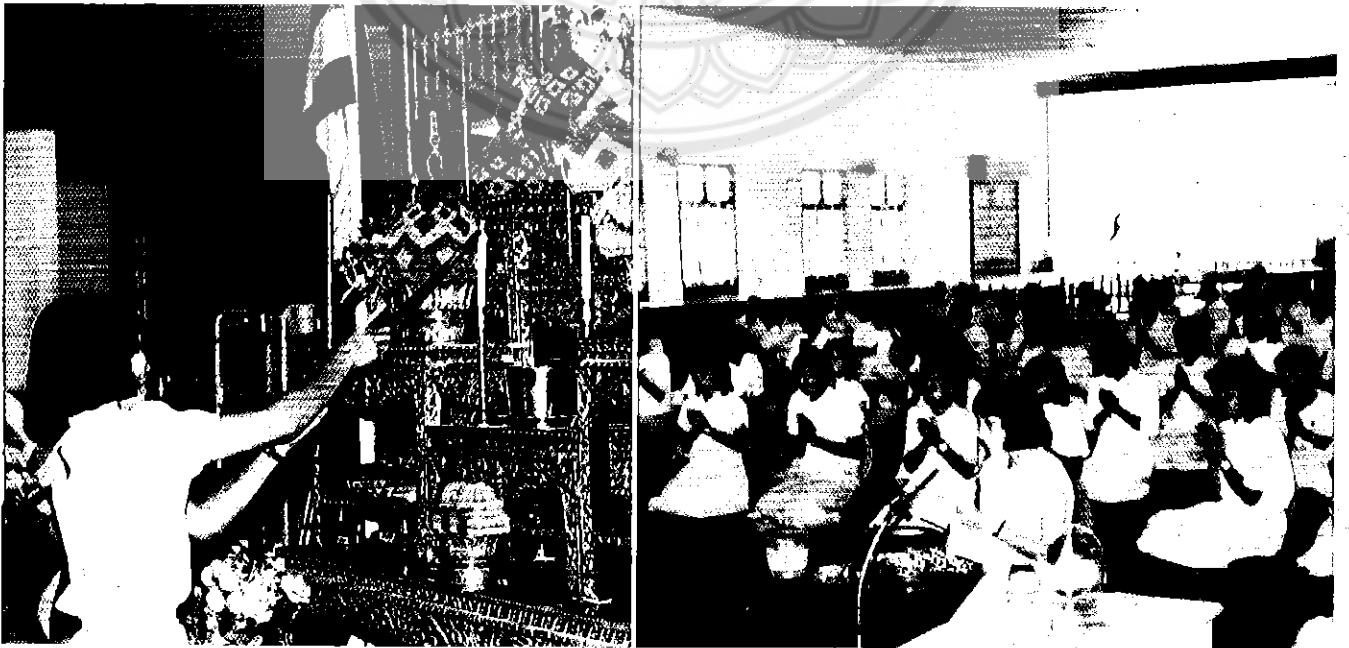
๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๕

หลวงพ่อกับพระมหาวิชัย วชิรเมธี (เรื่องหน้า ๓๔๒)

หลวงพ่อกับพระสังฆราช (เรื่องหน้า ๓๒๑)

อาจารย์สุจิตรา รณรีน (อ่อนค้อม) จุดเทียนบูชาพระรัตนตรัย และกล่าวถวายรายงาน

หลวงพ่อดำแสดงพระธรรมเทศนาแก่นักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรี

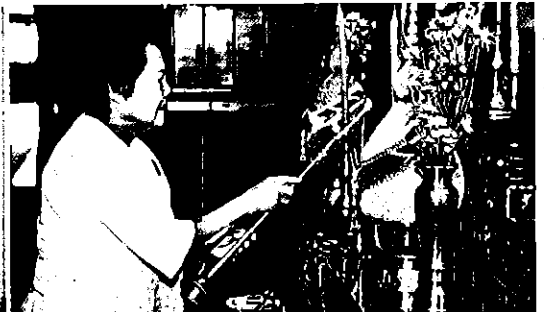

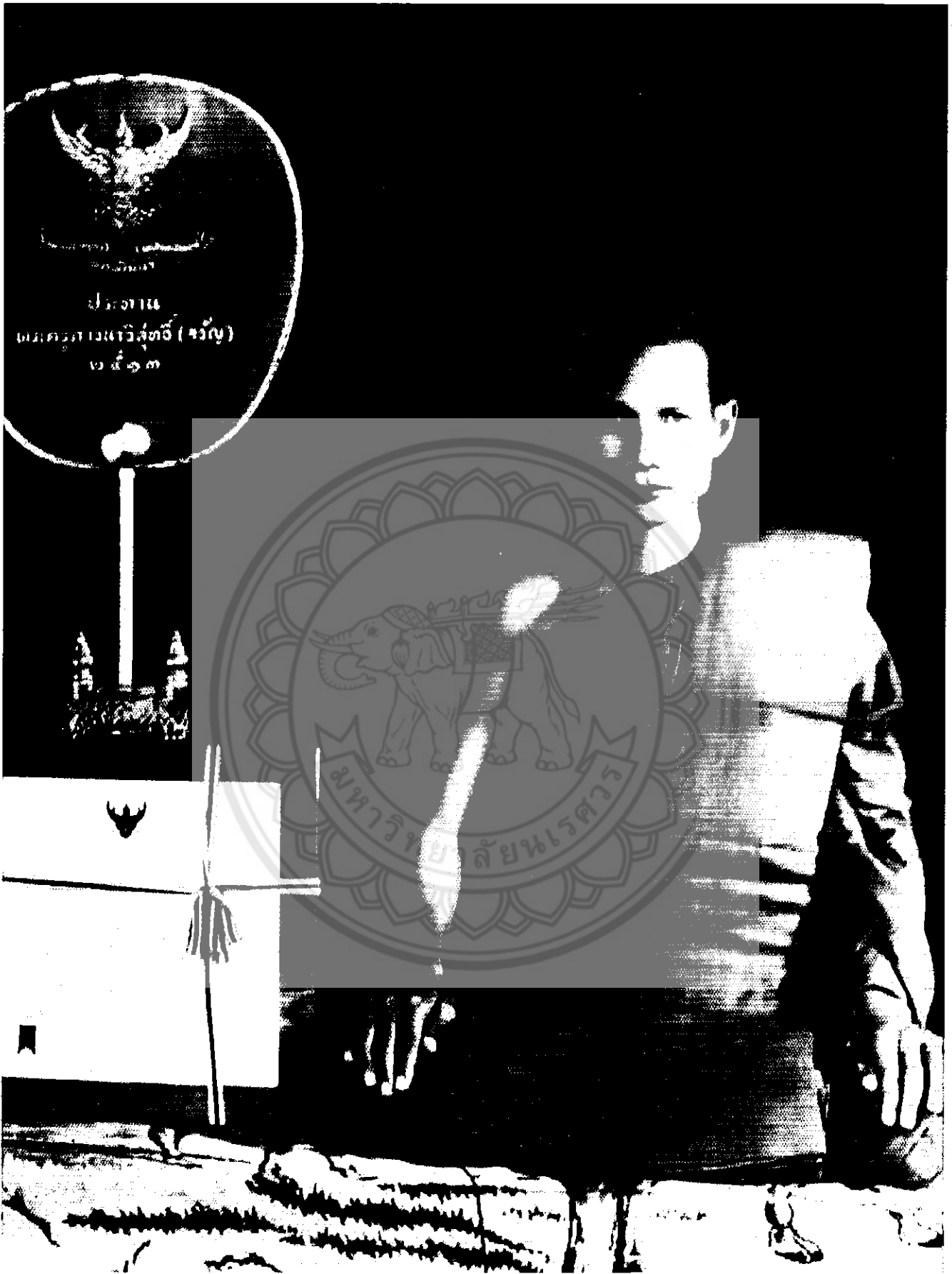
สืบสานงานปณิธานหลวงพ่อ (เรื่องหน้า ๓๘๗)

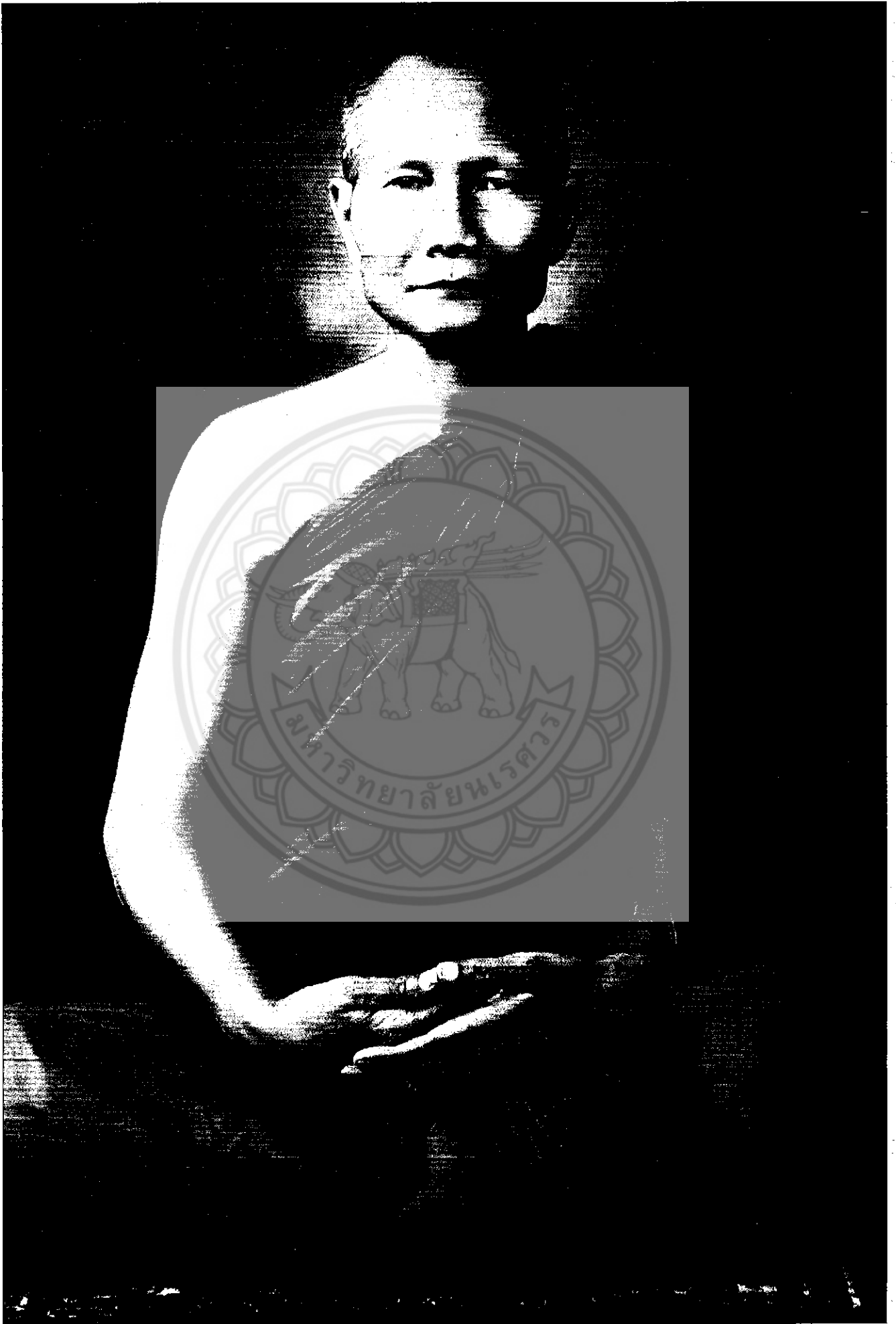
ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน จ.ขอนแก่น

ผศ. ดร. ลำไย โกวิทธยากร

วัยแปลว่า ความเสื่อมโทรมของร่างกายและสังขาร ไม่มีอะไรแน่นอนเลย
ท่านสาธุชนทั้งหลาย อย่าละเลยเรื่องบำเพ็ญจิต อย่าละเลยเรื่องสติปัญญา

ฐิตธัมมมหาคุณานุสรณ์

สัททูลลวิกกีฬิต ฉันท์ ๑๙

- ๐ สุดเอ๋ย...อาลัยคุณ - “พระพ่อ ฯ - พระชินบุตร -
ทลวงพ่อจรัญ ฯ” ...สุด - จะชาน...
- ๐ ลาโลก - ลาคณะสงฆ์ - ปะสก ฯ และบริวาร...
คงสถิต... “คุณูปการ - นุสรณ์”...
- ๐ ภาพ - “ศึกษา - บริรักษ์...และพูน - “พิริยะพร”
แผ่ “ธรรม...” ระเบิดอชจร - เมลือง...
- ๐ โบสถ์ - ศาลา - กุฎิสงฆ์ - ระเบียง...ทำนุบำรุง...
ซ่อม - สร้าง...อร่ามเรือง - สำเร็จ
- ๐ “การศึกษา...” ทำนุสงฆ์ - และศิษย์...ผละก็เมล็ด...
“งามสุด” - ...ประดุงเพชร - รุจี
- ๐ ครอง “สงฆ์สิงหนคร...” - ปถัมภกรณีย์...
เกื้อสงฆ์ - ประชาชี... อนันต์...
- ๐ ทุกทิศไทย - วิเทศ...อำรุงกุศลสรรพ...
สอนศิษย์...ธำรงธรรม - และบุญ...
- ๐ ฝึกศิษย์... “สมถธรรม - วิปัสสนะ...” - พิรุฬห์...
ลือเลื่องกระเดื่องคุณ - บำเพ็ญ...
- ๐ แก้ปัญหา - ภัยชะม่อน - ...ประชาททยะเจ็ญ...
ปลอดทุกข์...และร่มเย็น - เพราะ สำรับอนุสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ๐ จึงทุกทิศ - ถนน...ชิมัง - “กุศลกรรม...”
ไม่ขาด ณ “วัดอัม - วัน” เลขทะเบียน... 1031989
- ๐ งามเอียงามคณะสงฆ์...และศาสนอนันต์...
ถวายบุญ - “พระทรงธรรม ฯ - พระวงศ์...” เลขเรียกหนังสือ... ๖๐ 614๐
- ๐ เพื่อชาติ - ศาสน์ - และกษัตริย์...สถิตจิรดำรง... ๕ ๓๓ 2๕๖๗
- ๐ สุดท้าย... “ลูกิจสงฆ์ - สกล...”
- ๐ แต่แล้ว...ดจนภา...ก็อัสสุชะทัน...
- ๐ “พ่อ ฯ” - ดับสลายชนม์ - คละไคล...
- ๐ ศิษย์ - สงฆ์ ฯ - เคล้า...มนะชุม...กุศล - คุณพระไตร -
- ๐ รัตน์ - ดาล “พระพ่อ ฯ” ได้ - ลุสถาน (นิพพานเทอญ.)

พลตรี เฉลิมชัย เสียงใหญ่

ร้อยกรองน้อมถวายเป็น “อภิสิมมานนบุชาลัย” ในพระคุณ ฯ

มาลัยถวายหลวงพ่อ

ร้อยดวงใจแทนมาลัยถวายหลวงพ่อ

ผู้เพียรก่อก่อปรสร้างทางสุชี

ให้มวลศิษย์มวลชนเป็นคนดี

ด้วยสติปัญญาที่ท่านแสดง

ถึงเหนื่อยยากอย่างไรไม่เคยบ่น

สู้อดทนทำไปไม่หน่ายแห่ง

สร้างความดีต่อไปไม่กลางแคลง

จิตท่านแผ่ด้วยเมตตาหาใดปาน

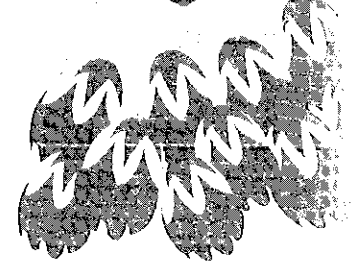
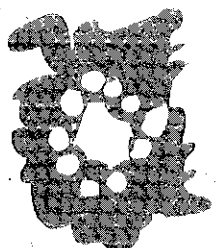
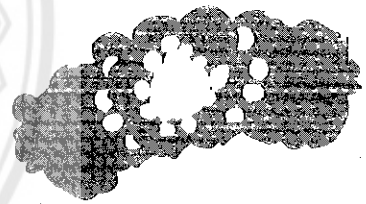
ท่านตรากตรำทำงานมานานนัก

ด้วยความรักด้วยกรุณามหาศาล

ครั้นบัดนี้ท่านลู่ถึงนิพพาน

ทุกดวงมานศิษย์พร้อมน้อมบูชา

ด้วยคารวะอย่างสูง
คณะศิษย์ผู้จัดทำหนังสือ หลวงพ่ออยู่คู่วัดอัมพวัน
(สุทัตสา อ่อนค้อม ประพันธ์)

คำปรารภ

หนังสือ กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑ ที่คณะศิษยานุศิษย์พิมพ์ถวายหลวงพ่อก่อน เพื่อมอบเป็นธรรมบรรณาการแด่ผู้ที่มีร่วมงานบำเพ็ญกุศลวันคล้ายวันเกิดหลวงพ่อก่อน ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๐ และหลังจากนั้นก็ถือเป็นประเพณีว่า วันที่ ๑๕ สิงหาคมของทุกปี ที่วัดอัมพวันจะมีการแจกหนังสือ กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ ก็เป็นดังที่กล่าวนี้มาทุกปี จากเล่ม ๑ จนถึงเล่ม ๒๙ ซึ่งข้าพเจ้าไม่คาดคิดมาก่อนว่า จะเป็นเล่มสุดท้าย

ท่านอาจารย์ พ.อ. (พิเศษ) ทองคำ ศรีโยธิน เป็นหัวหน้าบรรณาธิการ ตั้งแต่เล่ม ๑ ถึงเล่ม ๒๒ โดยมีข้าพเจ้าและ ผศ. ดร.สมพร แมลงภู เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการ เมื่อท่านอาจารย์ทองคำถึงแก่กรรมในเดือนตุลาคม ๒๕๕๑ ข้าพเจ้าจึงทำหน้าที่หัวหน้าบรรณาธิการแทนมาตั้งแต่เล่ม ๒๓ (ปี ๒๕๕๒) ถึงเล่ม ๒๙ (ปี ๒๕๕๘) รวม ๗ เล่ม โดยได้รับความเมตตาจาก ผศ. พิศศิริ กมลเวช คุณงามเฉ็ด หอรัตนชัย คุณธรรณิษฐ์ มาหาธนประทีป คุณนรินทร์ จริโมภาส และคุณลักษมณ หอรัตนชัย ช่วยกันอย่างเข้มแข็งจนทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ข้าพเจ้าคาดไม่ถึงว่า กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๒๙ จะเป็นเล่มสุดท้าย และเหมือนมีอะไรมาดลใจให้ข้าพเจ้าเขียนเรื่อง มรดกทางปัญญาของวัดอัมพวัน ซึ่งย่อหน้าสุดท้าย ข้าพเจ้าเขียนว่า

ประมาณสิบปีมาแล้ว ศิษย์วัดอัมพวันสามคน คือ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์ รองศาสตราจารย์ พญ. จิตวี แก้วพรสวรรค์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม ได้นำพานธูปเทียนแพขึ้นไปกราบพระเดชพระคุณหลวงพ่อยังกุฏิชั้นบน รองศาสตราจารย์ พญ. จิตวี กล่าวอาราธนา นิมิตต์พระเดชพระคุณหลวงพ่อก่อนให้ดำรงชั้นธำมณอยู่จนถึง ๑๐๐ ปี พระเดชพระคุณหลวงพ่อก่อนรับโดยดุขณภาพ ศิษย์สามคนต่างปลาบปลื้มยินดีอย่างที่สุด

ท่านผู้อ่านคงกลางแคลงใจว่า ไยหลวงพ่อก่อนจึงละสังขารก่อนถึงเวลาที่พวกเราอาราธนา นิมิตต์ไว้ เรื่องนี้มีคำตอบเพราะเป็นเรื่องสำคัญมาก ทว่าข้าพเจ้าจะต้องส่งต้นฉบับวันนี้และเดี๋ยวนี้ จึงขอยกไปตอบในเรื่อง วัดอัมพวัน ณ วันนี้ ซึ่งเป็นเรื่องต่อจาก หลวงพ่อก่อนอยู่คู่วัดอัมพวัน หนังสือสองเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายนำเงินมาสมทบสร้างพระเจดีย์ หลังจากนั้นหนังสือสองเล่มนี้ก็จะเป็นมรดกทางปัญญาของวัดอัมพวัน เช่นเดียวกับหนังสือ กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ ทั้ง ๒๙ เล่ม และไม่อนุญาตให้ผู้ใดนำไปพิมพ์แจก เพราะหลวงพ่อก่อนสั่งไว้ไม่ให้ลูกศิษย์บอกบุญเรียไร อันจะนำไปซึ่งการเบียดบังผลประโยชน์ของวัด

รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม
ในนามคณะกรรมการผู้จัดทำหนังสือ หลวงพ่อก่อนอยู่คู่วัดอัมพวัน
๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

	หน้า
ฐิตธัมมมหาคุณานุสรณ์	๑๙
มาลัยถวายหลวงพ่อ	๒๐
คำปรารภ	๒๑
ภาคประวัติ	
• วัดอัมพวัน	๒๖
• ประวัติหลวงพ่ोजรัญ ฐิตธัมโม	๓๒
• ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม	๔๒
• หน้ักรรรมข้ามชาติของอาตมา	๕๒
• ผลกรรมของอาตมา	๖๕
• เมื่ออาตมาไปอยู่กับหลวงพ่อสวดวัดปากน้ำ	๗๒
• เมื่ออาตมาเรียนกรรมฐานที่วัดมหาธาตุ	๗๔
• เมื่ออาตมาได้พบกับสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว	๘๐
• พระพุทธเจ้าหลวงกับวัดอัมพวัน	๘๓
• หลักการของพระพุทธศาสนา	๙๑
• ประวัติการสร้างสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และหลวงปู่แสง	๑๐๒
• สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ปางอุ้มบาตรพรมน้ำพระพุทธมนต์	๑๐๘
ภาคธรรมบรรยาย	
• กรรมฐานเบื้องต้น	๑๑๐
• ยากแท้ ... แต่ไม่เคย	๑๑๘
• ทุกข์	๑๒๑
• วิธีสู้เวทนา	๑๓๐

● อัสสาสะ – ปัสสาสะ	๑๓๔
● เก็บอารมณ์	๑๓๙
● สนิมในใจ	๑๕๒
● วิปัสสนาพัฒนาจิต	๑๕๕
● คติกรรมฐาน	๑๖๕
● กรรมฐานแก้กรรมได้อย่างไร	๑๗๑
● สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี	๑๘๐
● วิธีแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล	๑๘๖
● ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ	๑๙๓
● มงคลชีวิตและการเวียนว่ายตายเกิด	๑๙๘
● จับหลัก	๒๐๓
● แยกรูป แยกนาม	๒๐๕
● สติปัญญาภาคปฏิบัติ	๒๑๒
● แก้กรรมด้วยการกำหนด	๒๒๕
● ทำความดีนี้แสนยาก	๒๓๗
● จิตที่พัฒนา	๒๕๑
● วิธีสอบอารมณ์	๒๕๔

ภาคหลวงพ่อเล่าขาน

● มัถกะลีผล	๒๖๓
● หลวงพ่อเล่าเรื่องสมเด็จย่า	๒๗๐
● อภินิหารพระนเรศวรที่อเมริกา	๒๗๓
● ช้างต้นมงคลชัย	๒๗๖
● พระญวนแก้กรรม	๒๗๘
● อุบาสิกาสู่ม ท่องยี่ง ศิษย์เอกของหลวงพ่อ	๒๘๕
● ไทรจิตของ วิกโก๊ บรุน ชาวนอร์เวย์	๒๙๘

ภาคผลงานลูกศิษย์

- กราบรำลึกย้อน ... “คำสอนหลวงพ่ ...” ๓๐๒
- หลวงพ่อกับสมเด็จพระสังฆราช ๓๐๓
- อนุโมทนาภา ๓๒๑
- หลวงพ่อจรัญ จิตธมโม : พุทธสาวกผู้อุทิศชีวิตเพื่อพระศาสนา ๓๓๕
- หลวงพ่อกับพระมหาวิมลชัย วชิรเมธี ๓๓๖
- Four Weeks As A Monk ๓๔๒
- คณะศิษย์ศิรัราชกับการปฏิบัติบูชาหลวงพ่ ๓๔๖
- สายตาครั้งสุดท้าย ๓๖๒
- สามศิษย์เอกของหลวงพ่ ๓๖๔
- เมตตากรุณาของหลวงพ่ ๓๗๑
- กรรณฐานเปลี่ยนชีวิต ๓๗๓
- ประสบการณ์การปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้า ๓๗๖
- สืบสานปณิธานงานหลวงพ่ ๓๗๗
- ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน ๓๗๙
- เรื่องที่ไม่ธรรมดาของหลวงพ่ ๓๘๑
- หลวงพ่ฝากไว้ ๓๘๕
- โครงการปฏิบัติธรรม ยุวชนต้นแบบ ๓๘๙
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือ หลวงพ่อยู่คู่วัดอัมพวัน ๔๐๐

บรรณานุกรม

๔๐๑

๑๓๖

ภาคประวัติ

๑๓๖

ประวัติวัดอัมพวัน

วัดอัมพวัน ตั้งอยู่เลขที่ ๕๓ บ้านอัมพวัน ถนนเอเชีย กม. ๑๓๐ ต.พรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๓๑ ไร่ ๒ งาน ๘๐ ตารางวา สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ. ๒๑๗๕ สมัยกรุงศรีอยุธยา หลังจากได้สร้างวัดมั่นคงแล้ว ได้ดำเนินการสร้างอุโบสถขึ้นเสร็จเรียบร้อยในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ประมาณ พ.ศ. ๒๒๓๑ ตามที่ปรากฏในศิลาจารึก

ในอุโบสถหลังเก่า ความว่า คนจีนสร้างอุโบสถ ครั้งนำเรือกำปั่นทำการค้ากับสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมืองลพบุรี มากับฝรั่งเศสฮอลันดา สร้างอุโบสถเสร็จแล้ว ฝรั่งเศสเพื่อนคนจีนได้ขอพระราชทานพระนาครปรกหินทั้งสององค์จากสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ให้คนจีนเอาไปไว้ในอุโบสถ และพระพุทธรูปดังกล่าวนี้คงประดิษฐานอยู่ในอุโบสถหลังปัจจุบัน ในช่วงกรุงศรีอยุธยาตอนปลายที่บ้านเมืองถูกข้าศึกรุกราน วัดนี้ก็ทรุดโทรมลงในช่วงหลังจากนั้นมา และได้รับการบูรณะพัฒนาขึ้นใหม่ แต่เพิ่งจะมาเจริญรุ่งเรืองมากในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา ที่พระจรัญ จิตธมโม ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ได้พัฒนาวัดทุกด้านจนได้รับการยกย่องจากทางราชการ ให้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างในปี พ.ศ. ๒๕๑๓

จากการสำรวจทางราชการ พบว่า มีการสร้างพระอุโบสถผูกพัทธสีมา ๒ ครั้ง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๗๐ เมตร และได้ผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๓

พื้นที่ตั้งวัดอัมพวันแม่น้ำเจ้าพระยา ทางวัดได้ตัดถนนทำคันคูป้องกันน้ำท่วมโดยรอบ มีถนนคอนกรีตแยกจากถนนสายเอเชียเข้าถึงวัด การคมนาคมสะดวก อาคารเสนาสนะต่าง ๆ มากมาย ต้นไม้ทั่วไปนั้นปลูกดอกไม้ ไม้ใบ มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในวัด เช่น การจัดให้มีโรงบำบัดน้ำเสียและการจัดระบบขจัดขยะรอบบริเวณวัด

ปัจจุบันวัดอัมพวันเป็นที่อยู่พำนักของพระธรรมสิงหบุราจารย์ ซึ่งท่านมีปฏิปทาเป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส นอกจากท่านจะเป็นนักบริหารแล้ว ยังเป็นนักปฏิบัติ และนักสอนที่รู้จักใจคนทุกเพศทุกวัย และทุกชั้นวรรณะ ในรอบปีหนึ่ง ๆ ได้ดำเนินการจัดอบรมสอนการปฏิบัติกรรมฐาน บรรยายธรรม ปีละจำนวนมาก วัดอัมพวันจึงเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ประชาชนทั่วไป

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ลำดับที่	ชื่อ - ฉายา	ดำรงตำแหน่งตั้งแต่
รูปที่ ๑	พระครูญาณสังวร	ประมาณ พ.ศ. ๒๒๐๐
รูปที่ ๒	พระครูพรหมนครบวรราชมุนี	พ.ศ. ๒๓๘๒ ถึง พ.ศ. ๒๓๙๗
รูปที่ ๓	พระครูปาน	พ.ศ. ๒๓๙๘ ถึง พ.ศ. ๒๔๑๒
รูปที่ ๔	พระอธิการเทศ	พ.ศ. ๒๔๑๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๗
รูปที่ ๕	พระอธิการเย็น	พ.ศ. ๒๔๒๘ ถึง พ.ศ. ๒๔๔๒
รูปที่ ๖	พระใบฎีกาแย้ม	พ.ศ. ๒๔๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๖
รูปที่ ๗	พระอธิการเลี่ยม	พ.ศ. ๒๔๕๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๕
รูปที่ ๘	เจ้าอธิการสัว	พ.ศ. ๒๔๖๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๖
รูปที่ ๙	พระอธิการล้วน	พ.ศ. ๒๔๗๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๐
รูปที่ ๑๐	พระอธิการหล้า เหมโก	พ.ศ. ๒๔๘๑ ถึง พ.ศ. ๒๔๙๙
รูปที่ ๑๑	พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมฺโม)	พ.ศ. ๒๕๐๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙

บริเวณวัด เสนาสนะและถาวรวัตถุ

วัดอัมพวัน ได้เน้นการพัฒนาจิต ทำให้มีประชาชนเดินทางเข้ามาเพื่อศึกษาปฏิบัติธรรม และอบรมโครงการพัฒนาจิตเป็นจำนวนมาก จึงได้จัดทำป้ายวัดอัมพวันขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้ทราบ และสะดวกในการเดินทางเข้ามายังวัดอัมพวัน

เมื่อผู้มีความประสงค์จะเดินทางมาวัดอัมพวัน สามารถเดินทางมาตามถนนสายเอเชีย อ่างทอง - สิงห์บุรี จะเห็นป้ายวัดอัมพวันชัดเจน ผ่านเข้ามาประมาณ ๑ ก.ม. จะเห็นป้ายวัดพัฒนาปี พ.ศ. ๒๕๑๒

และป้ายวัดพัฒนาดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ถัดไปจะเป็นซุ้มข้างแก้ว ที่ทางวัดจัดขึ้น เพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงขึ้นครองราชย์ครบ ๕๐ ปี เมื่อ เลี้ยวซ้ายเข้าไป จะเห็นป้ายชื่อวัดอัมพวัน ขนาดใหญ่ เขียนว่า สำนักวิปัสสนากรรมฐาน วัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี

การสาธารณูปโภคภายในวัด

วัดอัมพวันเป็นวัดที่มีพื้นที่ไม่มาก แต่ภาระหน้าที่ภายในวัดมีอยู่มากมาย มีผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติต่อเนื่องตลอดทั้งปี และมีผู้ที่มาเยี่ยมชม วัดเป็นจำนวนมาก ทางวัดจึงได้จัดสาธารณูปโภคภายในวัดไว้อย่างครบครันและพอเพียง เพื่อความสะดวก เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การรักษาพยาบาล หรือกระทั่งการสร้างป้อมยามตำรวจขึ้น เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณวัด

ห้องสุขาสาธารณะ

วัดอัมพวัน เป็นวัดที่มีประชาชนเข้ามาเยี่ยมชม และศึกษาปฏิบัติธรรมหมุนเวียนกันไปตลอดทั้งปี เป็นจำนวนมาก ทางวัดจึงต้องสร้างห้องสุขาขึ้น ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ประมาณ ๔๐๐ ห้อง

ที่พักผ่อนในบริเวณวัด

หากพุทธศาสนิกชนที่มาวัดอัมพวัน ไม่ว่าจะจากใกล้หรือไกล ทางวัดได้จัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ อยู่ทั่วบริเวณวัด จัดเป็นส่วนที่พักผ่อนของสงฆ์ ที่พักผ่อนของผู้ปฏิบัติธรรม และที่พักผ่อนของประชาชน ทั่วไป โดยเน้นความสะอาด ร่มรื่น เย็นสบาย และสวยงาม

พรรณไม้ต่างๆ

ท่านเจ้าอาวาสและคณะกรรมการวัดมีนโยบายชัดเจน ที่จะทำให้พื้นที่ต่าง ๆ ภายในบริเวณวัด เป็นแหล่งพักผ่อนจิตใจ จึงได้จัดให้มีการจัดทำสวนหย่อมอยู่ทั่วบริเวณ พร้อมทั้งปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น อยู่ทั่วบริเวณวัด

ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ได้จัดแยกเขตต่าง ๆ ภายในวัดอัมพวันออกเป็นสัดส่วน แยกออกไปเป็น เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส เขตบำเพ็ญกุศลภาวนา

- เขตพุทธาวาส อยู่ในอุโบสถวัดอัมพวัน
- เขตสังฆาวาส อยู่ที่บริเวณเขตสวนป่าภาวนา เป็นเขตที่พักของพระภิกษุ ซึ่งห้ามไม่ให้ญาติโยมของพระภิกษุเข้าไปรบกวน
- พื้นที่อื่น ๆ ภายในบริเวณวัด ทางวัดได้จัดให้มีโครงการลานวัด ลานกีฬา ลานใจ ขึ้นอยู่ภายในบริเวณวัด ดังนี้

๑. ลานวัด อยู่บริเวณอุโบสถ ศาลาสุธรรมภาวนา และหอประชุมภาวนา – กรศรีทิพา ซึ่งเป็นที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และอบรมโครงการพัฒนาจิตใจในด้านต่าง ๆ
๒. ลานกีฬา อยู่ที่โรงเรียนวัดอัมพวัน จัดให้มีการสร้างสนามฟุตบอล และอาคารอเนกประสงค์ เพื่อให้เป็นโรงฝึก สำหรับให้เด็กนักเรียนและ

ลูกหลานของพุทธศาสนิกชน บริเวณหมู่บ้านได้มีสนามกีฬาและโรงฝึกกีฬาไว้ออกกำลังกาย เป็นการแก้ไขปัญหาล้างเสพติดในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

๓. ลานใจ ได้จัดแบ่งเป็นเขตภาวนา เพื่อให้เป็นเขตสำหรับผู้ปฏิบัติธรรม โดยไม่ให้มีการรับแขก และการส่งเสียง

รบกวน เพื่อความสงบ และอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนี้

- เขตภาวนา ๑ สำหรับพระภิกษุสงฆ์
- เขตภาวนา ๒ สำหรับพุทธศาสนิกชน อุบาสก อุบาสิกาทั่วไป

การวางแผนและโครงการประจำปี

การดำเนินงานของวัดนอกจากจัดดำเนินการในรูปคณะกรรมการแล้ว ยังได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในแต่ละปีไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน วัดอัมพวันมีแผนงานโครงการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. โครงการฝึกอบรมพัฒนาจิต
๒. โครงการสู่ร่มกาสาวพัสตร์
๓. โครงการบำเพ็ญกุศลในโอกาสคล้ายวันเกิด

พระธรรมสิงหบุราจารย์

๔. โครงการบำเพ็ญกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร และทอดผ้าป่า ๒๐๐ วัด
๕. โครงการบำเพ็ญกุศลอุทิศให้บูรพาจารย์
๖. โครงการบรรพชาสามเณร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๗. โครงการอบรมปฏิบัติธรรมเนกขัม (ศีลจาริณี) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
๘. โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของยุวพุทธิกสมาคมฯ
๙. โครงการธนาคารข้าว ธนาคารน้ำ
๑๐. โครงการยาเพื่อประชาชน
๑๑. โครงการธรรมเกษตรยั่งยืน
๑๒. โครงการธนาคารโคกระบือ

โบราณวัตถุที่ขุดได้ใต้อุโบสถหลังเก่า ขณะนี้บรรจุอยู่ในฐานพระประธานของวัดอัมพวัน

โบราณสถาน

วัดอัมพวัน สร้างประมาณ พ.ศ. ๒๑๗๕ สมัยกรุงศรีอยุธยา หลังจากได้สร้างวัดมั่นคงแล้ว ก็ได้ดำเนินการสร้างอุโบสถขึ้นสำเร็จเรียบร้อย ประมาณ พ.ศ. ๒๒๓๑ ซึ่งเป็นสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย บ้านเมืองถูกข้าศึกรุกราน วัดอัมพวันก็ทรุดโทรม ลงมาก และได้มีการบูรณะพัฒนาขึ้นมาใหม่ โบราณสถานของวัดจึงไม่มีปรากฏ คงเหลือแต่ประวัติศาสตร์ที่รวบรวมไว้เป็นประวัติของวัด

โบราณวัตถุ

เนื่องจากวัดอัมพวันเป็นวัดเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีศิลาจารึกบันทึกไว้ในอุโบสถหลังเก่า (ปัจจุบันไม่มีปรากฏให้เห็น เนื่องจากได้มีการบูรณะพัฒนา) ความว่า คนจีนได้สร้างอุโบสถครั้งนำเรือกำปั่นทำการค้ากับสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเมืองลพบุรี มากับฝรั่งเศสฮอลันดา สร้างอุโบสถเสร็จแล้ว ฝรั่งเศสเพื่อนคนจีนได้ขอพระราชทานพระนาครักษาทั้งสององค์จากสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ให้คนจีน

เอาไปไว้ในอุโบสถและพระพุทธรูปดังกล่าวนี้วัดอัมพวันยังคงดูแลรักษาไว้ เป็นโบราณวัตถุ ให้ประชาชนได้ศึกษาสืบไป นอกจากนี้ยังพบ พระพุทธรูป อีก ๑ องค์ ที่มีอยู่คู่กับวัดและไม่มีประวัติที่บันทึกไว้ แต่วัดก็ได้ดูแลเก็บรักษาไว้

โบราณวัตถุที่วัดอัมพวันดูแลรักษาไว้ มีดังนี้

๑. พระพุทธรูปนาคปรกหิน จำนวน ๒ องค์
ลักษณะ เป็นพระพุทธรูปนาคปรก ทำด้วย หินทราย สมัยลพบุรี
ขนาด หน้าตักกว้าง ๕๐ ซม. สูงจากฐานล่างถึงนาคปรก ๑๑๖ ซม.
จากหน้าตักถึงเศียร ๖๐ ซม.

สถานที่ประดิษฐาน ห้องรับรองประชาชนฟังธรรม ซึ่งเป็นสถานที่ที่ประชาชนมาฟังธรรมจากหลวงพ่อก และให้ประชาชนได้กราบไหว้บูชา และศึกษาโบราณวัตถุ

๒. พระพุทธรูปปางสมาธิเพชร จำนวน ๑ องค์
ลักษณะ เป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน ปางสมาธิเพชรเกตุดอกบัวตูม เนื้อสัมฤทธิ์
ขนาด หน้าตักกว้าง ๑ ศอก
สถานที่ประดิษฐาน ห้องพระของเจ้าอาวาส และจะนำมาให้ประชาชน
ได้กราบไหว้บูชาและศึกษาโบราณวัตถุ ในวันสงกรานต์และวันอื่น
ตามความเหมาะสม

๓. พระพุทธรูปนาคปรกหิน จำนวน ๑ องค์
ลักษณะ เป็นพระพุทธรูปนาคปรก ทำด้วยหินทราย สมัยลพบุรี
ขนาด หน้าตักกว้าง ๓๕ ซม. สูงจากฐานล่างถึงนาคปรก ๙๐ ซม. จากหน้าตักถึงเศียร ๗๕ ซม.
สถานที่ประดิษฐาน ห้องรับรองประชาชนฟังธรรม ซึ่งเป็นสถานที่ที่ประชาชนมาฟังธรรมจากหลวงพ่อก และให้ประชาชนได้กราบไหว้บูชา และศึกษาโบราณวัตถุ

๔. ตู้พระไตรปิฎก จำนวน ๑ หลัง
ลักษณะ เป็นตู้ไม้เก็บพระไตรปิฎก ลายรดน้ำ สร้าง พ.ศ. ๒๓๑๐
สถานที่ประดิษฐาน กุฏิเจ้าอาวาส

๕. ตู้พระธรรม จำนวน ๑ หลัง
ลักษณะ เป็นตู้ไม้เก็บรักษาใบลานเก่าแก่ สร้าง พ.ศ. ๒๒๐๐
สถานที่ประดิษฐาน กุฏิเจ้าอาวาส

ประวัติหลวงพ่ोजรัญ จิตรมโม

พระราชทินนาม

พระธรรมสิงหบุราจารย์ ภาวนาปฏิภาณโกศล โสภณธรรมานุสิฐ พิพัฒนกิจสุนทร มหาคณิสสร
บวรสังฆาราม คามวาสี

กำเนิด

หลวงพ่อกำเนิดในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
โยมบิดา ชื่อ แพ จรรย์รักษ์ (ต่อมาได้อุปสมบทจนถึงแก่กรรมที่วัดพรหมบุรี จ.สิงห์บุรี)
โยมมารดา ชื่อ เจิม จรรย์รักษ์ (นามสกุลเดิม สุขประเสริฐ)

สถานะเดิม

จรัญ จรรย์รักษ์ เกิดวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ตรงกับวันพุธ แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะโรง
เวลา ๐๗.๑๐ น. ณ บ้านเลขที่ ๑๕ ต.ม่วงหมุ่ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี

การศึกษา

พระธรรมสิงหบุราจารย์ได้ศึกษาเล่าเรียนในทางโลก ดังต่อไปนี้

- โรงเรียนประชาบาลวัดศรีมหาภิรมย์
- โรงเรียนสิงห์วิทยายน
- โรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี
- โรงเรียนศิริสุทโธ
- โรงเรียนสุวิฑดารามาศ

ศึกษาดนตรีไทย

ได้ศึกษาดนตรีไทย มีปี่พาทย์มอญ แตรวงเครื่องสาย การประพันธ์บทขับร้อง จากโยมบิดา
และโยมปู่ (พันธ์หลวงธารา)

ศึกษาโรงเรียนนายตำรวจ

พันธ์หลวงธารา ได้นำพระธรรมสิงหบุราจารย์ เข้าฝากตัวกับ จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี เพื่อเข้าศึกษาโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พระธรรมสิงหบุราจารย์ ศึกษาอยู่
ประมาณ ๑ เดือน จึงขอลาออกเนื่องจากไม่ถูกอัธยาศัยในวิชานี้

อุปสมบท

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘ ปีชวด
เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ พัทธสีมา วัดพรหมบุรี อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
พระพรหมจริยคุณ (ดี ธรรมปณฺโณ) วัดแจ้งพรหมนคร ต.ต้นโพธิ์ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี
เป็นพระอุปัชฌาย์
พระครูถาวรวิริยคุณ (กิมเฮง) วัดพุทธาราม ต.บ้านแปง อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
เป็นพระกรรมวาจาจารย์
พระอธิการช่อ ปากาโร วัดพรหมบุรี เป็นอนุสาวนาจารย์
อุปสมบทในพระพุทธศาสนา รวม ๖๘ พรรษา

วิทยฐานะ

- พ.ศ. ๒๕๘๗ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนสุวิฑดารามาศ จ.สิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๙๒ สอบไล่ได้นักธรรมโท ณ สำนักเรียนวัดแจ้งพรหมนคร อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๙๓ ศึกษาภสิณ ๑๐ และวิชาคชศาสตร์ กับพระครูนิวาสธรรมขันธ์ (หลวงพ่อเดิม)
ณ วัดหนองโพ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- พ.ศ. ๒๕๙๔ - ศึกษาอสุภกรรมฐาน กับพระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (หลวงพ่อสี ธรรมโร)
ศิษย์ของพระครูวินัยธรรมัน ฐริทตฺโต (หลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต) ณ วัดอโศการาม
จ.สมุทรปราการ และฝึกภาวนาพุทธโธ ตามแบบหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต
- ศึกษาอนุสสติ ๑๐ และอานาปานสติ กับท่านเจ้าคุณพระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส)
ศิษย์เอกของหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต ณ วัดเขาสวนกวาง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
- พ.ศ. ๒๕๙๕ - ศึกษาวิชาทำน้ำมันมนต์ต่อกระดูก กับพระอธิการจง (หลวงพ่อจง) วัดหน้าต่างนอก
จ.พระนครศรีอยุธยา
- ศึกษาวิชาทำผงพระต่าง ๆ กับพระเทพสิทธินายก (หลวงปู่ภาค โสภโณ) วัดระฆังโฆสิตาราม
กรุงเทพมหานคร
- ศึกษาวิชาทำยันต์และตะกรุด กับพระครูสิทธิสารคุณ (หลวงพ่อจาด คงคฺสโร) วัดบางกระเบา
จ.ปราจีนบุรี
- ศึกษาวิชาปลุกเสกสิ่งของต่าง ๆ กับหลวงพ่อสนั่น วัดเสาชิงช้า อ.อ่างทอง
- พ.ศ. ๒๕๙๖ - ศึกษาวิชาสมถกรรมฐาน และวิชาธรรมกาย กับพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสด จันทสโร)
วัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
- ศึกษาการปฏิบัติกรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ กับพระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก
ญาณสิริ) วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร

- พ.ศ. ๒๔๙๘ – ศึกษาพระอภิธรรม กับพระอาจารย์เตชิน (ชาวพม่า) ณ วัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร
- ศึกษาวิชาโหราศาสตร์และการพยากรณ์ต่าง ๆ จากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโย) วัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร
- ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้วิทยาศาสตร์ทางจิต กับ พันเอกชม สุคันธรัต

ศึกษาวิชาการธุดงค์ และอื่นๆ กับหลวงพ่อดำ (พระในป่า)

ครั้งที่ ๑ ที่ อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น

ครั้งที่ ๒ ที่ดอยภูคา อ.ปัว จ.น่าน โดยท่านได้เดินธุดงค์ไปในป่าเขาลำเนาไพร ร่วมกับ หลวงพ่อดำ (พระในป่า) และพระภิกษุสหธรรมิก โดยเริ่มต้นจากดอยภูคา จ.น่าน ไปตามเทือกเขาทางภาคเหนือ ไปจนถึงเชียงตุง, สิบสองปันนา, มณฑลเจียงไฮ้, ย่างกุ้ง และ หงสาวดี เป็นต้น

สมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับสมณศักดิ์เป็น ที่พระครูปลัดจรรย์ จิตธมโม
ในฐานะนุกรมของพระสุนทรธรรมประพุทธ (หล้า สีลวิโส) เจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด
เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม
- พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้รับสมณศักดิ์เป็น พระครูสัญญาบัตรชั้นตรี ที่ “พระครูภาวนาวิสุทธิ”
เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๕ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้เลื่อนเป็นพระครู เทียบผู้ช่วยพระอารามหลวงชั้นเอก ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน
- พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระครูเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก
- พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นสามัญ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ
ที่ “พระภาวนาวิสุทธิคุณ” เมื่อวันจันทร์ที่ ๕ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นราช ที่ “พระราชสุทธิญาณมงคล
ศรีพหลนราทร ธรรมิกคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี” เมื่อวันพุธที่ ๑๒ สิงหาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นเทพ ที่ “พระเทพสิงหบุราจารย์
ภาวนาวิธานโกศล วิมลธรรมานุสิฐ มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี”
เมื่อวันพุธที่ ๕ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระราชาคณะชั้นธรรม ที่ “พระธรรมสิงหบุราจารย์
ภาวนาปฏิภาณโกศล โสภณธรรมานุสิฐ พิพัฒนกิจสุนทร มหาคณิสสร บวรสังฆาราม
คามวาสี” เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ สิงหาคม

ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๐๐ รักษาการเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๐๑ เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน

พ.ศ. ๒๕๑๗ รักษาการตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี

พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี

พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้รับแต่งตั้งเป็น พระอุปฆาต

พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับแต่งตั้งเป็น รองเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี
เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้รับแต่งตั้งเป็น เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม

พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับแต่งตั้งเป็น ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี

พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับแต่งตั้งเป็น ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๓

ผลงานและรางวัลต่าง ๆ

ปริญญาดุษฎี

๑. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาครุศาสตร์ และใบประกาศสดุดีเกียรติคุณ จากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖
๒. ครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ จากสภาการฝึกหัดครู เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๖
๓. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘
๔. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา จากสภามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐
๕. ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพระพุทธศาสนาจากสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔
๖. ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ศาสนศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

๗. ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๗

ประกาศนียบัตร

๑. ประกาศนียบัตรจากโรงเรียนแพทย์แผนโบราณ วัดพระเชตุพนฯ พระนคร สาขาเวชกรรม
ให้ไว้ ณ วันพุธที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕
๒. ประกาศนียบัตรจากโรงเรียนแพทย์แผนโบราณ วัดพระเชตุพนฯ พระนคร สาขาเภสัชกรรม
ให้ไว้ ณ วันเสาร์ที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๕

รางวัล, เกียรติบัตร, โล่

- พ.ศ. ๒๕๑๓ - รับพัดพัฒนาวัดดีเด่น จากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (จวน อุฏฐายี)
- พ.ศ. ๒๕๒๖ - รับการถวายโล่เกียรติคุณนักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น สาขาสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร
ฝ่ายกิจการศาสนา (มูลนิธิอสังคสังข์)
- พ.ศ. ๒๕๒๘ - รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะที่
ได้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ด้านส่งเสริมชักชวนประชาชนให้มาปฏิบัติธรรม
อย่างจริงจัง เมื่อวันอังคารที่ ๒๘ พฤษภาคม ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์รวมหาวิหาร
- พ.ศ. ๒๕๒๙ - รับการถวายเข็มเกียรติคุณนักพัฒนาดีเด่น แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง
เมื่อวันอังคารที่ ๖ พฤษภาคม
- พ.ศ. ๒๕๓๔ - รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เป็นรางวัลโล่ดีเด่น และรับประกาศเกียรติคุณในฐานะผู้ส่งเสริมวัฒนธรรมดีเด่น
ประจำปี ๒๕๓๓ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์
- รับการถวายรางวัลเกียรติบัตร เพื่อประกาศเกียรติคุณในฐานะผู้มีอุปการคุณต่อห้องสมุด
เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑ ธันวาคม
 - รับการถวายรางวัลเกียรติบัตร เพื่อประกาศเกียรติคุณในด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมดีเด่น
เมื่อวันพุธที่ ๔ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๓๗ - รับพระราชทานรางวัลมูลนิธิสยาม - คุณหญิงเบญจา แสงมะลิ กระทรวงศึกษาธิการ
สาขาพระสงฆ์ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
- รับพระราชทานโล่รางวัล “มหิตลวรานุสรณ์” ของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ ธันวาคม ณ ห้องทองแดง พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

- พ.ศ. ๒๕๔๐ - รับการถวายโล่เกียรตินิยมบุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก จากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน
- พ.ศ. ๒๕๔๑ - รับการถวายโล่เกียรตินิยมผู้ทำคุณประโยชน์แก่กระทรวงศึกษาธิการ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงศึกษาธิการครบรอบ ๑๐๖ ปี เมื่อวันที่ ๑ เมษายน
- รับการถวายโล่เกียรตินิยมผู้เผยแผ่วิปัสสนาดีเด่น เนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ ๔๘ ของยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน
- รับการถวายโล่เกียรตินิยมบุคคลดีเด่น ประเภทผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการประถมศึกษา ประมาณค่าไม่ต่ำกว่า ๕ ล้านบาท เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน
- รับการถวายเกียรติบัตรบุคคลดีเด่น ประเภทผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือการประถมศึกษา เนื่องในวันประถมศึกษาแห่งชาติ
- พ.ศ. ๒๕๔๔ - รับพระราชทานโล่ ผลงานเยาวชนดีเด่นแห่งชาติและผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน สาขาคุณธรรมและจริยธรรม ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ โดยได้รับการยกย่องให้เป็นพระผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเยาวชน สาขาคุณธรรมและจริยธรรม เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน
- พ.ศ. ๒๕๔๕ - รับการถวายรางวัลของดีเมืองไทย ประจำปี ๒๕๔๔ ประเภทผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
- พ.ศ. ๒๕๔๗ - รับพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติ ชั้น ๑ ประเภทผู้สนับสนุนการดำเนินการ โครงการตามพระราชดำริด้วยดีตลอดมา
- พ.ศ. ๒๕๔๙ - รับการถวายรางวัล “บัวทิพย์” หน่วยงานผู้มอบ กองทุน ๑๐๐ ปี พระพุทธวรญาณ (กิตติทินน มหาเถระ) เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๕๐ - รับการถวายประกาศเกียรติบัตร ประเภทผู้ช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน
- รับการถวายโล่สรรเสริญความร่วมมือและความเสียสละ ประเภทผู้สนับสนุนกิจกรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม
- พ.ศ. ๒๕๕๑ - รับการถวายโล่ประกาศเกียรติคุณจากคุรุสภา ประเภทผู้มีคุณูปการต่อการศึกษาของชาติ จากศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ประธานกรรมการคุรุสภา
- พ.ศ. ๒๕๕๒ - รับการถวายโล่พุทธคุณูปการ วัชรเกียรติคุณ คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม จากสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน

- รับการถวายโล่เกียรติคุณกรมเสมียนตรา กระทรวงกลาโหม ในโครงการสร้างสมานฉันท์เพื่อความมั่นคงของชาติและพระพุทธศาสนา เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ได้รับเกียรติคุณเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ ๘๒ พรรษา
- พ.ศ. ๒๕๕๓ - รับการถวายรางวัลการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสันติภาพ จากมูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) เมื่อวันอังคารที่ ๒๘ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๕๔ - รับการถวายรางวัลจากกระทรวงศึกษาธิการ ประเภทผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑ เมษายน
- รับการถวายรางวัล “วัดต้นแบบด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ” จากจังหวัดสิงห์บุรี เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ กันยายน
- พ.ศ. ๒๕๕๘ - รับโล่เกียรติคุณ “๑๐๐ ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก” ประเภทผู้มีผลงานดีเด่นที่ได้รับการยกย่อง และมีผลงานสำเร็จดียิ่งด้านการพัฒนาสังคม และคุณภาพชีวิตจาก พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาธินัดดามาตุ ณ กระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๗ มิถุนายน

หลวงพ่อดีถวายปัจจัยเพื่อเป็นพระราชกุศลดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๓๘ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสเจริญพระชนมายุครบ ๔๐ พรรษา จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันอังคารที่ ๒๕ เมษายน
- พ.ศ. ๒๕๓๙ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท, บริจาคสมทบทุนมูลนิธิสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๔ เมษายน
- ทำบุญไถ่ชีวิตโค เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ๑๘๘ ตัว จำนวน ๑,๖๙๒,๐๐๐ บาท เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๗ พฤษภาคม
- ถวายเงินเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท, จัดซื้อรถจักรยานสำหรับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จำนวน ๑,๐๕๐,๐๐๐ บาท, ถวายเงินเพื่อสมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา จำนวน ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๔ ธันวาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๑ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันคล้ายวันพระราชสมภพ ๒ เมษายน ๒๕๔๑ เพื่อร่วมโครงการราชานุเคราะห์กุลบุตรธิดา ตามพระราชอัธยาศัย จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันอังคารที่ ๑๔ เมษายน
- ถวายเงินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมทบทุนพระราชทานช่วยผู้ป่วยโรคไต จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน

- พ.ศ. ๒๕๔๒ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการส่วนพระองค์ เพื่อราชานุเคราะห์เด็กชายแดน และตามพระราชอัธยาศัย จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน
- พ.ศ. ๒๕๔๓ - ถวายเงินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม
- ถวายเงินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม
 - ถวายเงินแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจริญพระชนมายุครบ ๒๖,๔๖๙ วัน เท่าสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม
 - บริจาคสมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม
 - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนพระองค์ จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน
- พ.ศ. ๒๕๔๔ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อสมทบกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม
- สร้างพระไตรปิฎกอักษรโรมัน ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑ ชุด เป็นเงินจำนวน ๑๗๔,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๕ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ โดยเสด็จพระราชกุศลกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม
- พ.ศ. ๒๕๔๖ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเสด็จพระราชกุศลกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๗ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเสด็จพระราชกุศลกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม
- พ.ศ. ๒๕๔๘ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเสด็จพระราชกุศลกองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน
- พ.ศ. ๒๕๕๗ - ถวายเงินแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนพระองค์ จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม

พ.ศ. ๒๕๕๙ – สมทบทุนสร้างอาคารนวมินทรบพิตร ๘๔ พรรษา โรงพยาบาลศิริราช
จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๔ มกราคม

โครงการบรรพชาสามเณรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๘ เพื่อให้นักเรียนในพระราชานุเคราะห์ฯ ได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้จัดโครงการบรรพชาสามเณรขึ้นครั้งแรก
ระหว่างวันที่ ๑-๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘ มีนักเรียนบรรพชา จำนวน ๕๓ คน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน
(พ.ศ. ๒๕๕๘) รวมทั้งสิ้น ๒๑ รุ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา
อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประพฤติปฏิบัติ หลักในการครองตนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

โครงการเนกขัม (ศีลจาริณี)

เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในภาคฤดูร้อนของ
ทุกปี สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้นำนักเรียนใน
พระราชานุเคราะห์ฯ ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เข้าฝึกอบรมที่กรุงเทพมหานคร โดยนักเรียนหญิง
จะเข้าร่วมโครงการเนกขัม (ศีลจาริณี) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี โดยเริ่มโครงการในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑ (ปีการศึกษา ๒๕๔๐) ขึ้นเป็น
ครั้งแรก ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีนักเรียนหญิงเข้าอบรม จำนวน ๘๖ คน จนกระทั่ง
ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๘) รวมทั้งสิ้น ๑๘ รุ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา
อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประพฤติปฏิบัติหลักในการครองตนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไป

หลวงพ่อละสังขาร

พระธรรมสิงหบุราจารย์ละสังขาร เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๘.๓๗ น.
ณ โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร สิริอายุรวม ๘๗ ปี ๕ เดือน ๑๐ วัน

วันอังคารที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมพระราชทานน้ำหลวงสงฆ์ พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) อายุ ๘๗ ปี
พรรษา ๖๘ เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบสรีระศพ ณ ศาลาสุธรรมภavana
วัดอัมพวัน อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี พร้อมทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน
ไตรครองโกศโกธ ฉัตรเบญจาทั่งประดับ และทรงรับสรีระศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์ ๗ วัน

วันอังคารที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
พระราชกุศล ๕๐ วันพระราชทานสรีระศพพระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) ณ ศาลาสุธรรมภavana

สรุปคำสอนหลักของหลวงปู่

๑. สอนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน ๔ ที่ปรากฏในมหาสติปัฏฐานสูตร
๒. สอนให้รู้ตระหนักเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
๓. สอนให้สวดมนต์แผ่เมตตาให้ตัวเองและสรรพสัตว์ทั้งหลาย
๔. สอนเรื่องคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ฉ้อโกงบังศาสนา ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่เป็นคนทุศีล เป็นต้น
๕. สอนให้สร้างความคิดดีด้วยการปฏิบัติธรรม มีใช้ด้วยการบอกบุญเรียกรับเงินผู้อื่น

สำนักสาขาและศิษย์ฝ่ายบรรพชิตที่ไปเปิดสอนยังสถานที่ต่าง ๆ

๑. ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน จ.ขอนแก่น (สาขาวัดอัมพวัน) โดยมีพระครูปลัดสิทธิธรรมวัฒน์ เป็นผู้อำนวยการศูนย์
๒. ศูนย์วิปัสสนากรรมฐาน วัดถ้ำพระผาคอก ต.ผางาม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย โดยมีพระครูสุขุมสีลาจารย์ (ทองสุข จิตสีโล) เป็นเจ้าอาวาส
๓. วัดนาค อ.บางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา โดยมีพระครูวิชาญวีรภิกขุ (ปรีชา มหาวิโร) เป็นเจ้าอาวาส และพระครูภาวนานุกูล เป็นพระวิปัสสนาจารย์
๔. วัดทุ่งกระถิน อ.สรรคบุรี จ.ชัยนาท โดยมีพระครูภาวนานุศาสตร์ (พยุ่ง เกตุธมโม) เป็นเจ้าอาวาส
๕. วัดตาลเอน อ.บางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา โดยมีพระครูวิสุทธภาวนาประสิทธิ์ (จิริยุทธ์ อธิฉนโท) เป็นเจ้าอาวาส

ประสบการณ์การปฏิบัติธรรม

พระครูภาวนาวิสุทธิ

วันนี้อาตมาจะเล่าถึงชีวิตประวัติ พร้อมทั้งประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม ให้ญาติโยมพุทธบริษัทฟัง ตามที่มีผู้อารธนาใคร่อยากจะทราบกันพอสมควรแก่เวลา

อาตมาชื่อเดิม จรรย์ นามสกุล จรรย์รักษ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามสกุลนี้ให้แก่คุณปู่ อาตมาเป็นนักศึกษาที่วุ่นวายหาความรู้ ทั้งวิชาทางโลกและทางธรรม เรียนชั้นประถมศึกษา เรียนชั้นมัธยมศึกษา จนเข้านักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามลำดับ แต่ไม่คิดว่าจะมาบวชในบวรพระพุทธศาสนา เพราะไม่เคยเชื่อเลื่อมใสมาแต่เดิม

นอกเหนือจากนั้นยังเรียนวิชาช่างกลจากอาจารย์เลื่อน พงษ์โสภณ และเรียนวิชาดนตรี ดีดสีตีเป่าจากหลวงประดิษฐไพเราะ ด้วยนิสัยชอบพอกันกับ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ซึ่งสิ้นชีวิตไปแล้ว อาตมาเคยอยู่วัดแต่ไม่ได้อยู่ด้วยความเลื่อมใส อยู่เพื่อการศึกษาอาศัยวัดอาศัยวา ทั้งเป็นบ้านนอกคอกนาเข้ามาสู่กรุงเทพมหานคร อาตมาไม่มีนิสัยเลื่อมใสพระมาแต่เดิม แล้วก็นิสัยกระด้างไม่ชอบที่จะไหว้พระ ก็ไหว้ด้วยความจำยอมและจำเป็น เพื่อจะไปอาศัยพึ่งพระเท่านั้น นี่นิสัยอาตมา

เวลากาลผ่านมาอาตมาก็จบหลักสูตรทางโลก แต่ทางธรรมยังไม่มีเลย อายุก็เหยียบย่างเข้า ๒๐ ปีบริบูรณ์ โยมบิดาโยมมารดาใครจะให้อุปสมบทในบวรพระพุทธศาสนา พุถึงเรื่องนี้แล้วอาตมาสายหน้าไม่สนใจในการบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนาแต่ประการใด แต่อาตมาก็ต้องจำใจจำยอมรับ เพราะคุณพ่อคุณแม่ก็คิดว่ามีลูกชายที่ต้องการบวชตามหลักและประเพณีของคนโบราณ พ่อแม่ย่อมรักลูกอย่างแก้วตาแก้วตาทั้งสองข้างนี้ทุกคนก็เข้าใจดี หวงแหนเหลือเกิน

อาตมาคิดทบทวนโดยรอบคอบแล้ว เห็นว่าถ้าเราจะฝ่าฝืนไม่บวชในพุทธศาสนาแล้ว ก็จะเป็นการอกตัญญูไม่รู้พระคุณของท่านผู้มีอุปการคุณ จึงยอมรับเข้าบวชในพระพุทธศาสนา ไม่ได้เข้าไปเป็นเนรบวชอายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ อาตมาตั้งใจว่าจะบวชเพียง ๓ เดือน ๙๐ วัน หรือ ๔ เดือน ๑๒๐ วัน เท่านั้น ต้องการจะลาสิกขาลาเพศพรหมจรรย์ไปสู่เพศฆราวาสตามเดิม ต้องการไปศึกษาหรือไปทำงานทำการทางโลก เพราะเราต้องอาศัยโลกอยู่

อาตมาตั้งใจอย่างนี้แล้ว อาตมาก็ได้อุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดพรหมบุรี อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี แต่ภูมิลำเนาบ้านเกิดเมืองนอนนั้นอยู่ในเขตคลองลพบุรีต่อสิงห์บุรีนั้นใกล้เคียงกัน เหตุที่ต้องมาบวชวัดพรหมบุรี ก็เพราะอพยพบ้านเมืองมาอยู่ในตลาดปากบาง เพราะขมโยขจรชุกชุม จึงได้หนีเข้าตลาดไปตามเหตุผลของบิดามารดา อาตมาก็ได้ตามบิดามารดามาอยู่ในตลาดประกอบกิจการค้าตามลำดับมา แต่อาตมาก็ไม่เคยได้ช่วยพ่อแม่ประกอบการค้าแต่ประการใด เพราะมุ่งมาดปรารถนาการศึกษาแต่เล็กมา พอจบหลักสูตรการศึกษาพอสมควรอายุครบถ้วน ๒๐ ก็ไม่ได้ปริญญา แต่ก็สำเร็จการศึกษาวิชาช่างกล และวิชาอื่นก็คือดนตรี ดีดสีตีเป่า ดังกล่าวแล้ว

ขอรวบรัดตัดให้สั้นว่าได้เคยบวชในพระพุทธศาสนาในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ ก็เป็นเวลาจนถึง ๓๔ - ๓๕ ปีมาแล้ว การบวชติดต่อกันมา ๑ พรรษา ก็ท่องหนังสือจนครบหลักสูตร ตั้งใจว่าออกพรรษาได้ก็ฐิณแล้วสึก อาตมาก็เตรียมเครื่องพร้อมแล้วที่จะลาสิกขาในวันนั้น

แต่ก็มีเรื่องอัศจรรย์ตกลงบันดาลให้เกิดเสียงประหลาดดังขึ้น ง่วงเหงาหาวนอน เสียงประหลาดนี้ดังมาก “คุณบวชนี่นะดีแล้ว จะสึกก็ไม่เป็นไร นะโมยังไม่ได้ นะโมยังไม่ได้ ได้ นะโมแล้วค่อยสึก” อาตมาก็พิจารณาตัวเองได้ นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต นี้ได้มาตั้งแต่เป็นเด็กเล็ก ๆ แล้ว สวดมาตั้งแต่อยู่โรงเรียนแล้วคิดอย่างนี้ แต่ก็ยังตอบไม่ถูกว่านะโมคืออะไร นี่แหละเสียงอัศจรรย์เสียงประหลาดดังขึ้น “นะโมยังไม่ได้ จะสึกหรือน่าเสียดายเหลือเกินนะ” อาตมาก็พะว้าพะวังกังขา จิตใจชักไม่ค่อยจะดีแล้ว เสียงนี้มันอยู่ที่ไหน และก้ ง่วงเหงาหาวนอนขึ้นมาอีก เสียงประหลาดดังขึ้นอีกว่า “นี่คุณสึกก็ไม่เป็นไร ง่ายนิดเดียว ไม่ยากอะไร นักหนา แต่ขอถามว่าพุทธคุณได้หรือยัง ธรรมคุณได้หรือยัง สังฆคุณได้หรือยัง”

อาตมาก็โมโหโกรธาอยู่ในใจ ได้ยินเสียงบ้า ๆ บอ ๆ อยู่ที่ไหน ว่าพุทธคุณเราก็ได้ อิติปิ โส เราก็คล่องปาก แต่มันอาจจะไม่คล่องใจก็อาจจะเป็นได้ อันนี้เสียงประหลาดดังขึ้นมา ทั้งอาตมาก็ไม่สบายใจ เลยนึกถึงคำโบราณว่าถ้าจิตใจไม่ดีแล้วอย่าสึก ถ้าสึกไปแล้วเป็นคนสุข ๆ ดิบ ๆ เอาดีไม่ได้ แล้วจะเป็นคนบ้าบอคอกแตก โบราณเขาว่าไว้ เลยต้องเลื่อนการสึกออกไป จากเดือน ๑๑ ขอเลื่อนไปเป็นเดือน ๑๒ เดือน ๑๒ สึกแน่ เตรียมไว้พร้อมแล้ว ไม่ได้ตั้งใจอยู่ในเพศพรหมจรรย์หรือบรรพชิตนี้ตลอดกาล แต่คิดว่าเราจะต้องสึกอย่างแน่นอนเพราะงานมันรออยู่ข้างหน้า จะต้องไปรับราชการ จะต้องไปทำหน้าที่มากมาย เพราะเรามีวิชาความรู้ ต้องไปกลัวอะไร คิดอย่างนี้นะ คิดถึงหลักสุนทรภู่ที่ว่า “วิชาพึ่งตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งใคร” อาตมาท่องได้ ตั้งแต่เป็นเด็กว่า “อันข้าไทยได้พึ่งเขาจึงรัก แม้ออยศักดิ์สิ้นอำนาจวาสนา เขาหน่ายหนีมิได้อยู่คู่ชีวา แต่วิชาช่วยกายจนวายปราณ”

มาถึงตอนนี้ขอฝากญาติโยมเล่นนะ ถ้ามีลูกสาวกับลูกชายนี้ โยมจะเอาใจใส่ใครมากกว่า โยมจงเอาใจใส่ลูกสาวให้เชี่ยวชาญชำนาญการงานกว่าลูกผู้ชาย เพราะถ้าไม่มีวิชาความรู้นี้ ไม่เชี่ยวชาญเคหะศาสตร์ ไม่เข้าใจแม่บ้านการเรือน ไปได้สามีเขาก็แสลงฤทธิ์เอา อาตมาเคยเห็นนะ ตี ๔ ตี ๕ ตกได้ถุน นี่ไม่มีธรรมะเลย นี่ลูกสาวเราไม่เชี่ยวชาญไม่ชำนาญการ เราไม่เคยตีลูกสาวแต่เราไปเห็นต่อหน้า ต่อตา ตำตา ตำตออย่างนี้ เราไม่โมโหหรือ ถึงไม่โกรธแต่ไม่พอใจลูกเขยแน่นอน

อาตมาพูดมาถึงตอนนี้แล้ว ก็ได้ความคิดว่า เอ นะโม ยังไม่ได้ ไซ้แล้ว เมื่อก่อนนี้อตมาเถียงพ่อเถียงแม่ คำไม่ตกปาก ไม่มีอ่อนน้อมต่อใคร แข็งกระด้างและปากแข็ง เถียงผู้ใหญ่ นี่ซิไม่มีเพลงนะโม คิดได้ตอนหลัง คิดได้ อ้อ! บวชนี้เอาเพลงนะโมไปก่อนหรือ

อาตมาก็มาแปลได้ตอนหลัง อ้อ! เพลงนะโมแปลให้เด็กฟังง่าย ๆ ก็แปลว่า

“อ่อนน้อม ถ่อมตน ปากก็หวาน ตัวก็อ่อน มือก็อ่อน นอบน้อมมกตัญญู เชิดชูระเบียบ เพียบด้วยวินัย ตั้งใจศึกษา นำมาพันทุกข์ เป็นสุขอนันต์ เป็นหลักสำคัญ”

อ้อ! นะโมอย่างนี้หรือ โง่มาเสียนาน อ้อ! เพลงนะโม นี่มาเพิ่งคิดมาได้ไม่กี่ปีนี่เอง เมื่อก่อนใครมองหน้าไม่ได้ ดูหน้าไม่ได้โดนตอเลย มันแข็งอย่างนี้ นี่ขาดบทธนะโม

อยู่กับหลวงพ่อดีม เรียนตำรับพิชัยสงครามและวิชาเลี้ยงช้าง

ได้ความอย่างนั้นแล้วอาตมาก็ชักผ้าซั๊กผ่อนเตรียมเดินทางเที่ยวไปในป่า เที่ยวไปเรื่อย ๆ ก็ไปเจอหลวงพ่อดีม พระครูนิวาสธรรมขันธ์ อายุท่าน ๑๐๕ ปี ไปอยู่กับท่าน ๖ เดือน ไปขอท่านเรียนวิชาบทแรก ท่านก็เล่าวิชาพิชัยสงครามให้ฟัง แล้วก็รู้เรื่องตามลำดับพิชัยสงคราม ท่านเก่งเพลงกระบี่ เพลงกระบอง ท่านเป็นอาจารย์องค์ที่ ๕ ของแม่ทัพกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ แม่ทัพหนีลงเรือมุ่งสู่นครสวรรค์บรรพชาอุปสมบทหมด

อาตมาไปอยู่ที่วัดหนองโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ ไปอยู่กับหลวงพ่อดีม นี้ก็จะให้เราเรียนคาถาอาคมนิยาม เพื่อเราจะสักกาลาเพศประกอบอาชีพการงาน มีคนรักนับถือ นิยมชมชอบ กลับกลายเป็นว่าให้วิชาเลี้ยงช้างเสียเลย อาตมาไม่เอา แต่หลวงพ่อดีมบอกว่าเอาเถอะ “ลูกเอ๋ยหลานเอ๋ย มันจะเกิดประโยชน์ในวันหน้า” อาตมาก็จำต้องยอมรับวิชาเลี้ยงช้างต่อช้างป่า วิชาจับช้างตกน้ำมันอย่างไร เลยก็มาได้ใช้ในภายหลัง ตอนที่แม่ชีที่สมัยเมื่ออดีตชาติเป็นช่างอยู่เขาภูพาน แล้วกลับกลายมาเป็นมนุษย์ในชาตินี้ในไม่กี่ปี ผ่านมาเลยชักไส้ไล่เลี้ยง อาตมารู้จักนิสัยช้าง อ้อ! คนนี้เป็นช่างมาก่อนแน่นอน อยู่ในป่าเขาภูพาน ในภาคอีสานนั้น เมื่อสมัยหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต เมื่อสมัยพรานทองดีที่ไปต่อช้างป่ามา อันนี้ไม่ขอเล่า ขอฝากไว้เท่านี้ รู้ไว้รู้ว่าไส้บ้าแบกหาม ต้องรู้ทุกอย่าง เลยกลับกลายเป็นว่าได้ตำรับพิชัยสงคราม เรียนรู้เหตุผลต้นปลายมาได้มาจากไหน ตำรับพิชัยสงครามอยู่ที่วัด เรียนต้องเรียนกระบี่กระบอง

สมัยโบราณกาล ประเทศชาติอยู่รอดมาได้ เพราะนิสัยไทยชาวพุทธนี้เป็นทหารของพระพุทธเจ้า ก่อนแล้ว จึงจะเป็นทหารของพระราชา เรียนเพลงกระบี่กระบองมาก่อนในวัด ต้องเข้าใจนะ สมัยก่อนในวัดมีราชบุรุษ สาขานานาประการในสถาบันนี้

๑. ราชบุรุษที่เราเรียกกันทุกวันนี้ว่ารัฐศาสตร์ปกครองตัวเอง ปกครองตน และปกครองคนอื่นได้ นี้ราชบุรุษในวัด

๒. นิติศาสตร์ครบ ประเพณีวินัยครบจากวัดและยังมีข้อคิดในหลักธรรม และคิดคำนวณในการสาขากฎหมายประกอบอาชีพการงาน เรียนที่วัดครบ มีสถาบันการเรียนในพระไตรปิฎกนี้ครบ นอกเหนือจากนั้นแล้ว เวชศาสตร์ แพทยศาสตร์ ฝนยาทา เรียนที่วัดนี้ ๕๐ ปีก่อนนี้มา นี้ท่านทั้งหลายโปรดคิดดูเถอะ

นอกเหนือจากนั้น ได้แก่ ศิลปะ หัตถกรรม ช่อฟ้า หน้าบัน คันทวย วิชาช่าง เรียนจากวัด และศิลปะหัตถกรรมนี้เอามาจากวัด แล้ววัดถ่ายทอดให้กรมศิลปากรไปแล้ว เช่น วิจิตรศิลป์ หรือภาคศิลปะต่าง ๆ ที่วัดพระแก้วเอามาจากไหน ไม่ใช่เอามาจากวัดหรือ อนึ่ง วิชาดนตรี ดีดสีตีเป่า และตำรับพิชัยสงคราม เพลงกระบี่กระบองออกจากวัดครบถ้วนนานาประการเลย เรียกว่า วัดเป็นสถาบันพัฒนาคุณธรรม พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคม พร้อมทั้งวัดหมด

เรียนวิชายึดเหรียญ

ต่อจากนั้นอาตมาคิดว่าจะไปหาพระในป่าเลยขอนแก่นไป เตี้ยวนี่เป็นบริเวณน้ำท่วม ต้องการจะไปเรียนยึดเหรียญเป็นหอย ๓ ตัว เขาร่ำลือกัน อาตมาก็ตื่นกับเขาบ้าง อยากจะไปเรียนยึดเหรียญ

ไปเจอโยมคนหนึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านอายุ ๘๔ ปี ไปพักบ้านนี้ และอาตมาก็ถามโยมว่าพระองค์ไหนที่ยึดเหรียญได้ อยู่ที่ไหนพาไปที โยมผู้นี้เล่าว่าพระองค์นี้ะถึงปีท่านจะมาอยู่ที่ต้นไทรนี้ปีละครั้ง ครั้งละหนึ่งเดือนแล้วท่านก็หายไป ตั้งแต่ผมเป็นเด็ก แก้วฟ้าแก้วผ่องไปเลี้ยงวัวกับพ่อ แล้วอาศัยกินข้าวในบาตรของท่านมาจนผมอายุ ๘๔ ปี เดียวนี้ท่านก็ยังอยู่แต่ไม่ทราบว่าย่างอายุเท่าไร อาตมาก็ให้โยมนี้นำพาไป ต้องเดินไปไกลมาก ตอนเช้าท่านไปบิณฑบาต จากต้นไทรไปหมู่บ้านประมาณ ๓ - ๔ กิโลเมตร ท่านอยู่ที่ต้นไทรใหญ่ ต้นไทรสาขา เดียวนี้ไปไม่ได้แล้ว เป็นเขตน้ำท่วมมีเขื่อนเลยซ่อนแกนขึ้นไป

โยมผู้ใหญ่บ้านอายุ ๘๔ ปีนี้ เล่าให้ฟังว่า โยมมีกล่องยาอยู่หนึ่งกล่อง กล่องยานี้เป็นทองเหลืองและก็มีหุมีเชือกร้อยผูกเอาไว้ และมีฝาเปิด - ปิด และก็มีบุหรีเป็นมวนอยู่และมีไฟแช็ก คือมีหินอยู่ก้อนหนึ่ง มีเหล็กตีไว้จุดสำหรับสูบ ตั้งแต่ครั้งพ่อเป็นกำนันหรือเป็นผู้ใหญ่บ้านเก่า เขาเรียกเป็นขุนบรรดาศักดิ์ แต่เหรียญอันนั้นมียูอยู่เหรียญหนึ่งอยู่กับกล่องยานี้ โยมนี้ลืมไปแล้วตั้งแต่ขอพ่อ คือไม่ใช่เหรียญบาทที่เขาไปเช่ากันหรอก ที่เขาจะไปยึดกัน ที่แท้จริงเป็นเหรียญพระราชทานขององค์พระราชาราชหรือจะเป็นรัชกาลที่ ๔ หรือรัชกาลที่ ๕ อะไรจำไม่ได้ ไม่มี ร.ศ.

หลวงพ่อก็คือท่านไม่พูดนะ วันนั้นเกิดพูดขึ้นมา บอก “โยม มีของดีในกล่องยาไม่น่าจะมาถึงนะ” โยมนี้ลืมไปแล้วเพราะมันอยู่กับกล่องนี้นานแล้ว ยามดึกก็ใส่ยาเลยไม่ได้ดู หลวงพ่อก็คือพูดว่า “เอาไปบูชาเสีย ลูกหลานจะได้อยู่เย็นเป็นสุข เป็นเหรียญพระราชทานนะ” ขององค์พระราชานะ ที่ให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ใหญ่บ้านกำนันที่ทำงานดี ปกป้องรักษาราษฎรดี อยู่เย็นเป็นสุขในหมู่บ้านนั้น จึงพระราชทานเหรียญนี้ มีเลขอยู่ ๓ ตัว ผลสุดท้าย โยมเลยมาเล่าให้ลูกหลานฟังว่า “โอ้หลวงพ่อนี้เกิดพูดขึ้นมาแล้วตามปกติท่านไม่พูด ท่านนั่งทำสมาธิอยู่ที่ต้นไทรนั้น ๑ เดือนแล้วก็หายไปทุกปี”

อาตมาก็ไปบ้านโยมขอดูเหรียญพระราชทานมี ร.ศ. อยู่ มีเลข ๓ ตัว แล้วก็เดินทางไปพบท่านพ่อไปถึงก็กราบท่าน ท่านก็นั่งหลับตาอยู่เสมอ ไม่พูดไม่จา ร่างกายสังขารของท่านประมาณ ๗๐ ปี ฟันดีครบ และผมไม่หงอกเลย ผมดำ และร่างกายของท่านดำ ร่างกายสมบูรณ์แบบ ไม่ใช่คนอ้วน ทรวดทรงสมส่วนทุกประการ อาตมาก็ไปกราบท่านตอนเมื่อราว พ.ศ. ๒๔๘๓

อาตมาไปกราบแล้วพูดกับท่านว่า หลวงพ่อครับ หลวงพ่อทำไมไม่พูด หลวงพ่อครับอยู่วัดไหน หลวงพ่อครับผมเดินทางไกล อุตส่าห์ลำบากลำบากมาจากสิงห์บุรี เพื่อเดินทางมายังต้นไทรนี้ ต้องมาพักบ้านโยมอยู่ในหมู่บ้านเก่าซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน กว่าจะเดินทางมาถึงนี้ต้องลำบากลำบากเหลือเกิน กระผมใคร่จะมาเรียนวิชายึดเหรียญ กระผมทราบจากชาวกรุงเทพฯ อยากจะยึดเหรียญเป็นหอย ๓ ตัว คิดว่าผมยังอยู่ในทางโลกเป็นพระภิกษุใหม่ อยากจะมาเรียนยึดเหรียญเพื่อไปให้โยมรวยสักหน่อย จะได้ไปแทงหอยนี้ตั้งใจอย่างนั้นจริง ๆ

แต่ท่านก็ไม่พูดเลย ทำเฉยนิ่งสมาธิของท่านอยู่เรื่อยอยู่ที่โคนต้นไทรนั้น ดูแล้วมีทรัพย์สมบัติอะไรบ้าง มีบาตรอยู่ลูกเดียวและผ้าอยู่ผืนหนึ่ง และผ้าสังฆาฏิท่านคาดอกตลอดเวลา ท่านมีกลดปกอยู่ยอดไทร และมีอะไรอีก มีกาน้ำ มีกระบอก กระบอกนั้นเป็นแทนแก้ว กระบอกขัดชะเป็นมันเลย แทนแก้วสำหรับรินน้ำ ท่านนั่นเองไม่มีอะไรเลย อาตมาก็กราบนมัสการต่อไป เอ! ไม่เอากับเราแน่ ไม่ลืมตาดูเราเลยนะ

อาตมาก็เปลี่ยนคำพูดใหม่ว่า “พระเดชพระคุณหลวงพ่อกับที่เคารพ ผมเป็นพระภิกษุฆราวาสเพียงบวชได้
นี้พรรษา ๓ แล้ว ก็ยังอยากจะมาเรียนมาศึกษาทางธรรม” เปลี่ยนคำพูดใหม่ “กระผมยังเป็นภิกษุฆราวาส
ยังไม่รู้ทางธรรมว่าข้อปฏิบัติ ข้อวัตรเจริญสมาธิภาวนา ก็อยากจะมากราบเรียนพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับ
แนะแนวทางบ้างครับ” ขยับตาค่อยขยับตาแล้ว คือเราพูดไปตั้งนาน ไม่เคยลืมตาและไม่ได้มองเลย
พอพูดจะมาศึกษาธรรมให้หลวงพ่อกับแนะแนวทางเท่านั้น ท่านก็ลืมตาขึ้น ลืมตาขึ้นมาแล้วก็ยิ้มแย้ม หน้าบึ้ง
ไม่ยิ้มเลย

ท่านลืมตาขึ้นมา ท่านบอก “ดีแล้วอุทิศสำหรับสนใจธรรม” ในเมื่อท่านพูดแล้วอาตมาก็ถามว่า “จะมี
แนวอย่างไร” ท่านพูดสั้นมาก จนตีความหมายไม่ได้เลยบอก “คุณรู้ไหมพระพุทธเจ้าสอนอะไร” “ไม่ทราบ
บวชมุ่งมาทำอะไรอยู่ล่ะ บวชมุ่งอยู่ที่ไหนล่ะ” เราก็ยอมรับ บอกเรียนนวโกวาท เรียนธรรมะ เรียนวินัย
“อย่าลืมนะเรียนหมดเลย เรียนเลยไปหมด รู้มากไป คุณรู้มากคงใช้ไม่ได้เลย” คำที่สองของท่าน “รู้มากคง
ใช้ไม่ได้เลย ไม่ได้ผล” “เธออย่าลืมนะว่าพระพุทธเจ้าสอนอะไร สอนทุกข์และสอนวิธีดับทุกข์” นี่ท่านสอน
“ท่านสอนอะไรอีกคุณรู้ไหม” “ไม่ทราบครับ” “เอาล่ะจะบอกให้ สอนไม่ให้เบียดเบียนตน สอนไม่ให้
เบียดเบียนคนอื่น พร้อมกับไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนด้วย” “หาที่มาของทุกข์ให้ได้ ศึกษาข้อนี้ในตัวเรา
มีอะไรมีทุกข์ หาที่มาของทุกข์แล้วปฏิบัติ” “วิธีปฏิบัติอย่างไรหรือ ศิล สมาธิ ปัญญา”

ได้ความแล้ว อ้อ! ไฉนเราก็กเรียนมานี้ เรานึกไว้ในใจ โถ! แค่นี้เองหรือ เรานึกว่าจะมีอภินิหารมากกว่านี้
ดีกว่านี้ เราก็กเรียนเรื่อง ศิล สมาธิ ปัญญา นี้แค่นี้กะ เพียงนี้กะ ท่านชี้หน้าเลย “คุณมันอย่างนี้ เรียน
เลยไปหมด ไฉนที่จะทำไม่ทำ เลือกฝ่าเอาที่ไม่ได้ความ ไฉนที่ได้ความไม่เอาไป เอาไฉนที่ไม่ได้ ไฉนที่จริงไม่ชอบ
ไปชอบเอาที่ไม่จริง” ท่านว่า อาตมาถึงจำที่ท่านพูดมานี้ คำพูดนี้พูดบ่อยด้วยนะ ไฉนที่จริงไม่ชอบ ไปชอบ
ไฉนที่ไม่จริง ไฉนที่ได้ไม่เอา เลือกไปเอาไฉนที่ไม่ได้ เลยไม่ได้กันเลย ไฉนที่ไม่ได้ปล่อยไว้ก่อนสิ ไฉนที่อยู่ที่จะได้
ไม่เอา ท่านดำให้แสบเลยนะ อาตมาแสบไล่เหลือเกินวันนั้น เราก็กเจ็บในกลอน วันนั้นกลับไปนอนไม่สบายเลย
นอนไม่สบายจริง นี่ละพระใบ้ป่า แหลมคม อาตมาดูสังเกตท่านคมกริบ คมคาย มีทั้งคมสัน ท่านชี้แจง
หลายเรื่องหลายอย่าง

วันนั้นมันก็เย็นแล้ว อาตมาก็บอกโยมผู้ใหญ่บ้านเก่า บอกโยมไม่ต้องรอ ฉันนอนอนที่นี้ อาตมาจะ
รอดูว่ากลางคืนจะพูดมากกว่านี้ไหม กลางวันไม่พูด ท่านอาจจะพูดกลางคืน นึกในใจนะเลยต้องกราบท่านใหม่
บอกพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับกระผมขอถวายตัวเป็นลูกศิษย์หลวงพ่อนะ ท่านก็ลืมตาดูมา ขอบใจมากที่จะ
ฝากตัวเป็นลูกศิษย์ เป็นลูกศิษย์จริงนะ สำหรับวันนี้ละ ท่านชี้หน้าเลย “ความขลังของพระอาจารย์
แต่ย้อนกลับไปเป็นความคลั่งของศิษย์คือเธอ” ท่านชี้หน้าเลย ตายจริงท่านดำได้เจ็บเหลือเกิน ทว่าเรากลั่ง
นึกไม่พอใจเลยนะ ท่านพูดแหลมคมมาก อาตมาดูท่านอยู่ในป่ายังพูดแหลมลึก อาตมายังจำได้ท่านพูด
แหลมคม ๓ ข้อ คมกริบ พูดหรือถามไม่เข้าเรื่องเข้าราว ไม่ตอบ เก็บอยู่ข้างใน คมคาย ท่านเอาด้ามมา
แทงเราซะเจ็บใจเลย คมสัน ของท่านยังแน่นอน เอาขวานตอกเราเสียแล้วนะ นึกว่าตอกตะปูไม่ต้องใช้
คมสันตอกเราเสียแยะเลยอย่างนี้ จึงจับได้ว่าองค์นี้มีทั้งคมกริบ มีทั้งคมคาย มีทั้งคมสัน

อาตมาก็คิดได้ต่อไป อาตมาขอพักผ่อนที่นี่ ท่านไม่ยอม จะถึงเวลา ๕ โมงแล้ว จะถึงเวลา ๑๘ นาฬิกาแล้ว จะมีแล้วดวงอาทิตย์ก็ค่อยใกล้เวลาอัสดงแล้ว เราก็จะเดินกลับไปถึงบ้านโยม มันต้องใช้เวลาเดินหลายกิโล ราว ๆ ประมาณ ๓ - ๔ กิโลเมตร เดินกันพักใหญ่ ๆ เลยเชียว ท่านไม่ยอมและอาตมาก็พูดในเมื่อท่านไม่ยอมเลย ก็ขอฝากตัวว่า พระเดชพระคุณหลวงพ่อก่อนที่เคารพ ผมมาจะเรียนยึดเหรียญแล้วก็ได้ผล แล้วก็ขอฝากตัวเข้าหาทางธรรม แล้วขอตั้งสัจจะอธิษฐานว่าขอติดตามหลวงพ่อก่อนจะไปจะกรุณาหรือไม่ เมตตาเกล้ากระผมหรือเปล่า

ท่านนั่งนิ่งอยู่สักครู่ก็ลืมตาพูดว่า “คุณรอให้คุณอายุ ๔๕ ก่อนนะ แล้วจะมาพบเราอีกครั้ง อายุเธอยังน้อยนัก ยังไม่แน่นอน ยังหละหลวมอยู่ อยู่อย่างนี้จะรับได้อย่างไร รับได้ต้องเป็นคนหนึ่ง ไม่ใช่สอง มีสัจจะ มีเมตตาสามัคคีแล้วหรือยัง สัจจะก็ไม่มีจะเกิดเมตตาได้อย่างไร แล้วเมตตาไม่มีจะเกิดสามัคคีได้อย่างไร ทั้งใจทั้งจิตจะเกิดรูปนามได้หรือ” แหม! พูดแหลมลึกสะกิดหัวใจนี้ ท่านบอกว่าอายุถึง ๔๕ ให้มาแล้วบอกเคล็ดลับ ๓ ข้อ ต้องการพบท่านแล้วทำอย่างนี้ อันนี้บอกโยมไม่ได้นะ

อาตมากลับมาค้ำบ้านโยม และลูกหลานมากุ้ยกันจนรุ่ง เอาเหรียญมาอวด บอกนี้ฉันถูกห่วย ๓ ครั้งแล้ว นามิ ๒๐ ไร่ เดียวนี้มีตั้ง ๔๐๐, ๕๐๐ ไร่ แต่ด้วยการบูชาแล้วเจริญสมานที่ท่านบอกมาอย่างนี้ถูกห่วย ๓ ครั้ง เห็นจะเป็นลูกคนโง่เลยไปซื้อส่งเดชเลยถูกถึง ๓ ครั้ง ไร่เลข ๓ ตัว อันนี้อาตมาไม่ตั้งใจในเรื่องนั้นตั้งใจในเรื่องนี้ นี่ดูสิจะไปเรียนยึดเหรียญแต่ไปได้เรื่องธรรมะ ที่แรกไปหาธรรมะเลยไปพบธรรมะ ท่านบอกแนวอาตมาตั้งนี้ บอกให้ไปทำศีล สมาน ปัญญา ให้ทำวิปัสสนากรรมฐาน แต่ท่านไม่ได้บอกวิธีทำ ท่านบอกให้ทำที่ศีล สมาน ปัญญา และแนะนำพระพุทธรูปเจ้าสอนอะไรจำไว้ สอนทุกข์ ไม่ได้สอนความสนุกนะ สอนวิธีดับทุกข์ทำอย่างไร ท่านว่าอย่างนี้สั้น ๆ

อาตมาก็กลับวัดตั้งหน้าศึกษาธรรมแล้วก็เดินทางต่อไปเรียนกรรมฐานจากองค์โน้นองค์นี้ อาตมาก็ไปเรียนกรรมฐานกับหลวงพ่อก่อน วัดอโศการาม เมื่อสมัยยังไม่สร้างวัดบางปิ้ง ท่านเดินธุดงค์ไปสู่จันทบุรี ไปเมืองลพบุรี อาตมาตามท่านไปเลยนะ ตามไปภาคอีสาน ไปภาคเหนือ เดียวนี้อาตมาไม่ได้ไปติดต่อกันไม่รู้จักใครแล้ววัดบางปิ้ง ท่านมรณภาพแล้ว เจริญภาวนาพุทพหทัยใจเข้า โธหายใจออกตามหลักไป แล้วไปเจอพระอีกองค์หนึ่ง กลืนแก้ว กลืนขยายดวงไฟได้แล้ว ไปเจอพระอาจารย์อีกรูปหนึ่งเรียนมโนมยิทธิ ไปคุยกับเทวดาก็ได้นะ เอ! เข้าท่านะ ดินะสนุกดีจัง แล้วก็ไปคุยกับเมืองนรกได้นะ

ไปเจอยมบาล อาตมาก็บอกจะเอาค่าแป๊ะเจี๊ยะมาให้ ขอให้ญาติอาตมาขึ้นจากเมืองนรก ยมบาลก็เอ่ยว่า “พระคุณเจ้าที่เคารพ นับประสาอะไรที่จะช่วยญาติของพระคุณเจ้าเล่า แค่ม่ายยผม ผมยังช่วยไม่ได้ช่วยไม่ได้จริง ๆ ภรรยาผมนี่เขาบอกว่าให้ช่วยแม่เถอะนะพี่นะ นึกว่าสงสารแม่ แม่ฆ่าเปิดฆ่าไก่อมามากมาย ฆ่าหมู ฆ่าไก่ โหดเหี้ยม ใจดำ ทารุณดุร้าย ฆ่าเพื่อกินกันตาย ช่วยแม่เถอะ” นี่ยมบาลเล่าให้อาตมาฟังว่าจะพยายามช่วยแม่เสียหน่อย แต่ใจทมิฬมากันเยอะ ท่านมันก็มีมาร้อง เบ็ดก็มีมาร้อง หมูก็มาร้องว่าไม่ได้นะ ยมบาลไม่ได้นะ นี่ทำฉันให้ทุกข์ทรมานเหลือเกิน ยมบาลเห็นทำไม่ดี ช่วยไม่ได้

มโนมยิทธิอาตมาลองทุกอย่างแล้วก็ยังติดทางอยู่ ไม่รู้ว่าทางไหนมันจะแน่นอนที่จะช่วยตัวเองได้ เอาทุกอย่าง มโนมยิทธินี้เกิดประโยชน์ไหม ช่วยตัวได้ไหม ก็ไม่ได้ ให้พ้นทุกข์ได้ไหม ก็ไม่ได้ ลองแล้วนะ อาตมาที่พูดนี้อาตมาเป็นพระนะ ไม่ได้โกหกโยมนะ

ในเวลากาลผ่านมาอายุอาตมาพอ ๔๕ แล้วก็ตั้งเข็มต้องการปรารถนาไปพบหลวงพ่อกันนี้ให้ได้ แล้วอาตมาก็สวดมนต์ภาวนา ตามลัทธินี้ ก็ได้ไปพบหลวงพ่อนี้ที่เขาใหญ่ จะต้องเดินทางไปด้วยทางเท้าและไปถึงที่ต้นไม้ต้นใหญ่ เลยที่เขาใหญ่ไประหว่างจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดสระบุรี เรียกกันว่าดงพญาไฟ ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไปตั้งใหม่ เปลี่ยนดงพญาไฟเป็นดงพญาเย็น

อาตมาไปพบท่านที่นั่น อาตมาค้างอยู่กับท่าน ๑ คืน และท่านสนทนาธรรมสอนอาตมาตั้งแต่ ๔ ทุ่ม ถึง ตี ๔ พอดี แน่แนวทุกอย่าง แล้วที่นี้หลวงพ่อบอกว่าท่านสอนตามหลัก บอก “นี่เธอ ที่เธอทำมาแล้ว นั้นดี เป็นวิปัสสนาได้ แต่เธอโปรดฟังหันมุกกลับ ได้ช่วยเธออะไรได้บ้าง ช่วยเธอดับทุกข์อะไรได้บ้าง ไม่มีเลยนะ” ท่านก็เริ่มชี้แจงแสดงบรรยายสอนทางสายนี้ทันที “อย่าลืม สติปัฏฐาน ๔” ว่าอย่างนี้เลย ท่านบอกที่ไปเรียนมโนมยิทธิ ไม่ใช่ไม่ตี แต่เธอนึกคิดช่วยเธอไม่ได้นะ ดับทุกข์เธอไม่ได้นะ เธอไปเพิ่มทุกข์ เธอไปคุยกับยมบาลนะเข้าใจไหม ด้วยอำนาจปีติอย่างแรงกล้า และอำนาจศรัทธาอุปทานยึดมั่นเอกัคคตารมณ์ แล้วจะแสดงอภินิหารของมโนมยิทธิได้ทันที อาตมาทำตามแล้ว เลยท่านก็สอนว่าเอาหนทางพ้นทุกข์เออะ ให้เจริญสติปัฏฐาน ๔

อันดับแรก ก็เริ่มสอนดังต่อไปนี้ ยืนอยู่กับที่ มือขวาจับมือซ้าย ยืนอยู่เฉย ๆ ๑ ชั่วโมง ยืนอยู่เฉย ๆ ๑ ชั่วโมง โดยไม่กระตุกกระดิก ตายเสียแล้วคราวนี้ เราไม่เคยยืนอยู่เฉย ๑ ชั่วโมง นี่ในคืนวันนั้นมันเรื่องแปลก ยืน ๑ ชั่วโมง มือขวาจับมือซ้ายไขว้หลัง น้ำหนักของมือทั้งสองจะถ่วงที่กระเบนเหน็บทันที ยืนอยู่ ๑ ชั่วโมง ตายแล้วเราคราวนี้แขนกางแนบ อย่าไปเอามือไขว้ข้างหน้ามันห่อทรวงอก หายใจไม่ปกติที่มักจะเป็นโรคปอด สอนละเอียดเสียด้วย

แล้วก็สอน เกสา โลมา นขา ทันทตา ตโจ ตโจ ทันทตา นขา โลมา เกสา ให้สำรวจจิตตั้งสติ ตั้งแต่ปลายผมลงมา เบื้องบนตั้งแต่ปลายเท้าไปถึงปลายผม เบื้องล่างตั้งแต่ปลายผมไปถึงปลายเท้า นี่เริ่มตั้งแต่อาตมาจะเข้าถึงพุทธธรรม ที่เราจะบวชครบครันมาถึงบัดนี้ อาตมาก็ยืน ๑ ชั่วโมง พอถึง ๔๐ นาที อาตมาก็ขาสั่น ตายจริงไม่เข้าท่าเสียละมังนี่ ขาสั่นเอาแล้ว มาเอาเรื่องแล้ว ท่านบอกพิจารณายืนมีสติ ศีรษะลง ปลายเท้าหนักหนึ่งลงไป สำรวจจากปลายเท้าหนักสองขึ้นไปบนศีรษะ สำรวมสติจากศีรษะลงสู่ปลายเท้า ๓ สำรวมสติอย่างที่คุณเคยบวชพระอุปชฌาย์บอกใหม่ตั้งแต่เบื้องต้นไปถึงเบื้องบน เบื้องบนไปถึงเบื้องต้น สัมกับที่เคยดำเราบอก “คุณนี่มันเลย เลยวิชา เลยภาคปฏิบัติของพระพุทธเจ้า เลยไม่ได้เอาไหนไง”

อาตมาก็ยืนกำหนด ตั้งสติ มโนภาพระจกฉายแสงว่าข้าพเจ้ายืน ๑ ชั่วโมงให้หลัง เราก็รู้ตัวเองเลย ว่ายืนมีสติ อ้อ! ยืนมีสติ อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น แสดงอภินิหารนาที่นั่นว่าเรายืนมีมารยาท มีสติครบในการยืนเลย อ้อ! กายานุปัสสนา สติปัฏฐาน ฐานของจิตแผลงฤทธิ์ให้เราารู้สึกนึกคิดเป็นตัว ปัญญาจากการยืนนี้เกิดประโยชน์มาก อาตมาได้มาอย่างนี้จากในป่า และก็ยืนมีสติดี อ้อ! ไซ้แล้วว่า เกสา โลมา นขา ทันทตา ได้ประโยชน์อย่างไร ยืน เดิน นั่ง นอน ๔ อิริยาบถ บทใดบทหนึ่งในสติปัฏฐาน ๔ ยืนได้อย่างนี้ มีสติ เห็นคนเดินมาแล้ว เห็นตั้งแต่ศีรษะลงมาปลายเท้าแล้วเราจะรู้ทันทีว่าคนนี้มีนิสัยอย่างไร มันสัมพันธ์ให้เรารู้โดยตาปัญญาเท่านั้นเอง เกิดประโยชน์มาก

อันดับที่ ๒ ท่านให้เดินมีสติ เยื้องเท้าก้าวเท้าอย่างมีสติครบ นี่สอนที่เขาใหญ่บอกอวดมาเมื่อครั้งที่ อายุ ๔๕ พอดี แล้วก็เอาสมณะ สมาธิของอาตมาที่เคยได้มาแต่เดิม เอามาเป็นบาทพลิกแผ่นดินเลย เอาสภาวะรูปที่ยึดบัญญัติเป็นอารมณ์เอาไปกำหนดตั้งสติ บัญญัติเป็นอารมณ์เอาไปกำหนดตั้งสติ บัญญัติ เป็นอารมณ์หายวับไปกลายเป็นรูปนามขั้น ๕ ขึ้นมาแทนที่ได้ทันที

แล้วท่านสอนต่อไป ท่านก็สอนอาตมาว่า “นี่คุณรู้ไหมอารมณ์นี้เป็นอย่างไร” “ไม่ทราบครับ หลวงพ่อ” จำอารมณ์ ตื่นนอนขึ้นมามีอาการอย่างไร วลีเข้าออก ไปได้สตางค์ เสียเงิน อารมณ์ค้าง แบบนี้ไปเกิดอะไรขึ้นมา เหมือนเราเป็นนักธุรกิจ นี่พระในป่าสอนประยุกต์จริง ๆ เข้าใจคำพูดท่านได้มาก รู้จักอารมณ์ใหม่ บอกไม่ทราบ ท่านว่าอย่างไร อารมณ์คืออะไร คือลมหายใจยาว สั้น อารมณ์จิต จิตเป็นธรรมชาติคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ได้นาน ๆ เหมือนเทพบันทึกลีเสียง คลำไม่ได้ ไม่มีตัวตนเป็น นามธรรม และอารมณ์แบบนี้ไปได้อารมณ์อะไรขึ้นมา ถ้าอารมณ์ฉุนเฉียว แบบนี้เป็นนักธุรกิจไปทำการค้า ใช้อะไรไม่ได้เลย แล้วจำอารมณ์นี้ไว้ให้ดี สัมผัสกับอารมณ์ต่าง ๆ จากบุคคลที่เดินเข้ามา สัมผัสกับอารมณ์ไป กระแสอารมณ์ที่ทำให้ได้อยู่ที่หลัง ถ้าสติเราครบแล้ว เราจะรู้กระแสของคนโน้นอ่อน เบา หนัก ละเอียด ถี่ถ่วนประการใดจะรู้ได้อย่างไร

และก็สอนต่อไปว่า ให้รู้ อายตนะ เรียนที่ไหน เรียนที่ตัวเรา ท่านบอกอย่างนี้เลยนะ เอาสั้น ๆ ง่าย ๆ เลยนะ ตาเห็นรูป มีสีลใหม่ที่ตา หูได้ยินเสียง มีสีลที่หูใหม่ จมูกได้กลิ่น มีสีลที่จมูกใหม่ ลิ้นรับรสอาหาร มีสีลที่ลิ้นใหม่ กายสัมผัสสร่อนหนาวอ่อนแข็งมีสีลใหม่ อาตมาฟังท่านบอกเห็นรูปก็แล้วมีสติใหม่ มีครบหลวงพ่ อ้อ! นั่นแหละสติ สติต้องมีเรือนให้เขาอยู่ บอกเธอต้องมีกุฏิอยู่ใช่ไหม เหมือนญาติโยมต้องมีอาคารสถานที่ จะนั่งตากแดดตากฝนอยู่คงไม่ได้ มันต้องมีเรือน เพราะฉะนั้นมันต้องมีเรือน ตาเห็นรูป มีสติไว้

แล้วท่านบอกว่า ไปไหนเอาตาทูเป็นครูใหญ่ อย่าเอาปากไปนะ ปากนี้เป็นครูน้อย ไม่ใช่ครูใหญ่ ส่วนมากเราเอาปากไปเสียนะ ตาคู หูฟัง จิตคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์ ริเริ่มดำเนินงานทางวาจาที่หลัง นี่สอนดี เหลือเกิน อาตมาได้ตรงนี้ บอกตามีสล มีสีลแล้วทรัพย์มา ฟังเขาต่ำแล้ว ถ้าหูไม่มีสีล ในเมื่อขาดสติเดี่ยวเถอะ เดี่ยวได้เรื่อง ต่ำมากำ เราก็สองคำบอกไป เลยเอาปากออกไปแล้ว นี่หูไม่มีสีล ตั้งสติไว้ หูมีสติ แล้วหูมีทรัพย์ เพราะมีสีลทรัพย์มา พูดไปแล้วปัจจุบันธรรมปากมีสีล พูดเป็นเงินเป็นทองเลย ทรัพย์มาพูดเป็นเงินเป็นทอง เลย ด้วยมีสติ

โยมโปรดจำไว้เถอะ ชื่อรถสีอะไรจะดีแล้วก็แบบไหนดี โอ๊ย! รถสีนี้มันชนเก่ง สีดีโลกดีแล ไม่ชนไม่มี ที่ไหน อย่าลืมนะมันอยู่ที่จิตใจ มันฝากความห่วงใยและฝากชะตากรรมอยู่ที่เจ้าของรถและเจ้าของรถ ดวงไม่ดี เคราะห์हीไม่ดี เคราะห์ที่หามยามร้ายรถมันจะไปรู้เรื่องรู้ประสาอะไร เจ้าของรถจะต้องเสียเหล็กกลาญ เพราะเจ้าของ ไม่ต้องไปเลือกสีหรือรถ ชอบไหมไม่ต้องไปหาหมอดู ชอบสีอะไร สีไหนสบายใจเอาสีนั้น ไม่ต้องไปบอก หมอดูสีแดงแต่โยมชอบสีเขียว ไม่ต้องไปผินใจซื้อสีแดงมา ซ่อมแล้วก็ไม่สบายใจเลิกเชื่อ หมอดูได้แล้ว เชื่อความสบายใจของโยมดีกว่า

สุนัขขี้ตั่ง สุนัขกะลั่ง สุนัขปะกาดั่ง เป็นต้น สะดวกไหม ฤกษ์คือโอกาสดี ยามดีต้องเวลาว่าง ถ้าโยมไม่ว่างยามดีไม่ได้ จะดำเนินงานต้องเครื่องพร้อม เครื่องอุปกรณ์พร้อม พอพร้อมแล้วฤกษ์โอกาสดี เวลานี้ ว่างเสาร์อาทิตย์ ว่างไม่ได้ไปทำงานอื่นดำเนินการเลย พร้อมแล้วรีบดำเนินการรวดเร็วทันใจ

ถูกต้องเป็นธรรมเรียบร้อยทุกอย่างทุกประการ โยมจงจำไว้ถ้าหมอดูบอก โยมชอบสีแดงแต่ไปซื้อสีเขียว เอาสีแดงมาไม่สบายใจไปซื้อมาทำไม ก็เอาสีเขียวไม่ได้หรือ นี่ตำราพระพุทเจ้า

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วก็ขอฝากญาติโยมนะ การเจริญวิปัสสนากรรมฐานก็ดี การทำสมาธิก็ดี ทานศีลภาวนานี้ ต้องรู้จักวิธีบริจาทานด้วยพระเจตนา โยมรู้จักหมดทุกคนโดยไม่ต้องอธิบายนะ ดูพระเจตนา ก่อนทำสบายใจทำไปแล้วสบายใจ ทำไปแล้วนานก็ยังสบายใจ นี่เอาหลักนี้มาตั้ง ญาติโยมทำบุญ ญาติโยมกระเป๋าทอดเลย เลยได้บุญหรือนั่น นี่วิธีปฏิบัติการทำบุญ นอกเหนือจากนั้นแล้วงานต้องเสีย เงินต้องเสีย เสียเวลาแต่ไม่เสียเงิน แค่งานาจิตประจำ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยไม่ต้องใช้เงิน แต่ต้องใช้เวลา ทำได้ ทุกขณะจิต เวลาออกจากบ้านโยมมีปัญหา นะ แก้ได้ระหว่างทาง นี่ซิแก้ได้ทางตา จมูก ลิ้น กาย ใจ ปัญหาเกิดขึ้นมาแก้ได้เลย เข้าบ้านมีปัญหา นะ ไปถึงที่กำหนดไปถึงนักธุรกิจไปถึงการค้ามีปัญหานั้น แต่เรามีสติปัญญาดีไม่มีการสร้างปัญหาสามารถจะแก้ปัญหาได้ทันที่ที่ ปัจจุบันนี้ หากว่าโยมมีปัญหาอะไร แก้ไม่ได้ มีแต่สร้างปัญหา ทำให้เดือดร้อนขึ้นมาอย่างนี้เรียกว่ามีสติ มีสมาธิ อย่างไร

ไม่จำเป็นต้องกล่าวไปนั่งที่วัด ไปวัดของเราดีกว่า วัด อาคาร สถานที่นั้นเมื่อไม่มีเวลาจะไปก็เอาวัดของเรา เราก็เอาวัดของเรา วัดขณะหีบ จะยืน เดิน นั่ง นอน จะหีบอะไร จะขายอะไร ให้กำหนดสติ จะขายดีตลอดกาล นืออย่าลืมนะ โยมจำได้ไหมพระพุทธเจ้าสอนสติปัฏฐาน ๔ ทางสายเอกชื่อเมืองอะไร ชื่อเสียงอะไร โยม กายนคร ถูกแล้วในตัวเรา ถ้าคนใดมีสติสัมปชัญญะครบ อุดมคติอุดมการณ์จาก สติปัฏฐาน ๔ แล้วเงินไหลนองทองไหลมา หมายความว่าอุดมสมบูรณ์ ถ้าใครมีสติอุดมสมบูรณ์ จึงเรียกว่า สติปัฏฐาน ๔ อย่างนี้คนนั้นอุดมสมบูรณ์แน่ ถ้าเป็นพ่อค้าแม่ค้ารายมหาศาล เพราะอุดมสมบูรณ์ด้วยสติ ค้าขายมีสติ ปัญญาเกิด รู้ว่าขาดทุนได้กำไร รู้ล่วงหน้าเสียด้วยนะนี่ จึงเรียกว่าอุดมสมบูรณ์

สรุปว่าธรรมสติปัฏฐาน ๔ นี้ อุดมสมบูรณ์พร้อมมูลบริบูรณ์ดีด้วยสติทุกประการ มีสติดีแล้ว สดางค์มา ถ้าคนไหนไม่มีสติสดางค์นี้ สดางค์นี้หมดแน่นอนนะ วิระทะโย วิระโคนายัง โยมสวดคาถา ให้เงินมา แล้วสวดแล้วเงินมาใหม่ ถ้าฝรั่งถามอย่าไปตอบว่าสวดแล้วเงินมานะ สวดไปทำไมโยม เดียวไปสวด เงินไม่มา ค่าเราแพง สวดแล้วจิตงอก พอจิตงอกแล้วเงินมันก็งอก ถ้าหากว่าเราสวดแล้วจิตมันหด เงินมันก็หดด้วย ไม่ใช่สวดแล้วได้เงินเลย โยมพอจิตมันงอกนะ จิตก็แตก้านสาขาเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของจิต แล้วเงินก็มา ถ้ายังสวดไปจิตหดนะ จิตหดเงินหดด้วย ข้าวในหม้อก็หดด้วยหมดหมด เพราะฉะนั้นตอบได้ เลยว่า วิระทะโย วิระโคนายัง สวดให้จิตขึ้น พอจิตสบายอุดมการณ์เกิดขึ้นมีสติครบ รักรองนิกเงินได้เงิน นึกทองทองไหลมา

โยมจำไว้ สวดไว้จิตงอก ถ้าจิตของท่านทั้งหลายงอก ทุกคนนะรักรองสำเร็จตามเป้าหมายและ จุดประสงค์ทุกประการ ถ้าจิตหดแล้วนะหม้อแบตเตอรี่หมดไฟ รถทำอะไรถึงจะไปได้ คุณโยมไม่เอาใจใส่ แบตเตอรี่ในเมื่อเราไม่ใช้มัน ไม่สตาร์ทมันก็หมดไฟไปนะ ต่อไปอะไรเสีย แผ่นผ้าเสีย ในเมื่อแผ่นผ้าเสีย แล้วต่อไปทำอะไร ต้องโยนหม้อแบตเตอรี่ทิ้งซื้อใหม่เสียเงิน นี่กำลังใจตกนะ ถ้าเพิ่มพลังจิตโดยใช้สติ ทุกประการเท่านั้นเป็นการเพียงพอ เพิ่มสติเพิ่มกระแสไฟทั้งซาร์ททั้งสตาร์ท

โยมนี่สติตัวเดียว ที่พระพุทธเจ้าสอน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ย่อเหลือสิกขา ๓ ในสิกขา ๓ ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา นี่พระในป่าท่านสอนละเอียด สอนสั้น ๆ เหลือ สองสติ สัมปชัญญะ ครบ สองมากไปเสียแล้ว เอาเหลือหนึ่งลูกแก้วพระเจดีย์ทองได้แก่อะไร ความไม่ประมาท สติมีศีลแล้ว สัมปชัญญะคือสมาธิ สัมปชัญญะนี้รู้ตัวเสียอีกแล้ว จิตตั้งใจถึง พร้อมด้วยสมาธิจิตตั้งใจถึง พร้อมแล้วเกิดอะไร เกิดปัญญา พร้อมแล้วเหลือหนึ่ง ทำอะไรไม่มีประมาทเสีย เหลือหนึ่ง วิธีปฏิบัติเห็นว่ามันมากมายนัก จำยากนักโยมก็ไม่ประมาท สำคัญอีกว่าไม่ประมาทเดินไม่ได้หรือต้องทำตั้งแต่ต้น ทำตั้งแต่ ศีล สมาธิ ปัญญา และศีล สมาธิ ปัญญา เหลือสอง สติ สัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่เสมออย่าประมาท อย่าประมาทเกิดขึ้นแล้วนี่ข้อ ๑ นี่ท่านสอนมาอย่างนี้

อาตมาก็จับจุดได้ แล้วกลับวัด อ้อ! นี่ได้มาอย่างนี้แล้วยังได้เคล็ดลับมาอีก เคล็ดลับอย่างนี้ ถ้าโยมอยากได้ อยากจะทราบต้องคุยกันเป็นการส่วนตัว เอาเล่าสั้น ๆ ไว้แค่นี้ว่าได้ไปพบหลวงพ่อดังหนึ่ง ในป่านี้ แต่ก็ไม่ทราบว่าจะอะไร แต่มีลักษณะอาการอายุคล้าย ๗๐ แต่คงจะกว่าเพราะโยมผู้ใหญ่บ้านนั้น คงจะแก่ฝ้ากันั้นอยู่ เห็นท่านอย่างนั้นจนโยมนั้นอายุ ๘๔ ปีแล้ว ก็ยังเห็นอย่างนี้ แล้วโยมคนนี้ก็ตายไปแล้วด้วย ถ้าโยมผู้ใหญ่บ้านยังอยู่นะอย่าลืมนะ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ โยมผู้ใหญ่บ้านอายุ ๘๔ นะ ป่านนี้โยมคนนี้นคง ๑๐๐ แล้วนะตายไปแล้ว ผู้ใหญ่บ้านคนนี้และตัวอาตมาเดี๋ยวนี้อายุจะ ๖๐ แล้วนะ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑ หน้า ๑๖ - ๓๖

หนังสือธรรมชาตของอาตมา

พระภิกษุวิสุทธิคุณ

๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๖

วันนี้จะเล่าเรื่องดาบของแม่ทัพ ทำให้คนฝันและต้องมาที่วัดนี้ ไปได้มาอย่างไร ต้องใช้เงินเท่าไร เป็นเรื่องอัศจรรย์ของอาตมา ผ่านมาเป็นเวลานานหลายสิบปีแล้ว ตอนนั้นอยู่วัดพรหมบุรี ยังไม่ได้มาอยู่ที่วัดนี้ ก็จะขอเล่าประวัติอาตมาสักเล็กน้อย

เมื่อสมัยอยู่วัดพรหมบุรี ก็เริ่มสอนกรรมฐานมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๔๙๙ หลังจากที่ได้เดินออกจากป่า ก็มาเจริญภาวนาและสอนกรรมฐาน เริ่มต้นที่วัดพรหมบุรีตามลำดับมา

วันหนึ่งสมภารใช้อาตมาไปเช่าเมรุพร้อมเครื่องตั้ง จะมาจัดงานศพที่วัดต้องไปเช่าที่หัวเวียง บ้านแพน อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แถวโน้นเขามีอาชีพค้าเมรุ มีไฟประดับสวยงามพร้อมเครื่องตั้งบนศาลา เหมือนกันมาอย่างนั้น แถวนี้อันไหนไม่มีเมรุ ส่วนมากเป็นเมรุเผาเตาหิน ถ้ามีงานศพผู้มีเกียรติหรือผู้มีเงินต้องไปเช่าเมรุ เมรุก็มีมากทางหัวเวียง ผักไห่ บ้านแพน ก็เลยต้องไปที่นั่น

อดีตชาติของหลวงพ่อ

กล่าวถึงบ้านหนึ่ง เป็นเรื่องอัศจรรย์ครั้งอดีตชาติของอาตมา เจ้าของบ้านชื่อแม่ชุมศรี ศรีเรือง เป็นเจ้าของโรงสี อาตมาไม่เคยผ่านทางนั้นจึงไม่เคยรู้จัก แม่ชุมศรีนี้ยังไม่มีครอบครัว ยังเป็นสาวเขานั่งสมาธิแล้วฝันสามคืนติด ๆ กัน ฝันว่า เมื่ออดีตชาติของเธอ เธออยู่ที่กรุงศรีอยุธยา เธอมีลูกชายคนเดียว และลูกชายคนนั้นได้กำลังรบทัพจับศึก และในฝันนั้นบอกว่า ลูกชายโดนกลศึกวิธี พม่าได้ฆ่าลูกชายโดยผลักเขาลงน้ำถึงแก่ความตาย ที่อำเภอบางไทร ตรงปากคลองที่ทัพพม่าเดินผ่านเมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยาแตกทัพวันนั้น เขาก็ร้องไห้ร้องไห้ว่าลูกชายเขาต้องจากไป บ้านเขาอยู่ตรงนั้นตรงนี้

อีกคืนหนึ่งเขาฝันว่า ลูกชายเขามาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ไม่ทราบว่าจะอยู่วัดไหน และในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ (อาตมาจำ พ.ศ. ไม่ได้ ไม่ได้ดูสมุดบันทึก) เวลา ๑๐.๓๐ น. ถ้ามีพระมาฉันเพลที่บ้านในวันและเวลานั้น ก็เป็นลูกชายของเธอเมื่อครั้งอดีตชาติ ที่รบทัพจับศึกแล้วโดนกลศึก ถูกฆ่าตีปลงน้ำไป เขาก็สำนึกอยู่ตลอดเวลา และก็เล่าให้พี่น้อง พ่อแม่ฟังว่าดิฉันฝันอย่างนี้

พี่ชายควบคุมโรงสีอยู่ ก็บอกว่า “ฝันไม่เข้าเรื่องเข้าราว” แต่เขาก็เชื่อมั่นของเขาเหลือเกินว่า ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์นี้จะต้องเตรียมทำอาหาร ถ้ามีพระองค์ไหนมาบ้านเรา ต้องใช้แน่นอน

บ้านนี้ใหญ่มาก มีโรงสีติดอยู่ข้างบ้าน มีสะพานลงไปสู่ตีนท่า มีแพน้ำ บ้านทาสีสวยงาม

เพ็ญตรงกับวันที่อาตมาจะไปหาเช่าเมรุ อาตมาลงเรือจากสิงห์บุรีไปถึงผักไห่ ก็ไปถามหาบ้าน

นายสง่าที่เขาเป็นเจ้าของเมรุอยู่หัวเวียง อาตมาก็ว่าจ้างเรือหางยาวให้ไปส่งที่บ้านนายสง่า เจ้าของเรือหางยาวก็รู้จัก

ค่าเรือขาไปคิด ๒๐ บาท ไปกลับคิด ๕๐ บาท เพราะต้องเสียเวลาคอย อาตมาก็ตกลง ลงเรือจากตลาดผักไท่เรือก็แล่นไปเลย แล้วมาส่งที่บ้านนี้บอกว่าที่บ้านนายสง่า

เสียงเรือแล่นดัง พุดอะไรไม่ค่อยได้ยิน อาตมาก็นึกว่า ไข้แล้ว บ้านนี้ใหญ่โตน่าจะเป็นบ้านของเจ้าของเมรุ

พอขึ้นจากเรือ เขามานิมนต์ที่แพเลย มานิมนต์กันเยอะ ขึ้นไปมีสำรับกับข้าว โดกมากมาย เอ๊ะ ! อะไรกันนี้ เราจะมาหาเมรุ อาตมารำพึง

เขาก็นิมนต์ให้นั่ง เอาหมากยามาถวาย คุณกันไม่รู้จักกัน เหมือนรู้จักกันมาหลายปีอย่างนี้

อาตมาก็คิดว่า จะใช้บ้านนายสง่าหรือเปล่า เรือหางยาวพอส่งป้าก็บอกว่า “ท่าน ผมไปธุระก่อนนะ ประมาณชั่วโมงหนึ่งผมจะมารับ” แล้วเรือหางยาวก็วิ่งออกไปเลย นี่เขาบอกว่าเขารู้จักบ้านนายสง่าที่หัวเวียงที่เป็นเจ้าของเมรุ

มีพวกโรงสี พวกแขกมาเต็มบ้าน มีสำรับครบ เวลา ๑๐.๓๐ น. พอตีตรงกับที่เขาจอดไว้ เขาก็เลยเจียวจิวกันใหญ่ เราก็มารู้เรื่องอะไรกับเขา เลยบอกว่า

“โยมจะทำบุญเรื่องอะไรกันนี้ ไม่ใช่อาตมานะ อาตมาจะมาหาเมรุ บ้านนี้บ้านนายสง่าใช่ไหม”

เขาก็บอกว่า ไม่ใช่ เขารู้จักบ้านนายสง่าดี อยู่หัวเวียงโน่น อาตมาก็บอก “ตายจริง ผิดบ้านเสียแล้ว โยมช่วยเรียกเรือหางยาวที” เรือหางยาวก็ออกไปเสียแล้ว กว่าจจะรู้เรื่องกันก็เพลพอดี

เขาก็อาราธนาศีล อาตมาบอก “เอ๊ะ! โยมจะถวายสังฆทาน จะทำบุญกับพระวัดไหนนี่” เขาก็บอกว่า “เฉย ๆ ท่านต้องรับ”

รับศีลเสร็จแล้วถวายสังฆทาน เขาบอก “นิมนต์ฉันตามสบายเจ้าคะ” อาตมาก็นึกเคืองเรือหางยาวมาก ดูซิบอกวารู้จัก กลับมาส่งบ้านแม่ขุมศรี บ้านนี้

เขาก็กระตือรือร้น เอาใจใส่อย่างดี เตรียมน้ำร้อนน้ำชาไว้ก่อน อาตมาก็ฉันไปสองสามคำ ฉันไม่ได้รู้สึกเกรงใจเขามาก

พอฉันเพลเสร็จ เขาก็เล่าเหตุการณ์นี้ให้ฟัง เขาหาว่าอาตมาเป็นลูกของเขาเมื่อครั้งอดีตชาติ เราไม่เชื่อ เชื่อไม่ได้ ลูกอะไรกัน เขายังเป็นสาวอยู่ แต่เขาก็เชื่อมั่นเหลือเกิน

แล้วเขาก็เล่าให้ฟังว่า เขาบันทึกหลักฐาน เขียนไว้ครบ ผืนสามคันทิต ๆ กัน พ่อแม่พร้อมพี่ชายเขาบอกว่า น้องสาวเขาบ้า แต่ท่านมายังไงตรงเวลาพอดี

อาตมาบอก ความจริงอาตมาไม่รู้จักบ้านโยมนะ แล้วไม่รู้เรื่องเลย จะไปหาเมรุบ้านนายสง่า เลยผลสุดท้ายก็คุยกันถึงเย็น เล่าประวัติศาสตร์ในชีวิตของเขาตลอดมา อาตมาก็นิ่งไว้ไม่ยอมเชื่อ สักประเดี๋ยวเรือหางยาวมารับ

ในที่สุดก็เย็นหมดเวลา ได้ทราบจากบ้านโรงสีว่า นายสง่าไม่อยู่ เอาแม่ไปตั้งทางวัดสามกอ ไปทาง อำเภอสนา ต้องมาวันหลัง อาตมาก็กลับวัด ผิดหวังไม่ได้แม่รู้ แต่มาได้โยมแม่ในอดีตชาติ ตั้งแต่นั้นมา อาตมากับบ้านแม่ชุ่มศรีก็ติดต่อกันเรื่อยมา

ต่อมาอีกหนึ่งปี อาตมาก็ย้ายวัดมาอยู่ที่วัดอัมพวัน มาอยู่วัดนี้ พ.ศ. ๒๕๐๐ ก็อยู่ตามลำดับมา แต่ในสำนึกของอาตมา เรื่องดังกล่าวเรารู้อ่างไม่รู้บ้าง จะเชื่อนักก็ได้ แต่เราก็ต้องยอมรับบางประการ เหมือนกัน

อาตมาก็อยู่วัดนี้ตลอดมา สอนกรรมฐานไปเรื่อย หลังจากคอกหักแล้วก็หมดเวลา มีเสียงบอกว่า ท่านจะต้องอยู่ไปได้แค่ ๕ ปี คอกหัก ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ ก็ครบ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

พอดีถึงเวลา อาตมาก็มีนิมิตว่า ต้องหมดเวลา พวกญาติโยมมาขอนิมนต์กันใหญ่ “หมดเวลา” มีนิมิตเครื่องหมายไปว่า “ท่าน ขอเชิญไป” เห็นจะตายแน่คราวนี้ แต่ก็ไม่ได้คิดอะไรมากมายที่เราจะไปนั้น มันอาจจะคิดถึงบ้านแม่ชุ่มศรีว่า เขาว่าเราตกน้ำตายก็ได้ มันยังไม่แน่นอนนัก แต่แล้วก็มีนิมิตกรรมฐานทันที อาตมานิมิตว่า “ท่านจะต้องตายแน่นอน”

ในวันนั้นนิมิตก็บอกว่า กำลังนั่งกรรมฐานในโบสถ์ มีคนสี่คนเข้ามาขอเชิญ ขอนิมนต์เปลี่ยน เครื่องต้นเครื่องทรง เปลี่ยนผ้าออก คือหมายความว่าให้สึก

อาตมาก็บอกว่า “ยังไม่สึก ยังรักเพศพรหมจรรย์อยู่”

“ไม่ได้ เจ้าต้องไป ต้องไปอย่างแน่นอน ให้แต่งตัว” สี่คนนี้แต่งตัวเป็นพวกทหารทั้งนั้น แล้วก็มา เอาพานเชิญ มีเครื่องต้น เครื่องทรงมาให้ แล้วบอกว่า

“ท่านต้องแต่งตัวใหม่”

อาตมาบอก “ตายจริงเรายังรักเพศพรหมจรรย์อยู่ ยังไม่ไป ขออยู่ก่อน”

เขาบอก “ไม่ได้ ต้องไปแน่” และเอาเครื่องทรงมาให้

อาตมาจำเป็น จำยอม ก็ต้องเอาผ้าออก นุ่งผ้า ใส่เสื้อ ใส่หมวก ออกจากประตูโบสถ์ไป พอออกจากประตูโบสถ์ไปแล้วพบเจ้ฉุ่น จังหวัดสิงห์บุรี (นางทองดี ญาณวัฒนา) เจ้ฉุ่นเคยพูดกับอาตมาว่าจะขายรถ ขอให้ช่วยขายรถให้ได้สิบล้าน

เจ้ฉุ่นก็ฝันตรงกับนิมิตในวันนั้น เอรธมาที่วัด นำมาให้เจิม แล้วก็เห็นหลวงพ่อดังตัวออกไป มีเสื้อครุย มีดาบ ออกไปจากโบสถ์ เจ้ฉุ่นเสียใจเหลือเกิน ร้องไห้

เจ้ก็บอกว่า “หลวงพ่อกำลังสึก ไม่ควรจะสึกอย่างนี้ ฉันท้องจี้มาถวาย ๑๐,๐๐๐ บาท ขายรถ ได้หมดแล้ว”

อาตมาก็บอกเจ้ว่า “หมดเวลาต้องไปแน่ อยู่ไม่ได้หรอก” เจ้ก็พูดว่า “แหม! ท่านไม่น่าสึกเลย ทำไมแต่งตัวอย่างนี้”

สักประเดี๋ยวลบเข้ามาในโบสถ์ใหม่ มีชุดใหม่มาอีกสองคน ก็มาบอกว่า “พระคุณเจ้ายังมีเวลาอยู่” เปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่อีกแล้ว แต่งตัวใหม่แล้วบอกว่า

“ท่านมีเวรมีกรรมมาก ไปฆ่ารันพันแทงเขามากมายจริง ๆ เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ท่านต้องไปเอาดาบของท่านมาแก้กรรมเสีย ดาบของท่านขณะนี้มาจากเชียงใหม่ เดี่ยวนี้อยู่พระนครศรีอยุธยา ขอให้ท่านเตรียมเงินไป ๕,๐๐๐ บาท”

พอดีในวันนั้น (วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔) ต้องไปในพิธีบวงสรวงที่วัดบรมพุทธาราม ในบริเวณวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ไปดูที่สร้างพระประธาน

อาตมาก็นึกได้ว่าต้องเอาใครมาบวงสรวง คนนี้รูปร่างใหญ่โตมากชื่อ อาจารย์ทองดี (โพธิ์) เมืองทอง อยู่ที่โพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร เป็นคนเกิดที่นั่น แล้วเคยเป็นสมภารเก่าวัดบรมพุทธาราม บวงสรวงเก่งมาก

เหตุที่ต้องการคนอยู่ที่โพธิ์ประทับช้าง เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกันคือ วัดบรมพุทธารามเป็นวัดที่สมเด็จพระเพทราชาเป็นผู้สร้าง และตำบลโพธิ์ประทับช้างเป็นสถานที่สมเด็จพระเจ้าเสือเสด็จประทับ สมเด็จพระเจ้าเสือทรงเป็นพระราชบุตรของสมเด็จพระเพทราชา

อาตมาก็ไปหาอาจารย์โพธิ์ผู้ทำพิธีบวงสรวงให้ ดร. กิ่งแก้ว อธิการ ที่เราจะต้องไปร่วมสร้างพระประธานที่วัดบรมพุทธารามกันต่อไป

อาตมาขอยืมเงินเขาไป ๕,๐๐๐ บาท ต้องไปเอาดาบเล่มนี้มาแก้กรรม ดาบมี ๒ เล่ม เล่มเล็ก และเล่มใหญ่ อาจารย์อาคม วรจินดา เพื่อน ดร. กิ่งแก้ว อยู่ที่ มศว.มหาสารคาม มาซื้อเล่มเล็กไปก่อนแล้ว

มันก็เป็นเรื่องแปลกอยู่นะ อาตมาก็จะต้องไปบวงสรวง แต่ไม่ได้บอกคนที่ไปด้วย มีούνเรือน ร้านวรทัศน์ สมศรี ร้านบางกอก ไปกันเยอะ ไปช่วย ดร. กิ่งแก้ว

พอเสร็จพิธีเรียบร้อยแล้ว เพื่อน ๆ ของ ดร. กิ่งแก้ว เขาอยากจะไปดูเรื่องอดีตชาติของคุณนาย โสภา ปัทมดิลก แต่อาตมาไม่ยอมพาไปวันนั้น

เพราะคุณนายโสภา นี่เป็นภรรยานายอำเภอเมืองสิงห์บุรี แต่ไม่ถูกกัน มาเข้ากรรมฐานแล้วไปดีกันทีหลัง ในอดีตชาตินั้นเคยหล่อพระแล้วจารึกชื่ออธิษฐานไว้ อยู่ที่วัดอยุธยา นายอำเภอนี้ไม่ใช่สามีภรรยากันครั้งอดีตชาติ แต่เคยให้เงินใช้เสมอ จึงนำเงินนั้นมาสร้างพระ อาตมาไปพบมาแล้ว และชื่อนั้นจารึกไว้ครบ เมื่อครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยายังไม่เสียแก่พม่าข้าศึก พระองค์นี้บอกได้เดี๋ยวนี แต่อย่าไปค้นนะ อยู่วัดหน้าพระเมรุ อันนี้เป็นเรื่องของคุณนายโสภาครั้งอดีตมา

ในที่สุด รุ่งขึ้นเช้า เจ้ฉุ่นมาที่วัดอัมพวัน บอกว่า “อ๊วย ! หลวงพ่อเมื่อคืนนี้สึกนี้ แต่งตัวนุ่งผ้าโจงกระเบนใส่หมวก มีสร้อยสังวาลอีก แหม ! ฉันท้องให้เสียแทบตายเมื่อคืนนี้”

ตรงกันเลย ! อาตมาถามว่า “เจ้ฉุ่นมาทำไมแต่เช้า”

“เอาปัจจัยมาถวายหมื่นหนึ่ง” แล้วเล่าต่อว่า

ในฝัน “ฉันมากอย เอรธมาจอต ท่านเดินออกจากโบสถ์ แล้วมีคนสี่คน พอฉันบอก โอ้ย! ไม่ได้ ๆ ท่านเข้าไปในโบสถ์ มีสองคนตาม สี่คนหายไป แหม ! หลวงพ่อสักได้นี้ ใส่สังฆาล ใส่โนน ใส่นี้ แต่ถือดาบ ดาบมีลักษณะอย่างนั้น ๆ” ก็พรรณนาไป

อย่างนี้ก็ตรงกันแล้ว และอาตมาก็มีมติว่า อ้อ! เราจะต้องแก้กรรมแน่ เหลืออีกสามสี่วัน ปัจจัยก็ไม่พอห้าพัน เลยขอยืมคนโน้นบ้าง คนนี้บ้าง ในนิมิตบอกว่า ดาบเล่มนี้ต้องห้าพัน ไม่น่าเชื่อ อีกเล่มหนึ่งไปอยู่มหาสารคามแล้ว

วันนั้นเมื่อเสร็จพิธีบวงสรวงแล้ว พวกเราชวนกันไปดูพระที่วัดมงคลพิตร ที่นำมาจากวัดบรมพุทธาราม แล้วไปดูมีดดาบ ให้อาจารย์ไปถามดูว่าดาบเล่มนี้มาจากเชียงใหม่ใช่ไหม ปรากฏว่ามาจากเชียงใหม่จริง ๆ

ร้านนี้เป็นร้านขายอาหาร เดิมอยู่ที่เชียงใหม่ขายของเก่า มีคนสะพายดาบมาจากไหนไม่ทราบ มาขายให้แล้วเขาก็ย้ายจากเชียงใหม่มาพระนครศรีอยุธยา แล้วก็ไม่ได้ขายดาบหрок เขาเก็บไว้เป็นของเก่าใส่ตู้แสดงไว้

พอลมราคาเขาจะเอาเจ็ดพันบาท พุดไปพุดมาเขาซื้อไว้ห้าพัน ถ้าท่านจะเอาก็คิดเท่าตามทุน ซ้อมมาสี่ – ห้าปีแล้ว

ก็เลยขอดาบมาดูว่าตรงตามนิมิตไหม ดาบนี้ต้องมีบันนิตหนึ่ง ไม่ใช่เหล็กธรรมดา เป็นเหล็กน้ำพี้ โค้งได้เลย แต่ปลายตัด

เพราะเหตุใดปลายตัด เพราะเป็นเชลยของพม่า ดาบนี้ของแม่ทัพต้องโดนตัดปลายทั้งนั้น ถ้าดาบของพลทหารไม่โดนตัด

ก็ได้ความว่าดาบบินหน้อย แล้วปลอกแบบนี้เป็นปลอกไม้มีตราแบบนี้ทั้งนั้น ปลอกไม้มาทำที่หลังของเก่าผู้ไปแล้ว ซ้อมมาตั้งหลายครั้ง

อาตมาก็ซื้อได้ในราคาห้าพันพอดี ตรงตามนิมิตบอกว่า เขามารับไป ท่านต้องไปเอาดาบมาแก้กรรมนะ ท่านฆ่าฟันเขาเยอะนะ

อาตมาก็ดีใจมาก ในวันนั้นก็ เอาดาบมาแขวนไว้ที่วัด โอ้ย ! เราจะตายแล้ว ปวดเมื่อยทั่วสภนธ์กาย แขนก็ขาด ขาก็ขาด จะตายแล้ว เอาหมอมานวดก็ไม่หาย ให้น้ำเกลือก็ไม่หาย อย่างอะไรเลยเราจะต้องเอาดาบไปฝากเขาไว้ที่ร้านวรทัศน์ จังหวัดลพบุรี มันมีกรรมด้วยกัน ไฟจะต้องไหม้แน่นอน

พอเอาดาบออกจากวัดไป อาตมาหายเลย ในคืนที่อาตมาจะตาย แขนก็ปวด คอก็ปวด เอวก็ปวด รวดราวทั่วสภนธ์กาย ต้องแม่เมตตาคืนยังรุ่ง นี้เราไปฆ่าเขาไว้มากมายจริง ๆ นะ พอเอาמידไปฝากไว้บ้านนั้นหายทันที

ในเวลาต่อมา อาตมาต้องเดินทางไปเมืองจีน มีคนไปส่งหลายคน อาตมาบอกว่า จะเดินทางขึ้นเครื่องบินแล้วนะจะ ไม่หวังใครเลยนะ ห่วงแต่แม่สมศรีกับแม่อุ่นเรือน นิมิตบอกแล้ว ไฟจะไหม้บ้านสองคนนี้

ฝ่ายยายเตียง (นางเตียง ปุริปัญณะ) ไปพูดกับโยมพิน (นางยุพิน บำเรอจิต) นินทาแล้ว หลวงพ่อวัดเรานี้แย่มาก ห่วงเฉพาะสาว ๆ คนไหนสวยละห่วงนัก ไอ้เรานี้มันแก่แล้วไม่ได้ห่วงเราเลย

แล้วเราก็อ้าเรื่องเรื่องห่วงสองคนนี่ แม่สมศรี ร้านบางกอกเฟอร์นิเจอร์ แล้วเป็นห่วงแม่อุ่นเรือนมากที่สุด

อาตมาเดินทางไปที่นั่น ๆ ห่วงเรื่องนี้ ในวันพระ ๘ ค่ำ แม่สองคนเกิดนุ่งขาวมาที่วัด ตอนนั้น อาตมากำลังอยู่ที่โรงแรมชั่วคราว แล้วก็ทำพิธีกรรมสวดมนต์ไหว้พระของเราเสร็จแล้วจะกลับไปกุย อาตมาก็นั่งอยู่ในห้องเป็นลมคินยังรุ่ง ถามหลวงพ่อดอนเมืองดูได้

เจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ วัดสระเกศ ถามว่า “เฮ้! หลวงพ่อดอนเมืองเป็นอะไร”

“เกล้ากระผมไม่สบายมาก ปวดรวดร้าวไปหมดแล้ว ณ บัดนี้ ไฟกำลังไหม้ ไหม้หมดแล้ว” เลียบบอก หลวงพ่อดอนเมืองต่อว่า

“หลวงพ่อดอนเมืองครับ ผมเป็นลมไปเสียแล้วครับ เดี่ยวขอผมนั่งกรรมฐาน” ก็นั่งเจริญภาวนามาเรื่อย ๆ

รุ่งขึ้นเช้า อาตมาก็ไปขอโทรศัพท์ทางไกล เจียบ! ทั้งสองร้านเลย นึกแล้ว ไฟไหม้หมดแล้ว ไม่มีเหลือแล้วนะ ช่วยไม่ได้ พร้อมด้วยดาบของเราด้วย ไฟไหม้หมดเลย!

พอกลับมาถึงดอนเมือง ลงจากเครื่องบินแล้ว หลวงพ่อดอนเมืองมาบอกว่า “ขอนิมนต์ฉันเพล วัดดอนเมืองเขามาต้อนรับ”

อาตมาไม่ยอม รีบขึ้นรถเลย เขานึกว่าเราไม่รู้ รีบขึ้นรถไปถึงวัด พวกที่ไปรับก็อดข้าวกัน ถ้าหากว่า ไม่มีเหตุการณ์อย่างนี้ เราก็ต้องเลี้ยงพวกนั้นแน่ เราก็ไม่สบายใจกลับจากเมืองจันทน์ในวันนั้น

พออาตมากลับมาแล้วก็ไม่ต้องฉัน ไม่ได้ฉันข้าว เพราะเครื่องบินขึ้นจากฮ่องกง ตัดตรงมาทางจังหวัดอุบลราชธานี ผ่านเมืองญวนมาตามลำดับ พอผ่านอุบลสักประเดี๋ยวลงดอนเมืองแล้ว ก็เหลืออีกยี่สิบนาที่ที่จะเพล เราก็รีบวิ่งเข้าวัดอัมพวัน เลยพวกนั้นอดข้าวอดปลาไปตาม ๆ กัน

ก็ได้ความว่า ดาบไหม้ไฟไปแล้ว เหลือแต่ดาบไม่มีด้าม อาตมาก็ขออธิษฐานว่า เราจะเอาดาบนี้มาแผ่นส่วนกุศลที่เราไปฆ่าเขา เพื่อตัวเราจะได้อรอดตาย มีชีวิตอยู่ในปีนั้น

ตรงกับนิมิตเครื่องหมายที่เขาเอาเครื่องทรงมาให้เราสัก บอกไปเถอะถ้าไม่ไปนะ ต้องไปเอาดาบมาแก้กรรมเสีย ต้องถวายสังฆทาน ให้เจ้ากรรมนายเวร แล้วท่านจงแผ่เมตตาให้มาก ทำบุญให้เยอะ ท่านก็จะอยู่ต่อไปอีกหน่อย แต่ก็ไม่ทราบว่าจะอยู่ไปได้แค่ไหน

อาตมาขออธิษฐาน ดาบไม่มีด้ามแล้ว ข้าพเจ้าไปฆ่าร้านพันแห่งเขามา ก็จะขอทำดาบนี้ให้ดีตามเดิม มีวิญญานอยู่ในมิดนี้หลาย ๆ อย่าง บอกได้ นี่เล่าเฉพาะนักปฏิบัติธรรมนะ

อีกเจ็ดวันข้างหน้า อาตมาอธิษฐาน ผู้ใดหนอ ที่จะเป็นช่างทำด้ามดาบนี้ให้ได้ดีตามเดิมได้ ขอให้มาพบภายในเจ็ดวันนี้

ในวันที่ครบเจ็ดวัน อาตมารออยู่ที่วัด พอดีตลบันดาลให้คุณจินตนา กับคุณภวีที่เราเคยไปพักบ้าน
เขาที่เชียงใหม่ เกิดมาที่วัดพอดีในวันนั้น

อาตมาก็ไปเอาดาบมาเลย คิดว่ายายคนนี่ต้องทำมีดให้เราได้แน่ ก็บอกว่า “โยมจินตนา ขอให้
ช่วยเหลื่อสักอย่าง”

แต่ที่เรานิมิตนะ เราไม่ได้บอกนะ เขากล่าวว่า

“ช่วยยังงี้ละ เจ้าคะ” ก็บอกว่า

“ช่วยเอาดาบไปทำฝักให้ที ไปทำด้ามด้วย”

“ขอูดาบหน่อยเจ้าคะ” เลยก็เอาดาบมาให้ดู ห่อกระดาษมา

“ดิฉันรับรอง แต่จะทำยังงี้ ดิฉันไม่ทราบนะ”

แล้วคุณจินตนาก็นำเอาดาบเหล็กนี้ไป ไปปรึกษาคุณภวี ผู้จัดการธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ
สาขาสันป่าข่อย เป็นลูกศิษย์ท่านเจ้าคุณศรีธรรมนิเทศ คุณภวีก็บอกว่า “เราก็ต้องไปสอบถามดู รับปาก
ท่านมาแล้วนี่”

เลยคุณจินตนาก็นิมิตขึ้นว่าต้องไปที่ฝาง ก็เอาดาบไปที่ฝาง มีคนหนึ่งเคยทำดาบ อายุ ๗๐ ปีแล้ว
นั่งสมาธิเก่ง คุณจินตนาถือธรรมาวุธ เจ้าพ่อคุณเอ๋ย ขอให้ทำได้เหมือนเล่มเดิม แล้วก็เอาดาบไปให้

ตาคนนี่บอก เลิกทำมานานแล้ว แก่แล้ว ไม่ยอมทำ แต่แล้วสักพักใหญ่คุยกันไปคุยกันมา ช่างคนนี่
บอกยินดีรับทำให้

คุณจินตนา ก็ถามว่าจะทำรูปไหน นายช่างนั้นบอกแล้วแต่ธรรมาวุธ บอกว่าดาบนี้ไม่ใช่เหล็กธรรมดา
เป็นเหล็กน้ำพี้ เลยก็รับทำ ใช้เวลา ๓ เดือน มีเครื่องมือเพียง ค้อน สิว และเหล็กหมาด ก็ทำออกมาในรูปนี้
เหมือนอย่างเดิม

พอได้ดาบเหมือนอย่างเดิมแล้ว คุณจินตนา ก็ดีใจ ก็รับมาในวันนั้นไม่พักบ้าน เอาไปถวายให้
ท่านเจ้าคุณศรีธรรมนิเทศนั้ดู

ท่านเจ้าคุณศรีธรรมนิเทศนั้ก็มีอยู่ ๒ เล่ม ก็นำมาให้คุณจินตนาดู บอกว่า นี่ดาบของพลทหาร
รุ่นเดียวกับนี้ ท่านได้เตรียมหอก เตรียมดาบไว้สำหรับให้นักศึกษาดู ว่าเป็นรุ่นนั้น รุ่นนี้

แล้วท่านก็บอกว่า จินตนาเอ๋ย ไหน ๆ ทำให้ท่านแล้ว เขากลับไปทำใหม่ ลงรักปิดทอง เพราะดาบ
รุ่นนี้เขาเป็นทอง เป็นดาบที่ใช้รบบนหลังม้า นี่ปลายตัด แล้วก็มียันนิต ๆ ไม่ต้องลับ การฟันบนหลังม้า
ไม่ได้ฟันลงอย่างนั้นะ เขาใช้ฟันตัวต้วนขึ้นนะคอขาดเลย

เลยได้ความว่าท่านเจ้าคุณศรีธรรมนิเทศนั้ให้ไปลงรักปิดทอง แล้วท่านยังเอาดาบของพลทหารให้ดู
แล้วท่านยังได้อธิบายต่อไปว่า

ดาบนี้ปลายโดนตัด โดยที่ตอนนั้นไทยเราแพ้พม่า พม่าจับเอาดาบของแม่ทัพตัดหัวหมด ข้อเท็จจริง ยาวอีกคืบหนึ่ง โดนตัดหมดทั้งนั้น

นี่เล่าเหตุการณ์กฎแห่งกรรม ก็ไม่น่าเชื่ออะ ช่วงที่ฝางก็แก่แล้ว บอกเลิกทำแล้ว อายุตั้งเจ็ดสิบกว่าแล้ว ก็รับทำให้ แล้วก่อนที่จะทำเขาเข้าครูเชิญครูอธิษฐาน ขอให้ทำได้เหมือนเล่มเดิมที่ใหม่ไฟไป

และเจ้าคุณศรีธรรมนิเทศน์บอกให้ลงรักปิดทอง เพราะดาบนี้มีด้ามและฝักเป็นทอง แต่ตอนที่ ได้มาไม่ได้ปิดทอง เป็นฝักไม้ แต่ตรงปลายด้ามเป็นเงิน มีตรา ทำใหม่ก็มีตราอย่างเดียวกัน ดุชี่ข้างไม่น่า จะรู้ว่าต้องทำอย่างนี้ เพราะใหม่ไฟไปแล้ว ก็แปลกดีนะ

อย่างแม่ขุมศรีที่ว่าพระมาถึงบ้านเขา เวลา ๑๐.๓๐ น. ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ จะต้องเป็นลูกของเขา ที่ตกน้ำตายสมัยสงครามกรุงศรีอยุธยา นี่เล่าเฉพาะนักปฏิบัตินะ เดี่ยวจะว่าเป็นبابอไป

ความจริงอาตมามีนิมิตกรรมฐานว่า เรารู้มาก่อนที่จะไปบ้านแม่ขุมศรี ในนิมิตนี้ก็บอกว่า ไปรบทัพ จับศึกกัน ยังรู้สึกว่าจะจำได้ว่ามันฟันอะไร เพราะไอ้พม่ารามัญมันเตรียมจากธนบุรีตามลำน้ำ มันก็ขึ้นมา หมดแล้ว ไม่มีเหลือแล้ว

และเราจำเป็นต้องไปรบทัพจับศึก ก็ไปรบกับพม่า ใช้เรือ รบที่บางไทร ฆ่าฟันพม่ามากมาย

เลยพอดีโดนกลศึกวิธีคนไทยด้วยกัน ถีบเราหลุดตกน้ำไปถึงแก่ความตาย แล้วดาบนั้นพวกนั้นก็เอาไป แล้วก็ซัดเซพเนจรไปเรื่อย ๆ กระทั่งไปอยู่ถึงเชียงใหม่ แล้วก็ล่องกลับมาถึงกรุงศรีอยุธยาตามเดิม

แล้วเราก็นิมิตว่าเราตกน้ำตาย นี่ถ้าอาตมาไม่ได้ดาบ อาตมาตายไปแล้ว

ตอบแทนบุญคุณมารดาในอดีต

ทางบ้านแม่ขุมศรี อาตมาต้องไปมาหาสู่ ไปทำบ้านให้เขาอีก ใช้หนี้เขาอีกนะ เขาไม่มีครอบครัว พ่อเขาเกิดมาตาย บ้านใหญ่ยังกับวัด

เลยบอกว่าแม่ขุมศรีเอ๊ย เราอยู่คนเดียวแล้วโรงสีกี่ลำบากลำบาก ย่นบ้านให้เล็กเสียเถอะ

ก็เลยไปทำบ้านให้ บ้านใหญ่ ๆ สี่ห้าหลังทรงไทยก็เอามาทำเป็นหลังเดียวสองชั้น

อาตมาก็ต้องเป็นหนี้เขา ไปทำประตู หน้าต่างให้เสร็จ เข้าไปเย็นกลับ มันฝังใจอย่างไรไม่ทราบ แล้วพวกวัดนี้ก็หาว่าไปติดพันสาว ๆ

เขาก็เอาข่าวสารมาให้ที่ละห้ากระสอบ สิบกระสอบ มะพร้าวก็ของเขาทั้งนั้นนะนี่ เอามาจากบ้านเขา มาปลูกที่นี่ และเขาก็สำนึกว่าเราเป็นลูกเขาตลอดมา

แล้วพวกญาติโยมวัดอัมพวันก็สำนึกว่า ท่านจะต้องสึกแน่ จะต้องไปเป็นเถ้าแก่โรงสี และแม่ขุมศรี นี่สวย ผมยาว แล้วเขาก็เอาของมาถวายบ่อย ๆ

หนักเข้าก็มีกรณีเรื่องโรงสี เรื่องที่ดิน อาตมาก็บอกแม่ขุมศรีว่า จะต้องมีการมตอนแก่ชะแล้วละนะ

จะเชื่ออาตมาก็ได้ แต่คงจะไม่เชื่อแล้ว เพราะมันเป็นกฎแห่งกรรม เวลาคนใหญ่ ๆ โต ๆ มาขอก็ไม่แต่งงาน ทำอย่างไรก็ไม่แต่ง แต่แล้วจะต้องได้พอม่ายแน่

เลยพอดีกรรมก็เกิดขึ้นอย่างกับอาตมาว่า ไปที่หออทะเบียนที่ดินบ่อย ๆ เข้า ติดต่อกับหัวหน้าทะเบียน มีเมียแล้ว ลูกก็มี ลูกโตเป็นหนุ่มเป็นสาว เป็นคนภาคใต้ ภรรยาเขาตายหรือเปล่านั้นไม่ทราบ ติดต่อกันมา ความสนิทสนมก็เกิดขึ้น เรื่องที่ดินบ้าน เรื่องโรงสีบ้าง เรื่องเงินบ้าง ติดต่อกันไปติดต่อกันมา ก็เลยนิมนต์อาตมา บอกว่า “ท่าน ฉันจะต้องแต่งงานเสียแล้ว”

อาตมาบอก “ตามใจโยมเถอะ ว่าจะต้องเป็นกรรมต่อไป ไม่ทราบก็รับทราบ” นี่ทำบ้านให้แล้วนะ ใช้หนี้แล้วนะ ดูซิรู้จักกันที่ไหนก็ต้องไปทำบ้าน ช่วยดูแลให้ ทำห้องพระห้องอะไรต่าง ๆ ให้เรียบร้อย

ในที่สุดแม่ขุมศรีก็แต่งงานกับนายทะเบียนนี้ จะต้องลำบากตรากตรำต่อไป เพราะเป็นกฎแห่งกรรม เดี่ยวนี้อาตมาไม่ได้ไปเยี่ยมมานานแล้ว นาน ๆ ก็เอาข้าวสารมาให้ เอาโน่นเอานี่มาให้บ้าง คล้าย ๆ ว่า มันมีความสัมพันธ์กันอย่างนั้น มีอะไรเขาก็เอามาให้เรื่อย ๆ อย่างนี้

บางที่เราบอกห้วงสองคนนี่นะ กลับหาว่าติดพัน แล้วชอบแต่สาว ๆ ฉันมันแก่แล้วไม่ห้วง เกิดไฟไหม้บ้านหมดเลย เขาถึงได้รู้ว่าท่านห้วงอย่างนี้

เวลาเราขึ้นเครื่องบินก็มองแล้วมองอีกนะ เวลาก่อนที่จะเข้าไปในห้องพิเศษที่เขาจะส่งเราไปต่างประเทศนี่ ก็ห้วง คอยสั่งแล้วสั่งอีก ก็ยังอดไฟไหม้ไม่ได้แบบนี้

คำถามท้ายเรื่อง

พ.อ. (พิเศษ) ทองคำ ศรีโยธิน : ทำไมหลวงพ่อดึงได้ทราบว่าดาบอยู่ที่ร้านใด หรือนิมิตบอก

พระภาวนาวิสุทธิคุณ : นิมิตบอกว่าอยู่ที่อยุธยา

ท. : ทำไมถึงเลือกร้านได้

พ. : อาตมาก็ถามที่วิทยาลัยครู พวกอาจารย์เขาบอกร้านนี้

ท. : อ้อ! พวกนี้เขาเคยเห็นดาบมาก่อนแล้ว

พ. : ใช่ เขาเคยเห็นมาก่อน และอาตมาขอตรวจดูก่อน มีบิณฑหรือเปล่า พวกอาจารย์เขาก็ไม่รู้ว่าอาตมาเอาสตางค์ไปเท่าไร พวกวัดเราบอกว่าหลวงพ่อนี้ถ้าจะลมไม่ดี ชื้อดาบไปทำไมตั้งห้าพัน แต่เขาก็ไม่รู้ว่าเราเอาสตางค์ไปห้าพัน เกินก็ไม่เอา ขาดก็ไม่เอา

เมื่อก่อนเขาจะเอาเจ็ดพัน แต่พอให้อาจารย์เข้าไปถามว่ามีบิณฑน้อยใช้ไหม ปลายตัดหรือเปล่า และมาจากเชียงใหม่ใช้หรือไม่ ตกลงเอาเท่าทุน พระซื้อไม่เอาถ้าไร ถ้าจะเอาสี่พัน เราก็ไม่ยอม ต้องให้ห้าพัน ถ้าไม่ได้มีดดาบมาอาตมาต้องตาย

ท. : ได้ดาบมาแล้วมีอะไรเกิดขึ้นกับหลวงพ่หรือเปล่า

พ. : ได้มาวันแรกต้องทรมาณคืนยังรุ่งเลย คืนนั้นไม่ต้องนอน ปวดรูดร้าวทั่วสภณกาย สมประสงค์ก็วิ่งไปหาหมอ หมอสมหมายก็มา หมอประกอบ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล มาควบคุม กินยาก็ไม่หาย

เขากระซิบกันข้างล่าง อาตมาได้ยินหมอพูดกับสมประสงค์ “หนู หลวงพ่อไม่มีทางแล้ว ตายแน่ ๆ” อาตมาก็ได้สติขึ้นมา เอ! ยังไง

รุ่งเช้าบอกสมประสงค์ “ไปตามอุณเรื่อนมาพบหน่อย” พวกลพบุรีรู้เรื่องเขาก็มาเยี่ยมกันใหญ่ ลูกไม้ไหวเลยละ เหมือนโดนฟันตลอดเวลา

เลยบอกอุณเรื่อนว่า แม่คุณเอ๋ย ฝากดาบไว้ชั่วคราวเถอะ พอเอาดาบไปแล้ว ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง อาตมาลูกได้เลย ก็ลูกทันที นั่งกรรมฐาน แผ่ส่วนกุศล

อาตมาก็ไปถวายสังฆทานหลายครั้ง ช่างปูนบอกว่า หลวงพ่อทำบุญมากจึงเลยปีนี้ และทอดผ้าป่าใหญ่ อุทิศส่วนกุศล

อย่าลืมนะท่านทั้งหลาย พวกที่เราไปทำเขมาร้องหวีดหวาด และอาตมาก็ปวดเมื่อยทั่วสภณกาย ไม่ใช่เราไม่มีกรรมนะ และแขนยกไม้ไหวเลย

ที่ปวดนั้น อาตมามีกรรมฐานอยู่ถึงได้สู้ได้ กำหนดได้ พอเอาดาบให้เขาไปเก็บ พวกเราเอาอีกแล้ว

“ฝากฉันก็ไม่ฝาก ไปฝากพวกบ้านนั้นอีกแล้ว” อคติอีกแล้ว พอไฟไหม้แล้วถึงได้รู้ เลยต้องอุทิศส่วนกุศลทอดผ้าป่า

บางครั้งเราทำกรรมนี้มา เราก็ต้องใช้เวรใช้กรรม อุทิศส่วนกุศลไปอย่างนี้ ดุนี้ทำไมต้องทำปลอกอย่างนี้

นิมิตบอกคนที่มาในวันนั้นทำได้ จินตนาจะมาพอดี เมื่อสองวันนี้ก็มา เอาโน่นมาให้ เอานี้มาให้ ไม่รู้ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร

ตอนที่อาตมาไปเชียงใหม่ จะไปค้างวัดผาลาด แล้วเลยไปฉันทเพลวังน้ำค้าง แต่ก็ไปวัดผาลาดไม่ได้ ก็ต้องค้างที่บ้านจินตนา ๒ คืน ตอนนั้นแขนเขยกไม่ได้ เลยเอาน้ำร้อนลวกรักษาให้ เลยยกได้แล้ว มันมีกรรมติดหนี้กัน มันเป็นหนี้กรรมกันนะ

เมื่อกลับจากได้ดาบมา พวกญาติโยมว่าอาตมาเป็นกะพ้อมเลย “หลวงพ่อนี้ ถ้าจะลมไม้ตีฆ้อง มีหรือดาบราคาห้าพันบาท มีแต่ราคาร้อยบาท แปดสิบบาท ไปซื้อมาได้”

เขาก็หาว่าเราเป็นคนลมเสีย อาตมาก็ยอมรับนะ ก็มันเกินกับขาด

ขอสรุปว่า กรรมอดีตที่ผ่านแล้วแก้ไม่ได้ กฎแห่งกรรมที่ทำชั่วไว้แก้ไม่ได้ วิธีแก้คือปัจจุบัน ทำมันขึ้นใหม่ บ้านหลังนี้พังไปแล้ว เป็นทรงไทย เสากี่ขาด หลังคาก็ร้าว วิธีปฏิบัติทำอย่างไร เราจะให้มันดีก็ต้องทำใหม่ หลังเก่าก็แล้วกันไป ต้องรื้อแล้วทำใหม่ เขาเรียกปัจจุบัน

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๕ หน้า ๕๓ - ๗๒

บันทึกประกอบเรื่อง หนึ่งกรรมข้ามชาติ

เรื่องที่ ๑

เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๔ คณะผู้จัดทำได้ไปที่ร้านอาหารสยาม ตรงข้ามวัดมหาธาตุ อโยธยา พบเจ้าของร้านคนที่ขายมีดดาบให้หลวงพ่อบุญ ได้คุยกันถึงเรื่องที่หลวงพ่อบุญมาซื้อดาบและได้ถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน เจ้าของร้านชื่อคุณมะลิ เมฆะภูติ ได้เล่าให้ฟังดังนี้

เมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว ได้เปิดร้านค้าวัตถุโบราณอยู่ที่ถนนคูเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีคนเก็บผักสะพายดาบมาขายให้ บอกว่าเป็นของปู่ตายายเก็บได้นานแล้ว ดาบนี้เป็นของนักรบโบราณ เป็นเหล็กน้ำพี้ เขาก็ซื้อสะสมเอาไว้

ต่อมาเขาย้ายจากเชียงใหม่มาเปิดร้านขายอาหาร ชื่อ “สยาม” อยู่ตรงข้ามวัดมหาธาตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็นำดาบเล่มนั้นมาใส่ตู้โชว์ไว้เฉย ๆ

มีคนนำดาบอีกเล่มหนึ่ง ด้ามเป็นเงิน มาขายให้ ก็นำมาตั้งแสดงไว้คู่กัน ต่อมาอาจารย์อาคม วรจินตมาหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคามมาขอซื้อไป

เล่มที่มาจากเชียงใหม่ หลวงพ่อบุญ วัตอัมพวัน มาซื้อไปเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔

เรื่องที่ ๒

เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๔ คณะผู้จัดทำได้ไปขอพบคุณชุมศรี ศรีเรือง ที่บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลบางรัก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจทอง เพื่อถามเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่หลวงพ่อบุญได้เล่าไว้ คุณชุมศรีได้กรุณาเล่าประวัติส่วนตัวให้ฟังดังนี้

คุณชุมศรี ศรีเรือง เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๙ ปัจจุบันอายุ ๕๖ ปี บิดาชื่อ นายผล ศรีเรือง มารดาชื่อนางแหม่ ศรีเรือง เสียชีวิตแล้วทั้งสองคน มารดาเพิ่งเสียชีวิตไปเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว อายุได้ ๘๓ ปี พี่น้องไปอยู่กรุงเทพฯ หมด เลยอยู่ที่บ้านนี้เพียงคนเดียว

กิจวัตรประจำวันคือ ดูแลบริเวณบ้าน ซึ่งกว้างขวางพอสมควร ประมาณ ๓ ไร่ มีสวนมะพร้าว และปลูกต้นมะลิไว้เป็นแถว ๆ ด้านหลังบ้านติดถนน หน้าบ้านมีสะพานยาวทอดไปฝั่งแม่น้ำน้อย ซึ่งไหลมาจากเมืองสิงห์บุรี ที่หลวงพ่อบุญเคยนั่งเรือมาจอดที่แพท่า

ตัวบ้านเป็นทรงไทยสองชั้น ลักษณะเป็นบ้านโบราณ ภายในบ้านกว้างขวาง ต้องทำความสะอาดเองทั้งสองชั้น พอขึ้นไปชั้นบน ได้กลิ่นดอกมะลิหอมฟุ้ง ซึ่งคุณชุมศรีได้เก็บจากต้นมาร้อยมาลัยบูชาพระบรมฉายาลักษณ์พระพุทธเจ้าหลวง ซึ่งได้รับจากหลวงพ่อบุญที่วัดอัมพวัน

กิจวัตรประจำวันอีกส่วนหนึ่งก็คือตักบาตรทุกเช้า สวดมนต์ เจริญกุศลภาวนา ได้ไปปรับกรรมฐานกับหลวงพ่อบุญที่วัดอัมพวัน เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว และตั้งใจว่าจะปฏิบัติติดต่อกันจนครบ ๓ ปี จนบัดนี้ยังไม่เคยขาดเลย

ก่อนที่จะมาเรียนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานกับหลวงพ่อดี มีสมาธิอยู่ก่อนแล้ว เมื่อจิตสงบ
มักเห็นอดีตชาติอยู่เสมอ ทั้งสมัยสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา

เรื่องที่หลวงพ่อดีเล่านี้เป็นความจริงทุกประการ ได้จดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มีคุณแม่เพียงคนเดียว
เท่านั้นที่เชื่อ ส่วนคุณพ่อและพี่น้องไม่เชื่อเลย และว่ากล่าวต่าง ๆ นานาทุกวัน จึงได้เฝ้าบันทึกนั้นทิ้งไป
เมื่อพบกับหลวงพ่อดีครั้งแรกนั้น อายุประมาณ ๒๙ ปี

มีอยู่วันหนึ่งหลังจากที่พบกับหลวงพ่อดีแล้ว ตอนนั้นคุณแม่อายุได้ ๗๕ ปี ได้ล้มป่วยลง อาการทรุด
อย่างน่าใจหาย ได้นำไปรักษาที่กรุงเทพฯ จิตก็กังวลว่ากลัวคุณแม่จะไม่หาย

พอลางคั่นก็ฝันไปว่า มีเด็กไว้ผมจุกชวนไปเที่ยวบ้าน รู้สึกว่าเด็กนั้นมีอำนาจจะต้องไปกับเขา
ขึ้นรถไฟไป มีแต่ป่าสองข้างทาง ลงรถไฟแล้วลงเรือสำปั้น เด็กเป็นคนพายไปเอง พอถึงกลางแม่น้ำ
เด็กคนนั้นพยายามล่อเรือ จึงได้ขึ้นไว้ และต่อว่า ทำไมทำเช่นนั้น เขาก็บอกว่าล่อเล่น และพายเรือต่อไป

เมื่อถึงฝั่งตรงข้าม เขาก็พาเดินไปเป็นทางแคบ ๆ จนกระทั่งถึงบ้านหลังหนึ่งเป็นบ้านโบราณ
ได้ขึ้นไปบนบ้านพบพระพุทธรูปมากมาย ทั้งองค์เล็กองค์ใหญ่เต็มบ้านไปหมด ทุกองค์มีปูนหุ้มไว้

เด็กคนนั้นก็มาจับมือเขย่า แล้วถามว่าจำได้ไหมว่าที่ไหน ก็ตอบไปว่าจำไม่ได้ เขาก็เขย่ามืออีก
แล้วถามว่าจำได้หรือยัง เด็กจับมือเขย่าเสียจนรู้สึกได้ว่าจำได้ว่าเป็นบ้านของเราเองแต่ได้จากไปเสียนาน
ปล่อยให้มันรกรุงรัง

เขาก็บอกว่า พระพุทธรูปทั้งหมดนี้เป็นของเราที่สร้างขึ้น พอสร้างเสร็จแล้วมีงานทำบุญฉลอง
หลังจากฉลองได้ ๓ วัน ลูกชายคนเล็กก็ตาย และเรื่องของคุณแม่นั้นไม่ต้องกังวล ลูกชายคนเล็กนี้
จะมาช่วย

ตอนนั้นมีความรู้สึกว่าเป็นห่วงบ้านที่บางจัก ใจอยากจะรีบกลับไปคอยลูกชายคนเล็ก เกรงว่า
ถ้ามาหาแล้วจะไม่พบ แต่อีกใจหนึ่งก็เป็นห่วงบ้านที่มีพระพุทธรูป จึงไปขออุปบ้านที่อยู่ใกล้เคียงเพื่อจุด
บอกเจ้าที่เจ้าทางให้ช่วยเฝ้าบ้านให้ด้วย เขาก็บอกว่าไม่ต้องจุดธูปพรอก ก็เฝ้าให้แล้ว แต่เขาก็เอาธูปให้

พอบอกเล่าเสร็จก็รู้สึกตัวตื่น แปลกใจมากเพราะไม่เคยคิดเรื่องอย่างนี้เลย ฝันเป็นตุเป็นตะไปได้
แต่คอยดูว่าจะมีใครมาหา ซึ่งตามความฝันบอกว่าเคยเป็นลูกคนเล็กจะมาช่วย

ปรากฏว่าหลวงพ่อดีวัดอัมพวันไปเยี่ยมพ่อดี และได้ทราบอาการป่วยของคุณแม่ ท่านจึงแนะนำ
ว่าให้ทำพิธีสวดธรรมจักร นิมนต์พระวัดใดสวดก็ได้ ให้คุณแม่ปั้นเทียนชั้ยเอง อธิษฐานจิตเองว่าจะอยู่ถึง
อายุเท่าไร แล้วใส่ใส่เทียนให้ครบตามอายุนั้น

คุณแม่ก็ปั้นเทียน ตอนนั้นคุณแม่อายุ ๗๕ ปี ก็คิดว่าจะอยู่แค่ ๘๐ ปี ก็ช่วยคุณแม่ปั้น นับใส่ได้
พ่อดี ๘๐ เส้น แต่พ่อดีปั้นเสร็จแล้ว มานับใส่เทียนใหม่ ปรากฏว่าได้ ๙๓ เส้น และคุณแม่ก็มีอายุถึง ๙๓ ปี
เพิ่งเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๒ นี้เอง

ความรู้สึกส่วนตัวก็รู้สึกว่ามี ความปลื้มใจที่หลวงพ่อดำมาบวชสร้างความเป็นร่มเงาพระพุทธศาสนา และมีความห่วงใยอยู่ลึก ๆ อย่างเช่น เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๑ หลวงพ่ออุกรถชนคอกหัก อยู่ที่บ้านก็รู้สึก กระวนกระวายใจ จนต้องขอแรงคนรู้จักกันช่วยขับรถไปเยี่ยมหลวงพ่ที่วัด

พอมาถึงวัด เจียบผิตปกติก็นึกเอะใจ ลูกศิษย์หลวงพ่อบอกว่าหลวงพ่อยูรรถชนอยู่โรงพยาบาล และยังเล่าให้ฟังอีกว่า หลวงพ่อพุดถึงอยู่เมือวานนี้ และท่านยังพุดเปรย ๆ ขึ้นอีกว่า “เราอุกรถชน จนป่วยหนักถึงขนาดนี้ แม่ชุมศรีก็คังไม่รู้”

ปัจจุบันนี้ได้รับสัจจะกับหลวงพ่ว่าจะปฏิบัติธรรมติดต่อกัน ๓ ปี หลังจากรับกรรมฐานแล้วอยู่ ปฏิบัติธรรมที่วัด ๗ วัน แล้วกลับมาปฏิบัติต่ที่บ้านเพราะที่บ้านสะดวก เจียบ ไม่มีสิ่งรบกวนใด ๆ จิตเป็นกุศลมาก

ขณะนี้ปฏิบัติได้ติดต่อกันมา ๒ ปีกว่าแล้ว มีประสบการณ์แปลก ๆ หลายอย่าง แต่จะไม่ขอเล่า เพราะหลวงพ่ไม่ให้ยึดติดสิ่งใด ๆ กำหนดรู้แต่สภาวะปัจจุบันที่ปรากฏขึ้นเท่านั้น ไม่มีอะไรเที่ยงแท้ แน่นอน เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป ไม่มีอะไรเป็นแก่นสารพอที่จะยึดถือได้

จะตั้งใจปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน กรวดน้ำ แผ่เมตตา อุทิศส่วนกุศล และขออโหสิกรรมต่อ เจ้ากรรมนายเวรทุกวันตลอดไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

คณะผู้จัดทำ

ผลกรรมของอาตมา

พระครูภาวนาวิสุทธิ

อาตมามีประสบการณ์เกี่ยวกับกฎแห่งกรรมที่เราจะต้องรับใช้ เมื่อเรามีจิตมีปัญญาเกิดจะรู้กฎแห่งกรรมทันทีจากการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน เวรกรรมตามสนองอาตมาจึงรู้บุญบาป เมื่อก่อนนี้อยู่กับยาย อาตมาไม่สนใจกับพระตลอดกาล เวลาไปวัดหาบของไปทำบุญที่วัด ยายก็ต้องให้เก็บเอาก่อนดินไปด้วยใส่กระบุงไปข้างละ ๓ ก้อน ไปถึงวัดแล้วให้ไปโยนไว้ที่มันเป็นบ่อเป็นหลุมอยู่ในวัด ยายบอกได้บุญ อาตมาบอกว่า คนอื่นเขาไม่หาบดินไปวัดกันหรอก มีบ้านเราบ้านเดียวยายเขาตาย ยายบอกว่า เราไปวัดเหยียบดินติดเท้ามาเป็นกรรมนะ เป็นบาป ใช้หนี้สงฆ์ เป็นหนี้สงฆ์มากเป็นบาปเป็นกรรม แต่แกก็ไม่ได้อธิบาย เขาเล่ากันมาอย่างนี้ แกก็จำมาอย่างนี้ก็ทำมาอย่างนี้ ไม่เหมือนคนอื่นที่ว่าไม่บาป บาปได้ยังไงเหยียบแค่ดินติดตัวเอง พระก็ถามเอาเองซิ นี่คนรุ่นใหม่เข้าใจอย่างนี้ แต่คนรุ่นเก่าถือนัก ถือเชื่อเข้าไว้ก่อนมันมีประโยชน์ มันได้กำไรชีวิต คือ เชื่อกฎแห่งกรรม

อาตมาเป็นเด็กเมื่อมาบวชใหม่ ๆ ไปบ้านญาติที่เขาเป็นนักเลง เป็นโจร เป็นเสือ เขากินเหล้ากันพอเห็นพระมาเขาก็เก็บแก้วหมดเลย เอาเหล้าแอบเลย ยิ่งกลัวบาปนะ เดียวนี้ไม่ต้อง กินต่อหน้าพระเลยสบายมาก แถมงานศพเล่นไฟหน้าศพอุทิศส่วนกุศลแล้วพระก็สวดไป ไม่ได้เกรงกลัวต่อบาปกรรมแต่ประการใด เขาว่าบาปกรรมไม่มีแน่นอนเข้าใจอย่างนี้

สร้างกรรม – กินอาหารที่ยายถวายพระ

ตอนอยู่ที่โรงเรียนมัธยมยังอยู่กะยาย ยายให้อาหารไปถวายพระ แล้วเราก็เอาไปทานเสียเองทั้งควาทั้งหวาน แล้วก็บอกว่าไปถวายสมภาร เดินจากบ้านไปไม่มีรถหรอก เดินไปเป็นระยะทาง ๑ กิโลเมตร อาตมาไปก็ไปเจอเพื่อนนักเรียนที่สร้างความดีมาด้วยกัน หนีโรงเรียนกันสะบัด เพื่อนบอกว่า ยังไม่ได้กินข้าวเลย เราก็นึกเลยว่า จะเอาไปให้พระทำไม เราก็ยังไม่ได้กินเลย พรรคพวก ๔ – ๕ คนด้วยกันก็เห็นด้วยเลยตั้งวงกินกันเสียเลย เรียบร้อยล้างปิ่นโตเสร็จกลับบ้าน ยายถาม ไปวัดเจอสมภารไหมล่ะ บอกยายว่าผมไม่ได้ขึ้นกุฏิหรอก ให้เด็กมันถ่ายปิ่นโตให้แล้วผมก็มา ยายบอกว่า ต่อนี้ไปต้องรับพรด้วยนะ รับพรสมภารมาแล้วก็มาบอกยาย ยายจะได้ชื่นใจ แล้วบอกท่านด้วยว่า ยายให้อาหารมาถวาย

วันหลังเอาอีกแล้ว ให้ไปอีกก็เจอเพื่อนอีก โรงเรียนปิดก็แบบเดิม กินเสร็จแล้วไปตีฝิ่งต่อ ยายถามว่า “เจอสมภารมั๊ย” เจอครับ รับพรเสร็จผมก็มา แท้ ๆ สมภารดันมาอยู่บนบ้านเรา มาไม่บอกเราเลยมานั่ง นั่งตั้งนานแล้ว วันนั้นสมภารไปฉันทันได้ ฉันทันเสร็จแล้วก็มานั่งคุยกับยาย แวะมาเยี่ยมยาย เราไม่รู้ไม่บอกเรา เราไม่ทันแหงนดูบนบ้าน สมภารนั่งยิ้ม ยายเป็นคนใจบุญ พระชอบมาเยี่ยม แต่อาตมารำคาญพอสมภารกลับไปแล้วโดนหนัก บอกว่าบาป ถ้ามานี้ก็เที่ยวแล้ว เรบอกกว่า ๒ เที่ยวแล้วครับ ยายบอกว่านี่ต้องเป็นเปรต ปากเท่ารูเข็ม กินข้าวไม่ลง เราก็ถามว่า เปรตสูงกว่าต้นตาลไหม ยายบอกว่าไม่เห็นเราไม่เชื่อหรอก ว่าหลอกเราแต่เราไม่พูด เสียใจไม่ได้

โกงค่าเรือจ้าง

ในเวลากาลต่อมาไปโรงเรียนต้องนั่งเรือจ้างข้ามฟากเดือนละ ๒๕ สตางค์ อาตมาโกงค่าเรือจ้างไม่ให้ค่าเรือจ้าง กินกล้วยเตี้ยมัดไทย แฉมเลี้ยงเพื่อนด้วยนะ ก็โกงค่ากล้วยเตี้ยเขาอีก

ยิงนก - หักคอ - หักขานก

ในเวลาต่อมา โรงเรียนปิดหลายวัน เทอมสุดท้ายแล้ว ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลเขามาขอแรงอาตมาไปยิงปืน ไปยิงนก เราก็ไม่รู้บุญบาปมันมีจริงอย่างไร สนุกดีก็เอาปืนลูกซองดาวกระจาย ๕ นัด บอกกับโยมแม่ว่า จะไปตีวิชาตอนโรงเรียนปิด อยู่สัก ๗ วันจะกลับมา ขอสตางค์สัก ๑๐๐ แมงก็ให้ตั้งค้ไป เราจะเอาปืนไปได้ยังไง ก็เอาที่นอนไปด้วย เอาเสื้อออกมาเอาปืนไว้ข้างใน เข้ากินข้าวแล้วก็ออกตามทุ่งตามหนอง ยิงนกเปิด นกกระสา พอยิงได้จับหักคอใส่ตะข้อง พอนกมันจิก จิกก็ถลกหนังเลย ทรมานเหลือเกิน เราไม่ทราบว่ามันจะมีบาปกรรมแต่ประการใด ล่วงมาอีกวันหนึ่งก็ไปยิงนกกระสาถูกปีกมันหัก แล้วมันบินไม่ได้เราก็จับมัน เหนื่อยมาก แล้วก็จับได้ ทำไง หักขาเลย นกก็ดิ้นร้องให้ตาย สรุปล้างที่อาตมาทำบาปกรรม

ต่อมาได้มาบวชในพระพุทธศาสนา พ่อแม่ให้บวชโดยไม่ได้เลื่อมใส ไม่ได้คิดว่าจะมาอยู่อย่างนี้ ก่อนที่จะบวชก็ไปเรียนหนังสืออยู่ที่กรุงเทพฯ ไปอยู่โรงเรียนหลายโรงเรียน อยู่วัดก็ตั้งหลายวัด พอเสร็จจากเรียนหนังสือก็มาบวช ว่าจะบวชสักพรรษาเดียว ท่องเรียนหนังสือไปจนจบหลักสูตร ก็ไปเจริญพระกรรมฐานออกป่าดงพงไพร

ใช้หนี้ค่ากล้วยเตี้ย

เริ่มมารักษาการเจ้าอาวาสที่วัดนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสอยู่ที่นี้ ก็เริ่มใช้กรรมมาตามลำดับ โดยที่ว่าในปีต่อมาใช้เรื่องกล้วยเตี้ยก่อน เรามานั่งสมาธิของเรา มันก็เกิดไปเข้าญาณวิถิของเขาชื่อว่านางกลุ่ม นางกลุ่มมีสามีชื่อตากิม เขาไม่รู้ว้เราโกงค่ากล้วยเตี้ยเขา แม่กลุ่มกับตากิมเกิดฝันพร้อมกัน ฝันว่าเทวดามาบอกว่า ถ้าต้องการให้ลูกชายหายเกรแล้วกลับมาเรียนหนังสือละก็ ให้ไปตามลูกชายมาแล้วให้ไปบวชเณรที่วัดอัมพวัน รับรองแก่ได้แน่ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว โยมกลุ่มก็เอาลูกมา ตากิมมาด้วย อาตมาก็จำได้คล้ายคล้ายคลลลา เดินขึ้นมาสามคน บอกว่า จะเอาลูกมาฝากบวชเณร อาตมาก็ถามว่าทำไมไม่บวชที่วัดอื่น โยมกลุ่มก็เลยเล่าให้ฟังว่า ที่พาลูกมานี้เพราะฝันไปว่าเทวดามาบอกว่าให้มาบวชที่นี้ ช่วยรับไว้หน่อย

เรานึกแล้วว่าจะต้องได้ใช้หนี้ค่ากล้วยเตี้ยเขาแน่ แต่ไม่บอก ก็เลยบอกว่าเดี่ยวจัดการให้ แล้วก็จัดการส่งโยมทั้งสองกลับ แล้วก็จัดแจงโกนหัวเลย เรามีเรื่อนต์ลำหนึ่งก็วิ่งไปตามพระอุปัชฌาย์ ชื่อผ้าไตร ชื่อรองเท้า ชื่อเสื้ออ่อน ชื่อบาตร ชื่อร่ม ทั้งหมด ๒๐๐ บาท แล้ววิ่งไปหาอุปัชฌาย์ บอกเอาเด็กมาบวชเณรครับ บวชเสร็จแล้วก็กลับมาให้นั่งกรรมฐาน เดินจงกรม

พอได้ ๗ วัน ก็เลยเล่าเรื่องเก่าของอาตมาให้เณรฟังว่า อาตมานี้โกงค่ากล้วยเตี้ยแม่เจ้า แม่เจ้าก็ไม่วู้ แล้วไอ้ผ้าไตรนี่นะ อะไรต่ออะไร ๒๐๐ นี้ กระซิบบอกแม่แนะะ บอกว่าเจ้ากันไปนะ ไม่ต้องเอามาให้

ถือว่าใช้ค่ากำยเดียวกันไป พอเล่าเสร็จแล้วเธอบอกว่า ผมเกิดศรัทธาเสียแล้ว ก็ตั้งใจปฏิบัติ

ต่อมาก็ขอสิก ว่าจะไปเรียนหนังสือแล้ว ก็สอบได้ในปีนั้นแล้วไปเป็นทหารอากาศ ต่อมาก็ได้เลื่อน เป็นนายทหารอากาศไปเลย

นี่คือใช้หนี้ค่ากำยเดี่ยว ถ้าไม่ได้ใช้ในชาตินี้ก็ต้องใช้ดอกชาติหน้านะ กฎแห่งกรรมมีจริง แต่กฎ แห่งกรรมที่อาตมาประเมินผลและได้ประสบการณ์มา รู้ล่วงหน้าได้ เพราะใช้สติระลึกก่อน เป็นตัวรู้ล่วงหน้า ตัวสัมปชัญญะ ตัวหลักดันทำให้แก้ไขเหตุการณ์ได้ทันเฉพาะหน้าเรียกว่า ตัวสัมปชัญญะ ที่อาตมารู้นี้ ก็เนื่องจากว่าเราเจริญสมาธิ เจริญสติอยู่ตลอดเวลา ขอให้ท่านไปพิจารณาด้วยตนเอง ด้วยเจริญกุศล ภาวนาไปเรื่อย ๆ ไม่จำเป็นต้องมีเวลาร่าง เวลาที่ท่านทำงานก็ภาวนาไป หูได้ยินเสียง ภาวนาไว้ เขียนหนังสือ ภาวนาไว้ ตั้งสติไว้ตลอดเวลา ธรรมเนียมมีความสำคัญต่อหน้าที่การงาน

ในเวลาต่อมา อาตมาก็นั่งเจริญภาวนาโดยไม่ได้ขาด แล้วก็มีการอโหสิกรรมและแผ่เมตตา ขอให้ ท่านเอาไปใช้กันทุกท่าน ก่อนที่จะแผ่เมตตาออกไปต้องอโหสิกรรมก่อนนะ ถ้าไม่อโหสิกรรมออกก่อน ท่านจะแผ่ไม่ออก อโหสิกรรมให้ใจสบาย ไม่โกรธใคร ไม่เกลียดใคร ไม่อิจฉาริษยาใคร แผ่เดี่ยวนั้นถึง เดี่ยวนั้น แล้วก็มีการรับตอบด้วยนะ อันนั้นมันเป็นของใครของมัน อาตมาจะบอกกรรมวิธีแบบวิชาการนั้น คงไม่ได้ เพียงแต่แนะนำวิธีปฏิบัติเท่านั้น จากอำนาจของจิตด้วยการใช้สตินั้นเอง มันอยู่ในวงแคบของ การปฏิบัติ กว้างเข้ามาหาแคบโดยวิธีนี้

ในเวลาต่อมาที่อาตมามายูที่นี้แล้วก็เจริญภาวนาและก็แผ่เมตตา แต่ควรจะมีหลักการแผ่เมตตา แล้วก็อโหสิกรรมให้ได้ ที่เราทำวัตรสวดมนต์นั้นมีความหมายมาก กาเยนะ วาจาเย... ทั้งกายวาจาใจ ขอ อโหสิกรรมต่อคุณพระศรีรัตนตรัย ที่หมิ่นเหม่ต่อคุณพระศรีรัตนตรัยกำหนดอโหสิกรรม แล้วแผ่ออกไปได้ผลแน่

ใช้หนี้ค่าเรือจ้างตาก้อย

พอมาเจริญสมาธิ จิตสงบก็นึกขึ้นมาได้ บอกรับใช้หนี้ค่าเรือจ้าง นึกไปนึกมากถูกต้อง ที่เคยโกง เขามา อาตมาก็ไม่ได้ไปบ้านเขานาน จนมาบวชเป็นสมภารเจ้าวัด ก็เอานมไป เอาโอวัลตินไป เอาสตางค์ ใส่ซอง ๒๐๐ บาท ถือราคากำยเดี่ยวเป็นเกณฑ์ ชื่อตาก้อย แก่แล้ว อาตมาเอาเรือจอด เขาก็ตกใจว่า พระมาทำไม แก่เจ็บหนักเป็นอัมพาตจะตายแล้ว ก็เอาสตางค์ไปใส่มือกระซิบบอกที่หูว่า โยมก้อย อาตมา ตอนเป็นเด็กเคยโกงค่าเรือจ้างโยม เดือนละ ๓๐ สตางค์จำได้มั๊ย แล้วเอานม โอวัลตินมาด้วย บอกลูกสาวว่า ช่วยซ่งให้โยมด้วย อโหสิหนี้โยมนะ อาตมาเป็นเด็กรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แหม! บุญของเราเหลือเกิน เขาแปลกใจ กันว่า พระก็มาหลายวัดแล้ว มีแต่มาบอกบุญ องค์กรนี้แปลกเอาสตางค์มาให้ วันหลังลูกสาวเอาข้าวสาร มาให้ที่วัดเรานี่ เรียกว่าบุญออกได้ คนที่มีจิตดีต้องมีมารต้องใช้หนี้ มีอุปสรรคตลอดเวลา กาล คนที่มีความดีต้องมีอุปสรรคแน่นอนไม่ใช่ไปตลอด เราเข้าใจผิดคิดกันว่า เราสร้างกรรมดีเหมือนมีกรรมมาบัง ข้อเท็จจริงก็คือใช้เวรใช้กรรมเป็นความดีแล้ว

ใช้หนี้ค่าเรือจ้างยายนวม

อยู่มาอีก ๒ - ๓ เดือน อาตมามานั่งสมาธิตั้งสติ นึกต่อกันไปได้ว่า เคยโกงค่าเรือจ้างยังอยู่อีก

ท่าหนึ่ง ซื่อยายนม อาตมาก็ไป แกก็จะตายเสียอีกแล้ว ขึ้นไปกระซิบที่หู บอกโยม อาตมาเมื่อเป็นเด็ก เคยโกงค่าเรือโยม อาตมาขอให้อโหสิกรรมอาตมาด้วยนะ เสร็จแล้วก็ให้ ๒๐๐ บาท พร้อมกับนม โอวัลตินตามเดิม วันหลังเขาทำบุญ ๗ วัน ยังเอาสตางค์มาถวายเราอีก ได้มากกว่า ๒๐๐ อีก พอกลับมา ได้ ๒ วัน โยมนมก็ตาย อาตมาก็ได้ใช้หนี้ตลอด นี่มันเป็นบุญเป็นกรรมของเราโดยเฉพาะ

เวลาผ่านไป พอจะไปเยี่ยมร้านเบ้เต็กเส็งที่บางปะอิน เคยแวะไปกินอาหารบอย ๆ ต่อมาก็ไม่เอา สตางค์ เพราะทุกครั้งไปอาตมาก็จ่ายสตางค์ เขาบอกว่าตั้งแต่อาตมาไปฉับร้านเขา นี่ทำให้ร้านเขาขายดี เลยไม่เอาสตางค์ ก็ชอบพอกันอยู่ ด้วยมาตอนหลังมีคนไปผ่าท้องที่สุขลาอนามัย ชั้น ๑ บางปะอิน ที่ริมน้ำ อาตมาก็ตั้งใจว่าจะไปเยี่ยมเขา

พอดีคืนนั้นอาตมาก็แผ่เมตตามหาโหสิกรรม สติบอกอีกแล้วว่า จะต้องไปใช้หนี้เต่าที่รับจ้างต้มเต่า ตัวละ ๑ บาทให้พวกขี้เมา ปรากฏว่า เต่ามันมีความสามัคคีตื่นเสียจนหม้อดินแตก หนีเข้ากอไผ่ไปหมด กรรมเหล่านี้เราลืมไปหมดแล้ว สติอันหนึ่งก็บอกว่า ระวังพรงนี้อย่าเอาใครไป อาตมาก็ไปกับคนขับรถปิคอัพ ถ้าไปก็ตายหมดเลย ตายหมดแน่นอน อาตมาก็หาเรื่องเพทุบาย เขาก็โกรธอย่างร้ายแรงว่า ไปชวนเขามา แล้วก็ไม่ได้เอาเขาไป อาตมาก็บอกกับคนขับรถว่า ไปเยี่ยมเขา นี่เจ้าคอยตั้งเวลาไว้ว่าแค่ ๑๕ นาทีนะ คอยเตือนอาตมาให้รีบกลับด่วน โดยเราคิดแล้ว ถ้าไม่กลับตามเวลา ๑๕ นาที รถจะคว่ำที่พระนครศรีอยุธยา และเราจะต้องตาย เลยผลสุดท้ายไม่เอาใครไปเลย พอได้ ๑๕ นาทีก็บอกเจ้ชื่อศรีนวลร้านเบ้เต็กเส็ง อาตมาขอลาละ บอกมีธุระรีบกลับ ขึ้นรถได้ก็บึ่งเลยความเร็วขนาด ๑๒๐ กม./ชั่วโมง ขับเป็นการใหญ่ ถนนเอเชียเพิ่งสร้างเสร็จใหม่ ๆ ฝนตกฟ้าร้องเป็นการใหญ่ มาถึงอ่างทองฝนก็หยุด ฝนที่อำเภอพรหมฯ มันยังตกอยู่ ถนนมันลื่นตรงโค้งตรงวัดคู รถมด้วยความเร็วก็หมุนเลย รถเสียหลักพวงมาลัยหลวมหมด เลย คว่ำ ๘ รอบสี่ระโคนทั้งบนทั้งล่าง ล็อกประตูไว้ จีวรขาด รถบี๊ ถลอกปอกเป็ดหมด ต้องมาปวดแสบปวดร้อนอยู่เป็นเวลาแรมเดือน อาตมาไม่กล้าไปโรงพยาบาลเพราะอายเขา รถบี๊หมดต้องเอาชะแลงจัด พวกรถมาจอดดูเป็นแถว ดีว่ารถข้างหน้าไม่สวน ถ้าสวนก็คงตายหมด เสียค่าซ่อม ๓ - ๔ หมื่นบาท ปวดแสบปวดร้อนไปทั้งตัวเลย มันถลอกหมด อันนี้ก็ใช้หนี้เต่าแต่ยังใช้ไม่หมด

ใช้หนี้หักคอนก

ในเวลาต่อมา อาตมาก็นั่งสมาธิ ๖ เดือนเศษที่จะถึงวาระแห่งความตาย ก็มีนิมิตบอกอาตมาให้ ทราบว่า พระเดชพระคุณท่านวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ เทียงสี่สิบห้าต้องจากวัด ตายไปใช้หนี้กที่หักคอ วันที่ ๑๖ ตุลาคม ออกพรรษา อาตมาก็มานึกดูว่าเราต้องลาเขา ก็ประชุมสงฆ์มอบอัฐบริวาร เสียสละปลงบริวารให้หมด มอบให้องค์อื่น เงินวัดมีเท่าไรมอบให้มันคนยาก แล้วก็องค์ไหนจะเป็นสมภารต่อไป ก็มอบ อาตมาก็บอกให้พวกโยมผู้หญิงมานั่งกรรมฐานคนละเดือน พอโยมหญิงกลับไปแล้ว เอาโยมผู้ชายมานั่งแทน ต่อไปก็จะไม่มีคนสอน จะขอลาแน่นอนวันที่ ๑๔ ตุลาคม

นี่มันรู้ล่วงหน้าได้มันมีประโยชน์มากนะ ท่านทั้งหลายถ้ารู้ล่วงหน้าไม่ได้ลำบากมาก สติตัวนี้เป็น การรวมผลงาน สัมผัสปัญญาเป็นตัวคำนวณการ นี่สติสัมผัสปัญญา มันบอกได้ดังนี้ อาตมาก็ขอลาเขา หมดแล้ว แบ่งงานแบ่งภาระหน้าที่แล้ว

อาตมาก็คิดว่าตามหลักพระพุทธเจ้าสอน ไหน ๆ เราจะตายแล้วก็ขอลาเขาเสีย แล้วคนที่มาเราก็บอกได้ คนที่ไม่มาจะทำอย่างไรเขาจึงจะได้อีก ก็เจริญกรรมฐาน เดินจงกรม นั่งกรรมฐาน

มีโยมท่านหนึ่ง ชื่อโยมชาญุ กรศรีทิพา ที่รู้จักอาตมาเนื่องจากว่า บริษัทนายสุเมธ เตชะไพบูลย์ โยมชาญุ กรศรีทิพา เขามีโรงงานน้ำตาลที่สิงห์บุรี เขาก็ฝันว่ารัชกาลที่ ๕ ไปเข้าฝันบอกให้เขามาที่วัดนี้ พระบรมฉายาลักษณ์ของท่านที่วัดนี้เขาก็พูดลักษณะได้ถูกต้อง โดยที่ ร.๕ เคยเสด็จทางชลมารค สมัย ร.ศ. ๑๒๕ และพระองค์ได้ถวายพระบรมฉายาลักษณ์ตอนพระองค์ขึ้นเสวยราชย์ ในวันนั้น ท่านสมภารก็อยู่ด้วย

โยมชาญุพร้อมด้วยโยมสุเมธก็เดินเข้ามา อาตมาก็ไม่รู้จัก บอกโยมมีธุระอะไร เมื่อทั้งสองมาเห็นรูปก็เลยเล่าเรื่องที่ฝันให้ฟังก็เลยรู้จักกันมาเป็นเวลาหลายปี ในเวลาต่อมาอาตมาเห็นว่า คนนี้มีประโยชน์ต่อวัด ถ้าหากเราจะเป็นอย่างอื่นไป เราต้องบอกเขาเสียก่อน อันนี้เอาไปใช้ได้เวลาจะแผ่เมตตา กระแสจิตนี้เป็นพลังงานอันหนึ่งอาตมาพิสูจน์ได้ เช่น เอาผ้าขาวมากองแล้วเราเอากระดาดขี้มาทับ แล้วเอาพลังงานกระแสแดด หรือไฟฟ้าส่องจะทำให้กระดาดนี้ไปติดผ้าขาวได้ เหมือนอย่างแผ่ส่วนกุศลขอให้ท่านทำจิตดี ๆ ติดได้ แต่ก็หาคนทำไม่ได้ง่าย ๆ นึก ต้องทำจิตใจให้ได้ถึงก่อน

ส่งกระแสจิตลาตายกลายเป็นตัวหนังสือ

อาตมาก็เริ่มต้นว่าใกล้วันที่ ๑๔ ตุลาคมแล้ว เราก็มาสวดมนต์ไหว้พระ แล้วก็แผ่เมตตาบอกโยมชาญุ ว่า โยมกับอาตมาก็ชอบกันมาหลายปีแล้ว อาตมาขอลาณะ วันที่ ๑๔ ตุลาคม อาตมาคอหักแน่ ตายอยู่โรงพยาบาลสิงห์บุรี ก็บอกเขาอย่างนั้น ขอลา ในเวลาต่อมาโยมชาญุเขาก็ไปทำงานที่บริษัท ไปนั่งเขียนหนังสือ ใ้ข้อความที่เราแผ่เมตตาไป ไปติดที่กระดาดเขา ลายมืออาตมาด้วยตามที่เราแผ่เมตตาตรงกับตัวหนังสือ

วิธีการแผ่ส่วนกุศล ท่านทั้งหลายจำตำราไว้ให้ดี สามารถทำเป็นตัวหนังสือได้ สามารถติดที่โน่นที่นี่ได้

ครั้นถึงวันที่ ๑๔ ตุลาคม เทียงสีลิบห้านาทีก อาตมาก็จำเป็นต้องไปประชุมที่วัดกวีศราราม จังหวัดลพบุรีในวันนั้นด้วย หลวงพ่อธรรมญาณ เจ้าคณะจังหวัดลพบุรี ท่านมีหนังสือมาว่า เขาจะประชุมเจ้าคณะอำเภอทั้งหมดที่จังหวัดลพบุรี พอถึงวันนั้นนายแพทย์ศิริราชมาเลี้ยงเพลที่วัด พอเลี้ยงเพลเสร็จ อาตมาก็เตรียมตัว รู้แล้วว่าวันนี้เราไม่ได้กลับวัดแน่นอนตามที่เรามีสติรู้ล่วงหน้า ๖ เดือนว่า เราต้องใช้หนี้ กะใช้อย่างไรกันแน่ คงจะไม่ได้กลับ มอบหมายการงานเรียบร้อยแล้ว โยมผู้หญิงมานั่งกรรมฐาน ๑ เดือน แล้วโยมผู้ชายด้วยมาแทนหลังจากโยมผู้หญิงกลับไปแล้ว โยมผู้ชายจะได้ช่วยกันเอาศพไปไว้วัดเตรียมงานคร้่วทำนองนี้ เป็นต้น

อาตมาก็ลาเขาหมด แล้วก็ขึ้นรถ เทียงกว่าแล้วจะตกเที่ยงสามสิบ เปลี่ยนจิวรใหม่หมด เตรียมหนังสือขึ้นรถ คิดว่าไม่ได้กลับ แล้วมีนาวาตรีวาด เกษแก้ว ใส่เสื้อขาวกางเกงขาวก็อาศัยรถไปด้วย ก็คงจะตายพร้อมกับอาตมา ออกจากวัดเลี้ยวขวาเข้าลพบุรีถึงหลังตลาดปากบาง ตอนนั้นพอถึงปั้มน้ำมัน รถเขาก็เปิดไฟเลี้ยวขวา รถตามหลังมา ๓ คันแซงซ้าย รถทัวร์ทันจิตต์ออกจากปั้มน้ำมันวิ่งเข้าชนทันที เทียงสีลิบห้าพอดี นาวาตรีวาด เกษแก้ว ลอยขึ้นหลังรถทัวร์ไปเลย พวกตลาดนึกว่าหนังสือพิมพ์ลอยไปก็เนื่องจากแกใส่เสื้อขาวกางเกงขาว นี่หลังหัก

อาตมาไหลชนเหล็กหักไปเลย แล้วกระจกครูดเอาหนึ่งหัวไปอยู่ตรงท้ายทอยหมด หัวขาวเลย
คอปับไปที่หน้าอกหมุนได้เลย เลือดเต็มจุก กระจกมันบาด อาตมาก็บินออกไปแบบนก ออกห่างรถไป
ประมาณ ๒๐ วา แต่เดชะบุญว่า มือคืออยู่มือหนึ่งจับขึ้นมา อาตมาก็ลองคิดว่าเราคอกหักไปหรือนี่ ตาไม่สัมผัส
หูไม่สัมผัส ตายหมดแล้วทั้งตัว แต่มือดี สติดี แต่กลับไปหายใจได้ที่ห้อง พงหนอ ยุบหนอใช้ได้นะ ใคร
อยากจะรู้ว่าสะดือหายใจได้ลองไปคอกหักดูนะ คนขับก็สลบ อาตมายังพูดได้เพราะสติอยู่ที่ลิ้นปี จำไว้
แล้วหายใจทางสะดือได้ ทำไมหายใจได้ นึกถึงในห้องได้ที่เราอยู่ในห้องแม่กินอาหารทางสะดือ แน่นอน
หายใจได้ พงหนอ ยุบหนอตลอดเวลา เลยได้ตำราเพิ่มขึ้น แต่ต้องทำได้ก่อนจะต้องมาฝึกกันให้รู้สติ
ตื่นมีสติ หลับมีสติ รู้แน่ อาตมาก็พูดว่าโยมช่วยอุ้มหน่อย ไอ้พวกที่ไปมุงดูกันก็มียอมอุ้ม หัวและแต่ยังพูดได้
ที่เข้าใจว่าหัวและเพราะหนังไม่มี จนตำรวจทางหลวงมาบอกว่าไม่ตาย ถ้าตำรวจไม่มาเราก็คงจะจมอยู่ตรงนั้น

กรรมเต็มเต้ามาซ้ำ

พอดีตรงนั้นเขาทำอิฐ เถ้าแก่เขาก็ขับรถมา อาตมามีมือยังถืออยู่อีกข้างก็เสียดายไว้ มันไม่มีความรู้สึก
พอรถแล่นถึงวิทยาลัยเกษตรไต่ยีนเสียงแว่วแผ่วมาแต่ไกล เสียงดังนี้ สมน้ำหน้า ๆ ไต่ยีนมาเรื่อย ๆ เดี่ยว
ต้องซ้ำ ๆ คอกหักแล้วยังไม่สงสารจะมาซ้ำ สักประเดี๋ยวเห็นเต่า พอเห็นเต่าเท่านั้นแหละ ผ่าหมอน้ำรถอยู่
ตรงนั้นหลุดพรวดลวกเอาเราคนเดียว ตายจริงเปี้ยกหมดเลย ไอ้แขนยังถืออยู่ก็ร้อนนะซิ แล้วกระเด็นไปถูก
คนขับ ไอ้คนที่ประคองอาตมาไปบอกว่าหยุด ๆ เดี่ยวคนหลังจะตาย ไอ้เต่ามาซ้ำเราอีก สงสัยใช้หนี้
ตอนนั้นยังไม่หมด รถไปถึงโรงพยาบาลน้ำแห่งพอดี หมดพอดีเลย

อาตมาก็ขออิฐฐานว่า ข้าพเจ้าขอให้ไปสบาย รู้แล้วเข้าใจแล้ว ขอโหสิกรรมทุกอย่างกับโลกมนุษย์
ในเมื่อข้าพเจ้ายังใช้หนี้ในโลกมนุษย์ไม่หมด ขอให้ข้าพเจ้าไปใช้ในชาติต่อไป ประการที่ ๒ ถ้าข้าพเจ้า
ใช้หนี้ในโลกมนุษย์หมดแล้ว ขอให้ข้าพเจ้าไป ณ บัดนี้ อย่าได้ทรมานต่อไป อิฐฐาน ๒ ข้อ

วันนั้นพอดีผู้อำนวยการโรงพยาบาลไม่อยู่ เขาไปบ้านเขาทางวัดเกษ อยู่แต่ นายแพทย์ใหญ่
หมอสมหมายก็วิ่งไปจากบ้าน รู้ข่าวว่ารถชนอาตมา ก็เอาเข้าห้องฉายเอ็กซเรย์ เขาพูดกันไต่ยีนแว่ว ๆ บอก
ไม่มีทาง หมอใหญ่บอกไม่มีทาง หมอใหญ่สั่งให้อาตมานอนตรง ๆ บนรถซึ่งมีลูกล้อเล็ก ๆ ให้บุรุษพยาบาล
เอาเข้าห้องไอซียูโดยด่วน จัดการเย็บหนังที่มันถลอกไปนี่ก่อน

อาตมาก็อิฐฐานไปเรื่อย ๆ มือดียังมีอยู่อีกมือหนึ่ง นอกนั้นตายหมดแล้ว แต่ยังหายใจได้ที่ห้อง
พงหนอ ยุบหนอตลอด ก็แบ่งวาระ บุรุษพยาบาล ๒ คนก็ไสรถเต็มที รถก็เกิดตกร่องประตูเหล็ก โครม!
ล้อพังหมด แพทย์อีกคนบอกตายเสียแล้วละมังหว่า เปลาเลย คอลันกร๊วบเข้าที่เลย คือติดเลย ลืมตา
เห็นเลย หายใจไม่ออก พอคอดิตปวดกันแทบหลุด เลยทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้นอีก ๒ ข้อ ได้ความรู้ยังง
หมายความว่าถูกจุดประสาท ประสาทคอกับประสาทกันเป็นเส้นเดียวกัน เข้าไปในห้องฉุกเฉิน เขาก็เริ่ม
ดึงหนังมาเย็บ หมออีกสงสัยว่า อาตมาจะเป็นอัมพาต ไม่ดีขึ้น บุรุษพยาบาลบอกว่า เป็นเพราะอ้วนนะ
ถ้าอ้วนไม่ไสรถตกร่อง คอจะตอดิตหรือ กลับมีบุญคุณเสียอีก อาตมาก็นึกว่าเราใช้เวรใช้กรรม ในเวลาต่อมา
หมอไม่สามารถจะรักษาได้ เพราะมีแรงขาแข็งถีบได้ทั้งนั้น นางพยาบาล หมอก็ให้เราลองถีบดู หากว่า
เราจะไม่มีแรง อันนี้ก็บุญวาสนา

พอรุ่งเช้าโยมชาลุมมา ถือนั่งสือโทรจิตมาด้วย บอกนี้ท่านทำไมต้องเขียนหนังสือมา วันก่อนผมไปพบท่าน ทำไมไม่บอกผม ทำไมต้องเขียนหนังสือฝากเขาไป อาตมาบอกมาบอกว่า เปล่าไม่ได้เขียนเขาวานี้ไล่ล่าลายมือท่าน !

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสิงห์บุรี ก็ไม่รู้จะอย่างไรก็โทรศัพท์ไปหาผู้อำนวยการโรงพยาบาลเลิดสิน อาจารย์เขาคือหมอประดิษฐ์ ถามว่าหลวงพ่อดังนี้คือหักแล้วไม่ตายทำไงดี หมอประดิษฐ์บอก ผมก็ไม่เคยเห็น ขอให้เอาตัวมาดู

รุ่งขึ้นเขาก็หามอาตมาขึ้นรถไปโรงพยาบาลเลิดสิน หามไป อาตมาพลิกไม่ได้ ยกแขนยกขาได้ลุกไม่ได้ ก็หามขึ้นไปชั้น ๒ หมอประดิษฐ์ก็มาตรวจ เอาแพทย์มาวิจัยกันใหญ่ หมอประดิษฐ์ก็บอกขอทำเอง ก็เอาผ้ามาแช่น้ำมาพันใส่ฝือก ๑๕ นาที อาตมาลุกขึ้นเดินได้ ขากลับขึ้นรถกลับจังหวัดสิงห์บุรี มันก็แปลกดี แคมมาเยี่ยมกันมากมาย ต่างจังหวัดมากันเยอะ เขาสื่อกันว่าอาตมาคอกหักไม่ตาย ขนมนมเนยเยอะเยอะไปหมด อาตมานึก เวลากินได้ไม่มาเยี่ยม เวลาจะตายจะซื้อมาทำไม รู้ว่ากินไม่ได้ก็เอามาให้กิน ตอนกินได้ไม่ค่อยให้

พอกลับมาวัดได้อาตมาก็คุยทั้งวัน เพราะมีคนมาเยี่ยมมากมาย หมอประดิษฐ์ก็สั่งมาบอกว่าอย่าให้คุยมาก คุยมากแล้วแผลจะหายช้า ให้ฉันยานอนหลับกินนอนไม่หลับ ฉีดยานอนหลับก็ไม่หลับ จนนางพยาบาลว่า หลวงพ่อสู้ยา หมอประดิษฐ์ก็ออกอุบายว่า ให้เข้ามาโรงพยาบาลเลิดสินจะถอดฝือกให้ อาตมาก็ดีใจรีบไป พอไปถึงเขาก็ถอดฝือกให้จริง ๆ พอตัดฝือกออกก็เลยเป็นลม ครั้นพอพักสักประเดี๋ยว หมอบอก หลวงพ่อเดี่ยวใส่ใหม่ ผมหลอกท่านมา ไม่งั้นท่านไม่มาเลยใส่ใหม่เพิ่มอีก ๔ กิโล พอใส่ได้สัก ๑๕ นาที อ้าปากไม่ออกเป็นฤ ชีเลย

เปรตปากเท่ารูเข็ม

พอกลับไปถึงสิงห์บุรี เราก็จะแะ อ้าปากไม่ขึ้น ผลสุดท้ายก็หิวน้ำเหลือเกิน กินไม่ได้ต้องหยุดด้วยหลอดกาแฟ ต้องดูด ดูดก็ไม่เข้า เวลาฉันเช้า ก็ใส่เข้าไปข้าง ๆ เลยมานึกในใจ นึกถึงยายได้ เจ้าต้องเป็นเปรต ปากเท่ารูเข็ม กินอะไรไม่ได้จริง ๆ ตั้ง ๕๐ วัน นอกเหนือจากกินไม่ได้แล้ว พูดไม่ได้ด้วย พออ้าปากมาก ๆ ไร้ข้างบนขบแล้วเลือดไหล เวลาฉันข้าวก็ต้องขยับเลือดไหล จะกินอะไรก็ต้องป้อน เราต้องมาทรมานเป็นเปรต ก็เลยนึกถึงคำยายว่า ต้องเป็นเปรต เพราะไปกินข้าวที่ให้ไปถวายพระ

หลังจากที่อาตมากลับจากโรงพยาบาลแล้ว ๕๐ วันเท่านั้น กลับมานึกในใจว่า เราต้องใช้หนี้โลกมนุษย์ ก็เริ่มถมดินรอบวัด ก็เริ่มสร้างหอประชุมนี้เพื่อจะอบรมต่อไป ตั้งใจไว้อย่างนั้น ต้องใช้หนี้โลกมนุษย์ด้วยการเผยแพร่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า จะไม่ขอสร้างวัดถุดต่อไปแล้ว ในที่สุดมีการทำบุญรับขวัญ โยมก็มาทำบุญกันมาก ในครั้งสุดท้ายโยมชาลุม กรศรีทิพา กับโยมสุเมธ เตชะไพบูลย์ ทั้งสองท่านนี้ก็มาทำบุญรับขวัญให้อาตมา แล้วนำเอากระดาษที่มีตัวหนังสือมาด้วย วันนั้นแกก็พับอย่างดีมา พอทำบุญเสร็จเรียบร้อยอุทิศกุศลเรียบร้อยแล้ว แกก็เอากระดาษออกมาว่าจะเอามาอ่านให้เขาฟังปรากฏว่า ตัวหนังสือไม่มี มีแต่กระดาษเปล่า เดียวนี้ก็ยังเก็บใส่กรอบไว้ดูเป็นที่ระลึก

เมื่ออาตมาไปอยู่กับหลวงพ่อดวงพ้อสดวัดปากน้ำ

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๒๓ เมษายน ๒๕๓๕

อาตมาขอเล่าเรื่องพิเศษสักเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ อาตมาไปอยู่กับหลวงพ่อดวงพ้อสดสองรุ่นด้วยกัน รุ่นแรก พ.ศ. ๒๔๙๓ รุ่นที่สอง พ.ศ. ๒๔๙๖

เวลาบ่ายสองโมงมีญาติโยมมาหา มาก ใครมีทุกข์ร้อนให้เขียนชื่อ นามสกุล หรือวัน เดือน ปี เกิด ก็ได้ ใส่บาตรไว้ ท่านจะออกรับแจกเวลาบ่ายสองโมง อาตมาก็ไปเป็นลูกศิษย์ท่าน

นอกจากนี้ยังมีการแจกพระและรูป บูชาองค์ละ ๒๕ บาท หรือ ๓๐ บาทก็มี รูปบานละ ๒๕ บาท อาตมาได้ตำรานี้มา

วันหนึ่งอาตมาบอกหลวงพ่อดวงพ้อว่า “ขอบูชาพระสักกำถေး จะนำไปแจกญาติ” ท่านบอก “ไม่ได้ ต้องเอาไปองค์เดียว” อาตมาก็ไม่ทราบว่าจะโยบายท่านทำไมให้องค์เดียว

อาตมาก็ไปเข้าซื้อถေးท่าน ท่านก็ตอบออกมาคำหนึ่งว่า “นี่เธอ ให้เธอไว้มาก ๆ ถ้าเธอโลภมาก เอาไปขาย เธอเป็นบาปนะ เขาไม่ได้เคารพนับถือก็ไปเที่ยวแจกเขาส่งไป ปัญหาอยู่ตรงนี้ และอีกประการหนึ่ง ถ้าเขาเคารพบูชา ให้เขามารับเอง” ท่านพูดมีเหตุผล

อาตมาก็บอกว่า “หลวงพ่อดวงพ้อครับ ญาติผมเยอะนะ” ก็ยังไปเข้าซื้อกับท่านอีก วันสุดท้ายท่านบอก “ตามใจ”

อาตมาก็บอกว่า “ตามใจ อย่าให้เป็นบาปนะหลวงพ่อนะ” หยิบใส่ย่ามมา จะเป็นบาปหรือไม่ ก็ไม่ทราบ ได้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ เดียวนี้ไม่มีเหลือติดย่ามสักองค์เดียว

ประการที่สอง อาตมาได้ตำราอีก เวลาพักผ่อนท่านให้เข้าไปในห้อง ท่านให้คลี่กระดาษที่คนเขียนใส่บาตร อ่านให้ท่านฟังว่า เขาเขียนให้ช่วยเรื่องอะไร

อาตมาก็อ่านชื่อ ก. ชื่อ ข. นามสกุลนี้ วัน เดือน ปี นี้ ขอให้ช่วยลูกไปต่างประเทศ ขอให้ช่วยอย่างโน้นอย่างนี้

พอท่านฟัง บอก “อ้อ ! ฉีกทิ้ง” ท่านบอกว่า “แม่ไม่ออก ช่วยไม่ได้ คนนี้ช่วยไม่ได้ พรุ่งนี้เขาจะตายแล้ว” อาตมาก็ลักจอดเข้าไว้ พรุ่งนี้ตายจริง ๆ

ท่านบอกว่า “คนที่ไม่มีการกุศลนะ แม่ไม่ออก”

อีกใบหนึ่งเขียนว่า “หลวงพ่อดวงพ้อ ช่วยดิฉันด้วยค่ะ สามปีทิ้งดิฉันแล้ว เขาขอฟ้องหย่าแบ่งสมบัติ วันนั้นขึ้นศาล มีบุตรด้วยกัน ๕ คน” ก็อ่านให้ท่านฟัง

ท่านบอกว่า “รายนี้เก็บไว้ ใส่อีกบาตรหนึ่ง รายนี้ช่วยได้”

วันหลังต่อมา อาตมากราบเรียนถาม “หลวงพ่อกับช่วยไม่ได้ เป็นอย่างไรนะครับ”

ท่านบอก “อ่านดูก็รู้แล้ว คนนี้กุศลไม่พอ กุศลไม่มี เลยช่วยไม่ได้”

ท่านอธิบายว่า “เหมือนคนช่วยตัวเองไม่ได้ จะช่วยเขาอย่างไรได้เล่า” แหม ! อาตมาได้ตำรา

และท่านบอกว่า “กรรมฐานนี้ดีที่สุด ไม่ต้องใช้คาถา เรานั่งกรรมฐานก่อน ยกจิตให้เป็นกุศล มีเมตตา ไม่อิจฉาริษยาใคร หมัดปัญหาไม่พอใจใคร แล้วแผ่ออกไปตามชื่อนั้น ๆ หรือจะแผ่ทั่วไปก็ได้ ถ้าเขามีกุศลพอช่วยได้ ถ้าไม่มีกุศลก็ช่วยไม่ได้”

คนเข้ามาราบท่านเวลาบ่ายสองโมง เขียนใส่บาตรเต็มเลย ได้เงินเข้าวัดมาก

ท่านบอกว่า “เราทำอะไรนะคุณนะ ถ้าโลกมากอยากได้ของเขาแล้วแผ่ไม่ได้ผล ถ้าเราไม่อยากได้ของใคร วางจิตให้เป็นกลาง ทำใจให้สบาย ทำจิตให้เป็นปกติมันจะได้”

อาตมาออกมาจากวัดได้เคล็ดลับนี้มา ก็ขอฝากไว้ด้วย

ท่านสอนอาตมาว่า “นี่เธอจะช่วยคนไหนก็ให้เขาช่วยตัวเองได้ ถ้าเขาช่วยตัวเองไม่ได้ คุณไปช่วยเขา คุณเสียเวลานะ คนช่วยตัวเองไม่ได้ ไม่ต้องสนใจ แผ่อย่างไรก็ออกไม่ได้”

อีกประการหนึ่ง คนนี้ช่วยได้แต่จิตเราไม่ดี จิตเราไม่เป็นกุศลกระแสไฟหมด จิตมันหมดอาลัยตายอยาก ช่วยเขาก็ไม่ได้ ขอฝากไว้ด้วยทุกคน

อาตมาได้ตำรานี้มาแผ่เมตตาได้ผลมาจนถึงทุกวันนี้

มีอยู่วันหนึ่ง หลวงพ่อสดกำลังแจกของ อาตมาก็นั่งอยู่ด้วย โยมท้าวมาบอกว่า “หลวงพ่อมะพร้าวหมดแล้ว ข้าวสารก็หมด” ตอนนั้นยังไม่รำรวยเหมือนสมัยนี้

หลวงพ่อร้อง “อ้อ ๆ โยม ไม่เป็นไร โยมไปเถอะ เดี่ยวเขาเอามาให้”

รุ่งขึ้นเช้า มะพร้าวมาจากบางช้าง ๒ ลำเรือ ข้าวสารมาจากไหนไม่ทราบ ขนกันแทบแยเลย อาตมาก็ยังช่วยขน ไม่เห็นท่านว่าคาถาอะไร

อาตมาก็ได้ตำราท่านมา ท่านบอกว่า “ยิ่งให้ยิ่งได้ ยิ่งหวังยิ่งอด หมดก็ไม่มา เราไม่หวังกัน เราก็ไม่อด หมดก็มาเรื่อย ๆ”

ท่านบอกให้ยกจิตให้สูง แผ่เมตตาออกไปให้ได้ ผลจากการแผ่เมตตา ใครเป็นญาติอยู่ที่ไหนก็จะนำมาให้

อาตมาได้ใช้ตำราของท่านมาจนทุกวันนี้

เมื่ออาตมาเรียนกรรมฐานที่วัดมหาธาตุฯ

พระราชสุทธิญาณมงคล

โอกาสบัดนี้อาตมาจะแสดงพระธรรมเทศนา ในการบำเพ็ญกุศลทักษิณาทานอุทิศถวายแด่ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณอาจารย์พระธรรมธีรราชฆานุมณี (โชดก ญาณสิทธิ์) ท่านได้มรณภาพไปสู่ สัมปรายภพ ปรารภ ๖ ปีในปิ่นนี้แล้ว คณะญาติ ศิษยานุศิษย์ มีท่านอาจารย์มหาสุภาพ เขมรสิทธิ์ พระมหาบุญชิต ญาณวีโร พร้อมคณะ อุบาสก อุบาสิกา ถ้าวางานนี้เป็นงานอุทิศถวายแด่พระเดชพระคุณ ครูบาอาจารย์ที่เคารพสักการะอย่างสูง

ในวันนี้ท่านสาธุชนศิษยานุศิษย์ทั้งหลายโปรดสำนึกสมัญญา ในการบูชาคุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ที่ว่า

ข้อ ๑. เราได้ความดีอะไรจากพระเดชพระคุณอาจารย์บ้าง

ข้อ ๒. เมื่อได้ความดีจากท่านแล้ว เรานำไปเผยแพร่ขยายที่ไหนบ้าง

ข้อ ๓. มีประโยชน์ต่อตนเองหรือไม่ และนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้อื่นหรือไม่

ข้อ ๔. จุดมุ่งหมายและเป้าหมายของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์คืออะไร

น่าเสียดายที่ยุคสมัยนี้ไม่มียึดมั่นความดีของครูบาอาจารย์ไปแพร่ขยาย วันนี้เป็นวันบูชาความดีของ อาจารย์ คนที่ไม่มีความดีเมื่อตายไปแล้วชื่อหาย เพราะไม่มีอนุสรณ์ความดี แต่พระเดชพระคุณท่านเจ้า คุณอาจารย์ มีความดีที่ประทับใจ เป็นอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนา เดียวนี้เป็นวิปัสสนาจารย์กันทั่วประเทศ สอนผิด ไม่เอาของครูบาอาจารย์ไปเผยแพร่เลย อดรู้ อดดีต่อครูบาอาจารย์ ไม่เคารพ ไม่สักการะ ไม่มีการบูชา นับถือครู และบรรดาญาติสนิทมิตรสหายมาแตกคอกัน ไม่มีการเชื่อฟังแต่ประการใด อาตมา เสียใจอย่างยิ่งที่เราได้สูญเสียอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ในประเทศไทย และยิ่งใหญ่อีกในโลก ไม่มีใครเทียบเท่า พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์เลย

วันนี้อาตมาจะมาเทศน์ว่า อาตมาได้รับความดีอะไรจากวัดมหาธาตุฯ และท่านเจ้าคุณอาจารย์ แล้วนำความดีนี้ไปเผยแพร่ขยายต่อไปหรือไม่ มีอานิสงส์ปฏิเวธธรรมบ้างไหม ทุกวันนี้หมายความว่าอะไร บวชแล้วออกไปถูกต้องตามถ้าตามแหวน นกธรรมดาก็ไม่เรียน ฟังข้อคิดกันก่อน ไม่ยอมเรียนหรือจะรู้ ไม่ยอมดูหรือจะเห็น ไม่ยอมฟังหรือจะได้ยิน ไม่ยอมทำหรือเป็น จะลำเค็ญย่ำแย่จนแก่ตาย ท่านคณะ ศิษยานุศิษย์ อุบาสก อุบาสิกาได้รับความดีอะไรจากท่านเจ้าคุณอาจารย์บ้าง คิดดูนะ ไม่ใช่มานั่งเอาบุญ ฝรั่งชอบมาหาธรรมะ แต่คนไทยชอบไปหาบุญ ทั่วบุญกันทั่วแล้วกลับมานั่งทะเลาะกัน ฝรั่งมังค่า คริสต์ อิสลาม เดียวนี้นั่งวิปัสสนา บอกพองหนอ ยุบหนอดีมาก ชอบปฏิบัติมาก แต่เสียใจคนไทย บางคนนั่งวิปัสสนา ๗ วันแล้วไปเป็นอาจารย์สอนผิด ๆ พลาด ๆ อาตมาสอนกรรมฐานมา ๔๐ ปีแล้ว ยังไม่เป็นวิปัสสนาจารย์ เป็นเพียงอาจารย์ผู้ช่วยพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ ที่ท่านให้ความรู้ ความดี มีปัญญา มีความรู้ออกไปสู่ฐานะก็ดีมีหลักฐาน มีปัญญาสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

ทราบกันดีแล้วว่า วันนี้ทำบุญอุทิศกุศลให้ครูบาอาจารย์ บางคนก็มาสักหน่อยหรือฝากเงินมาทำบุญ แต่ไม่ปฏิบัติความดีที่ท่านให้เราไว้ ไม่เอาบุญมาใส่ใจคือความสุข เดียวนี้คนส่วนมากลืมนพระอาจารย์ ลืมตัว ลืมตาย ลืมกาย ลืมแก่ ลืมแม่ ลืมพ่อ รักเมีย เสียไม่ได้ วันนี้เรามาบูชาท่านเจ้าคุณอาจารย์ ไม่ใช่เปตานัง ทักซิณัง ไม่ใช่บูชาครูวันพฤหัสบดีที่บูชาด้วยดอกมะเขือ ดอกมะลิ แต่ ๑. สักการะ ๒. เคารพ ๓. บูชา ๔. นับถือ ๕. เชื้อฟุ้ง วันนี้จึงมี ๕ ประการที่นำมาบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแต่ท่านเจ้าคุณอาจารย์

สักการะคืออะไร สักการะ แปลว่า เอาใจใส่ ภาษาบาลีแปลอย่างนี้ ดีความหมายให้สั้นคือ เอาใจใส่ ครูบาอาจารย์ของเรา

เคารพคืออะไร ไม่ใช่มากราบไหว้กลับไปแล้วหัวมงก ๆ เรียกว่าเคารพนี่เป็นเคารพแบบปลอม เคารพจริงต้องเคารพถึงใจ หมายความว่าต้องมั่นใจต่อครูบาอาจารย์ ไม่ประพฤติเหลวแหลก แดกกลาญ หละหลวม เหลาะแหละ เหลวไหลด้วยประการทั้งปวง และโยมมีพ่อแม่ต้องเอาใจใส่ มั่นใจต่อพ่อแม่และต้องเอาใจใส่ต่อครูบาอาจารย์ของเรา อย่าไปมั่นใจคนโน้นบ้าง คนนี้บ้าง สับสนอลหม่านแล้วท่านจะไม่ได้ อะไรเลย จะไม่ได้ความดีจากครูบาอาจารย์

บูชาคืออะไร ท่านทั้งหลายไม่เข้าใจ บูชานะรูปดอกเดียวหลายดอกก็ได้ แต่ใจจริงไม่มีเลยนะ ทำวันทวารุช วันทยาหัตถ์ตามแบบฟอร์มเป็นเพียงอามิสบูชา แต่ถ้าเราน้อมระลึกในใจว่า จะปฏิบัติตาม คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์สอน มีทาน ศีล และภาวนา ให้มั่นคงดำรงไว้ในพระพุทธศาสนาเป็นการปฏิบัติบูชา แล้วจงน้อมระลึกนึกถึงตัวเองว่าได้บูชาวงศ์ตระกูล บูชาทรัพย์ บูชาชื่อเสียง บูชาความรัก หรือไม่ ท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้ให้สมบัติแล้ว ให้ชื่อเสียงเรียงนาม และความรักแก่เราอย่างดี เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์ด้วย ให้ทั้งความรัก ความรู้ ให้ทั้งงานและหน้าที่ครบ ทุกประการแล้ว ญาติโยมเอาไปใช้ตามนั้นหรือไม่ ไม่ใช่มากราบรูปภาพของท่านแล้วใช้ได้ แต่ไม่ปฏิบัติตามที่ท่านสอน

นอกจากนี้ท่านเจ้าคุณอาจารย์ยังสอนให้รักกัน ญาติพี่น้องอย่าแย่งสมบัติกัน ท่านเทศน์เสมอ ต้องเคารพพ่อเคารพแม่ คนเราที่มันเลวเพราะไม่เคารพผู้ใหญ่ ไม่เคารพครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ประเพณี วัฒนธรรมของชาติก็เหลวแหลกแดกกลาญเพราะไม่เคารพผู้ใหญ่ ไม่เคารพครูบาอาจารย์ เมื่อก่อนนี้อาตมา ต้องสร่งน้ำให้ครูบาอาจารย์ ล้างเท้าให้ท่านทุกวัน รินน้ำร้อนน้ำชาและพัดวิให้ท่านเสมอ เดียวนี้ไม่มีแล้ว

นับถือคืออะไร คือยึดเข้ามาไว้ในใจของเรา ท่านเจ้าคุณอาจารย์สอนเสมอว่า พี่น้องอย่าทะเลาะกัน สามีภรรยาอย่าทะเลาะกัน บ้านไหนที่สามีภรรยาทะเลาะกันเป็นบ้านอัมมมงคลสร้างกุศลไม่ได้ ท่านเจ้าคุณ อาจารย์สอนนักร้องสอนหนาในโบสถ์วัดมหาธาตุฯ อาตมาได้ความดีจากวัดนี้ ทำให้สามารถเลี้ยงคนเป็นพัน เงินไหลนอง ทองไหลมา ขอให้เชื้อครูบาอาจารย์ เคารพจริงทั้งต่อหน้าและลับหลัง จึงจะมีเหตุผลดังที่ กล่าวมาแล้วข้างต้น

เชื้อฟุ้งคืออะไร เชื้อฟุ้งหมายความว่าเราปฏิบัติได้ ๔ ข้อแล้ว นำคำสั่งสอนของอุปัชฌาย์อาจารย์ของเราไปชี้แนะแสดงเหตุผลแก่ตนและครอบครัว พร้อมทั้งประชาชนทั่วไป เดียวนี้อาตมามองเห็นแล้ว ไม่มีใครเชื้อฟุ้งครูบาอาจารย์ ต่อหน้ามะพลับ ลับหลังตะโกทั้งนั้น

ท่านเจ้าคุณอาจารย์บอกฝรั่งมามาก มาหาธรรมะ แต่คนไทยชอบหาบุญ ท่านได้ส่งศิษย์ไปสอนต่างประเทศมากมาย และที่อังกฤษท่านไปอยู่มาและเล่าให้อาตมาฟัง อาตมาจำได้หมดไปสอนลูกได้นะ หนูทั้งจดทั้งจำ สิ่งใดงามอย่าได้งด หนูทั้งจดทั้งจำ นี้ได้จากท่านเจ้าคุณอาจารย์ อาตมาจำคำสอนของท่านได้แม่น นับถือท่าน เชื่อฟังท่าน และปฏิบัติตาม ถ้าไม่เชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตาม แสดงว่าไม่ใช่ลูกศิษย์แน่นอน จะมาพูดให้เชื่อถือไม่ได้ ต้องวิจัยประเมินผล ไตร่ตรองด้วยปัญญา ก่อนที่อาตมาได้จากท่าน สิ่งละอันพันละน้อยเหลือกินเหลือใช้ตลอดมา ตอนที่ท่านไปเทศน์ที่อินทร์บุรี ท่านบอกสร้างความดีกันเถิด จะเกิดผล เป็นมฆมางคสมัยในชีวิตด้วยการเจริญพระกรรมฐาน มีบทความดังกล่าวแล้วทุกประการ นี่ ๕ ประการนี้แหละทำบุญกุศล แล้วมาเข้ามุลนิธิกัน อาตมาขอเงินงอก ท่านทั้งหลายถ้าท่านไม่ชอบเงินหมด ทำใจให้สดชื่น ทำใจให้มีสติปัญญา ๔ อย่าทำใจให้เหี่ยวแห้ง มันจะแล้งน้ำใจ คนที่แล้งน้ำใจเงินก็หมด เงินก็ไม่ไหลนอง ทองก็ไม่ไหลมา แล้วไปวัดมีดอกไม้ธูปเทียนกันไปทุกคน นึกว่าจะไปหาพระ แต่ไปขอหลวงพ่อบุญในวิหารโบสถ์ ขอให้ผัวรักหน่อย ขอให้ชายที่ดินได้หน่อย และช่วยให้รวยหน่อย ไปขอให้พระช่วยคือไปหาบุญ แต่ฝรั่งมังค่าแสวงหาธรรมะ ไปเข้าวัดปฏิบัติธรรม ส่วนคนไทยไปหาบุญ ท้าวบุญมาจะ วันนี้ไปมา ๘ วัดแล้ว วัดอัมพวันเป็นวัดที่ ๘ เป็นวัดสุดท้าย เพราะมากินข้าว ข้าววัดอัมพวันอร่อย พอลงจากรถก็ถามให้แซดว่าวัดนี้เป็นพระสุปฏิปันโนหรือเปล่า วัดนี้เป็นพระอรหันต์หรือเปล่า อาตมาเลยบอกว่าวัดนี้มีแต่พระอรหันต์ ใครมีทุกข์ก็หันเหไปช่วยให้เขาพ้นทุกข์

อาตมาได้ของดีจากวัดนี้ แต่โยมเล่า ถ้าเอาการเคารพบูชา ๕ ประการข้างต้นไปใส่ในใจจึงเป็นการบำเพ็ญกุศลถวายท่านเจ้าคุณอาจารย์ และท่านจะทราบด้วยญาณวิถีย่างดี ถ้าใครหน้าไหว้หลังหลอกท่านก็รู้แน่ แต่ท่านพูดไม่ออก ขอฝากให้ไปคิดโดยทั่วหน้ากัน เชื่อท่านเจ้าคุณอาจารย์เถิด จะประเสริฐที่สุด

กาลเวลาต่อมา พระพิมลธรรม (อาจ อาสภเถระ) มีคำสั่งมาว่า ใครที่จะรับเป็นอุปัชฌาย์โปรดไปเข้ากรรมฐานที่วัดมหาธาตุฯ อาตมาไป ก็พบพระมหาโชดก ปีนั้นท่านได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูอุดมวิชาญาณเถระ ท่านบอกให้ดูในพระไตรปิฎก สอนให้ยืนด้วยสติสัมปชัญญะปัพพะ สติมาสัมปชานา พุท หายใจเข้า โธ หายใจออก กับพองหนอ ยุบหนอ อะอันเดียวกัน แต่เปลี่ยนที่มาไว้ที่ท้องคือ อานาปานสติ นั่นเอง ให้มีสติทุกลมหายใจเข้าออก และทำสติปัญญา ๔ บางคนมาทำกรรมฐานพอกลับไปแล้วเลิกเลย ไม่เคยเดินจงกรม ไม่เคยนั่งสมาธิ ไม่เคยกำหนดจิต ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ทวารหก ไม่เคยกำหนดรู้เลย อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ไม่ใช่มาเรียน ๗ วันแล้วไปเป็นอาจารย์นะ อาตมาอยู่ ๖ เดือนไม่ได้ญาณสักที พระอาจารย์บอกว่าพรุ่งนี้จะมีเทศน์ลำดับญาณ แล้วท่านก็ตรวจสอบว่า องค์ไหนจะฟังเทศน์ได้บ้าง คัดเลือกให้ไปฟัง อาตมานึกโกรธว่าท่านน่าจะให้อาตมาฟัง จะได้รับกลับวัด เพิ่งมารู้ตอนหลังว่าอาจารย์ท่านเมตตาดีมาก เพราะอาตมายังไม่ได้อะไร ถ้าไปฟังเทศน์ลำดับญาณก็จะฟังไม่รู้เรื่อง และจะกลายเป็น วิปัสสนิก คือนึกเอาตามใจชอบ ทำให้เสียหายมาก อาตมาอยู่เป็นเวลานาน ศึกษาปฏิบัติอย่างเข้มงวดกวดขัน แต่ได้ช้าเพราะโตแล้ว มีกังวลมาก มีสามเณรองค์หนึ่งชื่อ ทองดี ท่านดีกว่าอาตมาอีก เพราะยังเด็กไม่มีกังวล ท่านได้ผลสมบัติ นั่งได้ ๒๐ ชั่วโมง รุ่นเดียวกับอาจารย์แพง ที่วัดนี้ อาตมาเลยบอกเณรพรุ่งนี้อย่าเพิ่งฟังเทศน์ลำดับญาณนะ ไว้ฟังพร้อมกัน เทศน์ลำดับญาณนะไม่ใช่ฟังง่าย ๆ นะ ปฏิบัติเจ็ดวันแล้วฟังนะ ที่นี้ไม่ได้นะ ต้องรักษาขนบธรรมเนียมของท่านไว้

อาตมาได้ฟังเทศน์ลำดับญาณโดยอาจารย์พม่ามาเทศน์ และมีพุทธมาแปลเป็นภาษาไทยฟัง พร้อมกับหลวงพ่อดัดปากน้ำ เดิมที่อาตมาไม่ทราบที่ท่านมานั่งกรรมฐานที่วัดมหาธาตุฯ พอที่ท่านเจ้าคุณอาจารย์ไปสอบอารมณ์ อาตมาก็ตามไปฟัง หลวงพ่อดัดบอกอาตมาว่า เราเป็นขี้ข้าเขามาหลายสิบปี มีแต่กนิมิตเครื่องหมายมากมาย และติดนิมิต พอกำหนด เห็นหนอ ๆ นิมิตธรรมกายหายไป ปัญญาเกิด และเข้าผลสมาบัติได้ถึง ๘๔ ชั่วโมง หลังจากนั้นก็นั่งนิโรธสมาบัติได้ด้วย อันนี้ขอเปิดเผย เพราะท่านมรณภาพไปแล้ว และท่านยังบอกอาตมาอีกว่า ถ้าเราอยู่ เราจะสอนอย่างนี้ต่อไป แต่ถ้าเราจะหมดอายุ เราก็ขอแค่ตัวเราพันทุกข์

การเป็นครูอาจารย์สอนกรรมฐานมิใช่่ง่าย อยู่ปริวาส ๗ วัน แล้วออกมาสอนกรรมฐานกันตามบ้านนอกนะ สอนผิดกันมากน่าเสียดาย อาตมาเองได้เคล็ดลับจากท่านเจ้าคุณอาจารย์ ตามท่านไปสอบอารมณ์ที่เรือนจำบางขวาง ฟังว่าท่านสอบอย่างไร ถ้ามอย่างไร สติทางไหน จดจำไว้จึงจะเป็นครูได้ เดี๋ยวนี้ไม่ต้อง พอทำได้ พองหนอยุบหนอ ขว้างหนอ ซ้าย่างหนอ เป็นครูเลย เป็นได้ที่ไหนกันเล่า บางคนขว้างหนอ ซ้าย่างหนอ ตาไปอยู่บนหลังคา บางคนขว้างหนอ ซ้าย่างหนอ แพนไม่มาเยี่ยมเลยหนอ เห็นแพนคนอื่นมาหนอ นี่หรือกรรมฐาน มันเพี้ยนมากมายนะ ขอฝากไว้ ที่สำคัญมากเมื่อกลับไปแล้ว คิดหนอ หายใจยาว ๆ กำหนดคิดหนอที่ลึบปี แล้วจะคิดออก ไม่ต้องไปหาหมอดูที่ไหน เราเป็นพิภกโหราอยู่ในสุวรรณหลับลาคือ ตัวสติ พระลักษณะพระรามคืออะไร เชี่ยวช่อมเป็นพุ่มไสวคือพระราม บริสุทธิขาวสะอาดหมดจดคือ พระลักษณะศรีอนุชา ส่วนไอ้ทศกัณฐ์มันไม่เป็นตัวของมัน เอาจิตไปฝากไว้กับคนอื่น มันจึงต้องตาย เพราะได้สิงรับอาสามา นี้ออกมาในรูปแบบนี้ชัดเจน

อาตมาได้รับความดีจากท่านเจ้าคุณไปมาก จำได้ทุกกระเปียดนี้เลย และจดไว้เล่มเบื้อเรือเทศน์ลำดับญาณที่ท่านเจ้าคุณนิมนต์อาจารย์ชาวพม่ามาเทศน์เป็นภาษาธรรมยังอยู่ครบ อาตมาจดไว้และจำได้หมด เพราะรักและเคารพครูบาอาจารย์ จึงเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี จะพิมพ์เป็นเล่ม แล้วเอามาฝากไว้ที่นี่ด้วย แต่ไม่ขาย เอามาฝากเป็นหลักต่อไป

พ.ศ. ๒๔๙๙ พระพิมลธรรมให้อาตมาไปช่วยงานที่จังหวัดร้อยเอ็ด ช่วยอยู่ปีครึ่ง แล้วกลับมาเป็นสมภารเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน หลวงพ่อใหญ่ พระพิมลธรรมได้มีจดหมายไปให้เปิดสำนักได้ กุฎิกรรมฐานหลังแรก หลิงสองร่างนางสองชาติเป็นผู้สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑

วันเปิดสำนักปฏิบัติธรรม พระพิมลธรรมพร้อมด้วยท่านเจ้าคุณอาจารย์ พระครูธรรมบาลและพระครูอีกหลายพระครูของวัดมหาธาตุฯ ไปหมด ไปเรือเมล์ไม่มีรถ สมัยก่อนการเดินทางทุกรันดารมาก เปิดสำนักวิปัสสนากรรมฐานแล้วอาตมาก็เอารูปหลวงพ่อใหญ่และรูปครูบาอาจารย์ตั้งไว้แล้วปฏิบัติตามอยู่มาไม่ช้า ตำรวจมาวัดอัมพวัน บอกให้เอารูปอาจารย์กรรมฐานลงให้หมด เป็นพวกคอมมิวนิสต์ อาตมาไม่ยอม เป็นตายร้ายดีอย่างไรก็ไม่เอาลง สึกเป็นสึก ปีนก็มี ๒ กระบอกจะกลัวอะไร นี่ปีนเอ็ม ๑๖ ยิ่งตายนะ อ่อนน้อม ถ่อมตน ปากหวาน ตัวอ่อน มือเป็นหงอน ตายเลย กลับไปเลย ปีนนี้ใช้ลูก ๑๐ ลูก ยิ่งตายเลยนะ บอกพวกกรรมฐานไม่ใช่คอมมิวนิสต์ องค์กรนี้หัวหดกันหมด องค์กรนี้หดไม่ได้ ไม่ใช่เต่า ต่อมาตำรวจมาอีก อาตมาบอกจะจับก็จับไปเลยแต่อย่าเอารูปลงนะ จะเจอข้อหาทำลายทรัพย์สิน ครูบาอาจารย์ของเราจะเป็นคอมมิวนิสต์ได้อย่างไร ในเมื่อสอนคนให้เป็นคนดี นี่องค์กรนี้สู้นะ ส่วนเปรียญรุ่นเดียวกันหนีหมดเลย เอารูปพระพิมลธรรม และรูปท่านเจ้าคุณอาจารย์คว่ำหมด อาตมาไปเห็นเลยขอเอามาล้าง

วัดอาตมาเดิมมีกุฏิกรรมฐาน ๒ หลัง บัดนี้ไปดุชิ เพราะได้ความดีจากวัดมหาธาตุฯ จึงมีห้องส้วม ๓๐๐ ห้อง โรงครัวเลี้ยงคนวันละพัน มีข้าวสารเต็มนี้หมดไปแล้ว ๓๕๐ กระสอบ คริสต์ อิสลามก็เอามาให้ เขามาทำไม ? เขามานั่งกรรมฐาน อาตมาจึงได้ตำราจริงออกมาเลยว่าคนไทยชอบบุญ ทำบุญแบบคนไทย พระก็ให้พรเกินโควตา โยมค้ากำไรเกินควร ทำบุญบาทเดียว แต่จะเอา ๑๒ ล้าน ธรรมไม่เอา มาบวช ๗ วัน บอกบวชเอาบุญ มีห้องแอร์ใหม่ มีพัดลมใหม่ อดอยากปากแห้งใหม่ วัดนี้ไม่มี มีแต่บวชสร้างบุญหาธรรม แสวงกุศลให้แก่ตน ไม่ใช่ไปบวชเอาบุญ กินแล้วก็นอน ให้ห่วยอำนวยพร อย่างที่ไปกันตามวัดตามวานะ อย่างนั้นโง่งที่สุด คนที่รับบุญขาดวาสนาจะมี ๔ ชี้ คือ ๑. ชี้เกียจ ๒. ชี้โง่ง ๓. ชี้อิจฉา ๔. ชี้ริษยา

สรุปแล้วประเมินเป็นข่าวกรองได้ว่า ฝรั่งเศสชาติชอบมาหาธรรมะ คนไทยชาวพุทธชอบไปหาบุญ ไปนั่งในวัดก็ได้บุญ ไปเป็นหนี้สงฆ์ก็ไม่รู้ สร้างความดีก็ไม่ได้ คนไทยส่วนมากชอบเอาบุญ หัวหงอกหัวดำ ขอบพระทานโทษอาชราศีลไม่เป็น บางคนเอาลูกไปบวช กินเหล้าเมาสุรากันในวัด บวชเอาบุญ ไม่ต้องทำอะไร จะเดินไปทางไหนก็เป็นอบัติ กินแล้วก็นอน นอนแล้วก็กิน สีกเข้าเมาเย็นแล้วก็มีชนกปักหลังเป็น กฎแห่งกรรมติดตามตัวไป แล้วไปพูดกันในสังคมว่าบวชไม่ได้เรื่องได้ราวแต่ประการใด ถูกต้อง ขอฝากไว้ เพราะเธอไม่เอาเรื่องไม่เอาราวมาตั้งแต่บ้านแล้ว

อาตมาจำได้ว่าหลวงปู่พระธรรมธีรราชฆานูนี้ท่านเตือนอาตมา ท่านบอกว่า นี่ท่านพระครู ตอนนั้นอาตมาเป็นพระครู ท่านบอกว่า พวกที่มาบวชนะ ถ้าเขาไม่มีศรัทธาอย่าบวชให้หะ ถ้าเขามี ศรัทธาบวชให้เลย เพราะท่านมีประสบการณ์ตอนเป็นเจ้าของคณะภาค พวกที่พ่อแม่ยึดเยียดให้บวชนะ มีปัญหาและทำความเสียหายมาก อาตมารับคำสอนของท่านใส่เคียวเกล้า จำได้มาจนบัดนี้ มีความหมายมาก นอกจากนี้พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ยังบอกอีกว่า นี่เจ้าคุณ อาตมาเป็นเจ้าคุณแล้วก่อนท่าน มรณภาพ นี่เจ้าคุณเอาตำราใช้ให้ถูกต้องนะ จะมีความรู้มากน้อยไม่สำคัญ ปฏิบัติและสอนตามที่รู้มา ก็แล้วกัน อาตมาจดแล้วจำ บันทึกไว้เล่มเบ้อเรอเลย ความรู้ ความดีที่ครูอาจารย์มอบหมายให้เรา เราต้อง รักษาไว้เหมือนทรัพย์ ชื่อเสียง ความรัก เราจึงมีชื่อเสียงมาจนบัดนี้ และพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ อาจารย์ยังเทศน์อีกว่า เราทั้งหลายเจริญวัยขึ้นมาได้ เพราะพ่อแม่ชุบเลี้ยงเรามา เราได้รับเรือน ๓ น้ำ ๔ ของพ่อแม่กันมาดีทุกคน

เรือน ๓ คือ เรือนครรภ์ เรือนตักที่แม่อุ้มใส่ตัก และเรือนที่อยู่อาศัยที่พ่อแม่หาไว้ให้ ส่วนน้ำ ๔ คือ น้ำนม น้ำคำ ลูกจำแม่ให้พร น้ำพักน้ำแรงที่พ่อแม่หาเลี้ยงเรา และน้ำใจที่ไม่มีอะไรเทียบได้เลย เราจึงควร มีกตัญญูกตเวทิตาธรรม อาตมาจำสิ่งละอันพันละน้อยจากคำสอนของท่านเจ้าคุณอาจารย์ แล้วมาปฏิบัติตามได้ผลมาจนบัดนี้

ขณะนี้เด็กอยู่ที่วัด ๓๐๐ คน เมื่อคืนให้โอวาทไปแล้ว บอกหนูก่อนไปโรงเรียนไหว้พ่อแม่ ๓ วัน ไปถึงโรงเรียนไหว้ครูสัก ครูจำ ครูแนะ ครูนำ ครูพร่ำ ครูสอน พบคนแก่ให้เลี้ยงทาง พบพระนมัสการ นะหนูนะ หนูดูเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ราชบุตร ราชธิดา กราบเท้าพระราชบิดา พระราชมารดา กราบที่เท้า บนสนามหญ้า ๓ ครั้ง มันเป็นภาพที่ซึ้งใจ สอนเด็กมาจนทุกวันนี้ นี้ได้จากครูบาอาจารย์ท่านสอนอาตมา

ตอนที่สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ มาเจริญพระกรรมฐาน ที่วัดมหาธาตุฯ อาตมาก็ขออนุญาต ท่านเจ้าคุณอาจารย์ไปฟังสอบอารมณ์ท่านด้วย อาตมาจดจำได้ว่าจะพูดคำสีกกับสมเด็จพระราชชนนี

อย่างไร ถ้ามองอย่างไร อาตมาได้จากท่านเจ้าคุณอาจารย์ วันนั้นพอดีสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ด้วย อาตมาจึงได้แบบได้แผน จดจำมา

อีกครั้งหนึ่ง มีการรับสัญญาบัตรแพทย์ท่านหลวงพ่อกุศลใหญ่ พระพิมลธรรมเป็นเจ้าของพิธีในโรงอุโบสถ มีสมเด็จพระวันรัตน์ วัดเบญจมบพิตรฯ มาเป็นประธาน อาตมาเป็นคนปุ้อสนสงฆ์ จะทำอย่างไร ทำแบบ วัดมหาธาตุฯ ซิ ท้าวราชอาณาจักรต้องยอมตัวในเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยของวัดมหาธาตุฯ นั้ก็ เสมอกัน ตั้งกระโถนอย่างไร ตั้งอะไรอย่างไร อาตมาได้้นำเอาไปใช้ที่วัดมาก ได้แล้ว รักครูอาจารย์ต้อง เอาไปใช้ เอาไปเป็นประโยชน์ต่อไป

ท่านอดีตสมเด็จพระพุฒาจารย์ปลุกให้ลูกศิษย์ได้ดี ขอท่านทั้งหลายจงอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ของวัดมหาธาตุฯ ไว้ และท่านทั้งหลายเป็นลูกศิษย์ท่านเจ้าคุณอาจารย์ โปรดดำเนินงานให้ถูกต้อง ดำเนิน ไปในชีวิตเหมือนท่านยังอยู่กับเรา ท่านเสียชีวิตไปแล้ว แต่ท่านอยู่กับเราด้วยชื่อเสียง ความรัก โปรด รักษาชื่อเสียง ความรักนั้นให้สมบูรณ์พูนสุขเถิดจะประเสริฐมาก

ท่านทั้งหลาย บัดนี้การบำเพ็ญกุศลทักษิณาทานถวายพระเดชพระคุณหลวงพ่อกุศลท่านเจ้าคุณ อาจารย์ในวันนี้นั้น เราก็มารู้สึกกระเอาใจใส่ท่านต่อไป มีของดีอะไรช่วยกันเผยแพร่ขยาย คือสักการะ และเคารพ มั่นใจต่อครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของเราเท่านั้น อย่ามีครูหลายครู อาจารย์หลายอาจารย์ จะเขว จะเหว ไม่เป็นที่หมายตามครูสอนทุกประการ บูชาครูทั้งอามีสุขุขา และปฏิบัติบูชา

อามีสุขุขาคือ ผ้าผ่อนท่อนสไบ อาหารการกิน หยูกยารักษาโรค ปฏิบัติบูชา หมายความว่า พ่อแม่ เราไม่มีทานให้มีทาน ไม่มีศีลให้รักษาศีล ไม่มีภวานาก็เชิญพ่อแม่มาบำเพ็ญจิตภาวนาเป็นการปฏิบัติบูชา แล้วก็ปฏิบัติบูชาอาจารย์ อย่าทำลายน้ำใจ จงช่วยนำคำสอนไปสอนตน สอนครอบครัว สอนประชาชนต่อไป และนับถือญาติพี่น้องศิษย์ด้วยกัน อย่าแก่งแย่งกันแต่ประการใด จงเชื่อฟังครูอาจารย์สมกับที่เทศน์ พระคาถา ที่ชี้แจงแสดงมาเป็น *บูชา จ บูชานียานี* ฯ ผู้ใดตั้งใจบูชาครูอาจารย์ ตั้งใจบูชาพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ เป็น พระพรหมของบุตรแล้ว ผู้นั้นจะเจริญมีมงคลของชีวิต เป็นข้อคิดภาวนาของท่านทั้งหลาย ขอจงดำรงไว้ซึ่งชีวิต เป็นศิษย์อาจารย์เดียวกัน ขอจงสมานฉันท์ปรองดองกันทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ท่านอาจารย์มหาสุภาพ อาจารย์มหาบุญชิต และคณะศิษย์ก็ตาม ขอให้ดำเนินการเป็นหัวหน้าและเป็นอาจารย์ใหญ่แทนต่อไป

อาตมาขออำนาจแห่งบุญกุศลทั้งหลาย ที่คณะศิษย์ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์พากันบำเพ็ญกุศล อุทิศถวายท่านพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณอาจารย์ ถ้าท่านทราบด้วยญาณวิถีสันโดจะปลื้มใจ ปีติยินดี ในคณะศิษย์ทั้งหลายที่ดำเนินงานแทนท่านสืบไป ขอกุศลนั้นจงดลบันดาลกลับมาหาคณะศิษย์และท่านทั้งหลาย ที่เสียสละจตุปัจจัยไทยทาน มาบำเพ็ญกุศลถวายในวันครบรอบ ๖ ปีในวันนี้นั้น ขอทุกท่านจงได้รับผลคือ อานิสงส์แห่งการกระทำทุกประการ ขอจงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ๔ ประการ มีอายุขอให้ยืนนาน วัณโณ ผีพรหมมองใส สุขังขอให้สุขภาพอนามัยทุกท่านโปรดได้ใจดี โรคภัยไข้เจ็บมีก็โปรดหาย สิ่งทั้งหลายที่คิดไว้ ณ บัดนี้ และจะคิดต่อไปในภายภาคหน้า จงคนนาให้ประสบความสำเร็จแผ่ดีผลสมเจตจำนงความ มุ่งมาดปรารถนาทุกประการ พระธรรมเทศนา ที่อาตมาแสดงมาขอยุติไว้เพียงนี้ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

เมื่ออาตมาได้พบกับสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว

พระครูภาวนาวิสุทธิ

คืนวันหนึ่งอาตมานอนหลับ แล้วฝันไปว่า อาตมาได้เดินไปในสถานที่แห่งหนึ่ง ได้พบกับพระสงฆ์รูปหนึ่ง ครองจีวรคร่ำ สมณสาธูปเรียบร้อย นำเลื่อมใส อาตมาเห็นว่าเป็นพระอาวุโสผู้รัตตัญญู จึงน้อมนมัสการท่าน ท่านหยุดยืนตรงหน้าอาตมา แล้วกล่าวกับอาตมาว่า

“ฉันคือ สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้วแห่งกรุงศรีอยุธยา ฉันต้องการให้เธอได้ไปที่วัดใหญ่ชัยมงคล เพื่อดูจารึกที่ฉันได้จารึกถวายพระเกียรติแด่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ผู้เป็นเจ้า เนื่องในวาระที่สร้างพระเจดีย์ฉลองชัยชนะเหนือพระมหาอุปราชา แห่งพม่า และประกาศความเป็นอิสระของประเทศไทย จากหงสาวดีเป็นครั้งแรก เธอไปดูไว้แล้วจดจำมาเผยแพร่ออกไป ถึงเวลาที่เธอจะได้รับรู้แล้ว”

ในฝันอาตมารับปากท่าน ท่านก็บอกตำแหน่งให้ แล้วก็ตกใจตื่นนอน

ใกล้รุ่ง อาตมาก็ทบทวนความฝันก็นึกอยู่ในใจว่า เราเองนั้นกำหนดจิตด้วยกรรมฐานมีสติอยู่เสมอ เรื่องฝัน ฟุ้งซ่านเป็นไม่มี อาตมาก็ได้ข่าวในวันนั้นแหละว่า ทางกรมศิลปากรทำการบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ใหญ่ในวัดใหญ่ชัยมงคล และจะทำการบรรจุขี้ยอดพระเจดีย์ อันเป็นนิมิตหมายการสิ้นสุดการบูรณะ แล้วจะรื้อนั่งร้านทั้งหมดออกเสร็จสิ้น

อาตมาจึงได้ขอร้อง ดร. กิ่งแก้ว อรรถากร ให้เลื่อนการปิดยอดบัวไปอีกวันหนึ่ง เพื่อที่อาตมาจะได้ นำพระขี้ยอดมาขี้ ขี้ยอดมาขอ ที่อาตมาได้สร้างขึ้นตามแบบดั้งเดิมที่พบในเจดีย์ใหญ่ใกล้กับวัดอัมพวัน ซึ่งพังลงน้ำ ที่กิ่งเหล็กเป็นคนรวบรวมเอามาให้อาตมาตั้งแต่เมื่อเริ่มมาพัฒนาวัดใหม่ ๆ แต่แตกหักผุพังทั้งนั้น หลายสิบปี อาตมาได้ป็นเอามาผสมสร้างเป็นองค์พระใหม่ไปร่วมบรรจุไว้ที่ยอดพระเจดีย์บ้าง

พระเจดีย์ใหญ่ในวัดใหญ่ชัยมงคล

วันนั้นอาตมาเดินทางไปถึงก็ได้เดินขึ้นไปบนเจดีย์ตอนที่สุดบันไดแล้ว มองเห็นโพรงที่ทางเขาทำไว้สำหรับลงไปด้านล่าง มีร้านไม้พ้อไต่ลงไปภายใน ตั้งใจเด็ดเดี่ยวว่าลงไปคราวนี้ ถ้าพลาดตกลงไปจากนั่งร้าน ม้าก็ยอมตาย คนที่ร่วมเดินทางมาเขามัวแต่ไปบนลานชั้นบน อาตมาก็ดึงลงไปชั้นล่าง มีไฟฉายดวงหนึ่งเวลานั้นประมาณ ๐๙.๐๐ น. อาตมาลงไปภายในแล้วก็พบนิมิตดังที่สมเด็จพระพนรัตน์ได้บอกไว้จริง ๆ

อาตมาจึงได้พบว่าแท้ที่จริงแล้วสิ่งที่สมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว ท่านได้จารึกถวายพระพร ก็คือบทสวดที่เรียกว่า “พาหุงมหากา รุณีโก”

ท้ายของนิมิตนั้นระบุว่า “เราสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว ศรีอโยธเยศ คือ ผู้จารึกนิมิตรจนเอาไว้ถวายพระพรแด่มหาบพิตรเจ้า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

พาหุงมหากา (รุณีโก) คืออะไร

ถึงตอนนี้ผู้เขียนได้กราบนมัสการหลวงพ่ोजรัญแล้วเรียนถามท่านขึ้นด้วยความสนใจว่า

พาหุงมหากา รุณีโก คืออะไรขอรับหลวงพ่อ

อ้อ! ก็คือบทสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ แล้วก็พรพาหุงอันเริ่มด้วย พาหุ สหส ...ไปจนถึง ทศคาทิกฐิติ...แล้วเรื่อยไปจนถึง มหาการุณีโก นาโถ หิตาย... และจบลงด้วย ภวตุ สพพมจคล สพพพุธานุภาเวน สพพรมมานุภาเวน สพพสงฆานุภาเวน สทา โสตถิ ภวนตุ เต อาตมาเรียกรวมกันว่า พาหุงมหากา

อาตมาจึงเข้าใจในบัดนั้นเองว่า บทพาหุงนี้คือ บทสวดมนต์ที่สมเด็จพระพนรัตน์วัดป่าแก้ว ได้ถวายให้พระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราชไว้สวดเป็นประจำ เวลาอยู่กับพระมหาราชวัง และในระหว่างศึกสงคราม จึงปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้าทรงรบ ณ ที่ใด ทรงมีชัยชนะอยู่ตลอดมา มิได้ทรงพลีชีพเลย แม้จะเพียงลำพังสองพระองค์กับสมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้า ท่ามกลางกองทัพพม่าจำนวนนับแสนคน ก็ทรงมีชัยชนะเหนือกองทัพพม่า ด้วยการกระทำยุทธหัตถี มีชัยเหนือพระมหาอุปราช ณ ดอนเจดีย์ปุษนิยสถาน แม้ข้าศึกจะยิงปืนไฟเข้าใส่พระองค์ ในตอนที่เข้ากันพระศพของพระมหาอุปราชออกไป ราวกับท่าผ่นก็มีปาน แต่ก็มิได้ต้องพระองค์ ด้วยเดชพาหุงมหากา ที่ทรงเจริญอยู่เป็นประจำนั่นเอง

อาตมาพบนิมิตแล้วก็ได้ขึ้นมาด้วยความสบายใจ ถึงปากปล่องที่ลงไปเกือบสามชั่วโมง เมื่อตัวมีแต่หยากไย่ เดินลงมาแม่ชีเห็นเข้ายังร้องว่า หลวงพ่อเข้าไปในโพรงนั้นมาหรือ แต่อาตมาไม่ตอบ

ตั้งแต่นั้นมา อาตมาจึงสอนการสวดพาหุงมหากาให้แก่ญาติโยมเป็นต้นมา เพราะอะไร เพราะพาหุงมหากานั้นเป็นบทสวดมนต์ที่มีค่าที่สุด มีผลดีที่สุดเพราะเป็นชัยชนะอย่างสูงสุดของพระบรมศาสดา จากพญาวัวสวตีมาร จากอหวกยักษ์ จากชังนาพาคีรี จากองคุลีมาล จากนางจิญจมาณวิกา จากสังกนิครนถ์ จากพญานันโทปนันทนาคราช และท่านท้าวพกาพรหม เป็นชัยชนะที่พระพุทธองค์ทรงได้มาด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ และด้วยอำนาจแห่งบารมีธรรมโดยแท้ ผู้ใดได้สวดไว้ประจำทุกวันจะมีชัยชนะ มีความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน มีสติระลึกได้ จะตายก็ไปสู่สุคติภูมิ

ขอให้คุณโยมช่วยประชาสัมพันธ์ให้ด้วยนะว่า ให้สวดพาหุงมหากากันให้ทั่วหน้า นอกจากจะคุ้มตัวแล้ว ยังคุ้มครอบครัวได้ สวดมาก ๆ เข้า สวดกันทั้งประเทศก็ทำให้ประเทศมีความรุ่งเรือง พวกคนพาล สันดานหยาบก็แพ้ยัยไปอย่างถ้วนหน้า

ไม่แต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเท่านั้น ที่ทรงพบความมหัศจรรย์ของบทพาหุงมหากา แม้สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก็ทรงพบเช่นกัน โดยมีบันทึกโบราณบอกไว้ว่าดังนี้

“เมื่อพระเจ้าตากสินมหาราชตีเมืองจันทบุรีได้แล้วก็ทรงเห็นว่า สงครามกู้ชาติต่อจากนี้ไปจะต้องหนักหนาและยืดยาว จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระยอดธงแบบศรีอยุธยาขึ้น แล้วนิมนต์พระเถระทั้งหลายมาสวดบทพาหุงมหากาบรรจุไว้ในองค์พระ และพระองค์ก็ทรงเจริญรอยตามสมเด็จพระนเรศวรมหาราชด้วยการเจริญพาหุงมหากา จึงบันดาลให้ทรงกู้ชาติสำเร็จ”

โยมช่วยบอกญาติโยมด้วยนะ ว่าสวดพาหุงมหากากันให้ได้ทุกบ้าน สวดให้ได้มาก ๆ จะมีแต่ความรุ่งเรือง สวดพาหุงมหากาก่อน แล้วจึงสวดพระคาถาชินบัญชร เพราะพระคาถาชินบัญชรนั้นเจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าท่านให้สวดบูชาพระอรหันต์ของท่าน ต้องสวดพาหุงมหากาก่อน แล้วจึงมาถึงพระคาถาชินบัญชรให้จดจำกันเอาไว้วันนั้นแหละมงคลชีวิต

หลวงพ่ोजรัญได้พูดเรื่องพาหุงมหากานี้อย่างละเอียดแล้วท่องให้ฟังด้วย เพราะท่านต้องการให้ผู้เขียนได้จดจำ และเอาไปบอกต่อกับท่านผู้อ่านต่อไป

ท่านผู้อ่านที่เคารพ วัดอัมพวันเป็นดินแดนแห่งความสงบร่มเย็นด้วยอำนาจแห่งสติปัญญา การเจริญภาวนา การเดินจงกรม การละเว้นสิ่งที่พึงลดพึงละพึงเว้น เป็นดินแดนแห่งธรรมะ และการหลีกเร้นจากความวุ่นวายของโลกภายนอก เพื่อแสวงหาความสงบแห่งจิตใจ แต่การเข้าไปต้องด้วยศรัทธาอันน้อมนำเข้าไป ไม่ใช่เพราะขัดพวกพ้องไม่ได้หรือเสียไม่ได้

ประตูวัดอัมพวันเปิดต้อนรับผู้แสวงหาความสุขสมบัติ ผู้ที่เป็นผู้เจริญด้วยสติปัญญา และการรู้จักคำว่า การคารวะและการเห็นสมณะเป็นอุดมมงคล หลวงพ่ोजรัญท่านยินดีให้ธรรมปฏิบัติ และตอบข้อข้องใจในสิ่งที่เป็นไปเพื่อความเจริญแห่งชีวิตของผู้ถามและแก่ส่วนรวมทั่วไป และโปรดอย่าลืมคติของหลวงพ่อที่ว่า

“มาได้ รอได้ ทนได้ พบได้ ได้ดี”

มนุษย์สมบัตินั้น หลวงพ่อว่าแสวงหาได้ไม่ยากด้วยการภาวนาและการปฏิบัติกรรมฐาน

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๕ หน้า ๑๑ – ๑๕
(ตอน เจดี๊ย เขียนจากคำบอกเล่าของพระครูภาวนาวิสุทธิ)

พระพุทธเจ้าหลวงกับวัดอัมพวัน

พระภิกษุวิสุทฐิคุณ

๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๒

บทนำ

เมื่อ ร.ศ. ๑๒๕ ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จทางชลมารค จากพระราชวังบางปะอินเข้าสู่บางเสด็จ เพื่อนมัสการพระนอนจักรสีห์ สิงห์บุรี และเสด็จผ่านวัดอัมพวัน ครั้งนั้น เจ้าอาวาสมีสมณศักดิ์ที่ พระครูพรหมนครบรรราชมุนี ชินสีห์ ภาณุวารสังฆปาโมกข์ ท่านสร้าง พลับพลาประดับธงทิวที่หน้าวัด และนำพระสงฆ์สวดถวายพระพรชัยมงคล

พระปิยมหาราชทรงรับสั่งให้นำเรือพระที่นั่งแฉะเข้ามา นั่งสนทนากับพระครูพรหมนครฯ สังฆปาโมกข์ แล้วพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ พร้อมทั้งพระราชหัตถเลขาว่า

“ถวายวัดอัมพวัน ร.ศ. ๑๒๕ จุฬาลงกรณ์”

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ พระภิกษุวิสุทฐิคุณ (ครั้งเป็นพระปลัดจรัญ) มาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอัมพวัน รักษาการ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส

ครั้งนั้นพระบรมฉายาลักษณ์ ร.๕ แขนงอยู่บนศาลา วันหนึ่งเกิดพายุใหญ่ หอบกระเบื้องมุงหลังคา ศาลาหล่นมาเป็นพัน แล้วพัดพาเอาพระบรมฉายาลักษณ์ปลิวลงแม่น้ำเจ้าพระยาไปด้วย

คุณปาฏิหาริย์ พระบรมฉายาลักษณ์ลอยไปลอยมาอยู่บริเวณหน้าวัดในแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเวลา ถึง ๓ คืน แล้วหลวงพ่อก็ลงไปพบ หยิบมาคลี่ดู เห็นเป็นพระบรมฉายาลักษณ์ จึงนำมาใส่กรอบบูชาไว้ที่ กุฏิเจ้าอาวาสดังที่เห็นอยู่ทุกวันนี้

ต่อมาคุณชาญ กรศรีทิพา ผู้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างหอประชุม ภาวนากรศรีทิพา มีความเคารพ เลื่อมใสในพระปิยมหาราชเป็นอย่างยิ่ง จึงขอพระบรมราชานุญาตหล่อพระบรมรูป ร.๕ ขึ้น ในวงเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท แล้วอัญเชิญมาประดิษฐาน ณ หน้าหอประชุมดังกล่าว เป็นสิริมิ่งขวัญของวัดอัมพวันสืบมา

ครั้นถึงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๒ วันคล้ายวันสวรรคตของพระปิยมหาราชเจ้า หลวงพ่อ พระภิกษุวิสุทฐิคุณได้เชิญชวนศิษยานุศิษย์ให้มาพร้อมใจกันถวายบังคม หลวงพ่อได้กล่าวนำรำลึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์พระองค์นั้น แล้วบำเพ็ญกุศล สดับปกรณ์ถวายพระราชกุศล เป็นกาลพิเศษ ในปีนี้ประธานฝ่ายฆราวาสเป็นผู้นำถวายพระราชกุศล ซึ่งทางวัดได้จารึกชื่อไว้คือ ม.ร.ว.คุณหญิงพรรณเรือง อัดถากร มารดาของ ดร. กิ่งแก้ว อัดถากร วิทยากรประจำของวัดอัมพวัน

เมื่อวานนี้เป็นวันคล้ายวันสวรรคตขององค์สมเด็จพระปิยมหาราช มหาบพิตรพระราชสมภารเจ้า ที่เราจะลืมเสียมิได้

นักเรียนนายร้อย จปร. มาอบรมที่นี้ไม่ทราบก็พันคน พระองค์ทรงเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียน เรียกว่า โรงเรียนนายร้อย จปร. เมื่อก่อนนี้เรียกว่า โรงเรียนนายร้อยทหารบก

เราควรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของมหาบพิตรพระราชสมภารเจ้า ท่านเสด็จประพาสยุโรป ทรงเห็นว่า อ้อ ! เมืองใหญ่ข่มเหงเมืองเล็ก มันจะสุขเอาประเทศไทย เขามีอำนาจทางทหารมาก เครื่องมือ อุปกรณ์ทั้งหลายดีกว่าเรา และเราก็เรียนไม่ทันฝรั่ง เขาจึงมาข่มเหงน้ำใจเรา ขอส่วนน้อยของเราไปมีใช้น้อย

เมื่อก่อนเมืองไทยเรามีอาณาเขตกว้างขวางถึงกลันตัน ไทรบุรี สิงคโปร์ เสียมราฐ พระตะบอง เวียงจันทน์ เชียงตุง ทั้งสองแม่น้ำโขงเป็นของไทยมาแต่เดิมที

ทำไมอาณาเขตกว้างขวางมาก ผมเคยสอนนักเรียนนายร้อยว่า เราสูญเสียประเทศไทยไป ๑๔ ครั้ง เหลืออยู่ตอนนี้แค่ ๒ เสี้ยว สูญเสียไปตั้ง ๓ เสี้ยว

มหาบพิตรพระราชสมภารเจ้า ท่านคำนึงถึงเหตุการณ์นี้ ท่านเสด็จยุโรปหลายประเทศ มีประเทศ เยอรมัน รัสเซีย และฝรั่งเศส เป็นต้น ทรงใช้พระบรมราโชบายทางการทูตรักษาเอกราชของชาติไทยไว้ได้ ตราบเท่าทุกวันนี้

เหตุใดจึงเรียกพระบรมรูปทรงม้า โบราณเขาเล่าผมก็ไม่ทราบนะครับว่า ฝรั่งนำม้ามาให้ทรงตั้งใจ จะเอามากัด เอามากินพระองค์ท่าน ม้าของเขาดุร้ายกาจมาก แต่แล้วกลับยอมสยบให้กับพระพุทธรเจ้าหลวง พระองค์จึงได้ทรงม้า ฝรั่งยอม ยอมมกลัที่เดียว มีเรื่องเล่ามาอย่างนี้

คนยุคก่อนไล่ทหารไม่ถูกต้องไปเสียค่ารัชชูปการปีละ ๖ บาท แล้วต้องไปเข้าเดือน ต้องไปอยู่เดือนหนึ่ง คือ ไปเข้าเวรยาม ทหารนอกเกณฑ์ความรู้ไม่ค่อยมีกัน แต่มีปัญหาเนะครับเพราะมีสมาธิภาวนา เป็นต้น

ท่านทั้งหลายย้อนไปหาปู่ทวด ย่าทวดว่าจริงไหม ปู่ทวดไปเข้าเดือนไหม ผมนี้ทัน ปู่เล่า ยายเล่า บอกหลานเอ๊ย คนผู้ชายไม่ค่อยมีอยู่หรอก นี่ต้องให้เก็บข้าวตากเข้าไว้ เพื่อเกิดสงครามนะหลานนะ

ผมนี้ประสบมาเองนะครับ ข้าวสุกเหลือทิ้งไม่ได้ต้องตาก เอาใส่ปีบไว้เพื่อเกิดสงคราม นี่ติดมาจาก คนโบราณ ถ้าพม่าเข้ามาประชิดติดประเทศไทย เราจะได้เอาข้าวตากใส่ยามไปกินตามทาง

มีเงินกลม เงินเหรียญ เงินแบนฝังหมด ไม่ให้พม่าเอาไป ถ้ารอดตายกลับมาซูดเอามาใช้ ถ้าตายแล้ว ชาติก่อนเป็นอดีตชาติมา มีผีมาเข้าฝันบอกของคุณไปซูดมา ก็ของของเราเมื่อคราวไปฝังไว้ และเราก็กินซูดของเรามา ถ้าไม่มีบุญวาสนา ไม่ใช่ของเรา ซูดอย่างไรก็ได้ เสียเวลาเปล่า ไม่ใช่ของเรา ไม่ได้ทำไว้ อันนี้เป็นกฎแห่งกรรมนะครับ ใครทำใครได้ เขาบอกไว้ชัด

การทหารได้เปลี่ยนมาเป็นยุคใหม่เพราะพระปรีชาสามารถ และพระมหากรุณาธิคุณของ พระปิยมหาราชพระองค์นั้น

เลิกทาส ก็พระองค์ท่าน เรานี้เป็นข้าเขามาตลอดนะครับ สมัยก่อนเราไปเอาเงินเขามา ๑ ตำลึง ไม่มีให้เขา ต้องเอาลูกไปซัดดอกจนกว่าจะหมดค่าดอกค่าต้น ใช้ต้นเขาแล้ว เอาลูกไปซัดดอก คือ ไปเป็น ข้าเขา เอาไปให้เขาใช้ อย่างนี้มีมานานแล้วตั้งแต่พุทธกาลก่อนโน้น

เอาเงินเขามาแล้ว เรามีนาอยู่ ๒ แปลง ทำอย่างไรต้องยกนาให้เขาไป ทำแบ่งครึ่งกับเขา ทำแทบตายได้ข้าวไม่กี่ถัง แต่เหลือจากนั้นต้องให้เจ้าของเงินที่เราไปกู้เขามาด้วยนะ ขอฝากไว้ด้วย ในวันปิยมหาราช ท่านจะได้ทราบบ้าง สำหรับภิกษุที่เกิดมาไม่กี่ปีนะครับ ๒๐ กาลฝน คือ ๒๐ กว่า ๆ ถ้าแก่กว่านั้นแล้วคงเข้าใจ

ก่อนรัชสมัยพระปิยมหาราช ถ้าจับผู้ร้ายได้ ไม่ยอมรับ ใช้บิบบขมับ ตอกเล็บ เขียน โบย และให้ไปเข้าคุกขี้ไก่ ไก่อนข้างบน คนนอนข้างล่าง ไก่ถ่ายมูลลงมาก็ถูกคน นี้เรียกคุกขี้ไก่ เอาหนามแหลมไปตอกเล็บ เจ็บขนาดไหน บางทีไม่ได้เอาของเขาไปก็ต้องยอมรับ นี่มันทำลายน้ำใจกันมาก

พระองค์ท่านทรงทราบดีนะครับที่ทำลายน้ำใจกัน มันเลวร้ายกันมากหลาย ใช้อำนาจปาเถื่อนไปเบียดเบียนจิตใจราษฎร

ในเวลากาลต่อมา เรื่องสมัยเก่ามาเล่ากันใหม่ ถ้าใครเป็นผู้ร้ายไปฆ่าเขาตาย ยกตัวอย่างว่าฆ่าในเขตเมืองพรหมนคร แล้วขึ้นศาลตัดสิน มหาบพิตรพระราชสมภารเจ้าทรงตัดสินเองต่อหน้าพระที่นั่งท่ามกลางมุขอำมาตย์ เสนาบดี เป็นต้น ตัดสินประหารชีวิตนาย ก. ศาลมีฎีกเกณฑ์ว่า ฆ่าเขาที่ไหน ต้องนำไปประหารที่นั่น

ผมมานึกได้เมื่อคืนนี้ เมื่อสมัยผมจำพรรษาอยู่ที่วัดพรหมบุรี ข้างศาลาหลังเก่าเป็นที่ประหารชีวิตนายปลอด ต้องมีเพศฆาตมาประหารชีวิตกันที่นั่น เพราะมาฆ่าเขาตายที่บางงา เป็นคนที่ไหนผมก็ไม่ทราบ

เจ้าเมืองเขาประกาศก่อนว่า วันที่เท่านี้เขาจะนำนายปลอดมาประหารชีวิต ที่นายปลอดมาฆ่าเขาตายที่บางงา ขอให้ประชาชน ราษฎร พลสกนิกร โปรดมาดูตัวอย่าง อย่าทำอย่างนี้ต่อไป เอาแห่ตระเวนน้ำตระเวนบก ๓ วัน ๓ คืน อย่าเอาอย่างนายปลอด เป็นคนใจร้าย เป็นเวรกรรมของเจ้าปลอด ฆ่าเขาที่ไหน ก็ถูกประหารที่นั่น คนก็แห่เรือมาจากพระนครศรีอยุธยา เป็นมณฑลกรุงเก่า แห่กันมากคนล้นหลามมีคนมาดูเต็มวัดเลย

ก่อนที่จะประหารชีวิต สมภารเล่าว่า หลวงพ่ออิมเป็นศิษย์สายหลวงพ่อเถา วัดถ้ำตะโก เป็นสมภารองค์แรกของวัดนั้น ท่านเป็นผู้แสดงพระธรรมเทศนาโปรดนักโทษเรื่องกฎแห่งกรรม อย่าเสียใจเลยเราไปทำเขามา นึกว่าต้องใช้เวรกรรม อโหสิ ตั้งสติ ธรรมฐาน

พอฟังเสร็จแล้ว ให้รับประทานอาหารให้อิม จะประหารชีวิตในชั่วโมงต่อไป เครื่องบวงสรวงบูชาอยู่ข้างศาลา

คุณยายเล่าว่า เพชฌฆาตสองคนรำ มีชื่อคาเอาดินอุดหู มีเครื่องเช่นบวงสรวง มีหัวหมุบายศรีแต่คนลงดาบฟันจริง ๆ อยู่ข้างหลัง อีกคนบอกว่า คิดถึงพ่อแก้วแม่แก้ว คิดถึงพระรัตนตรัยนะ คิดถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ไว้ เดี่ยวก็จะตายแล้ว นายปลอดเป็นลมแล้วเป็นลมอีก เขาจูงขึ้นมาจากตันท่า เพราะแห่มาจากอยุธยา

นี่เรื่องจริงนะ ที่วัดพรหมบุรีนี้ะครับ โยมทองดี โยมทองคำ แจ่มยิ่ง เล่าให้ผมฟังว่า ท่านยังเป็นเด็กแต่เดี๋ยวนี้ท่านตายไปนานแล้ว คนแห่ไปดูการประหารชีวิตเหมือนอย่างกับงานวัด คนเป็นหมื่นไม่รู้มาจากไหน

ผมเกิดไม่ทัน สมภารท่านเล่า บ่อนายปลอดยังอยู่ข้างศาลาเก่าที่เขาฝั่งศพนายปลอด ศพยังอยู่
ยังไม่ได้เผา ฝังไว้ลึกมาก ประหารแล้วผลักลงไป ไม่รู้กี่คนที่วัดพรหมบุรี

เมื่อผมมาบวชแล้ว นายปลอดยังไปเที่ยวเข้าเขาเลย ผมยังไปถามประวัติตอนผีเข้า นายปลอด
บอกหมดเลย ผมบันทึกไว้

ผมบวชอยู่ที่วัดนั้น เดียวนี้หลุมผียังอยู่ ผมจะไปชี้ให้ดูเลย ไม่มีใครเอาขึ้นมาเผาเลยนะครับ
ไม่เหมือนหลังวัดอัมพวัน ที่บริเวณต้นมะขาม ผมเผา ๒๐ ศพนะ มะขามจึงเกิดกายสิทธิ์ขึ้นมา นี่แหละ
เรื่องเก่ามาเล่าให้ท่านฟัง บริเวณต้นมะขามวัดเราก็กเคยเป็นที่ประหารชีวิตนักโทษมาเป็นเวลาหลายปี
ครั้งกรุงศรีอยุธยาโน้น

เหตุการณ์ผ่านไป ในสมัยพระพุทธเจ้าหลวง พระองค์ท่านให้เลิกหมดทุกอย่าง เลิกประหารชีวิต
แบบนี้ อุจาด ประจาน ให้ไปตระเวนน้ำตระเวนบก พระพุทธเจ้าหลวงให้เลิกหมด

มหาดพิตรพระราชสมภารเจ้า พระองค์ท่านได้ทรงให้เลิกทาส เลิกประจานต่อหน้าธารกำนัล
ไม่ให้เอาผู้ร้ายประจานตามถนนหนทางอีกต่อไป ขอประกาศให้ทราบโดยทั่วกันในประเทศสยาม
ตามพระราชโองการนี้

นี่ยังก่องอยู่ในโสตประสาท เราควรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ถวายพระราชกุศลท่าน ขอพระองค์
ทรงโปรดทราบด้วยญาณวิถึ

ต่อมาเมื่อเรื่องอัศจรรย์ ดลบันดาลดังต่อไปนี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ ผมมาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสแล้ว
เกิดพายุร้ายพัดพาดหลังศาลาเก่ากระเบื้องหลุดเป็นพัน สายอสนีบาตพาดเป็นการใหญ่ เกิดอภินิหาร
หรือเกิดเพราะลมร้ายก็ไม่ทราบ

มีพระบรมฉายาลักษณ์ รัชกาลที่ ๕ อยู่ที่ศาลาบานหนึ่ง พระพุทธเจ้าหลวงทรงลงพระนามไว้
อยู่บนศาลาการเปรียญ ถวายวัดอัมพวัน ร.ศ. ๑๒๕ เมื่อคราวเสด็จลมารคบางปะอินมาวัดพระนอนจักรสีห์

สมัยนั้นมีพระครูพรหมนครบวรราชมนูชินสีห์ภานุวัตร (สังฆปาโมกข์) เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้
เป็นเจ้าคณะเมืองใหญ่ ยังไม่มีตัวจังหวัดสิงห์บุรี มีเมืองพรหมนคร เมืองอินทร์ เมืองสิงห์ เมืองสรรค
เมืองสุพรรณบุรี บ้านช้าง บ้านตาล บ้านพรานแสวงหา บ้านกุ่ม บางบาล อำเภวิเศษไชยชาญ หัวตะพาน
กบเจา ที่ยกทัพไปค่ายบางระจัน ดังนี้

ตอนนั้นมีเรือโพธิ์ประจักษ์ เรือเขียว เรือแดง มากหลาย วิ่งกันไม่พัก น้ำก็เต็มฝั่ง ระยะเวลาเดือน ๙
เดือน ๑๐ มีพายุร้ายฝนกระหน่ำ ๗ วัน ๗ คืน ดีเปรสชั่นเข้ามาพัดพระบรมฉายาลักษณ์ลงน้ำไป
กรอกรูปไปอีกทางหนึ่ง พระบรมฉายาลักษณ์ม้วนพันกลมลอยไปลอยมา ๓ วัน ๓ คืน น้ำก็ไม่วน

แต่ประการใดเล่า พระบรมฉายาลักษณ์ไม่ลอยไป ลอยไปได้แล้วก็ลอยขึ้นมาอีก แปลกมาก
ผมเห็นกับตา

ผมก็ลงไปสร้งน้ำ เพราะครั้งนั้นยังไม่มีน้ำประปา ไม่มีไฟฟ้าใช้ ต้องตักน้ำใช้เองนะครับ มีแพท่าเรือแม่
จอดตลอดเวลา มีศาลาน้ำเก่า ๆ ๒ หลัง เพิ่งมาสร้างกันใหม่ทั้งหลังเลย

เอาขึ้นไปตักน้ำสรงที่แพท่า สรงแล้วผลัดผ้าเรียบร้อย มองเห็น เอ๊ะ ! อะไร ลอยตึบป่อง ๆ น้ำก็ไหลล่อง
ทำไมลอยขึ้นมาเหนือน้ำ พอลอยลงไปเดี๋ยวลอยขึ้นมาอีกแล้ว ไหลไปไหลมา ผมก็ตัดสินใจหยิบดู
ผมกลัวจะเป็นผีลอยน้ำ ชาว ๆ ตึบป่อง เลยก๊อจับขึ้นมา ขาดหลุดวินหมด ค่อย ๆ คลี่ปะเอาข้าง

เห็นว่าเป็นพระบรมฉายาลักษณ์พระพุทธเจ้าหลวงนะครับ ทรงเขียนว่า ถวายวัดอัมพวัน ร.ศ.๑๒๕
ลงพระนาม จุฬาลงกรณ์ ด้วยลายพระหัตถ์ของพระองค์เอง

ผมก็อัญเชิญมาใส่กรอบอยู่ที่กุฏิผม ไปดูได้นะครับ ตั้งแต่นั้นมาวัดอัมพวันก็มั่งคั่งสมบูรณ์
มาโดยลำดับ

ต่อมา มีตาแป๊ะแก่อายุประมาณ ๔๐ ปี มากับภรรยาและลูก ๑ คน ผมจำไม่ได้ละเอียด ผมยังหนุ่มนี่
เป็นเจ้าของอวาสาอายุ ๒๘ ปี พรรษาอย่าง ๙ พรรษา เดียวนี้เราอายุ ๖๒ ปี มันต่างกันอย่างไรคิดเอาเอง

เขาขับสิบล้อมาให้เจิมรด สมัยนั้นถนนไม่มี สะพานบางงาไม่มี ต้องข้ามเรือจ้าง รถต้องไปข้ามท่า
และพอดีเขามาสร้างสะพานไม้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็นผู้ให้เงิน

ตาแป๊ะแก่คนนี้ก็ภรรยาของเขา และลูกผู้หญิงอีก ๑ คน มาจากเพชรบูรณ์ ขับรถถึงก็ช่างไม่ถึงก็ช่าง
เลาะหลังบ้านมา รถก็มาจอด มีแต่ป่าดงพงไพร หลังวัดมีต้นตาลเป็นร้อย ๆ

ทำน้ำก็มีเรือแคนวิน นิลกาฬ เรือเขี้ยว เรือแดง เรือสีเลือดหมู โป๊ะประจักษ์ โป๊ะพิทักษ์ เรือหลวง
นายฤทธิ์มาทีหลัง นี่เรื่องเก่าเล่าถวาย และผมก็มาเจิมรดให้

เด็กผู้หญิงลูกสาวชื่ออะไรจำไม่ได้ อยู่ประถม ๓ นะครับ จะขึ้นประถม ๔ เป็นเด็กแก่น ๆ ผมมัวไป
ทางโน้น เด็กนั้นขึ้นไปนั่งผม เอาชอล์คไปเขียนรูปพระพุทธเจ้าหลวง และก็บอกกับเด็กที่หอประชุมว่า
พระสังข์ทอง เหมือนกับที่เคยดูละครมา ใส่ชฎาอย่างนี้ คือ พระสังข์ทอง

ผมก็มัวไปเจิมรด กลับมาเด็กตื่นเลยนะครับ ดิ้นตึง ๆ ๆ ไปแล้วก็ลุกขึ้นนั่งสูบบุหรี่ กินหมาก
ทำปากยื่น ปากยาว ผมก็ถามว่า “ทำอะไรนะ”

เดี๋ยวก็บอก ลูกไม่เคยเป็นอย่างนี้เลย มาเสียคนที่วัดอัมพวันซะแล้ว เขาก็ขัดสมาธิทำท่าประทับทรง
แล้วผมก็ถามว่า “เป็นใครหรือ”

ท่านตอบดีมาก “โยม! โยมรู้แล้ว พระคุณเจ้า จำโยมได้ไหมล่ะ”

เราบอกว่า “เอ๊ะ! จะจำอะไรได้ล่ะ อีหนู”

“ไม่ใช่หนูนะ”

เอ! เราจะลองดูว่าจริงหรือเปล่า ที่เข้าประทับทรง

เด็กเข้าทรงก็ชี้หน้าไปที่เตี้ยบอกว่า เลี้ยงลูกให้ดี ๆ นะ ลูกคนนี้มีบุญนะ นี่พ.ศ. ๒๕๐๐ นะครับ
ผมจดไว้ทุกข้อ

แล้วผมก็ทำโมโหขึ้นมาว่า “เอ๊ะ! ดวงวิญญูณอะไร มาเที่ยวเข้าวุ่นวายเหลือเกิน” แล้วผมก็ถามว่า “มหาบพิตรพระราชสมภารเจ้า ถ้าเป็นจริงนะ พระองค์อยู่ที่พระบรมรูปทรงม้าหรืออยู่ที่ไหนกันแน่” ไม่มีเสียงตอบ กลับถามว่า “พระคุณเจ้า เมื่อเข้าอยู่ที่ไหน” พูดอย่างกับผู้ใหญ่ บอกว่า “เมื่อเข้าอาตมาฉันเข้าที่ลพบุรี”

“เพลอยู่ที่ไหน” เสียงถามต่อ

“เพลที่ร้านเจ้เป้า ช่างทองสิงห์บุรี”

“เดี๋ยวนี้อยู่ที่ไหน”

“เดี๋ยวนี้อาตมาก็อยู่วัดอัมพวัน”

“โยมก็เช่นเดียวกัน”

แหม ! เราเลยเลิกถาม ตอบแจ้วเลย และพูดสั้น ๆ ให้ฟังว่า

“พระคุณเจ้าจจนะ เอล่ะ ก่อนจะบอกนี่ บอกเตี้ย แม่เขาก่อน ‘เลี้ยงลูกให้ดี จะเป็นใหญ่เป็นโต’”

ตาเตี้ยบอกว่า “โอ้ ! เป็นไปไม่ได้ อ้าวจจนะ มีรถคันเดียวก็รับจ้างเขาแทบตาย ลูกสาวคนนี้เป็นใหญ่เป็นโตได้อย่างไร” เป็นจีนนอกพูดไทยไม่ชัด ผมจحدไว้เลย เตี้ยวันนี้หมายคนนี่จบปริญญาเอกแล้ว และมีครอบครัวอยู่อเมริกา

“นี่พระคุณเจ้า โยมจะบอกอะไรนะ จจนะ ท่านจำไว้นะ

ข้อ ๑ ที่วัดนี้จะเป็นแหล่งที่มาของข้าราชการ จะมีหอประชุมใน พ.ศ. นั้น พ.ศ. นี้ บอกชัดเจนมาก

ข้อ ๒ ที่จำได้แน่ชัดอีกข้อหนึ่งคือ พ.ศ. ๒๕๓๐ เจ้าพระคุณสมเด็จอาจารย์ชรัโต จะมาประทับในโรงอุโบสถของท่าน และโบสถ์ของท่านจะต้องสร้างใหม่ เป็นรูปทรงแบบไหน ผมจحدไว้ทั้งหมด

ข้อ ๓ จะมีสำนักขึ้นมา เป็นอย่างไร ผมจحد ไม่ต้องเล่าหรอก มันปรากฏอยู่แล้ว

ข้อ ๔ จะมีหลวงปู่แสง (เป็นอาจารย์ของสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี) พ.ศ. ๒๕๓๐ จะมีผู้ศรัทธา นำมาถวาย แหม ! น่าคิดพิจารณา ผมจحدบันทึกไว้ทุกข้อนะครับ

ข้อ ๕ ในเวลาถัดมา วัดนี้จะแปลงสภาพ ข้างหลังจะเป็นข้างหน้า ข้างหน้าจะเป็นข้างหลัง ผมก็จحد เป็นจริงเลย เห็นไหม

หลังวัดเป็นป่าดงกลายเป็นหน้าวัด ข้างหน้ากลายเป็นหลังวัดไปเสียอีกแล้ว คือเป็นแม่น้ำ ไม่มีคนเดินเข้า นี่พระพุทเจ้าหลวงนะครับ

พอถึง พ.ศ. ๒๕๓๐ โยมเส็ง โยมผ่องศรี ใจบุญ สองสามีภรรยาพร้อมกันสร้างหลวงปู่แสง เป็นอาจารย์สมเด็จโต วัดมณีชลขันธ์

โยมเส็ง โยมผ่องศรีเกิดนิมิต หล่อหลวงปู่โต พรหมน้ำมนต์ที่กล่าวว่า

“หญ้ำคาเราอย่าช้อง พี่น้องเราอย่าคา”

“หญ้ำ ๑ กำมือถือชูมัด จุ่มสลัดน้ำมนต์ลงบนหัว เพื่อขับไล่ไสกิเลสที่หมองมัว ออกจากตัวไป ใจเยือกเย็น” หมตกิเลสตัณหาใจมีสุข อาจจะทำออกจากทุกข์ได้ หลวงปู่โตท่านบอกจริงครบทุกประการ ก็นำมาถวายไว้ในโรงอุโบสถ

อยู่ต่อมาสองวัน เด็กที่นครสวรรค์มาบอก เด็กวิทยาลัยครูมาบอก หลวงพ่อ หนูฝันไปว่า สมเด็จ หลวงพ่อโตองค์ที่อยู่ในโบสถ์นะ ท่านไปบอกหนู บอกว่า “ให้ไปบอกสมภารที่นะ เราไม่อยากอยู่โบสถ์ มันข้ามหัวไปข้ามหัวมาทุกวัน จะอยู่กุฏิธรรมดาเล็ก ๆ ก็ได้ ให้เอาออกจากโบสถ์ไป อยู่ในโบสถ์นี้มาข้ามหัวเราทุกวัน เดินผ่านไปผ่านมาทั้งพระทั้งเณร”

แหม ! เราถึง เราอยากเอาไว้ในโบสถ์ หนักเข้ามาบอกอีกหลายเจ้า ผมเลยสร้างวิหารไว้ขณะนี้ นี่พระพุทธรูปเจ้าหลวงบอกนะครับ

และก็จัดไว้อีก เมตตารธรรมของวัดจะมาอีก ข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนเข้าวัด ผมไม่เชื่อ วัดอัมพวันเป็นวัดป่าไม่เจริญ มีพระ ๘ - ๙ องค์ ใครเขาจะมา นี่มาหมดแล้ว

หอประชุมใหญ่เกิดขึ้น ศาลาหลังเบ้อเริ่มเกิดขึ้น ศาลาของท่านจะมี ๕ มุข ผมจัดไว้ ข้างเขา ออกแบบมี ๕ มุขจริง ๆ ตรงตามที่ผมจัดไว้

ต่อไป เมตตารธรรมแห่งนี้ใจจะหลังไหลมาอีกมากมาย จะมีเจ้าแม่กวนอิม มีคนนำมาให้ พร้อมกับ ปูโกมารภักจ์ จะมีพร้อมสรรพทุกประการ พระสีวลี พระปางพุทธลีลา จะมีที่วัดของท่าน ผมจัดไว้เลยนะครับ

ยังอยู่อีก ๒ ข้อ ผมยังประกาศไม่ได้ ท่านห้ามพูด นี่พระพุทธรูปเจ้าหลวงนะครับ

ในเวลากาลต่อมา ท่านพลตรีสามารถ ไวยวานนท์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี พ.ต.อ.ประจันต์ พราหมณ์พันธุ์ ผู้กำกับการตำรวจลพบุรี มาตอนหลังเป็นใหญ่เป็นโตหมดแล้ว เดียวนี้เกษียณหมดแล้ว สมัยนั้นมาที่นี่เป็นประจำ มาช่วยกันสร้างโบสถ์ สมัยพระนารายณ์มหาราช พวกลพบุรีมาช่วยสร้างมากกว่า พวกสิงห์บุรีนะครับ นี่เป็นกฎแห่งกรรมอันหนึ่ง

ผลสุดท้าย พล.ต.ต.สามารถ ไวยวานนท์ เคยเป็นทั้งทหาร ตำรวจ เป็นทั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ท่านก็กราบนมัสการว่า

“หลวงพ่อกับ ผมขออะไรสักอย่างได้ไหมครับ หลวงพ่อจะให้ไหม ขอพระบรมฉายาลักษณ์ไปอัดแจก”

“ตกลง”

ก็นำไปถ่ายที่อำเภอพรหมบุรี เป็นภาพขาวดำ ถ่ายไว้มาก เขาให้ไว้แจก พอตีผมนั่งท้ายจักรยานไป รถก็ไม่มี เรือก็ไม่มีใช้ จะไปรับรูป พอไปถึงฝนตก ก็เลยฝากเขาไว้ เข้าถึงจะไปรับ

กลางคืนเกิดไฟไหม้ลูกในบ้าน สองสามีภรรยาลุกไปช่วยกันดับไฟ ไหม้ที่รูป สาดน้ำกันเสียแยะ
ปรากฏว่าเป็นไฟปลอม เพราะเขาไม่ทราบว่าเป็นอะไร ก็เอาวางไว้ที่ระเบียงข้ามไปข้ามมา ก็เลย
จุดตะเกียงดูว่าเป็นอะไร

ตอนเช้าเขาถาม “หลวงพ่ อะไรอยู่ในถุงแสดงไฟลูกได้” เขาเลยขอไว้ ๑๐ ภาพ แสดงอภินิหาร
อย่างนี้นะครับ

ต่อมามีคนจีนที่กรุงเทพฯ เคยอยู่สิงคโปร์ มาขอถ่ายรูปสี ภาพที่รัชกาลที่ ๕ พระราชทาน
ปรากฏว่า ถ่ายไม่ติด ต้องจุดธูปเทียนบอกกล่าว จึงถ่ายติด

พอไปทำบล็อกรู ๆ ก็แตกอีก ต้องบอกกล่าวและทำพิธีบวงสรวง บล็อกดีขึ้นมาทันที สีสขึ้น
เขาเห็นอภินิหารอย่างนี้ เลยทำถวายฟรี ไม่คิดเงิน แต่ขอไปแจกญาติพี่น้อง ๓๐๐ แผ่น

วันนี้ขอยุติไว้ก่อนนะครับ เดี่ยวท่านจะได้อภิรมย์สบายกัน ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแด่พระเถระภิกษุสงฆ์
โดยทั่วหน้ากันเทอญ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๔ หน้า ๑๓ - ๒๘

หลักการของพระพุทธศาสนา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม

อคฺโคหมสมิ โลกสฺส เขฏฺโฐหมสมิ โลกสฺส เสฏฺโฐหมสมิ โลกสฺส อยมนฺติมา เม ขาติ นตฺถิ ทานิ ปุณฺพโกโว - เราเป็นยอดของโลก เราเป็นใหญ่แห่งโลก เราเป็นผู้ประเสริฐแห่งโลก ความเกิดของเรานี้เป็นครั้งที่สุด บัดนี้ความเกิดอีกมิได้มี (สยามภฏฺฐสฺส เตปิฏกํ เล่มที่ ๑๐, ๒๕๓๘ : ๑๗)

อาสภิวาจา ที่พระมหาบุรุษทรงประกาศเมื่อประสูติจากพระครรภ์พระมารดา ได้ให้ความหมายอันยิ่งใหญ่ต่อสังคมและต่อโลก เป็นการพลิกประวัติศาสตร์และพลิกอารยธรรมของมนุษย์ ทั้งในแง่วิวัฒนาการของศาสนาและแง่การแสดงศักยภาพและพัฒนาการของมนุษย์ ดังจะได้กล่าวถึงต่อไปนี้

ในแง่วิวัฒนาการของศาสนา การเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนาได้เปลี่ยนแปลงความเชื่อถือของมนุษย์ ซึ่งก่อนหน้านี้มนุษย์เชื่อในเทพเจ้า เชื่อว่าเทพเจ้าเป็นผู้สร้างสรรค์บันดาลทุกอย่าง ให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ได้ จึงเกิดลัทธิพิธีบูชาเทพเจ้าขึ้น เพื่อเอาอกเอาใจเทพเจ้า หวังให้พระองค์ปิดเป่าภัยพิบัติและอำนวยความสุขสวัสดิ์ พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นก็เปลี่ยนแปลงใหม่ พระพุทธองค์ทรงสอนว่า มนุษย์มิวไปหวังพึ่งอำนาจภายนอก ไม่ได้มองว่าตนทำอะไรได้ แล้วจะต้องทำอะไร มนุษย์ต้องหันมามองว่า สิ่งทั้งหลายนั้นเป็นไปตามเหตุปัจจัยของมัน ถ้าเรารู้เหตุปัจจัยตามธรรมชาติ เราก็ทำเองได้โดยไม่ต้องไปหวังพึ่งเทพเจ้า พระพุทธองค์ทรงสอนให้เบนจากเทพหรือการบันดาลด้วยอำนาจภายนอกมาสู่การมองตามเหตุปัจจัยของกฎธรรมชาติ ซึ่งพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ท่านใช้คำสั้น ๆ ว่า เปลี่ยนจากเทพสู่ธรรม คือจากเทพเจ้ามาสู่ธรรมะ

ธรรมะ ก็คือ กฎธรรมชาติ ความเป็นเหตุเป็นผล ให้มนุษย์มาใช้ปัญญา เพราะการที่มนุษย์จะปฏิบัติได้ตามหลักธรรมะหรือเหตุปัจจัยนี้ มนุษย์จะต้องรู้ ต้องใช้ปัญญาศึกษาเหตุปัจจัย ก็พัฒนาปัญญา พัฒนามนุษย์ พระพุทธศาสนาจึงเกิดมาในลักษณะที่เป็นการวิวัฒนาการของศาสนา คือจากการหวังพึ่งอำนาจเทพเจ้าบันดาลภายนอก มาสู่การเข้าถึงความจริงของธรรมชาติด้วยปัญญา มนุษย์และทำด้วยความเพียรพยายามของมนุษย์เอง มองในแง่นี้การเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนาจึงเป็นการประกาศอิสรภาพของมนุษย์ เพราะแต่ก่อนนี้มนุษย์ยอมสยบแก่เทพเจ้า ถือว่าเทพเจ้าเป็นผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้เลิศ เมื่อพระพุทธเจ้าประสูติ การประสูติของพระองค์ประกาศอันนี้ออกมาคือ อาสภิวาจา ซึ่งหมายถึง วาจาแสดงความเป็นผู้องอาจ เป็นการประกาศว่า บัดนี้มนุษย์ประกาศอิสรภาพแล้ว แต่ก่อนเทพเจ้าเป็นผู้เลิศ เป็นผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐ บัดนี้ฐานะของเทพเจ้ามาอยู่ที่มนุษย์แล้ว นี่คือการพลิกประวัติศาสตร์และพลิกอารยธรรมของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ เพราะมนุษย์สามารถประกาศได้อย่างองอาจว่า มนุษย์นี้แหละพัฒนาตนได้จนเป็นพุทธะและเป็นผู้ยอด เป็นใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐ จนเทพเจ้าต้องไหว้ เพราะเมื่อมนุษย์พัฒนาเต็มที่แล้วก็ เป็น พุทธะ ซึ่งแม้แต่เทวดา มาร พรหม ก็ต้องน้อมนมัสการ

ในแง่การแสดงศักยภาพและพัฒนาการของมนุษย์ จะเห็นว่าการเกิดขึ้นของพระพุทธศาสนา เป็นเครื่องแสดงศักยภาพของมนุษย์ว่า มนุษย์พัฒนาตัวเองได้ สามารถที่จะรู้ความจริงของ กฎธรรมชาติ สามารถฝึกตนเองให้เจริญขึ้นมาเข้าถึงความจริง ทำชีวิตให้ดีงาม สร้างสรรค์สังคมให้มีความสุขได้โดยความเพียรพยายามของมนุษย์เอง ไม่ต้องรอการดลบันดาลภายนอก

ศักยภาพของมนุษย์นั้นเป็นธรรมชาติที่เอื้อต่อการพัฒนา เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ พระพุทธศาสนายืนยันในศักยภาพสูงสุดของมนุษย์ว่า เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ และฝึกได้จนถึงขั้นเป็น สัตว์ประเสริฐ มองอีกแง่หนึ่งก็ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องฝึกและจะประเสริฐสุดได้ด้วยการฝึก มนุษย์จึงมี ศักยภาพสูงสุดในการฝึก ซึ่งหมายถึง การพัฒนาตน

ถ้ามนุษย์ไม่ฝึกตน ไม่พัฒนาตนแล้วก็จะเป็สัตว์ที่ต่ำทรามที่สุด มนุษย์แพ้สัตว์ดิรัจฉานในด้าน สัญชาตญาณ สัตว์ดิรัจฉานทั้งหลายส่วนมากพอเกิดมาก็ดำรงชีวิตได้ด้วยสัญชาตญาณ มันรู้จักเป็นอยู่ รู้จักหากินดำรงชีวิตได้ทันที แต่มนุษย์นั้นไม่รู้สักอย่าง ถ้าปล่อยก็ตายทันที ต้องเอาใจใส่ เลี้ยงดู ฝึกสอน จึงจะอยู่รอดและเจริญเติบโตได้ นับว่าตรงกันข้าม แต่มนุษย์นั้นมีศักยภาพที่พัฒนาได้ เมื่อพัฒนาแล้วก็เป็สัตว์ประเสริฐสุด สัตว์อื่นนั้นพัฒนาได้แค่เป็นละครสัตว์ เก่งแค่เป็นละครสัตว์หรือ เอามาให้มนุษย์ใช้งาน เป็นได้สองอย่าง แต่ที่จริงถึงเป็นละครสัตว์ก็คือให้มนุษย์เอามาใช้งานนั่นแหละ คือได้อย่างดีก็ให้มนุษย์ใช้งาน เอามาเป็นลิงขึ้นต้นมะพร้าวบ้าง เอามาเป็นช่างลากซุงบ้าง และที่ฝึกให้ทำ อย่างนั้นได้ก็ต้องให้มนุษย์ฝึกให้ แต่มนุษย์นั้นฝึกตนเองได้และฝึกแล้วประเสริฐสุด

มีพระพุทธวจนะมากมายที่ทรงเน้นย้ำหลักการฝึกฝนพัฒนาตนของมนุษย์และเร้าเตือนพร้อมทั้ง ส่งเสริมกำลังใจให้ทุกคนมุ่งมั่นในการฝึกอบรมตนจนถึงที่สุด เช่น

วรมสสูตรา ทนตา อาขานียา จ สินธวา กุญชรา จ มหานาคา อตตทนโต ตโต วร
อัสตร สินธพ อาชาไนย กุญชร และช่างหลวง ฝึกแล้วล้วนดีเลิศ แต่คนที่ฝึกตนแล้วประเสริฐ ยิ่งกว่านั้น (สยามมรรฎฐสส เตปิฎกั เล่มที่ ๒๕, ๒๕๓๘ : ๕๗)

ทนโต เสฎโฐ มนุสเสสุ - ในหมู่มนุษย์ผู้ที่ประเสริฐสุด คือคนที่ฝึกแล้ว (สยามมรรฎฐสส เตปิฎกั เล่มที่ ๒๕, ๒๕๓๘ : ๕๗)

มนุสสฎฐติ สมพุทธิ อตตทนต์ สมานิติ ...เทวาปิ นมสสนติ

พระสัมพุทธเจ้า ทั้งที่เป็นมนุษย์นี้แหละ แต่เป็นผู้ที่ไ้ฝึกตนแล้ว อบรมจิตถึงที่แล้ว แม้เทพทั้งหลาย ก็น้อมนมัสการ (สยามมรรฎฐสส เตปิฎกั เล่มที่ ๒๒, ๒๕๓๘ : ๓๘๖)

ความหมายที่ต้องการในที่นี้คือ การมองมนุษย์ว่า เป็นสัตว์ที่ฝึกได้หรือต้องฝึก และกระตุ้นเตือน ให้เกิดจิตสำนึก ตระหนักในการที่จะต้องปฏิบัติตามหลักแห่งการฝึกฝนพัฒนาตนนั้น โดยระลึกอยู่เสมอว่า มนุษย์นั้นถ้าไม่ฝึกก็จะไม่ประเสริฐ แต่ถ้าฝึกแล้วจะมีขีดความสามารถสูงสุด เพราะมนุษย์มีความสามารถในการฝึกตัวเองได้จนถึงที่สุด ใช้คำศัพท์ทางวิชาการสมัยปัจจุบันว่า มนุษย์มีศักยภาพสูง มีความสามารถที่จะฝึกตนได้จนถึงขั้นเป็นพุทธะ ศักยภาพนี้เรียกว่า โฟธิ ซึ่งแสดงว่า จุดเน้นนั้นอยู่ที่ปัญญา เพราะโฟธินั้น แปลว่า ปัญญาตรัสรู้ หมายถึง ปัญญาที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นพุทธะนั้นเอง

พระพุทธศาสนาสอนให้ถือว่า มนุษย์พอเริ่มต้นเป็นชาวพุทธก็ต้องมี โฟธิสัทธา (เรียกเต็มว่า

ตลาคตโพธิสัตธา) เชื่อในปัญญาตรัสรู้ของพระตลาคต คือ เชื่อในปัญญาที่ทำให้มนุษย์กลายเป็น พระพุทธเจ้า มนุษย์ต้องพัฒนาปัญญาของตน ถ้าพัฒนาปัญญาแล้วมนุษย์ก็เป็นพระพุทธเจ้าได้ ถ้าเป็น พระพุทธเจ้าก่อนคนอื่น ทำหน้าที่ประกาศพระศาสนาก็เป็น **พระสัมมาสัมพุทธะ** ถ้าเป็นพระพุทธเจ้า ตามอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เป็น **อนุพุทธะ** แม้แต่ยังไม่เป็นพระพุทธเจ้าที่ตัดกิเลสได้สิ้นเชิง แต่มีความรู้ดี ท่านยังยกย่องให้เป็น **สุตพุทธะ** มนุษย์ทุกคนสามารถเป็นพุทธะได้ แต่ขั้นแรกจะต้องมี ตลาคตโพธิสัตธา เชื่อในปัญญาตรัสรู้ที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นพุทธะได้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ๒๕๓๗ : ๕๓)

เมื่อมนุษย์เชื่อในปัญญาที่ทำให้มนุษย์เป็นพุทธะได้แล้ว เขาก็พร้อมที่จะฝึกฝนพัฒนาตนเอง ส่วนการที่บุคคลจะแจ้งประจักษ์โพธิได้หรือไม่ นั่น ก็เป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังเช่น ในหลักบุคคล ๔ ประเภท และขึ้นอยู่กับการพัฒนาศักยภาพของเขาตามที่ได้สั่งสมกรรมไว้ จะเห็นว่า คำว่า โพธิ นั้นให้จุดเน้นทั้งในด้านศักยภาพที่มนุษย์ฝึกได้จนถึงที่สุด และในด้านของปัญญา ให้เห็นว่า แก่นนำของการพัฒนานั้นอยู่ที่ปัญญา และศักยภาพสูงสุดนั้นก็แสดงออกที่ปัญญา เพราะตัวแทนหรือ จุดศูนย์รวมของการพัฒนาอยู่ที่ปัญญา

เพื่อให้โพธินั้นปรากฏขึ้นมาทำให้บุคคลกลายเป็นพุทธะ เราจึงต้องมีกระบวนการพัฒนาที่ เรียกว่า **สิกขา** ซึ่งก็คือการศึกษา สิกขาคือ กระบวนการพัฒนามนุษย์หรือฝึกมนุษย์ให้โพธิปรากฏขึ้น ทำให้มนุษย์นั้นกลายเป็นพุทธะ (พระเทพเวที (ประยูร ธมฺมปญฺโญ), ๒๕๓๖ : ๓๖)

การฝึกฝนและพัฒนามนุษย์นั้นทางพระพุทธศาสนาจัดวางเป็นหลัก เรียกว่า **ไตรสิกขา** แปลว่า การ ศึกษา ๓ อย่าง คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งถือว่าเป็นระบบการศึกษาที่ทำให้บุคคลพัฒนาอย่างบูรณาการ และให้มนุษย์เป็นองค์รวมที่พัฒนาอย่างมีดุลยภาพ ไตรสิกขา ได้แก่ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ๒๕๓๙ : ๑๓๑ - ๕)

๑. ศีล คือความมีระเบียบในการดำเนินชีวิต และในการอยู่ร่วมสังคม พุทโธบายอีกอย่างหนึ่ง ว่า ได้แก่ ความมีวินัยและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ในสังคม ชีวิตและสังคมจะได้เรียบร้อยราบรื่น ไม่สับสนวุ่นวาย ไม่ระส่ำระสาย เอื้อโอกาสต่อการที่จะทำ อะไร ๆ ให้สะดวกได้ผลดี และมีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

ศีลมีหลายระดับ หรือจัดไว้หลายประเภทให้เหมาะกับสภาพชีวิตและสังคมหรือชุมชนนั้น ๆ ในการ ที่จะปฏิบัติเพื่อเข้าถึงจุดหมายของตน

ศีล ๕ เป็นกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคมเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันได้ดี ไม่เบียดเบียนกัน สังคมจะได้ไม่เดือดร้อนระส่ำระสาย เป็นฐานรองรับสันติสุขของสังคม ดังนั้น ในหลักศีล ๕ จึงกำหนด ให้มีการไม่เบียดเบียนทำร้าย ไม่ละเมิดต่อชีวิตและร่างกาย ไม่ละเมิดต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ไม่ละเมิดต่อคู่ครองของกันและกัน ไม่ใช้วาจาทำร้ายหลอกลวงกัน และไม่คุกคามต่อความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยของผู้อื่น ด้วยความสุญเสียสติสัมปชัญญะ เนื่องจากยาเสพติดที่ทำให้เกิดความประมาท ศีล ๕ เป็นมาตรฐานอย่างต่ำสำหรับจัดระเบียบชีวิตและสังคมของมนุษย์ให้อยู่ในสภาพที่เอื้อโอกาส

ขั้นพื้นฐานในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามหรือทำการพัฒนาไม่ว่าอย่างใดอย่างหนึ่ง ทางจิตใจก็ตาม ทางวัตถุก็ตาม

ศิลปะเฉพาะกลุ่มเฉพาะหมู่ชน และศิลปะในระดับที่สูงขึ้นไปจะเป็นการทำตามข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการฝึกหัดขัดเกลาพฤติกรรมของบุคคลเพื่อสร้างเสริมสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการอยู่ร่วมกันในสังคมให้สอดคล้องและเอื้อโอกาสแก่การที่จะปฏิบัติให้เข้าถึงสถานะสูงสุดที่เป็นจุดหมายของบุคคลหรือสังคมนั้น เช่น ศิลปะ ๘ มุ่งฝึกให้มีสภาพชีวิตที่เอื้อต่อการพัฒนาทางจิตใจ จึงเพิ่มการรับประทานอาหารจำกัดเวลา และการหัดลดละการหาความสุขจากสิ่งบันเทิง หรือเครื่องประนเปรอความสุขทางประสาทสัมผัส ตลอดจนงดการใช้เครื่องนุ่งนอนพุกพुरुหรูรา เป็นการฝึกตนให้รู้จักจะมีชีวิตที่เป็นอิสระได้มากขึ้น สามารถอยู่ดีมีสุขได้โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือขึ้นต่อวัตถุภายนอกมากเกินไป ศิลปะ ๘ นั้นเป็นเครื่องเสริมและเอื้อโอกาสยิ่งขึ้นไปทั้งด้านเวลาและแรงงานในการที่จะพัฒนาชีวิตทางด้านจิตใจและปัญญาพูดอีกสำนวนหนึ่งว่า เป็นเครื่องเสริมและเอื้อโอกาสในการบำเพ็ญจิตภาวนา และปัญญาภาวนา

ศิลปะอย่างอื่น ๆ ยังมีอีกมากมาย เช่น ศิลปะในการฝึกอินทรีย์ คือ ฝึกให้รู้จักใช้ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ โดยเฉพาะ ๕ อย่างแรก ให้ดูเป็น ฟังเป็น คือดูและฟังให้ได้ประโยชน์แก่ชีวิต ไม่ให้เกิดโทษก่อความเสียหาย ความเดือดร้อนหรือความลุ่มหลงมัวเมา และศิลปะในการเสพหรือบริโภคสิ่งต่าง ๆ ให้ได้คุณค่าแท้ ไม่หลงไปในคุณค่าเทียม เป็นต้น

การมีสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่จัดระเบียบไว้ด้วยดีเรียกว่าศิลปะ การจัดระเบียบชีวิตเป็นการอยู่ร่วมกันให้เรียบร้อยรวมทั้งตัวระเบียบนั่นเอง เรียกว่า วินัย ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดสภาพชีวิตและการอยู่ร่วมในสังคมให้มีระเบียบ เรียกว่า ลีลาขบถ ข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในการฝึกฝนขัดเกลาพฤติกรรมเพื่อสร้างเสริมสภาพชีวิตให้สอดคล้องเกื้อกูลต่อการปฏิบัติในแนวทางที่จะเข้าถึงจุดหมายที่ต้องการยิ่ง ๆ ขึ้นไป เรียกว่า วัตร ทั้งหมดนี้เรียกกลุ่ม ๆ รวม ๆ ก็พูดว่า ศิลปะ

ศิลปะจึงเป็นเรื่องของการฝึกในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมเคยชิน เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกศิลปะก็คือ วินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ เพราะว่าวินัยเป็นตัวจัดการ จัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา โดยจัดระเบียบความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เหมาะสมกับการพัฒนาและเอื้อโอกาสในการที่จะพัฒนา เมื่อฝึกได้ผลจนคนมีพฤติกรรมเคยชินที่ดีตามวินัยนั้นแล้วก็เกิดเป็นศิลปะ ดังนั้น โดยสรุปวินัยจะมาในรูปของการฝึกพฤติกรรมเคยชินที่ดีและการจัดสภาพแวดล้อมที่จะป้องกันไม่ให้พฤติกรรมที่ไม่ดี และเอื้อต่อการมีพฤติกรรมที่ดีที่พึงประสงค์ การฝึกคนให้คุ้นกับพฤติกรรมที่ดี ตลอดจนการจัดระเบียบทั้งหลายทั้งปวงในสังคมมนุษย์

๒. สมาธิ หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตใจให้สงบแน่วแน่มั่นคง เพื่อให้เป็นจิตใจที่สามารถทำงานหรือใช้การได้ดี โดยเฉพาะในการคิดพิจารณาให้เกิดปัญญาหรือใช้ปัญญาอย่างได้ผล จิตใจที่มีสมาธิจะเป็นจิตใจที่เอื้อหรือเหมาะต่อการพัฒนาของคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น คุณธรรมทั้งหลายที่จะเจริญเพิ่มพูนพ่วงมาด้วยในจิตนั้น เมื่อจิตใจสงบมั่นแน่วแน่มั่นคงแล้วก็จะอยู่ในภาวะที่ปลอดพ้นจาก

การรบกวนของความเศร้าหมองขุ่นมัว ความเร่าร้อนสับสนวุ่นวายต่าง ๆ จึงเป็นจิตที่ปลอดโปร่งเบาสบาย เบิกบาน สดชื่น ผ่องใส เป็นสุข

สมาธิจึงเป็นเรื่องของการฝึกในด้านจิตหรือระดับจิตใจ ได้แก่ การพัฒนาคุณสมบัติต่าง ๆ ของจิต ทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในด้านความสามารถของจิต เช่น ความเข้มแข็งมั่นคง ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบ ความแน่วแน่มั่นคง ความมีสติ สมาธิ และในด้านความสุข เช่น ความอิมใจ ความร่าเริงเบิกบานใจ ความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ พุดสัน ๆ ว่า พัฒนาคูณภาพ สมรรถภาพและสุขภาพของจิต

๓. ปัญญา ได้แก่ การมีความรู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงและการฝึกฝนอบรมหรือพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจเช่นนั้น ปัญญามีหลายชั้นหลายระดับ เช่น ชั้นเริ่มต้นก็คือ การรู้เข้าใจสิ่งที่เล่าเรียน สดับตรับฟังข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ และประสบการณ์ที่เข้ามาทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ตลอดจนการจำได้หมายรู้ และความรู้สึกนึกคิดที่ปรากฏหรือสั่งสมอยู่ในใจ ปัญญาทำให้รับรู้และมองดูประสบการณ์นั้น ๆ อย่างถูกต้องตรงความจริงและอย่างบริสุทธิ์ ไม่ถูกปรุงแต่งด้วยความชอบชัง ยินดียินร้าย ไม่เอนเอียงด้วยอคติต่าง ๆ ชั้นต่อไปได้แก่ การพิจารณา วินิจฉัยและคิดการต่าง ๆ ให้ถูกต้องชัดเจน โดยไม่ถูกกิเลส เช่น ความเห็นแก่ได้และความเกลียดโกรธ เคียดแค้นชิงชังเป็นตัวครอบงำชักจูง

ปัญญาอีกด้านหนึ่งหมายถึง การมองเห็นสิ่งทั้งหลายล่วงทะลุถึงเหตุปัจจัยต่าง ๆ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในสิ่งทั้งหลายมาใช้แก้ปัญหาและทำการสร้างสรรค์ จัดดำเนินการต่าง ๆ

ปัญญาในขั้นสูงสุดหมายถึง ความรู้เท่าทันความเป็นจริงของโลกและชีวิตที่ทำให้หายติดข้องหมก ความถือมั่นในสิ่งทั้งหลาย ซึ่งผลย้อนกลับไปยังจิตใจ ทำให้เกิดความเป็นอิสระหลุดพ้น เป็นอยู่ด้วยความปลอดโปร่งโล่งเบา เบิกบานผ่องใสอย่างแท้จริง

ปัญญาจึงเป็นเรื่องของการฝึกหรือพัฒนาในด้านการรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การรู้จักวินิจฉัย ไตร่ตรอง ตรวจสอบ คิดการต่าง ๆ สร้างสรรค์ เฉพาะอย่างยิ่งเน้นการรู้ตรงตามความเป็นจริง หรือรู้เห็นตามที่มันเป็น ตลอดจนรู้แจ้งความจริงที่เป็นสากลของสิ่งทั้งปวง จนถึงขั้นเท่าทันธรรมชาติของโลกและชีวิตที่ทำให้มีจิตใจเป็นอิสระ ปลอดปัญหา ไร้ทุกข์ เข้าถึงอิสรภาพโดยสมบูรณ์

สิกขา หรือ ศีลภา แปลว่า การฝึกฝนปฏิบัติหรือเรียนให้รู้และฝึกทำให้เป็น หลักไตรสิกขาหรือ การศึกษา ๓ อย่างนี้ เป็นการฝึกพัฒนาชีวิต ๓ ด้าน คือด้านความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทั้งทาง วัตถุและทางสังคม ด้านจิตใจและด้านปัญญา ในการกระทำทุกครั้งทุกอย่าง ไม่ว่าจะแสดงพฤติกรรมอะไรหรือมีกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม เราสามารถฝึกฝนพัฒนาตนและสำรวจตรวจสอบตนเองตามหลักไตรสิกขานี้ ให้มีการศึกษาครบทั้งสามอย่างทั้งศีล สมาธิ และปัญญา พร้อมกันไปทุกครั้งคราว คือ เมื่อทำอะไรก็พิจารณาว่าพฤติกรรมหรือการกระทำของเราครั้งนี้มีการเบียดเบียน จะทำให้เกิดความเดือดร้อน แก่ใครหรือไม่ หรือว่าเป็นไปเพื่อความเกื้อกูลช่วยเหลือ ส่งเสริม และสร้างสรรค์ (ศีล) ในการกระทำเดียวกันนี้จิตใจของเราเป็นอย่างไร เราทำด้วยจิตใจที่เห็นแก่ตัว มุ่งร้ายต่อใคร ทำด้วยความโลภ โกรธ

หลงหรือไม่ หรือทำด้วยความเมตตา มีความปรารถนาดี ทำด้วยศรัทธา ทำด้วยสติ มีความเพียร มีความรับผิดชอบ เป็นต้น และในขณะที่ทำเรามีสภาพจิตใจเป็นอย่างไร เราร้อน กระวนกระวาย ชุ่นมัว เศร้าหมองหรือว่ามีจิตใจที่สงบ ร่าเริง เบิกบาน เป็นสุข เอิบอ้อม ผ่องใส (สมาธิ) การกระทำครั้งนี้เราทำด้วยความรู้ ความเข้าใจ มองเห็นเหตุผล หนทางแก้ไข ปรับปรุงพร้อมดีแล้วหรือไม่ (ปัญญา)

เพราะฉะนั้น คนที่ฉลาดจึงสามารถบำเพ็ญสิกขา คือ ฝึกฝนพัฒนาตนและสำรวจตรวจสอบ วัตถุประสงค์พัฒนาตนได้เสมอตลอดทุกครั้งทุกครา เป็นการบำเพ็ญไตรสิกขาในระดับจุลภาค หรือรอบเล็ก คือ ครบทั้งสามอย่างในพฤติกรรมเดียวหรือในกิจกรรมเดียว พร้อมกันนั้นก็เจริญไตรสิกขาในระดับมหัพภาค คือ รอบใหญ่ คือ ค่อย ๆ ทำทีละส่วนไปด้วย ชนิดที่ดูภายนอกก็เหมือนศึกษาไปตามลำดับทีละอย่าง โดยการที่บำเพ็ญไตรสิกขาในระดับจุลภาคนี้อาจจะช่วยให้การเจริญไตรสิกขาในระดับมหัพภาคก้าวหน้าไปด้วยดี แล้วในทางย้อนกลับ การเจริญไตรสิกขาในระดับมหัพภาคก็จะส่งผลให้การบำเพ็ญไตรสิกขาในระดับจุลภาคมีความมั่นคงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนเต็มเปี่ยมในที่สุด

หลักทั้ง ๓ ประการที่กล่าวมานี้ เป็นส่วนประกอบของชีวิตที่ดีงาม เราก็ฝึกตนให้เจริญองงาม ในองค์ประกอบเหล่านี้ และให้องค์ประกอบเหล่านี้ นำเราสู่การเข้าถึงอิสรภาพและสันติสุขที่แท้จริง ตัวการฝึกที่จะทำให้ชีวิตที่ดีงามเป็น สิกขา ตัวชีวิตที่ดีงามที่เกิดจากการฝึกนั้นก็ เป็น มรรค ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

การฝึกที่เรียกว่า สิกขา หรือแปลว่า การศึกษานี้ บางทีก็ใช้ศัพท์แทนเป็นคำว่า *ภาวนา* ซึ่งก็คือ เรื่องของสิกขานั้นเอง แต่คำว่า *ภาวนา* แปลว่า ทำให้เจริญ ทำให้เป็น ทำให้มีขึ้น หรือฝึกอบรมภาวนา จัดเป็น ๔ อย่าง คือ (พระเทพเวที (ประยูร ปยุตโต), ๒๕๓๖ : ๓๙ - ๔๐)

๑. กายภาวนา การพัฒนากาย คือ การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
๒. ศิลภาวนา การพัฒนาศีล คือ การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับเพื่อนมนุษย์ในสังคม
๓. จิตภาวนา การพัฒนาจิต คือ การทำจิตใจให้เจริญองงามขึ้น ในความดีงามความเข้มแข็ง มั่นคงสมบูรณ์และเป็นอิสระ
๔. ปัญญาภาวนา การพัฒนาปัญญา คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความคิดเหตุผล และการหยั่งรู้ความจริงจนเข้าถึงอิสรภาพ มีชีวิตที่ดีงาม ปลอดภัย ปราศจากปัญหา

คำศัพท์อีกคำหนึ่งที่ใช้แทนสิกขาได้ คือ คำว่า *ทมะ* ซึ่งก็แปลว่า *การฝึก* ทมะเป็นคำที่มาจาก การที่เราอมมนุษย์โดยเทียบกับสัตว์ทั้งหลายในแง่ของการฝึก ซึ่งจะเห็นได้ว่ามี ๒ ขั้นตอน คือ ขั้นหนึ่งเป็นการฝึกในแง่ของการปราบพยศ ทำให้หมดสัญชาตญาณป่า เป็นแง่ลบ อีกขั้นหนึ่งมองในแง่บวกเป็นการฝึกให้ทำอะไรต่ออะไรได้อย่างพิเศษ หรือที่ดีงามเป็นประโยชน์ ทมะเป็นการฝึก ถ้าเป็นคนก็เป็น *ทัมมะ* แปลว่า ผู้ที่จะต้อง (ได้รับการ) ฝึก ดังปรากฏในบทพุทธคุณ ๙ ข้อที่ ๖ ว่า “อนุตฺตโร บุริสทมฺมสารถิ” แปลว่า เป็นสารถีฝึกคนที่ควรฝึกผู้ยอดเยี่ยม (สยามรัฐสส เตปิฎก เล่มที่ ๑๒, ๒๕๓๕ : ๖๗)

ในกระบวนการพัฒนาของไตรสิกขานั้น องค์ทั้ง ๓ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา จะทำงานประสานโยง ส่งผลต่อกันหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่เมื่อมองไตรสิกขานี้โดยภาพรวมที่เป็นระบบใหญ่ของการฝึก

ก็จะเห็นองค์ ๓ นั้นเด่นขึ้นมาทีละอย่างตามลำดับ คือ ช่วงแรกเด่นที่ศีลก็เป็นขั้นศีล ช่วงที่สองเด่นที่สมาธิ ก็เป็นขั้นสมาธิ ช่วงที่สามเด่นที่ปัญญาก็เป็นขั้นปัญญา แต่ในทุกขั้นนั่นเอง องค์อีก ๒ อย่างก็ทำงานร่วมกัน อยู่ด้วยโดยตลอด การมองเป็นภาพรวมของระบบใหญ่อย่างนี้ขอเรียกว่า **รอบใหญ่**

เมื่อเราไม่มองภาพรวมของรอบใหญ่อย่างนั้น แต่มาดูการทำงานของกระบวนการศึกษาหรือ ฝึกฝนพัฒนานั้นในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ตาม เราก็จะเห็นองค์ทั้งสามคือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั้น ทำงานอยู่ด้วยกันและสัมพันธ์กันตลอดเวลา ขอเรียกการมองการทำงานในช่วงสั้น ๆ นี้ว่า **รอบเล็ก**

ในการฝึกไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา แบบรอบเล็กนั้น สามารถเริ่มจากจุดไหนก่อนก็ได้ เช่น ถ้าเรามีความพอใจ จิตแนบสนิทหรือสนิทใจกับพฤติกรรมอย่างใด (สมาธิ) เราก็จะมีความโน้มเอียง ไปสู่การทำพฤติกรรมอย่างนั้น (ศีล) หรือถ้าเราพิจารณาเห็นโดยเหตุผลว่า พฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง ดีกว่า เราเห็นว่าทำอย่างนั้นจะดีกว่า เป็นประโยชน์กว่า (ปัญญา) เราก็จะทำพฤติกรรมตามที่เราคิดว่า ดีกว่านั้น (ศีล) แต่บางทีอาจจะมีการเกิดขึ้นก่อน เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ โรงเรียน หรือสถาบัน ทางสังคม เขาจัดระเบียบความเป็นอยู่ คือ วางระเบียบวินัยเป็นกฎเกณฑ์กติกาขึ้นมาแล้วเราเข้าไปอยู่ในหมู่ในพวก ก็ทำตามเขาไป (ศีล) ต่อมาจากความเคยชินในการทำพฤติกรรมอย่างนั้นไปเรื่อย โดยไม่ขัดแย้งใจเราก็เกิดความพอใจ สนิทใจกับพฤติกรรมนั้น (สมาธิ) แล้วบางทีก็เลยมองเห็นคุณค่า ของสิ่งที่เป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์กติกาของพฤติกรรมนั้นว่าดีมีประโยชน์ (ปัญญา) พอปัญญาเห็นคุณค่าของพฤติกรรมอย่างนั้นแล้ว ก็ยังทำพฤติกรรมอย่างนั้นหนักแน่นขึ้นอีก (ศีล) แล้วก็ยังมีความสุข ความพอใจสนิทใจกับพฤติกรรมนั้นมากขึ้น (สมาธิ) เพราะเหตุที่มีการโยงส่งผลต่อกันไปมาอย่างนี้ก็ทำให้ เรามีการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมมีผลดียิ่งขึ้นได้อีก

ในการฝึกนี้จะเห็นว่า ทั้งศีล สมาธิ ปัญญา ๓ อย่างนี้ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าอย่างหนึ่ง อย่างใดไม่พร้อมหรือไม่ร่วมประสานก็ทำให้กระบวนการฝึกไม่ได้ผลดี เช่น ในการฝึกระเบียบวินัย ถ้าจิตใจของผู้ถูกฝึกไม่มีความสุข ทำให้เกิดการฝืนใจขึ้นก็เสียองค์ประกอบ การฝึกนั้นก็มีความโน้มเอียง ที่จะได้ผลยาก แต่ถ้าในการฝึกพฤติกรรมนั้นจิตใจของผู้ถูกฝึกมีความสุข มีความพึงพอใจ มีความสุขในการกระทำ พฤติกรรมนั้น พฤติกรรมนั้นก็มั่นคง ยิ่งถ้าเขาได้มีปัญญามองเห็นคุณค่าของการฝึกพฤติกรรมนั้นว่า เป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่า เกื้อกูลเป็นประโยชน์ด้วย ก็จะมี ความมั่นคงและมั่นใจ พร้อมทั้งมีความสุขในการ ทำพฤติกรรมนั้นมากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้นองค์ทั้ง ๓ จึงต้องสัมพันธ์กัน

การพัฒนาไตรสิกขาในระดับรอบเล็กที่ควรปฏิบัติให้ได้เป็นประจำและเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง โดยไม่ยากเลยก็คือ การนำไตรสิกขาเข้าสู่การพิจารณาของโยนิโสมนสิการ หรือโยนิโสมนสิการใน ไตรสิกขา กล่าวคือ ในการกระทำทุกครั้งทุกอย่าง ไม่ว่าจะแสดงพฤติกรรมอะไร หรือมีกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม เราสามารถฝึกฝนพัฒนาตนและสำรวจตรวจสอบตนเองตามหลักไตรสิกขานี้ให้มีการศึกษาครบ ทั้งสามอย่าง ทั้งศีล สมาธิ ปัญญา พร้อมกันไปทุกครั้งทุกครั้ง คือเมื่อทำอะไรก็พิจารณาว่าพฤติกรรม หรือการกระทำของเราครั้งนี้ มีการเบียดเบียนทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ใครหรือไม่ หรือว่าเป็นไปเพื่อ ความเกื้อกูล ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสร้างสรรค์ (ศีล)

ในการกระทำเดียวกันนี้ จิตใจของเราเป็นอย่างไร เราทำด้วยจิตใจที่เห็นแก่ตัว มุ่งร้ายต่อใคร ทำด้วยความโลภ โกรธ หลง หรือไม่ หรือทำด้วยความเมตตา มีความปรารถนาดี ทำด้วยศรัทธา ทำด้วยสติ มีความเพียร มีความรับผิดชอบ เป็นต้น และในขณะที่ทำให้เรามีสภาพจิตใจเป็นอย่างไร เราอ่อน กระจวนกระวาย ชุ่มมัว เศร้าหมอง หรือว่ามีจิตใจที่สงบ ร่าเริง เบิกบาน เป็นสุข เอิบอ๋ม ผ่องใส (สมาธิ) การกระทำครั้งนี้เราทำด้วยความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ มองเห็นเหตุผล รู้เข้าใจหลักเกณฑ์และความมุ่งหมาย มองเห็นผลดีผลเสีย และหนทางแก้ไขปรับปรุงพร้อมดีแล้วหรือไม่ (ปัญญา)

เพราะฉะนั้น คนที่ฉลาดจึงสามารถบำเพ็ญสิกขา คือ ฝึกฝนพัฒนาตนเองและสำรวจตรวจสอบ วัตถุประสงค์การพัฒนาตนได้เสมอ ตลอดทุกครั้งทุกเวลา เป็นการบำเพ็ญไตรสิกขาในระดับรอบเล็ก (คือครบ ทั้งสามสิกขาในพฤติกรรมเดียว หรือกิจกรรมเดียว) พร้อมกันนั้นก็เจริญไตรสิกขาในระดับรอบใหญ่ คือ ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นไปทีละส่วนไปด้วย ชนิดที่ดูภายนอกก็เหมือนศึกษาไปตามลำดับทีละอย่าง โดยที่ การบำเพ็ญไตรสิกขาในระดับรอบเล็กก็จะช่วยให้การเจริญไตรสิกขาในระดับรอบใหญ่ก้าวหน้าไปด้วยดี แล้วในทางย้อนกลับ การเจริญไตรสิกขาในระดับรอบใหญ่ก็จะส่งผลให้การบำเพ็ญไตรสิกขาในระดับ รอบเล็กมีความมั่นคงและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนเต็มเปี่ยมในที่สุด

ตามที่กล่าวมานี้ต้องการให้มองเห็นความสัมพันธ์อย่างอิงอาศัยซึ่งกันและกันขององค์ประกอบ ที่เรียกว่า สิกขา ๓ ในกระบวนการศึกษาและพัฒนาพฤติกรรมเป็นการมองรวม ๆ อย่างสัมพันธ์ถึงกันหมด ในรอบเล็ก โดยไม่ได้แยกออกเป็นเรื่อง ๆ แต่ถ้ามองในแง่ของช่วงยาว จุดเน้นจะต่างกัน ในกระบวนการ ฝึกนี้ กล่าวคือ เริ่มต้นจุดเน้นจะอยู่ที่ศีล ส่วนสมาธิและปัญญาจะเป็นตัวแทรกเสริมหรือแฝงอยู่ ต่อมาใน ช่วงที่ ๒ เมื่อศีลมั่นคงดีแล้วก็จะเน้นเรื่องสมาธิ โดยมีศีลเป็นฐานรองรับและปัญญาก็คอยดูแลอยู่ จึงมองเห็นภาพรวมแบบหยาบ ๆ ว่า ชั้นแรกฝึกศีล ชั้นที่สองฝึกสมาธิ และชั้นสุดท้ายฝึกปัญญา คนที่จะฝึก ปัญญาได้ดีนั้น ด้านศีล ด้านสมาธิ ต้องมั่นคงเป็นฐานอยู่แล้ว

ไตรสิกขานั้นถือกันว่า เป็นระเบียบการปฏิบัติธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีขอบเขตครอบคลุม มรรคทั้งหมด และเป็นการนำเอาเนื้อหาของมรรคไปใช้อย่างหมดสิ้นบริบูรณ์ จึงเป็นหมวดธรรมมาตรฐาน สำหรับแสดงหลักการปฏิบัติธรรม และมักใช้เป็นแม่บทในการบรรยายวิธีปฏิบัติธรรม ในที่นี้ขอกล่าวสรุปว่า มรรคเป็นระบบการปฏิบัติธรรมทั้งหมดในแง่เนื้อหา ฉันทใด ไตรสิกขาก็เป็นระบบการปฏิบัติธรรม ทั้งหมดในแง่การใช้งาน ฉันทนั้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ๒๕๔๙ : ๖๐๑) และไตรสิกขา นี้แหละที่มารับช่วงหลักปฏิบัติจากมรรคไปกระจายออกสู่วิถีปฏิบัติในส่วนรายละเอียดอย่างกว้างขวางต่อไป

มรรค มีชื่อเต็มว่า อริยอัฏฐังคิกมรรค แปลว่า มรรคอันประเสริฐมีองค์ประกอบ ๘ อย่าง เพื่อให้มองเห็นเป็นหมวดหมู่ อันจะช่วยเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ท่านจัดองค์ประกอบทั้ง ๘ ของมรรคเข้าเป็นประเภท ๆ เรียกว่า ชั้น หรือ ธรรมชั้น แปลว่า หมวดธรรมหรือกองธรรม มี ๓ ชั้น หรือ ๓ ธรรมชั้น ได้แก่ ศีลชั้น สมาธิชั้น และปัญญาชั้น (สยามภคฺตฺส เตปิฏกํ เล่มที่ ๑๒, ๒๕๓๘ : ๕๔๙ - ๕๕๐) เรียกง่าย ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา โดยจัดสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และ สัมมาอาชีวะ เข้าเป็นหมวดศีล จัด สัมมาวาจา สัมมาสติ สัมมาสมาธิ เข้าเป็นหมวดสมาธิ ส่วน สัมมาทิฏฐิ และ สัมมาสังกัปปะ จัดเข้าในหมวดปัญญา เขียนให้ดูง่าย ดังนี้

๑. สัมมาทิฏฐิ
๒. สัมมาสังกัปปะ

} ๓. ปัญญา

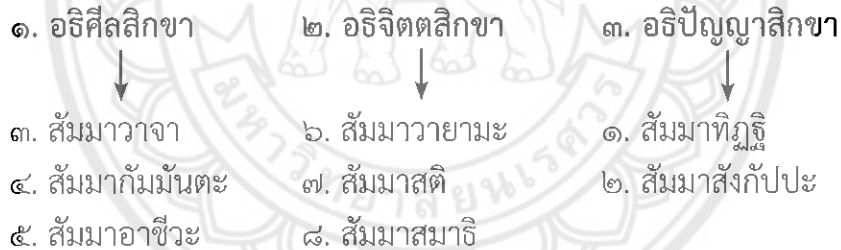
๓. สัมมาวาจา
๔. สัมมากัมมันตะ
๕. สัมมาอาชีวะ

} ๑. ศีล

๖. สัมมาวายามะ
๗. สัมมาสติ
๘. สัมมาสมาธิ

} ๒. สมาธิ

นี่เป็นการจัดหมวดหมู่ตามสภาวะที่เป็นธรรมประเภทเดียวกัน ส่วนในทางปฏิบัติ คือ การใช้งาน ท่านก็จัดตามแนวเดียวกันนี้ แต่เรียกชื่อว่า สิกขา ๓ หรือ ไตรสิกขา มีชื่อเพี้ยนไปเล็กน้อยเป็น อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา และโดยทั่วไปก็เรียกกันง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ และปัญญา เลียนแบบธรรมชั้น ๓ อย่างนั่นเอง ทั้งนี้เพราะเมื่อถือตามความหมายอย่างคร่าว ๆ อธิศีล ก็คือ ศีล อธิจิตต์ ก็คือ สมาธิ และ อธิปัญญา ก็คือ ปัญญา อาจเขียนให้ดูง่ายขึ้น ดังนี้

การจัดแบบธรรมชั้น ๓ นั้น มุ่งเพียงให้เห็นเป็นหมวดหมู่ตามประเภท แต่การจัดเป็นไตรสิกขา มุ่งให้เห็นลำดับในกระบวนการปฏิบัติหรือใช้งานจริง สิกขา ๓ มีความหมายคร่าว ๆ ดังนี้

๑. อธิศีลสิกขา การฝึกอบรมในด้านความประพฤติ ระเบียบวินัย ให้มีสุจริตทางกาย วาจา และอาชีวะ สารของอธิศีล คือ การดำรงตนอยู่ด้วยดี มีชีวิตที่เกื้อกูล ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ตนมีส่วนช่วยสร้างสรรค์รักษาให้เอื้ออำนวยแก่การมีชีวิตที่ดีงามร่วมกัน เป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาคุณภาพจิตและการเจริญปัญญา

๒. อธิจิตตสิกขา การฝึกอบรมทางจิตใจ การปลูกฝังคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพจิต และรู้จักใช้ความสามารถในกระบวนการสมาธิ สารของอธิจิตต์ คือ การพัฒนาคุณภาพจิตหรือการปรับปรุงจิต ให้มีคุณภาพและสมรรถภาพสูง ซึ่งเอื้อแก่การมีชีวิตที่ดีงาม และพร้อมที่จะใช้งานในทางปัญญาอย่างได้ผลดีที่สุด

๓. อธิปัญญาสิกขา การฝึกอบรมทางปัญญาอย่างสูง ทำให้เกิดความรู้แจ้งที่สามารถชำระจิต ให้บริสุทธิ์หลุดพ้นเป็นอิสระโดยสมบูรณ์ สารของอธิปัญญา คือ การมองดูรู้จักและเข้าใจสิ่งทั้งหลาย

ตามความเป็นจริง หรือรู้เท่าทันธรรมชาติของสังขารธรรมทั้งหลายที่ทำให้เป็นอยู่และทำการต่าง ๆ ด้วยปัญญา คือ รู้จักวางใจ วางท่าที และปฏิบัติต่อโลกและชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในทางที่เป็นไปเพื่อขยายประโยชน์สุข มีจิตผ่องใสไร้ทุกข์ เป็นอิสระเสรีและสดชื่นเบิกบาน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ๒๕๔๙ : ๖๑๑)

เนื่องจากไตรสิกขามีขอบเขตรอบคลุมมรรคทั้งหมด โดยนัยนี้ *สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ* เป็น ศิล การฝึกฝนปฏิบัติให้ *สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ* นั้นเกิดมีเพิ่มพูนขึ้นเป็น *อริศีลสิกขา สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ* เป็นพวก *สมาธิ* การฝึกปรือ *สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ* เป็น *อริจิตตสิกขา สัมมาทิวฐิ* และ *สัมมาสังกัปปะ* เป็นพวก *ปัญญา* การฝึกปรือ *สัมมาทิวฐิ* และ *สัมมาสังกัปปะ* นั้นเป็น *อริปัญญาสิกขา*

เป็นอันว่าไตรสิกขาเป็นระบบการฝึกอบรมที่เป็นเชิงปฏิบัติเต็มที่ จัดไว้เพื่อใช้ฝึกคนในฐานะที่อยู่ ในสังคัม หรือใช้เป็นระบบการฝึกคนของสังคัม หรือฝึกคนในฐานะที่เป็นมนุษย์ผู้หนึ่ง จัดแบ่งขั้นตอน เป็นช่วงกว้าง ๆ และเรียงลำดับโดยถือหลักสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเด่นชัดเป็นพิเศษในช่วงนั้น ๆ

มีข้อควรย้าว่า ไม่ว่าผู้ศึกษากำลังฝึกอบรมอยู่ในช่วงตอนใดของไตรสิกขา จะเป็นขั้นศีลก็ตาม ขั้นสมาธิก็ตาม ขั้นปัญญาก็ตาม การทำหน้าที่ขององค์มรรค หรือการปฏิบัติองค์มรรคทุกข้อตั้งแต่ *สัมมาทิวฐิ* ถึง *สัมมาสมาธิ* ย่อมดำเนินอยู่เรื่อยไปตลอดเวลาทุกช่วงตอน การกล่าวออกมาว่าเป็นขั้นศีล ขั้นสมาธิ หรือขั้นปัญญา เป็นเพียงการบอกแจ้งว่า ในตอนนั้นกำลังเร่งรัดให้ระดมการฝึกอบรมองค์ประกอบ ประเภทนั้นให้มากเป็นพิเศษ หรือว่า ในตอนนั้นองค์ประกอบประเภทนั้นกำลังถูกเรียกออกมาใช้งาน มีบทบาทโดดเด่นออกหน้าองค์ประกอบประเภทอื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สรุปได้ว่า หลักการของพระพุทธศาสนาคือ *ไตรสิกขา* พระพุทธองค์ ทรงวางหลักการในวันเพ็ญเดือนมาฆะ อันเป็นเดือนที่ ๙ แห่งการตรัสรู้ ดังปรากฏเป็นส่วนสำคัญอยู่ในหลัก *โอวาทปาฏิโมกข์* ดังนี้ (สยามรัฐสส เตปิฎก เล่มที่ ๑๐, ๒๕๓๘ : ๕๗)

สพฺพปาปสฺส อภรณํ

กุสลสฺสุปสมฺปทา

สจฺจิตตปริโยทปนํ

เอตํ พุทฺธาน สาสนํ

การไม่ทำความชั่วทั้งปวง การบำเพ็ญความดีให้เพียงพร้อม

การทำจิตของตนให้ผ่องใส นี่คือการสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

พูดให้สั้นและเข้าใจง่ายก็คือ *ละชั่ว ทำดี ทำจิตให้ผ่องใส* ซึ่งก็คือ *ศีล สมาธิ ปัญญา* นั่นเอง

พระพุทธศาสนา มองมนุษย์ว่า เป็นสัตว์โลกที่ต้องศึกษาหรือพัฒนาตนอยู่ตลอดเวลา การศึกษา จึงมิใช่เป็นเพียงส่วนหนึ่ง หากเป็นทั้งหมดของชีวิต มนุษย์ทุกคนมีหน้าที่ต้องศึกษาและพัฒนาตนไปจนถึงจุดหมาย แม้ورىบุคคลตั้งแต่พระโสดาบันไปจนถึงพระอรหันตคามิ ก็ยังต้องศึกษาและพัฒนาตนต่อไป คือยังจัดเป็น *เสขบุคคล* หมายถึง ผู้ยังต้องศึกษา ต่อเมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วจึงหยุด ไม่ต้องศึกษา เพราะได้ศึกษาและพัฒนาตนจนถึงจุดหมายแล้ว พระอรหันต์จึงจัดเป็น *อเสขบุคคล* หรือบุคคลผู้ไม่ต้องศึกษา เพราะศึกษาเสร็จสิ้นแล้ว (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), ๒๕๕๑ข : ๕๒๔)

ดังนั้นกระบวนการของชีวิตกับไตรสิกขาจึงไม่สามารถแยกจากกันได้ และเนื่องจากไตรสิกขามีขอบเขตครอบคลุมองค์มรรคทั้งหมด การปฏิบัติมรรคมีองค์ ๘ จึงเท่ากับการปฏิบัติไตรสิกขา ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ในการดำรงชีวิตเราต้องใช้ปัญญา ปัญญาที่มองเห็นบาปเป็นบาป บุญเป็นบุญ จัดเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อเห็นเช่นนั้นก็เกิดความคิดที่จะละชั่วทำดี เป็นสัมมาสังกัปปะ สัมมาทิฐิและสัมมาสังกัปปะ จึงเป็น ปัญญา เมื่อบุคคลเกิดปัญญาอย่างนี้ก็จะมีความสำรวมในการพูด การกระทำ และการประกอบสัมมาอาชีวะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะและสัมมาอาชีวะ เป็น ศีล และเมื่อมีความระมัดระวังไม่ให้บาปอกุศลเกิดขึ้น ระลึกชอบ และมีใจจดจ่อ อยู่กับการกระทำนั้น เป็น สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ ทั้งสามอย่างนี้ก็คือ สมาธิ จึงครบไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งในการดำรงชีวิตจะต้องประสบทุกเมื่อเช้าวัน และขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป จนถึงจุดหมาย

กระบวนการพัฒนาแบบไตรสิกขาและมรรคมีองค์ ๘ นี้ นอกจากจะเห็นได้ในตัวบุคคลแล้วยังสามารถเห็นได้ในชุมชน เช่น ในวัดที่มีการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ดังจะยกมาเป็นตัวอย่างสักวัดหนึ่ง คือ วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมี พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตโม) เป็นเจ้าอาวาส

เพียงแต่ท่านเหยียบย่างเข้ามาก็จะได้สัมผัสกับไตรสิกขาและมรรคมีองค์ ๘ ครบครันในอารามแห่งนี้ บริเวณรายรอบคูสวยงามร่มรื่นด้วยไม้ดอกและไม้ยืนต้น แม้ห้องน้ำก็สะอาดปราศจากกลิ่น ผู้ปฏิบัติธรรมในชุดสีขาวเดินอย่างสำรวมเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีเสียงพูดคุยกันให้เสียสมาธิ พระเณรทุกรูปดูสงบเสถียรสมกับสมณสาธูป โดยเฉพาะองค์เจ้าอาวาสนั้นเป็นที่แสดงออกของไตรสิกขาและองค์มรรคอย่างชัดเจน เพราะท่านได้ฝึกฝนอบรมมานานนับสิบปี ในประเทศไทยยังมีวัดอีกเป็นจำนวนมากที่ผู้เหยียบย่างเข้าไปสามารถสัมผัสไตรสิกขาและมรรคมีองค์ ๘ ได้อย่างชัดเจน วัดใดก็ตามหากสามารถจัดบริเวณวัดให้ดูร่มรื่น สะอาดสะอาด ก็จะทำให้พบกับความสะอาด สงบ สว่าง ซึ่งก็คือ ศีล สมาธิ ปัญญา นั่นเอง

พุทธศาสน์อยู่ยงคองค์กัษัตรา หน้า ๑๙๕ - ๒๑๕

ประวัติการสร้าง สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) และหลวงปู่แสง

พระภิกษุวิสุทฐิคุณ

โยมเส็งได้เล่าถึงประวัติการสร้างท่านเจ้าคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ และหลวงปู่แสงว่า

ตอนแรกผมศรัทธาแต่หลวงปู่แสง ก่อนที่จะหล่อหลวงปู่แสง มีลูกศิษย์ท่านเจ้าคุณวัดมณีชลขันธ์ มาปรารภว่า “พระอื่นเขาทำกันได้ แต่ทำไมหลวงปู่แสงไม่มีใครคิดทำ” พอได้รับฟัง ผมก็รับปากทันทีว่าจะหล่อ แต่คนลพบุรีไม่เคยเห็นหลวงปู่แสง เห็นพระพุทธรูปตามยอดเจดีย์ก็ว่าเป็นหลวงปู่แสง เพราะรูปท่านไม่ค่อยปรากฏ

ท่านเจ้าคุณวัดมณีฯ บอกว่า ที่นั่นมีที่โนนมี ผมก็นำกล้องจะไปขอถ่ายก็ไม่มี

อยู่มาวันหนึ่ง ป้าตั้งแม่ค้าสัมพัทสมพร ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดลพบุรี ได้มาถามผมว่า “จะไปเวียนเทียนที่พุทธมณฑลหรือเปล่า จะได้ฝากเงินไปทำบุญด้วย”

ผมบอก “ไม่ไป ตั้งใจจะไปหารูปหลวงปู่แสง”

ป้าตั้งบอกว่า “รูปหลวงปู่แสงนี้ เห็นมีอยู่ที่บ้าน พ.ท.สมบัติ คุณวิไล ศิริวัฒน์ อยู่ใกล้กับวัดศรีสุทธาวาส น่าจะลองไปถามดู”

ผมก็ดีใจมาก ค่ำกัล้องไปที่บ้าน พ.ท.สมบัติ คุณวิไล ศิริวัฒน์ ทันทิ เมื่อเอ่ยปากขอรูป เขาชี้ไปที่ข้างฝา ผมก็บอกขออนุญาตถ่าย จะนำไปหล่อ

พอเอื้อมมือไปหยิบรูป ปรากฏว่า กรอบรูปร่วงกราวลงมา เหลือแต่รูปกับกระจกติดมือมาเท่านั้น ผมก็นึกว่า เอ๊ะ ! อยู่ได้อย่างไร สงสัยเป็นปาฏิหาริย์ ท่านคงรอให้เราได้ทำพระรูปท่าน

แล้วผมก็ไปหาท่านเจ้าคุณวัดมณีฯ บอกว่าจะหล่อ แล้วผมก็สาบานกับท่านเจ้าคุณว่า

“ถ้าผมหากินกับหลวงปู่แสง ขอให้ผมมีอันเป็นไป”

แล้วผมก็มาคิดว่า หลวงปู่แสงกับหลวงปู่โตนี่เป็นลูกศิษย์อาจารย์กัน ถึงอย่างไรเราก็จะหล่อ มาอยู่ด้วยกันเถอะ ศิษย์อาจารย์จะได้อยู่ด้วยกัน

จึงได้ไปตกลงกับลุงฮั่ว สุภาพักต์ ที่จะสร้างวิหารและหล่อรูปเหมือนหลวงปู่แสงเป็นเนื้อนวโลหะ ๑ องค์ รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ปางถือคัมภีร์ ๑ องค์ ประดิษฐานไว้ที่พระวิหารหลวงปู่แสงอนุสรณ์

หลวงพ่อวัดอัมพวันบอกว่าจะปลุกวิหาร ต้องวางศิลาฤกษ์ แล้วหลวงพ่อก็ไปเขียนดวงที่วัดทองพุ่มพวง จ.สระบุรี

ในดวงนั้นเขียนไว้ว่า “ท่านเจ้าคุณพระศีลวรคุณ (นวน) เป็นประธาน นายเส็ง นางผ่องศรี ใจบุญ เป็นผู้ดำเนินงานพร้อมทั้งคณะกรรมการทุกคน”

นายเส็ง นางผ่องศรี ใจบุญ

ปรากฏว่ามีคนไม่พอใจ ประท้วง จะขอร่วมครึ่งหนึ่ง จึงได้ทำหนังสือกันไว้ว่า วันวางศิลาฤกษ์ จะมาวางเงิน ๓ แสน ถ้าขาดเหลือก็จะเพิ่มเติม

เมื่อถึงเวลานั้น วันรุ่งขึ้นจะวางเงิน ตอนเย็นเขาเดินคอตกมาบอกว่า ไม่สามารถนำเงินมาให้ได้

แล้วเขาก็เล่าเหตุการณ์ว่า ที่เขาจะนำเงินมาให้ ๓ แสนนี้ เขาจะให้เจ้าสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) สมเด็จจวัดระฆังที่เขาที่อยู่ ตกลงไว้ ๔ แสน ได้วิ่งไปหาคนที่ซื้อ หวังจะไปเอาเงินเขาด้วย วิ่งอยู่ดี ๆ สร้อยคอที่แขวนไว้หลุดขาด เขาเลยใจคอไม่ดี

ผมก็ปลอบเขา แล้วมาบอกพวกกรรมการว่า อย่าไปทวงเงินเขานะ เขาไม่มีเงินวาง เดี่ยวเขาจะายเป็นอันว่า เขาไม่ได้มาทำเลย

พอหล่อเสร็จจะอัญเชิญขึ้นวิหาร ไปเชิญเขา เขาก็ป่วยมาไม่ได้ พองานฉลองครั้งที่สอง เขาก็เข้าโรงพยาบาล นี่คือการมีหลวงปู่ เขาคิดจะจำหน่ายหลวงปู่แล้วมาร่วมกับเรา แต่เราหวังทำให้ท่านด้วยศรัทธา เลยมานำไม่ได้เลย

แล้วผมก็คิดขึ้นมาเองว่า จะต้องอัญเชิญหลวงปู่โตและหลวงปู่แสงอย่างละหนึ่งองค์ไปวัดอัมพวัน มันนี่ก็อย่างไรบอกไม่ถูก

หลวงปู่แสง

หลวงปู่โต ที่วัดอุโลม

เฮียฮั่ว สุภาพักต์ บอกว่า ถ้าจะนำไปหล่อให้วัดอัมพวัน ให้ไปเอารูปที่วัดอุโลม อ.บางปะหัน จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นรูปหลวงปู่ที่เป็นภาพออกมาจากจอหนัง ปางอุ้มบาตรพรรมนำพระพุทธรูป มีคนเห็นกันทั้งนั้น

ใคร ๆ ก็เรียกว่า ปู่โตปาฏิหาริย์ ผมก็นำกล้องไปถ่ายภาพ แล้วนำไปให้ช่างหล่อที่กรุงเทพฯ เกิดปาฏิหาริย์อีก

หลวงพ่อเสกทองแผ่นไป นำไปใส่ในเบ้า ปรากฏว่าตอนหล่อแผ่นทองเกิดบินขึ้นไปข้างบน สักครูก็บินลงมาลงเบ้าอีก ท่านแสดงปาฏิหาริย์ให้เห็น ช่างหล่อบอกตกตะลึงเลย มีแบบนี้ด้วยหรอเนี่ย

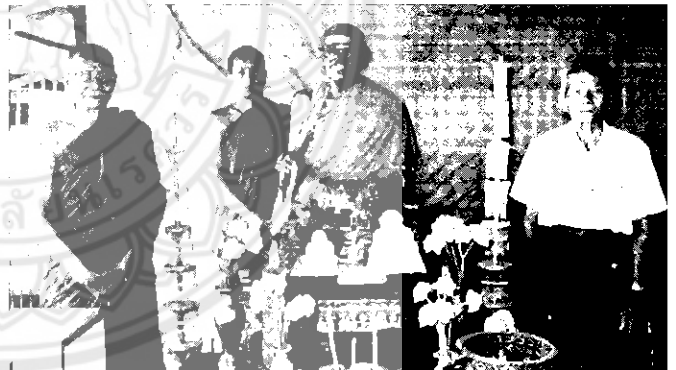
พอนำท่านไปไว้ที่วัดอัมพวันใหม่ ๆ หลวงพ่อบอกเรื่อยเลยว่า แยกเยอะขึ้นทุกวัน ตอนนี้อยะสุดขีดเลย

เมื่อตอนหล่อหลวงปู่โตและหลวงปู่แสงเสร็จใหม่ ๆ หลวงพ่อได้ไปสวดธรรมจักร ได้นำน้ำใส่ในบาตรปู่โตแล้วปักเทียนทำน้ามนต์

พอเสร็จพิธี เทียนไขในบาตรเป็นรูปม้งกร ๑ ตัว ได้อัญเชิญไว้บนวิหาร

ต่อมาวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๙ ได้จัดงานมหาพุทธาภิเษก รูปหล่อหลวงปู่โตและหลวงปู่แสง ที่วัดมณีชลขันธ์

หลวงพ่อได้นิมนต์สมเด็จพระญาณสังวร (วัดบวรนิเวศ) มาพุทธาภิเษก ท่านเมตตาอยู่ตั้งแต่สองทุ่มถึงเที่ยงคืน ซึ่งปกติท่านจะแม่เมตตาแค่ ๕ นาที แต่ที่นี่ท่านแผ่ให้เป็นชั่วโมง

พระภิกษุวิสุทธินุคุณ นายฮั่ว สุภาพักต์

ขณะพุทธาภิเษก เกิดอภินิหารฟ้าลั่น เปรี้ยงไปที่เจดีย์ ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หน้าฝน ฟ้าร้อง ๓ ครั้ง ไฟในวิหารดับ ๓ ครั้ง ไฟนอกวิหารไม่ดับ ผนตกลงมาเป็นละอองน้อย ๆ คนอยู่ในเหตุการณ์ตื่นเต้นกันมาก

พอเสร็จพิธีมหาพุทธาภิเษก เทียนไขที่ปักทำน้ามนต์ในบาตรหลวงปู่โต เป็นรูปม้งกร ๒ ตัว มีร่างทรงมาทำน้ามนต์หลวงปู่โต หยดเทียนเหมือนพระบรมสารีริกธาตุ แบบเมล็ดข้าวสาร

เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๓๕ อาตมาได้ไปที่วัดอุโลมกับโยมเส็ง เพื่อจะไปดูว่า ภาพหลวงปู่ออกมาจากจอหนัง มีประวัติความเป็นมาอย่างไร

ทางวัดอุโลมได้จัดการต้อนรับอย่างดี จากนั้นโยมฮั่ว สุภาพักต์ ได้เล่าให้ฟังว่า ที่วัดอุโลมกำลังสร้างโบสถ์ มีการฉายภาพยนตร์ ๗ วัน ๗ คืน หลวงปู่สมเด็จพะพุฒาจารย์ (โต) บอกว่า จะอยู่เป็นเดือน เพื่อช่วยหาเงินสร้างโบสถ์ มีคนทรงมาอยู่ด้วย

มีอยู่วันหนึ่ง หลวงปู่ท่านลงมาทรงแต่เช้า พอหลวงปู่ลง ลูกศิษย์
หนีหมด ท่าน (ท่าน = หลวงปู่โตที่อยู่ในร่างคนทรง) เรียกผมเข้าไปนั่ง
ข้างหน้าท่านเลย พวกลูกศิษย์กลัวท่าน

ท่านบอกว่า “เย็นนี้จะมีอะไรเกิดขึ้นที่จอหนังวู้”

เขาฉายภาพยนตร์กัน ๗ คีน พอตอนสี่โมงเย็น จออยู่เฉย ๆ
ไม่มีลมพัด มีคนขายของเขาเห็นเป็นรูปเงาหลวงปู่โตนั่งพรหมน้ามนต์
อย่างนี้ และเกศตรง

เขาเห็นแล้วก็วิ่งไปบอกผม ว่ามีอะไรเกิดขึ้นที่จอหนัง หลวงปู่
ท่านบอกไว้ก่อนแล้วว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นที่จอหนัง ผมก็ไปดู คนอื่นเขา
เห็นองค์เดียว แต่ผมเห็นสององค์ มีพระมาลัยยืนอยู่องค์หนึ่ง

รุ่งขึ้นท่านมาทรงแล้วผมถามท่านว่า “อะไรเกิดขึ้นที่จอหนัง”

ท่านตอบว่า “ขรัวโต”

จึงถามท่านว่า “หลวงปู่มีความประสงค์อะไร จึงเกิดที่จอหนัง”

ท่านบอกว่าให้หล่อรูปท่านที่นี่

ท่านว่า “ขรัวโตอยู่ไหน เงินไหลที่นั่น”

ผมเรียกกรรมการวัดมาปรึกษา มักทายก กรรมการวัดและพระทุกองค์ไม่เห็นด้วย ผมก็เลยจะหล่อ
เอง ไปติดต่อกรมศิลปากรสร้างพระ เขาคิด ๑๓,๐๐๐ บาท พอเขาทราบว่าเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)
เขาคิดแค่หมื่นเดียว ขอค่าขึ้นล่อง ๕๐๐ บาท

ร่างทรงหลวงปู่บอกว่าพระอินทร์จะเททอง ผมก็มีละคร ๓ วัน ๓ คีน ท่านบอกให้ผมแต่งชุดขาว
เพราะพวกเทพจะลงมาเททองกันเยอะ แล้วซึ่งเชือกห้ามคนเข้าไป

พอถึงเวลาหล่อ พระขยันโต ผมก็เกิดลืมนึกว่าพระอินทร์จะลงมา ผมมัวแต่ยุ่งทางพระ ได้ยินเสียง
หลวงปู่บอกว่า

“ฟังนะ จะให้พวกเขามาร่วมด้วย หลวงปู่กัดให้เขาออก มันไม่มีเชื้อเทพ อย่าให้มันเข้า ให้มันออกห่าง ๆ”

พอตอนนี้พวกบ้านผมเขาบอกเห็นดอกบัวขาวลงเต็มหลังคาโรงพิธี ผมก็เหลียวมาดูที่โรงพิธี ก็เห็น

“พระอินทร์ท่านมาเททอง มากันสององค์ ผมก็นึกว่า ใครเอาตัวละครมาอยู่ในโรงพิธี ผู้หญิง
นุ่งผ้าจีบแบบตัวละคร ตัวพระอินทร์แต่งตัวเหมือนพระเอกมีขญา”

ใครว่าพระอินทร์เดียว แต่ผมเห็นเนื้อเหลือง ผมลืมนึกที่หลวงปู่บอกว่า พระอินทร์จะเททอง มัวแต่
ยุ่งทางพระ พอเห็นปลายรองเท้าแหลมสูง จึงนึกขึ้นได้ พระอินทร์ก็ค่อย ๆ จางหายไป

หลวงปู่สมเด็จเจ้า ท่านนั่งอยู่ที่ศาลเพียงตา ท่านสั่งให้ตั้งศาลเพียงตา แล้วปู่ผ้าขาววางหมอนขวานไว้

เจดีย์หลวงปู่แสง วัดมณีชลขันธ์ ลพบุรี

เขาก็ก็นั่นหลายคน พอพิธีเสร็จต่างคนก็วิ่งมาบอกว่า เห็นอย่างโน้นเห็นอย่างนี้

หล่อเสร็จเขาก็นำไปกะเทาะที่กรุงเทพฯ พอกะเทาะออก ไม่มีชำรุดที่ตรงไหนเลย เขาบอกว่า น่าจะกะเทาะที่วัดอโศม เพราะไม่ต้องปะหรือแต่งที่ไหนเลย

หล่อแล้วผมจะเชิญไว้ในโบสถ์ ท่านไม่ยอม ท่านว่า พอหลวงพ่อก็คักดีลพิธีขึ้นมา เขาจะมาไหว้แต่ หลวงพ่อ เวรกรรมก็จะมาอยู่กับหลวงพ่อ

อาตมานึกถึงที่อาตมาได้บันทึกไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ พระพุทธเจ้าหลวงได้ตรัสกับอาตมาว่า

“**พระคุณเจ้า โยมจะบอกให้ พ.ศ. ๒๕๓๐ เจ้าคุณอาจารย์ของเราจะมาอยู่ในโรงอุโบสถของท่าน (หลวงพ่ोजรรณ)**”

อาตมาถามว่า “**เจ้าคุณอาจารย์ไหนละ**”

พระองค์ทรงตอบว่า “**เจ้าคุณอาจารย์ของเราคือ สมเด็จฯ โต พรหมรังสี พระคุณเจ้า ไม่น่าจะไม่รู้จัก**”

อาตมาก็บอกว่า “**ท่าน (หลวงปู่โต) จะมาอยู่ได้อย่างไร โบสถ์ก็จะพังแล้ว วัดก็โทรมแล้ว**”

พระองค์ตอบว่า “**พระคุณเจ้า คนมีบุญเขาจะเอามา**”

อาตมาก็จัด พ.ศ. ๒๕๐๐ กับ พ.ศ. ๒๕๓๐ ห่างกันตั้ง ๓๐ ปี อาตมาก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร เพราะตอนนั้นยังไม่ได้รู้จักกับโยมเส็งและโยมผ่องศรี

พระองค์ตรัสต่อไปว่า “**ผู้มีบุญวานานี้ จะนำพระอาจารย์ (หลวงปู่แสง) ของเจ้าคุณอาจารย์ (สมเด็จฯ โต) เรามาอยู่ที่วัดนี้ด้วย**”

อาตมาก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร มาทราบตอนหลังว่าเป็นหลวงปู่แสงนี่เอง แต่พระองค์ตรัสบอกไว้หมดว่า

“**อาจารย์ของเจ้าคุณสมเด็จฯ อ่อนกว่า แต่เจ้าคุณสมเด็จฯ ต้องมา ยอมเป็นศิษย์ของหลวงปู่แสง เพราะท่านได้สำเร็จมานสมาบัติ**”

พระองค์ยังตรัสอีกว่า “**ท่านเจ้าคุณสมเด็จฯ (สมเด็จฯ โต) ที่จะมาอยู่ในโรงอุโบสถของท่าน (หลวงพ่อ) จะแปลกกว่าที่อื่น ที่ไม่มีที่ไหน (คือไม่มีที่ไหนเหมือน)**”

พระพุทธเจ้าหลวงได้ประทับทรงเด็ก ป. ๔ ที่มากับบิดาจากเพชรบูรณ์ มาหาอาตมาเพื่อให้เจิมรดที่อาตมายอมจด (คือจดบันทึก) เพราะพูดสะกิดหัวใจว่า “**พระคุณเจ้า เมื่อเข้าอยู่ที่ไหน เมื่อเพลอยู่ที่ไหน เดี่ยวนี้อยู่ที่ไหน โยมก็เช่นเดียวกัน ใครนึกถึงโยม โยมถึงบ้านนั้น ถ้าไม่นึกถึงโยม มันก็ไม่ถึง**”

อาตมายังได้คำพูดของท่านมาสอน **เราบ้านอยู่ติดกัน ถ้าไม่ได้เป็นญาติกัน ก็ไม่สนใจกัน อยู่ห่าง**

วิหารหลวงปู่แสง

ไกลกัน ถ้ายังสนใจกันก็นึกถึงกัน อย่างนี้เป็นต้น

เมื่อสมัยที่อาตมาอยู่วัดอัมพวันใหม่ ๆ พ.ศ. ๒๔๙๙ พวกญวนพวกคริสต์มาตีอวนหน้าวัด

พระไปว่า ก็ยิงไกววัดไปแกงอีก อาตมาใช้กรรมฐานแก้ คือ แม่เมตตา

อาตมาใช้คาถาของหลวงพ่อดุ ท่านเจ้าคุณธรรมกิติที่สามารถสอนแม่นาคพระโขนงนั่งกรรมฐานได้
คาถาของท่านคือ

“เมตตคุณ อรห เมตตา” จำไปเลย เสือกก็ยังสยบ ช้างดูอย่างไร ตกน้ำมันอย่างไร สยบหมด

ถ้าจะขบรถให้ว่า

“เมตตตถจ สัพพโลกสมิ มานสมภาวเย อปริมาณ” คาถาของสมเด็จพระเจ้า (โต) ขบรถผีช่วยเลยนะ
วันนี้เอาคาถาของสมเด็จพระเจ้า โต มาเผยแพร่

พระพุทธรเจ้าหลวงทรงทำนายเกี่ยวกับวัดอัมพวัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐

๑. วัดนี้จะเป็นแหล่งที่มาของข้าราชการ จะมีหอบประชุมใหญ่เกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๑๕
๒. พ.ศ. ๒๕๓๐ เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าอาจารย์ชรัโต จะมาประทับในโรงอุโบสถของท่าน และโบสถ์
ของท่านจะต้องสร้างใหม่ เป็นรูปทรงแบบใหม่
๓. จะมีสำนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานขึ้นมา
๔. หลวงปู่แสงอาจารย์ของสมเด็จพระเจ้า โต จะมา พ.ศ. ๒๕๓๐
๕. ในเวลาถัดมา วัดนี้จะแปลงสภาพ ข้างหน้าจะเป็นข้างหลัง ข้างหลังจะเป็นข้างหน้า
๖. เมตตาธรรมวัดจะมาอีก ข้าราชการทหาร ข้าราชการพลเรือนจะเข้าวัด
๗. ศาลาหลังเบ้อเริ่มเกิดขึ้น ศาลาจะมี ๕ มุข
๘. เมตตาธรรมแห่งนี้ใจจะหลั่งไหลมาอีกมากมาย มีเจ้าแม่กวนอิม ปู่โกมารภักจ พระสีวลี
พระพุทธรลีลา จะมีที่วัดท่าน
๙. ผู้มีบุญวาสนาจะประสาทพรให้ (สมเด็จพระญาณสังวร)
๑๐. พระบัณฑิตจะเข้าวัด โรงครัวจะมีการจัดระบบดีขึ้น

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๖ หน้า ๒๑ - ๒๙

(หลวงพ่อบุญสมเด็จเจ้า โต ว่า หลวงพ่อดุ ท่านเจ้าคุณธรรมกิติ ก็คือ หลวงพ่อดุ ก่อนจะเป็นสมเด็จเจ้า โต)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ปางอุ้มบาตรพรมน้ำพระพุทธมนต์

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๘ เมษายน ๒๕๓๕

ที่วัดอัมพวัน มีวิหารอยู่ทางทิศใต้ของโรงอุโบสถ ภายในวิหารเป็นที่ประดิษฐานสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ปางอุ้มบาตรพรมน้ำพระพุทธมนต์

ผู้สร้างถวายคือ โยมเส็ง โยมผ่องศรี ใจบุญ ได้นำมาถวายวัดอัมพวัน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ พร้อมกับ หลวงปู่แสง

เมื่อนำมาถวายยังไม่มีวิหาร ได้อัญเชิญท่านเจ้าคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ไว้ในโรงอุโบสถ และหลวงปู่แสง ประดิษฐานอยู่ที่ศาลาปฏิบัติกรรมฐาน

อยู่ต่อมาประมาณ ๑ เดือน มีคนข้างวัดมาบอกว่า สมเด็จพระพุฒาจารย์ โตท่านอยากมาอยู่ข้างนอก อาตมาก็ รับทราบไว้

ต่อมามีคนจากนครสวรรค์มาถามหาสมภารวัดอัมพวัน มาถึงก็มากราบ ถามว่า

“ท่านเป็นสมภารใช่ไหม สมเด็จพระพุฒาจารย์ โตให้มาบอกว่า ท่านไม่ได้อยู่ในโบสถ์ ข้ามหัวไปข้ามหัวมา จุ้นจ้านกันมากเกินไป ช่วยสร้างวิหารให้ที”

อาตมาก็ยังไม่ยอมเชื่อ ต่อมาอาจารย์วิทยาลัยครูนครสวรรค์ฝัน มาบอกว่า “ท่านสมเด็จพระพุฒาจารย์ โต ให้มาบอกสมภารว่า ช่วยสร้างวิหารให้ที”

ในฝันอาจารย์คนนั้นก็ถามว่า “ท่านเจ้าคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ทำไมไม่ไปบอกท่านเอง”

ท่านบอก “ไม่ชั่ง ต้องให้คนอื่นบอกถึงจะชั่ง เพราะสมภารองค์นี้ทูลสูง”

อาตมาก็มานึก มาบอกเราสามปากแล้ว อาตมาก็ไปยกมือไหว้ จุฑรูปเทียนบอก เหมือนท่านจะยิ้มบอกเรา

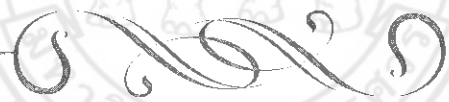
ปรากฏว่าสร้างเดือนเดียวเสร็จ พอยกท่านไปไว้ เงินไหลนองทองไหลมาใหญ่เลย

อีกประการหนึ่ง ที่ท่านอยู่ในโบสถ์ ใครมาก็ยกมือไหว้แต่สมเด็จพระพุฒาจารย์ โต ไม่ไหว้พระประธานกันเลย โยมผ่องศรีปิดทองชะสวย ก็ยิ่งชมพระประธานในโบสถ์อีก

อาตมาก็ต้องปิดทองพระประธานทั้งสององค์ พอดี ดร. กิ่งแก้ว อธิการ มาบอกอีกว่า หลวงพ่อ ไม่มีบริวาร ต้องมีพระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตรนะ อาตมาก็อัญเชิญประดิษฐานกับพระประธานองค์เก่า และปิดทองสวยงาม

ภาคธรรมบรรยาย

กรรมฐานเบื้องต้น

พระราชสุทธินิยามมงคล

๓ เมษายน ๒๕๓๗

เจริญพร ท่านสาธุชนทุก ๆ ท่าน วันนี้เป็นวันธรรมสวนะ แรม ๘ ค่ำ เดือน ๔ ปีระกา เป็นวันที่โยมมาฟังธรรมะ มาฟังเทศน์ มาแสวงหาพระ จึงต้องพร้อมเพรียงกันหยุดกิจกรรมอื่น ๆ ใครจะมาอยู่กรรมฐานที่ไหนต้องลงมาฟังทั้งหมด ถึงจะทราบว่าจะใครมาบ้าง เท่าไร จะได้แผ่เมตตาให้ จะสอบอารมณ์ให้ มาดูหน้าคูตักันก่อนว่า ทำได้แค่ไหน ถึงจะรู้เรื่องกัน มาอยู่วัดเดียวกันไม่รู้เรื่องกันได้อย่างไร อย่างนี้ถือมากในกรณีพิเศษด้วย

อาตมามาอยู่วัดนี้ ๓๗ ปีแล้ว ทำอย่างนี้ตลอดมาไม่เคยเปลี่ยนแปลง ลงมาฟังเทศน์ ฟังธรรม กิจกรรมอื่นงดไปก่อน วันหลังจากวันพระแล้วถึงจะเคร่งครัดในการทำกรรมฐาน ในวันพระให้หยุดมาฟังเรื่องกรรมฐาน สงสัยในการทำกรรมฐานจะได้ถาม จะให้ไปสอบอารมณ์ตามห้องก็ยากอยู่ ต้องมาขึ้นกรรมฐานมาตั้งสัจจะใหม่ถึงจะได้ผล จะได้ว่า องค์กรนี้มาจากไหน คนนี้มาจากไหน อยู่ที่ไหนอย่างไร จะได้ว่า จะได้ว่าเข้าใจ

วันนี้เป็นวันฟังธรรมบรรยาย จะพูดถึงเรื่องข้อต้น ๆ ที่โยมมาใหม่ยังสงสัยทำไมไม่ได้ มาหลายเที่ยวแล้วก็ยังทำไมไม่ได้ เพราะว่าทำไมไม่จริง ทำไมได้ประโยชน์ เก็บอารมณ์ไม่ได้ ระวังใจไว้ไม่ได้ ตั้งสติไว้ไม่ได้มันจึงไม่ได้ผล ไม่ได้อันสงฆ์แต่ประการใด โปรดตั้งใจฟังธรรมบรรยายเกี่ยวกับกรรมฐานเบื้องต้น ที่ท่านสนใจ ฟังสืบทต่อไป ณ โอกาสบัดนี้ ขอเจริญพรทุก ๆ ท่าน

เรามาเจริญธรรมสัมมาปฏิบัติในหน้าที่ ต้องอดทนนะ เมื่อก่อนนี้อาตมาไม่เข้าใจเลย ไปฝึกกรรมกายของหลวงพ่อด ๖ เดือน ไม่ได้อารมณ์เลย ไปได้ตอนเวลาเกิดเวทนา พอผ่านเวทนาได้ ก็ได้แสงธรรมกายทันที อ้อ! ได้เพราะอดทน เพราะฝืนใจ จึงได้ตัวธรรมะ

เมื่อสมัยก่อนราว พ.ศ. ๒๔๙๔ อาตมาไปอยู่วัดปากน้ำภาษีเจริญมา ๖ เดือนเต็ม ไม่ได้อะไรเลย ไปได้บนรถเมล์ ยืนขาสั้นพับ ๆ ๆ ยืนเจริญกุศลภาวนา บำเพ็ญจิตตภาวนาบนรถเมล์ เลยได้ตอนเวทนานั่นเอง

อีกประการหนึ่ง รู้กฎแห่งกรรมจากตัวเวทนา ไม่อย่างนั้นทำอีกหมื่นปีก็ไม่รู้ว่า กฎแห่งกรรมได้ทำอะไร จะไม่ได้ทำอะไรเลยเพราะทำไม่ถูกต้อง นั่งคินยังรุ่งไม่เดินไม่นอน รับรองอีกร้อยปีก็ไม่ได้อะไรนะ คิดว่ามันต้องดีแน่ ดีได้ที่ไหน ไม่ได้ทำอะไรเลย ต้องมีสมาธิมาปฏิบัติ ปานกลาง ขอฝากไว้ อย่าให้ตั้งเกินไป มันจะขาด อย่าให้หย่อนเกินไปมันจะเนิบนาบ

คำว่า มีสมาธิมาปฏิบัติ ปานกลาง คือมรรคมีองค์ ๘ ทำความเข้าใจอย่างนี้ จะเหมาะสม

ถ้าโยมไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดวินัย แต่ทำตัวไม่เหมาะสม จะเสียหายร้ายแรง แต่กฎหมายทำโทษไม่ได้ วินัยทำโทษไม่ได้ก็จริง แต่ตัวเองไม่เหมาะสม เข้ากับใครเข้าไม่ได้ ตรงนี้เสียหายมาก และทำอะไรไม่สำเร็จแน่นอน คิดว่าตัวดี ก็ไม่ใช่เลยนะ

บางคนทำไม่ได้ต้องสอนกัน สอนก็ไม่ดีอีก อย่างนี้เป็นต้น จะหย่อนเกินไปหรือก็ไม่ใช่ จะตึงเกินไปหรือก็ไม่ใช่ เพราะไม่รู้เรื่องจึงทำไปโดยไม่รู้เรื่องรู้ราว ทำไปโดยไม่เข้าใจ ไม่รู้จักวาระจิต ไม่รู้จักวาระกฎแห่งกรรมของเขา ว่าควรจะทำตรงไหน ควรจะเสริมตรงไหน ควรจะผ่อนคลายตรงไหน มันมีมากเหลือเกิน ไม่ใช่อย่างเดียว มันต้องเชี่ยวชาญต้องชำนาญด้วย ต้องค่อยเป็นค่อยไปตามหลักสูตร ตามภาคปฏิบัติของเขา

จะรู้กฎแห่งกรรมได้ต้องผ่านเวทนา ยกตัวอย่างอาตมาขึ้นมาชิ้นพับ ๆ ๆ บนรถเมล์ ๒ - ๓ ชั่วโมงบนสะพานพุทธฯ ดีใจเพราะว่าไปได้ของจริงบนรถเมล์ คือต้องอดทนรู้เวทนา บางคนนั่งนิดเดียวเลิกแล้วมันไม่ได้อะไรเลย คิดว่าอดทนไม่ได้เลยนะ เลยมานั่งหลายครั้งหลายคราว มันก็แค่นั้นแหละ กลับมาหนักกว่าเก่าเสียอีก เพิ่มทริมาณะอีก ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงภาวะได้ มีทริฐิเพิ่มขึ้น เลยไปตำหนิเรื่องกรรมฐานเพิ่มขึ้น ทำไม่ได้อะไรเลย

กำหนดพองหนอ ยุบหนอ เดี่ยวเปลี่ยนเป็นพุทโธ เดี่ยวว่า สัมมาอรหัง เดี่ยวว่า อย่างโน้นบ้าง ผสมอย่างนี้บ้าง รับรองโยมทำอีกหมื่นปีก็ไม่ได้ผล ทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้มันได้หน่อยเถอะ ก็ทำไม่ได้เลยเอามาผสมกันยุ่งไป เรียกว่า แกงป่าไปเลยนะ ไม่มีหลักเกณฑ์ไม่มีกฎเกณฑ์วิธีการ

การเจริญกรรมฐานต้องการเข้าถึงพระพุทธเจ้า ต้องการเข้าถึงพระธรรม ต้องการถึงพระสงฆ์องค์พระสาวก ถ้าคนมาทำสังฆทานอย่างนี้แล้วกลับไป แล้วมาถวายสังฆทานอีก มันไม่ถึงพระรัตนตรัย เข้าไม่ถึงพระพุทธศาสนาเลย เพียงแต่นับถือตามตำรับตำราเขากันมา รู้แต่วิชาการหลักศาสนาเท่านั้น แต่จิตใจไม่ถึงพระพุทธเจ้า

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ เจริญกุศลภาวนาและปฏิบัติกรรมฐานนี้ ต้องการให้จิตเข้าถึงพระพุทธเจ้า ต้องการจะถึงพระธรรมที่เราปฏิบัติธรรมอยู่นั้น มีธรรมประจำจิตประจำใจ นั้นแหละถึงพระธรรม การปฏิบัติกรรมฐานต้องมีระบบมีแบบแผน ทำอะไรก็มีแปลนและขยับหมั่นเพียรคือ พระรัตนตรัยอันพึงประสงค์ ผู้ปฏิบัติดีแล้วปฏิบัติชอบแล้วเป็นสุปฏิปันโน สอนคนอื่นได้อย่างดี พฤติกรรมแสดงออกให้คนอื่นเขาเห็นได้ชัดเจน เขาจะเห็นว่ารูปร่างสวย จิตใจก็ดีมีเมตตา จิตใจปรารถนาดี มีแต่การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออารีต่อกัน นั่นคือ พระรัตนตรัย

คนที่มาบอกว่่านั่งกรรมฐานได้อาตมาไม่เชื่อหรอก ขี้เกียจไม่ยอมทำอะไรเลย ไม่อยากเอาเหนื่อเอาไต้ ใช้ไม่ได้ ไม่ใช่หนักกรรมฐาน ปฏิบัติไม่ถึงพระรัตนตรัย ไม่ถึงพระพุทธศาสนา จะเป็นพระสงฆ์องค์เณรองค์ชีที่ไหนก็ตาม ถ้าเข้าถึงพระศาสนาด้วยกรรมฐาน จะขยันไม่พัก จะรับผิดชอบมากขึ้น คนที่เข้าถึงพระรัตนตรัยแล้วจะมีลักษณะดังนี้

๑. อยากจะศึกษาหาความรู้ต่อไป
๒. ต้องปฏิบัติให้ถึงขั้นต้นให้ถึงที่ ทำความดีให้ถึงขั้นปฏิบัติโดยต่อเนื่อง มีอารมณักรรมฐานตลอดรายการ ลมหายใจเข้ารู้ ลมหายใจออกรู้ คือพองหนอ ยุบหนออยู่ แล้วก็สติติดตามไปเท่านั้น
๓. ต้องมีปฏิสังขรณ์ มีอะไรหลุดตรงไหนในบ้าน หรือที่ส่วนรวม ต้องปฏิสังขรณ์ปรับปรุง นี้อดหลุดก็ต้องซ่อม นี่คือคนมีคุณธรรม

คนที่ไม่มีคุณธรรมจะมั่งง่ายมั่งได้ อยู่บ้านหน้าต่างหลุดแล้ว กลอนหลุดแล้วยังอยู่ได้ ฝนรั่วตรงนี้ก็เลื่อนไปตรงโน้น รั่วตรงโน้นก็เลื่อนไปที่อื่นต่อไป ถ้ารั่วหมดบ้านทิ้งบ้านไปเลยไม่ต้องอยู่ จะอยู่โบสถ์หรือศาลารั้วก็ช่างมันปะไรเล่า ข้าไม่ต้องซ่อม...คนประเภทนี้ไม่ใช่นักกรรมาฐาน ไม่มีธรรม ไม่มีกรรมาฐาน

ถ้าคนมีคุณธรรม อยากจะปฏิสังขรณ์ อยากจะซ่อม อยากจะทำให้สวยงาม อยากจะทำให้เรียบร้อย ดูตรงนี้ซึ่งถึงจะถูก ไม่ใช่ของค์นี้สำเร็จ ของค์นั้นเป็นอาจารย์ ไม่เห็นทำตามข้อนี้ รั้งรองไม่ใช่แน่ ได้แต่ตำราแต่ทำไม่ได้ไม่ถึงคุณธรรม

๔. มีการปฏิสังขรณ์ มีการต้อนรับขับสู้ดีพองาม มันจะมีเกิดตามสันดานของบุคคลที่นั้งกรรมาฐาน

๕. มีปฏิภาณไหวพริบ กรรมาฐานทำให้คนมีไหวพริบดี คล่องตัวดี ไปไหนคล่องแคล่วว่องไว รวดเร็วทันใจ ถูกต้องเป็นธรรม ใจซื่อมือสะอาด ทำอะไรเรียบร้อยเป็นธรรม แก้ปัญหาชีวิตในครอบครัวได้ แฉมจะแก้ปัญหาชีวิตนอกประเด้นนั้นได้ ถึงจะเรียกว่า กรรมาฐานเบื้องต้น แต่ไม่มีสำเร็จนะ ได้กรรมาฐานไว้ในใจ ต้องปฏิบัติตลอดไป อย่างนี้เป็นต้น

ถ้าคนซี้เกียจนั่งหลับตาไม่เอาไหน ไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า นั่งคินยังรุ่งไม่ได้อะไรเลย นั่งหลับตาไปสวรรค์ไปนิพพาน มนุษย์สมบัติก็ไม่มี บ้านก็รั่วบ้านจะพังแล้ว ไม่ได้ดูบ้านเลย สังขารก็ไม่ดี สุขภาพก็ไม่ดี เป็นโรคมะเร็งแล้วจะไปนั่งอีกหรือ ต้องปฏิสังขรณ์ปฏิสังขรณ์คือกรรมาฐาน ตั้งสติไว้แล้วโรคมันก็หาย

เพราะตัวเรานี้เป็นรังเชื้อโรคให้อาศัย โรคอาศัยในตัวเรา ถ้าเรายังหนุ่มยังสาวยังมองไม่เห็น ถ้าหมดกำลังวังชา โรคจะแทรกซ้อน จะตายไวขึ้น นี้อยู่ตรงนี้ ถ้าเรามีใจเข้มแข็ง มีการกำหนดจิตสัมปชัญญะ โรคมันก็หนีไปได้ โรคกายก็หาย โรคใจก็ไม่มี ท่านจะมีแต่ความสุข มีแต่ความเจริญในชีวิตของเขาและครอบครัวอย่างยิ่ง จะไม่มีปัญหาอะไรเลย ไม่สร้างปัญหาอีกต่อไปแล้ว

จะสังเกตพระก็ได้ ถ้าองค์ไหนมีคุณธรรม ท่านจะทำกิจวัตรไม่พักจะไม่ขาดเลย การสวดมนต์ไหว้พระ อนุโมทนาจะไม่ขาดเลย จะออกมาในรูปแบบนี้ชัดเจนแล้ว โยมมาเจริญกรรมาฐานเดินจงกรมได้ กำหนดจิตให้มีสติไว้ในการฝึก เดินให้ช้า ไปไหนก็เดินจงกรมไปด้วย อย่าให้เสียเวลา อย่าให้เวลาเป็นหมันเลย จะเดินไปไหนก็เดินอย่างรวดเร็ว ๆ จะมานั่งฝึกก็เดินช้า

เวลาเดินไปห้องน้ำก็เดินจงกรมไปด้วย ตั้งสติเก็บหน่วยกิตเข้าใส่เครื่องคอมพิวเตอร์ รั้งรองหน่วยกิตก็จะเต็มที จะดีที่สุดในเครื่องคอมพิวเตอร์ ความดีจะบันทึกที่จิตใจไว้เป็นตัวหนังสือ ในลมหายใจเข้าออกของโยม จะได้ประโยชน์มาก อย่างนี้ชื่อนำทำมาก แต่แล้วโยมก็ไม่ทำ ไปเดินกรีดกรายกัน จะเสียอารมณ์นะ อารมณ์มันเสียไปแล้วจะเก็บอารมณ์ไม่อยู่ เหมือนตักน้ำใส่ตุ่มรั่ว เหนื่อยเปล่า...น้ำมันก็ไหลรั่วออกกันตุ่มไป และน้ำก็จะไม่เหลืออยู่ แล้วทำอะไรจะไม่ได้ผล จะไม่ได้อันสงส์แต่ประการใด

กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน กายยืน เดิน นั่ง นอน อิริยาบถเหลียวซ้าย แลขวา นั่นคือรูป กายแปลว่ารูป มันผันแปรกลีบกลอกหลอกกลางได้ โยกย้ายคลอนแคลนได้ ตั้งสติไว้ที่รูปนั้น รูปนั้นจะเป็นรูปอะไร รูปออกเดิน รูปคู่เหยียด เหยียดขา เราก็ตั่งสติไว้เรียกว่า กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เป็นผลงานให้เรามีสติรู้ในการเยื้องย่าง โยกคลอน แปรปรวนเปลี่ยนแปลงภาวะ เรียกว่า ตัวนาม ต้องกำหนดจิต มีทั้งรูปทั้งนาม

กายจะเดินหรือกายจะนั่งมีสติใหม่ ต้องมีสติผูกไว้ที่จิต กำหนดรู้ว่า คือนาม แปรสภาพความเป็นอยู่ของชีวิตให้มีปัญญาเกิดขึ้นแก่ตัวเอง ถึงจะเรียกว่ากรรมฐาน ไม่ใช่ว่านึกจะวิ่งก็วิ่ง นึกจะเดินก็เดิน ไม่มี การกำหนดจิต โยมทำอ้อกร้อยปีก็ไม่ได้ผล มาฝึกก็ไม่ได้ผล การกำหนดจิตนี้เอาไปใช้เป็นกิจวัตรประจำวัน ได้เลยทุกวัน เพราะจิตต้องคิดอยู่แล้ว จิตต้องเคลื่อนย้ายสภาวะรูป ก็ต้องกำหนดจิต กายเคลื่อนย้าย จิตเป็นหัวหน้า จิตเป็นผู้นำ กายนั้นทำตามจิตสั่ง เพราะจิตไม่ดี ขาดสติ มันก็สั่งไม่ดี กายก็เคลื่อนย้าย ไม่มีมารยาท ขาดผึง ขาดปกติไป ไม่สวยไม่น่ารักแต่ประการใด

แล้วเราก็นอน ๕ ครั้ง นี่คือ กายานุปัสนา มีทั้งรูปทั้งนาม ยืน...นอน...อะไรยืน รูปยืนกายยืน อยู่ สติมันจะบอกกับจิตว่า ยืนอย่างนี้ มโนภาพที่เรียกว่านาม ถ้าเรามีสัมปชัญญะร่วมด้วย ความรู้ที่สติกับ จิตตามทันเมื่อใด เรียกว่านามธรรม ถ้าไม่มีสติตามจิตได้ จะเรียกว่า นาม เฉย ๆ เท่านั้น จะเรียกว่าธรรมะ ด้วยไม่ได้

ถ้าเรามีสัมปชัญญะควบคุมจิตไว้ได้ มันจะไม่ออกไปนอกขอบเขตนี้แล้ว เรียกว่า นามธรรม รูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์อยู่ขณะที่ ยืน...นอน... ๕ ครั้ง ตรงนี้ทำให้ได้ซิ บางคนอาตมาถามดูว่า ทำไม่ได้ เลยหรือ ไปเอาสวรรค์นิพพานอะไรกัน ตรงนี้ยังทำไม่ได้เลย...สติมันอยู่กับจิต ถ้าอยู่ไม่ได้ โยมจะแยก รูป แยกนามไม่ได้...นามรูปปริจเฉทญาณไม่ได้ผล ไหนจะไปได้ญาณ ๑๖ เล่า ญาณเบื้องต้นก็ทำไม่ได้แล้ว แยกรูปแยกนามไม่ได้แน่

ถามว่ายืน...นอน...อะไรยืน อะไรกำหนด รูปอยู่ตรงไหน นามอยู่ตรงไหน จะตอบกันไม่ถูกนะ เพราะทำไม่ได้ ถ้าโยมทำได้จะตอบถูกเป็นเสียงเดียวกันหมด อ้อ! นามคือ จิต คิดอ่านอารมณ์รับรู้อารมณ์ ไว้ได้นาน เหมือนเทพบันทึกลีเสียงคือ จิต แต่ไม่มีสัมปชัญญะ ไม่มีความรู้ตัว เรียกว่าจิต เป็นนามเฉย ๆ

ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะรู้ตัว รู้ทั่ว รู้กิริยามารยาทของเรา แสดงออกดีหรือชั่ว จึงเรียกว่านามธรรม มีธรรมะประจำใจ นามคือจิต เข้าถึงพระรัตนตรัย เข้าถึงพระพุทธเจ้าตรงนี้หรือยัง นอกเหนือจากนั้น ยังเข้าไม่ถึงเลยนะ จะไม่ได้อะไร เอาไปทำตลอดชีวิต กลับไปบ้านก็กำหนดอย่างนี้แหละ จะเดินไปไหนมีสติ มีสัมปชัญญะ รับรองรูปธรรมนามธรรมเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ในครอบครัวมาก เห็นจะไม่ไปอบายภูมิ นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน เพราะเรามีสติสัมปชัญญะดี

พองนอน ยุบนอน มันพองอยู่ตรงไหนกำหนดตรงนั้น ถ้างูบมากมายแก้ไม่หาย ทำอย่างไรก็แก้ไม่ได้ มันงูบเรื่อย ถิ่นมิทธะเข้าครอบงำ ให้เอาจิตปกลงไปที่ใต้สะดือ ๒ นิ้ว กำหนด รู้หนอ.. รู้หนอ.. ที่ได้ สะดือนั้นถึงจะหาย ถ้าคิดทั่วไปหรือโกรธให้กำหนดที่ลิ้นปี เพราะเป็นคนละเรื่องกัน

บางคนฟุ้งผิดไป พองนอน ยุบนอน อยู่ที่ลิ้นปีนั่นเอง ไม่ใช่ พองนอน ยุบนอนอยู่ที่ท้องนะ ทำให้ มันถูกต้องหน่อย ทำอะไรอย่าทำโดยสงสัยนะ แล้วโยมจะเสียเวลาการที่มานั่งกรรมฐานกัน

ถ้ามันสั้นไม่หาย มันผกไม่หาย โงกหน้าโงกหลัง เตี้ยวผกตรงนั้น เตี้ยวชนลูกขนพองสยองเกล้า ไม่หาย แก้อย่างไร ...กำหนดตัวตรง กำหนดรู้หนอ รู้หนอ เอาจิตปักไว้ใต้สะดือ ๒ นิ้ว ปักแล้วกดลึก ๆ รับรองหยุดทันที ไม่ใช่กำหนดที่ลิ้นปี

บางทีก็ศิระระก้มตกได้นะ พองหนอ ยุบหนอ ก้มลงไปเรื่อย ๆ ศิระระก้มลงไปถึงพื้นเลย ต้องแก้ โดยตั้งตัวให้ตรง กำหนดรู้หนอ รู้หนอ ถ้ายังไม่หาย กำหนดลงไปที่ได้สะดือ รู้หนอ รู้หนอ รับรองหายทันที

กำลังกำหนด พองหนอ ยุบหนอ เกิดงุบลงไปเห็นแสงสี คิดว่าสำเร็จพระโสดาอีกแล้ว อะไรรักัน นักหนา ถ้าอย่างนั้นงุบไปหน่อยก็สำเร็จหมดทุกคนนะซี

ที่งุบมืออยู่ ๒ อย่าง งุบไปด้วยกำลังแรงสมาธิหนึ่ง สมาธิขาดสติมันจึงงุบ ผงกโงกลงไปเลย สมาธิดี แต่ขาดสติ อีกอย่างหนึ่งงุบไปตอนหลับ มันหลับถึงจะงุบ

บางคนนั่งพองหนอ ยุบหนอ น้ำลายไหลยืดลงไปเลย แล้วศิระระก้มลงไปเรื่อย ๆ ครูเขาบอกว่า ญาณขึ้นแล้ว คนนี้เก่งน้ำลายไหลลงไปกองที่พื้นกระดานเขียว พอสะกิดขึ้นมา รู้หนอ ๆ ๆ ไอ้โฮ! ครูว่า ญาณวิเศษมาแล้ว ได้สำเร็จธรรมวิเศษแล้ว มันจะมากไป นั่งหลับแท้ ๆ

บางคนขณะกำหนดขวย่างหนอ ซ้าย่างหนอ ยืนหลับไปเลย ยืนงุบ... ครูเข้าไปถามบอกว่า ฉันทงุบไปเห็นแสงด้วย ได้โสดาอีกแล้ว โสดาอะไรรักัน...หลับไปแท้ ๆ เดินจงกรมยังหลับเลย อันนี้ไม่มีความเข้าใจ ในการปฏิบัติ มันจึงได้ไม่รู้เรื่องอะไรจริง ๆ นี่หลับไปเสียแล้วนะ

และที่ว่าให้ตกลงไปใต้สะดือ ๒ นิ้วนะ หมายความว่า ตัวสั้นชนพองสยองเกล้า ถ้ากำหนดที่ลึกลงไปไม่หาย ให้ถอนหายใจใหม่ พองหนอ ยุบหนอ มันยังสั้นอีก พอยกมือขึ้นพนมก็สั้น นี่เป็นปิติ มีสมาธิดีแต่ขาดสติ เกิดปิติ อารมณ์มันบางเหลือเกิน ใครกระทบอะไรไม่ได้ ขนหัวลุกเลย คนประเภทนี้ขาดสตินะ ไม่มีสติยึดครองในจิตใจเลย ใจก็หวั่นไหว ใครพูดอะไรก็เชื่อง่าย คนประเภทนี้โง่ คนขาดสติใจอ่อน ผีเข้า เจ้าสิ่งเก่ง ไม่เข้าผีก็เข้าทรงหรือ เทียบก็ไปรับชั้น

โนนพระพรหมมาเข้าทรงแล้ว หนักเข้าพระอินทร์มาเข้าเสียอีกแล้ว พระอินทร์ท่านจะลงมาทำไม... ท่านอยู่บนสวรรค์ไม่ตีหรือ เมื่อสองวันก่อนมีโยมพาลูกสาวมาที่วัดนี้บอกว่า...“หลวงพ่อกะ ลูกสาวฉัน พระอินทร์มาเข้าแล้ว...” เออเนาะ ! ลูกสาวแกมีบุญมากนะ ถึงกับพระอินทร์มาเข้า ที่จริงแล้วไม่ใช่เลย พวกนี้ ๖๐ เปอร์เซ็นต์นะเป็นโรคประสาทกิน ขาดสติมาก ไปฟังสวดภาณยักษ์ร้องกันหัวดีว้าย ส่วนมากเป็นโยมผู้หญิงเลือดลมไม่ดี ลมเพลมพัดร้องลั่นไปหมด พระเราก็แน่นเลย เอาหญ้าคาฟาดหัวเลย แล้วเอา ขำมาไล่ออกไป...ออกไป...พระท่านก็ ๖๐ เปอร์เซ็นต์เหมือนกัน

เดี๋ยวนี้พระกับขมาราวาส เป็นพวกเดียวกันมาสวดภาณยักษ์ นั้นแหละเลือดลมไม่ดี จิตใจไม่คงที่คงว่า ไม่มีความดีในจิตใจ ถือเจ้าเข้าทรง ผีเข้าตามพลอย ข้อเท็จจริงไม่ใช่เจ้าหรือ มันเจ้าปลอมผีปลอม เรียกว่า คนเป็นลมเพลมพัด เลือดลมไม่ดีนั่นเอง ไม่ใช่อย่างอื่นแต่ประการใด เลือดลมตั้งอยู่ในความไม่ปกติ จึงได้เป็นเช่นนี้

เมื่อสติปัญญาเกิด คนนั้นจิตใจก็เข้มแข็ง จะได้ต่อสู้ต่อไปในอนาคตวันข้างหน้า นี่แหละ นักกรรมฐาน ทำให้ได้ พองหนอ ยุบหนอ ยืน...หนอ...๕ ครั้ง และเดินจงกรมอย่าไปหลับตา อย่ามองดู โกล ๆ ให้ดูที่เท้า อาตมาสอน คนตื้อเหลือเกิน ไปดูโน่น ดูที่เท้าซิ ถ้าฝึกได้แล้วไม่ต้องดูที่เท้าหรือ และไปไหนสติก็อยู่ที่เท้า ตาไปมองดูที่อื่นก็ได้ แต่การฝึกเบื้องต้นขอให้เชื่อครูหน่อย

ต้องปักจิตไว้ที่เท้า จะปวดไหล่ จะปวดคอที่กำหนดจิต กำหนดเวทนา ก่อนให้มันได้ เดี่ยวมันก็มา

พร้อมกันหมด อิริยาบถต่าง ๆ ก็จะมาพร้อมกัน ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็ต้องกำหนด มีบางคนบอกปวดหัวมาก ถามว่า กำหนดหรือเปล่า...ตอบว่าเปล่า ไม่ได้อะไรเลยนะ ปวดก็กำหนดปวดหนอ ปวดหนอ ปวดหนักเข้า ก็เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป จะได้ว่าเหตุที่ปวดนั้นเพราะไปทำอะไรมา ไปทำบาปตรงไหน เดียวมันจะบอก ปวดศีรษะนี้รักษาไม่ได้ ปวดมานานแล้ว ไม่ใช่มาปวดตอนนั่งกรรมฐาน จะได้ว่าเวรกรรมบ้างปวดขามากก็กำหนดไป ตั้งสติไว้ เป็นตายร้ายดีตั้งสติไว้ เดียวมันจะนิกออกบอกมาเอง

เวทนาอาศัยรูปเกิด เวทนา สัญญา สังขาร ปรุณแต่งมันจึงจะปวด ถ้าหากว่าไม่มีรูปอยู่ ไม่มีกายมันจะปวดได้อย่างไร มันต้องมีกายประกอบด้วยนามปรุณแต่งขึ้นมา มันจึงปวด ไม่ใช่ตั้งอยู่เฉย ๆ ไม่พลิกเลย มันก็ต้องปวด ปวดกัน ปวดขา อย่างนี้เป็นต้น ให้ตั้งใจกำหนดตั้งสติไว้ มันจะเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป รูปนามจึงจะแยกออกไป เวทนามก็แยกออกไป เราจะไม่ปวด อุปาทานก็จะไม่ไปยึดอีกต่อไป

อุปาทานยึดเป็นการศึกษาว่าปวดหนอ ปวดหนอ ปวดหนอ...นี่ยึดเพื่อต้องการศึกษา ต้องการเรียนรู้เวทนาจะได้อดทนต่อไป พอรู้จริงแล้ว มันก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พระไตรลักษณ์เกิดเรียกว่า วิปัสสนา มันจะเกิดมาในภายหลัง ไม่ใช่กำหนดส่งเดชไป ปวดหนอ ปวดหนอ แล้วก็เลิกเลย ใช้ไม่ได้ ถ้าปวดท้องเป็นโรคลำไส้ กำหนดไปซิ เป็นตายร้ายดีตั้งสติไว้ โรคปวดท้องหายไปเลย จะได้ว่ากรรมอะไร

อาตมาปวดท้องเมื่อสมัยก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นโรคลำไส้อย่างแรง หมอต้องตัดทิ้ง แต่อาตมาหนีหมอมา มาฉันทยาเอง นั่งกำหนดเวทนาไป กำหนดไปโรคลำไส้หายไปเลย จึงสำนึกถึงกรรมได้ว่าเมื่อเป็นเด็กไปตอนไก่ ไปจำเขามา ผ่าท้องควักไส้ออกมาตัด ไก่ทั้งเล้าตายหมดเลย มีตัวหนึ่งใส่เนา มาตื่นตายต่อหน้า อาตมาจึงเป็นโรคใส่เนา

อย่าลืมกฎแห่งกรรม ทำอะไรไว้ต้องมีประสบการณ์แก่โยมทุกคน หนีไม่พ้นแน่ อาตมาก็หนีไม่พ้น พระพุทธเจ้าของเราหนีไม่พ้น สมัยพระองค์เสวยพระชาติเป็นนายโคบาล ไม่ให้วัวกินน้ำ จะให้ไปกินน้ำใส ๆ ที่อยู่ข้างหน้า เลยมาทำให้อัดน้ำลำบากใจ

ขอฝากไว้ด้วยปวดตรงไหนก็กำหนดไป ตายให้มันตายซิจะได้รู้ความอดทน ว่าอดทนอย่างไรหนักเข้าเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป มันจึงจะเป็นวิปัสสนา รูป นาม ชันธ ๕ จึงจะแยกกันได้ มาตอนนี้เอาหนังสือมาอ่านแล้วจะแยกได้หรือ มันคนละเรื่องกัน คนเรียนอภิธรรมจึงปฏิบัติกรรมฐานไม่ค่อยได้ บางคนคิดล่วงหน้า อ้อ! ญาณที่หนึ่งมาแล้ว ญาณที่สองมาแล้ว มันท่องได้...ญาณ ๑๖ เป็นอย่างนี้ มันเป็นวิปัสสนิกส่วนมากคนเรียนจบพระอภิธรรมเอกปฏิบัติกรรมฐานไม่ค่อยได้ เป็นวิปัสสนิกหมด ได้ตามหนังสือ

คนไม่รู้อะไรทั้งหมดนี้ได้ง่ายได้จริงเสียด้วย ได้แล้วมาอ่านหนังสือตรงเป่าเลย ถ้าคนรู้หนังสือแล้วอวดรู้อวดดี รับรองนั่งกรรมฐานไม่ได้ผล เช่น มหาเปรียญเขาเรียนถึง ๘ - ๙ ประโยค มานั่งกรรมฐานไม่ได้ผลหรอก ถ้าไม่มีศรัทธาไม่ได้อะไรเลยนะ แต่ถ้ามีศรัทธาเชื่อมั่นก็มีทั้งปริยัติศาสนา ปฏิบัติศาสนา ปฏิเวธศาสนา มันก็เกิดขึ้นได้ ๓ ทาง ถ้าเราไม่ได้ศึกษาหาความรู้จากวิทยาศาสตร์ ไม่รู้เลยยิ่งทำยิ่งได้มากนี่แหละมันจะผุดขึ้นมาเอง และได้ของจริงด้วย ไม่รู้อะไรเสียเลยดีกว่ารู้อะไรนะ รู้อะไรมันคอยจะนึกเป็นวิปัสสนิก คิดว่าตัวทำได้ตามหนังสือที่เรียนมา ก็เลยไม่ได้อะไร เกิดขึ้นอย่างนี้เป็นต้น อย่างนี้มีความหมายของการปฏิบัติเบื้องต้น

ขอฝากไว้ เติมน้ำมัน ขอให้เดินช้าๆ เหมือนคนจะตาย แล้วดูที่ปลายเท้าด้วย อาตมาสังเกต โยมไม่ค่อย
เชื่ออาตมาเลย ไม่เคยดูปลายเท้า คุณโนน ! ครูเขาสอนให้คุณโนนจะได้ไม่ปวดคอ ต่อไปไม่ได้ผลนะ จะเชื่อใครก็ตามใจ
ที่เราสอนกันนี้ต้องดูตรงนั้น ตั้งสติไว้ตรงนั้น...พอตั้งสติได้แล้วก็ไม่ต้องไปดู ตอนนี้นั้นยังไม่ได้นะซี ถึงสอนให้

ถ้าทำได้แล้วยืนหนอ ๕ ครั้ง เห็นหนอ...จะรู้ว่าคนนี้นิสัยไม่ดี คนนี้นิสัยใช้ไม่ได้ ไม่ควรคบค้า
สมาคมด้วย มันจะบอกออกมาชัดเจน แต่เราจะพูดออกมาให้ไงทำไม

พูดไปขัดใจเขา คำเราเบาราคา
สิ่งใดขัดนัยน์ตา ลดราคาตาเราเอง

ไม่ได้เกิดประโยชน์นะ พูดไปขัดใจเขาทั้งนั้น แต่มีเหตุผลนะ...พูดทำไม นิ่งเสียดีกว่า ใจบ่เป็นบ่เป็นใหญ่
ก็โง่งทำไม่รู้ไม่ชี้ แต่เรารู้แล้วว่า โยมคนนี้นิสัยไม่ดี

คนนี้กำลังมีชั้นนอกกลุ่มนอกทาง คนนี้กำลังโกงที่โกงน้อง กำลังโกงพ่อแม่ด้วย มันจะบอกออกมา
ชัดเจน แต่เราจะไม่ประสมประสานกับเขา เสียเวลาคบพวกเขา เช่นอันธพาลดังที่กล่าวมา ก็ไม่ควรจะ
คบค้าสมาคมอีกต่อไป ไม่ต้องมีการมาว่าร้ายป้ายสีกัน มันรู้ได้เฉพาะตน รู้ได้เฉพาะคนที่สนใจเท่านั้น

การกำหนดนี้สำคัญมาก กำหนดพองหนอ ยุบหนอ ทำได้คล่องแคล่วแล้วนะ ทำอะไรร้องไห้หมด
ที่เราทำช้า ๆ ต้องการจะฝึกให้มีสติ คนหุนหันพลันแล่นใจร้อนนะไม่มีสตินะ ลืมโน่นลืมนี่ ตลอดรายการ
ทำอะไรช้า ๆ ไว้จะได้พริ้วสองเล่มงาม ทำอะไรด่วนได้มีใครดี จะสร้างความดีในสังคมก็ยาก ใจร้อนใจรน
ทนไม่ไหว ไปไหนก็ลืมโน่นลืมนี่ จะไปหาใครก็ไม่รู้จะเอาอะไรไปฝากเขา ไม่มีปัญญาจะเอาไปฝากเขา
มันจะออกมาอย่างนี้เป็นต้น โยมจะได้มีความเข้าใจในการปฏิบัติด้วย

ปฏิบัติตรงนี้ให้ได้ก่อน เวลามันจุบลงไป พองเป็นยุบ ยุบเป็นพอง ถ้าผ่านไปแล้ว กำหนดรู้หนอ
รู้หนอ... คิดก็กำหนด โกรธก็กำหนด เวทนากำหนด ไม่หายก็ว่าไป เดี่ยวมันก็ค่อยเป็นค่อยไป เดี่ยวก็
อดทนได้ ก็ต้องอดทนไปก่อน เป็นขันติบารมี

การเจริญกรรมฐานต้องสร้างขั้นติก่อน มีความอดทนมากมาย ทนต่อความลำบาก ทนต่อความ
ตรากตรำ ทนต่อความเจ็บใจในสังคมได้ เขาจะด่าว่าอย่างไร จะไม่สนใจกับคำด่าของเขา มันก็เกิดขึ้นกับ
ตัวเรา นี้ออดทนได้แล้ว

ถ้าเราไม่อดทน ปวดเมื่อยเล็กน้อย ทำอะไรก็เล็กน้อย...รับรองอีกก็ร้อยปีก็ไม่ได้ผล จะไม่ได้อันนิสงส์
แต่ประการใด และจะไม่รู้จักกฎแห่งกรรม เดี่ยวจะว่ารำลึกชาติได้ ไม่เห็นรำลึกได้เลย ลองทำให้มันถึงซี

ระดับแรก ระลึกถึงตัวเองได้ว่า เมื่อปีก่อนเล่นการพนัน ปีที่แล้วเสียเงิน ปีก่อนโนนไปเที่ยว ไม่ได้
สร้างตัวเลย อย่างนี้รำลึกชาติของตัวเอง...ต่อไปข้าพเจ้าจะไม่ทำอย่างนี้อีก จะรักครอบครัว ดูแลครอบครัว
ให้มันคงต่อไป...มันจะออกมาด้วยการรำลึกชาติ

ระดับสอง รำลึกถึงบุพการี

ระดับสาม รำลึกชาติปางก่อน เราเกิดเป็นใคร เคยเป็นทหารที่ตาคลี แล้วโดนบอมบ์ตายไปเกิดที่
หล่มสัก เดี่ยวนี้เป็นต็อกเตอร์อยู่ที่สหรัฐอเมริกา ต้องรำลึกอย่างนี้ซี ไม่ใช่รำลึกว่าฉันเป็นผัวแก็ แกเป็น

เมียข้า.. มันถึงได้วุ่นวายกันในสังคม ไม่ใช่รำลึกแบบนั้น มารำลึกเหตุการณ์ของชีวิตได้ ว่าที่มันผ่านมาแล้ว จะเป็นไปอย่างไรต่อไปในอนาคต

“...อดีตเป็นความฝัน ปัจจุบันเป็นความจริง อนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน”

ต้องเอาปัจจุบันนี้ให้ได้ก่อน ปัจจุบันเรียนไว้ได้มาก อดีตทำไมถึงไม่รู้เห็น ทำไมจะไม่เข้าใจ ต้องเรียนปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันไม่ได้อะไร อดีตก็เป็นความฝัน อนาคตไม่แน่นอน ทำอะไรก็ได้ผล หละหลวม เหลาะแหละเหลวไหล ทำมาหากินไม่ขึ้น ทำอะไรก็ไม่ฟื้นคืนมา ลงทุนไปก็ขาดทุน ค่าขายก็ขาดทุน ตรงนี้น่าคิดเหลือเกินนะ ลงทุนต้องให้ได้กำไรซิ

เราทำกรรมฐานให้มันได้บุญได้กุศล ถ้าได้ผลคือชีวิตจะได้แก้ปัญหา อย่าสร้างปัญหาให้ครอบครัว อย่าสร้างปัญหาให้สังคม อย่าไปสร้างปัญหาให้แก่ลูกหลานเลย ขอฝากไว้วันนี้โดยทั่วหน้ากัน จึงจะมีประโยชน์มาก

วันพระต้องลงมาพร้อมกัน อาตมาทำมา ๓๗ ปีแล้ว แสดงธรรมตลอดมา ยกเว้นป่วยอาพาธหนัก หรือมีกิจการไปประชุมคณะสงฆ์ หรือไปต่างประเทศเสียก่อน นอกนั้นจะไม่ขาดเลยนะ ทำอะไรอย่าให้ขาด ให้เสมอต้นเสมอปลาย โยมจะได้รำรวย ถ้าทำอะไรไม่เสมอต้นเสมอปลาย รวยไม่ได้แล้วตีไม่ได้ด้วย จดบันทึกไว้ได้ คนเราจะตีได้ต้องเสมอต้นเสมอปลาย ทำอะไรให้เป็นนิจ สร้างผลงานให้เป็นนิจ สวดมนต์เป็นนิจ อธิษฐานจิตเป็นประจำ อโหสิกรรมเสียก่อนแล้วจึงแผ่เมตตา ทำมาหลายปีแล้ว รับรองสมมาตปรารณา

สุดท้ายนี้ก็ขออนุโมทนาสาธุการ แก่พวกญาติธรรมที่มานั่งกรรมฐาน เรียกว่าญาติธรรมสัมมาปฏิบัติ ในหน้าที่ สร้างกุศลบุญราศีทำความดีให้ถูกจุด จะเป็นหนุ่มเป็นสาวขอให้เอาไป เอาไปใช้ดีกว่าอย่างอื่น บวชแทนคุณแม่ได้ แทนค่าน้ำนมแม่ได้ โยมผู้หญิงสามารถปฏิบัติไตรสิกขาสามครบ ไม่ต้องไปรังเกียจกัน ได้ผลเป็นศีลสมาธิปัญญาแล้วจะคิดถึงแม่ ค่าน้ำนมของแม่ ถ้าแม่ตายจากโลกนี้ไปแล้วจะได้ไปสวรรค์ จะไม่ลงนรกอีกต่อไป เหมือนหญิงสองร่างนางสองชาติ ขึ้นมาจากนรกได้เพราะกรรมฐานนะ

โยมเป็นผู้หญิงไม่ต้องเสียใจ มาปฏิบัติกรรมฐานแทนคุณพ่อแม่ได้ ดีกว่าเป็นชายมาบวชแล้ว ไม่ทำกรรมฐาน ถ้าปฏิบัติกรรมฐานได้ จะรู้ว่าพระคุณของแม่น้ำใจของพ่อ รู้แน่ ๆ คือรู้จักตัวเอง สร้างความดีให้เห็นเด่นชัดขึ้นมา นั้นแหละใช้ค่าน้ำนมของแม่ได้ โยมจะเป็นสาวหรือเป็นผู้สูงอายุหรือพ่อแม่ ล้มหายตายจากไปแล้วด้วยกันทุกคนก็ตาม สามารถติดตามผลไปช่วยพ่อแม่ที่ลงนรกได้ พ่อแม่ที่ป่วยใช้ ขอให้หายวันหายคืน ฟื้นคืนมาอยู่กับลูกกับหลานต่อไป เป็นการสวัสดีมีชัยในโลกมนุษย์ต่อไปเกิด ประเสริฐที่สุด ซึ่งได้มาจากการเจริญวิปัสสนาสูงสุด

ผู้ใดไม่มีบุญ ผู้นั้นจะไม่เจริญพระกรรมฐาน ชอบทำแต่สังฆทานผลาญแต่เวลาให้หมดไป คนไหน มีบุญวาสนาจะมาเจริญพระกรรมฐาน เป็นสมบัติของผู้มีบุญ ถ้าคนไร้บุญวาสนาจะไม่มีโอกาสมาเจริญ วิปัสสนากรรมฐานเลย เพราะเป็นของสูงสุดในพุทธศาสนาแล้ว

สุดท้ายนี้ ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ท่านทั้งหลายผู้ใคร่ธรรม ขอทุกท่านจงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ จะนึกคิดสิ่งหนึ่งประการใด ขอให้สมมาตปรารณาด้วยกันทุก ๆ ท่าน ณ โอกาสบัดนี้เทอญ ขอเจริญพรทุก ๆ ท่าน

ยากแท้...แต่ไม่เคย

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๗ เมษายน ๒๕๓๔

วันนี้เป็นวันธรรมสวนะ เป็นวันที่พุทธบริษัททั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์มาสร้างกุศลด้วยทาน ศีล และภาวนา เป็นการสร้างกุศลให้แก่ชีวิตของตน

การสร้างกุศลผลบุญให้แก่ตัวเองนั้น มีหลักปฏิบัติอยู่ ๓ ประการ คือ ทาน ศีล ภาวนา

การที่จะมีทานได้นั้น ถ้าเรามีการปฏิบัติธรรมด้วยแล้วจะเกิดทานอันเป็นส่วนกุศล

ภาวนากุศล คือ ภาวนาให้มันหลุดขึ้นมาจากดวงใจใสสะอาด

การเจริญวิปัสสนากรรมฐานนั้น เป็นการสร้างกุศลอันดับหนึ่ง จะเป็นที่พักของตนเองได้ ท่านจะมีกุศลจิตที่ดี เพราะเจริญจิตตภาวนา มีสติสัมปชัญญะดีแล้ว มันจะหลุดออกมาจากดวงใจของเรา

ภาวนากุศลทำให้จิตสบาย ทำให้เรามีสติ รำลึกถึงคุณพระพุทเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้าได้นึกถึงความดีขึ้นมาทำให้เรามีสติมั่นคง มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย จิตใจก็สงบ กุศลอยู่ตรงนี้

หลังจากสวดมนต์ไหว้พระ น้อมจิตเข้ามาหาตน ทำให้น้อมเข้ามาหาคุณงามความดี จิตเราย่อมเป็นกุศล เจริญวิปัสสนากรรมฐานจะได้รับผลอันสงส์จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน อันนี้ยากมากที่สุด ยากอยู่ที่เราไม่เคยทำ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันธรรมสวนะ ควรหาโอกาสอันเป็นประโยชน์ของท่านมาสร้างบุญ สร้างกุศล เจริญวิปัสสนากรรมฐานให้เกิดบุญเกิดความสุข

ถ้าเรามีความทุกข์อยู่ขณะนั้น ควรเจริญสติปัฏฐาน ๔ จิตใจก็สบายเป็นความสุข จะได้รับความทุกข์ว่ามาจากเหตุใด มีการกำหนดจิตทุกอิริยาบถ แต่ยากแท้...ที่ไม่เคยทำ ถ้าทำแล้วจะง่ายขึ้น

คนเราจะมีกุศลได้ต้องภาวนาให้ใจใสสะอาดออกมาจากดวงใจ จะมีเมตตาปรารถนาดีต่อทุกคน จะไม่โอฆาริชยาแต่ประการใด นี่ก็เป็นทานอันสำคัญที่เราพยายามเสียดสละความชั่วออกจากตัวได้

ขอเจริญพรผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน บางคนไม่เคยปฏิบัติธรรมจนกระทั่งตาย พอใกล้ตายขึ้นมา จะปฏิบัติธรรมได้อย่างไร นี่แหละ ยากแท้...แต่ไม่เคย

ถ้ามาลองปฏิบัติแล้วท่านจะเคย ท่านจะรู้ ท่านจะมีความเข้าใจกับจิตใจของท่าน จะรู้ว่าปฏิบัติแล้ว ได้ผลประโยชน์ประการใด

การปฏิบัติอยู่ตรงจุด ทาน ศีล ภาวนา ถ้าภาวนาไม่ได้ ทานที่ให้จะเป็นทานจอมปลอมหวังผลตอบแทน หวังว่าบุญกุศลจะช่วยตนเสมอไป ตั้งปณิธานไม่ถูกต้อง

ทำบุญชนิดหนึ่งก็อธิษฐานไปสวรรค์นิพพาน แต่ก็ไปไม่ได้ นี่แหละยากแท้...แต่ไม่เคยปฏิบัติ

เราควรปฏิบัติทุกวัน ให้มีสติสัมปชัญญะควบคุมจิต เริ่มต้นด้วยการเจริญสติปัฏฐาน ๔

กายนุปลสนาสติปัฏฐาน กายก็สึกแต่ว่ากาย มันผันแปรกลับกลอกหลอกหลวงไปตามสกนธ์กาย อวัยวะไม่ปกติ เตี้ยวเป็นโนนเป็นนี่ เจ็บระทวยป่วยไข้อย่างโน้นอย่างนี้มาแทรกซ้อนกับตัวเราอยู่เสมอ เราจึงไร้สติ ไม่มีสมาธิในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

การเจริญสติต้องทำโดยต่อเนื่องตลอดเวลา ทุกลมหายใจเข้าออก เราจะได้มีสติสัมปชัญญะตลอดเวลา ด้วยการกำหนดทุก ๆ อิริยาบถ มันยาก...ที่เราไม่เคยทำ ถ้าเราทำ...แล้วมันก็ง่าย เรารีบเดินก็ยังถึง ยิ่งหยุดก็ไม่ถึง

ญาติโยมทั้งหลาย ไม่มีอะไรยากในโลก ถ้าเราสร้างความสำเร็จไว้ มันก็เกิดเป็นของง่าย และสำเร็จได้

ถ้าใจเราหตุเหี้ยวแห้ง ขาดสติสัมปชัญญะแล้ว ใจก็ไม่สู้ งานก็ไม่เสร็จ อุปสรรคก็มีมาก

เรียกว่าปัญหาเกิดขึ้นแก่ญาติโยมเป็นส่วนใหญ่

เรามีปัญหาด้วยกันทุกคน ไม่ต้องถามว่าไปทำงานมีปัญหาไหม เลิกถามได้ เพราะงานดีต้องมีปัญหา เข้าในหลักที่ว่า มารไม่มีบารมีไม่เกิด ชีวิตคือการต่อสู้ทุกกระเบียดนิ้ว ต้องต่อสู้ไปเกิดจะประเสริฐในอนาคต

การเจริญวิปัสสนากรรมฐานเพื่อมาฝึกจิตให้มีขันติความอดทน ฝึกให้ได้กุศล ฝึกให้เห็นความจริง ผุดออกมาจากจิตใจของตน เรียกว่าชีวิตจริงในสังคมของผู้ปฏิบัติธรรม จะเกิดประโยชน์มาก

คนที่เขาปฏิบัติได้ดีแล้ว เขาจะไม่พูดไร้เหตุผล จะพูดแต่สิ่งที่เป็นกุศล จะพูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อกันเท่านั้น

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ ไม่มีอะไรยากถ้าทำได้ แต่เราไม่ยอมทำ ไม่ยอมกำหนด ไม่ยอมตั้งสติ ก็หาว่าปฏิบัติธรรมไม่ได้ผล ถ้าเราลงมือทำจริง ต้องได้เหตุผลที่แน่นอนในเรื่องจริงของตัวเอง

การเจริญสติต้องกำหนดตลอดเวลา เอาสติแนบที่จิต เป็นการสอนตัวเอง เป็นการฝึกฝนอบรมตัวเอง คนอื่นจะมาอบรมตัวเราคงไม่ได้ เราเท่านั้นที่เป็นที่พึ่งของตัวเอง สอนตัวเองได้

ตัวยากก็คือตัวซี้เกียจ มันจึงไม่ยอมทำ ไม่อยากปฏิบัติ ไปไหนก็เดือดร้อนที่นั่น คือ ตัว... ยากแท้...แต่ไม่เคย

บางคนนำลูกมาฝากบวช ๗ วัน เป็นที่น่าเสียดาย ควรจะปฏิบัติกรรมฐานเลย เพราะถ้าบวชพระ ให้ถูกต้องต้องอยู่วัดก่อน ๗ วัน ต้องท่องหนังสือสวดมนต์ไหว้พระ ต้องรักษาพระธรรมวินัยในพระไตรปิฎก ลงพระปาฏิโมกข์

มีเวลา ๗ วันเท่านั้นควรปฏิบัติธรรมเลย ให้คุ้นเคยต่อธรรม ได้คุณธรรมขึ้นมาแล้วจะสมศักดิ์ศรี หน้าที่ของชาวพุทธ จิตใจจะใสสะอาดบริสุทธิ์ภายใน ๗ วัน

บางคนอยากไปนั่งกรรมฐานสำนักที่ไปสวรรค์นิพพานได้เร็ว จะเร็วได้อย่างไร โลกมนุษย์ยังสกปรก บ้านยังลามก จิตใจไม่ตืออย่าเพิ่งไปสวรรค์เลย ครองสมบัติมนุษย์ไว้ให้ได้ก่อน

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ นี้แหละทำให้เกิดสมบัติมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีสติดี มีสัมปชัญญะครองจิต ทำอะไรไม่พลาดผิดในสังคมของมนุษย์

มนุษย์สมบัตินั้น เขาจะไม่มีใครทะเลาะกัน ไม่ทำดีทำต่อย ทำหายกันในเรื่องกิเลส จะมีน้ำใจ เมตตา กรุณา มีความปรารถนาดีต่อชุมชนและบุคคลทั่วไป จะเป็นคนที่มีเหตุมีผล ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ด้วยการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน

บางท่านมาเจริญวิปัสสนากรรมฐาน บอกว่า หลวงพ่อ ดิฉันจะขายที่ดิน ได้ข่าวว่าเขามานั่งกรรมฐาน ๕ วัน ขายที่ดินได้ อย่าหวังผลอย่างนั้น...สร้างบุญให้เกิดวาสนาก่อน ถ้าโยมมีบุญมีวาสนาแล้วไม่จำเป็นต้องขายที่ดินหรอก แค่วะโรนก็ขายได้ อะไรก็ขายได้ ถ้าไร้บุญขาดวาสนา ทองคำอยู่ในบ้านก็ขายไม่ออก เพชรนิลจินดาราคาแพงที่ซื้อเข้าไว้ ก็ขายไม่ออก ไม่มีคนอยากซื้อ

สร้างบุญไว้กับตัวเองก่อน สร้างกุศลไว้ในใจ เกิดมีบุญวาสนา จะขายอะไรก็ออกหมด จะทำอะไรก็ไม่ขัดข้อง มันอยู่ตรงนี้

บางวัดสอนไปสวรรค์นิพพานหมดแล้ว แต่โลกมนุษย์ยังระอุด้วยความร้อน โลกแห่งหมู่สัตว์ยังกัดกัน ทะเลาะกัน แต่ทำไมสอนไปสวรรค์นิพพานกันหลายวัด น่าเสียดายมาก หล้าปากคอกที่พระพุทธเจ้าสอนนำไปทั้งหมด

จิตใจของคนเรายังไม่เป็นคนสมบูรณ์แบบ มีจิตใจเป็นยักข์เป็นมาร จิตใจไม่เหมือนกัน ออกุศลกรรมไม่เท่าเทียมกัน จึงขัดแย้งกันอยู่เสมอ

โยมที่เป็นพ่อเป็นแม่เป็นผู้มีบุญวาสนาหมั่นเจริญพระกรรมฐาน ลูกจะดีได้ ถ้านำมาฝากบวช ก็จะได้ดีมีปัญญาติดตัวไปทุกรูปทุกนาม

พ่อแม่เท่านั้นที่ทำความดีให้กับลูก ทำลูกให้กับหลาน เป็นกฎแห่งกรรมจากการกระทำของพ่อแม่ เป็นเรื่องง่าย ๆ แต่โยมเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระ ทำไม่ได้ นี่แหละ ยากแท้...แต่ไม่เคย

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๖ หน้า ๓๐๕ – ๓๐๙

ทุกข์

พระครูภาวนาวิสุทธิ

๑๑ เมษายน ๒๕๓๕

เจริญพรญาติพี่น้องทุกท่าน โยมหญิงโยมชายทุกคน วันนี้เป็นอีกวันหนึ่ง ที่ท่านทั้งหลาย มาเจริญกุศลสร้างทาน ศีล ภาวนา ให้เกิดศรัทธา ความเชื่อ ความมั่นคงของชีวิต ทำให้เราได้ศึกษา ความอดทน ศึกษาชีวิตเพื่อแก้ปัญหาของตน เป็นการสร้างบุญสร้างกุศลของกรรมฐาน โปรดได้ตั้งใจฟัง โอวาทสืบต่อไป ณ โอกาสบัดนี้ ขอเจริญพรทุกท่าน

โยมหญิงโยมชายก็ดี นับว่าเป็นมหากุศล ที่ท่านทั้งหลายมาสร้างบุญสร้างคุณให้เกิดในชีวิตของตน เพื่อตนเองไม่ต้องเดือดร้อนเบียดเบียนตน ต้องการสร้างความสะดวกสบายปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการหาที่พึ่งทางใจ ต้องการสร้างกุศลผลงานของชีวิต โปรดได้คิด ณ บัดนี้

ท่านทั้งหลายถือโอกาสบำเพ็ญทาน ทานเบื้องต้นท่านได้แล้ว ตั้งแต่เดินทางออกจากบ้านท่านมา เสียสละความสุขในบ้านของท่าน ต้องการมาเอาบุญให้เกิดความสุข แต่อย่าลืมว่าบุญนั้นนะ จะเกิดความสุขได้ ต้องชำระจิต ทำใจให้สบาย ทำใจให้เป็นปกติ ท่านถึงจะมีความสุข

แต่เรามาจากบ้านมีแต่ความทุกข์ มีแต่ปัญหา ไปถึงสำนักงานก็มีแต่ปัญหา ออกจากสำนักงาน การค้าหรือกิจการใด ๆ ก็ต้องมีปัญหาตลอดรายการ หาความสุขไม่ได้เลย

พี่น้องที่รัก เราจะไปหาความสุขที่ไหนเล่า อ้อ! มาเข้าวัด เสียสละเวลาต้องการหาความสุข แต่ก็ มาพบความทุกข์ หาได้สิ้นสุดทุกข์นั้นมิได้

พี่น้องที่รักทั้งหลาย เกิดมาในสากลโลกมนุษย์นี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงอย่างชัดเจน หาความสุข ไม่ได้จริง ๆ จะเกิดเป็นเศรษฐีมีเงินเป็นพันล้าน ก็มีแต่ความทุกข์ จะทานข้าวทั้งทีก็มีแต่ความทุกข์อยู่ใน ครอบครั้วพัวพันอยู่ในใจ ก็หาความสุขไม่ได้หรือจะบอกให้

เรามีเงินมีทองมากมายจ่ายกองก็เต็มไปด้วยความทุกข์ ที่ไม่มีหาเข้ากินค่า หาค่ากินเข้า มันก็มีแต่ ความทุกข์ หากคนไหนเล่ามีความสุข ไม่มีเลย

ท่านทั้งหลายเอ๋ย เกิดมาในสากลโลกนี้มีแต่ความทุกข์ความยาก มีแต่ความลำบาก เกิดมาจาก ท้องแม่ก็มีแต่ความทุกข์ อยู่ในท้องแม่ก็มีแต่ความทุกข์

ถ้าท่านท้าวความหลังได้ ท่านจะคุดคู้ อยู่ในท้องของมารดา จะมีความสุขอะไรเล่า มารดาที่ตั้งครรภ์ ก็มีแต่ความทุกข์ มีความสุขขึ้นใจที่ตั้งครรภ์ ก็ขบใจคิดว่าจะได้มีบุตรชายบุตรสาวมาครอบครองสมบัติ แทนเรา แต่แล้วก็มีทุกข์อีก

ทุกข์ตอนที่ครรภ์แก่ แน่เหลือเกินว่า คลอดบุตรในครั้งนี้จะอยู่หรือจะตาย มีทุกข์หรือมีสุข ท่านทั้งหลายคิดโดยละเอียดแล้ว ท่านจะมองเห็นชัด ว่าหาความสุขไม่ได้จริง ๆ

คลอดลูกออกมาแล้วก็เป็นที่ว่างลูก ต้องเป็นทุกข์เลี้ยงลูก ลูกเล็กเด็กแดง โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน เลี้ยงยากเลี้ยงเย็นลำเค็ญใจ ก็มีแต่ความทุกข์

พี่น้องเอ๋ย ทุกข์อะไรจะเท่าทุกข์พ่อแม่บ้าน สมภารวัด ทุกข์อะไรจะเท่าทุกข์ขององค์พระมหากษัตริย์เล่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงชัดเจนมาก ท่านทั้งหลายไปพบจุดไหนเล่าที่มีความสุขที่แน่นอน มีแต่เจ็บปนด้วยความทุกข์ตลอดรายการ หาความสุขไม่ได้จริง ๆ

เกิดมาแล้วก็มีแต่ทุกข์ เกิดแล้วอายุมากก็มีแต่ทุกข์ เข้าโรงเรียนก็มีแต่ทุกข์ เจ็บระทวยป่วยไข้ อาพาธใด ๆ ก็มีแต่ความทุกข์

ทุกข์เอ๋ย เวทนาเอ๋ย เป็นประจำด้วยกันหมดทุกคน ใครจะรอดพ้นได้ เจ็บระทวยป่วยไข้ เจ็บเมื่อปวดในสภณกรายนี้ ก็มีแต่ความทุกข์ตลอดรายการ

บางคนทุกข์มาก ทุกข์น้อยไม่เท่ากัน บางคนก็ทุกข์คนละแบบทุกข์คนละอย่าง สุขคนละทาง บางคนก็ระเหิงหลงในสังคัม ถือว่าเป็นความสุข บางคนดื่มสุรายาเมาถือว่าเป็นความสุข กำลังดื่มสุขมาก หายเมาสร้างเมาท่านจะพบความทุกข์ ที่หมดเงินทองเลี้ยงเพื่อนเลี้ยงฝูงไปตั้งกล่าวแล้ว ก็มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น

พี่น้องที่รัก จะมองไปเห็นอันใดเล่าที่มีความสุขที่แน่นอน และปลอดโปร่งโล่งใจ มีแต่ระทมขมขื่นตลอดรายการ ได้แก่ ตัวอาตมาเอง ตอนเป็นเด็ก พ่อแม่จะมีกินมีใช้ไม่เข้าใจ ให้ห่มไปวันยังค่ำ เทียวเตร่เสสรवलไปทุกเวลา ก็ถือว่ามีความสุขประสาเด็ก ซุกซนไปตามสภาพของเด็ก ไม่เห็นข้างหน้าข้างหลัง แต่ประการใด ความทุกข์ยาก ความลำบากของพ่อแม่มองไม่เห็น

พ่อแม่ทั้งหลาย เลี้ยงลูกคิดปลูกฝังให้ลูกตั้งตนฝึกได้ศึกษา ต้องการให้ลูกดีมีปัญญา มีวิชาความรู้ด้วยกันทุกคน นี่มันเป็นทุกข์ ทุกข์ร้อนใจเหลือเกิน ลูกเข้าโรงเรียนไม่ได้ ไปฝากโรงเรียนโน้นก็ไม่ได้ โรงเรียนนี้ก็ไม่ได้ เข้ามหาวิทยาลัยก็ไม่ได้ พ่อแม่ก็มีแต่ความทุกข์ หาความสุขไม่ได้เลย

นี่แหละท่านทั้งหลายเอ๋ย ลูกเข้าโรงเรียนแล้วก็ยังมีทุกข์ว่าลูกจะเรียนสำเร็จหรือไม่ ก็มีแต่ทุกข์ระทมขมขื่น แต่ลูกเขาไม่รู้เลย เรียนสำเร็จหรือไม่สำเร็จ เขาก็ไม่บอกเรียนได้อย่างไร พ่อแม่ก็เป็นห่วงตลอดรายการ ไม่มีความสุขประการใดเลย

ญาติพี่น้องที่รัก โปรดพิจารณาข้อนี้เป็นกฎเกณฑ์ไว้ก่อน เกิดมาในโลกนี้มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านจึงไปแสวงหาวิชาแก้ทุกข์มาบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ชาวโลก อย่าไปหลงละเมอเพื่อพอกอยู่ในความเศร้าหมองใจ

จะไปคิดอะไรเล่า วางธุระในหน้าที่ แยกรูป แยกนาม แยกทุกข์ออกไปเสียจากจิตใจ จิตใจท่านจะได้ไม่เศร้าหมอง จิตใจท่านจะได้ผ่อนคลาย จิตใจท่านจะได้ดีได้มีปัญญา ถ้าจิตใจเศร้าหมองมีแต่ความทุกข์ อยู่ในใจแล้ว ปัญญาหมดเลย ไม่มีสติปัญญา

ขอฝากพี่น้องไว้ มัวแต่อะไรกันเล่า เศร้าหมองใจเคียดแค้นเหมือนยักษ์มาร ทะเลาะวิวาทกันตลอดเวลากาล เป็นที่น่าเสียใจ น่าสลดใจเป็นอย่างยิ่ง

โลกนี้ระอุมาก สัตว์โลกที่อยู่ หมูสัตว์ แผ่นดินไหวบ้าง ลมจมน้ำบ้าง ถูกลมสลาตันบ้านเมืองพังหมด แต่ประเทศไทยบางจุดนั้นเป็นสุวรรณภูมิ เป็นเมืองพระพุทธเจ้าที่เจริญธรรมสัมมาปฏิบัติ

เกิดกลียุคแล้ว ชำร่นพันท่างกันหลายประการ อุบัติเหตุกันไม่พัก

คนที่ตีมีบุญวาสนา ก็จะหลบเข้าร่วมโพธิ์ร่มไทร ปรีกษาผู้ใหญ่ แล้วก็นั่งบำเพ็ญกุศลภาวนาสมาธิเป็นร่มใหญ่ ภายในย่อมร่มเย็นเป็นสุข ถ้าไม่มีสมาธิเป็นร่มใหญ่ ภายในท่านจะไม่มีร่มเย็นเป็นสุขเลย มีแต่ความทุกข์ เจ็บระทวยป่วยไข้ก็เป็นทุกข์ เกิดทุกข์เหลือเกิน เกิดทุกข์แล้วก็ไม่สามารบบำบัดทุกข์ให้เกิดความสุขได้ มีอยู่ทางเดียวเท่านั้น หลบเข้าร่วมโพธิ์ร่มไทร หลบเข้าถ้าบำเพ็ญจิตตภาวนา

โยมหญิงโยมชายที่มาครั้งนี้ ก็มาแสวงบุญ บุญอยู่ตรงไหน ปัญญา ก็บอกว่า บุญอยู่ที่ความสุข ความสุขจะมีได้ต้องชำระใจให้บริสุทธิ์ ไม่มีธุลีที่จะเกาะจิตให้เศร้าหมอง ท่านถึงจะมีความสุขบริสุทธิ์ใจ อยู่ตรงนั้นะ

บางคนมานั่งกรรมฐาน เล่าความหลังกันอยู่เสมอ มีแต่ความทุกข์ ขอบิณฑบาตเสีย ตัดปัญหาได้ไหม เราเสียสละบริจาคทานชั้นสูงโดยไม่เสียสตางค์ เสียสละความทุกข์ที่มันอยู่ในจิตใจ ด้วยการบำเพ็ญจิตตภาวนาเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ให้เกิดปัญญาญาณ รู้เท่าทันกองการสังขาร รู้วิธีสัมผัสจิต รู้ข้อคิดวิธีแก้ปัญหาของชีวิต

ไม่ใช่ไปนั่งหลับตาไปสรวรค์นิพพาน ที่โยมไปกันมา เห็นพระพุทธเจ้า เห็นพระจุฬามณี เป็นต้น ควรจะนั่งให้เห็นตัวเอง ให้เห็นอารมณ์ของตัวเองว่าตัวเองเป็นประการใด แจ่มแจ้งหรือไม่ ประการใด

มานั่งกันหลายครั้งหลายคราวก็ยังเอาทุกข์มาอีก เอาทุกข์มาไว้ที่หัวใจ ท่านจะมีความสุขไม่ได้เลย ท่านจะมีแต่ความทุกข์ในบ้านของท่าน

ท่านเป็นพ่อเป็นแม่เขา ก็ฝากความทุกข์ให้ลูกอีกหรือ บาบต่อبابให้ลูก ให้ลูกเดือดร้อนต่อไป เป็นที่น่าเสียดยามาก

ไปบวชชีพราหมณ์กันหลายแห่งมาแล้ว ก็น้ำลายไหลยืด ติดกันเทศน์กันไม่พัก ที่นี้ไม่ต้องการติดกันเทศน์นะ ไม่ต้องการเรียไร ไม่ต้องการได้ปัจจัยของโยม ด้วยเหตุผลต้องการอยากได้อยู่ข้อเดียวคือเอาบุญไปใส่ใจโยมให้เกิดความสุข ให้มีความสุขในครอบครัว จะได้ไม่พันพัวในสังคมที่เลวร้าย อยู่ตรงนี้สำคัญมาก ไม่มีใครเข้าใจอีกหรือ

ทุกคนต้องการความสุข ไม่ใช่ความทุกข์ ทำไมไปสร้างทุกข์เล่า ต้องการความสะอาดกสบาย ท่านทำไมไปสร้างทุกข์ขัดข้อง ท่านต้องการไม่เดือดร้อน แต่ทำไมสร้างทุกข์เดือดร้อนแล้ว ตรงนี้ไม่มีใครแก้แต่ประการใด

การเจริญสติปัญญา ๔ เป็นการแก้ปัญหาชีวิต พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนว่าเป็นทางสายเอก พระองค์ได้ประสบการณ์จากหนทางเส้นนี้มาแล้ว มีความสุขแน่ ๆ มีความเจริญในมรรคมรรคา

มรรคมืองค์ ๘ ได้แก่สรูป คีล สมาธิ ปัญญา สรูปสติคือ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ คือสติปัญญา ๔ ในมรรค ๘ ชัดเจน ทำไมโยมไปภาวนาไปสวรรค์นิพพาน

มรรคมรรคาเดินทางก็ไม่มีหนทาง เดินสู่สี่สู่ห้ากันไป เลยเดินไปหาทุกข์หาความสุขไม่ได้เลย คนเราต้องเดินไปหาความสุข เดินไปตามมรรคมรรคา เรียกว่า วิปัสสนา ทำให้แจ้งแห่งปัญญา เดินทางไปด้วยความถูกต้อง เดินด้วยสติ ดำริชอบ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ตรงนี้จึงเรียกว่า เดินทางถูกต้อง เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องของชีวิตโยม เป็นการพิสูจน์นิสัยปัจจัยของโยม เป็นการพิสูจน์ความคิดความเห็นที่ถูกต้อง ไม่ใช่ผิดพลาดแต่ประการใด สิ่งนี้เป็นหลักใหญ่ใจความสำคัญของการเจริญสติวิปัสสนา ใช้สติปัญญา ๔ ท้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้มรดกธรรมมา

ที่อาตมาพูดเมื่อบานนี้ด้วยความเศร้าใจ พระสงฆ์องค์เจ้าเอามรดกของเสด็จพ่อไปทิ้ง คือ ธรรมเนียม พระนักรเรียน นักทำกิจกรรมของพระสงฆ์ไม่สนใจเรื่องมรดกนี้ เลยแก้ปัญหาก็ไม่ได้ จึงได้สร้างแต่ปัญหาใน คณะสงฆ์ สร้างปัญหาให้หมู่ประชาชน สร้างปัญหาให้ประชาชนเดือดร้อน ด้วยเหตุการณ์ดังกล่าวมา

ถ้าบ้านไหนวัดใดมีบันไดสวรรค์ มีบันไดนิพพาน มีบันไดให้ไปสู่มนุษย์สมบัติ บ้านนั้นมีความสุข มีความเจริญตลอดกาลเวลา หมู่ใดบ้านใดไม่มีบันไดมนุษย์ ไม่มีบันไดสวรรค์ ขาดบันไดนิพพานแล้ว บ้านนั้น จะอลหม่านยุ่งวุ่นวายเดือดร้อนนานาประการ มาเจริญกรรมฐานถึงจะรู้

บางคนทำไม่ได้เลย มาตั้งหลายครั้งแล้วไม่ได้อะไร เมื่อบานนี้พูดเปรียบเทียบ แยกรูป แยกนาม ออกไปอะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม แยกได้เมื่อใด โยมชื่นใจเมื่อนั้น

ถ้าเอาความทุกข์มาไว้ในใจแล้วจะแก้ที่ไหน จะไปหาผีเจ้าเข้าทรง แล้วจะไปองค์พระอรหันต์ ตามกันเป็นแถวเป็นแนวพนมไพร แล้วจะได้อะไรหรือ เลยตามไปจนแก่ตายก็ไม่ได้อะไรเลย

ต้องตามไว้ที่จิต สร้างความคิดไว้ที่ใจ คนโง่ชอบเอาจิตไว้ที่ปาก คนฉลาดชอบเอาสติไว้ที่ใจ

การเจริญวิปัสสนากรรมฐานต้องการอย่างนี้ ต้องการเอาสติมาไว้ที่ใจ คือ คนฉลาดปราดเปรื่องเรื่องปัญญา สามีภรรยาที่เป็นคู่สร้างคู่สม เป็นเพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้านกัน จะไม่ทะเลาะกันเลย นี่สิความสุขของโลกมนุษย์

ลูกดีมีปัญญาไม่เถียงพ่อเถียงแม่แต่ประการใด เพราะพ่อแม่มีสติไว้ที่ใจ ควบคุมจิตอยู่ตลอดเวลา ลูกก็ติดนิสัยพ่อแม่ ปลูกสร้างก็ดีมีปัญญา ตรงนี้ไม่มีใครคิด

บางคนมานั่งกรรมฐานไม่รู้กี่คราวแล้ว ก็ไอ้แค่นี้เอง ไม่แยกทุกข์ออกจากใจ ไม่แยกรูป แยกนาม เอาความโกรธมาไว้ที่ใจ ผูกพยาบาทฆาตพยาเวรไว้ที่จิตใจ

โยมสร้างแต่ความทุกข์เอง สร้างแต่ความเดือดร้อนให้ตัวเอง สร้างแต่หายนะมาไว้ในบ้านของตน สร้างอบายมุขหาความสุขในสังคม แล้วจะได้มีความสุขประการใด

ขอเจริญพรให้คิด ให้ตั้งสติเอาไว้ที่จิตของท่าน แล้วจะแยกรูปแยกนามให้ท่าน

เสียงหนอ เขาค่า เสียงหนอ เขาเสียดสี เราก็ตั้งสติไว้ที่หู สร้างความรู้ไว้หน้าดูน่าชม ตั้งสติกำหนด เสียงหนอ เสียงเป็นรูป เสียงเขาค่ามันก็เป็นรูป หูเป็นรูป จิตกำหนดรู้เป็นตัวนาม ว่าเขาค่ารู้อย่างนี้

เอาสติสัมปชัญญะไปรู้ไปดูเสียงว่าเสียงเขาตำใครนะ ตำใคร ไม่ใช่ตำเรา ตำนาย ก. เป็นสมมติบัญญัติ แล้วความรู้แจ้งประจักษ์ชัด รูปนามชั้น ๕ เป็นอารมณ์ แยกรูปออกไป แยกเสียง รูปนั้นเป็นอันผนวกบวกกัน

จิตที่สำนึกได้ว่า ใครหนอตำนาย ก. สมมตินามว่าเราชื่อ นาย ก. อ้อ ตำสมมติบัญญัติ เราก็ตั้ง สติสัมปชัญญะไว้ที่หู กำหนดบับ สติดีมีปัญญา

นี่เรียกว่าเอาสติไว้ที่จิต จิตอยู่ที่ไหน อยู่ที่หูแล้ว เพราะเราฟังเสียงที่หู หูเป็นรูป เสียงที่หูค่านั้นก็เป็นรูป ตัวที่เรารู้ว่ามันตำเป็นตัวนาม

เรามีสติสัมปชัญญะ กำหนดเสียงหนอ เสียงหนอแล้วมันก็ดับไป ผันแปรกลับกลอก หลอกไปโดยสมมติของมัน เสียงนั้นจะกลับไปหาคนตัวเอง แล้วก็ดับวูบ นี่ความทุกข์หมดไป

เราไปเอาความทุกข์มาเองมิใช่หรือ ทุกข์ก็อยู่ของมันตามเรื่องของมัน เราไปหามันเอง ตั้งสติไว้ชั้เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เสียงนั้นมันก็ตก จะไม่เข้าไปพัวพันในเทพของเรา

มานั่งกรรมฐานไม่เคยกำหนด เก็บเอาแต่เสียงตำมาไว้ในใจ เก็บโน่นเก็บนี่ สิ่งนั้นคือเก็บความเดือดร้อนมาไว้ในใจทำให้โยมมีทุกข์ ตรงนี้ไม่มีใครแก้ ยิ่งนั่งยิ่งทุกข์ใหญ่

บางคนบอก หลวงพ่อคะ ฉันมานั่งยังมีทุกข์ ก็มานั่งไม่ถูกเรื่อง นั่งอะไรกัน นั่งอยากเห็นเทวดา นั่งอยากเห็นพระอินทร์ นั่งอยากจะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่พระจุฬามณี มันคนละเรื่องกัน จะไปเฝ้าอย่างนั้นไม่ต้องมาวัดนี้หรอก ไปเฝ้าเอาเลยเหาะขึ้นไปเลย เสกพระคาถาเหาะเห็นเดินนภาภาค ไปเฝ้าที่จุฬามณีโน่น

เลยก็มีแต่สร้างกิเลส เป็นเหตุทำลายตนโดยไม่รู้ตัว คว้าเงินทำบุญกันไม่พัก ไม่ใช่บุญนะ บุญอยู่ที่ใจ ทำจิตให้มีความสุขไม่ได้หรือ แยกทุกข์ออกจากใจคือ ชั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์เรียกว่า นามรูป ปริจเฉทญาณ ข้อนี้จิตถึงจะเป็นข้อแก้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรานั้น ทรงแสดงเหตุผลชัดเจน มาสร้างความคิดจะไปสวรรค์ ต้องมาที่โลกมนุษย์ที่อิจฉากัน เราต้องทนต่อปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องสู้ปัญหา อย่าหนีปัญหา การสู้ปัญหา หนีปัญหาได้มาจากการกำหนดจิต ต้องสู้อย่าหนี พระพุทธเจ้าทรงแสดงต่อพระอานนท์ศรีอนุชา

“ดูกรอานนท์ จะหนีเขาค่าไปที่ไหนเล่า ที่ไหนไม่มีคนตำเรา ไปเมืองนี้โดนเขาค่า หนีไปที่โน่นเขาก็ตำเราอีก จะหนีไปไหนเล่าอานนท์ศรีอนุชาเอ๋ย”

“จะทำอย่างไรพระเจ้าข้า” พระอานนท์ทูลถาม

“ต้องแก้ชั้ ต้องแก้ปัญหามันหมดไป เหตุเกิดที่ไหนต้องแก้ที่นั่น”

นี่ชัดเจนแล้ว โยมจะไปแก้ตรงไหนกัน สร้างแต่ปัญหากันไม่พัก มีแต่ความทุกข์ระทมขมขื่นตลอดรายการ เพราะเหตุใดตอบได้เลย เพราะแยกรูปแยกนามไม่ได้ แยกสุขแยกทุกข์ไม่ได้ แยกเวทนาไม่ได้จึงปวด

ถ้าโยมเป็นอย่างอาตมาต้องส่งโรงพยาบาลไปแล้ว ๗ วันแล้วข้าวไม่ตักถึงท้องเลยนะ ต้องทนไปพูด เกิดมาเป็นคนต้องทนได้ อยู่หลายคนต้องทนมันให้ได้ ต้องทนต่อเวทนาที่ฝึก กำหนดปวดหนอ ตั้งสติเอาไว้

วันนี้ตั้งแต่เข้าโรงอุโบสถ เป็นประธานสงฆ์อุปชฌาย์ ปวดท้องอย่างที่สุด เพราะไม่ได้เคยฉันอะไรเลย พอฉันเข้าไป ๒ ชั่วโมงเท่านั้น ปวดท้องที่สุดจนขณะนี้ ถ้าโยมเป็นอย่างอาตมาต้องตื่นแล้ว ทนได้ไหม ต้องทนได้ ทำอย่างไรถึงทนได้ แยกมันออกไปเสีย อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม เวณาก็แยกออกไป การปวดมันก็ไม่ไปยึด

ตรงนี้ทำกันไม่ได้ไหม ทำไม่ได้ อย่างบอกว่า มานั่งไม่ได้เรื่องอะไร ถูกต้อง เพราะโยมไม่เอาเรื่องเอาราว ไม่ได้กำหนดเลย ไม่ได้เอาสติไว้ที่จิต จิตมันอยู่ที่ตาก็เอาสติคุมที่ตา ดูให้เกิดปัญญา อย่าดูให้มันเสีย ไม่มีใครทำ

พระที่วัดนี้ก็เหมือนกัน ทำอย่างไรจะไปสวรรค์กันทั้งนั้น จะไปนิพพานกันหมด อาตมาก็บอกว่า อาตมาเองก็ไม่ได้ไปสวรรค์หรอก ไปนิพพานก็ไม่ได้ เมืองมนุษย์ยังไม่ครบเครื่อง ยังไม่จบประโยชน์ธรรม จะไปขึ้นมหาวิทยาลัย อย่างที่โยมไปได้ญาณ ๑๖ กันมานะ

ขอฝากไว้ละ แยกได้หรือยัง ถ้าแยกได้โยมไม่มีทุกข์ มีเหมือนกัน แต่กำจัดทุกข์ออกเป็นสัดส่วน จะไม่เอาทุกข์มาไว้ในใจเลย จะไม่เอาความอิจฉามาไว้ในใจ จะไม่ผูกพยาบาทเอาไว้ในใจ ให้มันเกิดทุกข์ระทมขมขื่นตลอดรายการ

มาที่วัดนี้ส่วนมาก ครอบครัวยังไม่มีความสุขเลย ก็เพราะเอาครอบครัวยมาเป็นทุกข์ บอกให้มานั่งกรรมฐานก็บอก “อ้อ! มาไม่ได้หรอกจ้ะ” นี่เวลาแก่ทุกข์มาไม่ได้ ก็สร้างแต่ความทุกข์กันต่อไป สร้างแต่ปัญหา คนเราก็ต้องสู้ปัญหาด้วยการแก้ปัญหาเสีย อย่าไปเอาปัญหามาไว้ในใจ ทำให้คิดไม่ออก บอกไม่ได้ ใช้ไม่เป็น แล้วตัวเองจะมีแต่ความทุกข์ กินไม่ได้นอนไม่หลับ เป็นชนิดเดียวจะตาย

บางคนเป็นชนิดหน่อยเข้าโรงพยาบาล ไม่มีน้ำอดน้ำหน ไม่มีกำหนดเวทนา ไม่สู้เวทนา แพ้เวทนา ใครด่าก็แพ้เขาก็ก แพ้เรื่อยไป เป็นคนไม่ชนะตนเองเลย

พระพุทธเจ้าทรงสอนการเจริญสติเพื่อที่จะชนะตนเอง ในเมื่อโยมชนะตัวเองได้ โยมมีความสุขเหมือนเปอร์เซ็นต์ บัดนี้โยมแพ้ตัวเอง มีแต่ความทุกข์อยู่ในใจ แล้วแพ้เกมหมด จะไปชนะคนอื่นไม่ได้เท่าชนะตนเอง ตัวเองนี้สำคัญมาก ทิฐิสูงมาก เอาตัวขึ้นเหนือลมด้วยกันทุกคน ไม่มีเลยว่าตัวเองเป็นคนไม่ดี มีแต่ดีกว่าคนอื่นทั้งนั้น

ถ้านั่งเจริญสติปฏิฐาน ๔ ได้ดังกล่ามาแล้วนี้ มันจะได้รับคำคมสมส่วนกัน โยมจะมีปัญญาว่า ไข่แต่เราจะมียดี เขาก็มียดี ไม่ดีเฉพาะเขา เราก็มีดีเหมือนกัน มันออกมาในรูปแบบนี้ มันจะไม่หมิ่นประมาทกัน จะไม่จ้วงจาบและบังอาจกันจนเกินไป มันจะได้ผลอานิสงส์ดังกล่าวมาข้างต้นนี้ประการหนึ่ง

ขอให้ทำให้ได้ จะไปเอาทุกข์มาไว้ในใจทำไมเล่า กำหนดแยกออกไปได้ไหม แยกไม่ออกจะกอดความทุกข์เอาไว้ในใจ ก็ซุบผอมลงไป คนประเภทนี้แก่ไวและตายไวด้วย

ไอ้อณาถวานาธิจจาเออัย เกิดมากรรม เกิดมาทำอะไรเล่า เกิดมาทำความดีใช้หนี้กรรมบ้างไม่ได้ หรือ ไม่ยอมรับใช้ ยังปฏิเสธทุกข้อหาอีกหรือ สร้างกรรมมาหลายชาติแล้ว ไม่ยอมรับกรรม

พวกประเภทนี้ไร้ปัญญาขาดเหตุผล ขาดอารมณ์ที่ต้องสร้างในกรรมฐาน ชั้น ๕ รูป นามต้องเป็นอารมณ์ กายกับจิต รูปกับนามเท่านั้น

แล้วพัฒนาจิตที่เกิดทางตา รับผิดชอบทางตาบ้าง ดูสิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดี ก็กำหนดเห็นหนอให้มันดับไป รูปก็เป็นรูป ตาก็เป็นรูปเหมือนกัน จิตรู้ว่าเป็นรูปอะไร คือตัวนามแล้วแยกออกไป รูปกับตาเป็นคนละอัน เป็นอันเดียวกันได้อย่างไร

เราเอามาเป็นอันเดียวกันถึงได้โกรธเขา ลงโทษเขา แล้วโยมจะไปญาณ ๑๖ ไหนเล่า ยานโตงเตง แท้ ๆ ตรงนี้ไม่มีใครทำได้

ขอฝากไปคิดโดยทั่วหน้ากัน เอารูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์ให้ได้ แยกรูปแยกนามออกไป โยมจะไม่ผูกความโกรธไว้ในใจ จะแยกออกไปเป็นชิ้นส่วนของใครของมัน เราจะเอามาปนกันทำไมเล่า

ถ้าโยมมีทิฐิ ไม่ต้องมานั่งกรรมฐาน รับผิดชอบต่อไม่ได้ ได้กฎแห่งกรรมติดตัวไป แล้วโยมจะเสียใจต่อไปภายหลัง เป็นที่น่าเสียดาย มาพบของดีต้องเอาไปให้ได้

“ของดีอยู่ที่ไหนหรือคะ หลวงพ่อชา”

“ของดีไม่ใช่อยู่ที่อาตมา อยู่ที่โยม โยมไม่นำของดีมาใช้ โยมก็ไม่ได้ของดีในตัวเอง ของดีมีอยู่ด้วยกันทุกคน แต่ทุกคนไม่สนใจในตัวเองนะ”

จงละทิฐิเสีย ละมานะความเป็นอยู่ในชีวิตจิตใจของตน ทั้งอารมณ์ของเก่าที่เราเคยมีนิสัยแบบนั้นมา การเจริญกรรมฐานต้องการรู้นิสัยตนเอง ต้องการจะเปลี่ยนภาวะให้กลับร้ายกลายเป็นดี มั่งมีศรีสุข

บางคนเป็นอิสลาม มานั่งกรรมฐานสามสัปดาห์ บอกว่า หลวงพ่อ เดียวนี้ชายดิบชายดี เมื่อวานฉันนี้ นำเงินมาถวายหมื่นหนึ่ง นำพระพุทธรูปมาถวายด้วย นี่อิสลาม ขออนุโมทนา

ชาวพุทธแท้ ๆ ก็ยังได้ดี มีสุขแก้ปัญหาที่เกิดด้วยอริยสัจ ๔ ทุกข์เกิดแล้ว หาสาเหตุของทุกข์ ด้วยการกำหนดทุกข์หนอ มันทุกข์ตรงไหนจะ สมารถบำเพ็ญจิตตภาวนา ปัญญาจะบอกทุกข์เกิดขึ้นตรงนั้น ต้องแก้ตรงนั้น อย่าไปแก้ผิดจุด ไปให้ผีเจ้ามาแก้ เอาหมอดูมาแก้ มันไม่ถูกเรื่อง

เราสร้างกรรม เราก็ต้องแก้เอง ไม่ใช่คนอื่นมาแก้ให้ ฝากญาติโยมไว้ ต้องอดทน

บางคนนั่งไม่อดทน ปวดหนอกำหนดตายให้ตายได้ไหม เกิดขึ้นตั้งอยู่ ดับไป ยิ่งปวดหนัก จะได้รับกำหนดของมันว่า ปวดขนาดนี้จะทนได้ไหม ตั้งสติอารมณ์ เดียวก็จะแตกออกไปเป็นรูป – นาม อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม เวทนาอาศัยรูปเกิด มันมีสังขารปรุงแต่ง มันจึงปวดรวดร้าวในสภนรกาย

จิตรู้แล้วก็เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ หาเหตุที่ทุกข์เกิดได้เป็นอนัตตาแล้ว ปลอดภัยไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป พระไตรลักษณ์ก็แจ่มชัด นั่นคือ วิปัสสนา

เมื่อเกิดขึ้นแก่ตัวเองแล้ว รับผิดชอบต่อโยมจะไม่โกรธใครเลย จะไม่ลงโทษใคร จะมองคนในแง่ดีเสมอ อย่างที่อาตมาเคยพูดไว้ จะรักใคร่รักเพียง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ เอาไว้เกลียด ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อย่ารักให้หมดตัว อย่าเกลียดให้หมดตัว เอาไว้เพื่อเราจะรักกันอีก จะได้มองเห็นหน้ากันได้ถูกต้อง ขอให้รู้จริงสักหน่อย ไม่รู้จริงเลย เกลียดใครเกลียดให้หมดบ้าน เกลียดพ่อแล้วเกลียดลูก แล้วยังเกลียดหลานอีก น่าเสียดาย เสียใจด้วย

มาทำกรรมฐานขอให้ทำจริง ๆ สร้างบุญให้เกิดความสุขให้จริงจัง อย่าไปเกลียดใครเลย

ปีนี้ปมแม่เข้าสู่ปีวอกอีกสองวันนี้ นี่เกิดกลียุค หลบเข้าใต้ต้นพญา หลบเข้าสมาธิบำเพ็ญจิตตภาวนา สมาธิเป็นร่มใหญ่ ภายในย่อมร่มเย็นเป็นสุขตลอดรายการ

ขณะที่พูดนี้อาพาธหนัก ยังพูดให้โยมฟังได้ โยมปวดเมื่อยนิดหน่อยทนได้ไหม คนนี้จะตายอยู่ในโบสถ์วันนี้แล้ว ก็ยังทนตะเกียกตะกายมาพูดให้ฟัง

แยกรูปแยกเวทนาออกไป ให้มันปวดของมันไปก่อน แล้วเราก็ฝากความปวดไว้ที่อื่นก่อน แล้วก็เอาความดีมีปัญญามาพูดให้โยมฟัง

เวทนานี้กำลังปวดหนัก แล้วเราก็แยกออกไปซิ ถ้าเอามาปนกัน เอาใช้ไว้ในใจ เอาความทุกข์เข้ามาไว้ในใจ โยมจะมีทุกข์ระทมขมขื่นแคไหนประการใด

ถ้าท่านเป็นสามีภรรยาทะเลาะกัน ลูกจะหาความสุขไม่ได้นะ ข้อนี้ไม่มีใครคิด อาตมาพยายามคิดให้เสมอ คือ กรรมฐาน

ขอฝากไว้ พ่อแม่รักกันดี ปรีกษาหารี้อันดี ลูกดีใจมาก มีความสุข สว่างฟ้าสว่างดิน เหมือนพระจันทร์ลอยเด่นอยู่ในนภากาศ

พ่อแม่ทะเลาะกัน ไม่เอาเหนือเอาใต้กันเลย จนกระทั่งแก่แล้วนะ ลูกบ้านนั้นไม่มีความสุขเลย เหมือนฟ้ามันมืด เหมือนเมฆหมอกมาบังพระจันทร์ ฉะนั้น

จะรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจก็ดี อย่าไปสนใจกับคนอื่น สนแต่งานในหน้าที่ ท่านจะสร้างความดีต่อไป ไม่ต้องมองใครในแง่ร้าย มองคนในแง่ดี ถึงจะอิจฉาเราอย่างไรก็กลับไปหาเขาเอง เขาสร้างความดีอดร้อนของเขาเอง

เราก็ตั้งจิตบำเพ็ญจิตตภาวนา กำหนดจิตด้วยการทำงาน จิตก็แสดงออกด้วยปัญญา จริตต่อการทำงาน จริตต่อหน้าที่ จริตต่อวาจาที่พูด จริตต่อบุคคล จริตต่อความดีที่สร้างมานาน ฉะนั้น

คนเราที่จิตไม่สงบมีหลายประการ ไม่ได้เคยฝึกกรรมฐานไว้จิตสงบยาก

๑. มีไม่พอ จิตไม่สงบ

๒. ถูกเบียดเบียนจิตใจ รับรองหาความสุขไม่ได้เลย โดนเบียดเบียนจิตใจ ถ้าไม่ฝึกกรรมฐาน ท่านจะหาความสุขไม่ได้ ท่านจะไม่มีสมาธิ ถ้าท่านฝึกไว้ก่อนท่านจะไม่กลัวเลย มีแคไหนท่านก็เอาแค่นั้น ตามมีตามเกิด ประเสริฐจริง ๆ ถ้ามีไม่พอ รับรองท่านหาสมาธิไม่ได้ ท่านจะไม่มีความสุขใครจะมาเบียดเบียนจิตใจอย่างไร ตั้งสติเอาไว้

๓. โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ท่านจะมีความสุขได้หรือ ท่านจะมีความสุขสงบได้ไหม ถ้าไม่ได้ฝึก

๔. อวัยวะไม่ตั้งอยู่ในความปกติ รับรองได้เลย ท่านจะไม่มีความสุขเลย มีแต่ความวุ่นวาย ใ้โน่นก็ขำรุ่ด ใ้นี้ก็ขำรุ่ด อินทรีย์ก็หย่อนยาน หน้าที่การงานก็บกพร่องหาความสุขไม่ได้หรอก จะบอกให้

๕. สิ่งแวดล้อมดึงไปในทางชั่ว สิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านของตนคอยจะดึง รับรองจิตไม่สงบแน่ ๆ มันคอยจะดึงไปทางโน้น ดึงไปสู่อันนี้ จิตก็เลยพะว้าพะวัง รักพี่เสียดายน้องจิตไม่สงบ

๖. **ครอบครัวไม่มีความสุข** ทะเลาะกันตลอดรายการในครอบครัวของตน ท่านจะมีความสุข
ได้หรือ ท่านจะมีความสุขจากความสงบไม่ได้เลย

๗. **ใช้เวลาว่างเกินไป** คนไหนว่างไม่มีงานทำ จิตไม่ดี ไม่สงบ คอยจะออกไปคิดเรื่องทีไร ๆ เรื่องดี ๆ
ไม่เคยคิดเลย มันทำให้จิตไม่สงบ อย่าใช้เวลาว่างเกินไป ต้องว่างกิเลส ไม่ใช่ว่างงาน ทำงานเป็นกรรมฐานต่อไป

๘. **มัวเมาอบายมุข** ท่านจะหาจิตสงบไม่ได้เลย

ขอฝากเจริญพรให้ท่านฟัง เรื่องจริงมีอยู่ในเหตุผล เรียกว่า วิชยานิพนธ์ชีวิต หากความสงบไม่ได้แล้ว
ขอให้ตั้งใจกันเถิด ท่านจะประเสริฐในโอกาสต่อไป

ถ้าฝึกกรรมฐานไว้ดี จะได้มีปัญญา รับรองมีก็พอ ใครจะเบียดเบียนจิตใจก็ไม่ยั้ง โรคภัยไข้เจ็บ
เบียดเบียนปีศาจก็ไม่ต้องกลัว เพราะเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

ร่างกายอวัยวะไม่ตั้งอยู่ในความปกติก็ไม่กลัว ตั้งสติไว้อย่างที่อาตมาเป็นอยู่ขณะนี้ ก็ตั้งสติกำหนด
ได้ เพราะเราฝึกไว้ก่อน สิ่งไหนจะเบียดเบียนไปในทางชั่ว เบียดเบียนจิตใจให้เราซ้ออกซ้าใจ เราก็ไม่หือ
จิตก็สงบ ประารภธรรม ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ครอบครัวหาความสุขเกิด สามีภรรยาอย่าทะเลาะกันเลย สองคนตายายหมั้นสวดมนต์ไหว้พระ
เจริญภาวนาให้ลูก ปลูกฝังให้หลานอยู่เย็นเป็นสุข นี่สิ่งที่จะต้อง

ไม่ใช่ทำบุญไปสวรรค์ ทำบุญไปนิพพาน น้ำลายไหลยืด ฟุ้งเทศน์กันไม่พัก เลยกวักเงินติดก้นท์เทศน์
กันหมดตัว เดี่ยวทอดกฐินผ้าป่า

ขอเจริญพร วัดนี้ไม่ต้องนะ อาตมาจะทำบุญกับโยม ให้กลับไปมีความสุขในบ้าน กลับไปแล้วขอให้เป็น
เศรษฐีมหาเศรษฐี มั่งมีศรีสุข ให้ลูกหลานเป็นต๋อเกเตอร์ เท่านั้นพอใจแล้วในโลกมนุษย์ ไม่จำเป็นต้องกล่าวไป
สวรรค์นิพพาน แค่นั้นต้นก็มีแต่ความทุกข์หาความสุขไม่ได้เลย ไหนเลยจะไปสวรรค์นิพพานกับเขาได้ ขอฝากไว้

แต่ต้องขอร้อง ที่ไม่ได้รับความสะดวก กุฎีอาตมาก็รื้อ ห้องแถวกรรมฐานจะรื้อสร้างเป็นตึกสองชั้น
ทั้งหมด โอกาสหน้าจะบริการให้ดีกว่านี้ อาตมาจะให้ความสะดวกความสบายแก่โยมทุกประการ

ขอให้โยมตั้งใจทำกรรมฐาน อย่ามาทำจิม ๆ จ๊า ๆ ต้องกำหนดกระทั่งกลับบ้าน อยู่บ้านต้องทำที่
บ้านด้วย กำหนดตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้ายแลขวา คู้เหยียด เหยียดขา
กำหนดกาย เวทนา จิต ธรรมให้ครบ

เดินจงกรม เดินไปไหนก็ตั้งสติไว้ ยืนหนอ ๕ ครั้ง ก็ตั้งสติให้มันถูกต้อง จะได้ว่าระจิตใจของตน
และของคนอื่นเขา จะได้แก้ปัญหานั้น ไม่ใช่แก้ปัญหามาเอาเจ้ามาเข้าทรง เป็นที่ฟัง แล้วไหว้ผีสาขกัน

น่าจะไหว้ตัวเองว่าตัวเองมีของดี เอาของดีมาอวดเขาบ้างสิ มีของดีอยู่ในตัวเองเอาไปทิ้ง เอาของ
ไม่ดีมาใช้หน้าเสียดายนะ น่าอัปอายขายหน้า มีของดีก็ไม่ใช้ เอาของไม่ดีออกมาอวดเขาเสียได้ เป็นที่น่า
เสียดายมาก ขอฝากไว้

วิธีสู้เวทนา

พระครูภาวนาวิสุทธิ

๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๙

อาตมาอาพาธวันนี้ไม่สบายมาก เมื่อวานนี้ไปบรรยายที่ค่ายจิรประวัติ นครสวรรค์ กำลังมีเวทนามาก หมอเขาไม่ให้ไปหรอก โยมกำหนดเสียให้ได้ ปวดหนอ ปวดหนอ เอาเวทนาฝากไว้ก่อน ฝากไว้กับเสาก็ได้นะ แล้วก็ไปได้ไม่เป็นไรหรอก เอาเวทนามาฝากเป็นหรือยัง ปวดหนอ ปวดหนอนี้ ฝากไว้แล้วก็ไป ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ทำเป็นไม่ป่วย แยกเวทนาออกเป็นสัดส่วนแล้วก็ฝากไว้ซะทำนองนี้ คงจะได้นะ

ปวดหนอ ปวดหนอ หายปวดไหม ตั้งแต่มานั่งที่นี่...(ปวดหนอ แต่ไม่หายหนอเจ้าคะ) ยิ่งปวดหนัก ไข้ไหม ยิ่งหนักยิ่งกำหนดหนักเข้าไป ตายก็ให้ตายต้องอย่างนั้น เดี่ยวปวดหนอ ปวดหนอ โอไม่หาย เลิกหนอ เลิกหนออย่างนั้นไหม...(ยังไม่ถึงขั้นเจ้าคะ) ยังไม่ถึงขั้นเลิกหนอหรือ งั้นก็ไปได้ซี ไปได้... (เปลี่ยนหนอเจ้าคะ) อ้อ! เปลี่ยนหนอ เออมีเปลี่ยนหนอเหมือนกัน เดี่ยวปวดหนอ ปวดหนอ โอ้ย ! ทนไม่ไหวแล้วหนอ เปลี่ยน...หนอ เปลี่ยน...หนอ เปลี่ยน...หนอ งั้นหรือ เอ้าก็พอไป พอไปได้ แต่อย่า เปลี่ยนบ่อยนักนะ เดี่ยวจะเคย ใหม่ ๆ นี้ได้ แต่หนักเข้าอย่าเปลี่ยนบ่อยนักนะ เดี่ยวเคยชิน เปลี่ยนดี ทีแรกก็เปลี่ยน ๆ ไปก่อน พอหนักเข้าตายให้ตายไม่ต้องเปลี่ยน ทีแรกเปลี่ยนได้ เพราะเราไม่เคยนะ โยมนะ

อุปาทาน นี่เป็นสมณะก่อน ปวดหนอนี้เป็นสมณะไม่ใช่วิปัสสนาจำไว้ให้ได้ ปวดหนอนี้ยึดบัญญัติ เป็นอารมณ์ เพราะว่ามีรูปมันจึงมีเวทนา วัตถุคือรูปนี้เกิดสัมผัส เกิดสังขารปรุงแต่ง มันจึงปวด ปวดแล้ว กำหนด ปวดหนอ ปวดหนอ ยิ่งปวดหนัก ถ้าเราไม่กำหนดเลยก็ไม่ปวดหรอก แต่วิธีปฏิบัติต้องกำหนด จะได้ว่าเวทนามันเป็นอย่างนี้ นี่ตัวธรรมะอยู่ที่นี้ ตัวธรรมะอยู่ที่ทุกข์ ถ้าไม่ทุกข์จะไม่รู้ร้อยสี่ ๔ นะ เข้าลองดูซิ ถ้าปฏิบัติเกิดเวทนา แล้วเลิก โยมจะไม่รู้จักร้อยสี่ ๔ รู้แต่ทุกข์ข้างนอก ทุกข์ประจำไม่รู้เลยนะ รู้แต่ทุกข์จรนะจำไว้ จะไม่รู้ร้อยสี่ ๔ ในภายใน โยมจะรู้ร้อยสี่ ๔ ภายนอก รู้แต่ทุกข์จรเข้ามาเท่านั้นเอง

ทุกข์ประจำนี้สำคัญ เอาก่อน ปวดหนอ ปวดหนอ นี่ทุกข์ประจำ ทุกข์ประจำเลยต้องให้เห็นธรรมะว่า ปวดหนอ ปวดหนอ โอ้ย ! จะตายเลย บางคนนั่งทำไปเหลืออีก ๑๕ นาทีจะหนึ่งชั่วโมง หรืออีก ๕ นาที จะถึง ๓๐ นาทีที่ตั้งใจไว้จะตายเลยทุกครั้ง ทุกคนเป็นอย่างนี้แหละ ถ้านั่ง ๑ ชั่วโมงจำไว้เหลืออีก ๑๐ นาที จะแยะ เราไม่ต้องดูนาฬิกา พอมันจะแยะ เวทนามาเราจะตายได้เลยว่าอีก ๑๐ นาทีถึงชั่วโมง ไม่เกินแน่นอน อย่างต่ำก็ ๑๕ นาทีถึงชั่วโมงแน่ ลองดูเลย จะตายเลย เอ้าตายให้ตาย ตายให้ตาย ปวดหนอ ปวดหนอ โอโฮ ! มันทุกข์อย่างนี้เลย พิโธเอ๋ยกระดูกจะแตกแล้ว กระดูกจะแตกแล้ว แล้วที่กัน ทั้งสองนี้ร้อนนี้เลย เหมือนหนามมาแทงกัน โอโฮ ! มันปวดอย่างนี้เองหนอ ปวดหนอ ปวดหนอ กำหนดไป เป็นไรเป็นกัน พอใกล้เวลาเหลืออีก ๕ นาทีถึง ๑ ชั่วโมงที่ตั้งสัจจะไว้ จะตายเลยนะ ลองดู ลองดู ต้องทนฝืนใจ

ธรรมะต้องฝืนใจ มิฉะนั้นสภาพของแม่नुชานาฏสุชาดาตายเหื่อน้ำทำไม พระพุทธเจ้าท่านก็ยังไม่รู้นะ ว่านี่เราฝึกมาจากอาหารตาบส อุทกตาบส ก็ยังไม่สำเร็จ ได้แค่ถนอมสมาบัติมาตั้งแต่อดีตชาติ ท่านได้ถนอมมาตั้งแต่พระเวสสันดรนะ พระพุทธเจ้าของเราเนี่ย เจ้าชายสิทธัตถะได้ถนอมมาตั้งแต่เป็นพระเวสสันดรนะที่อยู่ ในป่าหิมพานต์ จะไม่เล่าเรื่องพระเวสสันดรหรอกเดี๋ยววันนี้ไม่จบรายการ ได้สำเร็จถนอมมาพอเป็นกุมาร ก็ลอยขึ้นไปบนต้นหว่า เห็นไหมละ สำเร็จมาตั้งแต่ชาติก่อนแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จว่าดับทุกข์ได้อย่างไร ไม่อยาก จะมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ทำอย่างไรเพราะยังไม่พบ ยังไม่พบทำอย่างไร เลยที่นี้ก็ทนทุกข์ทรมาน ทุกรกิริยา ๖ ปี แล้วทำให้เกิดเทพสังฆรณ์ทำให้ปัญจวัคคีย์หนีไปหมด ถ้าไม่หนีไปไม่สำเร็จจำไว้ อยู่เป็น กลุ่มมาก ๆ ไม่สำเร็จ ทำให้เกิดพิณ ๓ สายขึ้นมา ตั้งจิต หย่อนจิต มัชฌิมาปฏิบัติ ปานกลาง ในธรรมจักร นั้นเอง พระพุทธเจ้าก็คิดได้ กลับมาฉันอาหาร ทำให้ปัญจวัคคีย์ทั้งหลายคิดว่า เจ้าชายสิทธัตถะมักมาก หนีเลย ดีแล้ว อยากจะให้หนีไปตั้งนานแล้ว เลยพระองค์ก็อยู่องค์เดียว ก็เสวยพระกระยาหารของแม่नुชานาฏสุชาดา แม่नुชานาฏสุชาดาเมื่อสมัยก่อนยังไม่มีพระพุทธเจ้า ก็ต้องไปถือเทวดา ต้องไปไหว้ต้นหมาก รากไม้กัน เหมือนบางคนที่ยังไหว้อยู่จนบัดนี้ ยังถือมาอยู่ ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว ไปไหว้ต้นไม้ แล้วผ้าสวย ๆ นะ ไปหมั่นต้นไม้กันเดี๋ยวนี้ คนยากจนไม่ให้ แหมไปหมั่นต้นไม้ทำไมกัน “แก๊บน” เขาบอกก็ดี อาตมาเห็นด้วย เอาเถอะไม่เป็นไรหรอกแล้วแต่อัธยาศัย เลยก็นางสุชาดาก็เห็นเทวดา บอกแหม มาบนบานศาลกล่าวทุกครั้ง ไม่เคยเจอเทวดาเลย แหมเทวดาสวยมากเลยถวายเป็นเทวดาแน่เลย ทุกครั้ง กินไม่หมดต้องเอากลับบ้านทุกที แหมวันนี้นั้นชะหมดถาดเลย

แล้วก็เจ้าชายสิทธัตถะจึงขออธิษฐานว่า ธรรมะบทใดหนอที่จะสำเร็จมรรคผลสัมโพธิญาณในกาลต่อไปนี้ ขอให้ถาดนี้เป็นปริศนาออกมา ณ บัดนี้ ว่าแล้วก็ลอยถาดออกไปเลย วิ่งขึ้นเหื่อน้ำทันทีที่ไหน มีแต่ลอยล่องน้ำ นี่ขึ้นไปเลย ทำให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะของเรานั้นนึกถึง ต้องฝืนใจ ต้องฝืนใจ ถ้าไม่ฝืนไม่สำเร็จ

คืนวันนั้นพระพุทธเจ้าก็อธิษฐานจิตที่ศรีมหาโพธิ์ เอาหญ้ากุสะมาขัดเป็นบัลลังก์ “ข้าพเจ้ายอมตายเลยถ้าไม่สำเร็จมรรคผลสัมโพธิญาณในค่ำคืนวันนี้ ข้าพเจ้ายอมตาย” ได้ธรรมะจากถาดที่ลอยขึ้นเหื่อน้ำ ฝืนใจเลย ตายให้ตาย ตายให้ตาย ตายให้ตาย สำเร็จเลย เลือดเนื้อเหือดแห้งอย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้ายอมตายบนหญ้ากุสะ ณ บัดนี้ ไข้ไหม เห็นด้วยไหม ต้องฝืนใจนะโยมนะ ต้องฝืนใจ

ไปวัดกระซิบบอกเบา ๆ ฟังเขาสอน

ชีวิตเราเกิดมาไม่ถาวร

อย่ามัวนอนหลงเล่นไม่เป็นการ

ไฟสามกองกองเผาเราเสมอ

อย่าเล่นเล่อควรทำกรรมฐาน

ไหน ๆ ชีวิตเราเกิดมาต้องตายทุกคน

ในเมื่อใกล้ตายญาติมิตรบอกให้คิดถึงอรหันต์

รู้ได้ดีที่สุดคุณพระพุทธองค์

เพราะกำลังเวทนาทุกข์กล้าเอ๋ย

นี่เราทำกรรมฐานนั้นเวทนามันสอนเรา มันแยกออกไป เวทนาแยกออกไปเป็นสัดส่วนนะ ชั้น ๕ รูปนามเป็นอารมณ์ เวทนาแยกออกไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ปวดหนักเข้า หนักเข้าแตกเลย มันมีจุดแตก ออกมานะโยมนะ แล้วมันจะหายปวดทันที อย่างนี้ที่แรกนี้ไม่หายหรอก จะนั่งก็ชั่วโมง ทำก็ครึ่งมันก็ต้องมีหลัก ๔ ประการ ไม่ใช่ที่เราสำเร็จแล้วได้โสหสญาณ คำว่าสำเร็จวิปัสสนาไม่มี ทำเรื่อย ๆ ไปเถอะ แต่เราจะไปพูดกับเขาทุกคนไม่ได้นะ โอ๊ย! ดิฉันสำเร็จวิปัสสนา สำเร็จกรรมฐาน เดี่ยวเขาจะได้เอานะ บอกฉันเป็นนักปฏิบัติธรรมะ แต่ยังไม่สำเร็จ เหนือ พุดเท่านี้ เราก็บอกฉันเป็นนักปฏิบัติธรรมะ แต่ก็เพิ่งเริ่มต้น เราก็ต้องอ่อนน้อมถ่อมตนไปอย่างนี้

ที่นี้ใครจะทำถึงขั้นไหนก็ตาม ต้องผ่านหลัก ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ทุกคนต้องมีเวทนาทุกคน แต่มีเวทนาแล้วเรากำหนดได้ ตั้งสติไว้ให้ได้ไม่เป็นอะไรเลย และเวลาเจ็บระทวยป่วยไข้จะไม่เสียดสี จะไม่เสียดสีเลยนะ และเราทำวิปัสสนานี้ มันมีเวทนาหนักยิ่งกว่าก่อนจะตาย เวลาจะตายมันจะหนักเหลือเกิน เราปวดมากก็กำหนดเข้าโยม กำหนดหนอ ปวดหนอ ปวดหนอ ปวดหนอ ปวดไป ตายให้ตาย นี่เป็นสมณะ ยึดบัญญัติเป็นอารมณ์ ต้องจำไว้ก่อน พอกำหนดไป กำหนดไป กำหนดไป แดกพับ ซ่า ซู่ ซ่า หายไปเลย เบาตัวเลย พอเบาตัวนั้นแหละ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นี่แหละอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แจ่มแจ้งใจทันที นี่คือเวทนา

นั่นแหละอริยสัจ ๔ มาเลยทุกข์ หาที่มาได้แล้วคือสมุทัย นิโรธแจ่มแจ้งใจของข้าพเจ้าแล้ว ซ่าเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นี่เป็นอริยสัจ ๔ นี่ต้องฝึกใจนะ โยมนะ ต้องฝึกใจกันหน่อย ถ้าพอมิเวทนาเล็กน้อย เวทนาเล็กน้อย โยมจะไม่พบธรรมะในอริยสัจ ๔ รู้แต่ทุกข์จรข้างนอก คนมาด่ามาว่า ทุกข์อย่างโน้นทุกข์อย่างนี้ แต่ทุกข์ประจำไม่รู้จะ เกิดแก่เจ็บตายนี่นะโยม เกิดเวทนา เกิดเสียดสีเสียใจในตัวข้างใน ไม่รู้จริงนะ ต้องรู้ทุกข์ข้างใน นี่อริยสัจ ๔ มาแล้ว พอเวทนามันหายไปนะโยมนะ อนิจจังไม่เที่ยงเป็นทุกข์อย่างนี้แหละ หนอ มันไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ นี่แหละทุกข์ได้แก่ทุกข์ในอริยสัจ ๔ นะ เป็นความจริงในอริยสัจ ๔ อนัตตา ปล่อยให้สูญไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ไม่มีอะไรเหลืออยู่ ไม่มีรูปไม่มีนามแล้วก็หายไป ตอนสุดท้ายนี้ คือ นิพพานดับสนิทไม่ติดขึ้นมาเป็นเรื่องเล็กน้อยโยมนะ ทนนะฝึกใจด้วยนะเวทนา

หลวงพ่อดีดอัมพวันบอกให้ฝึกใจหน่อย ฝึกใจหน่อยเพราะธรรมะต้องฝึกใจ ถึงจะเห็นธรรมะเหมือน ถาดลอยขึ้นเหนือน้ำนะโยมนะ ท่านบอกให้ฝึกใจหน่อย โอ๊ย ! วันนี้นึกเหนื่อยมากนะ ทำงานมากก็ฝึกใจไม่พอ ก็ได้ เอาไว้ฝึกใจพรุ่งนี้ต่อไปก็ได้ ทั้ง ๒ อย่าง ให้ฝึกใจหน่อย เมื่อก่อนอาตมานั่งอย่างนี้ไม่ได้ ที่คอหักไปไม่ปวดเลยเห็นไหม คอหักไม่ปวดไม่เจ็บ สบายมากเพราะเรารู้เวทนา สบายมากเลย

และที่พูดเมื่อวันก่อนหายใจทางสะดือได้ พองหนอ ยุบหนอหายใจได้นะ ถ้าใครไม่เชื่อลองปิดคอหักดู ต้องหายใจได้ แต่ต้องฝึกเสียก่อนนะ เดี่ยวไม่ฝึกแล้วคอหักตายเลย ตายเลยนะ ต้องฝึกก่อน หายใจทางสะดือได้จริง ๆ เข้านิโรธนี้หายใจทางเส้นโลหิตถ่ายอากาศได้ ไม่งั้นอยู่ไม่ได้ อยู่ไม่ได้หรอก อยู่ตามเส้นโลหิตนี้ อากาศถ่ายเทได้เลยนะ ถ้าออกซิเจน คาร์บอนไดออกไซด์ได้ทั้งหมด ร่างกายสังขารเราทั้งหมดนี้ มันไม่ได้ถ่ายทางทวารหนักอย่างเดียวนะ เราเข้าใจว่าถ่ายออกช่องเดียว ไม่ใช่ช่องเดียว มันทุกเส้นขุมขนเลยนะ ที่เราอยู่ได้ทุกวันนี้ละ ดูในสติปัฏฐาน ๔ ให้ครบ จะพบอย่างแน่นอน

โยมขอให้ฝืนใจต่อไปนะจ๊ะ ถ้ามันปวดเป็นตายร้ายดีอย่างไรกำหนดซะ พอกำหนดแล้ววิปัสสนา มาเลย แตกพรีบ มันก็เข้าไปเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นั่นแหละตัววิปัสสนา เห็นชัดขึ้นมาแล้ว ชั้นแรกนี้ต้องสมณะก่อน เพราะฉะนั้นเขาถึงเรียกว่า สมณกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานทางสายเอก สายเดียวเท่านั้น ที่จะพ้นทุกข์และพบกฎแห่งกรรม ถ้ามโนมยิทธิ หรือเจริญอานาปานสติ ไม่ได้เจริญ สติปัฏฐาน ๔ จะไม่พบกฎแห่งกรรม และจะไม่สามารถจะรู้กรรมที่ตนทำไว้อย่างแน่นอน

สติตัวเดียวนี้มันถอยหลังได้ รู้ครั้งอดีตชาติที่ผ่านมาได้เลย เพราะเราสงบแล้ว สตินี้สำคัญมาก สัมผัสปัญญาารู้ตัวได้ ถอยหลังไปได้เลย แต่วิธีปฏิบัติต้องปัจจุบัน ปัจจุบัน อดีตไม่มารื้อฟื้น เรื่องของคนอื่น ไม่คิด กิจที่ชอบทำ อนาคตอย่าจับมันคั้นให้มันตาย จะผิดหวังเสียใจตลอดชีวิต เอาปัจจุบัน ปัจจุบัน ปัจจุบัน พอนั่งเข้าหน่อย เอ! ที่บ้านเป็นอย่างไร อ้อ! เรื่องโน้นเป็นอย่างนี้ เรื่องนี้เป็นอย่างนั้น เขาไม่ให้กำหนด อย่างนั้น เอาแต่ปัจจุบันที่เราจะมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นมานี้ ก็สรุปได้ว่าสติตัวเดียวนั้นเป็นพฤติกรรม แสดงออกทางจิตใจของเรา ถ้าเราไม่พอใจใครมันออกทางใจเราแล้วเป็นพฤติกรรม เป็นตัวธรรมะ และ ทำให้ใจเราไม่สบายนะ แน่นอนที่สุด แม่เมตตาก็ไม่ออกด้วย หดหมดเลย หมดอาลัยตายอยาก ชังกะตายไป วันหนึ่ง ไม่เกิดประโยชน์ในชีวิตอย่างแน่นอน

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๒ หน้า ๑๒๘ - ๑๓๕

อัสสาสะ – ปัสสาสะ

(การหายใจเข้า – การหายใจออก)

พระราชสุทธินิยามมงคล

การเดินจงกรมนี้ ขอให้ญาติโยมเดินให้ช้าที่สุด ก้าวขวาย่างหนอ ว่างไปแล้วหยุดหายใจ แล้วก็ยกเท้าซ้ายมันจะมีน้ำหนัก ยกขึ้นซ้ายมันจะกดทางขวา “ซ้ายย่าง” ขณะนั้นมันจะกดข้างขวาเข้าไว้ “หนอ” ลงซ้าย กระเบนเหน็บถึงปลายเท้ามันจะตึง จิตจะเป็นกุศล แล้วเดินจงกรมให้ช้า ถ้าเพ่งภาวนาอยู่ จิตจะไม่ฟุ้งซ่านเลย จิตมันจะไปล่องอยู่ที่ปลายเท้าก็ทำให้อวัยวะปกติ

การเดินจงกรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงไว้ ในหลักสูตรของสติปัฏฐาน ๔ ถ้าเราเดินมีสติดี รู้ตัวขณะเดิน อวัยวะจะเข้าไปสู่สภาวะแห่งความเป็นปกติ ท้องจะเคลื่อนย้าย ท้องคือศูนย์สะดือที่ระหว่างท้องจะทำงาน การเดินจงกรมทำให้ไขมันจะถ่วงอวัยวะไว้ดีมาก ท้องจะทำงาน ธาตุทั้ง ๔ ที่เรียกว่า ธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม ก็จะไม่ปกติ พยายามเดินให้ช้าที่สุด ทำให้จิตนี้ไม่ออกไปข้างนอก มันอยู่ที่ปลายเท้า แล้วก็ “ยืนหนอ ๕ ครั้ง”

วิธีปฏิบัติที่นั่นพูดกันมานานก็จริง เวลาจิตที่เรียกว่า “คาบลม” อัสสาสะ – ปัสสาสะ อยู่ตรงนี้เองนะ “อัสสาสะ – ปัสสาสะ” หมายความว่ากระไร เคยถามผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญวิชาการ ตอบไม่ได้เลย คำว่ายืนหนอ ยืนอย่างไร สำรวมจิตปักไว้ที่ปลายผมลงไปนั้น ก็มีหายใจเข้าออกให้ได้จังหวะ เช่นสำรวมเท้าขึ้นมาหายใจอย่างไร “ยืนหนอ” หายใจขึ้น ยืนลงไปหายใจอย่างไร หายใจเข้า ยืนหนอขอให้ทำได้ ยืนอีกหายใจออกให้ยาว เรียกว่า อัสสาสะ – ปัสสาสะให้ยาว หายใจยาวแล้วจิตจะไม่ฟุ้งซ่าน

อันนี้พูดกันมานาน เท้าที่ถามโยม โยมตอบไม่ได้แสดงว่าทำไม่ได้ตามจุดที่สอน ตรงนี้สำคัญมาก “ยืนหนอ” หายใจเข้าไว้ ยืนนี้ตั้งแต่ศีรษะให้หายใจเข้า หายใจเข้าไปเลย ให้ยาวไปถึงเท้า ยืนหายใจเข้ายาว ๆ สูดยาว ๆ อย่างที่ไสยศาสตร์เขาใช้กัน เรียกว่า คาบลม

“คาบลมสำคัญมาก คาบลมนี้อยู่ในจุดสมาธิ เรียกว่า อัสสาสะ – ปัสสาสะ ที่พระพุทธเจ้าทรงทำมา” แต่ทุกคนหรือพระอาจารย์ที่ทำไม่เป็นก็สอนกันอย่างนั้น หายใจเข้ายาว ๆ ไปถึงปลายเท้า แล้วก็ยืนสูดหายใจเข้ามาให้ยาวไปถึงกระหม่อม อัสสาสะ – ปัสสาสะ แล้วจิตจะเป็นกุศล ทำให้ยาวรับรองอารมณ์ของโยมที่เคยฉุนเฉียว จะลดลงไปเลย แล้วก็จิตจะไม่ฟุ้งซ่านด้วย โรคภัยไข้เจ็บมันจะค่อยเบา อวัยวะเลือดลมจะเดินได้อย่างปกติถึงศีรษะลงสู่ปลายเท้า **ตจปัญจกรรมฐาน** ข้อนี้เองพระพุทธเจ้าทรงสอนนักสอนหนา มูลกรรมฐานอยู่ตรงนี้ มูลฐานของชีวิตอยู่ตรงนี้ หายใจยาว ๆ ยืนหนอลงไป หายใจออกยืนหนอ อย่างนี้เป็นต้น

อาตมาไปฝึกหัดสมาธิ หุ่น้ำมันมนต์กับหลวงพ่อจ วัดหน้าต่างนอก จ.พระนครศรีอยุธยา ไปทำมาเดือนแล้วไม่ได้ ไม่มีอภินิหารของน้ำมันเลย วันสุดท้ายจะขอลาท่าน มาบอก “หลวงพ่อ ผมไม่ได้ผลเลย”

คาถาเสกน้ำมันพุทธรณ์ก็ไม่มีอะไร คาถาพุทธรณ์ ๑๐๘ พาทุณมหากานี้ แล้ว อ. ส. วิ. สุ. โล. ปุ. ส. พุ. ภ. มะอะอุ อูอะมะ อะมะอุ อะไรทำนองนี้ ทำไม่ได้ น้ำมันเดือด แล้วจุ่มก็ไม่ได้ ใช้น้ำมันเปล่า ๆ ก่อนใช้น้ำร้อนเดือด ๆ จุ่มก็พองหมด ลื่นพองหมด ทำอย่างไร อ้อ! ตรงนี้เอง อัสสาสะ - ปัสสาสะ ถึงจะเกิดสมาธิ ถึงจะเกิดจิตเป็นกุศล นี่หลวงพ่อบึง วัดหน้าต่างนอก จ.พระนครศรีอยุธยา ท่านก็สิ้นชีวิตไป นานแล้วหลวงพ่อบึง จ.ปราจีนบุรี หลวงพ่ออินทร์ หลวงพ่อเรือง หลวงพ่อเดิม อ้อ ! ใช้อย่างนี้เอง ใช้อย่างนี้เอง แล้วอาตมาก็ได้จุด

พอได้จุด ลองทำคืนนั้น หนึ่งเดือนแล้วที่ไปอยู่กับหลวงพ่อบึง วัดหน้าต่างนอก ก็ลงมือทำตอนตีหนึ่ง หายใจเข้า อ้อ ! ได้เลย หายใจออกก็คาบลม มันก็พุ่งไปตามสมาธิถึงจุดนั้นเลย มันมีพลังสูงมาก มีพลังสูง อ้อ! ได้ตรงนี้เอง เราว่าคาถาให้มันจบ มันก็ไม่ได้ผล เช่นยกตัวอย่าง หลวงพ่อสุข วัดมะขามเฒ่า เสกใบมะขามเป็นตัวต่อ เสกเข้าไปเถอะ ว่าคาถาถูกมันก็ไม่ได้อะไร ไม่เท่ากัน เพราะอัสสาสะ - ปัสสาสะ ลมหายใจ เข้าออกไม่เป็นคาบ ที่โบราณบอกคาบลม เช่น นะโมพุทธานะ หายใจออกไปให้จบ นะโมพุทธานะ พอ ยะธาพุทโมนะ หายใจเข้าให้ได้จบ อ้อ! นี่อัสสาสะ - ปัสสาสะ มันจึงจะมีอิทธิฤทธิ์ของอารมณ์ จิตถึงจะเป็นกุศล เท่าที่ได้ฟังพระอาจารย์สอนมาหลายองค์ท่านทำไม่ได้ท่านก็ทำ บางทีเราทำขวย่างหนอ ซ้ายอย่างหนอ ปากมันว่า จิตมันไม่ใช่อะไรนี้เอง จิตมันไม่ไป จิตไม่เป็นกุศล จึงไม่ได้ผลโดยวิธีนี้ประการหนึ่ง จึงไม่สามารถจะอดทนได้ มีหลายนัย มีความหมายอย่างนั้น

เพราะฉะนั้น ตั้งแต่ไปนะก็ขอให้ตั้งใจจริง ๆ มันจะได้ผล โรคภัยไข้เจ็บที่ว้าแวงโรคได้ ผাগโรคไป เก็บไว้ก่อน แล้วตัวเราก็ไปโดยไม่ต้องเก็บ นี่ใครเป็นคนทำได้ นี่ท่านเจ้าคุณอุบาลี (สิริจันท) วัดบรมนิวาส ที่ท่านสิ้นชีวิตไปนานแล้วเป็นคนทำให้ อันนี้ก็ได้อะไรอย่างนี้ อันนี้ขอให้ญาติโยมตั้งใจจริง ๆ ต่อไป เช่น โยมรื่องให้เก่ง ๆ ใจน้อยเศร้าใจ น้อยใจ มันจะไม่มีเพราะหายใจยาว ๆ ที่อาตมาบอกโยมให้หายใจยาว ๆ โยมก็ไม่ค่อยเข้าใจ ตอนนี้จะเน้นหลักหนักไปทางนี้ให้มาก จะไม่พูดกันลามปาม ต้องทำแล้วให้ได้ด้วยโดยวิธีนี้

ดังนั้น “ยืนหนอ” กว่าอาตมาจะทำให้ได้ ๑๐ ปี ที่ว่ากว่าจะรู้จากพระอุปัชฌาย์ว่า เกสา โลมา นขา ทนตา ตโจ ตโจ ทนตา นขา โลมา เกสา ก็คือ “ยืนหนอ” ๕ ครั้ง นี้เอง กว่าจะรู้เรื่องใช้เวลานานเหลือเกิน “ยืน” หายใจยาว ๆ ผีกตรงนี้ หายใจลงไป สุดหายใจยืนหนอ หายใจลงไปถึงเท้า หยุดลมหายใจ สุดลมหายใจสุดเข้ายาว ๆ

“ยืน” แล้วก็ “หนอ” ว่าในใจนะ ใ้ปากว่านั่นมันผีก ที่ครูเขาบอกว่า “ยืน...หนอ...” นี่ผีกให้เราทำตามหลักวิชานี้ แล้วคนผีกไม่เป็นก็ว่าปากเอา เอาเลยให้ว่าในใจว่า ยืน...หนอ... อย่างนั้นเอง ถ้าจิตไปได้สักครั้งหนึ่งนะ รู้ภาวะของเราเลย ยืนหายใจยาว ๆ ยืนอย่าให้ขาดลมอัสสาสะ - ปัสสาสะ

ถ้าดูในประวัติพระพุทธเจ้าแล้ว อาตมาเคยไปถามพระอาจารย์กรรมฐานหลายองค์ว่า อัสสาสะ - ปัสสาสะ ทำอย่างไรครับ ก็ได้รับคำตอบว่า ก็อดลม อันลม อันที่ไหนเล่า ไม่ใช่อัน อัสสาสะ - ปัสสาสะ คือ คาบลม พระอาจารย์ไสยศาสตร์ท่านว่าอย่างนี้ บางทีคาถายาวตั้งว่า ก็เรากว่าจะว่าจบนี้ก็หายใจตั้งหลายครั้ง แต่ข้อเท็จจริงหายใจครั้งเดียวจบแล้ว คือมันแน่น มันจำแนม พรวดเดียวจบแล้ว หายใจออกไปหนึ่งจบ หายใจเข้ามาพรวดออกไปหนึ่งจบมันจะมีพลังจิต อัสสาสะ - ปัสสาสะ ไม่ใช่ไปอันลมหายใจ บางคนตอบไม่ได้เลยเพราะทำไม่ได้ อันนี้สำคัญมาก ไม่ใช่ไปนั่งกรรมฐานเสร็จแล้ว เราก็ไปสอนกัน อันนี้เราก็นั่ง

หลักหนักไปในทางนี้ให้มาก เราจะเอาคุณภาพ อย่าไปพูดกันอย่างนั้น อย่างคนถึงอันลมได้นะ เช่น นะโมพุทธายะ ว่าไปนี้ยาว ถอยมาสั้น นี้อย่างนี้

ยกตัวอย่าง อาตมาไปเรียนมากับหลวงพ่อดี เคยตามท่านไปจุดธูป กว่าจจะรู้เรื่องนานเหมือนกัน ท่านบอกว่าอยากจะสะเดาะลูกกุญแจใหม่เล่า เป่าลูกกุญแจให้หลุด ก็บอกท่านว่า “อยากครับ ทำอย่างไร ครับ” ต้องใช้จิต เอาจิตไปไข เหมือนเอาลูกกุญแจไปไข โยมมีปัญญาในใจ เอาลูกกุญแจไขจิตให้มันหลุด จิตนี้เป็นลูกดอกกุญแจไขปัญหา ลูกกุญแจคืออะไร คือสติ ไขออกทุกราย คือแก้ปัญหา ไขปัญหา ไขความ แก้ปัญหาชีวิตได้ ไม่ต้องไปถามหมอดูแล้ว อยู่ตรงนี้ คนที่ไปหาหมอดูคือคนโง่ โง่ที่สุด แก้ไขปัญหาไม่ได้ ไปหาหมอดูมากเท่าไร หาเจ้าเข้าทรงมากเท่าไร มีปัญหามากเท่านั้น มีปัญหาจริง ๆ

วันนี้จะมาพูดให้เข้าใจ เติมน้ำมันให้เข้าที่ที่สุดเหมือนคนตาย เวลาจะ “ขวา...ย่าง” ไปกว่าจะลง หนอ มันจะถ่วงซ้าย นี่เห็นไหม เคยสังเกตไหม นี่ถ่วงไว้มันจะตั้งเป้งเลย ให้เข้า ขว้าย่างไป ขาจะสั้น ปีบ ๆ ๆ สติดีมันจะไม่สั้น มันจะตั้งเปรี๊ยะ มันจะโน้มลงไป เวลาซ้ายจะย่าง ซ้ายมันจะยก มันจะหนักเข้าไปทางขวา แล้วเวล้าย่างไปนี่ อวัยวะมันจะตั้งอย่างปกติไม่ได้ก้าวไป สติดีมันจะตั้งอยู่อย่างปกติ โรคจะลดน้อยลงไป โรคภัยไข้เจ็บในตัว มันจะค่อย ๆ หาย เส้นมันจะยึดแล้วก็หย่อนด้วยสภาวะธรรม จากสติสัมปชัญญะนั่นเอง มันจะบอกชัดเลยนะ ขอให้เดินช้า ๆ อย่าเดินไวมันจะถ่วง ซ้ายถ่วงขวาว่างไร เดี่ยวจะเห็นชัดในสภาวะธรรม มันจะตั้งไปหมด ปวดรูดร้าวสทกนธกาย มันสามารถจะมีอานิสงส์ยืดยาว เดินทางไกลได้โดยไม่เหนื่อย โรคภัยไข้เจ็บอาพาธน้อยจริง ๆ เลือดลมจะเดินสะดวก คนที่เลือดลมไม่ดี ยกตัวอย่างพวกสาว ๆ ขอบพระทานโทษ ขออนุญาตกล่าว ประจำเดือนไม่ดี ปวดท้องเก่งนัก ปวดหัว เดินจงกรมช้า ๆ เดินให้มาก ๆ รับรองปวดท้อง ปวดประจำเดือน จะไม่เป็นต่อไป บางคนก็ไม่เอา เดินกันจ้ำ ๆ อย่างนั้นจะไปหายอะไร เพราะสติไม่ดี จิตมันไม่ไข ความมันจะไม่แจ่มใสแสดงออกไม่ได้ ธรรมะมันจะไม่แดงแจ๋ อะไรทำนองนี้ ที่ฝึก ความเจ็บไว้ก่อนเอาตัวไปนะ แน่นอนนี่เรื่องจริง แยกเวทนาออกเป็นสัดส่วนได้เมื่อไร รับรองได้เลย อาตมาเคยถามมาหลายพระอาจารย์

ทำอัสสาสะ – ปัสสาสะให้ได้ ใครทำได้โทรจิตได้ มันอยู่ตรงนี้ มันมีเทคนิคอยู่ตรงนี้ พระอาจารย์ ธรรมฐานยังทำไม่ได้กันเยอะ เอาวิชาการมาสอนกันเยอะ การอยู่ปริวาสกรรม วัดโน้นวัดนี้ทำกันใหญ่โต น่าสงสารและเสียดายมาก มีจุดมุ่งหมายอยู่ตรงนี้เอง อันนี้อย่าลืมนะโยมนะ หายใจเข้ายาว ๆ จากกระหม่อม นี้เอง กระหม่อมนี้เป็นเซลล์ บางคนกระหม่อมบาง บางคนก็เซลล์บาง จะกระหม่อมอ่อน รับรองไหวติงง่าย จังเลย อยู่ตรงนี้มูลกรรมฐาน พระพุทธเจ้าทรงละเอียดมากแต่เราทำกันไม่ได้ พระอาจารย์กรรมฐานไม่รู้ กตตรงนี้ให้แรง ยืนกตอัสสาสะ – ปัสสาสะ “ยืน” หายใจเข้าไว้ “ยืนหนอ” พอสำรวมปลายเท้า หายใจออก “ยืน” หายใจออกไป “หนอ” พอดีเลย ถ้าทำได้คล่องแคล่วว่องไวดี รับรองอัสสาสะ – ปัสสาสะได้ สามารถ จะส่งกระแสจิตได้ ตรงนี้นะอาตมาไม่ค่อยจะพูดให้ฟังเพราะพูดแล้วไม่เข้าใจ ต้องทำให้เข้าใจก่อน แล้วค่อยมาหัดเทคนิคตรงนี้ ได้ตรงนี้ที่รับรองแยกเวทนาได้ ส่งกระแสจิตได้โดยวิธีนี้นะหัดไว้เสียให้ได้ เรื่องไสยศาสตร์ก็เป็นเรื่องเล็กไป อาตมาไปฝึกกับหลวงพ่อดีท่านบอกว่าอยากเป่าลูกกุญแจ ที่คู่กับอาตมา ก็คือ พ.อ.ชม สุคันธรัตน์ แต่อาตมาเลิกแล้ว พ.อ.ชม ท่านรู้ว่าอาตมาทำอะไรได้บ้างไปฝึกกันมาแล้ว ก็อัสสาสะ – ปัสสาสะนี้เอง มีอภินิหารทางโทรจิต

ยกตัวอย่างให้มัดตัว เวลาจะฝึกเป่าลูกกุญแจให้มัดตัวก่อน เอาเชือกมัดขามัดแขนก่อน แล้วเอาไป

ทิ้งไว้ในป่าช้าให้ความกลัวหายก่อน ถ้าคนไหนยังกลัวโน่นกลัวนี่ ไม่ขลังนะ ไม่ขลังแล้วทำอะไร คาถาไม่มีอะไร นวรศุคน ๙ (หมายถึงคุณของพระพุทธเจ้าผู้เป็นพระอรหันต์ ๙ ประการ ได้แก่ พุทธคุณ ๙) ว่าถอยหลังกลับ ว่าคาบลมอย่างนี้เอง หายใจเข้า ๑ จบ หายใจออก ๑ จบ พอหายใจเข้าแล้ว อย่างมัดตัวนี้มัดหลายเงื่อนกันจ้งเลย จะแก้อย่างไรได้ นี่ยกตัวอย่างให้โยมฟัง หายใจเข้า ๑ จบ หายใจออก ๑ จบ พอพลังจิตมันสูง อัสสาสะ - ปัสสาสะมันสูง ความดันเพดาน เพดานนี้ตันกระหม่อมจะแข็ง มาจากไหนมาจาก "ยีนหนอ" นี้เอง ยีนหนอพอดหายใจเข้าเป็นคาบลม หายใจออกเป็นคาบลม สมาธิมันจะไปกับลมหายใจ มันจะพุ่งไปที่มือนี่ แล้วมันจะหลุดไปเองเลย เชือกที่ผูกนี้หลุดไปเลยอย่างนี้เอง แต่ทุกคนไม่รู้ไปเรียนแต่คาถา ให้อีกก็เหมือนปีกไม่สำเร็จ มันอยู่ที่คาบลมอัสสาสะ - ปัสสาสะ

อานาปานสติ ที่พระพุทธเจ้าสอนก็ได้จากสติปัฏฐาน ๔ ที่เราต้องทำกัน ถ้าหากนอกประเด็นที่ไปทำกันไม่ใช่ "พองหนอ - ยุบหนอ"

ถ้า "ยีนหนอ" ได้แล้ว ได้หมด ได้อย่างไร ขณะนั้นโยมกำลังคิดอะไรไม่ออก เสียใจ มันเกิดมีฟุ้งซ่านเข้ามาในใจ นั่งตรงไหนก็ได้ หายใจยาว ๆ จากจมูกถึงสะดือเท่านั้น และง่ายกว่ายีนหนอ ยีนหนอนี้ยากทำยีนหนอได้แล้ว ที่สั้น ๆ แค่มุมถึงสะดือทำไมจะทำไมได้ หายใจเข้ายาว ๆ ไปถึงสะดือ หายใจออกไปถึงจมูก แล้วเอาจิตปักไว้ที่ลิ้นปี่ ตั้งสติให้มัน คิดหนอ เสียใจหนอ จะถูกไขออกมามีด้วยลูกกุญแจ เสียใจเรื่องนี้แก้อย่างนั้น นี่แก้ได้ผลอย่างนี้ ได้มาจากยีนหนอนะ

นี่คาบลมมันมีพลังจิตสูง ผลพลอยได้เยอะหลายอย่าง ยกตัวอย่าง เราหลับตานึกถึงนาย ก. นาง ข. อยู่ตรงไหนนึกไว้ อัสสาสะ - ปัสสาสะมันมาแล้ว มันจะพุ่งไปตามลมหายใจ ถึงนาย ก. นาง ข. พอดี ให้เขาอยู่เย็นเป็นสุข ได้ผลเลย จิตใจจะไม่เป็นอกุศลกรรม นี้อธิษฐาน ตั้งมั่นยีนหนอขอให้ทำซ้ำ ๆ ไว้ หายใจยาว ๆ ไว้

บางที่ที่อาตมากล่าวไว้ ถีบจักรยานช้า ๆ ถีบยาก มันคอยจะล้มลงไป แต่ถ้าถีบยาก ๆ ได้แล้ว ไม่ล้มแล้วเรื่องเร็วเรื่องเล็ก อายุมากแล้วเดินอย่างไรก็ไม่ล้ม ส่วนใหญ่จะไม่เป็นอัมพาต อัมพฤกษ์

"พองหนอ - ยุบหนอ" ได้จิงหะ ลมหายใจอัสสาสะ-ปัสสาสะ จาก "ยีนหนอ" รับรองได้เลย โรคภัยไข้เจ็บไม่มี อย่าลืมนะคนที่มิโรคนี้มาจากท้องนะ อวัยวะไม่ได้ตั้งอยู่ในความปกติ นี่อาตมาไม่ได้อธิบายลึกซึ้ง เพราะเห็นได้ว่าพวกฝรั่งเขาจะเอาศพไปไหน เขาจะผ่าท้องทิ้งเลยนะ จะล้างท้องให้หมดไปเลยแล้วเขาเอาพวกยาฉุน ๆ ยัดในท้องแล้วเย็บ รับรองศพไม่เน่าเลย คนเราจะเน่าเน่าที่ท้องนะ คนที่ธาตุไม่ปกติจึงมักมีโรคแสดงออกทางกายซัด ถ้าท้องปกติจะไม่มีโรคนะ คือ "พองหนอ - ยุบหนอ" นี้สำคัญมากนะ ท้องนี้มีประโยชน์เหลือเกินนะ

เพราะฉะนั้นจะเสกอะไรต้องคาบลมอัสสาสะ - ปัสสาสะ นี้มีความหมายมาก บางทีน้ำกร่อย ๆ นี้ หายใจเข้า ๑ จบ หายใจออก ๑ จบ โดยไม่ต้องใช้คาถาเลย อัสสาสะ - ปัสสาสะ พังจิตออกไปตามลมหายใจ มันจะมีพลังที่น้ำ น้ำจะกลายเป็นรสทันที

ใบพลูเอามา ๓ ใบ ใบพลูนี้มันเผ็ด ลองดูเลย หายใจเข้า ๑ จบ อัส - ปัส หายใจออก ถ้าเราจะใช้คาถาก็ได้ ใช้จิตพุ่งไปตามคาบลมให้ได้ระยะยาวไปที่ใบพลู ใบพลูจะเปรี้ยวทันที สูงกว่านั้นใบพลูจะหวาน นี่มาจากกรรมฐานทั้งหมด บางคนไม่รู้ รู้ไม่จริง

คาถาโบราณเขาว่าอย่างนี้ ว่าคาถา **อัส - ปัส** อันลมแล้วเอาลิ้นกดเพดาน เขาว่าป็นยังไม่ออก พลุยังไม่ได้ จริงเลยเห็นจริง ถ้าจิตสงบนะเป็นได้เลยนะ ถ้าว่าแต่คาถาหมื่นจบก็ไม่มีอะไร พลุมันก็ดัง ตะเกียงมันก็ไม่ดับ มันมีความหมายมาก

ท่านครูบาศรีวิชัยทำได้เก่งมาก ที่นี้เราทิ้งแล้ว เอาเรื่องจริงที่ทำให้พันทุกข์ดีกว่า ทำไมจะไปตก จุดนั้นอยู่ต่อไปเล่า มีความหมายมากไม่ต้องไปเป่ายันต์เป่าอะไรหรอก ใช้จิตเป็นกุศลแผ่เมตตาไปใช้ได้

คุณอย่างหลวงพ่อบุญมี ท่านจะตายแล้ว เอ้า ! ช่วยท่านหน่อย ถ้าจำเป็นจะตายก็ให้มีสติหน่อย รับสังฆทานก่อน แผ่เมตตา ก่อน แล้วขอไปเยี่ยมท่าน แล้วแผ่เมตตา **“อัส - ปัส”** ลงไป ท่านล้มตาลีเลย พอตกกลางคืน พระอุปัฏฐากที่อยู่ที่วัดไม่ได้เจอกัน ท่านฝันว่าอาตมาไปบีบให้ ค่อยยังชั่วเลย ออกจากห้องไอซียู เลยไปไว้ในห้องพักฟื้น นี้อายุ ๘๔ แล้ว นี่ทำให้ได้อย่างนี้

บางที จะไตรจิตให้ลูกให้หลานอยู่ไกลแสนไกล ให้ทำอย่างนี้ แผ่เมตตาออกไป มันมีความหมายมาก ขอให้ทำได้นะ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๗ หน้า ๒๗๓ - ๒๘๑

เก็บอารมณ์

พระราชสุทธินิพนธ์

พระที่บวชแค่ชั่วคราว เช่น พรรษาเดียว ๓ เดือน ๑ เดือน เป็นต้น จะมัวมาท่องอันดับไปสอบ นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ยังไม่ได้ แล้วจะเรียนปริยัติได้อย่างไร ต้องรีบเรียนสันโดษ เรียกว่า ภาวนาปฏิบัติ ปฏิบัติเชิงสันโดษ สันโดษแปลว่าอะไร เรียนสันโดษมักน้อย เรียนอะไรจะดีละ ต้องเรียน สติปัฏฐาน ๔ กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน สันโดษเลย ไม่มีเวลาจะมานั่งท่องหนังสือแล้ว เพราะว่าเราเข้ามา มีกิจการงานของฆราวาสมาก โยมทั้งชายและหญิงต้องประกอบอาชีพการงานเลี้ยงบิดามารดา เลี้ยงบุตรธิดา และบางคนต้องไปเลี้ยงหลานต่อไปด้วย

กิจการงานของฆราวาสมีมากคือ มีอาชีพ แต่พระภิกษุงานการมากกว่าโยมแต่ไม่มีอาชีพ ไม่ต้องไปหาอาชีพเพราะอาชีพของพระคือ ปัจจัย ๔ บิณฑบาต จีวร เสนาสนะ คิลานเภสัช อาชีพของพระคือ อาชีพการกุศล สอนญาติโยมให้ปฏิบัติธรรม ให้มีบันไดสวรรค์ มีบันไดนิพพานสอนให้มีบันไดมีขั้นตอน อาชีพของท่านพระภิกษุนี้ไม่เหมือนโยม ถ้าพูดถึงกิจวัตรแล้วมากกว่าโยมมากหลาย ถ้าใครทำกิจวัตร ทุกข้อแล้วรู้สึกว่ามีหลายร้อยข้อมากมาย กิจที่จะต้องห้ามมีถึงสองร้อยยี่สิบเจ็ดข้อ คือ ห้าม ไม่ใช่ศีลพระ มากนะ ศีลก็มีเท่ากัน คือ ไตรสิกขา ๓ ศีล สมาธิ ปัญญา มีเหมือนกันหมด ถ้าญาติโยมปฏิบัติ ไตรสิกขา ๓ ทศพิธราชธรรมสรุปเหลือไตรสิกขา ๓ ศีล สมาธิ ปัญญา สรุปสันโดษ สติสัมปชัญญะ ด้วยการปฏิบัตินี้เอง สติสัมปชัญญะสรุปเหลือ ๑ คือ ความไม่ประมาท ทำอะไรอย่าประมาท จะพลาดจะพลั้ง จะเสียเวลา เสียหน้าที่การงาน อย่างนี้เป็นต้น อันนี้ชัดเจนมาก

เพราะฉะนั้น เราท่านทั้งหลาย บางท่านก็มีเวลาเพราะเรียนทั้งอันดับ เรียนทั้งสันโดษ บางคน ฆราวาส ก็ไปสอบธรรมศึกษา ใกล้จะสอบแล้ว บางท่านมีเวลาว่าง เอาเวลาว่างไปศึกษาพระอภิธรรม จิตมีสิทธิ์ ลุณิพพานไปด้วย ถ้าไม่ว่างก็เอาแต่งงานหน้าที่ ก็คือเรียนสันโดษ เรียนปฏิบัติงาน เรียน คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้ายแลขวา คู้แขน เขยียดขา นี่เรียนสันโดษ ต้องมีสติ สตินี้เป็นผู้นำ เป็นผู้นำแล้วต้องตามไปคู่ด้วย คือตัวอะไร ตัวสัมปชัญญะต้องนำและต้องตามดู สตินำจิตให้สร้างความคิด สัมปชัญญะตรวจตรา ท่านทั้งหลายเป็นพ่อแม่ ก็ต้องนำลูกให้ดีแล้วตามไปดูลูกด้วย แต่ก่อนจะนำลูก และตามดูลูก ต้องนำตัวเอง ก่อน การเจริญกรรมฐานเป็นการนำ สติเป็นตัวนำ สัมปชัญญะเป็นตัวตาม ตามดูว่าถูกต้องไหม เรียบร้อย หรือเปล่าประการใด นำกับตาม บวกผนวกกัน เรียกว่า ตัวปัญญา ตัวไม่ประมาทดูแล้วดูอีก ชั่งแล้วชั่งอีก ตามดูแล้วดูอีก คือ ตัวรู้ รู้ในปัญญา รู้ในการแก้ไขปัญหาวางนี้เป็นต้น จะเป็นประโยชน์แก่ท่านเอง

การเจริญกรรมฐาน ไม่ใช่มานั่งหลับตาไปสวรรค์นิพพาน เพื่อต้องการฐานทัพให้แน่น ต้องการเอาสมบัติมนุษย์ให้ครบถ้วนทุกประการ แต่แล้วเกิดมานี้สมบัติมนุษย์ยังไม่ครบ ยังทำอะไรที่จำใจจำจด หมดอาลัยตายอยาก ความเป็นมนุษย์ไม่ครบ ถ้าความเป็นมนุษย์ท่านครบ ท่านจะไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน สัตว์ จะไม่ล่วงประเวณีในสังคม จะไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ แล้วก็ไม่ได้ดื่มสุรายาเมา ถ้ายังดื่มสุรายาเมาอยู่นั้นเป็นมนุษย์ไม่ครบ

การเจริญกรรมฐานที่วัดอัมพวัน ต้องการฐานนี้ ถ้าท่านตั้งสติดี นำตัวเองตามดูตัวเอง คือสัมปชัญญะ ให้ตัวกำหนดนี่เป็นตัวนำ ให้หนอเป็นตัวตาม คิดหนอ... หนอนี้จริงจัง รู้จิตให้รู้ตัว เรียกว่าตัวตาม ต้องจำให้ได้ บางทีถามตอบไม่ได้เลย ไม่รู้อะไรเป็นตัวนำตัวตาม เรานำตัวเองก่อนแล้วตามไปดูตัวเอง คือสัมปชัญญะ รู้ตัว รู้ทั่ว รู้นอก รู้ใน รู้กาลเวลา รู้กาลเทศะ รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ รู้จักการอ่อนน้อม ถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ รู้กตัญญู รู้เหตุ รู้ผล รู้ข้างต้น รู้ชนปลาย รู้เกิด รู้ดับ รู้เกิดแล้วรู้ดับ รู้ว่านี่จะรู้อะไร ต่อไปอีก รู้บาป รู้บุญ รู้คุณ รู้โทษ รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ และไม่เป็นประโยชน์ ต้องรู้แบบนี้ ถึงจะเป็น มนุษยชาติ มนุษยชนเดี๋ยวนี้เป็นมนุษย์ครบไหม ขอเรียนถามท่านทั้งหลายที่มาบวช นี่ต้องถามมนุสโสสิ เป็นมนุษย์หรือเปล่า อามะ ภัณฑะ เป็นมนุษย์แต่ไม่ครบ ร่างกายเป็นมนุษย์ จิตใจยังแล้ว นิริยะ จิตและใจ ยังเป็นเปรต จิตใจยังเป็นเดรัจฉานหนอ จิตใจก็ยังเป็นมนุษย์ไม่ได้ จึงต้องบวช บวชก็คือต้องเรียนชีวิต

ปฏิบัติกรรมฐาน ต้องการจะเข้าใจชีวิตของตนเอง จะได้อ่านตัวออก จะได้บอกตัวได้ จะได้ใช้ตัวเป็น จะได้เห็นตัวตาย จะได้คลายทิฐิ จะได้ดำริชอบ จะได้ประกอบกุศล ท่านจะได้ผลอนันต์ เป็นหลักฐาน สำคัญ ทั้งนำทั้งตาม โปรดทำความเข้าใจตัวเอง ว่าตัวสัมปชัญญะ เป็นตัวตรวจ ตัวตามดูว่าทำนี้มีนัตถุ หรือทำผิด ตัวสติเป็นตัวนำจิต ให้ระลึกเสมอว่าจะทำอะไร ให้จิตมันรู้ว่าทำอะไร คือตัวนำ ตัวตามก็คือ ตัวสัมปชัญญะ บางคนถามตอบไม่ได้เลยแล้วจะไปสวรรค์หรือ แค่อ่านดูมนุษย์ยังไม่เป็นมนุษย์แท้ ยังไม่ มนุสโสสิ เป็นมนุษย์หรือ อามะ ภัณฑะ เป็นมนุษย์เจ้าคะ ถึงจะให้เรียนให้บวช คนที่เป็นเดรัจฉานร่างกาย เป็นมนุษย์ พูดไม่รู้เรื่อง มันไปขวางคนโน้น ไปขวางคนนี่ตลอดเลย แล้วจะรู้เรื่องอะไร ต้องมีตัวนำ ตัวตาม ตัวเหตุ ตัวผล ตัวซึ่ง ตัวดู ตัวรู้แห่งปัญญา การเจริญกรรมฐาน ต้องการจะทราบตัวนี้ ทราบตัวเข้าใจของ ธรรมชาติ ถ้าเราไม่เข้าใจตัวเองแล้วจะไปเข้าใจคนอื่นเขาได้อย่างไร เข้าใจคนอื่นไม่ได้เลย อย่างนี้เป็นต้น

โยมหญิงโยมชายโปรดทราบ เรามานั่งกรรมฐานต้องการตัวนี้เป็นตัวหลัก เป็นยาของพุทธบริษัท ยาพุทธโอสถ สดชื่นในจิตใจ กินแล้วก็หายโรคหายภัยทุกชนิด ขอให้กินจริง ๆ แต่ทำเล่น ๆ กัน จะพบของ จริงใหม่ พบไม่จริง ที่ได้ไม่เอา ไปเอาที่ไม่ได้ ใ้อที่จริงก็ไม่ชอบ ไปชอบที่ไม่จริง ขยันนอกหน้าที่การทำงาน งานและหน้าที่ไม่ค่อยขยันเพราะไม่มีตัวนำ ไม่มีตัวตาม ถ้าท่านมีสติประจำจิตอยู่ตลอดเวลา จิตท่าน จะไม่เสีย จิตจะไม่ตกต่ำ จิตจะไม่ตก จิตจะรู้สึกซึ่งในปัญญา คือ สัมปชัญญะ เป็นตัวตามดู ให้มันรู้ชัด ว่านี่ ยกแก้วมา คือ สติบอกให้ยกแก้วมา เอาน้ำมารับประทานอยากกินหนอ...อยากกินหนอ...กินหนอ นี่คือ ตัวสติ แต่ตัวสัมปชัญญะมันจะรู้ว่าหิวน้ำ กินเพื่ออะไร กินเพื่อแก้ความกระหาย ให้สดชื่น นี่ตัวตามต้องตาม ดูว่า น้ำที่จะกินสะอาดหรือสกปรก น้ำที่ดื่มนี้จะดื่มส่งเดชไม่ได้ ซึ่งเราจะกำหนดกรรมฐานว่า กินหนอ... ตักหนอ...กินหนอ...เคี้ยวหนอ...กลืนหนอ...ไม่มีใครกำหนดเลย ไม่นำไม่ตาม แล้วท่านจะกินเพื่ออะไรหรือ ถ้าท่านจะไม่รู้คำว่า โภชนมัตตัญญูตา รู้จักประมาณในการบริโภค อย่ากินมาก นอนมาก มันจะตายไว กินน้อย นอนน้อย พูดให้น้อย ทำความเพียรให้มาก ท่านจะรู้จริง รู้สิ่งในตัวของท่านที่เร้นลับอยู่ใน จิตใจ ถ้าท่านแสดงออกมาให้เราทราบ เวลายืนหนอ ๕ ครั้ง สตินำยืนหนอ... สัมปชัญญะตาม ตามดูว่า สติกับจิตมันอยู่ด้วยกันไหม มันไม่ได้อยู่ด้วยกันเลย จิตยืนหนอ... ไปแล้ว สติยังไม่ไป นี่ตัวสัมปชัญญะ มันจะบอกยังใช้ไม่ได้ ตัวตามดูเพราะว่าจิตมันไวสติมันช้ากว่า มันจะเข้ากันไม่ได้ ต้องทำใหม่ ยืน...หนอ... สัมปชัญญะรู้ตัวเลย อ้อ! เข้าใจแล้ว ต้องการให้มีสติสัมปชัญญะในการยืน ต้องการมีสติสัมปชัญญะในการ เดินจงกรมต้องการมีสติสัมปชัญญะในการแก้ปัญหาที่มันเกิดขึ้นเฉพาะหน้าในปัจจุบันนั้น

อดีตเป็นความฝัน ปัจจุบันเป็นความจริง อนาคตไม่แน่นอน มันจะได้บอกเรา อะไรเป็นตัวบอก ตัวสัมปชัญญะ ตัวรู้ณะเป็นตัวบอก ตัวตามดู อย่างนี้ แต่ญาติโยมทั้งหมดเลยไม่ได้ปฏิบัติกัน มัวแต่เอา พองยุบอย่างเดียว เอาญาณ ต้องการญาณขึ้น เดินจงกรมถึงระยะ ๖ แต่ไม่ได้เรื่อง ไม่คิดว่าจะตามดูหรือ ไม่คิดว่าจะนำจิตของตัวเอง เลยไปให้คนอื่นจูงจมูก จูงเข้าไป อย่างนี้เป็นต้น แล้วมันจะได้อะไรหรือ จะไม่ได้เลย ต้องกำหนดเป็นตัวนำ โกรธ ต้องนำดูชิ โกรธหนอ...ที่ลึ้นปีนะ โกรธหนอ...โกรธ...หนอ ตัวโกรธนี้สิกำหนด มันเป็นตัวสติ บอกนำให้รู้ว่าอริยสัจ ๔ ทุกข์เกิดเพราะความโกรธ สมุทัยมันจะบอกว่า โกรธเรื่องอะไร สัมปชัญญะมันจะบอก พอสัมปชัญญะบอกแล้ว นิโรธแจ้งแก่ใจ ทำให้แจ้งถึงใจ จิตแจ้งเมื่อใด สัมปชัญญะก็พบเกิดในปัจจุบัน มรรค แปลว่า ดับแล้ว มรรค แปลว่า ดับได้แล้ว แปลอย่างนี้สิ แปลว่า เดินทางถูกต้องแล้ว ถูกอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ขณะนั้น ที่ปฏิบัตินั้น มันจะบอกมาชัดเจน ชั้นที่ ๕ รูป นามเป็นอารมณ์ เมื่อวานอธิบายให้โยมฟังแล้วว่า อายุตนะ ๖ ทวาร ๖ เป็นที่มาของกิเลส เป็นที่มาของบาป เป็นที่มาของสวรรค์ นิพพาน อยู่ตรงนั้น นรกสวรรค์อยู่ตรงนั้นเลย ตั้งสติมาแล้ว ก็ตามดูชิ เป็นบาปหรือเป็นบุญ บุญ บาปนี้มาจากทวาร ๓ กายทวาร วาจา ไม่แสดงออก ถ้าทวาร ๖ แน่นอนแล้ว ถ้าสติดี จิตใจดีแล้วมันก็แสดงออกมาโดยทางกาย กายกรรม ๓ วาจากรรม ๔ มโนกรรม ๓ ขัด กายก็เป็นบุญ วาจา จิต ก็เป็นบุญ จิตใจก็เป็นกุศล ออกมาอย่างนี้ชัดเจน ทำตรงนี้ให้มันได้ก่อน ไม่ต้องไปเอาญาณ

บางคนมาบอก วัดนี้ปฏิบัติอย่างนี้หรือ ญาณต่ำหรือฉันไปวัดโน้น มีญาณ ๑๖ เดินจงกรมระยะ ๖ แล้วถึงจะกลับบ้าน แล้วได้อะไร มาทางนี้ถาม บอกทำ พองหนอ...ยุบหนอ...ดูชิ อะไรเป็นตัวพอง อะไรเป็นตัวยุบ อะไรเป็นตัวจิต อะไรเป็นตัวกำหนด ตอบไม่ได้เลย ตอบไม่ได้ ใช้ไม่ได้ สอบตก สอบตกแล้ว ปวดหนอ ปวดหนอ ตัวปวดนี้เป็นตัวสติ หนอมันปวดก็เปอร์เซ็นต์ มันปวดมากถึงขนาดนี้หรือ คือตัว สัมปชัญญะ ตัวรู้ ตามดู รู้หนอ...รู้หนอ... แจ้งหนอ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เวทนามันก็หายไป จิตก็ไม่ไป ยึดมันถือมันในเวทนานั้น เพราะเราจริงจัง ถ้าจริงจัง แล้วจิตมันพลิก จำไว้ให้ได้ ถ้ารู้ไม่จริงจิตมันเกาะ จิตมันเกาะ มันอยากจะรู้ จิตนี้มันอยากรู้ แต่มันก็ไม่รู้จริง จะไปรู้ปลอมขึ้นมา อย่างนี้ใช้ได้หรือ ตายให้มัน ตายสิ นี่เวลาฝึกใหม่ปวดหนอ... โอ๊ย หนไม่ไหวแล้ว เอาตายตาย ตายตาย นำเวทนา สัมปชัญญะรู้ว่ามัน ปวดก็เปอร์เซ็นต์ มันปวดตรงไหน โอ๊ย เหมือนเข็มมาแทงกระดูกเลย ก็นรอนนี่ เอ้า! ตายตาย ตายตาย พอรู้จริงแล้วเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป มีทั้งตัวนำ มีทั้งตัวตาม ขอโปรดทำความเข้าใจด้วย

เมื่อวานก็ได้ฟังแล้วนะ นี่จะพูดซ้ำ นี่ฟังมาแล้วขอให้ฟังกันหน่อย บางทีพูดให้ฟังไม่อยากจะฟังแล้ว เลยไม่อยากไปตามดูตัวเอง ไปตามดูคนอื่นเขาทำไม ไปนำคนอื่นเขา แล้วตามคนอื่นเขา ต้องนำตัวเองก่อน การเจริญกรรมฐาน ต้องการนำตัวเอง แล้วต้องการตามดูตัวเองก่อน พอดูตัวเองได้รู้ชัดแล้ว จะได้ไปนำ ลูกเรา ลูกเราให้เรียนหนังสือ เรียกว่าบวช ลูกเราสำเร็จปริญญาโทถือว่าบวชแล้วนะ บวช บวชวิชา บวชได้ วิชาความรู้ แต่การบวชใจไม่ต้องมานุ่งเหลืองหม่นเหลือง อย่างนี้เรียกว่าบวชจิต แต่บวชร่างกายสังขาร บวชเหตุ บวชผล บวชต้น บวชปลาย ก็คือบวชเรียน เป็น วิมุตติ ละมัจฉริยะ แปลว่าต้องเรียนทุกอย่าง ถ้าไม่เรียนมันก็ไม่รู้ ไม่ดู ไม่เห็น ไม่ฟัง ไม่ได้ยิน ไม่ทำก็ไม่เป็น จะลำเค็ญย่ำแย่จนแก่ตาย มันจะออกมา นี้ชัดเจนมาก แล้วท่านไปนำใคร เลยไปนินทาคนอื่นเล่า ๆ นำคนโน้น ตามดูคนนี้ ดูเขาทำความชั่วกันนะ ดูเขานินทา ไปฟังเขานินทา กัน เหลวเหลกแตกลาญ นี่หรือกรรมฐาน ไม่ใช่กรรมฐานวัดอัมพวัน อย่างมาใช้ ในวัดนี้ไม่ได้ ต้องตามดูตัวเอง ต้องตั้งสติเป็นตัวนำตัวตามสัมปชัญญะ รู้หนอ...รู้หนอ...ที่ลึ้นปีนั้น

ทำให้มันได้ ง่วงหรือ ง่วงกำหนดใหญ่เลย ง่วงหนอ... ง่วงคือ ตัวนำ ตัวตามคือ หนอ ง่วงขนาดไหน โอ้อโฮ ! หนอไม่ไหวแล้ว ตามมันอยากจะหลับ ลืมไม่ขึ้นแล้ว มันจะรู้ขึ้น รู้หนอ พอรู้จริงซะมันก็หนีเลย ตัวกิเลส ถีนมิทธะ มันก็หนีไป ตัวสว่างก็มาแทนที่ สร้างความดีกันต่อไป ความง่วงก็หายไป บอกเมื่อวานแล้วนะ บอกง่วงต้องเดินจงกรมใหม่ เดินใหม่ กำหนดไม่หาย ต้องเดินใหม่ เดินแล้ว เดินอีก เดินแล้วมานั่งเดี่ยวมัน จะหายง่วง ถ้าไม่หาย กำหนดที่หน้าผากเลย ง่วงหนอ... กำหนดไป ร้อยครั้ง พันครั้ง เดี่ยวหายเลย เท่านั้นเองทำไมได้ แล้วโยมจะไปทำอะไร เสียสัจจะ เสียสัจจะ จะสักครั้งเดียวเสียตลอดไป ออกแขกไม่ดี จะเล่นไม่ดี ลีเก ละคร อย่าให้เสียสัจจะ สมาทานแล้วอย่าเสีย บำเพ็ญศีลแล้วอย่าให้เสียศีล บำเพ็ญทาน แล้วอย่าให้เสียทาน บำเพ็ญกุศลภาวนาอย่าให้เสียภาวนาในตัวเรา นี่เป็นต้น

แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่มาปฏิบัติกันร้อยทั้งร้อยเลยไม่ได้เคยกำหนด เสียใจก็ไม่กำหนด ดีใจก็ไม่ กำหนด ไม่นำไม่ตาม แล้วโยมจะไปตามใคร กลับไปบ้านแล้วก็เหมือนเดิมหรือ ต้องนำตัวตลอด กลับไปบ้าน แล้วเราประกอบอาชีพการงานมันจะได้ขยันขึ้น ตัวนำ ตัวตาม มีอยู่ในคนใด คนนั้นจะ หนึ่ง ขยัน จะไม่ขี้เกียจ จะขยันต่อในหน้าที่การงานของตนจะไม่ขยันนอกหน้าที่การงาน และสอง ไม่มีความประมาท มีเหตุผล มีปัญญาแก้ไขปัญญา จะจัดงานจัดการ ก็เรียบร้อยดีทุกอย่าง จะทำอะไรก็เรียบร้อยหมด ตรงนี้ดู ตรงนี้ ท่านทั้งหลายจะเป็นพระสงฆ์องค์เจ้า เป็นฆราวาสก็ตามเหมือนกันหมด แต่เรามีธรรมะเข้าไป มีทั้ง นำทั้งตาม ท่านจะทำงานได้เรียบร้อย ทำอะไรไม่รู้จักเหนื่อย ไม่มีความลำบากใจแต่ประการใด คือ ขันติ ความอดทน มันจะเกิดขึ้นแก่ท่านเองบางท่านไม่ได้สนใจเลยนะ เสียงหนอก็ไม่เคยกำหนด นี่ท่านไม่นำ ไม่ตาม แล้วท่านจะรู้ว่าคนที่เขาพูดนะ โทสะหรือมดเท็จ ก็ไม่รู้ก็ ไม่รู้ไม่ใช่กรรมฐานนะ เห็นหนอ... เห็นด้วย อะไร เห็นหนอ... นี่ทวาร ๖ มีทั้งบาป มีทั้งนรกสวรรค์นะ เห็นหนอ... **ชอบมากเป็นโลภะ ไม่ชอบเป็นโทสะ ไม่มีสตินำและตาม เป็นโมหะ ตายเป็นเปรตด้วยโลภะ โทสะตายลงนรก โมหะเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน** นี่สวรรค์นรกอยู่ตรงนี้เอง เสียงหนอ ชอบเสียงเพราะเป็นโลภะ ไม่ชอบเสียงที่เขาต่ำเป็นโทสะ ถ้าขาด สติสัมปชัญญะ ไม่กำหนดที่หู ที่ได้ยินเสียงเป็นโมหะทุกราย ไม่มีผู้นำผู้ตามก็โง่กันต่อไป แล้วตายก็ลงนรก ไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน อยู่ตรงนี้ อันหนึ่ง กลิ่นหนอ...เหม็นจังเลยไม่ชอบเป็นโทสะแล้ว กำหนดซะ อย่าให้มัน เลอะเทอะ กำหนดว่ากลิ่นหนอเฉย ๆ อย่าไปบอกว่าเหม็นหนอ เดี่ยวก็เหม็นกันอยู่ในจิต กลิ่นหนอ... กลิ่นหนอ... เหม็นจัง เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ความเหม็นก็คือความหอม ถ้าเกิดของดีคือศีล ศีลนะมันหอม มันหอม เหม็นคือร่างกายหรือจะเหม็นกลิ่นในร่างกาย แต่ความดีของเขามี ก็เรียกว่า หอมอบอวลทวนลม เป็นต้น นี้อย่างนี้ละ ไม่ใช่หนังหลับหูหลับตา ไม่รู้ไปเหนือไปได้ แล้วต้องมาถามเอาตมา “ญาณ อันได้ญาณ อะไร” ก็ต้องไปหาญาณหลวงพ่อคุณ หลวงพ่อคุณมีญาณเดียว ท่านบอก ถ้าอย่างนี้ไม่ใช่ญาณอย่างนั้น เอาสมบัติมนุษย์ไว้ก่อน พอเราตั้งสมบัติมนุษย์ไว้ได้แล้ว จิตใจกับบริสุทธิ์ จิตใจก็เป็นกุศล ไปทำอะไรก็ไม่ไปนรก มนุษย์นี่จิตมันสูง เดรัจฉานมันไม่มีปัญญา มันถึงขวางโนน ขัดคอคนนี่ เป็นต้น เรียกว่าเดรัจฉาน เดรัจฉาน ขอประทานโทษ ขออนุญาตกล่าว เข้าใจว่าสุนัข ไม่ใช่ ! เดรัจฉาน แปลจากบาลีว่า ขวาง ขัดคอ ใครจะ ทำดีตรงไหน ก็ไปขวาง ไปนินทาเขา นั่นแหละพวกเดรัจฉาน ไม่ใช่อย่างที่ว่า ขอประทานโทษ คิดว่าสุนัข มันก็ใช่เหมือนกัน แต่โดยวิธีปฏิบัติก็อยู่ในคนเรานี่ คนที่โง่ คนที่เง่าเต่าตุ่นแล้วก็ไม่มีบุญกุศลแต่ประการใด มันก็ไปขวางคนโน้น ขัดคอคนนี่ เขาจะสร้างความดีที่ไหนก็ไปขัดไปขวางเขา นี่คือเดรัจฉาน นี่ถือเป็นมนุษย์ แบบนั้น

ถ้าเราไม่เจริญกุศลภาวนา ขอให้ได้ฐานทัพแห่งมนุษย์เป็นมนุษย์สมบัติ พอสมมุติมนุษย์สมบัติท่าน เต็มครบร้อยเปอร์เซ็นต์แล้ว สวรรค์ท่านจะไปเองโดยไม่ต้องสอน ถ้าท่านมีความสะดวกสบายปลอดภัยชีวิต และทรัพย์สิน มีที่พึ่งทางใจครบ ท่านจะไปนิพพานได้ นิพพานัน ปรหม์ สุขิ อะไรจะสุขเท่านิพพาน ไม่มี เจือปน นิพพานัน ปรหม์ สุขิ นิพพานสูญไปด้วยกิเลส กิเลสสูญไป ความโลภ ความโกรธ ความหลง ไม่มี อยู่ในตัวตนนั้น ถ้าว่านิพพาน ดับสนิทไม่มีติดเป็นเชื้อไข่อีกต่อไปแล้ว เรียกว่านิพพาน ก็ง่ายขึ้น แต่ความ เป็นมนุษย์ยังไม่ครบ ท่านไม่ต้องหวังไปสวรรค์ ไม่ต้องหวังไปนิพพาน ทำบุญบาปเดียวจะไปสวรรค์ได้หรือ แล้วทำบุญตั้งร้อยตั้งชั่งหวังไปสวรรค์ แต่จิตใจมันต่ำ จิตใจไม่เป็นมนุษย์ไปไม่ได้หรอก ไม่ได้เอาสตางค์ มาสร้างกุฏิแล้วไปสวรรค์นะ มันต้องมีประกอบกัน จิตท่านถึงไหม ถึงทานนั้นไหม หวังผลตอบแทนไหม ท่านมีศีลไหม ท่านมีภาวนาไหม ที่ท่านต้องการไปสวรรค์ทำบุญแล้วมันต้องมีครบ มีทาน มีทั้งศีล มีทั้ง ภาวนาด้วย ไม่ใช่มีเงินมีทอง ไปสร้างวัด สร้างศาลาแล้วเป็นพระอินทร์ เป็นไปไม่ได้หรอก เป็นพระอินทร์ นี้ต้องสอบ พระอินทร์จักรวาลโลกธาตุมีองค์เดียว นายอำเภอก็มีคนเดียวแต่ละอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด จังหวัดหนึ่งมีคนเดียว มีสองคนสามคนไม่ได้ นี่ก็เช่นเดียวกัน นั้นจะไปเป็นพระอินทร์หรือ สร้างศาลาหลังนี้ นิดเดียว ลงทุนไป ๒๐,๐๐๐ เป็นพระอินทร์ เขาสร้างศาลากันไปต้อง ๑๐๐ หลัง ๑๐๐ คน ก็เป็นพระอินทร์ หมด ๑๐๐ คน ต้องสอบนะ ต้องปฏิบัติได้ ถึงจะเป็นพระอินทร์ได้ สอบตกเป็นพระอินทร์ได้ไหมถึงสร้าง ศาลาเหมือนกันหมดก็จริง แต่เป็นพระอินทร์ทุกคนไม่ได้ ต้องสอบคุณสมบัติ คุณสมบัติพระอินทร์ต้องทำ ถึง ๗ ขาติ คือ เคารพพ่อแม่ ปฏิบัติพ่อแม่อย่างใกล้ชิด เคารพผู้ใหญ่ในตระกูลของตน บอกไว้ชัดอย่างนี้ เป็นต้น มีอ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนหวาน อ่อนหวานด้วย เรามีใจจากไฟเพราะด้วย บอกไว้ชัดเจน แล้วก็ไม่ได้ ตระหนี่เหนียวแน่น หมั่นทำทานเสมอ และอีกอันหนึ่ง อีกข้อหนึ่งก็คือว่า ช่มความโกรธไว้ได้ ไม่แสดงออก ถึง ๗ ขาติ รับรองเป็นพระอินทร์ได้แน่ต้อง ๗ ขาตินะ ไม่ได้ไปสร้างศาลาปุ๊บแล้วเป็นพระอินทร์ปั๊บเลย พระท่านก็เครียด โยมสร้างศาลาเป็นพระอินทร์ โยมมาตั้งร้อยคน สร้างคนละ ๑๐๐ บาท ๑๐๐ บาท ก็เป็น พระอินทร์หมด ๑๐๐ คน เป็นไปไม่ได้หรอก ต้องมีคุณสมบัติพระอินทร์ มนุษย์ต้องมีคุณสมบัติมนุษย์ ถ้าโยม ต้องการเป็นมนุษย์บริสุทธิ์ต้อง *หนึ่งไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียนสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ล่วงประเวณี บัดสีชู้สาว ไม่โกหกมดเท็จ ไม่ดื่มสุรายาเมา* ตลอดนี้ศีลแล้ว รับรองเป็นมนุษย์สมบัติแน่ สมบัติมนุษย์อยู่ที่ศีล อยู่ที่ คุณสมบัติอันนี้ ก็ยังไปฆ่าสัตว์อยู่ ยังใจดำอำมหิตเหี้ยมโหดทารุณ ดูร้ายฆ่าสัตว์ตัวเป็นตัวตาย แล้วก็ยังไป ลักขโมย อย่าไปเบียดเบียนทรัพย์ พี่น้องยังโกงสมบัติกัน ถ้าเป็นมนุษย์หรือ ไม่เป็นมนุษย์หรือ พี่แย่งน้อง น้องแย่งพี่ สร้างความเลวร้ายให้กับพ่อแม่ ไม่เป็นมนุษย์หรือ แล้วยังล่วงประเวณีอีกหรือ นำบัดสี ชู้สาว ในสังคมอีก ท่านจะเป็นมนุษย์ได้หรือ และอย่าหลงโลกหวังเอาลาภเขา อย่าพูดเท็จ ส่อเสียด คำหยาบ เพื่อเจ้อ แต่ประการใด พูดแต่ความจริงใจถึงจะเป็นมนุษย์ และไม่ดื่มสุรายาเมาตลอดชีวิตตลอดกาล นั้นแหละสมบัติมนุษย์

ถ้าสมบัติมนุษย์นี้ใครจะรักษาไว้ไม่ได้แล้ว จะไปสวรรค์นิพพานไม่ได้เลย สอบตก ทำอย่างไรจะได้ เจริญกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มีสติส่วนนำ สัมปชัญญะ ตัวดู ตัวรู้ ตัวตาม จิตใจก็เบิกบาน มีเมตตา จะไม่ฆ่าสัตว์ต่อไป สติสัมปชัญญะมากขึ้น มันจะไม่อยากได้เงินทองของใครอยากได้เฉพาะสันโดษ มักน้อย ของตนที่มีอยู่เท่านั้น ด้วยเหนื่อยยากลำบากหาได้ด้วยเงินทองและเหงื่อออกด้วยตนเอง เราก็รักษาสมบัติไว้ ก็ไม่เสียหายอะไร และจะไม่ล่วงประเวณีชู้สาวกับใครอีกต่อไปแล้ว ระหว่างสามีภรรยาของเขา ไม่สมควร ไม่เหมาะสม นี่สมบัติมนุษย์ แล้วไม่ต้องการหลงโลกหวังเอาลาภเขาต่อไป นี่สมบัติมนุษย์ ไม่ดื่มสุรา

เพราะคนเรานี้ มันก็เมาอยู่แล้ว เมายศ เมาฐานะ เมาลาภ เมาโกรธ เมาโลภ เมาหลงอยู่แล้ว แต่ไปกินข้าว แล้วมันก็เมากันใหญ่ไปนะซี เลยสมบัติมนุษย์ตก โทนเลยเล่าจะไปสวรรค์กับเขาได้

การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ต้องการมีสมบัติมนุษย์ให้บริสุทธิ์ใจ พอบริสุทธิ์ใจได้แล้ว สวรรค์มาคอยรับ วอชื่อฟ้ามารับแล้ว นี่แหละไม่ใช่ว่าตั้งใจสร้างศาลา ฉันจะเป็นพระอินทร์ อยากจะเป็นนางฟ้า นางสวรรค์ สร้างชื่อฟ้าหน้าบันคันทวยอย่างสวยหรู นำพัฒนาชมแต่จิตใจเลวร้ายมีเงินก็สร้างได้ แต่คุณสมบัติไม่มีเป็นไม่ได้แน่ ดูตรงนี้นะ ไม่งั้นก็เป็นกันหมดนะซี ชื่อฟ้าหน้าบันมีทุกวัด ก็สร้างกันก็เป็นนางฟ้านางสวรรค์หมด ต้องมีคุณสมบัติด้วยการเจริญพระกรรมฐาน ไม่มีเลย คนเราจึงได้แยกประเภทออกไป ไปรวย ไปสวย ไปดี ไปยาก ไปจน ไปเป็นขอทานก็มากมาย นี่แหละเป็นกฎแห่งกรรม ไปเป็นหนี้เป็นสินกันไม่พัก แล้วก็โดนโกงตลอดเวลากาล เพราะสร้างอกุศลกรรมมาก ปาณาติบาตติดมากก็ต้องเป็นอัมพาตง่อยเปลี้ยเสียขา อทินนาทานติดมากต้องโดนปล้นโดนจี้ โดนไฟไหม้บ้าน ล่วงประเวณีนำบดสี มาในชาตินี้มีสามีเป็นของเขาหมด มีเมียก็เป็นขู้ หานาคูนำชมไม่ได้ แล้วก็โดนหลอกโดนโกงตลอดรายการ คือมูสา แล้วก็เมาตลอดเวลากาล เมาลาภ เมายศ สรรเสริญ สุข โลกธรรม ๘ ประการก็ไม่ซึ้งใจ ถ้าเจริญกรรมฐานแล้วจึงจะรู้ว่าสมบัติมนุษย์อยู่ตรงนี้เป็นประการใด มันจะเกิดประโยชน์แก่ท่านเอง ไม่ใช่มานั่งกรรมฐานหลับหูหลับตาไม่ต้องทำงาน ไม่ใช่อย่างนั้น

ถ้าหากมีสติมาก มีสัมปชัญญะมาก จะขยันมาก จะไม่หลับไม่นอน จะทำงานในหน้าที่ของตนตลอดงานนั้นจะไม่เสียหายแต่ประการใด อันนี้เรียกว่า กรรมฐาน ที่เราสอนอยู่ไม่ใช่ญาณ เมื่อวานขึ้นนี้มาบอกว่า วัดนี้สอนต่ำจัง วัดโน้นสอนญาณสูง ใครไปได้ญาณ ๑๖ หมด บอกไม่เป็นไรอาตมามีความรู้ต่ำ ยืนหนอ ๕ ครั้งทำได้ไหม เห็นหนอ หัวไม่มีแล้ว ทำได้ไหม เห็นหนอ นิสัยเลวทำได้ไหม ทำไม่ได้ อย่ามาว่าเรานะ แค่ขั้นประถมทำไม่ได้ จะไปขึ้นมัธยมหรือ เขาก็จะเถียง หลวงพ่อ ฉันไปวัดโน้น เขาให้ญาณ ๑๖ ทำได้ ๗ วัน เดินระยะ ๖ เลย พอได้ ๔ วัน เขาก็เทศน์ลำดับญาณให้ฟังแล้ว ลำดับญาณฉันก็ฟัง โอ๊ย! เราได้แน่ เราได้แน่ อุปาทานนี่ก็เอาเอง ได้แน่เลย เป็นโสดาเลย เสียหายเหลือเกินนะ หมิ่นเหม่ต่อพระพุทธศาสนา มาก หมิ่นเหม่มากเลยเข้าใจ สำคัญผิดคิดว่าตัวเองสำเร็จ เลยเหยียดหยามคนจน เหยียดหยามคน ดูแคลนคน และหมิ่นประมาทคน ยิ่งคนจนนะเหยียบหัวลงไปเลย ต้องคบคนรวย ๆ มีเงินมีทองมากมายก่ายกอง อย่างนั้นหรือ อาตมาจำได้ตั้งแต่เป็นเด็ก **อย่าข้ามคนล้ม อย่าไปชมคนรู้ อย่าไปชู้คนกล้า อย่าไปทำคนพาล อย่าไปวานคนร้าย อย่าไปขายคนรัก อย่าไปกักคนริบ อย่าไปบีบคนบอบ อย่าไปชอบคนชั่ว อย่าไปยั่วคนดี อย่าไปตีคนตาย** ไม้ล้มค่อยข้าม คนล้มอย่าข้ามนะ

ถ้าท่านเจริญกรรมฐานได้ ท่านจะเห็นใจคน ท่านจะเห็นใจซึ่งกันและกัน จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา จะเอาใจเรามาใส่ใจเขาได้แน่นอน ถ้าท่านไม่ได้เจริญกรรมฐานที่ชี้แจงแสดงนี้ ท่านจะไม่เห็นใจใครเลย สามีก็ไม่เห็นใจภรรยา ภรรยาก็ไม่ให้เกียรติสามีแต่ประการใด เลยกั้ทะเลาะวิวาทกัน อยู่ด้วยกันไม่ได้แน่นอน ตรงนี้เป็นจุดสำคัญของมนุษย์สมบัติ ถ้าเจริญกรรมฐานท่านจะได้เห็นชัด ถ้ามาอยู่สัก ๗ วันสิ ทำให้มันเต็มที หน้อยได้ไหม เปล่าเลยไปนั่งคุยกันซะเปล่า ๆ มานั่งนิทาทันที นี่เล่าให้ท่านฟัง มันมีหลายปีมาแล้วที่วัดนี้ ลูกสะใภ้ฉันไปก็นิทาแม่ผัวไป ไปนั่งในห้องก็นิทาว่า นี่เธอแม่ผัวเธอเป็นยังไง แม่ผัวฉันไม่เป็นเรื่องเลย พออยู่ได้ไม่ช้ายายแม่ผัวมานั่งบ้าง ก็นิทาลูกสะใภ้เช่นเดียวกัน เป็นกฎแห่งกรรม ลูกสะใภ้ฉันนิทาแม่ผัว แม่ผัวนิทาลูกสะใภ้ ถ้าลูกสะใภ้สรรเสริญเจริญพรแม่ผัว แม่ผัวก็เจริญพรลูกสะใภ้ ถ้าลูกสะใภ้ยกย่องแม่ผัว

แม่ฟ้าเขาก็จะยกย่องลูกสะใภ้ นี่คือการธรรมฐานที่เราสอน พ่อตาแม่ยายยกย่องลูกเขย ลูกเขยก็ยกย่องพ่อตาแม่ยาย พ่อตาแม่ยายเอาลูกเขยไปนินทา ลูกเขยก็นินทาพ่อตาบ้าง ก็เป็นกฎแห่งกรรมใช่หรือไม่

ท่านที่มีประสบการณ์จากการเจริญพระกรรมฐานถ้าท่านทำได้ ได้ผลแน่ ถ้าทำไม่ได้ มันก็ไม่ได้ผล ไม่ได้อะไรติดตัวตนไปในอนาคตและสัมปรายภพ จะผิดหวังน่าเสียดาย อย่าไปเอาญาณเลย เอาแค่นี้ก่อน แค่นี้ยังทำไม่ได้ สมบัติมนุษย ไม่มีแม่แต่ข้อเดียว ท่านจะไปสอบได้อย่างไร สอบตกแล้วเขาไม่ให้ขึ้นชั้นหรือขอฝากไว้ ยมบาลไม่ได้มาจดเรา ว่าทำบุญทำบาป จิตเราเป็นคนจดทุกวัน ทำชั่วก็จด ทำดีก็จด คือจิตมันจดไว้โดยธรรมชาติ แล้วถึงเวลามันก็ไปตามบาปตามกรรมของมันเอง ไม่มีใครทำให้ ตัวเองทำตัวเอง แล้วคนอื่นก็ไม่ได้มาทำให้เรา ดูตรงนี้นะ

เอาตามข้อวิจยพวกกรรมฐานอยู่ข้อหนึ่ง ถ้าได้จริงจะขยันไม่พัก ทำงานไม่พัก และไม่เคยนินทาใคร ไม่เคยกล่าวร้ายป้ายสีใคร ถ้าเขายังเข้าถึงจุดนั้นไม่ได้ แสดงว่าไม่ได้อะไรเลย สอบตก เวทนาจึงตก จิตใจลามาก จิตใจสกปรก จิตตกต่ำ แล้วก็ไม่มีขึ้นมา แล้วไหนเลยจะถูกต้องตามทำนองครรลองของชีวิต ก็ขอฝากท่านทั้งหลาย ขอให้ทำจริง ๆ หน่อยเถอะ ทำจริงท่านได้ของจริงไป ถ้าทำเหยาะ ๆ แหยะ ๆ ท่านจะได้ของปลอมไป จะเข้าใจผิด จะคิดสำคัญผิด คิดว่าตัวเองเป็นหนึ่งในตองอู ขาดความรู้จริง ขาดความเข้าใจ แท้แน่นอนที่สุด

ข้อสุดท้ายนี้ก็ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ท่านทั้งหลายหญิงและชาย พระสงฆ์องค์เจ้าเถรานุเถระที่ปฏิบัติธรรมทุก ๆ รูป จงมีความเจริญรุ่งเรืองงอกงามไพบุลย์ในพระศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และจงเจริญธรรมสมาธิปฏิบัติในหน้าที่ตลอดชีวิต ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปทุกท่านจะมีอายุมีขวัญยืน จะมีอายุวรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใด จงสมมาดปรารถนาด้วยกันทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

ท่านพระเถระภิกษุภิกษุภิกษุวณะ ญาติโยมผู้ปฏิบัติธรรม เราได้ตั้งใจมาปฏิบัติกรรมฐาน ที่เรียกว่าบำเพ็ญกุศลอย่างสูงสูดนั่น นั่นคือเรามาปฏิบัติที่จิตใจ เจริญสติปัญญา ๔ การเจริญสติปัญญา ๔ นี้ ต้องการให้เอาสติมีฐานะดี ในจิตใจให้เข้มแข็ง ต้องประกอบด้วยธรรมสมาธิปฏิบัติในหน้าที่ให้ครบตามกำหนดสติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ ประการ ที่เราต้องปฏิบัติกันอยู่ ณ บัดนี้ กรรมฐาน ๔ ประการนี้ คือ สติปัญญา เอาเฉพาะทางสายเอกเท่านั้น สติอยู่ที่ฐาน เป็นการรองรับให้จิตอยู่ที่ ไม่ให้จิตเพ่นพ่าน ไม่ให้จิตฟุ้งซ่าน ไม่ให้จิตมันไปเคลียด ต้องการให้จิตอยู่ที่ ต้องการให้มีการกำหนดจิต โดยให้เรามีสติปัญญานั้น มีจุดมุ่งหมายอันนั้น แต่การปฏิบัติมันไม่ใช่ง่าย ทำยากมาก เพราะจิตมันเพ่นพ่านฟุ้งซ่านอยู่เสมอ เราจะให้จิตอยู่ที่คงลำบาก แต่โดยวิธีปฏิบัติแล้ว ก็คือทำให้เราเอาสติไว้ จิตมันจะเพ่นพ่านไปทางไหน มันจะคิดอะไร ก็สติไปตามไปคิดตามจิตตลอดไป จิตจะฟุ้งซ่านไปทางดีหรือทางชั่วเราก็ไม่รู้ ไม่มีใครรู้ตัว แต่เมื่อใช้สติของเราเข้าไปยึดเหนี่ยว จิตให้มันเกิดในเรื่องที่ดี ในเมื่อเรามีสติแล้วจะคิดแต่เรื่องดีเสมอไป เรื่องชั่วคงไม่คิด เพราะว่ามีสติเหนี่ยวรั้งจิตใจ นี่ปัญหาตรงนั้น ก็ไม่หมายความว่า เราจะต้องให้จิตมันอยู่ที่ตั้งเป็นสมาธิ ก็เป็นได้ยาก ก็เนื่องจากจิตนี้เป็นธรรมชาติอย่างนั้น ท่านต้องคิดอยู่เสมอ มันต้องเผลอเผลออยู่ตลอดเวลา จิตมันจะเพ่นพ่านไปตามอารมณ์ของเราเสมอ ไม่มีใครที่จะยึดเหนี่ยวมันไว้ได้ ห้ามไม่ได้

บังคับจิตนี้บังคับได้ยาก เพราะเรารู้ตัวอยู่ด้วยกันทุกคนว่าจะบังคับเขาได้หรือ จิตนี้มันไปตาม อารมณ์ของเรา มันชอบกิเลส มันชอบความฟุ้งซ่าน มันชอบคิดนานาประการแต่ปัญหาอยู่ที่ว่าเรามีสติพอไหม สติพอจะเหนี่ยวรั้งจิตไว้ได้ไหม ถ้าสติเหนี่ยวรั้งจิตไม่ได้ ระลึกไม่ได้แล้ว จิตมันก็ไปตามกำลังของมัน สติมันน้อยไม่พอสอดความรั้ง ไม่มีพลังสมาธิ ก็ไม่สามารถจะรั้งจิตเอาไว้ได้ จิตมันต้องเลพลาดพาดไปตลอด ถ้าเราฝึกจิตฝึกสติไว้ให้มันคุ้นเคยกัน ให้มันอยู่ที่อยู่ทางตลอดรายการ มันจะค่อย ๆ ดีขึ้น สติอยู่ในจิตใจ จิตใจก็ไม่หลง จิตใจก็เข้าไปสู่ภาวะสมาธิ ถ้าเราขาดสติ สมาธิก็ไม่มั่นคง เป็นสมาธิของสมณะ ต้องการอยู่ใน จุดสมาธิ แต่เป็นการขาดสติ ปัญญาจึงไม่เกิด เป็นเรื่องสมณะไปยึดเหนี่ยวอารมณ์ หรือยึดเหนี่ยวบัญญัติ มาเป็นอารมณ์ โดยเฉพาะมาอยู่ในบัญญัติกันมาก แต่ต้องการจะยึดให้มีสติ ให้สติมีอยู่ในจิต เป็นการเพ่งภาวนา ในเรื่องกายานุปัสสนา เรื่องเวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา ธัมมานุปัสสนา ต้องการให้มันอยู่ในจุดนั้น จะเกิดอะไรขึ้นมา ทั้ง ๔ ประการนั้นเราก็เอาสติปักลงไป มันจะเกิดเวทนาก็ปักไปที่เวทนาอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่มันเกิดขึ้นนั้น ปักลงไปแล้วก็ภาวนา คือสมาธิ ภาวนาให้จิตมันมันอยู่กับสติ สติมันอยู่ในสมาธิ คำว่ามัน คือสมณะ มันมีพลังสมาธิมาก มันก็สามารถรั้งเหนี่ยวจิตไว้ได้มาก นี่คือฝ่ายกรรมฐานโดยแท้จริง ถ้าขาด กำลังสมาธิ สติมันก็อ่อนไป สำหรับสติฝ่ายสติปัฏฐาน ๔ นะ โดยเฉพาะไม่เอาอื่นมาปน อย่างอื่นมันบอก หลายอย่าง สมาธิทางโลก สมาธิทางธรรมไม่ขอกกล่าว ขอรวบรัดตัดมาบรรยายจำเพาะสั้น ๆ ที่เราทำอยู่ ขณะนี้ สมาธิคือมัน ตั้งสติให้มัน ถึงจะถูก ทำไมจะต้องตั้งสติให้มัน ก็คือตัวกำหนด ปวดหนอ...ปวดหนอ... นี่มันอยู่ในจุดเดียว ถึงเรียกว่าสมาธิ ประกอบด้วยสติ สติมีพลัง ก็คือมีสมาธิดี สติมันก็ติดตามด้วยตัวกำหนด ตัวกำหนดนี่เป็นการกำหนดชะตากรรมของเราด้วย คาดหมายชะตากรรมไว้ชัดคือ กรรมดีไม่มีวิบากกรรม เพราะอดีตที่จะมาโผล่ในขณะนั้น เพราะเราทำปัจจุบัน เราไม่เอาอดีต วิบากกรรมจะไม่ประสพ วิบากก็คือ ครั้งอดีตเกิดขึ้น กรรมดีกรรมชั่วครั้งอดีตมันจะไม่โผล่ มันถึงจะมีพลัง มีกำลังสมาธิสูง ท่านผู้ปฏิบัติ หลงผิดกัน ไปเอาอดีตบ้าง เอาอนาคตบ้างมาสะสมกัน เลยจิตมันก็แยกออกไป แยกออกไป พลังก็หมด สมาธิก็ไม่มัน สติก็น้อยถอยลงไป ไหนเลยเล่าจะรู้อะไรจริง

ความจริงทุกสิ่งในจิตถูกกำหนด โกรธหรือ เสียใจหรือ เอาให้มันจริงหน้อยได้ไหม เป็นการฝึก ยกตัวอย่างให้เห็นว่า โกรธหนอ...ง่าย ที่พูดนี้ง่ายมาก ใครก็พูดได้ แต่ทำได้หรือไม่ ทำไม่ได้หรือ แต่มันพูดได้ แต่ทำได้ละ ถึงจะซึ่งใจ ว่าโกรธ ตัวโกรธ นี่คือสติ จะได้บอกว่าโกรธเรื่องอะไรหนอ...ตัวตามอันจะพูดเมื่อวานให้โยมฟังแล้ว ก็ตัวตาม ตัวตามนี่คือสัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่ตลอด ไม่พลาด ไม่เผลอ ไม่ประมาท คือตัว สัมปชัญญะ ตัวนี้เป็นตัวหลัก สตินี้เป็นตัวนำ สัมปชัญญะเป็นตัวมอง เป็นตัวตามดู ให้รู้จิตของตนเอง ถ้าเราขาดสติสัมปชัญญะ มองไม่เห็น มันกลายเป็นกิเลสขึ้นมา ในเมื่อกลายเป็นกิเลสขึ้นมาแล้วการทำให้ ไม่ได้ผล การกำหนดชะตากรรมก็ไม่ได้ผล เลยเป็นการคาดหมายชะตากรรมด้วยการดันเดาเอาเป็นเช่นนั้น ดันเดาไม่ได้หรือเรื่องพรรค์นี้จะไปเดาเอาไม่ใช่หนังสือ ไม่ใช่อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ หรือเรียนหนังสือ ถ้าดันเดาเอาตามนั้นไม่ได้ แต่งเป็นนิทานแต่งเป็นกระทู้ไม่ได้ อันนั้นเป็นเพียงวิชาการ แต่การปฏิบัติการณ์นั้น แต่งเติมไม่ได้เลย แต่งเติมไม่ได้ทั้งหมด ต้องเกิดด้วยความปัจจัยจัดตั้ง เกิดได้เฉพาะตัวผู้ภาวนาเท่านั้น คนไม่ ภาวนามันก็ไม่รู้จริง รู้สิ่งเฉพาะหนังสือวิชาการที่อ่านกันมาและเขียนกันไป มันจะไม่รู้จริงนะ ตรงนี้ขอฝาก ไว้กับผู้ปฏิบัติ เสียใจอย่าปล่อยให้มันค้างคิน อย่าให้เลยเป็นอดีตต้องกำหนดทันทีในปัจจุบัน เสียใจเรื่องอะไร นึกตัวอย่างให้เห็นตรงนี้ ขาดกันมากนะ ขาดปฏิบัติตรงนี้ ตั้งสติไว้ให้มัน คำว่า มัน คือ ตั้งสติไว้ที่ความเสียใจ

ปักมันลงไปทีลึนปีหายใจลึก ๆ หายใจยาว ๆ ถึงจะได้ผล ไม่งั้นก็กำหนดแต่ปาก จิตมันไม่ถึง สติก็ไม่มี สัมผัสัญญะก็ไม่รู้ตัว เลยกี่มั่วกันไปหมดสับสนกันไปหมดเลย จับจุดมุ่งหมายไม่ได้ จับอะไรเป็นหลักไม่ได้เลย ในเมื่อจับอะไรเป็นหลักไม่ได้แล้ว กำหนดไม่ได้ผล เสียใจยังฝากฝังเข้าไปอีกไปเสียใจวันพรุ่งนี้ต่อไปอีก นึกได้เมื่อไรก็เสียใจเมื่อนั้น สำหรับเรื่องเสียใจมีมากมายแต่จะไม่ขอกล่าว ยกตัวอย่างให้เห็น เราปักให้มันแน่น มีสมาธิพลังสูง สติยึดมั่นในสมาธิของตน จิตนี้มันจะผ่องใส สัมผัสัญญะมันจะรู้ตัวว่าเสียใจอย่างนี้ ต้องแก้ อย่างนั้น สติก็ตาม นำอีก นำคู่อีก ตามไปรู้อีก เสียใจเรื่องนี้ควรจะแก้แบบนี้แล้วก็แก้ได้ด้วย แล้วจิตใจก็ไม่เสียใจ เพราะมันมั่นในสมาธิ ในเมื่อมีสมาธิพลังสูง ความเสียใจจะไม่เสียใจอีก

บางคนเสียใจวันนี้แล้ว ลืมไปแล้ว กลับนึกได้ก็เสียใจอีก นึกขึ้นมาได้เมื่อไร เสียใจเมื่อนั้น มันรู้จัก จะหายไปจากจิตใจของตน เรากำหนดให้มันได้ให้มันขาดไป สติกำหนดโดยต่อเนื่อง อย่าให้มันขาดพอ กำหนดได้แล้ว พอรู้จริงเกิดขึ้น การอยู่ดับไป ความเสียใจดับวูบ ความดีใจมาแทนที่แล้วเราจะไม่เสียใจอีก จะก็เดือนก็ปีก็ไม่เสียใจ เรียกว่าอะไร เรียกว่า “ปลงตก” ปลงตกเรียกว่าอะไร เรียกว่า พระไตรลักษณ์ พระไตรลักษณ์เรียกว่า ความไม่แน่นอน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่เกิดขึ้นเลยหาความแน่นอนที่เที่ยงแท้ ไม่ได้เลย นี่กลายเป็นความเสียใจที่ฝังไว้นาน ๆ ในใจมานานมันก็หายวับไปกับตา จิตก็ไม่นอนเนื่องในสันดาน อนุสัยก็ไม่เกิด ไม่มีอนุสัยแล้ว แล้วจะเกิดนิสัยปัจจัย นิสัยปัจจัยเกิดอย่างไร เกิดด้วยความมั่งคั่งสมบูรณ์ ด้วยสมาธิภาวนา สติก็ดีขึ้น ปัญญาก็ออกมาบอก อ้อเราแก้ได้แล้ว ได้ผลแล้ว ด้วยการกำหนดนี้ แล้วอีกข้อที่สำคัญ ทวาร ๖ เสียงหนอ ไม่มีใครเคยกำหนดเลยนะ ปล่อยให้มันผ่านไปแล้ว ทำอย่างไรมันเลยไปแล้ว ให้กำหนดรู้หนอ... ทีลึนปีนั้น ง่าย ๆ แต่ผู้ปฏิบัติไม่เคยทำ ปล่อยให้เลยไปหมดเลย เป็นอดีตไปหมด เป็นอนาคตไปหมด

ปัจจุบันนั้นคือสมาธิมันก็หมดพลังไป สติก็หมดไปด้วย โทนเลยจะรู้ฝั่งจริยะ ฝั่งธรรมะ อยู่ในจิตใจ มันก็ไม่ฝั่งมันก็ไม่แน่น แล้วกลายเป็นคลอน ๆ คลอนแคลน หละหลวม เหลาะแหละ เหลวไหล ไม่ได้ผล ขึ้นมาอย่างน่าใจหาย มันฝั่งเรื่อย เหมือนอย่างท่านเป็นพ่อค้า แม่ค้า มันฝั่งเสียใจมา ๑๐ ปี ๒๐ ปี ๓๐ ปี มันก็ยังฝั่งแน่น แน่นต่อไป พอแน่นไปแน่นมาแล้วความเสียใจมาไผล กำลังจะขายของเลยขายของไม่ได้เลย ขายไม่ได้ จิตมาฝากไว้ที่ความเสียใจ หมดจิตใจที่จะมีปัญญาจะขายของ จะขายทอง จะขายเพชร เลยเบลอ เลยขายไม่ได้แน่นอน พลังขายไม่มี คนซื้อมีพลังมาซื้อ แต่คนขายพลังไม่พอ ขายไม่ได้หรือกรับรองคนซื้อเขาก็จะหาว่าแพง คนซื้อเขาก็หาว่าไม่ดี มันต้องออกมาในรูปนี้เลยตกลงขายไม่ได้ อารมณ์คนขายไม่ดี ต้องตัด การตัดการปลงนี้ต้องอยู่ที่ตัวกำหนด ถ้ากำหนดไม่ได้ แปลว่าเราไร้ผล กำหนดจิตอยู่ที่ไม่ได้ ให้มันอยู่ในสมาธิได้ใหม่

สมาธิแปลว่ามันคง ฝังอยู่ในจิตใจ สมาธิมีมากแล้วมันจะขับเอากิเลสเชื้อออกไปเสียจากจิตใจ อนุสัยที่มันเคยนอนเนื่องในสันดานก็หายไปด้วย คือ ทิฐิ ทิฐิจะไม่มีกับคนนั้น และการปฏิบัติที่มันไม่มีแล้ว รับรองปัญญาเกิด คนยังมีทิฐิมานะในเรื่องเลวร้าย ไม่ยอมใคร ไม่ยอมคนแล้วนั้น นั่นแหละตัวทิฐิแต่ทิฐิที่ผิดมีอยู่มากมาย จะพูดเฉพาะเชิงปฏิบัติการณ์ที่มันใกล้ ๆ ตัว นี่เปรียบเทียบกับให้ฟัง ก็ทิฐิมีอยู่ ท่านผู้ใดมีมาก ความสงสัยก็มีมาก สงสัยคนโน้นว่าไม่ดี คนนี้ไม่ดี สงสัยเรื่อยไป แต่น่าจะสงสัยว่าตัวเองไม่ดี ไม่สงสัยเลยไประแวงคนอื่นเขา นี่แหละตัวทิฐิตัวนี้ สำหรับปฏิบัติสติปัญญา ๔ อันแจ่มชัดมาก อย่าเอาวิชาการมากนัก ทิฐิเกิดขึ้นก็ทำให้ไม่อยากจะมองหน้าใคร ไม่อยากจะเชื่อฟังใครเลย เลยเอาตัวขึ้นเหนือลมคนเดียว

เลยตัวดีคนเดียว ดีไม่ได้หรอก คนมีทิฐิ มีมานะในทางที่ไม่ดี คนที่มีปัญญาจะมานะในทางที่ดีเสมอไป จะขยันหมั่นเพียรตลอดรายการ นี่ตัวนี้เป็นตัวสำคัญ การกำหนดเห็นก็ไม่เคยกำหนดกันนะ เท่าที่ อุตมาทบทวนและเห็นพวกนักปฏิบัติไม่เคยตั้งสติไว้ที่เห็น ผ่านไปอย่างน่าเสียดาย แล้วจิตใจจะมั่นคงได้ หรือ เห็นผู้หญิง เห็นผู้ชาย เห็นสวย เห็นงาม เห็นไม่สวย ไม่งาม เห็นเท่านี้ยังใช้ไม่ได้ ต้องตัวกำหนดว่า เขาสวยอย่างไร เขาดีอย่างไร ปัญญาที่มันเกิดขึ้นจากได้ภาวนานั้นมันจะบอกว่าคนนี้จะสวยหรือจะน่าเกลียด น่าชมก็อย่าไปสนใจเขา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป รูปกับนามก็แยกกันได้ รูปก็ต้องเป็นรูปไป ตัวนามก็เป็น ตัวนามไป ก็แยกกัน ไม่ไปผสมกัน ตรงนี้เป็นตัวขาด ปลงตก ไม่สนใจในรูป เสียง กลิ่น รส อีกต่อไป จะสนใจ แต่ความดีมีอยู่ในตัวเอง เรียกว่า ตัวกำหนดชะตากรรม ทำให้เรารู้ชะตากรรมตัวเอง เรามีเวรกรรม ประการใด มันจะบอกตอนนั้นต่อไป ถ้าเรายังทิฐิมิต มันมีติดมิตอยู่ตลอดเวลา แสงสว่างไม่เกิดขึ้นในจิตใจ

ในเมื่อแสงสว่างไม่เกิดขึ้นในจิตใจแล้ว รับรองท่านต้องผิดต่อไป เอาแต่อารมณ์เอาแต่ใจตัวเอง ไม่ได้จะเอาใจคนอื่นยึดถือมาเป็นหลักปฏิบัติแต่ประการใด โดยการปฏิบัติกรรมฐานจึงเสียผล ไม่ได้ผลนะ กำหนดรู้ก็ไม่เคยกำหนด เห็นหนอก็ไม่เคยกำหนด แล้วไม่เคยเก็บอารมณ์ กำหนดทุกอิริยาบถ เรียกว่า เก็บอารมณ์ จำไว้ให้ได้ ไม่ได้เก็บอารมณ์ไปนั่งอยู่ในห้องมิด ไม่ต้องไปดูคน ไม่ใช่เก็บอารมณ์อย่างนั้นเก็บ อารมณ์ก็คือว่า เห็นหนอ...ตั้งอยู่ ดับไป ไม่ไปสนใจในรูปนั้น ก็เรียกว่าเก็บอารมณ์ เสียงหนอ...เขาจะ เย็นยอ เขาจะสรรเสริญ เขาจะนินทา เขาจะแข่ง เขาจะด่า เก็บอารมณ์ไว้

คำว่า เก็บอารมณ์คืออะไร คือไม่ไปรับอารมณ์ เรียกว่า เก็บอารมณ์ เข้าใจตัวนี้หน่อย ไม่เข้าใจกัน เลยนะ เก็บอารมณ์ เขาเรียกเก็บอะไรไม่ดูโลก โลกสว่าง มืด เข้าไม่รู้ไปเก็บตัว ไม่ใช่เก็บอารมณ์ เก็บตัวไม่ใช่ อยากจะเจอกับใครและจะไม่พุดจากกับใคร เก็บอารมณ์ที่ถูกต้องก็คือ กำหนดจิตให้ได้ในอารมณ์ปัจจุบัน ถ้ากำหนดไม่ได้ปัจจุบันไม่ใช่เรียกว่าตัวเก็บอารมณ์ นักปฏิบัติต้องจำข้อนี้ไว้ให้ได้ เราเจอคนมากเราฝึก ไปแล้ว เจอคนมามาก มันทั้งด่าบ้าง ทั้งนินทาบ้าง หมุบหมิบ้าง เก็บอารมณ์ไม่รับได้ไหม พาเอาออกไป รับแล้ว เขาว่า ออกเผชิญหน้าเลย อย่างนี้แสดงว่าไม่เก็บอารมณ์ แสดงอารมณ์ออกมานอกหน้าให้เขา เห็นอย่างนี้เก็บอารมณ์ไม่อยู่แล้ว เก็บไม่อยู่แล้ว ไม่ใช่ไปนั่งในห้องมิด ไม่ต้องเจอใครเลย ไม่มีประสบการณ์ กับอารมณ์เลยต้องกำหนดตัวนี้ให้ได้ เสียงหนอ เขามานินทาเราหน้ากุฏิ เสียงหนอ... เขามาว่าเราว่าไม่ล้าง ชาม เขามาว่าเราสกปรกเก็บอารมณ์ได้ไหม คือเสียงหนอ ไม่รับอารมณ์มาไว้ เก็บอารมณ์ไว้ให้ได้ คือ อารมณ์ดี อารมณ์เสียที่เขามาด่า มาว่าก็ให้มันหายไป เลื่อนลอยไปตามสภาพ อย่าไปดึงมันมาเรียกว่าเก็บ อารมณ์ เข้าใจผิดกันมาก เข้าใจว่ากูไม่พุดกับใครไว้ยวันนี้ กูจะนอนวันยังค่ำ เก็บอารมณ์สักหน่อย ใช้ได้หรือ กินแล้วนอนหลับตาสนิท เรียกว่าบำเพ็ญกิจวัตร อย่างนั้นหรือ กินแล้วนอน ภาวนาปฏิบัติ นั่นกินแล้วก็ หลับตาภาวนาปฏิบัติ ภาวนาปฏิบัติอะไรนี้ บอกไว้ชัดเจนมาก นอนหลับตาสนิทเรียกว่าบำเพ็ญกิจวัตร ไม่ใช่เลย หลับตาสนิทแล้วมันจะบำเพ็ญได้อย่างไร ไม่มีสติเลย หายใจเข้าใจก็ไม่รู้เลย เลยหลับสนิท นอนหลับวันยังค่ำ ไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่ใช่เรียกเก็บอารมณ์ ตั้งข่มจิตไม่ได้ ตั้งสติไว้ไม่ได้ คนชอบหลับ คนชอบหลับนี่คนขาดสติ สติดีเต็มที่แล้วกำหนดนอน พองหนอ...ยุบหนอ...นอนหนอ...กำหนดไปสติดีนะ นอนไม่หลับ สติดีแล้วไม่หลับ มันจะสว่างโล่ง ถ้าขาดสติเมื่อใดมันอยากจะหลับ เพราะจิตมันอยากจะหลับ จิตมันอยากจะพักผ่อน จิตมันอยากจะนอน เอาสติใส่เข้าไป นอนไม่หลับเลย นี่แหละถูกต้องแล้ว ถูกต้อง ถ้าอยากหลับหรือ อยากหลับกำหนดที่คอหอย กลืนน้ำลายกำหนดจิตหลับทันที ง่ายนิดเดียว แต่ไม่ทำ

ตรงนี้กัน จึงไม่ได้อะไร จะเอาแต่ญาณอะไรกันหนักหนา นี่เชิงปฏิบัติการ เขาว่าอย่างนี้ชัด นี่เรียกว่าเก็บ
อารมณ์ เห็นหนอ ต้องฟังไป กำหนดเห็นผู้หญิง เห็นผู้ชาย สวยหรือไม่สวย ไม่ต้องไปตั้งปัญหาตรงนั้น
เห็นแล้วก็รู้เลยว่านี่รูป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป สติเราก็ตื่นขึ้น เก็บอารมณ์ไว้ได้ ไม่ไปรับอารมณ์นั้นมาไว้ในจิต

ถ้ารับอารมณ์ภายนอกเข้ามาเมื่อใด ท่านจะเกิดปัญหาเมื่อนั้น ถ้ารับเสียงนอกเขาต่ำ เขาว่าชายแพง
รับมาแล้วท่านจะเกิดฟุ้งซ่านทันที ท่านจะไม่สามารถจะเก็บอารมณ์และขมความโกรธเอาไว้ได้ ไม่ได้ ต้อง
แสดงออกในหน้าเลยหน้าตาแดงเลย ออกทางหู ผิงเลย แล้วไม่เอาเหนือเอาได้เลย นี่แสดงว่าเก็บอารมณ์
ไม่ได้ เก็บไม่อยู่ ความรู้ก็ไม่มีจริง รู้จริงจะเป็นอย่างนี้หรือ คนเราก็เก็บอารมณ์ไม่ได้ ไปรับอารมณ์มาทำไม
ชอบหาเรื่อง ไปรับเรื่องโน้น เรื่องนี้มาอยู่ในจิตใจ ตลอดรายการ พวกเรื่องมาก พวกมีปัญหา
คนที่มีความรู้เรื่องมากปัญหามาก คือไปรับมาเยอะ ไม่ได้เก็บอารมณ์นั่นเอง ถ้าเสียงหนอ เรากำหนดได้ก็เรียก
ว่าตัดปัญหา แก้ปัญหาไปในตัวแล้ว เก็บอารมณ์ไว้อย่างเดิม ไม่ใช่เก็บเอาเสียงเข้ามาไว้ เอารูปสวย ๆ มาไว้
แล้วทำให้แค้นเคืองในจิตทำให้สติหายไป ในเมื่อสติหายไป สมาธิก็หลุดไป ไม่เกิดประโยชน์ อย่างนี้สีเหมือน
อย่างเราเป็นทหาร หัดอาวุธต้องรบเลย ลองไปฝึกกระบวชู้ ถึงจะรู้ว่าวิชาที่ฝึกมานั้นได้ผล ฝึกเลย ดูชู้เข้าศึก
มากันมาก ล้อมด้าน ล้อมแอม ข้าราชการก็เลสมันมาทางตาบ้าง มาทางหูบ้าง มาทางปากบ้าง มันมาครบ
ดูชู้เก็บอารมณ์ได้ไหม

ถ้าเราเก็บอารมณ์ได้ ที่มาพัฒนามันมันจะถอยกลับไปเอง เสียงที่ต่ำเราก็จะกลับไปหาเขาเอง คือเรา
เก็บอารมณ์ได้ ต่อสู้ได้ ผ่านอุปสรรคได้ ถ้าเราไปนั่งห้องมืดเก็บอารมณ์แต่ไม่รู้ว่าเก็บอารมณ์ได้อย่างไร
และไม่รู้สมาธิคืออะไร ขะตากรมคือกำหนดจิต เราก็ไม่รู้ เราไม่เคยประสบกับปัญหา ถ้าคนที่เก็บอารมณ์
อยู่แล้วลองมาสู้กับปัญหาดูซิ มาดูกันบ้าง เสียงตั้งอยู่ ดับไป เราจะไม่สามารถที่จะเก็บเสียงอย่างนั้นมาได้
ในจิต จับใจเราได้ เราจะไม่เก็บเอารูปที่เป็นสภาวะของคนอื่นมาไว้ในจิตใจได้ จิตใจเราก็ตื่น จิตใจเราก็มี
ปัญญา พลังเราก็สูงกว่า เรามีสติปัญญากว่านะ ขอฝากท่านผู้ปฏิบัติไว้กลับไปบ้านทำต่อไป เพราะเราจะ
ต้องหียบ หียบของ ต้องเดิน ต้องนั่ง ต้องนอน ก็เอาสติใส่เข้าไปเท่านั้นเอง เลิกเลยขาดสติปัญญา ตั้งแต่
กลับจากวัดไปท่านไม่ทำติดต่อกัน เอาไปทิ้งไปขว้างเสีย ท่านจะเก็บอารมณ์ไม่อยู่นะ ท่านจะรู้ไม่จริง
คนที่เก็บอารมณ์อยู่นั้นจะมีความรู้จริง รู้แจ้งเห็นจริง รู้ชัดเจน รู้เข้าใจ ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญ อย่างคนมา
มากนี้รู้ รู้วันละสิบคนใหม่ รู้วันละสิบคนได้ใหม่ ไม่รู้ละ ถ้าท่านเก็บอารมณ์อยู่ตั้งสติไว้ครบวงจร รับรอง
ท่านจะรู้นิสัยคนที่มาที่นี่ว่าเขามาด้วยต้องการอะไร จะพูดออกไปด้วยความถูกต้อง ดีเส้นเข้าไปเลย เขาจะได้
รู้ว่าเรารู้เรื่องของเขาเท่านั้นเอง ทำไม่ได้กันเลยนะเก็บอารมณ์ไม่อยู่ คนที่เก็บอารมณ์ไม่อยู่นะ อารมณ์มันรู้
อารมณ์รู้ว้อย่างไรฟังต่อไป

อารมณ์รู้ว้อย่างไร เก็บอารมณ์ไม่อยู่คืออะไร คือ ขาดตัวกำหนด ไม่มีตัวกำหนด ไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่มีการ
แก้ปัญหาได้ อย่างนี้เป็นต้น คนเก็บอารมณ์อยู่ ทำงานตลอดไปได้เลย คนที่เก็บอารมณ์ไม่อยู่ มันปล่อยไป
ตามอารมณ์ไปตามใจตัวเองตลอดรายการแล้ว รับรองได้เลย พลังท่านจะตก กำลังจิตจะตก ทำอะไรก็ตกหมด
จิตใจไม่เข้มแข็ง จิตใจไม่อดทน ตรงนี้ขอฝากพวกกรรมฐานไปด้วย ก็จะได้ไปพูดต่อไปว่า วัดนี้ไม่ได้สอน
ญาณนะ ไม่สอนชั้นสูง สอนชั้นต่ำ ๆ อย่างที่พูดนี้ ทำได้หรือยัง ยิน...หนอ ๕ ครั้ง ทำได้หรือยัง กำหนดได้
เมื่อใด ท่านจะรู้วาระจิตของคนได้ จากศีรษะถึงปลายเท้า ปลายเท้าถึงศีรษะ ๕ ครั้ง หน้าตามันจะบอก
โหงวเฮ้งว่าคนนี้นักปราชญ์แต่งตัวผ้าปอน ๆ เห็นหนอ...คนนี้นักปราชญ์ การเป็นนักปราชญ์นี้หรือ

คือมีปัญหา จะไม่ใช่ที่แต่งตัว ใส่สูทมา ใส่เสื้ออย่างดี ใส่เพชรนิลจินดา เห็นหนอ อ่อนี่ตัวละละ ตัวหละหลวม ไม่ใช่ตัวดี ข้างนอกตีมาก แต่งตัวสวย ข้างในใช้ไม่ได้ คบค้าสมาคมไม่ได้เลย คนเราไม่ค่อยลึกซึ้ง ไปต้อนรับ คนแต่งตัวสวย ๆ คนแต่งตัวปอน ๆ ทำไม่รู้ไม่ชี้กับเขา ไม่รู้เลยว่าผ้าชีริวห่อทองอยู่ข้างใน ไม่รู้เลยนี่เป็นเงาะป่า ข้างในเป็นทองคำ ข้างในเป็นนักปราชญ์ ไม่รู้หน้าตาเป็นเงาะ แต่ข้างในเหมาะสม ข้างในเป็นทองคำ คือ พระสังข์ทอง ออกมาอย่างนี้เลยนะ

บางคนไม่เข้าใจเยอะ ท่านผู้ปฏิบัติกรรมฐานยังเล็กยังน้อยมากนัก กลับไปบ้านแล้วก็ทำติดต่อกัน ไปนะ ทำติดต่อกันไปด้วย ท่านจะได้เก็บอารมณ์อยู่บ้าง จะได้ไม่ตั้งตังบ้างบอคอกแตกกับเขาต่อไป แต่ยุทธวิธี ที่ถูกต้อง ขำศึกมันมา ไหลมาทางทวาร ๖ ทั้ง ๖ ประตุนี้ เราจะได้เอาสมาธิ ปัญญาไปสู้กับขำศึกที่มัน หมายอีกใจมตีเราทั้ง ๖ ประตู เราก็จะได้รู้ในกายนกร เราจะได้สั่งสอนตัวเองได้ เราจะได้สงบศึก ไม่รบใน ๖ ประตูนั้น ขำศึกมันเข้ามา เราก็ไม่ไปต่อตีตามประตูต่าง ๆ เก็บอารมณ์ไว้ อย่าไปเสียอารมณ์เปล่า ๆ ไม่เกิดประโยชน์ตรงนี้น่าคิด เราเก็บเฉย ๆ ในกองทัพของเรา อย่าไปตี ตบตีกับเขานอกประตูพื้นที่เป็น เหตุทำลายเรา ถ้าเราเก็บอารมณ์อยู่แล้ว มันจะมันคงถาวร แล้วเราจะไม่ใช้อารมณ์นี้ออกไปต่อกรกับขำศึก เราเห็นจะไม่ต้องเอาพิมเสนไปแลกกับเกลือเราจะเหลือวิสัย ตรงนี้นักปฏิบัติโปรดทราบไว้ด้วย ทวาร ๖ นะเป็นขำศึก มาหาญอีกใจมตีเราทุกวัน พอลืมนตาท่านมาแล้ว ขำศึกก็มาแล้ว ลืมตาเมื่อใดขำศึกมาเมื่อนั้น หลับผล็อยไปเมื่อไร ขำศึกมันก็สงบเงียบเมื่อนั้น ลืมตาแล้วมันก็ต้องคิดหาแต่ขำศึกมาตลอดเวลา แล้วเราก็ต้องรบกับขำศึกตลอดมาคือกิเลส เป็นเหตุทำลายเราตลอดรายการ ตรงนี้ผู้ปฏิบัติทำให้ได้หน่อยดีไหม เก็บอารมณ์ ไม่ใช่ไปเก็บตัว มาต่อสู้กับขำศึกเขาบ้าง ต้องเผชิญต่อขำศึกปัจจุบัน เราจะได้รู้ตัวว่าเราทำได้ไหม เห็นคนเป็นศัตรูรามาแล้ว ดูซิเก็บอารมณ์ได้ไหมจึงได้แม่เมตตาให้ศัตรูเป็นมิตรกับเราให้ได้

ถ้าทำได้ก็จะรู้ตัวว่าตัวทำได้ สำคัญเก็บอารมณ์ไม่ได้ เก็บอารมณ์ไม่อยู่เลย เดียวก็ไม่โห เดียวก็โทโส เดียวก็โทสะ มีความหมายมากมาย โบราณท่านว่าพระดีต้องอยู่ในโบสถ์ พระไม่โกรธ พระประธาน เรียกว่าพระดีอยู่ในโบสถ์ พระไม่โกรธต้องอยู่ในสระ สระคืออะไร สระน้ำ น้ำนี่คือจิตที่เป็นกระแสแห่งน้ำเย็น อารมณ์เย็นลงไป พระดีอยู่ในโบสถ์ พระไม่โกรธ คนที่มีน้ำใจ มีธรรมะ จะโกรธคนยาก อยู่ในสระนี้เอง นี่เขาตำรามานานแล้ว เราจำเขาตำราไม่ได้ เขาตำราเลย พระตะกละอยู่บนกุฏิ กินเปลือก เขาว่าเรามา นาน เราจึงต้องแก้ ขอแก้ไข เราไม่ใช่พระตะกละ ไม่ใช่พระตะกลาม ถึงอยู่กุฏิก็เป็นกุฏิ สร้างความดีในกุฏิ ไม่ใช่กุฏิ นี่เขาตำราหลายสิบปีแล้ว อาตมาจำได้ ตั้งแต่มาอยู่ที่วัดใหม่ ๆ เขามาตำราเลย เขาบอกโอ... พระดีอยู่ในโบสถ์นะ พระไม่โกรธอยู่ในสระ พระตะกละอยู่บนกุฏิ เขาตำรา เรารู้ตัวว่าเขาตำราแต่เราก็ ไม่ไปต่อกรแล้ว เราก็ยอมรับ เพราะมันกินเปลือก ก็อยู่บนกุฏิพระกิน แต่พระอยู่ในโบสถ์ไม่กิน ดูพระประธาน ท่านไม่กินอะไรของใคร แล้วพระไม่โกรธอยู่ในสระ ต้องมีน้ำใจ ไม่มีสติสัมปชัญญะเลย เอาไว้เอาน้ำในสระ ไว้ในใจ ขอให้มน้ำใจอ้อยาศัย มีเมตตานี้คือสระน้ำ เต็มไปด้วยความเมตตาทุกประการ เต็มไปด้วยกรุณา ทุกอย่าง เต็มไปด้วยมุทิตาแสดงความยินดีเสมอ นี่สิ น้ำใจของเรา สระน้ำใหญ่หมี่มาอยู่ในท่านผู้ใด ท่านผู้นั้น จะเต็มไปด้วยความเรียบร้อย จะไม่โกรธคนง่าย จะไม่อิจฉาใคร จะไม่สื่อสารด้วยริษยาแต่ประการใด จะอยู่ในนั้นคือสระ เป็นอุโบสถ จิตใจก็สดชื่นโกรธคนยาก ไม่ใช่ฝั่งไว้ ถึงจะมีวู่วามเข้ามาบ้างก็แค่หน้าที่ ๕ นาที ก็หายแล้ว ไม่ฝั่งโกรธอีกต่อไป

บางคนฝังเลย นี่โกรธไปใจดำเลย ไม่มองหน้าใครและไม่สนใจกับใคร นี่พวกยักษ์พวกมาร พวกมารผจญแล้วเพราะเราไม่เจริญกรรมฐาน ต้องการอย่างนี้ ต้องการให้มีสติกำหนดทุกวิถีทาง เก็บอารมณ์ไว้ นะ อย่าเอาอารมณ์ออกไปรับอารมณ์อื่น อารมณ์เสียไปเอาอารมณ์เสียคืนมาไม่ได้ ต้องรักษาความดี เหมือนเกลือรักษาความเค็มในอารมณ์ของตน อย่าไปรับอารมณ์นอกเข้ามาหาภายใน อย่าเอาข้าศึกเข้ามา ภายในทางทวาร ๖ โปรดปิดประตูทั้ง ๖ ทวาร อย่ารับคลื่นร้าย อุปสรรคข้าศึกเข้ามาในบ้านเลย ถึงห้องในเราเลยแล้วเราจะสู้เขาไม่ได้ ยอมจำนนด้วยเหตุผล จึงต้องกำจัดข้าศึกออกไปทางทวาร ๖ แล้วก็ปิดประตู ทวารเสีย อย่าเปิดรับคนร้ายเข้ามา โปรดเปิดรับแต่ของดี สร้างความดีในอารมณ์เถิด ประเสริฐที่สุด

ที่ชี้แจงมาพอสมควรแล้ว เสียงก็หมดไป วันนี้มีแขกวันยังค่ำ แก้ปัญหาทุกอย่างมาแล้วทุกประการ ขอให้ท่านเก็บอารมณ์ไว้ให้มาก ท่านจะมีปัญญาแก้ไขปัญหาเขาได้ ถ้าท่านเก็บอารมณ์ไว้ไม่ได้ ปัญญาไม่เกิด พลังจิตตก ท่านจะไปแก้ปัญหาก็ไม่ได้ คงจะแก้ไม่ได้แน่นอน นี่ขอ สุตท้ายนี้ขอยุติไว้ก่อน ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ท่านผู้ปฏิบัติธรรม ขอเจริญรอยตามพระพุทธเจ้าสืบต่อไปตามรอยยุคลบาท คำว่ารอยพระพุทธบาท ๕ ก้าว ๕ รอย ด้วยปฏิบัติปาณา ถึงสุราตลอดชีวิต เรียกว่า ฝ่าพระบาท ๕ รอย ตามรอยของพระองค์สืบไป เพื่อเป็นแบบอย่างของพุทธศาสนิกชนที่มาเห็นมาสนใจความดี ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ก็ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองในธรรมทุก ๆ ท่าน กลับไปแล้วขอให้สวัสดิ์มีชัย จงเจริญไปด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นี่ก็คิดสิ่งหนึ่งประการใด ขอให้สมความมุ่งมาดปรารถนา ด้วยกันทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑๐ หน้า ๒๑๑ - ๒๔๓

สนิมในใจ

พระราชสุทธินิพนธ์

วันนี้เป็นวันพระแรม ๑๔ ค่ำ จาคตุหี เรามาแสวงหาพระให้จิตใจสะอาด จิตใจได้สว่าง จิตใจได้สงบ จะได้ปรารถธรรม ถ้าจิตใจเราไม่สะอาดมันก็ไม่มีอะไรสว่างประการใด มีแต่มีดมีขวานมีดบอด ถ้าเราสะอาดได้ สว่างได้ มันก็สงบได้ ถ้าเราทำได้ สามประการนี้ ได้มาจากการเจริญพระกรรมฐาน หาความสงบกับจิต เพื่อชำระจิต ชำระใจ ทำสนิมในใจให้มันออกไป ให้จิตไม่มีสนิมหรือสนิมขุม ถ้าเป็นสนิมมันก็จะเกาะออกได้ง่าย เผาไฟมันแล้วก็เกาะออกได้ แต่สนิมในใจสนิมขุมมันกินเหล็กเข้าไปข้างใน เหมือนจิตใจที่ไร้สาระ มีดบอด ที่เราเรียกว่า สนิมในใจ ไม่มีทางแก้ไขได้แล้วเพราะสนิมขุมมันกินเหล็ก เหมือนต้นไม้ไม่มีกาฝาก ฉะนั้น ต้นมะม่วงใดมีกาฝากมาก ต้นมะม่วงนั้นจะไม่ออกไม่งาม ลูกจะไม่เจริญ เหมือนจิตใจมันก็กาฝาก มันฝากไปด้วยกิเลสในใจ ฝากไปด้วยความโลภ โกรธ หลง สนิมในใจก็เกิดขึ้น

แต่สนิมภายนอกที่เกาะเกาะมันก็ออก เหมือนเราไปชุบเหล็ก ชุบเคียวจะไปเกี่ยวข้าว ก็ต้องเผาไฟให้มันร้อน และสนิมจะออกไปได้ฉนั้น แล้วก็ตีให้มันดี เหมือนเราทำจิตใจให้สะอาดปราศจากมลทินแล้วจิตก็ใส ใจก็สะอาดปราศจากมลทินแล้ว จิตท่านจะสว่างขึ้นคือ ปัญญา คนที่จะมีปัญญานั้นต้องอยู่ด้วยความสงบ อยู่ด้วยความเรียบร้อย อยู่ด้วยสติสัมปชัญญะ นี้แหละคือตัวธรรมะคือ ทาน ศีล ภาวนาของเรา ก็จะได้ครบตามองค์การและองค์การ ถ้า ๓ อย่างไม่มีทาน ขาดเมตตา จิตท่านจะเหลวแหลกแตกลาญไร้สาระ จิตท่านจะดำ จะขุ่นมัว จะมีตมมอณาทรร้อนจิต หาที่พึ่งไม่ได้แล้วนี่ประการหนึ่ง

ประการที่สอง ร่องลงไปนั้น ท่านจะมีอะไรสว่างในใจท่าน มีแต่มีดเหมือนยืนอยู่ในกลางป่า ไม่ทราบว่าจะเกิดเหตุการณ์อันใดเล่า ถ้าท่านมีความสว่างก็มีปัญญา ก็จะได้แก้ไขปัญหาคด้วยจิตสงบ ถ้าจิตยังวุ่นวาย ฟุ้งซ่าน ฝากฝังไว้ในสนิมในใจเมื่อใดแล้ว จิตท่านจะไม่สงบ ในเมื่อจิตท่านไม่สงบแล้ว ท่านจะได้ผลจะแก้ปัญหาค ท่านจะเอาปัญหามาจากไหน พระพุทธเจ้าท่านหาปัญญาในตัวของท่าน ท่านเสด็จบรรพชาถึง ๖ ปี กว่าจะได้ของดีกลับมาสอนชาวโลกให้พ้นทุกข์ เพราะปัญญาตัวนี้ การเจริญกรรมฐานต้องการหาปัญญาให้เกิดขึ้นในตัวเอง ผู้ที่มีปัญญาในตัวเองไม่จำเป็นพระสงฆ์องค์เจ้าเรียบร้อยหมด ปฏิบัติกิจวัตรอย่างเคร่งครัด จะถือศีลจะ เหมือนอย่างท่านรับกรรมฐาน รับศีล ข้าพเจ้าขอปฏิญาณตนต่อคุณพระศรีรัตนตรัย เจริญกรรมฐานด้วยความจริงใจของข้าพเจ้า แล้วท่านอย่าเลือนราง เสียสัจจะที่ขอ ท่านจะเสียหาย จะทำอะไรไม่ได้ผล จะไม่ได้อันสงฆ์แต่ประการใด ออกมาอย่างนี้ชัดแจ้งแล้ว นี่แหละเราหาที่พึ่งกันไม่ได้แล้ว นอกเหนือจากพระรัตนตรัยที่จะเป็นที่พึ่งของเราได้ บิดามารดาท่านเลี้ยงเรามาส่งเราเรียนหนังสือ มีวิชาความรู้เราก็ต้องพึ่งครูอาจารย์ เราเจริญได้ตำแหน่งแห่งที่ก็ต้องพึ่งผู้บังคับบัญชาที่สูงได้อุ้มชูเราขึ้นมา ถ้าเราไร้บุญขาดวาสนาแล้วใครจะมาอุ้มชูเรา ก็เห็นจะไม่มีใครช่วยแน่นอนแล้ว ตัวใครตัวมัน ก็ต้องช่วยตัวเอง ปัญหาคในตัวเองไม่มีใครมาสร้าง ไปสร้างปัญหาคนอกตัวหมด พระพุทธเจ้าที่ท่านมีปัญหาคในตัวเอง มาช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ เพราะปัญหาคเกิดมาจากในตัว มีแสงสว่างในตัวเอง มีความดีในตัวเอง แต่ท่านมีกันแล้วหรือยังปัญหาคในตัวเอง มีแต่ปัญหาคนอกตัวทั้งนั้นเลย

ปัญหาทางโลกที่เรียนหนังสือ แก้ไขปัญหาไม่ได้ ก็ไม่มีปัญญาในตัวที่ได้จากการเจริญวิปัสสนา
กรรมฐาน เจริญสติ เจริญสมาธิ เจริญกุศลภาวนาให้เสมอตื้นเสมอปลาย ไม่ใช่ผลุบเข้าผลุบออกเหมือน
ทำบุญเอาหน้าศรัทธาหัวเต่า ต่อหน้ามะพลับลับหลังตะโก ต่อหน้าละทำตึ๊งก ลับหลังทำบุญปั๋นปั๋นย่ำตลอด
รายการ ไหนเลยเล่าสนิมในใจท่านจะออกไปได้อย่างไร เป็นสนิมมันก็เอาออกง่ายแต่สนิมขุม สันดอน สันดาน
นิสัยไม่ดีนี้ทำยาก มันจะกินเหล็กผุไปเลยที่เดียวฉันทัดก็ฉันทัดนั้น เหมือนต้นมะม่วงถ้ามีกาฝากมากไม่ช้า
ต้นนั้นก็ตาย เหมือนเรามีโรคภัยไข้เจ็บ จะเป็นโรคมะเร็งหรือเป็นโรคเบาหวาน หรือเป็นโรคอะไรอย่างหนึ่ง
อย่างใดก็ตามถ้าโรคไม่แทรกซ้อนท่านยังตายช้า ถ้ามีโรคนั้นมาแทรกโรคนี้อีกมาซ้อน ท่านจะไม่อาวรณ์หลงไหล
ท่านจะต้องตายแน่ ๆ เหมือนต้นไม้มีกาฝากฉันทัดนั้น ขอเจริญพรอย่างนี้ ท่านอย่าให้กาฝากมากไว้ ท่านอย่า
สร้างสนิมขุมในใจ เหล็กนี้มีสนิมขุม มันจะกินทะลุเลยนะ ขอฝากไว้ นี้อ่อนนุสสัย สันดานที่มีอยู่ในบุคคลใด
จะเป็นพระเถระเถรชีเหมือนกันหมด คนประเภทนี้ขาดสติจะ ไม่มีความจริงใจ

ความจริงใจได้จากการเจริญพระกรรมฐานเท่านั้น ถึงจะมีความรู้แจ้งเห็นจริง เห็นแจ้ง เห็นใจ
เห็นของแท้ เห็นของแน่ เห็นของนอน ไม่อาวรณ์หลงไหล นีรวรณ ๕ ก็ไม่เข้ามาแทรกแซง มันจะสกัดกั้นให้
เราไม่ให้ทำความดี ข้อนี้เป็นข้อคิดที่ว่า ความดีที่จะทำก็ไม่ยากและก็ไม่ง่าย แต่มันมีของมาสกัดกั้นกรรมมาขัด
ไม่ให้เรามองเห็นของดี เหมือนนีรวรณ ๕ ประการเข้ามาแทรกอยู่ในจิตใจและสันดาน รับรองท่านจะทำอะไร
ไม่ได้ผลไปหมด คำขายก็ขาดทุน ธุรกิจก็ขาดทุน ชีวิตก็ขาดทุนไปตามวันเวลาด้วย ท่านจะเสียเวลา
ของท่านเอง ขอฝากไว้ในวันธรรมสวนะสิ้นเดือนแล้วเดือนขาดด้วย ขอให้มันขาดออกไปด้วยความชั่วร้าย
ในจิต ขอให้เพิ่มบารมีจิต เพิ่มขันติบารมี เป็นต้น ทานบารมี ศีลบารมี ภาวนาบารมี สร้างกุศลบุญราศี
ด้วยขันติธรรม ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าของเรา นั้น ท่านจะได้ผลอย่างสมมาตปรารถนาทุกประการ
คนที่ไม่มีสนิมในใจจะมีสติจะ จะมีแต่เมตตา มีแต่ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคีปรองดอง ญาติพี่น้อง
ไม่ทะเลาะกัน จะมีแต่ระบบ มีแต่ระเบียบ เพียบด้วยวินัย จะต้องตั้งใจศึกษานำมาพันทุกข์ เป็นสุขอนันต์
เป็นหลักสำคัญ จำใส่ใจไว้เป็นกำหนดจดจิต ชีวิตจะได้ไม่เป็นขี้สนิมในใจ นี่แหละอย่าให้มีกาฝากเข้ามา
ที่วัดเรานั้นก็มีกาฝาก ต้นไม้มันก็จะแย่งไป กาฝากนี้มันกินนะ ขอฝากเอาไว้ มันทำลายต้นไม้ต้นนั้นต้องเอา
กาฝากออกซะ ต้นไม้ต้นนั้นถึงจะงอกงาม เหมือนจิตใจของเราเป็นสนิม เอาสนิมมันออกไปเสีย จิตใจท่านจะ
ได้สว่าง จิตใจท่านจะได้สงบ ท่านได้ปรารถนาคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นแน่นอนที่สุด ขอฝากไว้อย่างนี้

คนที่ไร้บุญวาสนามันจะมีแต่สนิมขุม ไม่มีบุญกุศลกับเขาเลย ถ้าท่านตั้งใจดีเอาสนิมออกไป
รักษาเหล็กเข้าไว้เหมือนรักษาจิตให้มันคงดำรงศาสตร์ มีศีล สมาธิ ปัญญา ไว้ในจิตใจของท่านทั้งหลาย
ท่านจะมีความหมายที่ดีขึ้น ชีวิตท่านจะเป็นแก่นสาร ชีวิตท่านจะมีค่า เวลาของท่านจะมีประโยชน์ต่อไป
นี่แหละท่านทั้งหลายที่มาปฏิบัติธรรมกันนี้นั้นมีแต่สนิมขุม ไม่เข้าใจ ๓ วัน ไม่ได้รู้เรื่องอะไรหรอกแล้วก็
กลับออกไปบอกกันว่า ไม่ได้ผล ไม่ได้ผล อย่าไปเลยวัดอัมพวัน ไม่รู้เรื่อง ถูกต้องของท่านผู้นั้น เพราะไม่
เอาเรื่องไม่เอาราว แล้วไม่ตั้งใจปฏิบัติ ไม่สนใจ ไม่ได้ตั้งใจจริงเลย แล้วชีวิตท่านก็เป็นหมัน ทรัพยากรที่ไร้สาระ
ไหนเลยท่านจะเอาดีได้ประการใด พุดมานานแล้วทำดีแค่ ๓ วัน ทำชั่วก็วัน ทำชั่วตั้ง ๔ วัน เดือนหนึ่ง
มี ๔ วันพระ เราจะเอาเฉพาะแต่วันพระเราก็ขาดทุน เดือนหนึ่งมีอยู่ ๓๐ วันมีวันพระอยู่ ๔ วัน สัปดาห์
ละวันพระ มันก็ยังขาดทุนอยู่นั้นแหละ ปีหนึ่งมี ๓๖๕ วัน มันก็ขาดทุนอยู่นั้นแหละ ทำดีแค่ชั่วโมงเดียว
วันหนึ่งคืนหนึ่งในเวลา วันนี้นั้นอุโบสถ กำหนด ๘ ประการ กรรมบถ ๑๐ ครบ ภายกรรม ๓ วิถีกรรม ๔
มโนกรรม ๓ ก็ครบ แต่ทำกันไม่ค่อยจะได้ แค่ชั่วโมงเดียวก็จะแย่งแล้ว แล้วท่านจะไปเอาดีได้ตรงไหนเล่า

อย่างสร้างสนิม อย่างสนิมนี้ มันก็เอาไปกะเทาะได้ หมั่นเจริญกรรมฐานมันก็บอกได้ แต่สนิมขุมกินเหล็กจะผุแล้ว กินมีดโกนที่จะปลงผมตรา ๓ ตาของเยอรมันก็ยังใช้ไม่ได้ เหล็กดียังไงก็ยังไม่ได้ เพราะคนรักษาเหล็กไม่ดี เหล็กมันจึงเป็นสนิมขุม ถ้าเป็นสนิมขุมแล้วสันดานร้ายมาก คนนั้นจะนั่งเจริญกรรมฐานไม่ได้เลย จะเห็นกรรมฐานเป็นเรื่องร้อนกร้อนใจ กลุ่มออกกลุ่มใจ แล้วก็เลิกทำ แต่กลุ่มออกกลุ่มใจ ร้อนกร้อนใจ จะเสียใจจนจิตใจไม่มีมากหลาย ก็ควรจะขัดสนิมด้วยการเจริญพระกรรมฐาน บำเพ็ญจิตภาวนาให้มากที่สุด ท่านจึงจะรู้ว่าท่านมีสนิมในใจ

ชีวิตของท่านมีกาฝากไว้ในจิต มันฝากให้จิตท่านคิดแต่เรื่องเลว ๆ เห็นตัวดีคนเดียว คนอื่นชั่วหมด ประเภทนี้เจริญกรรมฐานไม่ได้หรอก เป็นคนมีเวรมีกรรม ท่านไม่ต้องมาเจริญกรรมฐานหรอก จะไปอีก ๑๐๐ วัดท่านก็แค่นั้น เสียเงินค่ายานพาหนะ ไปเสียเวลาตามวัดต่าง ๆ ขอฝากให้ท่านคิดให้มากที่สุดว่า ท่านมีสนิมในใจไหม ท่านมีสนิมขุมไหม ถ้ามีสนิมขุมกัดกินเหล็กทะลุแล้วก็ไม่ต้องเจริญกรรมฐาน ขาดินนี้ท่านก็ไม่ได้อะไร เป็นคนไร้สาระ เป็นคนเกิดมาเสียชาติเกิด ไม่ประเสริฐอะไรกับเขา แค่นี้ทำไม่ได้ ดีแค่ ๓ วันทำได้อย่างไร ว่าไม่ว่าง พุดแก้ตัวว่าไม่ว่างทั้งนั้น งานมากมายจริง ๆ สร้างความดีไม่ว่าง แต่สร้างความชั่วว่องว้างกันนัก สร้างโดยไม่รู้ตัว ความชั่วในจิตใจ สนิมในใจมีมาก คิดไม่ออก บอกไม่ได้ ใช้ไม่เป็น ชีวิตจะลำเค็ญย่ำแย่จนแก่ตาย ชีวิตท่านจะไร้ความหมาย

ถ้าชีวิตนี้ตั้งแต่หนุ่มสาวขาดทุน ออกแขกบอกเรื่องไม่ดีแล้ว มีสนิมในใจ ท่านจะเล่นละครชีวิตต่อไปแสนจะยากลำเค็ญใจ ทำมาหากินก็ไม่ได้เรื่อง ไม่ได้ราว ไม่ได้ผล เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่มี ความเจริญรุ่งเรืองแน่นอน คนก็เช่นเดียวกับต้นไม้ มีกาฝากนี้มันจะไม่ออกไม่งาม มันจะไม่ออกพืช ออกพันธุ์ ออกผลแน่นอน ท่านอย่าเอากาฝากมาไว้ในจิตใจนะ อย่าสร้างสนิมขุมให้มันลุ่มลึก จิตใจของท่านจะไม่สามารถสร้างความดีกับเขาได้เลย จะเป็นหนุ่มเป็นสาวก็ตามก็แค่นั้นแหละ แก่ไปมันก็จะแย่งไป มันก็จะแย่งไปทุกวัน มีแต่ความทุกข์ระทมขมขื่น ขมก็จะกลืนหรือ จะกลืนอย่างไร ขึ้นก็จะอม ขมก็ต้องกลืน กลางคืนก็ฝันหวานไปตามสนิมขุม ชีวิตจะไร้ค่า ชีวิตจะไม่มีเวลาที่มีประโยชน์เลย ผู้ที่มาเจริญกรรมฐานเท่าที่อาตมาสอบสวนทวนถามแล้วไม่ได้ผล พองหนอ ยุบหนอ ก็ไม่ได้ ยืนหนอ ก็ไม่ได้ อีก กำหนดก็ไม่ได้ อีก แล้วก็ไม่กำหนด นั่นแหละพวกกาฝาก ต้นไม้มีกาฝากเยอะ มันจึงไม่กำหนด ทำให้ช้ำเกียจ ทำให้ของนั้น มาสกัดกั้นไม่ให้สร้างความเป็นดีได้ แน่แน่นอนที่สุด อย่างนี้มีมาก ขอฝากท่านทั้งหลาย ไม่ใช่ข่ง่ายและไม่ใช่อยากนัก ถ้าท่านตั้งใจจริงแล้วได้ผล ทำด้วยความตั้งใจ อย่าท้อแท้ใจต้องขยัน ความอดทน ต้องสู้ตาย ถ้าท่านสู้ตายเมื่อใดท่านได้ผลเมื่อนั้น ถ้าท่านไม่สู้ความรู้อีกเป็นหมัน ถ้าเป็นหมันความดีก็ไม่มีทรัพย์ากร ชีวิตท่านจะไม่มีทรัพย์ ชีวิตท่านจะไม่มีโอกาส ชีวิตท่านจะไร้สาระ ไม่มีประโยชน์เกิดผลแต่ประการใด ขอฝากไว้ในวันนี้

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑๐ หน้า ๓๘๕ - ๓๙๒

วิปัสสนาพัฒนาจิต

พระครูภาวนาวิสุทธิ

๑๗ ตุลาคม ๒๕๒๙

การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ถ้าพูดตามสมัยใหม่เขานิยมเรียกว่า มาพัฒนาจิต มาพัฒนาคุณธรรม ข้อเท็จจริงก็เป็นเรื่องเก่า เป็นเรื่องตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่นั้น ทรงชี้แจงต่อพุทธศาสนิกชน ให้บำเพ็ญจิตตภาวนาพัฒนาจิตให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชีวิตโดยใช้สติปัญญาเป็นอารมณ์ระดับจิตนั่นเอง

วิธีปฏิบัติในสติปัฏฐาน ๔ ที่เรียกว่าทางสายเอกของพระพุทธเจ้านั่นเอง เรียกว่า การเจริญวิปัสสนา เป็นฐานะหน้าที่ที่เราจะต้องดำเนินวิถีชีวิต โดยใช้สติปัญญาเป็นอาวุธ เพื่อไม่ให้พลาดผิดในการทำงานทุกอย่าง เพราะหน้าที่และการงานเป็นผลงานของชีวิตที่เราต้องทำโดยใช้สติปัญญาตลอดเวลา แต่การทำงานที่ประกอบไปด้วยปัญญานั้น ถ้าเราไม่ฝึก เราไม่อบรม ด้วยความอดทนอย่างยิ่งแล้ว เราจะไม่พบความจริงดังที่กล่าวแล้ว

การเดินจงกรม

การเดินจงกรม ยืนกำหนดต้องใช้สติกำหนดมโนภาพ อันนี้มีประโยชน์มาก แต่นักปฏิบัติส่วนใหญ่ไม่ค่อยปฏิบัติจุดนี้ บ่อยให้เลยล่องไปเปล่าโดยใช้ปากกำหนดไม่ได้ใช้จิต ไม่ได้ใช้สติกำหนดให้เกิดมโนภาพ อันนี้มีความสำคัญสำหรับผู้ปฏิบัติมาก ผู้ปฏิบัติต้องจับจุดนี้ คำว่ายืนหนอ ๕ ครั้ง ยืนอยู่นั้นต้องหลับตา วาดมโนภาพ เพราะจิตนี้มันวุ่นวายฟุ้งซ่าน คิดอ่านอยู่เสมอ แต่แล้วเราใช้สติกำหนดตามจิต โดยว่ายืนหนอ ๕ ครั้ง

อาตมามีวิธีปฏิบัติให้เอามือโพล่หลัง มือขวาจับซ้าย ก็ต้องการให้ตรงกระเบนเหน็บ หลังจะไม่งอ ในเมื่อเฒ่าแก่ขราลงไป บางท่านก็ถนัดเอามือโพล่ข้างหน้า ก็ใช้ได้แต่โดยวิธีการแล้ว ทำให้ห่อตัว ทำให้หายใจไม่ปกติ ปอดผายไม่เข้าสู่ภาวะ

และคำว่า ยืนหนอ ๕ ครั้ง ท่านทั้งหลายทำได้แล้วหรือยังว่ากำหนดจิต คือ ต้องใช้สติ ไม่ใช่ว่าแต่ปากว่า ยืนหนอ ๆ ๆ ๆ แล้วก็ลืมตา ขว้างหนอ ซ้ายอย่างหนอ ไม่ได้มีจังหวะ ไม่ได้ใช้สติควบคุมจิต ดูแลจิต ให้มันได้จังหวะตัวกำหนด ตัวกำหนดเป็นตัวฝึก อันนี้มีความสำคัญ อาตมาจึงต้องขออภัยไว้ ข้าข้อนี้เน้นหลักในข้อนี้ให้มาก เพราะมันมีประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ เอาไปใช้ในกิจประจำวันได้อย่างดีที่สุด คำว่ายืนหนอ นี้ไม่ใช่ความหมายว่า กำหนดอย่างนี้เสมอไป ต้องใช้จิตปักลงที่กระหม่อม กระหม่อมของเราทุกคน อยู่ตรงไหน ตั้งสติไว้ตามจิตลงไป...ไม่ง่ายเลย แต่ต้องทำซ้ำ ๆ ให้เคยชิน ให้สติคั่นกับจิต จิตคั่นกับสติ อย่างนี้ ถึงจะเกิดสมาธิ ไม่ใช่หมายถึงว่าเรากำหนดแล้วได้ผลเลยนะ ยังไม่ได้ผล แต่เราทำซ้ำ ๆ ซาก ๆ ให้เคยชิน เราจึงต้องมีการฝึกจิตอยู่ที่กระหม่อม วาดมโนภาพลงไปให้ซ้ำ ๆ ลมหายใจนั้นก็ไม่ต้องมาดู แต่หายใจให้ยาว ๆ มันจะถูกจังหวะ แล้วตั้งสติตามจิตไปว่ายืนที่กระหม่อมแล้วก็หนอ...ลงไปที่ปลายเท้า ดูมโนภาพ

จะเห็นลักษณะกายของเราอยู่นอ อยู่ ณ บัดนี้ เห็นกายภายนอก น้อมเข้าไปเห็นกายภายใน

แต่โดยวิธีปฏิบัติแล้ว ต้องเอาข้างในออกข้างนอก จึงจะมีข้อคิดให้เกิดปัญญาได้ ถ้าเราลืมตาขณะที่ยืนหนอ ๕ ครั้งแล้ว มันเห็นแต่ภายนอก แต่ภายในสภาวะธรรมมันจะเห็นได้ยาก จึงต้องหลับตา จะได้ไม่มองเห็นสิ่งอื่น สิ่งแวดล้อมที่เราอยู่นอ อยู่ ณ บัดนี้ แล้วไม่เห็นกายข้างนอกให้เห็นกายภายใน กายภายในในกายนั้น ต้องประกอบไปด้วยสติ แล้วก็จิตปักลงไปว่ายืน...หนอ... ลงไปถึงปลายเท้า เห็นชัดมาก แล้วก็สำรวมที่ปลายเท้า อย่าเพิ่งกำหนดให้มันติดกัน ยืนตั้งแต่ปลายผมลงไป จากกระหม่อมลงไปถึงปลายเท้า ว่ายืน...หนอ...หรือยืนนั้น จิตปักไปถึงสะดือแล้วหนอ จากสะดือลงไปปลายเท้าให้ได้จังหวะอย่างนั้น ไม่ใช่ยืนหนอแล้วก็จิตไปถึงปลายเท้า อันนี้เป็นอดีตแล้ว

เพราะวิธีปฏิบัตินี้ทำยาก ต้องทำให้ได้จังหวะ ได้ระบบของเขา มันจึงจะเกิดปัญญา เกิดสะสมเข้าไว้ด้วยดี โดยวิธีนี้

คำว่า ยืน ปักลงที่กระหม่อมแล้วสติตามลงไปเลย วาตมโนภาพ ยืน...ถึงสะดือแล้ว ร่างกายเป็นอย่างนี้แหละหนอ จากสะดือลงไปปักลง หนอ... ลงไปปลายเท้า อย่างนี้ทำง่ายดี สำรวมใหม่สักครู่หนึ่ง จึงต้องอย่าไปว่าติดกัน ถ้าว่าติดกันมันไม่ได้จังหวะ

ขอให้ญาติโยมผู้ปฏิบัติทำตามนี้จะได้ผลอย่างแน่นอน

อันนี้เริ่มต้น ยืน...มโนภาพ หายใจยาว ๆ หายใจให้ยาว ๆ ว่า ยืน...ถึงสะดือแล้ว รวมจุดศูนย์สะดือมโนภาพ หนอ...ลงไปปลายเท้า เห็นเท้าทั้งสองโดยมโนภาพยังไม่ชัด ครั้งหนึ่งยังไม่ชัด

ครั้งที่สอง สติก็ตามสำรวมที่ระลึกก่อนว่า เท้ามีสองข้างจากปลายเท้าขึ้น รวมอยู่ในจุดของเท้าทั้งสองข้าง แล้วก็บอกว่า ยืน ขึ้นมาถึงสะดือ หนอ...เรื่อยมาถึงกระหม่อม นี่ครั้งที่สอง

ครั้งที่สามจะชัด ยืน ถึงสะดือแล้วตั้งสติไว้ตามจิตที่ผ่านไปแควบถึงสะดือ แล้วสองบอก หนอ จากสะดือถึงปลายเท้า สำรวมอย่างนั้นจึงจะได้จังหวะ

พอครั้งที่สี่ชัดขึ้น สำรวมจากปลายเท้าทั้งสอง เห็นได้ชัดแล้ว อันนี้เห็นชัด จิตก็ไม่กระสับกระส่ายครั้งที่สี่นี้จิตไม่กระสับกระส่ายแน่นอน สำรวมอยู่ที่ปลายเท้า แล้วก็ตั้งสติไว้ให้ดีกว่า เท้าทั้งสองข้างมีอะไรบ้าง แล้วก็จึงกำหนดจิต ใช้สติตามว่า ยืน ขึ้นมาถึงสะดือ จากสะดือต่อว่า หนอ... ขึ้นมาถึงปลายผม คือกระหม่อมเป็นครั้งที่สี่

ครั้งที่ห้านี้ชัดขึ้นไปกว่ายืนหนอในขั้นต้น ในข้อหนึ่งยืนครั้งที่ห้า ยืน...ถึงสะดือแล้วสำรวมจิตลงหนอ ลงไป มันจึงจะได้จังหวะดี ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจทำวรรคตอนเลย ก็ยืนหนอ ๆ ๆ ว่าไฉน ๆ จิตก็กำหนดไม่ได้ จิตมันเร็วแต่สติตามไม่ทัน เลยสมาธิไม่เกิด ปัญญาจะได้มาจากไหนเล่า สมภาคแสดงออกจะไม่ทราบ

ขอนักปฏิบัติธรรมทำตามแบบนี้ แล้วสำรวมลงไปปลายเท้าครั้งที่ ๕ ยืน...ถึงสะดือแล้ว หนอ...ลงไปช้า ๆ ถึงปลายเท้า หนอพอดีที่เท้าทั้งสองยืนอยู่ที่พื้นนั้น แล้วก็ลืมตาทันที ลืมตาอย่าเพิ่งกำหนด ลืมตาดูเท้าสักครู่หนึ่งตั้งสติไว้ให้ดี จึงได้เขยื้อนเคลื่อนกาย

ขวา ยกขึ้นมา แล้วก็สัมผัสบัญญัติบอกให้รู้ปัจจุบัน อย่าง...หนอ... ลงพื้นพอดี จิตดวงนั้นไปไหน ถ้าเห็นสภาพความเป็นอยู่ของจิตมันจะรู้ว่าวูบลงไปตรงไหนอย่างไร จิตดวงใหม่จะแสดงออกคือบอกให้ทราบใหม่เกิดขึ้น จิตก็เกิดดับอย่างนี้

ถ้าท่านทั้งหลายทำเร็ว ท่านจะไม่มองเห็นธรรมชาติของจิตในสภาวะธรรม จึงต้องทำให้ช้าที่สุดที่จะช้าได้เท่าไรยิ่งดีที่สุดโดยวิธีนี้ ลมหายใจเข้าออกด้วยวิธีกำหนดนี้ มันก็ล่าช้าลงไป ทำให้เห็นภาวะข้างในได้ชัดเจน นี่ตรงนี้เป็นจุดสำคัญ ไม่ใช่กำหนดแต่ปากอย่างที่เคยกำหนดกัน เดี่ยวเราก็ไม่มีสติเลย จิตมันก็วูบวาบไปที่โน่น คลอนแคลนไปที่นี้ เดี่ยวแวบที่นั่น แวบที่นี่ กระสับกระส่ายอยู่เสมอ อันนี้เราทำได้ จังหวะแล้ว จิตจะไม่กระสับกระส่ายแต่ประการใด

แล้วขวาย่างหนอ...ลงพื้น ช้าอย่าง...หนอ ลงพื้นพอดี ทำช้า ๆ เดินจงกรมไปเรื่อย ๆ เราจะเห็นได้ว่า อ้อ ! ขวากับซ้ายมันอันเดียวกันหรือไม่ จะเห็นชัด แสดงออกตอบได้ทันทีว่ามันเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า ตอบได้ด้วยตนเอง ประการที่สอง จิตที่กำหนดขวากับจิตที่กำหนดซ้ายเหมือนกันไหม คล้ายคลึงกันไหม จะไม่เหมือนกันเลยนะ มันดับวูบลงไปแล้ว จิตดวงใหม่เกิดขึ้นขณะเกิดนั้น คือสติระลึกก่อน มันจะบอกว่าซ้าย ยกขึ้นมาพอดีได้จังหวะ นั่นคือตัวสติเป็นตัวกำหนดใหม่ แล้วก็อย่าง...หนอ ลงพื้นพอดี สติมา สัมปชานามีสติเกิดขึ้น ระลึกก่อนปัจจุบันธรรมก็ได้ผล คือ สัมผัสบัญญัติปะพะปัญญาที่เกิดขึ้น ภาวะธรรมสภาพความเป็นอยู่ของการปฏิบัติก็ชัดเจนไป มันก็แจ้งชัดแล้วคล่องแคล่วดีกว่าเดิม

ขอให้หนักปฏิบัติเดินให้มาก ๆ ถ้าท่านผู้ใดเดินไม่ได้เพราะขาไม่ดี ปวดแข้งปวดขา เดินไม่ได้เลยก็ไม่เป็นไรนะ เราก็นั่ง เราก็นอนได้ ทุกวิถีทางอิริยาบถ ๔ ทำได้ทุกอิริยาบถ แต่ถ้าเราอินทรีย์พร้อมมูล บริบูรณ์ดี ก็ยืนเดิน นั่งนอนได้ ก็ทำให้เราทำได้ไว ทำให้ติดต่อกัน ไปได้ไวมากโดยไม่ขาดสาย

แต่พระพุทธเจ้าทรงชี้แจงแสดงไว้ว่า การปฏิบัตินี้จะยืนก็ได้ จะเดินก็ได้ จะนั่งก็ได้ จะนอนก็ได้ ในอิริยาบถ ๔ ด้วยกาย เวทนา จิต ธรรม ในภาคกาย ในภาคเวทนาต้องครบ เพราะทุกคนต้องมีเวทนาด้วยกันไม่พลาดแน่ ไม่ใช่ นั่งสบาย ไม่มีเวทนาเลย นี่แหละ อริยสัจ ๔ ก็ครบในอิริยาบถ นี่เหมือนกัน โดยกาย เวทนา จิต ธรรม มันก็อยู่ตรงนี้ทั้งนั้น

ต้องมีภาคกาย ภาคเวทนา ปวดเมื่อย ทุกข์กาย ทุกข์ใจ สุขกาย สุขใจ และก็เป็นแบบเรียน เป็นบทเรียนให้เรา ที่เราจะต้องใช้เป็นตำราอยู่ในเวทนาครบ สติที่ดีขึ้นในเวทนา ด้วยวิธีฝึกกำหนดเวทนา เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป แล้วอนิจจังไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ก็แก้ไขได้ โดยอนิจจังคือความไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์อย่างนี้แหละหนอ แล้วอนัตตาก็แสดงให้เห็นเป็นพระไตรลักษณ์เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป สูญไปไม่มีอะไรติดตัว เดี่ยวก็วนมาอีก เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ก็เรียกว่า อนัตตา มันเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติของมันเองโดยเฉพาะ เรียกตามศัพท์ภาษาธรรมะก็เรียกว่า พระไตรลักษณ์ เกิดขึ้นแก่เราในขณะนั้น ปัญญาถึงจะเกิดต่อภายหลัง จึงเรียกว่าวิปัสสนาตอนนั้น ตอนต้นก็เรียกว่า อุปาทาน ยังมีขั้นธัมมในอุปาทาน ยังมีขั้นธัมมอยู่ เช่น รูปขั้นธัมม เวทนาขั้นธัมม สัญญาขั้นธัมม สังขารขั้นธัมม วิญญาณขั้นธัมม มันมีขั้นธัมมทั้ง ๕ อยู่ที่เรารอบ

ปรารภกำหนดก็มีอยู่ ๒ ประการ มีรูปกับนามเท่านั้น อย่างอื่นหาได้มีไม่ เลยก็ไม่มีตัวไม่มีตน ไม่มีเราไม่มีเขา แล้วจะมีทิฐิมานะต่อกันอย่างไรเล่า อันนี้ภาวะมันจะบอกเองโดยเฉพาะอีกประการหนึ่ง

ในเมื่อขณะที่กำหนดยืนหนอ บางคนเข้าผลสมาบัติได้ ไม่จำเป็นต้องพองหนอ ยุบหนอ พวยยืน... หนอ ยืน... สำรวมขึ้นมาหนอ บางคนปัญญาเกิดตอนนั้น ได้ผลตอนนั้น ยืนวูบลงไปทีละตื้อ วูบลงไป ๓ ชั้น จิตเป็นภาวะ ผลสมาบัติเกิดขึ้นเลยไม่รู้ ภาวะนอก รู้ภาวะข้างใน ยืนอยู่เป็นเวลา ๑ ชั่วโมง ภาวะข้างนอกไม่สัมผัสก็เรียกว่า เข้าผลสมาบัติตอนยืนหนอได้ ไม่ใช่เข้าผลสมาบัติเฉพาะตอนพองหนอ ยุบหนอทุกคนไป บางคนได้ตอนยืนหนอ สติสัมปชัญญะดี สมาธิดี มันจะวูบลงไปถึงตื้อแล้ววูบอีกครั้งหนึ่ง มันจะปิดอายตนะ ธาตุ อินทรีย์ ในภายนอกแล้วภายในจะแสดงออกด้วยปัญญา เขาเรียกว่าพละพลังของสมาธิ ประกอบไปด้วยสติสัมปชัญญะภายใน เรียกว่าเข้าผลสมาบัติ ขณะที่ยืนหนอได้ทันที

ตรงนี้สำคัญนะ ผู้ปฏิบัติอย่าคิดว่ายืนหนอไม่ได้ผล ต้องเอาข้อนี้ก่อนเป็นหลัก แล้วเราก็เดินจงกรมไปเรื่อย ๆ บางคนเดินจงกรมหิวทันที เวียนศีรษะ แต่แล้วเกาะข้างฝากำหนดเสียให้ได้ คือ เวทนาจิต วูบลงไป แวบลงไปเป็นสมาธิ ขณะที่เดินจงกรม แต่เราหาได้รู้ไม่ว่าเป็นสมาธิ กลับหาว่าเป็นเวทนาเลย เป็นลม เลยกินเข้าไป ข้อเท็จจริงบางอย่างไม่ได้เป็นลม แต่เป็นด้วยสมาธิในการเดินจงกรม มันวูบมันหิว เหมือนอย่างที่เราเดินเวียนศีรษะ ฉะนั้นมันอาจเป็นได้หลายวิธี มันอาจเป็นด้วยเป็นลมก็ได้ ไม่แน่นอน บางครั้งสมาธิเกิดขณะที่ขวย่างหนอ ซ้ายย่างหนอ มันจะหิวลงไป เหมือนเป็นลม ฉะนั้นขอให้ผู้ปฏิบัติ กำหนดหยุดการเดินจงกรม กำหนดหิวเสียให้ได้ กำหนดรู้หนอเสียให้ได้ เดี่ยวท่านจะเกิดปัญญาในขณะนั้นทันที จากการเดินจงกรมนั่นเองอันนี้มีวิธีบอกแก่

บางที่เดินจงกรมไม่มีเวทนาอย่าเดิน หยุดกำหนดเวทนาเป็นสัดส่วนให้หายไปก่อน และให้รู้จักหลักเวทนาเหมือนครูมาสอน โดยธรรมชาติของเวทนาต้องจัดเป็นรูปแบบและสัดส่วนให้เกิดปัญญา แต่ละอย่างแยกรูป แยกนามได้ เวทนามก็แยกได้ ด้วยการเดินจงกรมนั้นเช่นเดียวกัน

เดินไปอีก หิว - เวียนศีรษะคิดว่าไม่ดี หยุด กำหนดหิวหนอซะ ตั้งสติไว้เสียให้ได้ให้ตื้อก่อนและเดินต่อไป ปัญญาเกิดทันที สมาธิมา ปัญญาเกิดในการเดินจงกรมทันที จะทำให้รวบรวมสมาธิตั้งไว้ได้นานดีกว่านั่ง แล้วไปนั่งก็ติดต่อกันไปโดยวิธีนี้ประการหนึ่ง มีอะไรที่กำหนดไปเป็นอย่าง ๆ อย่าไปสับสน

ขณะเดินจงกรมจิตออกไปข้างนอกขณะเดิน หยุด กำหนดหยุดเสีย กำหนดจิตเสียให้ได้ที่ลิ้นปี กำหนดคิดหนอ คิดหนอ ยืนหยุดเฉย ๆ ตั้งสติไว้เสียให้ได้ แต่ละอย่างให้ช้า เดี่ยวสติดีปัญญาเกิด จิตนั้นกลับมาสู่ภาวะแล้ว ก็มีความรู้เก็บหน่วยกิตเข้าไป คือตัวปัญญา จากการกำหนดนั้นมีความสำคัญอีกประการหนึ่งนี้สำคัญมาก

เดินต่อไปอีกปัญญาก็สะสมไว้จากการเดินจงกรม ทำให้เกิดคล่องแคล่ว ทำให้ขวย่างซ้ายย่างเห็นชัด รู้จักคำว่าแยกรูป แยกนาม รู้จักคำว่าจิตคนละดวง รู้จักคำว่าซ้ายย่าง ขวย่างคนละอัน และก็ย่างไป มีที่ระยะ จิตที่กำหนดนั้น มันเป็นขั้นตอนประการใด ผู้ปฏิบัติจะแจ้งแก่ใจชัดมากในตอนนั้น ถ้ามจะต้องตอบได้ตามญาณวิถี อย่างนี้เป็นต้น

ขณะที่จิตออกก็กำหนด จิตพุ่งชานก็กำหนด ทุกอย่างเป็นเรื่องกำหนดทั้งหมด และเราก็ได้เวลามา นั่งต่อไป และขณะที่เราตั้งสัจจะว่า จะเดินจงกรมเพียง ๓๐ นาที แล้วเราหาที่นั่งไว้ พอได้ ๓๐ นาทีก็เกิดสัจจะ แล้วก็เดินจงกรมมานั่งที่จัดสถานที่ไว้ จะตรงไหนก็ตามแล้วเราก็มานั่ง นั่งย่อตัวลงไปว่านั่งหนอ ๆ

ต้องปฏิบัติให้ติดต่อกัน เหมือนด้ายกลุ่มออกจากลูกล้อ อย่าให้ขาดสาย ต้องปฏิบัติโดยต่อเนื่อง กำหนด ได้ทุกระยะ อย่าไปขาดตอน ไม่ใช่เดินจงกรมเสร็จแล้วไปทำงานอื่นแล้วกลับมานั่งที่หลัง ผู้ปฏิบัติจะไม่ได้ผล จะไม่ได้ผลเลย

ถ้าเรานั่งติดต่อกันเจ็ดวัน ท่านได้ผลแน่ภายใน ๗ วัน ได้แน่นอน เป็นการสะสมหน่วยกิตไว้ ในวันที่ ๗ ท่านจะรู้เรื่องในญาณวิสุทธิ มีสติได้ดีกว่าเดิมที่ท่านแล้ว มันจะเกิดขึ้นเป็นขั้นตอนของระยะ ของเขานั่นเอง เพราะทำติดต่อกัน ไม่ใช่ว่าวันนี้นั่งสมาธิ เดินจงกรม พรุ่งนี้เว้น มะรืนทำต่อไปและเว้นต่อไป อีกหลายวัน ทำอย่างนี้แล้วท่านจะไม่ได้ผล ถ้าเราฝึกแล้วขอให้ฝึกติดต่อกันไป โดยวิธีปฏิบัติอย่างนี้

และเรามานั่งหายใจเข้าให้ยาว หายใจออกให้ยาว ส่วนใหญ่อาตมาถามผู้ปฏิบัติหายใจไม่ได้กำหนด กำหนดไม่ได้จังหวะ โดยหายใจเข้าท้องพอง หายใจออกท้องยุบ หายใจยาว ๆ ท้องมันพองระยะไหน เราก็บอกพอง แล้วลงหนอยาว ๆ ไว้ ยุบก็ลงหนอยาว ๆ ไว้ ถ้าเราพองยาว หนอมันก็ไม่ได้ เดียวก็ยุบ ยุบแล้วไม่ทันหนอมันก็พอง อย่างนี้มันจะอึดอัด ทำให้ติดขัดในการกำหนด จึงต้องกำหนดให้ช้า ๆ หายใจ ยาว ๆ ไว้ แล้วมันอึดอัดในเบื้องต้นนิดหน่อย ต่อไปก็คล่องแคล่วว่องไวขึ้นมา

กำหนดพองหนอ...ยุบหนอ...ที่แรกก็ใช้พลังช่วยด้วย ใช้จิตดัน ดันพอง ดันยุบ ใช้สติควบคุมไปก่อน หนักเข้าความเคยชินก็เกิดขึ้น ความดันเข้าดันออกก็หายไป แล้วกำหนดคล่องแคล่วว่องไวเพิ่มขึ้น หายใจเข้า หายใจออก พองหนอ ยุบหนอ ก็คล่องแคล่วว่องไว สติก็ดีขึ้น ปัญญาเกิด สมาธิก็ดี ตามขั้นตอนของ ภาคปฏิบัติ มิฉะนั้น เรากำหนดพองหนอ ยุบหนอไม่ได้จังหวะ คือ ใช้ด้วยกำหนดจิตไม่มีสติ คือ ว่าแต่ปาก พองหนอ ยุบหนอ นีว่าแต่ปาก ถ้าใช้สติควบคุมไปให้ได้จังหวะ รับรองปัญญาเกิด ในช่วงจังหวะนั้น บางครั้งพองหนอ ยุบหนอ ตามหลักวิธีปฏิบัติ เราจะรู้ขึ้นมาเอง เหมือนเดินจงกรม

พองหนอ ยุบหนอเป็นอันเดียวกันไหม มันจะแจ่มชัดขึ้นมา จิตก็คนละอันแน่ เพราะกำหนดแล้ว มันก็วูบขึ้นไป จิตดวงใหม่มันก็แสดงออกมาใหม่ เหมือนแสงนีออนเกิดดับฉะนั้น มันเป็นตามขั้นตอน มองไม่เห็นชัด ถ้าเรากำหนดได้เราจะเห็นชัดว่าจิตคนละดวง กายพองกายยุบคนละอันแน่ ไม่ใช่อันเดียวกัน แต่อาศัยเหตุที่เกิดขึ้นเป็นตัวปัจจัย ทำให้รูปนามขั้น ๕ แยกประเภทออกมาเป็นรูป ออกมาเป็นนาม ออกมาเป็นเวทนา ออกมาเป็นสัสตส่วน เราจะรู้ได้ว่าแยกรูปแยกนามได้โดยธรรมชาติของมันเองโดยเฉพาะ

พองหนอ ยุบหนอ บางครั้งคือ ไม่พองไม่ยุบเกิดขึ้นแล้วทำอะไร ปัญญาแก้อย่างไร ไม่พอง ไม่ยุบ และที่เราสังเกตได้ว่าสติดีจะรู้ว่ามันหายไปตอนพองหรือตอนยุบ พองหนอ ยุบหนอนี้ มันจะต้องกำหนด ได้มีจังหวะ แต่มันหายไปตอนพองหรือตอนยุบ ปัญญาอยู่ตรงนั้น เราก็มีสติดี จะรู้ได้ว่ามันคือไม่ยุบ ไม่พองก็หายไป ตอนพองหรือตอนยุบ จะเห็นชัดแล้วเราก็กำหนดรู้หนอ ๆ แล้วหายใจเข้ายาว ๆ หายใจ ออกยาว ๆ ให้ได้ที่ แล้วจึงใช้สติกำหนดต่อไปว่า พองหนอ ยุบหนอ ปัญญาเกิดสมาธิดี ก็ทำให้พองหนอ ยุบหนอสั้น ๆ ยาว ๆ แล้วทำให้แฉบออกข้าง ๆ ทำให้จิตวนอยู่ในพองยุบ ขึ้น ๆ ลง ๆ อย่างนี้ถือว่าดีแล้ว มันเกิดภาวะเช่นนี้แล้ว ทำให้เรากำหนดต่อไป ขอให้จิตนี้วนอย่างนี้จริง ๆ

พองหนอยุบหนอเดี่ยวขึ้นลง เดี่ยวขึ้นลง ไม่ออกทางพอง ไม่ออกทางยุบ และจิตก็แฉบออกไป แฉบเข้ามา เดี่ยวก็จิตคิดบ้าง ฟุ้งซ่านบ้าง สับสนอลหม่านกัน อย่างนี้ถือว่าได้ประโยชน์ในการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติอย่าทิ้ง ผู้ปฏิบัติจะต้องตามกำหนดต่อไปว่ามันฟุ้งซ่านจิตมันขึ้น ๆ ลง ๆ แล้วพองหนอ ยุบหนอ

กระสับกระส่ายแล้วพองหนอ ยุบหนอไม่ขัด ตอนนั้นได้ผลแล้วในเมื่อไม่ขัดก็ไม่เป็นไร ตื้อขึ้นมาไม่พองไม่ยุบ ตื้อขึ้นมาพองยุบบนล้นปี เตี้ยตื้อมาพองยุบที่หน้าอก แล้วเราก็กำหนดลงไปที่ท้อง กำหนดรู้หนอ ๆ ๆ เสียก่อน แล้วก็หายใจเข้าออกต่อไปใหม่ นี้อธิบายปฏิบัติที่ถูกต้อง

ขอนักปฏิบัติธรรมทำตามหลักนี้ จะได้รับผลอย่างแน่นอน บางทีทำพองหนอ ยุบหนอ พอจิตสงบดี จิตออกแล้วมันคอยจะผลอ มันคอยจะพลาด จิตคอยแวบออกไป แต่เรามีปัญหาอยู่ว่าจิตออกไปไม่รู้ เพราะไม่มีสติ ถ้าสติดีจิตออกไปต้องรู้แน่ ออกไปรู้เลยว่า ออกไปตอนพองหรือตอนยุบ จะเห็นชัด

บางทีขณะที่พอง ขณะที่ยุบ จิตออกไปแล้ว บางคนไม่รู้เลย จิตออกไปเสียเมื่อไหร่ ไปคิดเสียตั้งนาน แล้วนี่อย่างนี้ ก็แสดงเหตุผลให้ทราบว่าขาดสติ สติไม่พอ ถ้าสติเราพอแล้วออกไปตอนไหนรู้ตอนนั้น หนักเข้าเรากำหนดเชี่ยวชาญชำนาญการไปแล้ว มันก็ทำให้จิตออกรู้ตัวทำใหม่ ๆ จิตออกจะไม่รู้ตัวจิตก็ พองหนอยุบหนอ สติก็กำหนดพองหนอยุบหนอจิตหนึ่งก็ออกไปคิดข้างนอกไปคิดอะไรมากมายจริง ๆ ในเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ให้หยุดพองยุบ มากำหนดรู้หนอหรือคิดหนอก็ได้ แล้วแต่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง

กำหนดคิดหนอ คิดหนอ พอสติปัญญาบอกว่า คิดเรื่องอะไร ได้ผลเป็นประการใด มันก็สะสมจิต แฉงไว้ในจิตแฉงไว้ในใจ คือ ตัวปัญญาต่อไป ได้แก่แสงสว่างอย่างนั้นเอง พอกำหนดไปแล้วจิตที่คิดมาก ฟุ้งซ่าน แวบไปแวบมาทำให้เกิดเวทนาได้ ทำให้ปวดเมื่อย ทำให้ร่างกายสังขารไม่อยู่ในภาวะแห่งความปกติ เราก็กำหนดสังขารร่างกายที่มันปวดตรงไหน เมื่อยตรงไหน เกิดขึ้นโดยวิธีนั้นแล้ว มันก็จะค่อย ๆ คลาย หายลงไป จิตก็เข้ามาสู่ภาวะของพองหนอยุบหนอ ต่อไปใหม่

อาการ“วูบ”

บางครั้งนั่งมันวูบ วูบลงไปถึงกระดาน บางทีวูบผะ วูบไปข้างหลัง วูบไปข้างหน้า บางทีวูบไป ทางซ้าย บางทีวูบไปทางขวา บางทีพองหนอยุบหนอ วูบไปแล้ว บางทีพองก็วูบไปแล้ว มันวูบหลายอย่าง ต้องใช้สติกำหนดรู้หนอ ๆ เพราะมันวูบลงไป

บางครั้งวูบมี ๒ อย่าง เกิดด้วยสมาธิสูงไป สติไม่พอ มันวูบลงไปโดยไม่ทันรู้ตัว เกิดตกใจอย่างหนึ่ง วูบอีกอย่างหนึ่งคือ วูบในการร่งวง ถีนมิทธะเข้าครอบงำ ร่งวงเหงาหาวนอนทำให้วูบหน้า วูบหลัง ผงกหน้า ผงกหลัง เกิดขึ้นได้ในขณะที่นั่งภาวนาพองหนอยุบหนอ อย่างนี้ถือว่าถีนมิทธะ ร่งวงเหงาหาวนอนมันเกิดขึ้นมิใช่เป็นตัวสมาธิ ถ้าเป็นตัวสมาธิแล้ว มันจะเกิดขึ้นโดยวูบอย่างแรงแต่ไม่ร่งวง รู้ตัวตลอดเวลา กาลอย่างนี้ สมาธิดีแต่สติน้อยไปทำให้วูบลงไปได้อย่างหนึ่งอย่างนี้

บางครั้งกำหนดไปกำหนดมาเกิดปีติ เกิดขนลุกขนพองสยองเกล้า กำหนดขนลุกเสีย กำหนดขน พองเสีย เกิดปีติแล้วต้องกำหนดเสียให้ได้ พอกำหนดได้แล้ว กลับมาพองหนอ ยุบหนอต่อไปใหม่ ปัญญาจะเกิดตอนนั้น

บางอย่างสมาธิจะดีต้องมีอุปสรรค สติดีต้องมีอุปสรรค เช่น เวทนา เป็นต้น มาขัดขวางเป็นมาร สำคัญทำให้เรารู้ในธรรมะ คือ เวทนา บางครั้งสมาธิจะดีทำให้เกิดฟุ้งซ่าน ถ้าเราผ่านฟุ้งซ่าน ผ่านไปได้ ด้วยใช้สติ ปัญญาดี กำหนดได้ รับรองปัญญาที่เกิดขึ้น หลังจากที่ผ่านมาทุกขั้นนั้น จึงเข้าสู่ภาวะของญาณ

นอนสมาธิ

เริ่มต้นด้วยนามรูปปริจเฉทญาณ แยกรูปแยกนามได้ ในเบื้องต้น อย่างนี้ภาวะของธรรมด้วยการกำหนดช้า ๆ อย่างกำหนดไว แล้วมานั่ง แล้วนอนลงไป กำหนดได้ ๓๐ นาที หรือ ๑ ชั่วโมง ที่ตั้งใจไว้ เราก็นอนลงไปอย่าเพิ่งแผ่เมตตา นอนเปลี่ยนอิริยาบถแล้วกำหนดที่ท้องต่อไปให้ติดต่อกันไปคูชิ จะเป็นเวลากลางวันก็ตีกกลางคืนก็ตาม

ขณะที่ผู้ปฏิบัติอยู่ที่ห้องกรรมฐานได้ดีแล้ว ตัดปลิวโพทังวลมาดีแล้ว ขอให้ทำติดต่อกันไป อย่าไปนั่งคุยกัน อย่าไปนั่งสนทนา อย่าไปนั่งคิดเรื่องเก่า มาเล่ากันใหม่แต่ประการใด เราก็กำหนดนอน พองหนอ ยุบหนอยาว ๆ กำหนดเรื่อยไปที่ท้อง ขณะนอนนั้นชัดมาก เดี่ยวจะรู้สึกขึ้นมาว่าสมาธิดี ปัญญาเกิด เดี่ยวมันจะวูบลงไป มันจะเพลินลงไป ผลลงไปยังประการ สติดี จะรู้ทุกวิถีทางว่ามันวูบตรงไหน เป็นอย่างไร จับได้ทุกอย่างขณะที่นอน

ถ้าหากว่ามันจะหลับ ไม่ใช่หลับด้วยถีนมิทธะวงเวงหา มันหลับโดยปกติ โดยมีสติสัมปชัญญะดี มันจะรู้ตัวขึ้นมาว่าเพลินเพลิน แวบไปตอนพองหรือตอนยุบ ผู้ปฏิบัติต้องจับได้ ถ้าจับได้ตอนพองหรือตอนยุบจำไว้ หลับวูบลงไปแล้วสติดี ขณะนอนอยู่นั้นสติภายในดีมาก จิตภายในรู้อยู่ตลอดเวลา พลิกตัวก็ครั้งรู้หมด และทำให้เราจะกำหนดตื่นเวลาไหน แม้เพียง ๑๐ นาทีก็ได้ หลับอย่างสนิท แต่ภายในมีสติ อย่างนี้ถือว่าหลับสนิทภายในมีสติ คือ หลับโดยใช้ปัญญาฝากไว้ในภายใน นี้จะตื่นเวลาไหน ใครเรียกขึ้นมาในเวลาใดรับปากเมื่อนั้น อันนี้ตื่นไวขณะจิตรับสู่อารมณ์ได้ไวด้วย ขณะที่นอนหลับมีสติ

นักปฏิบัติธรรม อย่าลืมทำให้ติดต่อกันไป ในเมื่อท่านเดินจงกรม นั่งภาวนาแล้ว นอนลงไป กำหนดเสีย ๑๐ นาที หรือ ๒๐ นาที ค่อยมาเดินจงกรม เปลี่ยนอิริยาบถต่อไปใหม่ ถ้าทำโดยต่อเนื่องติดต่อกันไป ภายใน ๗ วัน รับรองเห็นผลแน่ ผลที่จะพึงได้จากการเจริญวิปัสสนาญาณ ทำให้ญาณวิถีสู้เท่าทันเหตุการณ์ของชีวิตได้โดยเฉพาะอีกส่วนหนึ่ง

กำหนดสัมผัส

แต่ข้อใหญ่ใจความของการเจริญวิปัสสนานั้น ผู้ปฏิบัติธรรมอย่าลืมอีกอันหนึ่ง คือ สัมผัสอายตนะ ต้องกำหนด ตาเห็นรูป กำหนด หูได้ยินเสียง กำหนด จมูกได้กลิ่น กำหนด ลิ้นรับรส กำหนด กายสัมผัส ต้องกำหนด เพราะเป็นที่มาของทวารหก เป็นที่มาของกิเลส และเป็นที่มาของขันธ ๕ รูป นาม เกิดพร้อมกันดับพร้อมกัน จำเป็นต้องกำหนดตลอดเวลา ให้เชี่ยวชาญชำนาญทุกอย่าง หูได้ยินเสียง ตั้งสติไว้ การกำหนดก็คือ ตัวตั้งสตินั่นเอง ปัญญาบอกได้ในการฟังจากเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เกิดปัญญาในการฟัง ตาเห็นรูปก็ดี ตั้งสติไว้ที่หน้าผาก กำหนดเสียให้ได้ในการสัมผัส รับรองปัญญาก็เกิดสะสมเข้าไว้เป็นหน่วยกิต และมาเดินจงกรมนั่งภาวนารับรองได้ไว

กำหนดนิมิต

ถ้าท่านทั้งหลายกำหนดหน่วยกิตนี้ โดย อายตนะ ธาตุ อินทรีย์ ดังกล่าวมาแล้ว ไปเดินจงกรม... นิมิตเป็นพระพุทธรูป นิมิตเป็นหมอกเมฆต่าง ๆ นานาประการ นิมิตให้เราเห็นต้นหมากรากไม้ก็ได้ เช่นนี้

ถือว่าสมาธิ แต่แล้ววิธีปฏิบัติต้องกำหนดเสียว่าเห็นหนอ ๆ ในนิมิตนั้น นิมิตนั้นแปรผันเปลี่ยนแปลง เป็นสภาวะรูปที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไป นิมิตนั้นก็หายวับไปกับตา ปัญญาก็เกิดเข้ามาแทนที่ นิมิตนี้เป็น เครื่องหมายเท่านั้น แสดงให้เรารู้ถึงสภาวะของรูปที่มันเกิดขึ้นในทางนิมิต มันอาจจะเกิดขึ้น ๒ ประการ

กรรมนิมิต เกิดทางกรรม นิมิตเครื่องหมายให้เราได้ทราบจากครั้งอดีตก็ได้ หรือนิมิตเครื่องหมาย บอกให้เราทราบในเรื่องของการกระทำ และมารที่มาขัดขวางก็ได้ วิธีปฏิบัติไม่ให้วิจย ไม่ให้ประเมิณผล ไม่ต้องไปดูปริยัติแต่ประการใด มีวิธีปฏิบัติอยู่ อันมีผลคือตั้งจิตกำหนด ใช้สติตลอดอย่างนี้อย่าไปวิจย ให้เกิดผลในทางอื่น เพราะการปฏิบัตินี้ไม่ใช่เรียนหนังสือต้องทำโง่ไว้ ต้องทำโง่ ทำไม่รู้อะไร ทำให้เกิดเอง ปัญญาเกิดเอง และรู้อย่างนี้โดยไม่ได้รู้ตามคนอื่นบอกเล่า ไม่ใช่รู้แบบคนอื่นมาบอกเล่า ไม่ใช่รู้ในตำรา ไม่ใช่รู้ในหนังสือ ไม่ใช่รู้ว่าญาณทัสสนวิสุทธิเกิดขึ้น ในหนังสืออย่างนี้เป็นความรู้ธรรมะ

แต่ภาคปฏิบัตินี้ เป็นการปฏิบัติให้เกิดเอง โดยภาวนานี้มันเกิดเอง แล้วปัญญาก็เกิดเอง บอกตัวเองได้ โดยวิธีปฏิบัตินี้ อันนี้นักปฏิบัติอย่าลืมหักด้วยตัวกำหนด มันมีอะไรเกิดขึ้นทุกวิถีทาง ต้องกำหนด ให้หาย ถ้ากำหนดไม่หายนะ ปล่อยปละละเลยไป เป็นการสะสมหน่วยกิต ทำให้เกิดสันดานเป็นพื้นฐาน ของจิต ทำให้เราปิดบังปัญญาไว้ เกิดโมหจริต ปัญญาก็ไม่เกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติด้วย โดยวิธีนี้จึงต้องกำหนด ทุกอิริยาบถ

เพราะฉะนั้นที่พูดเข้ามาเป็นเวลานานนี้ ต้องการให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติโดยถูกต้อง ไม่ต้องฟังเสียงใคร และการปฏิบัตินี้ขอให้ปฏิบัติไปตามขั้นตอนอย่าไปเอาอย่างอื่นมาประสมประสานกัน เดี่ยวพุทโธบ้าง พองหนอ ยุบหนอบ้าง สัมมาอรหังบ้าง เลยสับสนอลหม่านตลอดเวลา ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ในวิธีปฏิบัติ การปฏิบัติสติปัญญา ๔ ต้องการให้มีสติ รู้ทางอายตนะ ชาติ อินทรีย์ เข้าทางทวารหก ชั้น ๕ รูป นาม เกิดทางทวารหก แล้วก็ดับพร้อมกันไป ก็เลสก็เกิดขึ้นทางนั้นเหมือนกัน คือ โลภะ โทสะ โมหะ อยู่ใน ชั้นสันดาน เรียกว่า ชั้น ๕ รูปนามเป็นอารมณ์ เกิดขึ้นทางอายตนะ ชาติ อินทรีย์ โดยวิธีนี้เป็นต้น

ถ้าเราสติ ปัญญาดีแล้ว มันจะบอกได้เป็นขั้นตอน มีเวทนาอยู่จุดไหน กำหนดได้ จุดนั้น มันก็ หายไป เพราะทุกสิ่งทุกอย่างในการฝึกเบื้องต้นมักมีอย่างนี้ ความว้าวไม่ทันหายความควายเข้ามาแทรก ครูเขามาสอนแล้วต้องเรียน ครูโลภะ ครูโทสะ ครูเวทนา ครูฟุ้งซ่าน ครูเสียใจ มาสอนเราว่าทำไมเสียใจ แก่ไข้อย่างไรก็กำหนดจิต ใช้สติตลอดเวลา อริยสัจ ๔ ก็ชัดเจน นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่สำเร็จ มรรคผลมา ก็ใช้หลักสำเร็จที่อริยสัจ ๔ ก็ได้จากการเจริญสติปัญญาขึ้นมาเอง

อ่านคนอื่นออก

พระองค์จึงได้ย้ำหลักในการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ชั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์ ผู้ปฏิบัติธรรม อย่าลืมหัก กำหนดให้ได้ ยืนหนอ ๕ ครั้ง นี้เอาไว้อะไร สำหรับเราดูคนอื่นเขา เห็นหนอ ๕ ครั้ง ตั้งแต่ปลายผม คนที่เราเห็น ปลายเท้าขึ้นมา เดี่ยวสติจะบอกว่า คนนี้มีนิสัยไม่ดี คนนี้มีนิสัยดี คนนี้มีเล่ห์กระเท่ห์เพทุบาย มันจะแจ้งรายงานให้เราทราบจากการเห็น นี่แหละยืนหนอ ๕ ครั้งนี้ สำหรับวิธีดูคนอื่นเขา เพราะเราดู ตัวเองได้แล้ว ฝึกฝนตนเองได้แล้ว อ่านตัวออกบอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น แล้วดูคนอื่น ทำไมอ่านไม่ออกเล่า แบบเดียวกัน

เพราะฉะนั้นการยืนหนอ ๕ ครั้ง ต้องการจะดูคนอื่นที่เดินเข้ามาคือ สภาวรูป จะเป็นคน หรือมนุษย์ สัตว์ สิ่งทั้งหลายก็ตามโดยที่มีวิญญูณและที่ไม่มีวิญญูณ เราอาจจะมองเห็นวิญญูณ มองเห็นดวงวิญญูณ มองเห็นสิ่งที่เร้นลับโดยปัญญาได้ ด้วยยืนหนอ ๕ ครั้งนี้แหละ ที่เราจะเพ่งสายตา จะไปดูสภาวรูปที่ไหน ก็กำหนดว่า เห็นหนอ ๆ อย่างนั้น และเห็นจริง ๆ ด้วยตาปัญญา นี่แหละ ปัจจัยที่ตั้งจะทำให้จึงต้องเห็นไว้ มันมีประโยชน์ในการแก้ปัญหาอย่างเหลือเกิน พอเราทำได้แล้ว เห็นหนอทำได้แล้ว ไม่ต้องกำหนด มันบอกเอง ดีเอง เรามองเห็นสภาวรูป รูปมันจะแจ่มชัดเกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป มันจะบอกเป็นขั้นตอนออกมาเองไม่ต้องกำหนด

วิธีฝึกเบื้องต้น เราจิตยังไม่เข้าขั้นยังไม่ถึงวิปัสสนาญาณแล้ว เราก็ไม่สามารถที่จะบอกได้อย่างนี้ ถ้าเราเข้าถึงขั้นแล้ว มันจะบอกได้ทั้งหมด เป็นการครอบจักรวาล โดยใช้สติสัมปชัญญะทุกประการ พยายามกำหนดโดยต่อเนื่อง

ที่อาตมาได้ชี้แจงแสดงมานี้ต้องย้ำไว้ สำหรับผู้ปฏิบัติปล่อยปละละเลยมาก ไม่ปฏิบัติโดยต่อเนื่อง เราจะเดินไปห้องน้ำ ห้องส้วม เดินจงกรมไป และรับประทานอาหารก็พิจารณาปัจจุเวกษณ์ด้วยการกำหนด กิณหนอ เคี้ยวหนอ กลืนหนอ เป็นต้น ให้ช้าที่สุด อันนี้พิจารณาปัจจัยไปในตัวด้วย แต่งกายแต่งใจอยู่เสมอ ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะต้องกำหนดตลอดเวลา ส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติจะทำโดยต่อเนื่องเมื่อเดินจงกรมกับพองหนอ ยุบหนอเท่านั้น เพราะยังไม่สามารถจะใช้ได้ ที่จะให้ได้ต้องกำหนดสิ่งแวดล้อมทั้งหมด การปฏิบัติของเราจะได้รับผล สมความมุ่งมาดปรารถนา

ขอเจริญพรผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน โปรดได้ปฏิบัติโดยต่อเนื่อง จะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม ต้องกำหนดเรื่อยไป เป็นการสะสมเรื่อยไป และมันเกิดเต็มเปี่ยมขึ้นมาแล้ว มันจะเป็นอัตโนมัติเห็นได้ชัดคือ ปัญญา

เพราะฉะนั้นการเจริญวิปัสสนากับการศึกษาแบบอื่นต่างกัน ต้องทำขึ้นมาเอง ต้องทำไม่รู้ไม่ชี้ ผากสิ่งทิฐิมานะเก็บไว้ใช้ในตัวเองที่แสดงออก ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ แล้วใช้สติกำหนดไปตลอดภาวะของรูป นาม ชันธ ๕ เป็นอารมณ์ จึงเรียกว่าวิปัสสนากรรมฐาน แสดงผลงานของปัญญาให้ชัดแจ้งต่อไปด้วย

ผู้ปฏิบัติธรรม เดินจงกรมแล้วนั่งภาวนา นอนกำหนด เสร็จแล้วเราก็มายืนที่ห้องพระ ถ้าไม่มีห้องพระ ตรงไหนก็ได้ อย่าลืมแผ่เมตตาไตรจิต อุทิศส่วนกุศลให้ผู้มีพระคุณ มีบิดามารดา เป็นต้น ตลอดกระทั่งเจ้ากรรมนายเวร บรรดาญาติทั้งหลายผู้ล่วงลับไปแล้ว และเจ้ากรรมนายเวรที่จะมาทวงถามเราอยู่ทุกขณะ เราจะได้ไม่ปฏิเสธใช้หนี้กรรมจากการกระทำโดยอหิสกรรมนั่นเอง ไหมโกรธ ไม่เกลียด ไม่อาฆาต เคียดแค้นต่อท่านผู้ใด กรรมนั้นเป็นอหิส ไหมมีเวรกรรมต่อเนื่องกันไป อันนี้ถือว่าเป็นประโยชน์ สำหรับผู้เจริญวิปัสสนากรรมฐาน

หลังจากนั้น จงอุทิศส่วนกุศลและไตรจิตออกไปทุกทิศา อหิสกรรมทุกเวลา ท่านจะได้รับผลทุกประการ จะทำกิจการงานทางโลก ทางธรรม ทำแล้วไม่ไร้ผล จะเรียกเงินเรียกทองก็ได้ เรียกแบบไหน เพราะจิตใจของเราเข้าสู่ภาวะของผู้มีปัญญาแล้ว จะคิดอ่านอันใดสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ สิ่งนั้นมีอนิสงส์

คิดเงินจะได้ไหลนอง คิดทองจะได้ไหลมา กิจการจะได้สำเร็จตามเป้าหมาย เรียกว่าปัญญารอบรู้ในอง
การสังขาร รอบรู้ในเหตุการณ์ของชีวิต สามารถใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์ของตนเอง และบุคคลทั่วไปได้
สมปรารถนาทุกประการ

จึงขอเจริญพรผู้ปฏิบัติธรรม อย่าคิดว่าเป็นเรื่องเหลวไหลและเป็นเรื่องทำง่ายนะ ทำยากที่สุด
ถึงยากอย่างไรก็ตาม ก็พยายามทำ พยายามที่จะกำหนด และปรารถนาขั้นดีความอดทนไว้ ฝืนใจไว้ให้ได้
จนกว่าจะเคยชินเข้าสู่ภาวะแห่งความสงบ “นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ” สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มีแล้วในโลก
มนุษย์นี้ เอาไปใช้เป็นประโยชน์ได้ทันทั่วทั้งที่ ทุกประการ นี่แหละเป็นอาวุธที่พระพุทธเจ้าทรงประทาน
ไว้แก่เรา

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๒ หน้า ๑๐๗ - ๑๒๗

คติกรรมฐาน

พระราชสุทธินิพนธ์

๒๐ เมษายน ๒๕๓๖

ในวันนี้จะให้โอวาท “คติกรรมฐาน” โยมโปรดตั้งใจฟัง ณ บัดนี้

ทุกข์ที่น่ากลัว

ความทุกข์ในโลกมนุษย์นี้มีหลากหลาย ญาติโยมมีแต่ความทุกข์ มีเงินทองมากมายก็หาความสุขไม่ได้ แต่ซื้อความสะดวกได้ อยากได้รถก็คันก็ไปซื้อมา แต่ความสุขมันอยู่ที่ซื้อรถ แล่นรถใหม่ สามีกรรยา ทะเลาะกันมีความสุขไหม นี่แหละทุกข์ที่น่ากลัว จะอธิบายให้โยมฟัง

คนที่ไม่มีธรรมะ ขอบขี้เกียจ ขี้โกง ขี้ฉ้อฉล ขอบประทุษร้ายเขา จะมีแต่ความทุกข์ที่น่ากลัวมาก ที่หาเรื่องประทุษร้ายใส่ความผู้บริสุทธิ์ ไม่มีความผิด จนได้รับโทษทัณฑ์ ผู้นั้นต้องถึงความพินาศ ๔ ประการ ทราบได้จากการเจริญพระกรรมฐาน

๑. เกิดทุกข์เวทนาเร่าร้อนอย่างแรงกล้า ต้องพบข้อนี้อ่อน เกิดทุกข์เวทนา เร่าร้อนกาย เร่าร้อนใจ ปวดอย่างทนไม่ไหว เกิดทุกข์กายเข้ามาหาทุกข์ใจ **นักกรรมฐานต้องกำหนดเวทนาว่า “ปวดหนอ ปวดหนอ”** ตายให้ตาย

อยากรู้ความจริงของชีวิตต้องเข้าวัดปฏิบัติและน้อมถวายชีวิตเป็นพุทธบูชา ด้วยการปฏิบัติธรรม ขอยอมตาย ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ปวดหนอ ปวดหนอ นี่ทุกข์อย่างร้ายแรง

ทุกข์นี้เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป จิตจะพบพระ ใจไม่กังวลต่อทุกข์เวทนา เวทนาจะหายไป ทุกข์ออกไป ความสุขมาแทนที่ สร้างความดีกันต่อไป

๒. ถึงความเสื่อมความตาย ถ้าใครถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยได้จะได้ผล คนที่ยังกลัวตาย จะมีแต่ความทุกข์ระทมขมขื่นตลอดรายการ ต้องอดทนต่อสู้อายให้ตาย คนที่ไม่สู้จะถึงความเสื่อม ความตายทันที

ความเสื่อมคืออะไร จิตใจของท่านเสื่อม ท่านจะตายด้วยความประมาทอันนี้ นี่กรรมฐานนะ คนไหนไม่รักตัวกลัวลำบากอยู่ คนนั้นยากที่จะได้ธรรมะ รักตัวอย่างกลัวลำบากต้องทนทุกข์ทรมานผ่านความเสื่อมความตายให้ได้

ปฏิบัติสติปัญญา ๔ กำหนดจิตใจเมื่อใดใจเข้มแข็ง จิตใจท่านจะไม่เสื่อมต่อพระรัตนตรัย ความตายจะเกิดขึ้นอย่างไร อดทนจิตท่านจะไม่ตาย ถึงท่านจำเป็นต้องจากสังขาร แต่อดทนจิตท่านจะไปสู่ความดี ท่านจะมีปัญญา ท่านจะไม่ปวดอย่างน่าทรมาน

โทษที่น่ากลัว คือ อิจฉา จะเกิดอาพาธอย่างหนัก ต้องทนทุกข์ทรมานสำหรับคนที่ใส่ร้ายป้ายสีเขา จิตใจถึงธรรมะจะไม่อิจฉาใคร จะไม่มีโทษที่น่ากลัวกับเราเลย

๓. จิตฟุ้งซ่านกระวนกระวายเสมอ คนที่อิจฉาริษยาเขานั้น จิตจะกระวนกระวายและฟุ้งซ่านตลอดชีวิต จิตสละร่างก็ไปนรก

ถ้าโยมเจริญสติปัญญา ๔ กำหนด “ปวดหนอ ปวดหนอ” จิตก็ไม่ฟุ้งซ่าน จิตก็เป็นกุศล จะไม่ใส่ร้ายป้ายสีใครให้ทุกข์ทรมานถึงขนาดนี้เลย

คนที่จิตฟุ้งซ่าน กระวนกระวายใส่ร้ายป้ายสีเขาตลอดมา และไม่ได้เจริญกรรมฐาน จะเข้าหลักว่า ถูกผู้ใหญ่เพ่งโทษ ข้าราชการถูกผู้ใหญ่สอบสวน ถูกไล่ออก และจะถูกใส่ความอย่างร้ายแรง ที่เราไปใส่ความเขา ถ้าท่านเจริญสติได้ ท่านจะแผ่แต่เมตตา อโหสิกรรม ไม่ใส่ร้ายป้ายสีใคร ผู้ใหญ่ก็ไม่ใส่โทษให้แก่เราอย่างร้ายแรงเหมือนแต่ก่อนมา

๔. ญาติมิตรทอดทิ้ง เนื่องจากไปทอดทิ้งคนอื่น ไปใส่ร้ายเขาเอาแต่ตัวลอยลม ในอนาคตลูกหลานท่านจะถูกญาติมิตรทอดทิ้ง ไปรับราชการผู้ใหญ่จะทอดทิ้งลูกของเรา จะต้องถูกออกจากราชการ นี่เป็นกฎแห่งกรรมนะ ถ้าคนไหนมีแต่แผ่เมตตาในพระกรรมฐาน มีแต่ญาติมิตรไม่ทอดทิ้ง

กฎแห่งกรรมที่เราไปทิ้งเขาไป ใส่ร้ายป้ายสีเขา เมื่อแก่แล้วต้องถูกทอดทิ้ง ถึงจะมีสมบัติที่พันล้านก็ต้องถูกทอดทิ้ง ถ้าเราตายไปก่อน ลูกหลานก็ทอดทิ้งตัวเอง ทรัพย์สินที่มีอยู่ จะพินาศตลอดไป ลูกหลานจะแย่งกัน

ความทุกข์ในโลกมนุษย์เป็นแบบนี้เองหนอ ถ้าโยมเจริญกรรมฐานจะผ่านข้อนี้ ทรัพย์สินที่มีอยู่จะไม่พินาศ มีแต่เงินไหลนอง ทองไหลมา

จิตเป็นกุศลแผ่เมตตา ไฟไหม้ไหม้บ้านแน่ บางแห่งสร้างใหม่ ๆ ไฟไหม้หมดแล้ว จิตไม่ดีไฟก็มาไหม้บ้านโดยไม่น่าเชื่อ เขาเหล่านั้นตายไปก็จะมีเมืองนรก

ถ้าเจริญกรรมฐานจะผ่านคำว่าทุกข์ จะไม่มีใครมาใส่ร้ายป้ายสีแต่ประการใด

ชนิดของทุกข์

ทุกข์จำแนกได้ตามลักษณะการเกิดได้ ๑๐ ประการดังนี้

๑. สภาวะทุกข์ – ทุกข์ที่เป็นเองตามคติแห่งธรรมดา เกิดก็เป็นทุกข์ แก่ก็เป็นทุกข์ ตายก็เป็นทุกข์
๒. ปกิณณกทุกข์ – ทุกข์เบ็ดเตล็ด, ทุกข์เรี่ยราย ทุกข์จรเข้ามาในใจ เศร้าโศกเสียใจแทนเขา เจ็บปวดรวดร้าวทั้งสภณร่างกาย เราก็กำหนดจิต จะหายไปได้
๓. นิพัตถทุกข์ – ทุกข์เนื่องนิത്യ, ทุกข์ประจำ มีทั้งร้อน หนาว ทิว กระจาย เป็นทุกข์เหลือเกิน ถ้ามีสติสัมปชัญญะดี มีปัญญาท่านจะไม่มี ความหนาวร้อน หนาวก็สู้ ร้อนก็ต้องทน ทิวก็ต้องทน กระจายก็ต้องทน หมดทุกข์แน่ ๆ

๔. พยาธิทุกข์ – ทุกข์เกิดจากความเจ็บไข้ ทุกข์เกิดตามร่างกาย พยาธิโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนโรคภัยเกิดทั่วสภณกายยับยั้งไปหมด ปวดโน่น ปวดนี่ เราเจริญกรรมฐานแก่ได้ กำหนด “ปวดหนอ” ตายให้ตาย จะขาดใจตายแล้ว เพื่อนเอ๋ยมาช่วยหน่อย เพื่อนตายก็คือกรรมฐาน สติคนหนึ่ง สัมปชัญญะคนหนึ่งเป็นเพื่อนตายแน่ ๆ เมื่อกำหนดได้ จะได้จากพยาธิทุกข์ จะไม่มีทุกข์ทางร่างกาย

๕. สันตปาทุกข์ – ทุกข์คือความร้อนรุ่ม, ทุกข์ร้อน ทุกข์เกิดจากกิเลสเผา เกิดโสมะอยากได้ของเขา ไม่ได้ก็เป็นทุกข์ โทสะโกรธเขา แก่แค้นไม่ได้ก็มีแต่ความทุกข์ โมหะทุกข์เกิดจากกิเลสเผากายเผาใจ เราก็ตั่งสติปัฏฐาน ๔ กำหนดจิตให้ได้ ตั่งสติสัมปชัญญะไว้ให้ดี จะเผาใจเราก็แก้ได้ นี่จะพ้นทุกข์

๖. วิปากทุกข์ – ทุกข์ที่เป็นผลของกรรมชั่ว, ทุกข์เกิดจากผลบาปกรรม จากกฎแห่งกรรมที่ได้ทำมา เจาบุญ เจาบาปของใครของมัน ถ้าเจริญสติปัฏฐาน ๔ โยมจะรู้ว่ากฎแห่งกรรมเป็นประการใด

อาตมาเคยพูดมานานว่า ผลจากการเจริญสติปัฏฐาน ๔ ในขั้นแรกคือ รำลึกชาติได้ รู้กฎแห่ง และแก้ปัญหาได้ ถ้าโยมเจริญสติปัฏฐาน ๔ อโหสิกรรมต่อบาปกรรม แล้วไม่ปฏิเสธทุกข้อหา รับรอง รับใช้กรรม เหมือนอาตมารู้ล่วงหน้าว่าคอจะหัก รับใช้กรรมจนกเสียที่เราไปหักคอมัน ผลบาปเกิดจากการกระทำของอาตมาเอง อาตมารับทุกข์แต่เพียงผู้เดียว คอหัก แขนหัก ขาหัก ฟันผุ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก หมดแล้วที่เคยไปรับจ้างต้มเต่า เห็นชัดหรือไม่

๗. สหคตทุกข์ – ทุกข์ไปด้วยกัน, ทุกข์กำกับ ได้แก่ ทุกข์เกิดจากโลกธรรม ๘ ประการ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ทุกข์ นินทา เสื่อมลาภ เสื่อมยศ เขามาเยินยอ สรรเสริญเราก็ชื่นใจ เดียวก็ทุกข์ มาแทนที่แล้ว มันก็ไม่จริงตามที่เขาสรรเสริญเยินยอ เขานินทาว่าร้ายเรากลับไปเสียใจ มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น

ขอให้ธรรมะในตอนนี้ว่า ถ้าวันไหนมีใครมาด่าอาตมา อาตมาได้บุญมาก ได้กำไรเยอะ จะไม่ฟังเสียงคำด่า แต่จะฟังเสียงเหตุผลว่าเราเป็นจริงตามที่ด่าไหม ถ้าไม่จริงคำด่านั้นก็กลับไปหาเขา เราก็แก้ตัวเสียใหม่ ทำดีให้รุ่งเรืองเจริญต่อไป ไม่หวนไหว ตั่งสติสัมปชัญญะไว้

๘. อาหารปฏิเยณฺฐิทุกข์ – ทุกข์เกี่ยวกับการแสวงหาอาหาร ทุกข์เกิดจากการเลี้ยงชีพ โยมหาอาชีพการงานไม่ดี รับประทานอาหารบวปลงไปในห้อง อาหารไปเลี้ยงร่างกาย ร่างกายของโยมก็เป็นบวป เป็นทุกข์ ถ้าอาหารได้มาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เงินทองได้มาด้วยความบริสุทธิ์ใจ นำมาเลี้ยงชีพ เลี้ยงลูกหลาน โยมก็มีแต่ความสุข

นักปฏิบัติโปรดทราบ รับประทานอาหารกำหนดจิตเคี้ยวให้ช้า ๆ เคี้ยวให้ละเอียด กลืนหนอ กลืนด้วยสติสัมปชัญญะ อาหารเป็นบุญ อาหารไปเลี้ยงร่างกาย โยมจะเกิดความสุข

๙. วิวาทมูลกทุกข์ – ทุกข์มีวิวาทเป็นมูล, ทุกข์เกิดจากการทะเลาะกันเป็นเหตุ ภรรยาไม่ดี สามีไม่ดี ลูกไม่ดี โยมเป็นพ่อบ้านแม่เรือน เป็นทุกข์หนักใจไหม โยมเป็นพี่ ว่าน้องไม่ได้ก็หนักใจ น้องมาสู้พี่ พี่ก็หนักใจ

ถ้าโยมมีสติสัมปชัญญะ มีปัญญาแก้ไขปัญหาในครอบครัวได้ จะไม่มีความหนักใจ ไม่เอาความหนักใจไว้ในใจ อย่าแบกหามไว้บนบ่าเลย หนักมากหนักก็วางเสียบ้างซิ โยมจะแก้ตัวได้หรือไม่ ถ้าโยมหนักแล้วยังขึ้นแบกต่อไป โยมก็โง่ต่อไป ตายไปก็รับไปนรก

๑๐. ทุกข์ขั้นธ – กองทุกข์, ทุกข์เกิดจากขั้นธห้า คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ มีแต่ความทุกข์ ถ้าโยมมีสติปัฏฐาน ๔ เข้าไปยันไว้ รูปนามเป็นอารมณ์ก็หมดทุกข์ ถึงบรมสุข คือ นิพพาน

บุญจากการเจริญกรรมฐาน

การเจริญกรรมฐาน เป็นการกระทำที่ทำให้จิตใจของท่านเป็นบุญ ท่านเจริญกรรมฐานได้จะเกิดบุญ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. การบริจาค การให้วัตถุ ทั้งความรู้ และการให้อภัย จะเกิดขึ้นในใจของนักกรรมฐาน คือ เป็นบุญ
๒. การรักษาศีล คือ งดเว้นจากความชั่วต่าง ๆ ได้
๓. การเจริญภาวนา เจริญสติปัญญา ๔ เพื่ออบรมจิตใจให้มั่นคงในความดี
๔. การอ่อนน้อมถ่อมตนและการกราบไหว้บูชา จะมีต่อโยมกรรมฐานผู่อ่อนน้อมต่อท่านผู้ใหญ่ บูชาต่อพระรัตนตรัย ไม่ถือผีถือเจ้า ไม่ไปไหว้ผีไหว้เจ้า แต่มีปুষาตายายไหว้ได้ เจ้าที่เป็นเจ้าของเรา เป็นผู้มีพระคุณก็ไหว้ได้ ไม่ใช่ผีเจ้าเข้าทรง นั่นคนละเรื่องกัน พุทธศิวะให้มันแตก อย่างนำมารวมกันจะเสียหาย
๕. การช่วยขวนขวายในการทำความดีของผู้อื่น จะเกิดขึ้นจากนักกรรมฐาน จิตใจจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผู้ที่ขวนขวายในการทำความดีของผู้อื่นได้ จะไม่มีอิจฉาใครแน่
๖. การแผ่ส่วนบุญหรืออุทิศส่วนบุญแก่ผู้อื่นได้อย่างตรงใจ ไม่มีตะขิดตะขวงใจแต่ประการใด
๗. การชื่นชมยินดีต่อการทำความดีของผู้อื่นได้อย่างจริงใจ จะออกมาเป็นบุญสำหรับนักกรรมฐานที่ทำได้ จะยินดีมุทิตาจิตกับบุคคลที่สร้างความคิด จะเป็นลูกหลานหรือไม่ใช่ก็ตาม
๘. การฟังเทศน์ ฟังสิ่งที่มีศีลธรรม สิ่งที่ได้รับสาระจะไม่อยากฟัง ฟังสิ่งที่มีประโยชน์เสมอไป
๙. การเทศน์ จะสอนชี้แจงให้ความดีเท่านั้น
๑๐. การทำความคิดเห็นให้ตรงตามหลักของกรรมจากการกระทำ กฎแห่งกรรมจะยอมรับมีความรู้ซึ่งต้นลึกลับหนาบางด้วยความถูกต้อง จะไม่มีขี้เกียจ ไม่มีขี้โกง ไม่มีริษยา แต่ประการใด

โทษของการริษยา

โยมที่ปฏิบัติกรรมฐานจะได้ทราบว่า โทษจากการริษยามีอยู่ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นสาเหตุทำให้เกิดการแตกความสามัคคี
๒. เป็นอุปสรรคของการประสานงานที่ดี จะประสานงานกับใครเอาดีไม่ได้ เพราะโยมไปอิจฉาเขา
๓. เป็นเครื่องทำลายขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานร่วมกัน
๔. เป็นการสร้างศัตรูให้กับตัวเอง ไม่มีเมตตาต่อใคร
๕. ขาดความจริงใจ คนที่ริษยาเขาไม่มีจิตใจตรง ขาดความจริงใจจริงจังต่อกัน ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อกิจการของตน คนที่ไม่มีความจริงใจต่อตัวเอง โทษกตัวเองเสมอ คนนั้นจะอิจฉาเรื่อยไป เห็นคนอื่นได้ดีไม่ได้ แค้นใจแทน เห็นคนอื่นได้ชั่วขำมันเลย คนประเภทนี้ไม่มีกรรมฐาน

ถ้าโยมเจริญกรรมฐาน ๗ วัน เข้าถึงธรรมะเมื่อใด โยมจะเข้าใจเรื่องนี้ จะไม่ย่อถอยใคร อยากรจะสร้างคุณธรรมให้มากที่สุด อยากรจะช่วยสังคมด้วยมนุษยสัมพันธ์ จะไม่มีสร้างศัตรูกับใคร มีแต่สร้างคุณธรรมให้ลูกหลานเป็นใหญ่เป็นโตให้จงได้

อันที่จริงเขาก็อยากให้เราดี แต่ถ้าเด่นขึ้นทุกทีเขาหมั่นไส้ จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย ไม่มีใครอยากเห็นเราเด่นเกิน แต่ทางธรรมไม่ใช่อย่างนั้น สร้างคุณธรรมให้เด่นจะเห็นไกล เขาจะได้มาดูคุณธรรมที่เด่น

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าท่านเจริญกรรมฐาน ท่านจะพบข้อนี้ ท่านจะไม่ริษยาใคร คนที่มีจิตเป็นธรรม มีพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์อยู่ที่ประทับใจ จะเห็นศัตรูเป็นมิตรเรา เขาก็จะเป็นมิตรกับเราต่อไป จะเห็นคนทำชั่วเป็นคนที่น่าสงสาร อยากรจะให้เขาเป็นคนดีจะทำอย่างไร จะไม่เกลียดคนชั่ว

ผลงานจากการเจริญกรรมฐาน

โยมมาเจริญกรรมฐานได้ผลงานดังนี้

๑. มีวินัยในตัวเอง ๓ ประการ คือ

- ๑.๑ รู้จักระวังตัว
- ๑.๒ รู้จักควบคุมตัวได้
- ๑.๓ รู้จักเชื่อฟังผู้ใหญ่ ถ้าเป็นเด็กจะไม่เถียงผู้ใหญ่

๒. มีกิจนิสัย ๔ ประการ

- ๒.๑ ขยันไม่ขี้ขลาด รักงาน สู้งาน
- ๒.๒ ประหยัด รู้จักใช้ชีวิต และทรัพย์สินอย่างถูกต้องและคุ้มค่า
- ๒.๓ พัฒนา รู้จักพัฒนาตนเอง และอาชีพให้ดีขึ้น
- ๒.๔ สามัคคี รักรอบครัว รักหมู่คณะและรักประเทศชาติ

๓. มีลักษณะนิสัย ๔ ประการ

- ๓.๑ มีสัมมาคารวะ
- ๓.๒ อุตสาหพยายาม
- ๓.๓ ปฏิบัติตามระเบียบวินัย
- ๓.๔ รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ วางตัวได้เหมาะสม

๔. มีความรู้คู่กับคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ประการได้

- ๔.๑ รู้จักคิด
- ๔.๒ รู้จักปรับตัว
- ๔.๓ รู้จักแก้ปัญหา
- ๔.๔ มีทักษะในการทำงาน และค่านิยมที่ดีงามในอนาคต เจ้านายทั้งลูกน้องไม่ได้ ลูกน้องทั้งเจ้านายไม่ได้ เข้าหลักที่ว่า ผู้ใหญ่ดึงผู้ย่อยดัน คนเสมอกันจะได้อุปถัมภ์ค้ำจุนต่อไป

ขอฝากญาติโยมไปปฏิบัติ “ยืนหนอ” ให้ได้ ยืนหนอได้เมื่อใด จิตสติมีความคู่กันไป จะ “เห็นหนอ”
รู้นิสัยทันที

ส่งกระแสจิตทางหน้าผากซาร์จไฟเข้าห้อยที่ลิ้นปี จำตรงนี้เป็นหลักมา ๗ วัน ปฏิบัติ “ยืนหนอ”
ให้ได้ “เห็นหนอ” ให้ได้ “พองหนอ ยุบหนอ” กำหนดให้ได้เท่านี้ เดี่ยวอย่างอื่นจะไหลมาเองเหมือนไข่งู

ต้องเดินจงกรมด้วย ยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้ายแลขวา มีสติสัมปชัญญะ กำหนดจิต กิริยาจะ
สวยงาม โยมจะเดินไปไหนก็น่ารัก จะพูดจาก็เพราะฟัง แต่งกายเป็นปริมณฑล เรียบร้อยสะอาดหมดจด
ทุกประการนั่นคือ ศील

เดินก็มีสติ นั่งก็มีสติ นอนก็มีสติ จะพูดจาก็มีสติ ตั้งสติไว้ทุกอิริยาบถ สวยน่ารัก เดิน ๑ ชั่วโมง
ต้องนั่ง ๑ ชั่วโมง โปรดจำไว้

อานิสงส์จากการเดินจงกรม

เดินจงกรมมีอานิสงส์ ๕ ประการ

๑. ย่อมอดทนต่อการเดินทางไกล จะไม่เหนื่อย
๒. ย่อมอดทนต่อการบำเพ็ญเพียร
๓. ย่อมเป็นผู้มีอาหารน้อย มีโรคจะหายไปเลย
๔. อาหารจะย่อยง่าย ไปเลี้ยงร่างกายสะดวกสบาย
๕. สมาธิที่เกิดจากการเดินจงกรม จะตั้งได้นานกว่านั่ง ขณะนั่งจิตจะมีสมาธิเร็วขึ้น

วันนี้อาตมาภาพขออนุโมทนาสาธุการ ที่ญาติโยมทั้งหลายได้มาบำเพ็ญ ทาน ศील ภาวนา มีการถวาย
สังฆทาน เป็นต้น ขออานิสงส์สะท้อนย้อนกลับให้ทุกท่านมีความสุขความเจริญ คิดสิ่งใฝ่สมความมุ่งมาด
ปรารถนา ข้ามเกาะแก่งทุรกันดาร ถึงฝั่งปากคือพระนิพพาน โดยทั่วกันทุกท่านเทอญ

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๗ หน้า ๒๙๕ – ๓๐๔

กรรมฐานแก้กรรมได้อย่างไร

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๓๒

ขอเจริญพร บรรดาญาติพี่น้องและคณะอาจารย์วิทยาลัยครูธนบุรีและปฏิบัติธรรมทุกท่าน

ขอเจริญสุขชนักศึกษาที่มาปฏิบัติธรรมทุกคน

วันนี้จะแสดงธรรมะในเรื่องกฎแห่งกรรมและกรรมฐานแก้กรรมได้อย่างไร ขอให้ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจฟังธรรมสืบไป

คำว่า กฎแห่งกรรม แปลว่าอะไร กฎ แปลว่า ดินและผลึก กรรม แปลว่า การกระทำ แต่ละราย แต่ละรูปไม่เหมือนกัน ทำดีก็ดันไปทางดี ทำชั่วก็ดันไปทางชั่ว

กฎ ตัวนี้คือ กฎแห่งธรรมชาติ กฎ แปลว่า กตกลงไปและดันขึ้นมา ถ้าหากเรามีคุณธรรมได้อบรม มาดีแล้ว มันจะดันและผลึกไปในทางดีให้มีปัญญา

ถ้าการกระทำของเราไม่สมส่วนควรกันไม่สมเนื้อสมน้ำ เพราะจิตใจที่อบรมมาไม่ดี มันจะดันไปใน ทางที่ไม่ดีและกดให้จมลง ให้ต่ำลงไป โผล่ไม่ขึ้น

อาตมาประสบมามากหลาย บางคนไม่สนใจในเรื่องกรรมดี กรรมชั่ว ต้องการอายุมันขวัญยืน ต้องการให้มีความสุข ผีพรธมผงใส ต้องการให้สุขภาพอนามัยดี และต้องการให้กิจการสำเร็จตาม เป้าหมาย แต่เขาไม่ได้สร้างเหตุผลที่จะส่งผลให้อายุยืน กลับไปทำให้อายุสั้น ไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เบียดเบียน ชีวิตเขา อาฆาต เคียดแค้นผูกพยาบาท ริษยา รักรองผู้หนึ่งจะอายุสั้น พลันตายตั้งแต่อายุยังน้อย

พระท่านสอนไว้ว่า “กัจฉโม มนุสฺสปฏิภาโณ” การเกิดเป็นมนุษย์แสนจะยากลำบากเหลือเกิน ที่จะ เกิดมาโสภณภาคย์มีหน้าตาดียิ่งหายากที่สุด ท่านต้องมีญาณมา มีปัญญามา มีวิชามา มีความรู้ของมนุษย์ คือมีคุณสมบัติมนุษย์ครบ คือคุณธรรม มีศีล ๕ ครบ จึงจะมากเกิดเป็นมนุษย์ที่โสภณได้

บางคนมีศีลมาไม่ครบ มีคุณสมบัติไม่ครบ เกิดมาขี้ริ้วขี้เหร่ บางคนเกิดมาง่อยเปลี้ยเสียขา บางคน ตาบอดหูหนวก บางคนแถมยังปัญญาอ่อนอีก บางคนเฒ่าแก่ชราเป็นอัมพาต

บางคนมีทานดีมาแต่ชาติก่อน ก็เกิดมาเป็นลูกมหาเศรษฐีมั่งมีศรีสุข แต่เมื่อชาติก่อนเขาได้ทำการ เบียดเบียนสัตว์มา ชาตินี้จึงสามวันดีสี่วันชั่ว เข้าโรงพยาบาลไม่พัก มีเงินก็ช่วยไม่ได้ บางคนไม่ได้สร้างเหตุ แห่งปัญญา มา ถึงเกิดเป็นลูกเศรษฐี เงินก็ซื้อวิชาไม่ได้ เงินก็ช่วยลูกเรียนเป็นต๋อเกเตอร์ไม่ได้ เพราะเหตุใด เพราะทำบุญมาไม่ครบ

บางคนบ้านใหญ่โตราวกับวัง แต่กินข้าวกับน้ำตาไม่เว้นแต่ละวัน

ท่านทั้งหลายโปรดทราบ เรื่องสังข์ทองเป็นปริศนาธรรม หกเขยคือหน้าโง่ โง่ทางอายตนะ ตาโง่ ไม่มีกำหนดเห็นหนอ เห็นด้วยโง่ ๆ ไม่เห็นลึกล้ำ ไม่เห็นนิสสัยใจคอคน คุณคนไม่เป็น

ดูคนให้ดูหน้า ดูผ้าให้ดูเนื้อ ดูเสื้อให้ดูลาย ดูชายให้ดูพ่อ จะได้ไม่ย่อท้อใจ

ท่านทั้งหลายเพิ่งเริ่มเข้ามาปฏิบัติไม่กี่ชั่วโมง จึงอาจจะไม่ลึกล้ำถึงขั้นที่ดูหน้าดูตาก็คงจะรู้ได้ คุณคนให้ดูหน้า ดูโหงวเฮ้ง

การแนะนำไม่ใช่มาถึงวัดสอนบุญ บาป ทำบุญไปสวรรค์ ทำบาปไปนรกเท่านั้น ต้องสอนแนะนำถึงกรรมฐานแก่กรรมได้อย่างไร ใครเอาไปใช้ปฏิบัติเป็นประจำจะแก่กรรมได้จริง ๆ ถ้าใช้ไม่จริงก็เหมือนถั่วชา เขาให้มาแล้วเอาไปใส่ตู้ไว้ไม่ค่อยใช้ให้เป็นประโยชน์เลย

ตัวเรานี้มีประโยชน์มาก แต่ใช้ตัวไม่เป็น ไปใช้ในเรื่องไร้สาระเสียมาก ไม่ใช่ให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง เกิดมาเสียชาติเกิดไม่ประเสริฐล้ำเลิศ ไหน ๆ จะตายจากโลกไปก็จะต้องมีความดีติดไปด้วย และทั้งความดีไว้ในโลกมนุษย์ คือความดีเป็นตรา ถ้าใครทำกรรมฐานได้ลึกล้ำ จะรู้เหตุผลของชีวิตได้อย่างดีที่สุดในประโยชน์แก่ชีวิตประจำวัน แก้ไขปัญหาเกิดขึ้นเฉพาะหน้าด้วยกรรมฐาน

บางคนชอบไปหาหมอดู หมอดูบอกว่าต้องสอบได้ที่หนึ่งแต่ปรากฏว่าสอบตก หมอดูว่าสอบตกกลับสอบได้เพราะเราขยัน เราต้องสร้างความดีให้กับดวง หาโช่ดวงทำให้เราดีไม่ ต้องสร้าง อยู่เฉย ๆ ดีได้อย่างไร มันต้องเกิดจากการกระทำ คือ กฎแห่งกรรมนั่นเอง

การสร้างความดีให้กับดวง ก็คือ สร้างศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดขึ้นแก่ตัวเรา แล้วเราจะอภิวทวนลม ผู้ที่มีสมาธิจะเป็นคนขยันหมั่นเพียรและเป็นผู้มีปัญญา คนที่มีปัญญาแหลมลึก แหลมหลักต้องมีสามคม

คมกริบ ไว้ภายในจิต ไม่บอกใคร แสดงออกในเมื่อมีความจำเป็นจะต้องใช้

คมคาย มันยังเป็นหลุม เป็นบ่อ ไม่เสมอ ก็เอาบั้งมาแทง อย่างนี้เป็นต้น

คมสัน มันต้องใช้ขวานตอกย้าลงไป จึงจะเข้าเรียบร้อยดี นี่มันมีในลักษณะศีล สมาธิ ปัญญา ครบ
ศีล คือ สถาปนิก ออกรูปแบบพื้นฐานให้คนชอบ

สมาธิ คือ วิศวกร รู้วาระจิต รู้จักน้ำหนัก รู้จักชั่งตวงวัด รู้จักวาระจิตของคนในฐานะเช่นไร ควรทำกับเขาอย่างไร รู้จักกาลเทศะ รู้จักบาป รู้จักบุญ รู้จักคุณ รู้จักโทษ รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์

ปัญญา คือ นายช่าง ลงมือทำทันที มิได้รอรีแต่ประการใด

ถ้าใครเป็นทั้งสถาปนิก วิศวกรและนายช่างแล้ว รับรองคนนั้นเอาตัวรอดปลอดภัยในอนาคต

บางคนเกิดมาแต่ชาติก่อน นิสสัยดีมีปัญญาในโลกมนุษย์นี้ เขาก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ถึงจะเกิดในบ้านยากจนก็สามารถเป็นรัฐมนตรีหรือเป็นใหญ่เป็นโตได้ เพราะสติปัญญาที่สร้างมาแต่ชาติก่อน

คนเราก็มีทั้งถูก ทั้งแพง มีทั้งเก้ ทั้งดี มีทองคำก็มีทองชุบ มีหลวงพ่อบทกก็มีหลวงพ่อเทียบ คนดีหายาก คนเก้เยอะ

มีน้อยเหลือเกินที่จะดีเด่นเห็นชัดและเห็นไกล อย่างนี้หายาก ต้องอดทน ต้องฝึกฝน

ท่านทั้งหลายเอ๋ย จิตนี้ฝึกให้ขยันก็ได้ ฝึกให้ทำงานก็ได้ ฝึกให้ขี้เกียจก็ได้

การเจริญวิปัสสนากรรมฐานจะรำลึกชาติได้ รู้กฎแห่งกรรมที่ผ่านมา จะแก้ปัญหาคากรรมที่เกิดขึ้น เฉพาะหน้าในกิจประจำวันของเราได้

ถ้าใครเจริญวิปัสสนากรรมฐานโดยต่อเนื่อง สร้างความดีให้ติดต่อกัน สร้างความดี ถูกตัวบุคคล ถูกสถานที่ ถูกเวลา ต่อเนื่องกันเสมอต้นเสมอปลายแล้ว คนนั้นจะได้รับผลดี ๑๐๐% และจะเอาดีในชาตินี้ได้แน่นอน ไม่ต้องรอดีถึงชาติหน้า

สำคัญที่ทำความดีผิดสถานที่ ผิดตัวบุคคล และผิดกาลเวลาด้วย ไม่ใช่กาลเวลาที่จะต้องทำแล้วไปทำ ไม่ใช่กาลเวลาที่จะพูดแล้วไปพูด มันก็เสียหาย

ถ้าเรานั่งสมาธิอยู่หายใจยาว ๆ มีกรรมฐานเป็นการพักผ่อนในร่างกายในตัว เช่น ๑ นาทีหายใจ ๑๘ ครั้ง กำลั้งนอนหลับเหลือ ๑๕ ครั้ง ถ้าเราทำสมาธิปกติเหลือ ๑๕ ครั้ง ก็เหมือนได้หลับไปแล้ว มันไม่อ่อนเพลียละเหี่ยใจแต่ประการใด มันจะเข้าภาวะปกติอย่างดียิ่ง จะมีพลังจิตสูง ต่อสู้กับเหตุการณ์และปัญหาได้ ด้วยการฝึกฝนกรรมฐานนี้แหละ

เพราะฉะนั้นกรรมฐาน แปลว่า การกระทำให้ฐานกายนี้เป็นที่ตั้งของสติ พอท่านทั้งหลายทำจนได้ ดวงตาเห็นธรรมวิเศษบางประการ ได้ศีล สมาธิ ลึกซึ้งในจิตใจ ท่านจะเห็นความดีในจิต

รำลึกถึงบุพการีได้ สามารถรำลึกชาติได้ จะไม่ลืมพ่อลืมแม่ ปู่ย่า ตายาย ครูบาอาจารย์ จะสนิทสนมกลมกลืนกันกับครูบาอาจารย์ผู้มีพระคุณทั้งหลาย

นักปราชญ์ท่านสอนไว้ว่า ถ้าเราให้อะไรใครจะไม่นับไม่จํา แต่ใครให้อะไรเราแม้ว่าด้วยเดียว เราก็กำหนดจดจำไว้ได้ เราจะไม่มีลืมบุญคุณของเขา อย่างนี้จะเกิดขึ้นกับนักกรรมฐานที่ซึ้งใจ

เพราะเหตุที่เราไม่หวังผลตอบแทน แล้วบุญกุศลจะสนองแก่เราเอง เงินไหลนอง ทองไหลมา จะคิดอ่านทำอะไรก็ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ มีแต่ความเจริญ จะได้อยู่ในแวดวงสิ่งแวดล้อมที่ชื่นใจ ไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน จะมีแต่สิ่งที่เป็นมงคลในบ้านนี้

อันนี้บางคนทำได้ยากเพราะสันดานทำไม่ได้ นิสัยไม่ให้ รูปร่างก็ดี ๆ นะ แต่นิสัยไม่ให้

บางคนเข้าใจว่าคนอื่นคงเหมือนเรา และเราเหมือนคนอื่นเขา เหมือนไม่ได้! เพราะแตกต่างด้วยกฎแห่งกรรม เหมือนกันไม่ได้!

การแต่งกายก็ไม่เหมือนกัน บางคนชอบทรงนั้นทรงนี้ ถ้าเคยชอบอย่างไร ไปใช้อย่างอื่นมันก็ไม่พอใจ ไม่สบายใจ เป็นที่การฝึก เราเคยทำอย่างนี้แล้วไปทำอย่างนั้นมันก็ทำไม่ได้ ก็ธรรมดา เพราะกฎแห่งกรรมนี้มันแยกประเภทของสรรพสัตว์เหมือนกันไม่ได้

กฎแห่งกรรมสั้น ๆ มาจากไหน อาตมาทบทวนได้แล้ว ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย เราจะดูได้จาก “เห็นหนอ รู้หนอ คิดหนอ เข้าใจหนอ” และกำหนดกิเลสได้ในตัวเรา ธาตุ อายตนะ จะโง่หรือฉลาดอยู่ที่อายตนะ ๖ อยู่ที่...อินทรีย์ หน้าทีนี้เอง ตา หู จมูก ลิ้น กาย จิต จะโง่หรือไม่โง่ อยู่ที่ตรงนี้

จะฉลาดหรือมีปัญหาอยู่ที่ตา หู...ทำได้จริงหรือเปล่า กำหนดต่อเนื่องหรือเปล่า เปล่าเลย มันก็ไม่ได้ก็ได้แค่นั้น ที่กำหนดก็ไม่รู้ด้วย และไม่รู้จริง

ที่ท่านทั้งหลายทำนี่ก็ต้องการเอาเป็นนิสัยปัจจัย เพื่อทำต่อเนื่องต่อไปในอนาคต เพื่อแก้ปัญหาปัจจุบัน จากการกำหนดตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจนี้เอง นี่มันอยู่ตรงนี้ มันโง่หรือฉลาดมันอยู่ตรงนี้เอง ชั้น ๕ รูปนามก็อยู่ตรงนี้เอง

เพราะฉะนั้นการกระทำของแต่ละท่านนี้ เราดูได้จากตัวเรา สังเกตได้จากตัวเรา เจริญกุศลภาวนามีหน่วยกิตครบ เราจะรู้ได้เองว่าตัวเรามีปาณาติบาตติดตัวมา ๖๐ เปอร์เซนต์ เราจะต้องรับใช้หนี้ในชาตินี้แน่

รับใช้หนี้อะไร ก็หมายความว่าเราจะต้องโดนรถชน เราจะต้องโดนฆ่าตาย เราจะต้องโดนใส่ร้าย มันจะบอกเราเองก่อนที่จะไปบอกคนอื่นเขา อันนี้อาตมาก็ได้ประสบมา เป็นต้น เช่น มีปาณาติบาตฆ่าสัตว์ติดตัวมา ๖๐ เปอร์เซนต์ เรารู้แจ้งแก่ใจ รู้วันตายที่จะต้องตายอย่างไร รถชนตาย โดนยิงตาย โดนอุบัติเหตุตาย เป็นต้น

จะโดนง้อเปลี่ยนแปลงเสียขา โดนทรมาณ โดนหนอนกินจนชีวิตหาไม่ มันจะบอกเหตุการณ์ชัดในตัวเราก่อน

ในเมื่อบอกตัวเราได้ คุณอื่นมันก็บอกได้ เราอ่านภาษาอังกฤษที่นี้จบ ไปอ่าน เอ บี ซี ที ไทน์ มันก็ต้องผสมสระ ผสมอักษรเข้าแล้วก็แปลความหมายของศัพท์ได้ นั่นแหละเช่นเดียวกัน

เราจะรู้ได้ว่าเห็นหนอ คนนี้มีปาณาติบาตติดมากก็จะรู้ได้เลยว่า กฎแห่งกรรมคนนี้จะต้องเป็นอัมพาต คนนี้ต้องไปอุบัติเหตุ คนนี้ต้องไปโดนรถชนตาย มันบอกชัดเจน

มีประโยชน์มากสำหรับผู้ทำได้ มันมีประโยชน์อย่างนี้

ถ้าเราเจริญกรรมฐาน เราจะรู้กฎแห่งกรรมได้ตอนมีเวทนา คนไหนอดทนต่อเวทนาได้ กำหนดผ่านเวทนาได้ เราจะรู้ได้ว่าทุกข์ที่ผ่านนั้นไปทำกรรมอะไรไว้ มันจะมีกรรมอะไรมาแทรกซ้อน มันจะบอกเราเอง อันนี้มีตัวอย่างที่อาตมาประสบการณืมามากมาย เช่น อทินนาทาน

เปียดเบียนทรัพย์เขามาซะ แล้วก็ไปเปียดเบียนสัตว์ด้วย ทุกอย่างเอาหมดมักได้มักง่าย รุกหัวคันไร่ คันนา ลักเงินลักทอง โจรกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ สะสมหน่วยกิตนิสัยไม่ดี นิสัยเคยชินในการลักขโมยไปเปียดเบียนทรัพย์

เหมือนเศรษฐีมีเงินแล้วไปบ้านเหนือบ้านใต้ ก็ต้องหยิบมิดเขามา หยิบโน่นใส่พกใส่ห่อมาจนได้ คือนิสัยสันดาน มีเงินแล้วยังต้องไปลักของเขาก็ก ไปเปียดเบียนเขาก็ก เปียดเบียนคนจนอีก ทำนองนี้ เป็นต้น

กฎแห่งกรรมจะบ่งบอกออกมาเป็นจุดเครื่องคอมพิวเตอร์ว่า คนนี้ได้เงินได้ทองมาแล้วต้องถูกโจรกรรม ต้องถูกคนลัก ตีชิงวิ่งราว มิฉะนั้นไฟจะไหม้บ้าน ไม่เคยผิดแม้แต่รายเดียว อาตมาเคยทายไว้ คนนี้ ระวังนะโยม เคยถูกโจรกรรมไหมโยม ไม่ถูกเลยล่ะ ระวังอันเดียว คือไฟไหม้บ้านหมดเนื้อประดาตัว แล้วก็จริงด้วย อันนี้เห็นได้ชัด

นี่แหละท่านทั้งหลาย ทำให้มันจริง จะเห็นจริง ทำให้ไม่จริง จะเห็นจริงได้อย่างไร ต้องเห็นจากตัวเรา ออกมาข้างนอก เรารู้ตัวว่าเรามีเวรมีกรรมประการใด ก็ใช้หนีโดยไม่ปฏิเสธทุกข้อหา จิตตโอสถิกรรมได้ ยินดีรับเวรรับกรรมได้ โดยไม่มีปัญหาใด ๆ

กาเมสุมิจฉาจาร ถ้าเรารู้ตัวเอง นั่งเจริญกุศลภาวนา มันจะบอกว่าอดีตชาติ ไปปู้ยี่ปู้ยำเขามา ชู้สาวนานาประการ ผัวเขา เมียเขา นานาชนิด มีข้อคิดหลายอย่าง

มาในชาตินี้ เราก็มาลำบากลำบากในครอบครัวหาความสุขไม่ได้เลย มีสามีก็เป็นของเขาหมด มีภรรยาก็มีชู้หมด และครอบครัวต้องหย่า ทะเลาะวิวาทกัน ไม่ใช่คู่สร้างคู่สม กลายเป็นคู่วิวาทกัน และจะต้องแตกแยกหย่าร้างกันไป ถึงจะมีลูกด้วยกันแล้ว มีทั้งเขยสะใภ้แล้วก็ตาม จะต้องแยกกันไปตามกาลเวลา จากการกระทำของเราแน่นอนที่สุด

บางท่านเป็นผู้ชายแท้ ๆ ปู้ยี่ปู้ยำผู้หญิง ทำให้เขาช้ำอกช้ำใจหลายชาติที่ผ่านมา เกิดมาในชาตินี้ ต้องเกิดมาเป็นผู้หญิงโสเภณี ก่อนจะตายต้องให้หนอนกินเสียก่อน มีจริงที่จดไว้หลายราย ถ้าท่านไม่เชื่อลองไปทำดูนะ มีความหมายอย่างนี้

นอกเหนือจากนั้น หลอกหลวงโลกหวังเอาลาภเขา หลอกหลวงเขาตลอดรายการ พุดเท็จ พุดส่อเสียด พุดคำหยาบ เพื่อจ้อ เลี้ยวลดคดเคี้ยวตีตวิญญูณมาในชาตินี้ รับรองอย่าปฏิเสธ ไม่ช้าเราต้องโดนหลอกเอาเงินไป โดนหลอกเอาโนนไป โดนหลอกเอาโนนไปอย่างแน่นอน ใครเป็นผู้หลอก ผู้ใกล้ชิด ญาติมิตรหรือเพื่อนฝูงเขามาเกิด จะต้องสนองงานในกฎแห่งกรรม ก็มาหลอกเอาของเราไป และเราไม่ต้องติดตามของนั้นแน่นอนที่สุด เพราะเราไปหลอกเขามาก่อน อย่างนี้เป็นต้น

สุราเมรัย เครื่องดองของเมฆานานาชนิดทุกประการ ถ้าเรานั่งภาวนาเราจะรู้ตัวเองว่า อดีตชาติเราเสพยาขึ้นมาใหม่ ถ้าติดมา ๖๐ เปอร์เซ็นต์ รับรองว่า เรานี้จะไม่ต้องเรียนอะไรเลย เรียนไม่ไหวแล้ว และเป็นโรคปัญญาอ่อน ไปเรียนอะไรก็ไม่จบหลักสูตรมัธยมศึกษา แน่แน่นอนและเป็นความจริงด้วย

เราต้องแก้กรรมของเราเสีย อ้อ! ปาณาติบาตเมื่อชาติก่อนติดมา เรายังไม่ถอยเปลี่ยเสียขาในขณะนี้ เราจะต้องรับสนองผลงานในโอกาสหน้า เราก็รับบำเพ็ญกุศล ด้วยการแก้กรรมด้วยการปฏิบัติกรรมฐาน

เราก็มาบำเพ็ญทานศีลและภาวนา สวดมนต์เป็นนิตย์ อธิษฐานจิตเป็นประจำ อโอสถิกรรมเสียก่อน และเราก็แผ่เมตตาให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่เราไปสร้างกรรมมาครั้งอดีต รู้บ้าง ไม่รู้บ้าง รู้เท่าทันหรือไม่เท่าทันก็ตาม ถ้ารู้เท่าไม่ถึงการณ์เช่นนี้แล้ว ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายจงอโอสถิกรรมให้แก่ข้าพเจ้า มันก็จะน้อยลงไป ยกตัวอย่างอาตมาเป็นต้น

อาตมารู้ตัว ๖ เดือน ก็ขออโอสถิกรรมทุกวัน ว่าเราก็ไปหักคอนกมามากหลาย เราก็บอกว่า

พ่อนกเอี้ย ตอนที่ข้าพเจ้าเป็นเด็กไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อย่าเอาโทษเราเลย ขอให้โทษเราลดลงไป ให้อภัยโทษเถิด เหมือนให้การกับศาลรับสภาพฉะนั้น

ศาลจะเมตตาเราที่ให้ความสะดวกในการพิจารณาของศาล จึงลดโทษลงไปอีก ๖๐ เปอร์เซ็นต์ เราอาจจะรอดจากความตายได้ เลยก็เตรียมให้รถขนคอกหักหมุนได้ แล้วก็กลับมาใช้เวรกรรมให้สิ้นสุดในชาตินี้ชาติเดียวเท่านั้น ผ่อนจากหนักเป็นเบาได้ คือมิได้ปฏิเสธทุกข้อหาด้วยกรรมฐาน แก่กรรมได้อย่างนี้ โดยรู้ตัวของเราเอง

ญาติโยมผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน ถ้ามีเวหนาคงอยู่ กำหนดให้ได้ ปวดท้อง ปวดขา หรือปวดตรงไหน ปวดหนอ ตายให้ตาย เดี่ยวท่านจะเห็นกรรม เมื่ออดีตชาติท่านทำอะไรไว้ท่านจะโล่งใจนะ ท่านจะดีใจ เดี่ยวท่านจะได้แก่กรรมด้วยการแผ่เมตตา อโหสิกรรม ข้าพเจ้าจะไม่ปฏิเสธกรรมทุกข้อหานี้กรรมฐานแก่กรรมอย่างนี้

บางทีเรามีเวหนาหน่อยเล็กน้อย ไม่รู้จะแก้อย่างไร ครูอาจารย์เขาบอกกำหนด ปวดหนอ ๆ นักศึกษาวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยาที่นั่งปฏิบัติ เดี่ยวนี้จบปริญญาโทเป็นอาจารย์ที่ขอนแก่นไปแล้ว ปวดหนอ ๆ ปวดหนักเข้ามาบอกแม่ยุพิน บอกหนูไม่หาย แม่ยุพินให้กำหนดต่อไป พอวันที่ ๓ นึกขึ้นได้ เมื่ออยู่ชั้นประถมสอง ประถมสาม หักขาเขียด หักทั้งเป็น ใส่เกลือทั้งเป็น กำหนดหนักเข้าให้อโหสิกรรม แผ่เมตตาให้สัตว์เสีย นี่แหละกรรมฐานแก่กรรม ก็เลยเบาลงไปและหายวับไปกับตา ไม่ปวดขาอีกต่อไป

เขาบอกว่าไปหักขาขวเขียดและปวดขาขวมาตลอด พออโหสิกรรมว่าไม่ปฏิเสธ เราไปหักขาขวมาจริง เราปวดอย่างนี้ เขาก็ต้องปวดอย่างนั้นแหละ เราก็ต้องใช้หนี้ด้วยการปวดไป ทรมานพอสมควรแก่เวลา และเรากำหนดจิตแผ่เมตตาต่อเมื่อออกจากกรรมฐาน อโหสิกรรมเสีย นี้เรียกว่า กรรมฐานแก่กรรมอย่างนี้ สามารถจะไม่ปวดอีกต่อไปแล้ว

บางคนปวดตา บอกว่า “ไม้แทงตา ไม้แหลมมาแทงตาปวดเหลือเกิน” กำหนดเข้าโยม ไม่มีใครไปแทง กำหนดเสีย นึกถึงคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นคนข้างวัดนี้เอง แต่ไม่เคยทำกรรมฐานเดี่ยวภาพนิมิตออกมาทันที

โยมคนนี้อายุ ๗๐ กว่าแล้ว ภาพนิมิตออกมาว่า เมื่อยังแข็งแรงอยู่ มาลักหน่อไม้วัดนี้ หน่อไหนที่เอาไม่ได้ เอาไม้แหลมแทงให้มันเสีย แทะหน่อไม้วัดเลย ตัวเองก็ต้องปวดตาอย่างนี้ พอรู้ชัดเข้าก็ขออโหสิกรรม พระสงฆ์อนุโมทนาและก็หายปวดตาจนชีวิตหาไม่ นี่กรรมฐานแก่กรรมอย่างนั้น

บางคนไม่รู้พอปวดก็เลิกไปเลย ไม่เอาแล้ว ชอบสบาย รับรองท่านจะไม่รู้กฎแห่งกรรม เดี่ยวจะว่าอาตมาหลอกไม่ได้นะ อาตมาผ่านมาแล้วนะ ขอฝากผู้ปฏิบัติธรรมไว้ด้วย

เป็นคนจริงหรือเปล่า ถ้าจริงต้องได้ผลแน่ อย่างหนูที่วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา เจริญวัย ชันษาพอดี

ผู้ที่ไม่ได้รับราชการครู แต่เรียนวิชาครูไม่จำเป็นต้องเข้าครูเสมอไป เพราะวิชาครูเป็นหลักสำคัญมาก เป็นศูนย์กลางอันสำคัญ ที่เรียนเข้าไว้สามารถจะเลื่อนยศตำแหน่งได้

มีจำทหารคนหนึ่ง มาฝึกกรรมฐานที่นี่ สอบวิชาครูได้ปริญญาตรี บัดนี้เลื่อนเป็นนายร้อยโทแล้ว
อาตมาช่วยบอกเจ้ากรรม กรรมยศศึกษาทหารบก เดียวนี้เป็นร้อยเอกไปอีกคนหนึ่ง

อย่างท่านทั้งหลายเป็นทหาร เป็นฝ่ายอะไรก็ตามมีประโยชน์นะ แต่ท่านไม่นั่งกรรมฐานจริง
ก็ไม่ทราบประโยชน์ตัวเอง อันนี้ช่วยไม่ได้ นี่เห็นว่าคนเข้างานได้หมดแล้ว บรรจุได้หมด เจริญกรรมฐาน
เป็นผลงานกฎแห่งกรรม แก้กกรรมได้

คนที่เห็นหน้าเขายังใช้หนี้ไม่หมด สร้างความดีไม่ขึ้นหากินไม่ขึ้น บางคนหาเงินโดยค้าขายร่ำรวยจริง
แต่เก็บไม่อยู่ ทำอย่างไรก็ไม่อยู่ ไม่รู้ไหลออกไปทางไหนหมด

อาตมาก็ดูให้ บอกให้นั่งกรรมฐานเสีย แก้กกรรมนี้ ก็ได้ความว่าสร้างเวรสร้างกรรมมามาก
ยังใช้ไม่หมด พอใช้เวรใช้กรรมหมด อโหสิกรรมแผ่เมตตา บำเพ็ญกุศลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ที่นี้เงินเก็บอยู่ละ
เป็นเศรษฐีได้ นี่กลายเป็นคนมีเงินมีทองไปแล้ว นี่แหละใช้หนี้ใครไม่หมดไม่เจริญหรอก ทำไม่ขึ้น ขอฝาก
ไว้สั้น ๆ นะ

บางคนมาถามว่า “ฉันมีเวรมีกรรมอะไร”

“มานั่งกรรมฐานซิโยม จะได้รู้”

“โธ๊ย ฉันไม่มีเวลา ไม่ว่าง”

แต่เวลาไปคุยบ้านเหนือบ้านใต้ว่างคืนนี้ คุยนินทากันนั่นแหละว่าง ไปสร้างความชั่วว่าง แต่สร้าง
ความดีไม่มีใครว่าง ถูกต้องแล้วน่าเห็นใจ เพราะคนเราจะดีเหมือนกันทุกคนไม่ได้ แล้วแต่ว่าสนามบารมี
คนที่ไม่มีบุญวาสนา มันทำยาก อาตมาก็เห็นใจด้วย

คนเราที่จะดีมาสร้างความดีดีขยาก เพราะเหตุเหตุการณ์แล้ว คนนั้นไม่มีบุญ ไม่มีวาสนา เขาจึง
ทำยาก อย่าไปว่าเขาเลย เพราะไม่มีวาสนา ทำอย่างไรก็ทำไม่ขึ้น และทำไม่ได้ด้วย

ขอเจริญพรให้ญาติพี่น้องได้ทราบว่า กรรมฐานแก้กกรรมได้ มีนายทหารคนหนึ่ง ยศร้อยโท
อยู่ศูนย์การทหารปืนใหญ่มาบวชที่นี้ พ.ศ. ๒๕๐๐ มีลูกผู้หญิง ๒ คนแล้ว บุษย์บุ๋มกับผู้หญิงจริง ๆ ไม่เชื่อบุญ
เชื่อกุศล ไม่เชื่อเวรเชื่อกรรมด้วย

อาตมาบอก “ผู้บังคับหมวด อาตมาขอขมาขอขมา สักกาลาเพศแล้ว อย่าไปยุ่งกับผู้หญิงเขานะ”

“โธ๊ย! หลวงพ่อ ผมไม่เชื่อ ไม่มีทางหรอก สนุกสนานไปชั่วครวแทนั้น ตอนตายแล้วมันก็สูญ
จะไปเกิดที่ไหนอีก ที่ผมมาบวชที่นี้ไม่ใช่ว่าศรัทธา นะ แม่ให้มาบวช แม่บอกว่าสำเร็จนักเรียนนายร้อยแล้ว
บวชให้แม่หน่อย เลยผมก็ไปมีครอบครัวเสียก่อน”

“เอาละผู้หมวด ไม่เชื่ออาตมาไม่เป็นไรนะ จดไว้ นะไม่มีลูกผู้หญิงบ้างก็แล้วไปนะ”

“โธ๊ย ! ผมมี ๒ คนแล้ว”

“จดไว้เผื่อจะมีลูกผู้หญิงอีก”

ในที่สุดก็สึกหาลาเพศไป จากไปเป็นเวลานานหลายสิบปี ยศสุดท้ายก่อนที่จะมาพบกัน เป็น นายพันเอกพิเศษ มีลูกสาว ๓ คน ลูกชาย ๒ คน ภรรยาเป็นอาจารย์ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอฝาก ข้อคิดท่านทั้งหลายไว้

หนักเข้าลูกสาวสามคนเป็นอย่างไร ลูกสาวจบ ม.๖ ทุกคน จบแล้วออกเลเพลาดพาดไปด้วยกฎ แห่งกรรมจากที่พ่อทำให้กับลูก มาหาพ่อพ่อก็เตะทิ้งรองเท้า มาหาแม่แม่ก็บ่นจู้จี้ สอนลูกด้วยด่าลูกด้วย

ลูกก็เลยออกจากบ้านไป ไปร้องเพลงอยู่ตามโยเต้ล ตามโรงแรม ทำเสียหายน่าบัดสีในวงศ์ตระกูล เหลือเกิน ลูกชายสองคนดีหมด นี่แหละกฎแห่งกรรม

หนักเข้าสามีภรรยาก็ร้องไห้มาหา เพราะที่บ้านทึกลักฐาน จำได้ว่าบวชที่วัดนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐ บันทึกลงไว้ว่า ไม่เชื่อตามใจ ลูกจะต้องเสียหาย

มาราบนมัสการอาตมา อาตมาบอก ท่านจะแก้ไหมละ ถ้าจะแก้ลาพักร้อนมาด้วยกันทั้งคู่ มานั่ง เจริญกรรมฐาน ๗ วัน แล้วก็แผ่เมตตาให้ลูก อโหสิกรรมให้ลูกทุกวัน ๆ อย่าด่าลูกอีกต่อไป ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

ลูกมาแล้วก็อย่าไปพูดเรื่องเก่ามาเล่ากันใหม่โดยเด็ดขาด เอาเรื่องใหม่เลย ให้ลูกไปเรียนปริญญาต่อไป

ก็ได้ความว่า กลับไป ลูกกลับทีละคน ไปตามน้องมาหมด พ่อแม่ไม่ได้ว่าอะไร หนักเข้าทั้งสามคน ก็ไปเรียนรามคำแหง สำเร็จปริญญาด้วยกันทั้งหมด และบัดนี้เข้าทำงานด้วยกันทั้งหมด ลูกสาวก็มานั่ง วิปัสสนาที่นี่ด้วย

บางคนหาเงินหาทองรำรวยจริง ๆ ได้มาเก็บไม่อยู่ ต้องไหลออกไปจนได้ มีเรื่องให้ไหลออกไป ก็เพราะเราใช้กรรมไม่หมด มันต้องใช้กรรมอยู่ตลอดไป อย่าไปเสียใจ

ไม่ต้องไปหาหมอดู เราก็คือเป็นพิภกเสียเอง คือ สติเป็นพิภก หนุมนานเป็นลิง คือ จิตใจ ลักษณะราม คือ ธรรมะที่ประทับใจ ชาวพองบวิสุทธิใจ คือ พระลักษณะ น่ารัก น่าเอ็นดู น่าบูชา เขียวช่อม เป็นพุ่มไสว อิทธิพลของบุญกุศล ดลบันดาลให้จิตใจชุ่มชื่นเป็นเรื่องการกระทำของกรรม เพราะคนไม่มีบุญวาสนาทำ อย่างนี้ไม่ได้ ต้องฝืนใจ คนที่จะดีได้ต้องฝืนใจได้ ถ้าฝืนใจไม่ได้รับรองเอาดีไม่ได้ ไปเกิดอยู่ที่ไหนก็เอาดีไม่ได้ จะไปบวชเป็นพระเป็นชีก็เอาดีไม่ได้

ดีไม่ได้แน่เพราะฝืนใจไม่ได้ ล่องไปตามกระแสลมและสายธาร ตามอารมณ์ตามใจตัวเองตลอดมา ช้านานแล้ว จึงเอาดีไม่ได้ดังเหตุที่กล่าวมานี้ มีความหมายอย่างนั้น

เรื่องที่จะเล่าสู่กันฟังมีมาก มีหลายเรื่องก็จริง แต่หมดเวลาแล้ว ขอแนะนำโยมผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน จงอุตสาหะตั้งใจอดทน เติบจนกรรมนั่งปฏิบัติคู่กันไป

อย่างที่คุณหมอชโล คู่กับแม่ใหญ่มาช้านานนั้น ก่อนที่จะเข้าผลสมาบัติได้ ๘๔ ชั่วโมง ราลึกชาติ ได้ว่าตัวเองเกิดที่บ้านมอญ จังหวัดราชบุรี ไปฆ่าเขาตายที่น้ำตกเอราวัณ พอเหตุการณ์ผ่านไปแล้ว เข้าผลสมาบัติ ลืม! อาตมาจดไว้ครบ และเขาต้องไปตายตรงนั้นทีเดียว

กฎแห่งกรรมอย่าลืมนะ ทำเอาไว้ ไปฆ่าเขาตายที่ ต.ท่าพุทรา อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ที่กระท่อม
หลังนั้น ตัวเองก็ต้องไปโดนฆ่าตายตรงนั้น

ขอฝากไว้ด้วยเป็นกฎแห่งกรรม ทำอะไรขอให้ทำให้จริง ๆ ได้ผลจริงและสมค่า สมปรารถนา
ทุกประการด้วยกฎแห่งกรรม ที่ชี้แจงแสดงมาในวันนี้

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๓ หน้า ๒๑๓ - ๒๒๗

สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี

พระเทพสิงหบุราจารย์

ขอเจริญพรท่านผู้ปฏิบัติธรรม ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช ก็มาตั้งแต่วันที่ ๑๐ ก็จะลากลับวันที่ ๑๕ วันพรุ่งนี้ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ท่านรองศาสตราจารย์ นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์ เป็นผู้ประสานงาน แล้วเป็นผู้นำมาปฏิบัติธรรม การปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่ของง่าย และไม่ใช่ของยาก แต่ที่เราปฏิบัตินี้ ตามคำสอนที่พระพุทธเจ้าไปหามาให้ อย่างที่พูดวันก่อนแล้วว่า พระพุทธเจ้าสำเร็จ ๑๘ ศาสตร์ ด็อกเตอร์ ไม่มีที่เรียนแล้ววิชาทางโลกเรียนหมด จบ ๑๘ ศาสตร์ เรียกว่า ศาสตราจารย์ เลข ๑๘ เรียกว่า จักรพรรดิ แต่แล้วพระองค์ยังไม่สามารถจะหาครูบาอาจารย์ที่แก้ปัญหาคชีวิตสอน ไม่มีผู้ที่จะสอนแก้ปัญหาคชีวิต บำบัดทุกข์ บำรุงสุข หาไม่ได้ มหาวิทยาลัยเมืองดักศิลา อาจารย์วิศวามิตร ก็ไม่มีคำสอนที่จะแก้ปัญหาคชีวิต แก้ปัญหาทุกข์ หาไม่ได้ สันติภาพ สันติสุข เกิดความสุขความเจริญด้วยเมตตา ไม่มีใครสอน เหตุนี้เองทำให้พระองค์ต้องเสด็จบรรพชา ณ แม่น้ำอโนมาที่ ต้องการจะไปหาวิชาความรู้ที่แก้ปัญหาคชีวิต แก้ปัญหาทุกข์ให้แก่ชาวโลก ให้ชาวโลกพ้นเสียจากกองทุกข์นานาประการ ใช้เวลาถึง ๖ ปี ที่เราทำกรรมฐาน เจริญสติปัญญา ๔ นี้ วิชาแก้ปัญหาคชีวิต วิชาแก้ทุกข์ ไม่ใช่วิชาสร้างทุกข์ หรือสร้างความเจริญในทางโลก โลกียปัญญาพวกนั้น ต้องควบคู่กันไป โลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา ทั้งทางโลกทางธรรม

ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช เคยมาเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้มีศรัทธามากก็คือ รองศาสตราจารย์ นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์ พร้อมด้วยครอบครัว ศรัทธาเรื่องนี้มาก ถ้าใครปฏิบัติได้จะรู้ได้เลยว่า มันแก้ปัญหาคตรงไหน จะแก้ข้อด้อยตรงไหน จิตอยู่ตรงไหน จิตมีตัวตนไหม ประการใด เราจะรู้แจ้งเห็นจริง จะเข้าใจทันที ที่พระพุทธเจ้าเสด็จบรรพชา ก็คือต้องการไปหาวิชาความรู้ อย่างเช่น มาฆบูชาวันนี้ วันจาตุรงคสันนิบาต วันโอวาทปาฏิโมกข์ ก็คือคำสอนแก้ปัญหาคชีวิต ละชั่ว ประพฤติดี รักษาจิตให้ผ่องใส ทำใจสะอาดหมดจด เหมือนทองคำธรรมชาติที่หล่อเหลา ก็จะถึงวันมาฆบูชาแล้ว วันแห่งความรัก ไม่ใช่วันวาเลนไทน์อย่างที่เขาคิดกันสมัยนี้ ซื่อดอกกุหลาบให้กัน อะไรต่ออะไร ดอกละร้อยสองร้อย อะไรต่ออะไรต่าง ๆ น่าจะคิดว่า ความดีเป็นความรัก ซึ่งวันมาฆบูชาที่น่าจะเรียกว่า วันแห่งความรัก ความดีให้มีปัญญา เราจะได้แก้ปัญหาคได้อย่างสมความมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ ไม่ต้องไปเอาแบบฝรั่งวาเลนไทน์ ซื่อดอกกุหลาบให้กัน แต่น่าจะสร้างความดีเสมอหน้าให้กันโดยสวัสดิ์มีชัย เรียกว่า ความสวัสดิ์ ความมีชัย

สวัสดิ์ แปลว่า ความดีที่สร้างแล้ว ความดีที่ได้ผล ดีคือ ละความชั่ว สร้างตัวให้ดี มีปัญญา ๓ รู้ ๓ ดี ๕ มีปัญญา แก้ไขปัญหาได้ สมปรารถนาทุกประการ การเจริญพระกรรมฐาน มันเกิดสันติภาพ เกิดสันติสุข ทำให้จิตใจเราเป็นสุข ทำให้จิตใจเราสบาย ไม่มีอารมณ์ค้าง มีอารมณ์ดีตลอดรายการ มีอารมณ์ค้างกันมา หรืออารมณ์ไม่ดีขึ้นมา มันก็ขัดปิดเป่าไปด้วยสติสัมปชัญญะไม่ลดละภาวนา อันนี้มีความหมายอย่างนั้น ที่กล่าวให้ท่านฟังว่า พระพุทธเจ้าไปหามาให้เรา ๖ ปี ทนทุกข์ทรมาน หลาย ๆ อย่าง

หลาย ๆ ประการ กว่าจะได้พบธรรมะ ใช้เวลาถึง ๖ ปี ไปได้ธรรมะตอนนุชนาสุขาคา ถวายข้าวมธุปายาส ท่านไปหามาทุกอย่างก็ไม่ได้ ไม่มีจะได้ตรงไหนอะไรไม่อดทน เมื่อสมัยพุทธกาลก่อนโน้นมาพระพุทธเจ้า ยังไม่มาตรัส ก็ไปเชื่อผีเจ้าเข้าทรง เชื่อหมอ ดู สะเดาะเคราะห์ สะเดาะโศก สะเดาะโรครภัย พระพุทธเจ้า ท่านก็ไม่รู้ตรงไหนว่า เป็นธรรมะ เสวยพระกระยาหารของนุชนาสุขาคา หมดข้าวมธุปายาส แล้วก็ลอย ภาตไป ภาตลอยขึ้นเหนือน้ำอย่างที่เราให้ท่านฟังวันก่อนแล้ว นี่ตัวธรรมะ แปลว่า ผืนใจ ถ้าเราผืนใจไม่ได้ ปล่อยไปตามอารมณ์ ตามใจตน ตามใจตัวแล้ว เสียผู้เสียคน เอาดีไม่ได้ นี่คือ ธรรมะ

ธรรมะ แปลให้สั้น ก็แปลว่า ผืนใจ ถ้าปล่อยไปตามอารมณ์ ตามใจตน ตามใจตัว ตามใจพวกพ้อง พี่น้องทุกคน ก็ไปไม่รอด ไปไม่ไหว ไม่เกิดสันติภาพ ไม่เกิดสันติสุขแต่ประการใด ชีวิตนี้จะแร้นแค้น ไม่มีแปลนและแผนผัง ไม่มีนโยบายแต่ประการใด คนเราต้องมึนโง่บ๊วย พระพุทธเจ้าได้ตรึงนี้เอง ได้ตรึง ผืนใจ ภาตลอยขึ้นเหนือน้ำ ผืนใจเป็นตัวธรรมะ อาตมาเขียนขึ้น เข้าวัดให้ได้ ๓ วัด อย่างที่พูดวันก่อนแล้ว ขอพูดซ้ำอีกครั้ง วัดอุทธรณ์ วัดอารมณณ์ วัดจิตของเราย่าให้เสียหาย คอยวัดคอยติดตามผลงานของตัวเอง อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น เห็นตัวตาย จะได้คลายทิฐิ จะได้ดำริชอบ จะได้ประกอบกุศล จะได้ ผลอนันต์ เป็นหลักฐานสำคัญ เกิดขึ้นแก่ตัวเรา เรียกว่า สันติภาพ สันติสุข แปลว่า นตฺถิ สนฺติปริ สุขํ – สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มีแล้ว คือสันติสุข สันติสุข แปลว่า ความสงบ ความสงบเกิดขึ้นแก่ตัวเราแล้ว ความดีนั้นจึงจะสิ่งสถิตอยู่ในจิตใจของความสงบ

ถ้าเราไม่มีความสงบแล้วมันจะวุ่นวาย ฟุ้งซ่านนานาประการไปตามอารมณ์ของเรา ไปตามอารมณ์ ตามใจตัว สร้างตัวเองไม่ได้ดังกล่าวแล้วเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น สันติภาพ เข้าใจว่าสันติสุขนี่คือ ความสงบ เข้าวัด นะมันได้ ๓ วัด วัดอุทธรณ์ ธรรมะ ๔ ประการนี้ นี่ย่อใจความว่า ธรรมะ ๔ ประการ

๑. ท่านสอนธรรมชาติ อย่างที่เราให้ท่านฟังวันก่อนแล้ว โดยสรุปใจความให้สั้น ธรรมชาติก็คือ ตัวเราเอง ดูตัวเราหนุ่มสาวเป็นยังไง เหมือนกันมั๊ย อายุมากเข้าแก่แล้วเป็นยังไง เหมือนกันมั๊ย เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ดอกไม้สดแล้วเดี๋ยวมันก็แห้ง เดี่ยวมันก็แล้งลงไป วัดอุทธรณ์ ท่านสอนธรรมชาติ เกิดขึ้นแก่ ตัวเราไม่ต้องไปดูคนอื่น ดูคนอื่นก็เป็นตัวอย่าง เป็นพยานหลักฐาน ที่แน่นอนที่สุดแล้ว

๒. สอนเหตุสอนผล สอนให้คนเรามีเหตุมีผล มีข้อเท็จจริงในตัวเอง คือ สัจจะ เมตตา สามัคคี มีวินัย เกิดขึ้นแก่ตัวเองแล้ว ถึงจะได้ผล นี่แหละตัวสงบ มันอยู่ตรงนี้ สอนเหตุสอนผล

๓. สอนกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่สรุปให้สั้นให้ท่านฟัง

๔. สอนให้ผืนใจ ถ้าเราผืนใจไม่ได้แล้ว ดีไม่ดี ปล่อยไปตามอารมณ์ ตามใจเราเรื่อย ๆ ไป นี่จะไปไหน ก็ไปเรื่อยเรื่อยไปเลย สิ่งแวดล้อมตั้งไปทางชั่วหมด ไม่เกิดประโยชน์โศกธิดผลแต่ประการใด จิตสงบหาดีไม่

จิตไม่สงบ มีอยู่ ๘ ประการ บอกไว้ชัดเจนแล้ว

๑. มีไม่พอ

๒. ใช้เวลาว่างเกินไป ถ้าคนไหนมีเวลาว่างมากเกินไปแล้วจิตไม่สงบ จะคิดแต่ไอ้เรื่องบ้า ๆ บอ ๆ คิดอะไรไปจิปาละ แล้วนอนไม่หลับ นี่ มันคิดเรื่องโน้นเรื่องนี้ นานาประการ จิตว่าง ไม่สงบ มีไม่พอ เกิดขึ้นแก่ตัวเราบอกมาแล้วใช้เวลาว่างมากเกินไป

๓. ถูกเบียดเบียนจิตใจ จิตท่านจะไม่สงบ ถ้าไม่ฝึก ถูกเบียดเบียนจิตใจ

๔. อวัยวะไม่ตั้งอยู่ในความปรกติ ธาตุทั้ง ๔ ขาดไป ธาตุใดธาตุหนึ่ง จิตไม่สงบ

๕. โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนสามวันดีสี่วันไข้จะเป็นจิตสงบได้มั๊ย
๖. ถูกสิ่งแวดล้อมดึงไปในทางชั่ว จิตท่านจะไม่สงบเลย
๗. ครอบครัวไม่มีความสุข สามิภรรยาทะเลาะกันตลอด
๘. มัวเมาอบายมุข หาความสุขในสังคัม ไม่เป็นสันติภาพไม่เป็นสันติสุข หาความสุขในสังคัม ไม่เป็นสันติภาพ หาความสุขความเจริญในชีวิตไม่ได้เลย อย่างนี้เป็นต้น

จิตไม่เป็นสมาธิมีอยู่ ๗ อย่าง จิตไม่เป็นสมาธิ

๑. นั่งไม่ถูกวิธี ทำไม่ถูกวิธี จิตจะเป็นสมาธิไม่ได้
๒. จิตตกกังวล กังวลเรื่องนั้น กังวลเรื่องนี้ ไม่ได้ฝึกมาก่อน รับรองจิตท่านจะไม่เป็นสมาธิเลย

จิตตกกังวล

๓. เหนื่อยใจ มั่นเหนื่อยใจมากมาย ไม่ใช่เหนื่อยกายที่แบกกระสอบ แบกอะไรละก็เหนื่อยแล้ว ก็หาย มั่นเหนื่อยใจ

๔. โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน

๕. รากะเกิด

๖. โทสะเกิด

๗. อารมณ์มากกระทบอย่างแรง เมื่ออารมณ์มากกระทบอย่างแรงแล้วจิตไม่สงบ ถ้าเราไม่ปฏิบัติ ตั้งสติไว้ได้จิตท่านจะไม่สงบ จะไม่เป็นสมาธิ จิตหาเป็นสมาธิไม่ ไม่มีโอกาสที่จิตจะเป็นสมาธิได้เลย หาโอกาสได้ยากถ้าเราไม่ฝึก

ท่านทั้งหลายที่มาเป็นเวลา ๓ - ๔ คินมาแล้วนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓ วันนี้ ๑๔ แล้ว ๓ วัน ๔ วันแล้ว จิตนี้จับยากมาก มั่นวิ่งไปทางโน้น วิ่งไปทางนี้ นั่งแล้วมันคิดโน้นคิดนี่ตลอดรายการ ท่านอย่าคิดว่าทำยากจิตไม่สงบ หรือคิดอะไรต่ออะไร ไม่สงบไม่เสถียรไม่เจียมตัว มันไม่ใช่ ถ้าคิดว่าทำยาก ไม่ยาก จิตไปคิดอะไรก็เอาสติตามไปกำหนด เอาสติตามกำหนดมันจะไปคิดเรื่องอะไร ก็ตามกำหนด กำหนดที่ไหนล่ะ ลึนปี่นี้ หายใจยาว ๆ ลึก ๆ แล้วก็กำหนดว่า คิดหนอ คิดหนอ เดี่ยวก็คิดออก นี่มันไม่ยาก แต่ผู้ทำไม่ได้ปฏิบัติตามอย่างที่อาตมากล่าว มีอะไรเกิดขึ้นก็ไม่กำหนด แล้วคราวนี้ก็ขาดสติไป สติวูบไป สติหายไปแล้วจิตก็แว้งคว้างเลย จิตเป็นธรรมชาติต้องคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้เป็นเวลานาน เหมือนเทพบันทึกเสียง เหมือนเทพบันทึกเสียง มันไม่มีตัวตนให้เรากล้าได้ จิตมันเกิดทางทวาร ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหา แก้ที่ทวาร ๖ ตา เห็นรูป เห็นหนอ เห็นด้วยปัญญา

ถ้าเรามีสมาธิดี มีสติดี เราฝึกไว้เสมอ แล้วก็ต้องใช้อยู่ทุกวัน เป็นกิจประจำวันที่ต้องใช้ ตามันเห็น อยู่เสมอ หูมันก็ได้ฟังอยู่เสมอ จมูกก็ได้กลิ่นเสมอ ลิ้นก็รับรสเสมอ กายสัมผัสสร้อนหนาว มันก็สัมผัส อยู่เสมอ นั่นแหละเป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ตาเห็นอะไร เราก็กำหนดว่า เห็นหนอ ส่งกระแส จิต ทางหน้าผาก อุณาโลมา ปจชายเต เห็นด้วยปัญญา ปัญญาแปลว่า ความรอบรู้ สำรวม สังวร ระวัง เห็นด้วยปัญญา เห็นหนอ หนอตัวนี้เป็นารั้งจิต ตั้งสติให้บวกกลมบวกกัน หนึ่งบวกหนึ่งต้องเป็นหนึ่ง ถึงจะเกิดปัญญา เราเห็นแล้ว อย่าไปเห็นกิเลสของใคร เห็นคนนั้นสวย คนนั้นไม่สวย คนนั้นไม่ดี คนนั้นไม่ดี คนที่ตัวไม่ดี อารมณ์ไม่ดี มองคนเสียหมด มองคนในแง่ร้าย ไม่มองคนในแง่ดีแต่ประการใด ถ้าคนอารมณ์ดีนะ สติดีปัญญาเกิด มองคนในแง่ดีหมด ในแง่ไม่ดีของใครเขาจะไม่มอง เพราะทุกคนมีทั้งดี

ทั้งไม่ดี ต้องมองในแง่ดีเสมอ คนที่มีอารมณ์ไม่ดีไม่เคยฝึกสมาธิ ไม่เคยใช้สติปัฏฐาน ๔ เป็นประจำทุกวันแล้ว จะมองคนตามอารมณ์ อารมณ์ไม่ดีก็มองเสียหมดเลย มองเสียหมดเลย ไม่เกิดประโยชน์แต่ประการใด เพราะทางโลกนี้มีวิชาทางโลก เรียนเท่าไรก็ไม่รู้จักจบ วิชาทางโลกเรียนเท่าไร ไม่รู้จักจบ มันมากมายเหลือเกิน เพราะพิภพโลกกว้างใหญ่ไพศาล วิชาทางธรรม เรียนแล้ว ปฏิบัติธรรม จนชำนาญ จะพบจุดจบ ประสพสุขขอย จะพบจุดที่ประสพสุขในการที่ปฏิบัติธรรมของเรา

การที่จะแก้ปัญหาก็แก้ปัญหาก็สัมผัส สัมผัสเกิดจิต ตาสัมผัสกับรูป ตาดูรูปนี่ รูปกับตานี้คนละอันแล้ว คนละอันแล้วไม่ใช่อันเดียวกัน จะไปไม่ชอบไปโกรธ หูได้ยินเสียงเขาตำ เขาว่า ตั้งสติไว้ที่หู เสียงหนอ หนอนี้ตั้งสติเอาไว้ ตั้งจิตไว้อย่าให้ออกไปโกรธ ตัดความโกรธออกไป เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ก็ดับไป เพราะเสียงกับหูนี้คนละอัน ไม่ใช่อันเดียวกัน จะไปโกรธอะไร คนไหนที่เข้าถึงธรรมะ นี้จะเรียบบร้อย จะซึ่งใจจะไผ่ดี คนที่เข้าถึงจะซึ่งใจ จะไผ่ดี จะมีสัจจะ จะมีกตัญญู หน้าที่รู้งานการกุศล ทำอะไรก็จะรู้หน้าที่รับผิดชอบต่อตัวตนเสมอไป จะมีความก้าวหน้าในชีวิตของเขาโดยการเจริญสติปัฏฐาน ๔ เพราะว่าเราทำได้ตลอดเวลา ท่านทั้งหลายผู้ปฏิบัติธรรมกลับไปแล้วนี้ เราก็ต้องประสพการณ์ทางจิตอยู่เสมอ ตาดู หูฟัง ปากนิ่ง เท้ารับวัง มือทำแต่ความดี จะได้มีปัญญาแก้ปัญหาก็ได้ ตาดู หูฟัง ปากนิ่ง ไม่ใช่ไปถึงปากนี้พูดไปเลย เสียผู้เสียคนหมด ขาดสติสัมปชัญญะ

การเจริญสติปัฏฐาน ๔ นี้ไม่ใช่ของง่าย ถ้าเรามีสติดีก็เป็นของง่าย มีสติควบคุมจิตอยู่เสมอ กายสัมผัส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง พอสัมผัสเราก็ตั้งสติ สัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่ รู้ทั่ว รู้กาลเทศะ รู้จักลักษณะ รู้กาลเวลา รู้ตัวรู้ชั่ว รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ นั่นแหละท่านจะเข้าใจได้ว่า ตัวปัญญามันแก้ไขอย่างไร มันจะออกมาแก้ไขอย่างไรในชีวิตนี้ บางคนทำกรรมฐาน แล้วนั่งสมาธิ ตั้งสติไว้ พองหนอ ยุบหนอ ตลอดรายการแล้วได้จังหวะ ไปเรื่อย ๆ เอื่อย ๆ ไปแล้วสบายใจ อารมณ์ก็ดีขึ้น เสมอต้นเสมอปลาย *คติสมบัติ* ทำอะไรก็ต้องให้ถูกสถานที่ *อุปธิสมบัติ* ทำความดีต้องถูกตัวบุคคล *กาลสมบัติ* ทำความดีต้องถูกกับกาลเวลา *ปโยคสมบัติ* ทำความดีต้องจริงจังเสมอต้นเสมอปลาย ทำติดต่อกันไปเรื่อยเลย กลับไปบ้านเราก็เดินจงกรม เดินจงกรมแล้วก็นั่งสมาธิ นั่งเจริญสติปัฏฐาน ๔ หายใจเข้าพอง หายใจออกยุบ ทำให้ยาว ๆ แล้วหนักเข้า จะเสมอต้นเสมอปลาย หนักเข้าก็จะเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป แล้วจะรู้ได้เลยว่า เข้าถึงธรรมะใหม่ ธรรมะอยู่ตรงนี้ ถ้าเราเข้าถึงจะซึ่งใจไปเอง แล้วจะไผ่แต่ความดี จะไม่ไผ่ความชั่วแต่ประการใด แล้วมีสัจจะ เมตตา สามัคคี มีวินัย สะอาดดี มีปัญญา แก้ไขปัญหา จะก้าวหน้าตลอดไป เพราะฉะนั้นก็ขอให้ผู้ปฏิบัติเอาไปทำต่อไป ไม่ใช่ของยากเลย แต่มันยากสำหรับเราไม่ทำโดยต่อเนื่อง แล้วก็ทิ้งไปเลย ได้มาแล้วก็ทิ้งไปเลย ไม่ได้กำหนด ไม่ได้ตั้งสติ ตัวกำหนดนั่นคือ ตัวตั้งสติ ให้สติ อยู่กับจิตใจให้ได้ เราจะได้รู้ภาวะสภาวะธรรม สภาวะธรรมนี้ มันจะได้ของออกมา ๙ ประการ ถ้าใครมีสภาวะธรรมเกิดขึ้นจะออกมาก้าวหน้า

๑. จะขยันเอาการ
๒. งานสะอาด
๓. ฉลาดรอบคอบ
๔. ขอบระวัง
๕. ตั้งใจตรง
๖. ทรงศีลธรรม

๗. นำทางให้ถูก
๘. ปลุกสติ
๙. ดำริชอบ

ถ้าเราขาดสติแล้วจะไม่ก้าวหน้าเลย ทำอะไรก็ท้อถอย จะถอยหลังตลอดรายการ คนจีนวันเกิด เขามักจะเอาลูกท้อ เอาอะไรต่ออะไรมาให้กัน เอาส้มมาให้กัน เขาบอกอย่าท้อถอย อย่าท้อแท้ ส้มแปลว่า อย่าท้อแท้ ลูกท้อแปลว่า อย่าท้อถอย ส้มแปลว่า อย่าท้อแท้ แข็งแกร่ง อดทน ต่อสู้ นตฺถิ สนฺตปิรํ สุขํ ตลอดไป ชีวิตนี้จะเกิดประโยชน์มากต่อท่านทั้งหลายผู้ปฏิบัติธรรม เพราะว่าเกิดสันติภาพ เกิดสันติสุข ทำให้เรามีความสุข ความเจริญในชีวิต ท่านผู้ที่นอนไม่หลับนี้ จิตมันจะว่าง ถ้าเรามีสติ มีกรรมฐานดีแล้ว ทำอะไรมันก็จะหลับไปได้ง่ายตายและเกิดประโยชน์อีกด้วย อันนี้มีผลไม่มากระทบต่อจิตใจแต่ประการใด ก็ขอให้ผู้ปฏิบัติธรรมไปปฏิบัติ คนที่ปฏิบัติจะแก้ปัญหาได้หลายอย่าง แก้โดยสืบต่อเนื่อง อย่างพวก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปถึงหัวหิน ครอบครัวยังมีความสุข ทะเลาะกันตลอดรายการ แล้วก็ไม่ได้เรื่อง ได้ราว ลูกก็ติดยาเสพติด มานั่งกรรมฐานบอกว่า นั่งตลอดไปเถอะ เลิกทะเลาะกันนะ สามิภรรยาเลิก ทะเลาะกัน อย่าไปทะเลาะกัน สามิไปเมามาแล้วก็ภรรยาว่า ก็เกิดทะเลาะกัน อดทนหน่อยได้ไหม ฉันจะเชื่อท่าน มานั่งกรรมฐาน ๗ วัน ๗ วัน ๗ คืน กลับไปแล้วที่นี้ก็ สามิไปเมามา มากี่ตำภรรยา ภรรยาก็ไม่ว่า ภรรยาก็กราบ ๓ หน บอกหลวงพ่อกับแม่ว่า ทำให้เขาอดทน ทำให้อดทนได้ แล้วเดี๋ยวนี้อดทนได้แล้ว นั่งเจริญกรรมฐานแล้วจะไปเมานี่ไหนก็ไปตามชอบ เลยสามิอายุภรรยา เลยลูกเต๋าก็พลอยเลิกติด ยาเสพติดไปด้วย ตั้งใจเรียนหนังสือ บัดนี้ได้ปริญญาแล้ว ลูกชาย ดุชนีอยู่จังหวัดประจวบ ได้ปริญญา ตั้งใจเรียนดีแล้วนี่มันแก้ปัญหาได้อย่างไร

บางที่เราไปไหว้สามิ เขาไม่เคยไหว้กันหรือเขามีแต่ด่ากันตลอด ไหว้แล้วก็บอกว่า หลวงพ่อท่านสั่งมา ถ้าไม่ได้สามิชนิดนี้ทำให้ฉันต้องไม่อดทน ที่ด่าฉันมากมายนี้ ฉันอดทนได้แล้ว ฉันกำหนด อดทนหนอ อดทนหนอ ขันติธรรมเกิดขึ้นแก่ตัวฉัน ซึ่งใจในธรรมะแล้ว ท่านก็ได้ประโยชน์โสดิผลทุกประการ ลูกเต๋าก็พลอยได้ดิบได้ดีไปด้วย สมกับธรรมะที่กล่าวไว้ในจิตใจของพ่อแม่ว่า สร้างความดีให้กับลูก ทำลูกไว้กับหลาน รักลูกให้ถูกวิธีต้องทำความดีให้ลูกดู บางคนก็พ่อแม่ไม่เอาไหนเลย รักลูกไม่ปลุกฝัง ให้ลูกตั้งตนฝึกเร่งศึกษา ให้ลูกได้ตีมีปัญญา มีวิชาตั้งตนให้ลูกเป็นคนดี มันจะเกิดประโยชน์แก่ตัวเรา บางคนก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เสียไม่ดี หลอดเสียงไม่ดีพูดแล้วหูอื้อ หมอเขาไม่ให้ใช้เสียง เราพูดมานี้ ๕๐ ปีมาแล้ว ใช้เวลามากมายเหลือเกิน ใช้เวลาอบรมพูดถึง ๓ ชั่วโมง นี่วันนี้กองบัญชาการทหารเรือ แพกซ์มาขอนิมนต์ไปบรรยายเรื่อง การปกครอง เราก็ตอบไปแล้ว เขามารับคำตอบ ไปไม่ได้ เราพูดไม่มีเสียง กองบัญชาการทหารเรือนะ นี่พรุ่งนี้ท่านออกไปแล้วกองทัพบกมาอีกแล้ว กองทัพบก แล้วก็ธนาคราภกรุญไทยสำนักงานใหญ่ จะเข้ามาอีก ไม่มีว่างกันหรือ เพราะฉะนั้นก็ขอฝากไว้ด้วยคำว่า อย่าอยู่ว่าง อย่าอยู่ห่างผู้ใหญ่ จะหลงทางได้ง่าย สอนลูกสอนหลานอย่าอยู่ว่าง อย่าห่างผู้ใหญ่ จะหลงทางได้ง่าย บอกมาอย่างนี้

กรรมฐานนี้ ถ้าเราทำตามกำหนดอย่างที่ว่ามากแล้ว ท่านจะอารมณ์ดีเสมอ ใจจะเย็นใจไม่ร้อน จะไม่มีการไปทะเลาะกับใคร ไม่เอาเรื่องใคร ไม่หาเรื่องกับใคร สร้างแต่ความดีให้แก่ตัวเอง สร้างความดีให้ลูก ทำลูกให้กับหลาน ให้กับตัวเองตลอดรายการ อารมณ์ก็จะดีเสมอต้นเสมอปลาย ถ้าเรากำหนดได้ เป็นเวทนาปวดเมื่อย ที่นี้เราก็กำหนดไป กำหนดไป มันก็แยกเวทนาออกได้ เราจะได้ไม่ปวด

จิตก็ไม่กังวลอยู่ ที่นี้จิตก็มากำหนดที่ พองหนอ ยุบหนอ มันก็ไม่ปวดได้เหมือนกัน ถ้าเราทำได้ก็เกิดประโยชน์แก่ตัวท่านเองโดยเฉพาะ ถ้าทำไม่ได้ ยากมาก ของดีต้องยาก ไม่ใช่ของชั่วง่าย มันยาก ของดีต้องทำยาก ต้องพยายาม ถ้าเราทำดี ต้องโดนอิจฉาริษยาเป็นธรรมดา ถ้าทำไม่ดีแล้ว ไม่มีใครอิจฉาริษยาหรอก เพราะฉะนั้นทำดี เกิดสันติภาพ เกิดสันติสุข หาความสงบ สังคมอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขตลอดไป ชีวิตนี้ก็จะรุ่งเรืองเกิดความเจริญรุดหน้าตลอดไป อารมณ์ไม่ดีแล้วมันเสียทั้งบ้าน เสียทั้งครอบครัว นี่ขนาดสามีเจ้าชู้ เล่นการพนัน กินเหล้า เมายา สูบบุหรี่ เขาเลิกหมด โดยไม่ว่าเลย ไปว่ายิ่งเอาหนักเลยใช้กรรมฐาน กราบสามี บอกว่าหลวงพ่อบอกว่าท่านสั่งมา ว่าทำให้ฉันอดทนมาก ฉันอดทนได้แล้ว ฉันชนะแล้ว แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร ฉันชนะแล้ว ฉันเป็นพระแล้วใจประเสริฐแล้ว ฉันไม่เถียงกับแกอีกต่อไป เอาพิมเสนไปแลกกับเกลือมันเหลือวิสัย เลยสามีต้องยอมเลย นี่มีตัวอย่างอยู่ที่หัวหิน

ขอเจริญพรว่า อารมณ์ดีเป็นอย่างไร อารมณ์ร้ายเป็นอย่างไร ถ้าเราทำอารมณ์ดีได้แล้ว มันดีหมด จะหยิบอะไรก็ดีหมด ไม่มีอะไรเสียหายแต่ประการใด ใจดีก็กลายเป็นคนใจดำ ใจสูงก็กลายเป็นคนใจต่ำ ใจงามก็กลายเป็นคนใจง่าย คนไวใจได้ก็กลายเป็นคนโลเล คนมีเสน่ห์ ก็กลายเป็นคนน่ารังเกียจ คนพูดน่าฟัง กลายเป็นคนพูดไม่เข้าหูคน มันก็เกิดขึ้นอย่างนี้ เป็นตัวสำคัญ อารมณ์ร้ายก็จะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ทำอะไรเสียผู้เสียคนหมด เพราะฉะนั้น สันติภาพแห่งสันติสุขนี้ ศาสนาพระพุทธเจ้า เป็นศาสนาบำเพ็ญเพียร ต้องการจะมีแต่เมตตาปรานี อารีเอื้อเฟื้อ ขาดเหลือคอยดูกัน สัญชาติญาณในศาสนาพุทธ ทำให้จิตใส ขยายปัญญา ทำให้บริสุทธิ์เหมือนทองคำธรรมชาติที่หล่อเหลา เกิดประโยชน์ให้แก่ท่านเองโดยเฉพาะ

สุดท้ายขอนุโมทนาแก่ท่านทั้งหลาย และ รองศาสตราจารย์ นพ. กมลพร อุดสาห์พามาแล้วก็ประสานงานมาปฏิบัติธรรม น้อยคนมาก ร้อยคนจะมีสักคนหนึ่งที่จะสนใจธรรมะ ร้อยคนจะมีสักคนน้อยมากเลย วันนี้วันศุกร์คนก็เข้ามาในวัด มันมาหลายแห่งด้วยกันก็มากขึ้นมันไม่ใช่มาแห่งเดียวกัน พรุ่งนี้วันโกนก็ต้องมาอีก ๗ วัน วันมาฆบูชา วันแห่งความรัก อันนี้มีความหมายอย่างนั้น ขอนุโมทนา สาธุการแก่ท่านทั้งหลาย ผู้ปฏิบัติธรรมในวันนี้ และก็ถวายสังฆทาน การอุทิศเสียสละได้อย่างดี เพราะฉะนั้นคนดียอมเสียสละได้ เสียสละ สามัคคี มีวินัย เกิดขึ้นแก่ตัวเราโดยเฉพาะ สุดท้ายนี้ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจบุญกุศลทั้งหลาย โปรดประทานพรให้ทุกท่าน จงประสบแต่ความสุขสันต์ นิรันดร จงเจริญงตฺรพิศพรชัย ๔ ประการ มีอายุขอให้ยืนนาน วัฒนโณผิวพรรณผ่องใส สุขขัง ขอให้สุขภาพกาย อนามัย ทุกท่านโปรดได้ใจดี โรคภัยไข้เจ็บมีก็โปรดหาย สิ่งทั้งหลายที่คิดไว้ ณ บัดนี้ และคิดต่อไป โอกาสหน้า จงพลันให้เกิดความสำเร็จแผ่ถึงผล สมเจตจำนงความมุ่งมาดปรารถนาด้วยกันทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้ เทอญขอเจริญพร

ถอดเทปโดย คุณพัชรินทร์ ชื่นอังกูร

วิธีแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล

พระราชสุทธิญาณมงคล

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๓๗

ท่านเถรานุเถระและพระนวกะทั้งหลาย

วันนี้ผมจะเรียนถวายวิธีแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล ท่านเป็นพระบวชใหม่ยังไม่เข้าใจ ขอให้ตั้งใจฟัง อย่าอวกแวก ทำใจให้สงบ ตั้งสติก่อน ผมทำได้ผลแล้วนะจะสอนถวายอุทิศให้

ตั้งสติหายใจยาว ๆ ตอนที่กรวดน้ำเสร็จและอธิษฐานจิตไว้ก่อน อธิษฐานจิตหมายความว่า ตั้งสติสัมปชัญญะไว้ที่ล้นปี ส้ารวมกาย วาจา จิตได้ตั้งมั่นแล้ว จึงขอแผ่เมตตาไว้ในใจสักครู่หนึ่ง แล้วก็ขออุทิศให้บิดามารดาของเราว่าเราได้บำเพ็ญกุศล ท่านจะได้บุญได้ผลแน่ ๆ เดียวนี้ด้วย ผมเรียนถวายนะ มิฉะนั้นผมจะอุทิศไปยุโรปได้อย่างไร

ท่านทั้งหลายไม่สนใจไม่เป็นไรนะ ผมทำของผมได้ผลเองโดยแผ่เมตตาก่อน บางทีสอนกรรมฐานกัน อุทิศกันแล้วทำอะไรก็ได้ผล กรรมฐานก็ไม่ได้ประโยชน์ อาบสังสก็ยังไม่ได้อะไร แผ่เมตตาออกนะ ไม่ได้ผลเป็นบาปเปล่า ๆ

หายใจยาว ๆ ตั้งสติก่อน หายใจลึก ๆ ยาว ๆ แล้วก็แผ่เมตตาก่อน มีเมตตาดีแล้วได้กุศลแล้ว เขาก็อุทิศเลย อโหสิกรรม ไหม้โกรธ ไม่เกลียด ไม่พยาบาทใครอีกต่อไป และเราจะขออุทิศให้ใคร ญาติ บุพเพสันนิวาส จะได้ก่อน ญาติเมื่อชาติก่อนจะได้มารับ เราก็มิทราบว่ามีใครเป็นพ่อแม่ในชาติอดีต ใครเป็นพี่น้องของเรา เราก็มิทราบ แต่แล้วเราจะได้ทราบตอนอุทิศส่วนกุศลนี้ไปให้ เหมือนโทรศัพท์ไป เขาจะได้รับหรือไม่ เราจะได้รู้ได้ทันที

ขณะที่ท่านสวดมนต์อุทิศให้ว่า *ยา เทวดา... อิมินา...* เป็นต้น ท่านจะได้รู้ว่าย้อนกลับมาเหมือนเราโทรศัพท์ไป อ้อ! มีคนรับ เขาจะย้อนตอบเราว่า ฮัลโหล เป็นต้น

นี่ก็เช่นเดียวกัน เราจะปลื้มปิติทันทีนะ เราจะตื่นตื่นขึ้นมาเลย ถ้าท่านมีสมาธิ น้ำตาท่านจะร่วงนะ ขนพองสยองเกล้าเป็นปิติเบื้องต้น

ถ้าท่านมาสวดมนต์กันสงเดช ไม่เอาเหนื่อเอาใต้ ท่านไม่อุทิศท่านจะไม่รู้เลยนะ ขอฝากท่านนวกะไว้ด้วย วันนี้ท่านทำบุญอะไร สร้างความดีอะไรบ้าง ดูหนังสือ ท่องจำบทอะไรได้บ้าง ก็อุทิศได้

เมืองฝรั่งเขาไม่มีการทำบุญ เราก็ไปทอดกฐิน ฝ่าป่า ถวายสังฆทาน เขาทำไม่เป็น ทำไม่เขาเป็นเศรษฐี ทำไม่เขามีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ทำไม่ถึงเจริญด้วยอารยธรรมของเขา เพราะเขามีบุญวาสนา เขาตั้งใจทำ มีกิจกรรมในชีวิตของเขา

จะยกตัวอย่าง วันนี้เขาค้าขายได้เป็นพันเป็นหมื่นด้วยสุจริตธรรม เขาก็เอาอันนั้นแหละอุทิศไป

วันนี้เขาปลุกต้นไม้ได้มากมาย เขาก็เอาสิ่งนี้อุทิศไปว่าได้สร้างชีวิตในวันนี้ ไม่ได้อยู่ว่างแต่ประการใด เขาก็ได้บุญ ไม่จำเป็นต้องเอาสตางค์มาถวายพระเหมือนเมืองไทย ถวายสังฆทานกันไม่พัก ถวายโน่น ถวายนี่ แต่ใจเป็นบาป อุทิศไม่ออกบอกไม่ได้ อย่างนี้เป็นต้น จะไม่ได้อะไรเลยนะ

เมืองไทยนี้ผมพูดมานาน ส่วนใหญ่ปากเป็นบุญใจเป็นบาปทั้งนั้น รับศีลแล้วก็ไปดื่มเหล้า รับศีลแล้วก็ไปเล่นการพนัน นี่ใจไม่ยอมรับ ตี้อ่านเพราะไม่ได้ปฏิบัติธรรม

ฝรั่งเขามีธรรมะ ผมไปยุโรปมา ๕ ประเทศ เขามาถามธรรมะกันมากแต่คนไทยมาขอบุญช่วย มาวัดแต่ละราย มีแต่ให้ช่วยทั้งนั้น แต่เขาไม่มีโอกาสช่วยตัวเองเลยนะ ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วยที่ผมไปประสบมา

ที่ผมแม่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลไปเข้าบ้านลูกสาวณวนที่กรุงปารีส ฝรั่งเศส ทำอย่างนั้นนะ เวลา สวดมนต์ อิติปิ โส...ยา เทวตา... ตั้งใจสวดด้วยภาษาบาลีเช่นนี้ ที่หยุด เจียบไปนะ ผมสำรวมจิตตั้งสติ แม่เมตตา จิตสงบดีแล้วจึงอุทิศไป

บางองค์ไม่เอา เอามือลง ไม่อธิษฐาน ท่านจะไม่ได้อะไร แล้วสวดกันก็ไม่ได้ด้วย ที่ท่องจำโคลงให้ได้นะ เพื่อให้คล้องปาก ว่าให้คล้องปาก แล้วก็จะคล้องใจ คล้องใจแล้วถึงจะเป็นสมาธิ เป็นสมาธิแล้วถึงจะอุทิศได้ ไม่อย่างนั้นไม่ได้นะ

เอาตำรามาดูกันก็ไม่ได้ผล แต่ดูตำราเพื่อให้ถูกวรรคตอน และให้คล้องปาก แล้วจะได้คล้องใจเป็นสมาธิ ถึงจะมีกำลังส่งอุทิศ ไม่อย่างนั้นไม่มีกำลังส่งเลยนะ

ท่านบัณฑิตทั้งหลายที่ท่านมาบวชกัน สนใจเอาไปเลยครับ ผมจะถวาย ไม่สนใจเอาของผมทิ้งไว้ ท่านจะไม่ได้ผลอะไรเลย เสียเวลาเสียกันมาก ผมคิดเสมอว่า หนึ่งนาที่เท่ากับหนึ่งตำลึงทอง ชีวิตท่านมีค่าไหม ที่ผมพูดมานานท่านจะตีความหมายไม่ออก

ชีวิตท่านมีค่ามากกว่าเพชรนิลจินดา ท่านจะรู้ว่าเวลามีประโยชน์มาก บวชเก่าบวชใหม่ถ้าไม่ได้ทำประโยชน์ของตน ก็ไร้ประโยชน์

พวกฝรั่งคาทอลิก ไม่จำเป็นต้องกล่าววาพุทธ เขานั่งกรรมฐานเยอะและได้ผลนะ ผมไปเห็น อารยธรรมของประเทศต่าง ๆ เขาเจริญจริง ๆ เขาสะอาดจริง ๆ เขาไม่มีการถวายสังฆทาน กฐินผ้าป่า เขาก็ไม่มี คนไทยทัวร์กฐินทัวร์ผ้าป่าไปตามสภาพ มากันเป็นพันมาทานข้าวแล้วยังค่าเราเสียอีก นี่แหละ ปากเป็นบุญใจเป็นบาป

การอุทิศส่วนกุศลนี้สำคัญนะ แต่ต้องแม่เมตตา ก่อนแม่เมตตาให้มีสติก่อน แม่เมตตาให้มีความรู้ เราบริสุทธ์ใจมีเมตตาไหมและอุทิศเลย มันคนละขั้นตอนกันนะ

แม่เมตตากับอุทิศมันต่างกัน ทำใจให้เป็นเมตตาบริสุทธ์ก่อน ไม่อิจฉา ไม่ริษยา ไม่ผูกพยาบาทใคร ไว้ในใจ ทำให้แจ่มใส ทำใจให้สบาย คือเมตตา แล้วเราจะอุทิศให้ใครก็บอกกันไป มันจะมีพลังสูง สามารถจะอุทิศให้คุณพ่อคุณแม่ของเรากำลังป่วยไข้ ให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บได้ เช่น วิกโก้ บรูณ ชาวนอร์เวย์ ที่เคยมาบวชที่วัดนี้ เป็นต้น

วันนี้ผมจะถวายความรู้เกี่ยวกับการอุทิศส่วนกุศล โปรดฟังต่อไป

เรามาสดมภ์ให้พระกันว่า โย โส ภควา... ใจเป็นบุญใหม่ สวากขาโต... สุปฏิปันโน... ใจเป็นบุญใหม่ ท่านจะฟังท่านไปทางไหน สำรวมอินทรีย์ หน้าที่คอยระวัง เอาของจริงไปใช้ อย่าเอาของปลอมมาใช้เลย ท่านจะเอาบุญหรือเอาบาป คืบหนึ่งกับวันหนึ่งท่านคิดนอกออกในอย่างไร จะรู้ได้ด้วยตัวของท่านเองนะ

ท่านทำประโยชน์อะไรในวันนี้เอามาตีความ สำรวมตั้งสติไว้ก่อนว่าขาดทุนหรือได้กำไรชีวิต และจะไปเรียงสถิติในจิตใจเรียกว่า เมตตา แปลว่า ระลึกก่อน เมตตา แปลว่า ประารถนาดีกับตัวเอง สงสารตัวเอง ที่ได้สร้างความดีหรือความชั่วเช่นนี้

วันนี้เราดูหนังสือได้อะไรบ้าง ไม่จำเป็นต้องเอาสตางค์ไปทำบุญเลย วันนี้เราอ่านหนังสือ ท่องนวโกวาทได้ วันนี้ดูธรรมะได้ วันนี้ท่องสดมภ์ให้พระได้ นั่นแหละท่านจะตื่นตื่น ท่านจะปิติ ท่านจะยินดี ที่อ่านหนังสือ ท่องบ่น ท่องจำนวโกวาทได้ นั่นแหละเป็นบุญ เป็นคุณประโยชน์ของท่านเอง

ในเมื่อเป็นคุณประโยชน์ของท่านแล้ว ท่านได้อะไรต่อไป เกิดปิติตอบแทน ปลื้มใจ ดีใจ อันถูกต้อง เป็นมงคล มงคลเรียกว่า การปลื้มปิติยินดีในธรรม ได้ผลสมมาตปรารถนา เป็นการสร้างกุศลให้แก่ชีวิต ของตนใช่หรือไม่

ท่านทั้งหลายอย่าสร้างอกุศลกรรม สร้างมงคลไว้เถิด อย่าสร้างอัปมงคลทุกวัน ทำอะไรไม่เชื่อฟัง นั่นแหละเป็นอัปมงคล เป็นอกุศลกรรม เอาดีไม่ได้หรอกครับ

ขอเรียนถวายว่า ไม่จำเป็นต้องมีสตางค์เอาไว้ถวายพระ ไปถวายโน่นถวายนี้แล้วก็บุญ ไม่จริง แม่ ๆ บุญต้องสะสมไว้ที่จิตใจของท่านนะครับ พระนวกะที่รักทั้งหลาย โปรดคิดความหมายและเครื่องหมาย แห่งความดีนี้ก่อน

ความดีเป็นเครื่องหมายของคนดี ความชั่วเป็นเครื่องหมายของคนชั่ว เครื่องหมายของคนดี คุณลักษณะ อย่างการบวชนี้ เป็นต้น เราชายชาติเชื้อดีครั้งเดียวนะครับคือบวช เราจะไม่มีโอกาสทำดีเชี่ยวชาญหรือ

ท่านออกแขกไม่ดีแล้ว ท่านจะเล่นตลอดชีพเลวร้ายในยามแก่ก็แน่ซิ จะเป็นอัมพาต นอนร้อง ครวญครางในภายหลังนะ และอกุศลจะย้อนทำให้สร้างความสำเร็จไม่ได้ ท่านจะไม่ได้ทำอะไรเลย

นอกเหนือจากไม่ได้แล้ว ต้องขาดทุนด้วย เสียหายด้วย ถ้าเสมอตัวไปก็ดี แต่เสมอตัวมีทางขาดทุน ถ้าได้กำไรชีวิตแล้ว กำไรก็จะไถ่ถาม ท่านมีความประสงค์สิ่งใด ท่านจะได้ผลนี้เป็นประโยชน์มาก

ท่านนวกะ วันหนึ่งและคืนหนึ่ง ท่านได้สะสมบุญ ดีใจในความสุข ที่ท่านได้ท่องหนังสือได้ ท่อง สดมภ์ให้พระ ได้ดีใจใหม่ ปลื้มปิติยินดี จิตใจของท่านก็เบิกบานได้ท่องหนังสือ ได้พิจารณาปัจจัย ๔ ได้ท่องสดมภ์ให้พระ ทำวัตรเข้าเย็นได้หมดแล้ว นั่นแหละบุญ ปลื้มปิติยินดีในจิตใจของท่าน

ถ้าท่านจะคิดว่าบวชเดียวเดี๋ยวก็สึกไป อย่าคิดอย่างนั้นนะท่านจะขาดทุน ไม่ต้องท่อง ไม่ต้องเรียน เดี่ยวก็สึก นั่นแหละท่านจะขาดทุนนะ คิดแล้วขาดทุน ท่านจะเสียใจในขณะนั้น ถ้าท่านมีสติ ท่านจะรู้ว่า ได้ว่า ท่านขาดทุนหรือได้กำไร ชีวิตนี้คืออะไร ท่านจะตีความหมายของท่านได้ ไหน ๆ มาบวชกันไกลแสน ไกลแล้ว ให้มันได้อะไรไปบ้าง ฟังอุปชฌาย์พูดบ้าง อย่าเอาแต่อารมณ์ อย่าเอาแต่สิ่งที่ไร้สาระ อุปชฌาย์

ชอบอะไรหรือ ชอบเอาของดีให้ อย่าเอาของชั่วมาปนของดี ของดีจะเสีย ท่านเป็นบัณฑิตแล้วมีปริญญา กันทั้งนั้น และเป็นผู้มีอายุไม่ใช่เด็กแล้ว เป็นผู้ใหญ่ด้วยกันทุกรูป

ผู้ใหญ่คือ ผู้มีคุณธรรมแล้ว คุณธรรมของท่านผู้ใหญ่จะเต็มไปด้วยเมตตา เต็มไปด้วยความปรารถนาดี และสงสารสรรพสัตว์ สงสารตัวเอง มีมิตตาจิตส่งกระแสจิตด้วยความดีใจ และวางอุเบกขา บางประการที่ไม่ต้องประสงค์ วางตนให้เป็นกลาง ไม่ปล่อยอารมณ์ไปเข้าข้างโน้น เข้าข้างนี้ และไม่เข้าข้างตัวเองด้วย เรียกว่าอุเบกขาของท่านผู้ใหญ่

เราก็เป็นผู้ใหญ่ด้วยกันทุกรูปแล้วไม่ใช่เด็ก มีคุณธรรมสูงทุกองค์ มีสมบัติมนุษย์ทุกองค์ และมีคุณค่าทุกองค์ ค่าของชีวิตมนุษย์ มันตีค่าราคาไม่ได้เลย มันสูงที่สุด ชีวิตมีค่าอย่างนี้ ท่านจะคิดว่าเวลานะ มีประโยชน์เหลือเกินนะครับ ท่านโปรดตีความหมาย ไม่ใช่มาบวชกันเล่นสนุกสนาน

เราเป็นชายชาติเชื้ออย่าเหลือวิสัย ได้ชีวิตครั้งแรก คือ การบวช ท่านจะรอดเขาได้ไหม นี่ชีวิตครั้งแรกเดียวนะ ไม่ใช่ผลุบเข้าผลุบออกเหมือนอย่างเก่า บวชแล้วบวชอีกเหมือนบวดกกล้วยบวดฟักทอง ใช้ไม่ได้

การบวชเป็นชีวิตครั้งแรกของลูกผู้ชาย ที่เรามาซบตัวเองเหมือนเงาะป่าโคดลงไปบ่อบทองฉนั้น และเราก็เอาทองเกลือกกล้วยในจิตใจ เงาะป่าจะได้ดีเพราะไม่พุด มันเป็นใบ้ มันสวมเงาะ

กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย ทำความเพียรมาก คือ เงาะป่า

ต่อไปจะถอดเงาะเป็นพระสังข์ทองนะ รูปตัวเป็นทองหล่อหลอมด้วยจิตใจ มีประกายด้วยธรรมะ แสงระยิบระยับทั่วโลก จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง

ไม่เหมือนหกเขยหน้าโง่ ตาก็โง่ หูก็โง่ จมูกก็โง่ ปากก็โง่อีก ทวารหกโง่หมด เรียกว่าหกเขย สู้เงาะป่าผู้เดียวไม่ได้เลย รจนายาใจอยู่ปลายไร่ปลายนา ยังมีความสุขความเจริญ เป็นมหามงคลชีวิต อยู่ตรงนั้นนะ แต่ทุกคนไม่เข้าใจ

ที่มาบวชกันนี้ ท่านเก็บหน่วยกิตไว้เถอะ ทีละหยดทีละหยาดเป็นบาปหรือเป็นบุญ เป็นคุณหรือเป็นประโยชน์ ประโยชน์จะพึงได้กับท่านตรงไหน ท่านรู้ตัวของท่านเองนะครับ ผมไม่ไปรู้ของท่านหรอก ไม่อยากจะรู้ของใคร อยากรู้ของตัวเองว่า ทำอะไรบ้าง มีกำไรชีวิตอะไรบ้างในวันนี้ ทำประโยชน์ต่อวัดวาอารามตรงไหน กิจวัตรอย่างไร เรารู้ตัวของเรา แจ่มแจ้งทุกรูปทุกนามแล้ว ไม่มีใครตีตราให้ท่าน ท่านต้องตีตราของตนเอง

เรือจะออกระว่าง เรือจะจอดระว่าง แต่วิ่งเสียแล้วมันก็ไม่เป็นไร เหมือนเครื่องบินเวลาจะขึ้นจะลง ต้องรัดเข็มขัด การบวชนี้ก็เช่นเดียวกัน จะบวชจะสึกต้องดูให้ตึนะ ท่านทั้งหลายอาจจะไม่ตีความหมายอย่างนี้ได้ อย่าคิดให้สั้น คิดให้ยาว จะอยู่แค่หัวบันไดหรือประการใด โปรดท่องคำคมนีไว้

จะเห็นสั้นดีกว่ายาว หรือเห็นยาวดีกว่าสั้น ต้องคิดแล้วคิดอีกนะ ในโยนิโสมนสิการนี้ ผมยังไม่เคยเห็นใครแผ่เมตตาได้ผลเป็นตัวหนังสือเลยนะ ลมหายใจเข้าออกนี้เป็นตัวหนังสือได้ จะสอนครูกรรมฐาน ก็ยังทำกันไม่ได้ ยืนหนอ ๕ ครั้ง ก็ทำกันไม่ได้ ยิ่งเคลือบแคลงสงสัยว่าตรงไหนเป็นอะไร ขอเรียนถวายว่าการแผ่เมตตาที่สำคัญมาก

เวลาเราสวดมนต์ตั้งแต่ โย โส ภควา...อิห... โปรดตั้งใจครับ ฟังกระแสจิตไปที่พระปฏิมากรรม แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยจิตเป็นสมาธิ แล้วรำลึกถึงพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยสมาธิ ข้าพเจ้าประพาศธรรม นึกถึงพระสังฆะ แปลว่า หมู่สงฆ์อยู่ด้วยความสามัคคี เรียก อาวุโส ภัณฑ มีการเคารพพระอาวุโส มีการเคารพนบนอบพระธรรมคำสอนอันนี้เป็นประจำ

ข้าพเจ้าขอไหว้พระพุทธเจ้า พร้อมด้วยพระธรรมคำสอน พร้อมด้วยพระสังฆะแห่งอริยสงฆ์สาวก ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วหน้ากัน แล้วน้อมจิตเป็นดวงทวยแก้วใสสะอาดหมดจดในการสวดมนต์ ภาวนา

พุทโธ สุธุโธ...

รูป อนิจจัง เวทนา อนิจจา สญญา อนิจจา...

รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณในร่างกายไม่เที่ยงแท้ ไม่แน่นอน และเราก็พิจารณาในการสวด ไปด้วย จะได้บุญจะได้คุณประโยชน์

และเราก็รวบรวมบุญขณะสวดมนต์ในวันนี้ เอามาเป็นพลวปัจจัย เวลาสุดท้ายก็มี

ยา เทวตา...

อิมินา... เป็นต้น

และเราก็ว่าไปด้วยเสียงดังฟังชัด และน้อมนึกสรุปจบลงก็นั่งสมาธิ สำรวมจิตตภาวนา หลับเนตร ร่ายเวทย์พระคาถา ภาวนาอุทิศ เรียกว่า แม่เมตตา

หายใจยาว ๆ ตั้งกัลยาณจิตไว้ที่ล้นปี ไม่ใช่พูดส่งเดช จำนะ ที่ล้นปีเป็นการแม่เมตตา จะอุทิศก็ยก จากล้นปีสู่หน้าผาก เรียกว่า อุณาโลมา ปจชายเต

นะอยู่หัว สามตัวอย่าละ นะอยู่ที่ไหน ตามเอามาให้ได้ พุทอย่างนี้ท่านคงไม่เข้าใจ เพราะท่าน ไม่เจริญกรรมฐานที่มันได้ผล

นะอยู่หัว สามตัวอย่าละ นะอยู่ที่ไหนตามเอามา แล้วก็อุทิศทันที จะถึงตามที่ปรารถนา ไม่ว่า เป็นโยมพ่อโยมแม่ จะให้น้องเรียนหนังสือ จะให้พี่เรียนหนังสือ หรือจะให้บุตรธิดาของตน จะได้ผลขึ้นมาทันที

ลูกว่านอนสอนยาก ลูกติดยาเสพติด ถ้าทำถูกวิธีแล้วมันจะหันเหเข้ามาทางดีได้ พ่อแม่กินเหล้า เมายา เล่นการพนัน ลูกจะไปสอนพ่อแม่ไม่ได้ มีทางเดียวคือ เจริญพระกรรมฐาน สำรวมจิต แม่เมตตา อุทิศส่วนกุศล

นะอยู่หัว สามตัวอย่าละ นะอยู่ที่ไหน ตามเอามาให้ได้ หมายความว่า อะไร ถ้าท่านทำกรรมฐาน ท่านจะหายออก นะตัวนี้สำคัญ

นะ มีทั้งเมตตามหานิยม

นะ แปลว่า การกระทำอกุศลให้เป็นกุศล

นะ แปลว่า ทำศัตรูให้เป็นมิตร สร้างชีวิตในธรรม

แล้วก็อุทิศส่วนกุศลไป ท่านทำได้หรือยัง ท่านเถรานุเถระท่านทำได้ไหม อย่าทำด้วยอารมณ์
อย่าทำด้วยความผูกพยาบาทอาฆาตต่อกัน ละเวรละกรรมเสียบ้าง แล้วจิตจะโปร่งใส ใจก็จะสะอาด
แล้วก็อุทิศไป

จิตมันไม่ติดไฟแดง จิตไม่เลี้ยวซ้ายเลี้ยวขวา จิตมันทะลุฝาผนังได้ ท่านเข้าใจคำนี้หรือยัง
จิตมันตรงที่หมาย จิตไม่มีตัวตน จิตคิดอ่านอารมณ์ มีจิตโปร่งท่านจะทำอะไรก็โล่งใจ สบายอกสบายใจ
นะอยู่หัว สามตัวอย่าละ เอนะไปอุทิศให้ได้

ถ้าท่านมีครอบครัวแล้วโปรดตั้งปฏิญาณในใจว่า ให้บุตรธิดาของเราวยสวยเก่ง แรงเป็นต็อกเตอร์
อย่างนี้ซึ่งจะถูกวิธีของผม

ท่านจะสะสมว่า วันนี้ทำอะไรบ้าง เช่น วันนี้ข้าพเจ้าท่องหนังสือได้ ท่านจะดีใจไหม วันนี้ปลูกมะม่วง
ไปได้ร้อยต้น ปลูกกล้วยไปได้ร้อยต้น ดีใจมาก นั่นแหละอุทิศได้ ไม่ต้องนำสตางค์ไปถวายวัดโน้นวัดนี้
หรือกนะ ถวายตัวเอง ทำความดีให้กับตัวเอง และเอาความดีแพร่ขยายไปถึงจะถูกต้อง

ขอฝากพระนวกะไว้ด้วย ท่านต้องการอะไร เตรียมการ ณ บัดนี้ เข้าพรรษามา ๑ วันพระแล้ว
จะเรียนหนังสือหรือไม่เรียน ท่านคิดเอาเองนะ มีไหมที่ผมให้ความช่วยเหลือ มีแต่ให้ระเปียบวินัย ทำอะไร
ให้เรียบร้อย ทำอะไรให้คล้อยตามปฏิบัติตามจะสวายน่ารัก ขอเรียนถวายไว้

ผมก็คำนวณให้ท่าน แม่เมตตาให้ท่านทุกวัน ผมรู้ว่าจะท่านบาปหรือบุญแต่ไม่พูด ใครอยากพูด
ก็พูดไป ไม่กล่าวขวัญกันอีกต่อไป

ท่านสรุปกำไรชีวิตแต่ละวันเวลาของท่านไว้ บวกลบคุณหารตอนออกพรรษา ท่านจะได้กำไรหรือ
ขาดทุน ท่านจะได้บุญมากหรือบาปมาก ท่านจะรู้เอง ไม่มีใครไปบอกท่านหรอก ท่านเป็นพระภิกษุผู้ประเสริฐ
แล้ว เป็นอุดมเพศสูงสุดแล้ว ไม่ต้องไปนับคะแนกันว่าสอบได้หรือสอบตก ท่านตรองดูเองเถอะครับว่า
ทำอะไรเป็นประโยชน์แก่วัด อำนวยประโยชน์แก่ประชาชน สร้างกุศลอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ญาติโยมบ้าง
อย่าเข้าข้างตัวเองนะครับ ท่านจะเสียศักดิ์ศรี

ท่านปฏิบัติกรรมฐานอย่างที่ผมเรียนถวายได้หรือไม่ ฐิฎกแห่งกรรมจริงไหม รำลึกชาติของชีวิต
ได้ไหม และแก้ปัญหาก็ได้ไหม มันเกิดขึ้นเฉพาะหน้า มันมาจากเหตุผลประการใดท่านทราบหรือไม่
ถ้ารู้อย่างนี้จะเหลือกินเหลือใช้นะ เป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายแล้ว

วันนี้เป็นวันธรรมสวนะ เป็นวันพระ เป็นวันที่เราจะบำเพ็ญกุศลกันให้มาก และเป็นวันที่เขาหยุด
เมืองสวรรค์นรก ขอให้ท่านนวกะโปรดแม่เมตตาอุทิศให้บรรดาญาติผู้ล่วงลับไปแล้วผู้สัมปรายภพ มาปรารภ
สามัคคี เรียกว่าสามัคคีธรรมนำสันติสุข เป็นการปรองดองเป็นญาติพี่น้องท้องเดียวกัน ท่านจะเกิดประโยชน์เอง

อย่าลืมกฎแห่งกรรมนะครับ ผมช่วยท่านไม่ได้หรอก มีฟ้าเหนือฟ้า อะไรจะเหนือกฎแห่งกรรมนะครับ ต่อหน้าทำอย่างไรลับหลังให้เป็นอย่างนั้น ทำอะไรให้มีประโยชน์ต่อส่วนรวม รับรองได้เลยว่าท่านจะได้านิสงส์เป็นสังฆทาน เป็นสาธารณประโยชน์ร่วมกัน ได้อานิสงส์มาก

ท่านไปชุดน้ำกินเสียบ้านเดียว ท่านจะได้อะไรหรือ ชุดบ่อน้ำสาธารณะกินได้ทุกบ้าน ใครมาก็กิน ใครมาก็ใช้ ท่านได้บุญมาก มีถนนส่วนบุคคล ท่านเดินได้เฉพาะบ้านเดียว ไม่สาธารณะแก่คนทั่วไป ท่านจะได้บุญน้อยมาก มีอานิสงส์น้อยมาก นี่เปรียบเทียบถวายเป็นเรื่องจริงเป็นอย่างนั้น

ทำอะไรให้เป็นประโยชน์ต่อกัน อย่างหวังกันจะได้ช่วยกันต่อไป เราจะได้มีสมัคพรรคพวกมากขึ้น ได้พี่น้องมากขึ้น ทำอะไรถึงจะสำเร็จ

ได้บรรยายให้ท่านฟังว่าแผ่ส่วนกุศลอย่างไร อุทิศตรงไหน ทำใจตรงไหน และวางจิตไว้ตรงไหนถึงจะได้ อย่าลืมนะ ที่ลืมนี่ หายใจยาว ๆ สำรวมเวลาสวดมนต์นั้นนะได้บุญแล้ว ไม่ต้องเอาสตางค์ไปถวายองค์ไหน องค์นี้หรอก แล้วสำรวมจิตส่งกระแสจิตที่หน้าผากอุทิศส่วนกุศล

เวลาแผ่เมตตาเอาไว้ที่ลืมนี่ สำรวมอินทรีย์ หน้าทีคอยระวัง นะ อู อูอะมะ อูมะอะ มะอะอู นะ อยู่ตรงไหน เอามาไว้ตรงไหน จับให้ได้แล้วอุทิศไป

เวลาจะอุทิศส่วนกุศลตรงไหน ทำอย่างไรท่านจะได้ นะครับ อย่าทำโดยคลุมเครือ เดาสุ่มไป ท่านจะไม่ได้ผล ทำอะไรไม่มีหลักฐาน ทำอะไรไม่มีผลงาน ไหนเลยล่ะจะเป็นกิจกรรมของชีวิตได้

ผมทำมา ๔๐ กว่าปีแล้ว ทำได้ผล ขอถวายความรู้เป็นบุญเป็นกุศล ให้ท่านได้บุญอย่างประเสริฐไปจะได้อุทิศให้โยมเขา เขาเป็นโรคภัยไข้เจ็บ ถ้าไม่เหลือวิสัยมันก็หายได้

วันนี้ขอจบรายการที่ได้อุทิศสำหรับถวายความรู้ท่าน โดยที่ผมก็อาพาธมากมาย แต่ก็จะไม่ให้ขาดการถวายความรู้ท่าน เพื่อไม่ให้เสียเวลาที่ท่านมาบวช ก็ได้โปรดเห็นใจ อย่าลืมนะความเรียบร้อย ต้องคล้อยตามนะ ถ้าอย่างนั้นไม่เรียบร้อยเลย

ขอความสุขสวัสดิ์จงมีงอกงามไพบุลย์แก่ท่านพระเถระนวกะ ขอท่านเจริญรุ่งเรืองเจริญธรรมสัมมาปฏิบัติในพระกรรมฐาน งอกงามไพบุลย์ในพระพุทธศาสนา มีความสุขโดยทั่วหน้ากัน และจงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใดให้สมความมุ่งมาดปรารถนาด้วยกันทุกรูป ทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๙ หน้า ๓๑๖ - ๓๓๐

ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ

ภาวนามยปัญญา

การกำหนดท้องฟองยุบ ก็คือ อานาปานสติที่พระพุทธเจ้าได้ดำเนินมาแล้วเช่นเดียวกัน สมาธิแนวนี้ต่างกัน ทางที่เจริญปัญญาตามสติปัฏฐาน ๔ สมาธิยังไม่คงที่คงวาคงศอกแนวแน่แต่ประการใด มันจะมีพวกกิเลสต่าง ๆ อารมณ์ต่าง ๆ มาแทรกแซงอยู่เสมอ นี่เราใช้สติกำหนดได้อย่างนี้ มันจะมีความสงบได้แค่ไหนไม่สำคัญ สำคัญที่เราจะกำหนดได้ในปัจจุบันหรือไม่เท่านั้น แล้วปัญญาจะเกิดเองตามลำดับ แล้วความคุ้นเคยก็จะมาสงบต่อในภายหลัง

ในด้านวิปัสสนาอันนี้ก็ค่อยเป็นค่อยไป ที่อาตมาว่า ตั้งสติที่ลึบปีนี้ เราต้องสะสมไว้ให้ได้ อาตมาเคยสอนเด็กมาแล้ว บางที่เขาเรียนวิชาการที่จะสอบ คิดไม่ออกก็ให้ตั้งสติที่ลึบปี เป็นวิธีปฏิบัติได้ผลมาแล้ว คือ การกำหนดโดยหายใจยาว ๆ ตั้งสติไว้ที่ลึบปี กำหนดคิดหนอ ๆ ยาว ๆ นี่สำหรับนักศึกษาเด็กชั้นระดับวิทยาลัย อีกสักครูหนึ่งเขาคิดออก ตอบได้ตามนั้นแล้วไม่เคยผิดพลาด อันนี้เป็นวิธีปฏิบัติสำหรับที่ลึบปี บางที่เราไม่รู้ตัวว่ามันมีอะไรเกิดขึ้น เราก็ไม่รู้ว่าจะปฏิบัติอย่างไร ถ้าเรามีสติที่กำหนดตรงลึบปีรู้หนอ ๆ พอสติดีปัญญาเกิด เราก็รู้อะไรขึ้นมาเหมือนกัน อันนี้ไม่ใช่วิธีฝึกแต่เป็นวิธีปฏิบัติที่เกิดเฉพาะหน้า ก็ปฏิบัติอย่างนั้น

แต่ฝึกที่ว่าฟองหนอ ยุบหนอ การเดินจงกรมนั้นเป็นการฝึกตามระเบียบที่กำหนดนั่นเอง ปัญญาไม่ใช่วิชาการ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักที่พระพุทธเจ้าสอนนี้ ต้องทิ้งตำรับตำราวิชาการโดยปฏิบัติตามหลักเหตุผลนี้ โดยทิ้งทิวี่ ทิ้งตำรับตำราหมด กำหนดไปเรื่อย ๆ เป็นการสะสมหน่วยกิตให้เกิดปัญญาคือ ครอบรู้เหตุผลในอารมณ์ที่เกิดขึ้น แก้ปัญหาได้อย่างแน่นอน ยกตัวอย่าง เขามาถามปัญหาท่าน ถ้าท่านมีปัญญาในเรื่องนี้ ท่านจะแก้ปัญหาให้เขาได้ประการหนึ่ง ประการที่ ๒ ถ้าเรามีปัญหาเกิดขึ้นเหมือนผมเข้าตาเรา เราสามารถใช้ปัญญาแก้ไขก็คือ ความสามารถให้เกิดความสุขในครอบครัวได้ นี่ปัญญาอย่างนี้ ไม่ใช่มานั่งแล้วเกิดปัญญาไปเห็นโน่นเห็นนี่

ปัญญาที่ครอบรู้เหตุผล คือ ปัญญาช่วยตัวเองได้ สามารถจะจัดปิดเป่าความชั่วจากตัวได้ แล้วกิเลสที่เกิดขึ้นแก่ตัวเรา สามารถยับยั้งได้ทันเวลา ไม่ใช่ปัญญาที่ว่าต้องค้าขายอย่างนั้นได้กำไร อย่างนี้ได้กำไร ไม่ใช่อย่างนั้นแน่ ปัญญาที่เราประสบมาจากการวิปัสสนานี้ มันบอกกันไม่ได้ และให้กันไม่ได้ด้วย มันเป็นพรสวรรค์ของใครของมัน บางท่านที่เป็นวิทยากรก็มีเทคนิคก็อย่างหนึ่ง บางท่านก็มีอีกอย่างหนึ่งสามารถแก้ปัญหาในส่วนนั้นได้

ปัญญาของวิปัสสนานี้เราจะรู้ได้ คนนี้มีทุกข์เราจะแก้ทุกข์ให้เขาอย่างไร เราจะพูดตามวาระจิตเหมือนพระพุทธเจ้าไปทรงโปรดกับสัตว์ทั้งหลาย รู้วาระจิตของคนอย่างนั้นแก้ไขได้ตามขั้นตอน แต่ปัญญาที่เกิดขึ้นไม่ใช่ปัญญาในเรื่องทำมาหากินโดยเฉพาะ แต่มันเป็นผลพลอยได้อันหนึ่ง เช่น ปัญญาครอบรู้ในสังขาร รู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในตัวเรา แก้ปัญหาได้เดี๋ยวนี

ตามปกติที่เราไม่รู้ว่าปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร ปัญหานี้ไม่ใช่ความเฉลียวฉลาดโดยเฉพาะ แต่มันเกิดปัญญาสามารถแก้ปัญหาที่เกิดเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที อันนี้หายาก อย่างที่ว่า เห็นหนอ นี่ที่อาตมาว่านี่ อาตมาก่อนจะรู้เป็นเวลานาน โมหะเกิดขึ้นในตัวเราสามารถยับยั้งได้ทันท่วงที อาตมาว่าขอให้จับให้ได้ว่า คนเดินมานี้มีธุระอะไร แต่เราทำกันไม่ได้ ไม่เคยกำหนดนั่นเอง จึงไม่มีประสบการณ์กับปัญหาเรื่องนี้ บางทีผู้หญิงมา ผู้ชายมา เราจะได้มีปัญญารู้ว่าเขามาธุระอะไร เรื่องอะไรกับเรา นี่ไม่ใช่เป็นวิชาการ แต่มันมีปัญญาเกิดขึ้นจากสติตัวเดียวเท่านั้น ดูหน้าตารู้อันนี้ ก็สังเกตเหตุการณ์ อันนี้บอกกันยากนะ ปฏิบัติไปเรื่อย ๆ จะเห็นชัด ถ้าเราเป็นนักวิชาการ เราไปเชื่อตำราแล้วไม่ปฏิบัติ ผลที่เกิดจากการปฏิบัติจะไม่มี

การศึกษากฎปฏิบัตินี้ยากมาก คือ อารมณ์เปลี่ยนแปลงหลายอย่างมาแทรกแซงเรา ก็ขอเจริญพร ว่าให้กำหนดทีละอย่าง ศึกษาไปที่ละอย่าง ที่นี้มันฟังชาน ความว้าวยังไม่ทันหาย ความความเข้ามาแทรก ตลอดเวลา เพราะไม่ได้ปฏิบัติมานาน เราไม่ได้ฝึกทางนี้ ไม่ต้องวิจัยประเมินผล ให้เกิดขึ้นเอง เกิดขึ้นด้วยปัญญาของเรา ปัญญาตัวนี้สำคัญ ไม่ใช่ปัญญาสามารถทางวิชาการ แต่กลับเป็นปัญญาทางใน เช่น มีเวทนาจำหนดทีละอย่าง มันก็ปวดอย่างที่อาตมาเจริญพรแล้ว ยิ่งปวดหนัก ๆ เดียวมันจะเกิดอนิจจัง ไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์จริง ๆ นะ ทุกข์นี่คือตัวธรรมะ เราจะพบความสุขต่อเมื่อภายหลัง แล้วเวทนาจำหนดขึ้น สับสนอหล่ม่านกัน แล้วความว้าวไม่ทันหาย ใ้โน่นแทรกใ้โน่นแข่งตลอดเวลา ทำให้เราขุ่นมัว ทำให้เรา ฟุ้งชานตลอดเวลา

เราก็กำหนดไปเรื่อย ๆ ที่นี้ถ้าปัญญาเกิดขึ้นเป็นขั้นตอน มันก็จะรู้ในอารมณ์นั้นได้อย่างดีด้วยการ กำหนด มันมีปัญหาอยู่ว่า เกิดอะไรให้กำหนดอย่างนั้นอย่าไปทิ้ง อริยสัจ ๔ แน่นอน เกิดทุกข์แล้วหาเหตุ ที่มาของทุกข์ เอาตัวนั้นมาเป็นหลักปฏิบัติ แล้วจะพบอริยสัจ ๔ แน่นอนโดยวิธีนี้ อันนี้ขอเจริญพรว่า ค่อย ๆ ปฏิบัติ กำหนดไปเรื่อย ๆ พอจิตได้ที่ ปัญญาสามารถตอบปัญหาสับอย่างได้เลยในเวลาเดียวกัน คนมาเรื่องโน้นเรื่องนี้ เดียวคอมพิวเตอร์ดีสามารถจะแยกประเภทบอกเขาได้ อารมณ์ฟุ้งชานต้องเป็นแน่ เพราะเราเพ็งปฏิบัติไม่นาน

แต่อาตมาทำมานานแล้ว ๓๐ กว่าปีแล้ว แล้วทำอย่างจริงจังจึงถึงจะได้อันนี้ ตัวเวทนาจำหนดเป็นตัวธรรมะ ตัวทุกข์นี่เป็นตัวธรรมะ แล้วตัวสุขนี่เป็นเรื่องเล็กไปเลย เมื่อก่อนนี้เราก็กทำใ้เรื่องสุข ต้องการมีความสุข ความเจริญด้วยกันทุกคน แต่เราไม่ผ่านความทุกข์เลย เราก็กสุขเจือปนในความทุกข์ ไม่แน่นอน ความสุข เป็นอนิจจังอย่างแน่นอน

อาตมาก็ทำหลาย ๆ อย่างเลยจับจุดนี้ได้ เราจึงแบ่งวาระจิตออกไปทำงาน และโอกาสที่มันจะเกิด ปัญหาเหตุผลข้อเท็จจริง สามารถจะเอาปัญญาของเราไปช่วยคนอื่นได้ บอกหนทางคนอื่นได้ แต่ที่มันก็ไม่ใช้วิชาการ คือพองหนอ ยุบหนอให้ชัด ๆ ไว้ ถ้ามันชัดไม่ได้ในตอนใหม่ ๆ ก็ค่อยเป็นค่อยไปอย่างนี้ อาตมาว่า นอนตั้งสติไปเรื่อย ๆ

อาตมาว่าเรายึดทางสายเอก ทางอื่นอาจจะถูกของท่าน แต่เราไม่เคยปฏิบัติ เราก็กอาจจะว่าของท่านไม่ถูก ให้มีสติก็ใช้ได้ แต่อาตมาว่าอย่างนี้ง่าย ๆ ก็คือ สติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม ปฏิบัติได้ตลอดเวลา อายุตนะ ชาติ อินทรีย์ เป็นหลักของเรา อินทรีย์เป็นหน้าที่รับผิดชอบ เกิดจิตที่อินทรีย์ หน้าที่ สัมผัสมันก็ปรุงแต่งขึ้นมาโดยเฉพาะ ตั้งสติไว้แล้วก็ดับวูบลงไป อันนี้เป็นคำสอนทางสายเอกนะ

พระพุทธเจ้าว่าทางสายเอกนั้นทำได้ทุกเวลา จะยืนเดินนั่งนอน เหลียวซ้ายแลขวามีสติสัมปชัญญะ ทุกเวลากาล จะหิบบໍมีสติ หิบบໍแล้วให้รู้ตัวว่าหิบบໍอะไร อันนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ละเอียดอ่อน โดยอิริยาบถที่เราทำอยู่ทุกวันนี้ก็เป็นสติปัฏฐาน ๔ มีสติหมด แต่ที่เราฝึกปฏิบัตินะ เชี่ยวชาญแล้วไม่ต้อง กำหนด มันเกิดขึ้นเอง เวลาเรายกมือขึ้น หรือจะหิบบໍอะไรนี้ สติจะบอกว่าหิบบໍมาทำอะไรและเกิดประโยชน์ อย่งไร ปัญญามันจะสอดคล้องต้องกัน

เรายึดหลักที่สติปัฏฐาน ๔ เป็นข้อปฏิบัติ เพราะเราทำได้ผลมาแล้ว มันเกิดปัญญารอบรู้เหตุผล ชีวิตของเราที่จะต้องเกิดขึ้นในวันหน้า อันนี้เป็นอีกรูปหนึ่ง บางแห่งก็ปฏิบัติกันอีกอย่างหนึ่ง แต่ก็คงถูก จุดมุ่งหมายอย่างเดียวกัน อย่งที่อาตมาเคยพูดเสมอคือ คล่าข้าง มันก็คือข้างด้วยกัน เป็นข้างตัวเดียวกัน ไปว่าของท่านผิดก็ไม่ได้หรอก

แต่การที่แก้จริตในสมณะ ๔๐ ประการนั้น ก็ต้องแก้จริตไปแล้วแต่ชอบ เพ่งรูปสวयก็ไปสำเร็จ มรรคผลนิพพานเหมือนกัน เสี่ยงเพราะก็ไปสำเร็จมรรคผลนิพพานเหมือนกัน แต่ต้องเจือจางหายไปด้วย **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ก็ไปเป็นทางวิปัสสนาได้ แต่บางแห่งก็ไม่ถูกเหมือนกัน ไปทางไสยศาสตร์ ไปกำหนดทางอื่นไปก็เยอะ ก็แล้วแต่

การหายใจออกยาวหรือสั้นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ข้อเดียวคือ **กำหนดได้ในปัจจุบัน** คือ พองหนอ ยุบหนอ กำหนดได้ หากเรากำหนดไม่ได้ เร็วไป ช้าไป กำหนดไม่ทันก็กำหนดใหม่ อันนี้ไม่ต้องคำนึงถึงว่า พองยาวหรือยุบยาว หรือยุบยาวไป พองสั้นไป อันนี้ไม่ต้องกำหนด เราเพียงแต่รู้ว่ากำหนดได้ในปัจจุบัน หายใจเข้าท้องพอง หายใจออกท้องยุบ ก็กำหนดเรื่อย ๆ ไปอย่างนี้เท่านั้นก็ใช้ได้ ที่นี้เราก็ไม่จำเป็นต้องรู้ว่า พองยาวเท่านั้น ยุบยาวเท่านั้นเท่านี้ แต่บางครั้งจะรู้เอง จะรู้ว่าพองมีที่ระยะ ยุบมีที่ระยะ บางครั้งมันจะ เกิดมาเองว่าพองยาว ยุบสั้น บางทีบางครั้งยุบยาว ยุบลงไปลึก เตี้ยวพองสั้นมันเกิดขึ้นเองนะ อันนี้ มีข้อหมายอยู่อันหนึ่งว่า **กำหนดให้ได้ในปัจจุบัน**

อาตมาว่าจะปฏิบัติพองยุบได้ก็ต้องฝึกอยู่นาน เพราะปฏิบัติพุทโธมาตั้ง ๑๐ ปี ธรรมกายสัก ๖ เดือน ที่นี้เราก็มาเลื่อนทำสติปัฏฐาน ๔ เตี้ยวพองหนอ ยุบหนอ เตี้ยวพุทโธ อาตมาได้แก่ตัวเอง บางที กำหนดได้ อ้าวมาอยู่ตรงนี้อีกแล้ว ทำมานาน ๑๐ ปี มันก็ฝึงอยู่นาน แล้วก็ค่อย ๆ ไป อาตมาว่าอย่างนี้ แหละดี พองหนอ ยุบหนออย่างนี้แหละ แต่ก็อดไปติดที่พุทโธไม่ได้ เพราะเราทำพุทโธมาก่อน ๑๐ ปี ที่นี้หนักเข้าอารมณ์ก็ไปหลาย ๆ กระแส แต่พุทโธใช้สติปัฏฐาน ๔ ก็เหมือนกัน กำหนดมีกาย เวทนา จิต ธรรม ก็ได้เหมือนกันนะ แต่ทำอารมณ์เดียวที่ท้องนี้ ทำให้เราเห็นได้ชัด

พองหนอ ยุบหนอเป็นประการใด บางทีมันจะวูบไปตอนพองหรือวูบไปตอนยุบ นี้ก็จับได้ชัดดีกว่า กันเท่านั้นเอง มีนิมิตอะไรบ้างไหม บางคนบอกว่านั่งหลายชั่วโมงแล้วไม่เห็นอะไรคงจะไม่ได้ดี บางคนเขา ว่าอย่างนั้น ข้อเท็จจริงทำวิปัสสนาไม่ต้องการเห็นนิมิต ถ้ามีนิมิตในสมณะเกิดขึ้นแล้ว ก็กำหนดเห็นหนอ ไม่เอาเสีย บางแห่งบางคนประสาทไหวติง มันมีอุปาทานยึดมั่น นิมิตเยอะ เตี้ยวนิมิตเกิดอย่างนี้อย่างนั้นกัน บางทีนั่งแค่ ๕ นาที เทพธิดาลอยมาแล้ว เห็นโน้นเห็นนี่กันมากมายก็ต้องกำหนดได้ มันเป็นวิธีปฏิบัติ

เวลายืน ที่กระหม่อมตั้งสติให้ดี วัลลงไปที่ปลายเท้า ยืนหนอที่ปลายเท้าพอดี สำรวมที่ปลายเท้า ขึ้นมาบนศีรษะ ยืนสำรวมนี้กมโนภาพ จากปลายเท้าถึงกระหม่อมพอดีหนอ มันจะมีพิจารณาตัวเอง โดยเฉพาะ เกิดภาพกายขึ้นมาโดยเฉพาะ แล้วนึกมโนภาพจากกระหม่อมถึงปลายเท้าทั้งหมด ๕ ครั้ง แล้วก็ลืมตา มันมีความรู้สึกว่ามันขาไป ซาตามตัว แต่มันเกิดคิดในใจขึ้นมาเอง ถ้าเรายืนหนอบางที่จิตเรากาก มาทางซ้าย ทางขวาจะไม่รู้สึก หากถากทางด้านขวา ทางด้านซ้ายจะไม่รู้สึก

วิธีปฏิบัตินี้ก็ให้กำหนดยืนหนอให้เห็นตัวทั้งหมด ให้นึกมโนภาพว่าตัวเรายืนแบบนี้ให้ถึงกลาง ศูนย์กลางจากที่ศีรษะลงไประหว่างหน้าอก แล้วก็ลงไปถึงระหว่างเท้าทั้งสอง แล้วมันจะไม่มีความไหวติง ในเรื่องขวาหรือซ้าย บางทีถ้าเราไปทางขวา ทางซ้ายเราก็ไม่มีความรู้สึก แต่ไม่ใช่ซอัมพาด มันเกิดเอง ยืนนี้กำหนดไปเรื่อย ๆ ซ้ำ ๆ ให้จิตมันพุ่งไปได้ตามสมควร จากคำว่า ยืนหนอ ยืนจากซ้าย หนอขึ้นบน ศีรษะพอดี บางทีจิตนี้มันลงไปทางซ้ายบ้างขวาบ้าง ทีนี้เราก็แวลงไปในมโนภาพให้รู้สึกที่เรายืนทำนอง ลงไปเท่านั้น

พอง ยุบก็เหมือนกัน ตอนแรกก็ชัดดี พอเห็นหนักเข้าก็เลื่อนราง บางทีก็แผ่วเบา จนมองไม่เห็น พองยุบ ถ้ามันตื้อไม่พองไม่ยุบให้กำหนดรู้หนอ หายใจยาว ๆ รู้หนอ ๆ ตั้งสติไว้ตรงลึ้นปี กำหนดพองหนอ ยุบหนอเดียวชัดเลย ถ้าหากว่าเราพองหนอ ยุบหนอนี้มันไม่ชัด แผ่วเบามาก เรายังกำหนดได้ก็กำหนดไป เอามือจับคำดูก็ได้ว่ามันจะชัดไหม เดียวก็ชัดขึ้นมา ถ้าไม่เป็นเช่นนั้น ให้กำหนดตัวรู้สึก รู้หนอ ๆ ตั้งสติไว้แล้วกำหนดพองหนอ ยุบหนอเดียวชัด จิตพุ่งชานมากไหม ถ้ามีบ้างก็ให้กำหนดสติปัญญา ๔ นั้น มีกำหนดอย่างนี้ อย่างที่ทางพุทธโรจน์ไม่ใช่ อาตมาเคยทำมานานกว่าจะเข้าเบาเข้าแสบใช้เวลานานหน่อย ต้องค่อย ๆ กำหนดไป

แต่เรื่องวิปัสสนานี้มีอย่างหนึ่งที่น่าคิดคือ ประการแรก ปัญญาที่จะเกิดขึ้นได้นั้นมันมีกิเลสมากมาย หลายอย่างที่เกิดขึ้นในตัวเราทั้งหมด เราจะรู้กฎแห่งกรรมความเป็นจริง จากภาพเวทนานั้นเอง ประการที่ ๒ รongลงไปมีอะไรที่กำหนดสติปัญญา ๔ ให้ยึดหลักนี้ไว้ มีอะไรเกิดขึ้นก็ให้กำหนดเหตุมัน ไม่ใช่ตั้งลงไปเลย ๆ ปัญญาที่จะเกิดขึ้นไม่ใช่เกิดเพราะตั้งเฉย ๆ คือความรู้ตัวเกิดขึ้นโดยสติสัมปชัญญะภาคปฏิบัติจากการ กำหนดนี้เอง เวทนาที่ปวดเมื่อยนั้น มันปวดตามโน้นตามนี้เราก็หยุดเอาที่ละอย่าง อย่างที่อาตมากล่าวแล้ว กำหนดเวทนาให้ได้ คือ เวทนาที่กำหนดได้เมื่อใดมากมายเพียงใด ซาบซึ่งเพียงนั้น มันเกิดเวทนาอย่างอื่น ขึ้นมาก็เป็นเรื่องเล็กไป อันนี้ข้อสำคัญอยู่ตรงนี้

บางครั้งมันอาจจะนึกได้ไปทำเวรทำกรรมอะไรไว้ ไม่ต้องไปคำนึงถึงกรรมนั้นเลย ให้มีข้อปฏิบัติ เพื่อไม่ให้มีอารมณ์พุ่งชานไปอยู่ในกรรม ก็ด้วยการกำหนดเวทนานั้นเอง นี่วิธีปฏิบัติไม่ต้องเอาอย่างอื่น อีกแล้ว กำหนดเวทนาที่เกิดขึ้นกับเราเองโดยเฉพาะ เดียวมันจะแจ้งชัดขึ้นมาเอง เจ็บมากให้กำหนด เราจะแผ่เมตตาตอนทำกรรมฐานไม่ได้ มีหลักปฏิบัติคือ พอเรานั่งกำหนดเรียบร้อยดี ๑ ชั่วโมง หหมดสัจจะ ที่เราอธิษฐานไว้ เราก็อธิษฐานกรรม วิธีปฏิบัติอธิษฐานต่อกรรมกระทำ เวรกรรมที่ทำไว้อดีต เราอธิษฐานให้ อโหสิแล้วก็แผ่เมตตาให้แก่เขาโดยวิธีนี้

ยกตัวอย่าง นักศึกษามาจากขอนแก่นเรียนที่วิทยาลัยครูอุรุธยา ปวดทนต์ไม่ไหว กำหนดก็ไม่หาย ก็มานึกได้ว่าเมื่อตอนเป็นเด็ก พ่อแม่ให้ไปจับเขียดก็ไปหักขามัน มันกำลังเป็น ๆ เด็กคนนี้เล่าให้ฟัง อาตมาถามว่า “หนูกำหนดหายไหม” “ไม่หายเจ้าค่ะ กำหนดยิ่งปวดใหญ่” “เมื่อก่อนเคยนึกถึงเขียดไหม” “ไม่เคยนึกเลย” หนักเข้าทำอะไร ก็แก้ไขปัญหด้วยการแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล หายปวดเลย เดียวนี้เป็นอาจารย์ไปแล้ว สำเร็จ คบ. ก็ใช้วิธีปฏิบัติอย่างที่เราปฏิบัติกันมา

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑ หน้า ๙๗ - ๑๐๕

มงคลชีวิตและการเวียนว่ายตายเกิด

พระภิกษุวิสุทฐิคุณ

สัมโมทนียกถา ในพิธีทำบุญครบรอบวันเกิดคุณแม่ผ่น แซ่ตั้ง อายุ ๙๐ ปี

ขอเจริญพรญาติพี่น้องทุกคน วันนี้เป็นวันมงคลชีวิตสำหรับบรรดาบุตรธิดา ลูกหลานของคุณแม่ คุณย่า คุณยายผ่น แซ่ตั้ง ทุกท่านที่มาพร้อมใจกัน สโมสรสันนิบาต ณ สถานที่นี้ เพื่อสร้างกุศล เทวดาพาลี อุทิศส่วนกุศลคุณงามความดีให้แก่เทวดาประจำวันเกิด วันนี้ทุกคนมาร่วมทำบุญตักบาตร ไม่ใช่มาสนุกสนานเท่านั้น

วันนี้เป็นโอกาสอันเป็นมงคล ขอเชิญชวนให้ทุกคนหวนคิดถึงชีวิตในอดีตกาลที่ผ่านมาว่า บิดามารดาของท่านทั้งหลาย ได้มุ่งมาดปรารถนาเพียรพยายามสร้างชีวิตมาด้วยความยากลำบาก ลำเค็ญใจ อุตุนต่อความทุกข์ทั้งปวง รวบรวมพลังจิตพลังใจ เพื่อสร้างสรรค์ความรู้ความคิดและความสุขให้กับบุตรหลานมาจนเป็นอยู่ทุกวันนี้ ท่านผู้นั้นได้แก่ คุณโยมผ่น แซ่ตั้ง

ชีวิตในอดีตที่ผ่านมา จะยากดีมีจนประการใด ท่านทั้งหลายทราบที่อยู่แก่ใจแล้ว แต่บิดามารดาทั้งสองในบัดนี้จะอยู่ที่เฉพาะคุณย่า หรือคุณยายผ่น แซ่ตั้ง เท่านั้น คุณโยมหมั่น หรือจะเป็นคุณโยมปู่ โยมตาของหลาย ๆ คน ได้สิ้นบุญไปแล้ว ท่านทั้งสองมีความสำคัญแก่ลูกหลานไม่ใช่น้อย แต่เราในฐานะลูกหลานไม่ค่อยเข้าใจ ยิ่งเป็นหลาน ๆ เหลน ๆ ด้วยแล้ว ยิ่งไม่ค่อยเข้าใจใหญ่ เพราะพ่อแม่ไม่ได้เล่าให้ลูกหลานฟังว่า คุณปู่ คุณย่า นั้น สร้างฐานะมาด้วยความลำบากลำเค็ญใจเพียงใด หลาน ๆ ไม่ได้เห็นพ่อแม่ก็ลืมตาอ้าปาก พ่อแม่ก็มีเงินมีทองอยู่แล้ว

จึงขอเตือนใจไว้ว่า อย่าประมาท โอกาสอันดีงามในวันนี้มาร่วมทำบุญ ให้สำนึกถึงคุณงามความดีที่ทุกคนได้รับมาจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ที่สร้างมาให้ แต่ลูก ๆ หลาน ๆ ชอบสาละวน วุ่นวาย สุรุ่ยสุร่าย มีใช่น้อย ไม่มีการประหยัดเหมือนครั้งปู่ย่า ตายาย เวลากินก็อดออม ออมไว้ให้ลูกหลาน จะกินเข้าปากเข้าท้องก็ไม่ได้ลงคอเลย

ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ว่าเป็นห่วง ห่วงผูกคอ ห่วงผูกมือ ผูกขา ห่วงผูกขานั่นคือ ทรัพย์สมบัติ ห่วงผูกแขนซ้าย-ขวา คือ สามิภรรยาในครอบครัว ห่วงผูกคอ คือ ลูก มีความหมายกินไม่ลงคอนั่นคือ หากว่าลูกอยากจะได้รับประทานอาหาร พ่อแม่จะหิวอย่างไรก็ให้ลูกก่อน ไม่เช่นนั้นแล้วมันจะติดอยู่ที่คอเปรียบเหมือนมีห่วงผูกคอฉันนั้น

นี่แหละท่านทั้งหลายต้องมีลูกเองถึงจะรู้ได้ ยิ่งลูกหลานรุ่นใหม่สมัยปัจจุบันไม่ค่อยจะนึกถึงพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ที่สร้างแบบฉบับแห่งความดีไว้ให้ ชนิดที่ต้องลำบากลำบน ลำเค็ญใจ อดออม อดกลั้น อดทน ทุกประการ

คนโบราณท่านมีคติดี เวลาไปไหนมาไหนต้อง ๑. นิ่งได้ ๒. ทนได้ ๓. รอได้ ๔. ซ้ำได้ ๕. ดีได้ คนสมัยนี้จึงไม่ได้ ปากไม่ดี ทนไม่ได้ อยู่ไม่ได้ อีก รอกี้ไม่ได้ ซ้ำกี้ไม่ได้ จึงเอาดีกันไม่ค่อยจะได้ใน

โยมหมั่น แซ่ตั้ง ผู้ช่วยชีวิตหลวงพ่อ

ยุคสมัยใหม่ปัจจุบันนี้ สิ่งเหล่านี้มีความหมายมาก แต่ทุกคนไม่เคยคิด
อย่าลืมนึกว่าคุณโยมผัน แซ่ตั้ง ต่อสู้ชีวิตมาด้วยความยากลำบากที่สุด ตั้งแต่
สมัยอยู่จังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย ดำเนินงานกิจการต่าง ๆ มาเรื่อย ยากดี
มีจนอย่างไร ลูกหลานควรจะทราบประวัติไว้ แต่ทุกวันนี้หลาน ๆ เหลน ๆ
ไม่เคยทราบ ทราบแต่จะขี่รถเบนซ์ ออกเดินตามห้างสรรพสินค้า ไม่เหมือน
ปู่ย่า ตายาย ต้องเดินด้วยเท้าลำบากลำบาก เก็บผักบุ้ง เก็บยอดกระถิน
ขาย กินข้าวกับเกลือไม่เหลือวิสัย สามารถจะทนได้ แต่ลูกหลานเดี๋ยวนี้
จะต้องกินเห็ด กินเป็ด กินไก่ จึงจะอยู่ได้ ต้องขี่รถเบนซ์ เมื่อนึกถึงปู่ย่า
ตายาย ว่าท่านลำบากลำบากมาอย่างไร ท่านสาธุชนลูกหลานก็สมควรจะ
ได้ยึดถือเรื่องเก่าไว้เป็นอุทาหรณ์ บทเรียนสอนใจไว้บ้าง

จึงฝากข้อคิดนี้ไว้ด้วยว่า อย่าผลอ อย่าประมาท อย่าเอาแต่ฉาบฉวย อย่าเอาแต่สำรวยตัว
ให้มีความอดทน คนโบราณอย่าง โยมหมั่น โยมผัน ท่านกล่าวสอนไว้ดีนะว่า “ปู่ย่า ตายาย จะสั่งสอน
ตักเตือน ต้องนิง” ต้องนึกถึงหลวงพ่อนิง หลวงพ่อทน หลวงพ่อหน หลวงพ่อนิง ตาตุ หูฟัง ปากนิง
ตีนต้องรีบวิ่ง มือทำแต่ความดี จะได้มีปัญหา แต่เด็กเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเอา ลูกว่ากล่าวตักเตือนก็โกรธ
คนโบราณสอนไว้ว่า พ่อแม่ตักเตือนตองนิง ต้องดูขณิภาพ ต้องรับฟัง ต้องยอมรับด้วยความจำน
และเหตุผลในตน คนโบราณได้สร้างคุณดีให้กับลูก สร้างความดีให้กับหลาน ดังนี้ ลงทุนสร้างคุณดี
อดทนต่อความลำบากได้ทุกประการ ผิดกับคนในสมัยนี้ สร้างความชั่วไว้ในใจ ชอบลงทุน กินสบาย
นอนสบายเหลือเกิน นอนตื่นสาย หน่ายทำกิน หมิ่นเงินน้อย นั่งคอยวาสนาให้มาหาเอง ไม่เหมือนคน
โบราณที่เขาต้องวิ่งไปหาหาสนาคือ ทำ มือสอง เท้าสอง สมองหนึ่ง เป็นที่พึ่ง กินข้าวต้มกับหัวไชโป้ว
ปลาหูตัวเดียว ไข่ลูกเดียว ก็กินได้ คนเดี๋ยวนี้กินไม่ได้ คนโบราณที่
สร้างคุณดี ลงทุนความลำบากได้ทุกประการ ยกตัวอย่างเช่น
โยมผัน แซ่ตั้ง อดทนเหลือเกิน ทนไว้ให้ลูก ทำถูกไว้กับหลาน
ให้ลูกหลานมั่งคั่งสมบูรณ์ มีเงินมีทองเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีมาจน
เท่าทุกวันนี้

เจ้ใหญ่ ผู้หุงหาอาหารให้รับประทาน

ทำไมอาตมาจึงได้รู้ประวัติบ้านนี้ เนื่องจากอาตมาไม่เคยลืม
พระคุณที่ได้รอดตายเพราะโยมหมั่นในสมัยที่อยู่บ้านสวน ที่เรียกว่า
คลองสวนอ้อย ในคลองสวนบางแวก ตั้งแต่คลองบางเชือกหนัง
ตลอดจดวัดบางแวกมาถึงวัดโตนด อาตมาเคยไปอยู่มาเป็นเวลา ๒ ปี
เมื่อสมัยเป็นเด็กวัยรุ่น อาศัยอยู่กับคุณลุงศร ศิลปบรรเลง นี่แหละ
เป็นกฎแห่งกรรม แต่ครั้งอดีตเวียนพบมาบรรจบกันจึงได้มารู้จักบ้านนี้
พยานบุคคลยืนยันได้ก็นั่งอยู่ที่นี่ด้วย คือ เจ้ใหญ่ บุตรีโยมหมั่น ซึ่งตอนนั้นมีบุตรสาว ๓ คน รูปร่างหน้าตา
สวยงาม เจ้ใหญ่ เป็นคนหุงข้าวให้เราทาน อาตมาจะไม่ขอลืมพระคุณนี้ ที่บ้านนี้มีอัยยาศัยมีน้ำใจ
เหลือเกิน ถึงจะยากจนเป็นบ้านกระท้อหลังเล็ก ๆ ก็มีระเบียบวินัย ในห้องครัวฝาหม้อเรียงเป็นแถว
มีระเบียบ มีสัจจะ ความจริงใจ มีทั้งเมตตา อารี เอื้อเฟื้อ มีหม้อข้าวใหญ่ใบเบ้อเร่อ ต้อนรับให้ทุกคน

ให้กินข้าวได้ ไม่หิว เรื่องราวเป็นมาอย่างไรอาตมาจะได้เล่าประวัติให้ฟัง เป็นอุทาหรณ์ของอดีตกรรมของคนที่เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ถ้าเราเกื้อกูลกันในวันนี้จะเป็นญาติกันในวันหน้า ถ้าเราเกื้อกูลกันครั้งอดีตชาติ ต้องมาเป็นญาติกันในวันนี้ ขอฝากทุกคนในที่นี้ไว้ด้วย

สมัยที่อาตมาเป็นวัยรุ่น ไปอาศัยอยู่ที่บ้านสามกระโถ คนเรียกว่าบ้านใหญ่สามหลัง เป็นบ้านของหลวงธรรมา มีภรรยาชื่อคุณหญิงห่วง คุณหลวงธรรมาผู้นี้ท่านเคยตีระนาดเอกให้รัชกาลที่ ๖ ทรงโชน อาตมาไปอยู่เพื่อเรียนเพลงดนตรี ดิด สี ตี เป่า เรียนต่อเพลงพิณพาทย์เป็นเวลา ๒ ปี ตอนนั้นคุณหลวงธรรมาชรามากแล้ว อายุ ๘๐ กว่าปี ให้เงินตอบแทนท่านเดือนละ ๘๐ บาท อาตมาจำคำสอนของยายได้ว่า “หลานไปอยู่บ้านท่านอย่าดูดาบนะหลาน ปั่นวัวปั่นควายให้ลูกท่านเล่น” อาตมาจึงได้ช่วยเขาทำสวนรดน้ำ เสวียนน้ำ ตันส้ม ทุเรียน หมาก มะพร้าว ทำมาทำไปไม่ต้องหุงข้าวกินเอง คุณหลวงอนุญาตให้ไปกินข้าวที่บ้านได้ เงินเดือนที่ให้ท่าน ๘๐ บาท ท่านก็ไม่เอา นี่คือนิสงส์แห่งการช่วยเหลือกันเป็นสัมพันธไมตรีของจิตใจคนโบราณ ต่อมาอาตมาได้ไปร่วมบรรเลงพิณพาทย์ที่วัดโตนด ให้ลิเกนายฉ้ออันเล่นเรื่องขุนช้างขุนแผน พระที่วัดโตนดมีหลวงตา ๒ รูป ชอบดูคนฝึกนกก็ภูเขา ตอนนั้นอาตมาเป็นคนปากไม่ดีปากเสีย ไปด่าหลวงตาว่า “หลวงตาลักกินยาฝิ่น ดูดกัญชา พระอย่างนี้เราไม่นับถือ” หลวงตาก็ผูกใจเจ็บผูกพยาบาทอาตมา คงจะคิดอยู่ในใจว่า “เอาละไอ้เด็กคนนี่ กูจะจำไว้ วันหน้าพบกะกูใหม่”

อยู่ต่อมาวันหนึ่ง อาตมาไปร่วมบรรเลงพิณพาทย์ที่วัดโตนดอีก และคุณหลวงธรรมาสั่งไว้ให้เลยไปเล่นพิณพาทย์ที่คลองบางเชือกหนัง ที่วัดอะไรอาตมาลืมชื่อแล้ว มิ่งานศพ ๗ วัน ๗ คืน เป็นศพของเศรษฐีในบ้านสวนแถบนั้น คนอื่น ๆ ในวงพิณพาทย์ไปกันก่อนแล้ว เหลือแต่อาตมานอนหลับเผลอไปหลวงตาในวัดมาเห็นเข้าจึงคิดแก้แค้น ยุให้เด็กวัด ๗ - ๘ คนมารุมเตะ ต่อย ทำร้ายอาตมา อาตมาจึงวิ่งไปแพท่าน้ำ เกิดชกต่อยกันชุลมุน มีพระหลวงตาคอยเชียร์ยุยงให้รุมอาตมาจนเอาให้ตาย อาตมาตัวคนเดียวตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ สู้ไม่ไหว กำลังเสียที่ยู่

พอดีโยมหมั่นพายเรือผ่านมาพบเข้า จึงร้องตะโกนขึ้นว่า “เออ พระช่วยยูให้เด็กมันต่อยกันทำไมวะ เฮ้ย พวกนี้หุตุต ๆ ไปรุมเขาทำไมกันคนเดียว หุตุตนะ ๆ” โยมหมั่นขึ้นจากเรือไปช่วยกันอาตมาออกมาจากกลุ่มเด็กวัดแล้วจึงมีอาตมาลงเรือ พายกลับบ้าน ให้อาบน้ำอาบท่า ล้างเนื้อตัวที่มอมแมมจากการถูกรุม แล้วเรียกอาตมาว่า “อาตี กินข้าว กินปลาให้อิ่มก่อนนะ” ก่อนที่อาตมาจะไหว้กราบลาทุกคนจากมา อาตมายังจดจำพระคุณนี้ไม่ลืมเลือน จำได้ว่า เจ๊ใหญ่ เป็นคนหุงข้าวให้กินบ้านนี้มีลูกสาวสามคน แม้ว่าบ้านจะเป็นกระท่อหลังเล็ก ๆ แต่สะอาดสะอาด จืดวางของใช้เป็นระเบียบเรียบร้อย อาตมาจากคลองสวนอ้อยมาด้วยจิตสำนึกในบุญคุณตลอดมา

เมื่อหลวงธรรมา และคุณหญิงห่วงได้สิ้นชีวิตลงแล้ว อาตมาได้เดินทางไปอาศัยอยู่กับบ้านคุณลุงศรีศิลป์บรรเลง ต่อมาก็ได้เป็นคุณหลวงประดิษฐ์ไพเราะ หลังวัดสระเกศ ที่เรียกกันว่าบ้านบาตร อีก ๑ ปีเศษ ซึ่งได้มารู้จักและเป็นเพื่อนกับ ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์ ที่นี่

วันปีได้ผ่านพ้นมานาน อาตมาก็ไม่ได้ไปที่สวนคลองบางแวกอีกเลย จนกระทั่งมาบวชอยู่ในร่มกาสาวพัสตร์ มีอายุเข้าสู่วัยชราแล้ว ถึงคราวที่กึ่งล้อแห่งกรรมจะได้เวียนมาบรรจบกันอีก โยมสุณีย์ พันธศุกร ได้มานิมนต์อาตมาว่าจะทำบุญวันเกิดคุณแม่ผั้น เมื่อประมาณปี ๒๕๒๙ หรือ

ปี ๒๕๓๐ นี้แหละ อาตมาก็รับนิมนต์ เพราะเห็นโยมสุณีย์แล้ว รู้สึกว่าคงจะเคยเป็นญาติของเรามาก่อน จึงได้มีโอกาสไปบ้านโยมสุณีย์ ในวันทำบุญวันนั้นมีหลวงพ่อกุมาหลายรูป เห็นมีหลวงพ่อวิชัย หลวงปู่บุดดา อาตมาได้เข้าไปนั่งในห้องพระของบ้านโยมสุณีย์ เห็นรูปคุณโยมหมั่น ครั้งแรกก็นึกไม่ออกว่าเคยเห็น คำนวนที่ไหนมาก่อน นึกไปนึกมาก็จำได้ จึงถามโยมสุณีย์ว่า รูปนี้คือรูปของใคร โยมสุณีย์ตอบว่าเป็นเตี่ยของโยมสุณีย์เอง สอบถามชื่อแล้วตรงกัน เป็นคนเดียวกันแน่

ครอบครัวคุณโยมหมั่น แซ่ตั้ง (แถวหน้าจากซ้าย คนที่ ๒ คุณสุณีย์ พันธศุภกร และคนที่ ๓ เจ้ใหญ่)

นี่แหละมนุษย์เรา เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ไม่ตายจากกันแล้วต้องได้พบ มาใช้หนี้บุญคุณกันต่อไป อาตมาไม่เคยลืมพระคุณเลย ถ้าไม่ได้โยมหมั่นผู้นี้ อาตมาต้องตายไปนานแล้ว เพราะหลวงตาวัตโดนดยุให้ลูกศิษย์เอามิดแทงอาตมาให้ตาย แล้วถีบลงน้ำไป ได้โยมหมั่นมาช่วยไว้ จึงขอสดุดีคุณงามความดีของโยมหมั่นไว้ ณ ที่นี้ด้วย

คุณโยมหมั่นเป็นคนใจดี มีความอารีอารอบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จากคลองบางแวก คลองบางเชือกหนัง คลองวัดโตนด ตลอดจดคลองนอก มีคนรู้จักโยมหมั่นตลอด เป็นทั้งหมอดูโหงวเฮ้ง หมอกวาดยา ยาจีน ยาไทย เป็นหมด ใครจะยากดีมีจนอย่างไร โยมหมั่นช่วยเหลือตลอดรายการ ขอให้หลาน ๆ จดจำไว้ มีน้ำใจเหมือนโยมหมั่นอายุจะได้มันขวัญยืนตลอดไป

คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เวียนว่ายตายแล้วก็เกิด เกิดแล้วก็ตาย ตายแล้วมาเกิด เกิดแล้วก็มาเจอกัน ถ้าคนไหนมีความสัมพันธ์กันในทางอยู่ร่วมกัน ตักบาตรร่วมขันกัน หรือได้บำเพ็ญกุศลมาเป็นญาติพี่น้องร่วมกันก็ต้องมาเจอกัน ก็คงจะเป็นประการฉะนี้ อาตมาก็ต้องมาใช้หนี้ เพราะไปกินข้าวของโยมหมั่น แซ่ตั้ง ถึง ๓ ครั้ง แล้วโยมเจ้ใหญ่ที่หุงข้าวให้รับประทาน จำได้แม่นยำ

ท่านทั้งหลาย อดีตชาติของคนเราทำงานร่วมกันมาแล้วต้องไปพบกัน มีสายสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จิตใจตรงกันเป็นญาติกัน ถ้าจิตใจไม่ตรงกัน มีความเห็นไม่ตรงกัน ส่วนมากจะเป็นศัตรู เป็นอริกัน มีอะไรขัดแย้งกันเสมอ คงจะไม่เป็นญาติกันในพระพุทธศาสนาแน่นอน

เพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันก็คงจะมีแต่โยมหมั่นเท่านั้น คนอื่นหมดแล้ว ล้มหายตายจากกันไป ญาติโยมทั้งหลาย คนเป็นพระเอก นางเอก ในละครชีวิตถึงคราวอัปจนต้องมีคนมาช่วย อาตมานี้ถึงคราวตายก็ไม่ตาย นี่คือสาเหตุที่อาตมามาสนิทกับบ้านนี้ จึงขอเล่าความแต่เดิมมา และถือเป็นมงคลแก่ลูกหลาน ได้รับรู้เรื่องของโยมหมั่น ที่ผจญชีวิตมาอย่างลำบากลำบาก จนสามารถสอนลูกหลานให้มีหลักฐานมั่นคง

ท่านทั้งหลาย พ่อเปรียบเป็นรั้วบ้าน
ให้ความแน่นหนา ไม่ให้ใครมารังแกลูกได้ แม่
เปรียบเป็นอาคารมั่นคงในจิตใจ เช่น โยมฝัน
ลูกทุกคนเป็นเฟอร์นิเจอร์ประดับบ้าน เป็นอาลัย
ทุกคน เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี ทรัพย์สมบัติ
จึงมั่นคงเหมือนโยมหมั้น “ตระกูลมั่นคงโรชค”
การตัวนี้หมายความว่า การกิจ กิจการงานใด ๆ
ให้มีขอบตอ้งโฉลกดี วันนี้เรามาพร้อมน้ำใจ
ส่งเสริมโยมฝัน อาตมาขอขมน้ำใจของญาติพี่น้อง
ทุกคน คือตอนที่โยมฝันไปอยู่โรงพยาบาล
ทุกคนมาพร้อมหน้าพร้อมตากัน จิตใจของ
คุณแม่ คุณย่า คุณยายก็ชื่นใจ แต่ละคนผลัด

กันมารับประทานอาหารกับคุณโยมฝันทุกวันความชื่นใจก็บังเกิดเป็นการต่ออายุมันขวัญยืนสืบต่อไป
ถึง ๑๐๐ ปี ด้วยกุศลบุญราศี ใครเป็นแม่ เป็นพ่อ มีลูกหลานหมั้นไปมาหาสู่พ่อแม่ก็ชื่นใจ ลูกหลาน
โปรดจำไว้ เมื่อแยกครอบครัวไปมีสามี ภรรยาแล้ว อย่าลืมไปหาพ่อแม่ ถึงวันว่างเมื่อไรต้องไปหาพ่อแม่
ถึงวันเกิดของลูกหลานอย่าลืมเอาของไปให้พ่อแม่รับประทาน อย่ากินเหล้า เมาศูรา เฮโลกันเข้าไฮเตล
ไม่เข้าเรื่อง ต้องไปหาพ่อแม่ของเราก่อน ถึงไม่มีอะไรไปฝาก แค่เห็นหน้าลูกหลานก็ชื่นใจแล้ว

อาตมาภาพขออนุโมทนากับลูกหลานของคุณโยมฝัน ที่มีสายสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
และพี่น้องทุกคนรักใคร่กันดีเหลือเกิน ไม่มีการทะเลาะวิวาทกัน รักใคร่กลมเกลียวกัน ปรีกษาปรองดองกัน
พี่สอนน้อง น้องก็เชื่อฟังพี่ เช่น โยมสมจิตร เป็นต้น เป็นที่เชื่อถือของน้อง อาตมาขออวยพรโยมฝัน
ให้มีอายุมันขวัญยืนตลอดไป

ในพิธีวันนี้ เรียกได้ว่าเป็นมงคลชีวิต ชีวิตของท่านผู้มีกตัญญูทเวที่รู้น้ำใจของพ่อ รู้น้ำใจของแม่
เรียกว่า กตเวที่ ท่านจะสมปรารถนาทุกประการ อาตมาภาพและคณะสงฆ์ในวันนี้ ขออ้ออิงคุณพระศรี
รัตนตรัย และบุญกุศลของท่านทั้งหลายที่บำเพ็ญมาในวันนี้และครั้งอดีต จงมาประมวลรวมลงที่คุณโยมฝัน
ในวันนี้ด้วย

ขอทุก ๆ ท่านที่มาบำเพ็ญกุศลได้ตั้งกัลยาณจิตอุทิศส่วนกุศลเทวดาพลีวันเกิด เทวดาของปู่ย่า
ตายาย บิดามารดา ขอให้ท่านมีอายุมันขวัญยืนสืบไป และพรนั้นจะได้กลับมาสู่ลูกหลาน และขอ
ทุก ๆ ท่านที่มาร่วมงานในวันนี้จงสวัสดิ์มีชัย เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ๔ ประการ มีอายุขอให้ยืนนาน
วรรโณผิวพรรณผ่องใส สุขัง ขอให้สุขภาพกายอนามยดีทุกท่าน โรคภัยไข้เจ็บที่มีอยู่ก็ขอให้หาย สิ่งทั้งหลาย
ที่คิดไว้ ณ บัดนี้ และจะคิดต่อไปในโอกาสหน้า จงบันดาลให้เกิดความสำเร็จแผ่ฉผล สมเจตจำนง
ความมุ่งมาดปรารถนาด้วยกันทุกรูป ทุกนาม เทอญ สาธุ ขอเจริญพร

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๔ หน้า ๘๙ - ๙๙
ถอดเทปโดย เสาวลักษณ์ ชันติติลภวงษา ๒๓ กันยายน ๒๕๓๓

จับหลัก

พระครูภาวนาวิสุทธิ

จับหลัก หมายถึง การหลับที่มีสติ อันเป็นคำพูดของคนสมัยเก่า หลับจะมีสติได้อย่างไร มีวิธีปฏิบัติดังนี้ หายใจเข้า หายใจหายใจออกยาว ๆ พองหนอ ยุบหนอ อย่าเคร่งในอุปาทานยึดมั่นให้มันเกินไป ทำอย่างสบายหายใจสบาย เตี้ยมันจะหลับมันจะเพลินแล้วมันจะเผลอ แล้วมันจะวูบลงไปสู่ภวังค์ จิตนั้นจะดิ่งลงไปไม่สัมผัสภายนอก พลิกกายก็ครั้งรู้หมด ตื่นตอนไหนรู้หมดเลย นี่หลับมีสติซึ่งคนโบราณท่านเรียกว่า “จับหลัก” ในสติปัฏฐาน ๔

อาตมาถามหลายคนใน ๑๐๐ คน จะได้สัก ๑๐ คน แต่ถ้าฝึกไปเรื่อย ๆ จะได้ผล หลับมีสติอย่างนี้เอง บางทีถ้าไปนอนไม่มีนาฬิกาไป จะต้องตื่นตี ๔ ถ้าเรานั่งจนชำนาญแล้วนะ เราก็นอน พองหนอ ยุบหนอ เรื่อยไป แล้วหลับมีสติตี ๔ จะสะดุ้งตื่นเลย แล้วคุณาฬิกาก็จะตรงเวลาพอดี

พระพุทธเจ้าสอนข้อนี้ พูดตามศัพท์ภาษาไทยก็ นอน ตื่นมีสติ หลับมีสติ ในพระไตรปิฎกมีบอกไว้ สติปัฏฐาน ๔ ในตอนที่อาตมาเริ่มฝึกกรรมฐานใหม่ ๆ อาตมาก็ยังไม่ทราบหลับจะมีสติได้อย่างไร ตื่นมีสติแน่ หลับผล็อยไปนี่ มันไม่เห็นมีสติอะไร แล้วทำไมพระพุทธเจ้าสอนว่าหลับต้องมีสติ ตื่นมีสติ หลับอย่างไร อาตมาก็ทำไปเรื่อย ๆ พระอาจารย์หลายรูปท่านก็บอกว่า หลับมีสติ ตื่นมีสติต่อเนื่อง เราก็มารู้ ท่านก็ไม่บอก เราหลับแบบไหน มีสติอย่างไร ที่นี้อาตมาทำเรื่อย ๆ เป็นเวลานาน ก็พองหนอ ยุบหนอ เฟ่งมากไม่หลับ ก็ทำอย่างนี้หลายวันแต่ก็กำหนดไปเรื่อย ๆ พองหนอ ยุบหนอ หายใจยาว ๆ ไปเรื่อย ๆ เอ...มันจะหลับแล้ว มันจะเพลินที่ฟังเสียงต่าง ๆ รู้บ้างไม่รู้บ้าง เผลอแว็บไม่รู้หลับไปตอนไหน จำไม่ได้ หนักเข้าเดินจงกรมบ้าง นั่งบ้าง ก็รวบรวมสติปัญญาไว้แล้วมานอนกำหนดไป

วันนั้นรู้ อ้อ! หลับมีสติเป็นอย่างนี้เอง ในตอนแรกได้ยินคนคุยกัน เราก็นอนกำหนดของเราไปเรื่อย ๆ แล้วก็ภาวนา พองหนอ ยุบหนอไป ได้ยินอะไรก็กำหนดไปเรื่อย ๆ กำหนดไปซักเพลิน หลับ ๆ ตื่น ๆ ได้ยินแว่ว ๆ ถึงได้ตั้งสติเข้าไว้แต่อย่าไปเฟ่งมาก ถ้าเฟ่งมากไม่หลับ ไม่ต้องเฟ่งมากหรือเฟ่งชัดเจนเกินไป ตั้งสติไว้อย่างเดียวก็หายใจไปเรื่อย ๆ ว่าพองหนอ ยุบหนอไปเรื่อย ๆ

สักประเดี๋ยวมันจะเผลอแว็บ พออุกก็จับได้เลย เหมือนเราขับรถลงสะพานวูบลงไป แล้วก็ทวารหูปิดไม่ได้ยินเสียง แต่ข้างในรู้หมด หลับมีสติอย่างนี้เอง แล้วที่นี้เราจะสังเกตตัวเราหลับนอน ๓ ชั่วโมง เหมือนนอนชั่วโมงเดียว ไวมาก เราจะพลิกตัวก็ครั้งรู้หมด รู้พลิกแบบไหน อย่างไรรู้หมด จะนอนตะแคงหรือนอนหงายนอนคว่ำ รู้หมดเลย พอถึงเวลาถึงสะดุ้งตื่นขึ้นมาตามเวลาเลย อ้อ! นี่หลับมีสติ อย่างนี้เอง

นอนมีสติ เราจะเห็นวินัยพระจะจำวัด ต้องปิดบังเสียให้ดี ปิดห้องหับเสียให้ดี ไม่งั้นมีอาบัติโทษ ข้อเท็จจริงก็หมายความว่าเตี้ยวประชาชนเขาจะเห็นนะ เอาศีลออกมาให้เขาดูก็ลำบาก ถ้าหลับมีสติ ศีลไม่ออก หลับมีสติ ตื่นมีสติ ขอให้ท่านฝึก ๆ ไป ได้ผลอย่างนี้ ในหลักบอกหลับมีสติ ตื่นมีสติ หลับมีสติ ได้อย่างไร หลับพลิกตัวก็ครั้งรู้หมด รู้ข้างใน ถ้าวิปัสสนาข้างในต้องรู้แน่ เผลอไปดิ่งพสุธา มีแต่สมาธิ

ไม่ใช่วิปัสสนาแน่ ต้องรู้ข้างในพร้อม ข้างนอกไม่รู้ อย่างที่ผลสมาบัติ นี่ข้างในรู้หมด ข้างนอกไม่รู้ อันนี้มัน ก็ขึ้นอยู่กับฝึก นอนที่โล่ง ๆ ก็ได้ จะพลิกตัวก็ครั้งรู้หมด แล้วใครจะเรียก คำเดียวต้องตื่นได้เลย มันจะบอก สตินี้สำคัญ

อย่างบางท่านทำได้หลับบนเก้าอี้ได้เลย หายใจยาว ๆ วางจิตไว้ที่ตรงคอ อยากจะหลับ วางจิตไว้ หลับเลย ถ้า่วงเหลือเกินก็วางจิตไว้ที่หน้าผาก แล้วกำหนดไป ไม่หลับดูหนังสือต่อไปได้ ลองดูได้ถ้าสมาธิดี จับจุดบัพถูกต้อง ๆ ถ้าเราอยากจะหลับหายใจยาว ๆ สงบจิตไว้ วางไว้ที่คอที่เรากลืนน้ำลาย หลับเลย บนเก้าอี้ก็ได้ ที่เรานั่งรถโงกไปทางนี้ ๆ ไม่มีสติ ถ้ามีสติดีในการหลับ รับรองถ้านั่งรถหรือนั่งเก้าอี้ ท่านจะ หลับเฉย ๆ ไม่โงกแน่นอน สติบอกพร้อม ถึง ๕ นาทีก็ตื่นทันที ดีกว่าไปนอนที่บ้านตั้งหลายชั่วโมง อันนี้มี คนทำได้หลายคน

บางที่เราเขียนหนังสืออยู่บนเก้าอี้จะพักผ่อน อยู่ที่ทำงานแล้วนั่งเขียนหนังสือเสร็จแล้วก็วาง ก็ค่อย ๆ นิ่งเก้าอี้ธรรมดา ๆ หายใจยาว ๆ พองหนอ ยุบหนอ แล้วอธิษฐานจิตว่า ข้าพเจ้าขอหลับ ๕ นาที สำรวมจิต ไว้ที่ลูกกระเดือกที่กลืนน้ำลาย ตั้งสติหายใจยาว ไม่เกินจิตใจหลับเลย แล้วมันจะวูบลงไป พอถึง ๕ นาที ตื่นตามธรรมดาแล้วสดชื่น แต่ต้องวางจุดให้มันถูก แต่ก่อนที่จะหลับได้นี้ ต้องฝึกมานานนะ ต้องฝึกเรื่อย ๆ ให้มันเข้าออกได้ ที่นี้ถ้า่วงเหลือเกินเราอยากจะอยู่ต่อไปโดยไม่่วง ตั้งสติไว้หน้าผากแล้วหายใจยาว ๆ ตั้งสติไว้ที่หน้าผากเดียวตาแข็ง สมาธิไว้ที่นี้ ดูหนังสือต่อไปได้เลย อีก ๑ ชั่วโมงแล้วค่อยนอน

ถ้าวันไหนฟุ้งซ่านมาก ไม่ใช่ไม่ตื่นนะ ตื่นนะ มันมีผลงานให้กำหนด แล้วก็ขอให้ท่านกำหนดเสีย ฟุ้งซ่านก็กำหนดตั้งอารมณ์ไว้ดี ๆ กำหนด ฟุ้งซ่านหนอ แล้วหายใจยาว ๆ ไม่ต้องไปพองยุบ วิธีแก้หายใจยาว ๆ ตามสบาย แล้วภาวนาในใจ ฟุ้งซ่านหนอ ๆ สักชั่วครู่หนึ่งท่านจะหายแน่นอน บางคนดูหนังสือปวดลูกตา อย่านำให้เขาเพ่งที่จุ่มก ต้องลงไปที่ห้องหายทุกราย บางทีปวดกระบอกตาดูหนังสือไม่ได้เลย ตาแดงร่นลงมา กำหนดที่ห้องมันก็จะว่องไวคล่องแคล่วขึ้น แล้วจะหายไปเอง

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑ หน้า ๑๒๖ - ๑๒๙

แยกรูป แยกนาม

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๒

ญาติโยมมาปฏิบัติฝึกหัดกาย วาจา ใจ เบื้องต้น ด้วยศีลอบรมให้มีสติประจำตน เพื่อให้เกิดผลสมาธิภาวนา และเกิดปัญญาญาณ ได้แก่ การเจริญวิปัสสนากรรมฐาน มีขั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์

สภาพความเป็นอยู่ของกายคือ รูป สภาพความรู้ของจิตซึ่งรู้เหตุการณ์ของชีวิตเรียกว่า อารมณ์ เป็นการผสมผสาน ให้เกิดผลงานในสติปัญญา ๔ มีกายานุปัสสนาสติปัญญา เป็นต้น

การสำรวมจิตใช้สติไปที่กายแล้วเราก็ภาวนา เคลื่อนย้ายโดยกาย จิตเป็นผู้สั่ง กายเป็นผู้เคลื่อนไหว สติระลึกลอยอยู่เสมอ สัมผัสปัญญาตัวอยู่ในขณะปัจจุบัน จิตของเราที่กระสับกระส่ายและฟุ้งซ่าน ก็จะสงบเข้าสู่แหล่งแห่งกาย เรียกว่า กายานุปัสสนา

ภายในก็แจ่มใส สติควบคุมจิตไว้ได้ กายจะเคลื่อนย้ายไปทางไหน ก็เต็มพร้อมไปด้วยศีล เพราะเรามีสติดี ความรู้ตัวก็ดี เคลื่อนย้ายอยู่ปัจจุบันขณะ ขณะเคลื่อนย้ายไปย้ายมาก็รู้ตัว

ความรู้ นั่นคือ ตัวสัมผัสปัญญา สัมผัสปัญญาด่วนคือ รู้ปัจจุบัน สติรู้ตอนขณะจะเคลื่อนจะย้าย รู้ตัวอยู่เรียกว่าสติ สัมผัสปัญญากำลังเคลื่อนก็รู้ว่าเคลื่อน จะย้ายก็รู้ว่าจะย้าย รู้ตัวไปควบคุมกับจิต เรียกว่า สติสัมผัสปัญญา

แล้วเรารู้เคลื่อนย้ายในสภาวะรูป รูปกาย คือ เรารู้ เคลื่อนไปทางไหนรู้หมด ในขณะกำหนดปัจจุบันนั้น ปัญญาคือ ความรู้ มันก็เกิดรู้จริงในอารมณ์ของเรา

ถ้าไม่มีอย่างนี้ ความรู้ที่เกิดขึ้นขณะนั้นก็รู้ไม่จริง รู้สิ่งที่เคลื่อนย้ายไปเฉย ๆ ขาดสติสัมผัสปัญญา เรียกว่าเรื่องธรรมดา นักปฏิบัติต้องกำหนดให้ละเอียด มีสติสัมผัสปัญญานี้ทำยาก ไม่ใช่ทำง่าย

แต่มันง่ายสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมบ่อย ๆ จะเคลื่อนย้ายก็ใช้สติอยู่เสมอ ใช้ความรู้คือ ตัวสัมผัสปัญญา ในการเคลื่อนย้ายให้ทันปัจจุบัน

ปัญญาคือ ความรู้ ก็เกิดมารู้ในอารมณ์ รู้แน่นอนโดยละเอียดว่า จิตจะเคลื่อนย้ายชั่วช้าประการใด เราจะรู้ตัวแจ้งชัด ละเอียดอ่อน เรียกว่า รู้สภาวะธรรม

การรู้อย่างนี้ต้องมีจิตละเอียด จิตละเอียดได้ต้องมีสมาธิจิต จับจุดอยู่ในการเคลื่อนย้ายของกาย จึงเรียกว่าสมาธิ

แต่สติไม่ย้ายไปที่ไหน อยู่ในอารมณ์จิตที่กายเคลื่อนย้าย ก็ตามไปตามอันดับ

คำว่า ตามไป นั้น เรียกว่า ตัวสัมผัสปัญญา รู้ตัวขณะตามจิต รู้ตัวย้ายเคลื่อน เหลียวซ้ายแลขวา จะคู่หรือจะเหยียด รู้พร้อมมูลบริบูรณ์ดี เรียกว่า รูป นาม

เคลื่อนเป็นรูป รูปมันเคลื่อน แต่จิตรู้เป็นตัวนาม ประกอบด้วยปัญญาญาณ รู้ละเอียดอ่อน
รู้มารยาท รู้ปัจจัยตั้ง รู้ขณะนั้น เรียกว่า ปัญญา

ปัญญาตัวนี้แปลว่า รอบรู้ในกองสังขาร เรียกว่า รู้ขั้น ๕ รูปนาม ประกอบด้วย รูป เวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ

ที่ประกอบด้วย ขั้น ๕ นั้นคือ รูป สักแต่ว่ารูป ก็เป็นรูปเคลื่อนย้าย แปรผันกลับลอกไม่คงที่
เรียกว่า รูป มันเสื่อมได้ มันเป็นสมมติขึ้นมาในรูปกาย โยกย้ายเคลื่อนคลอนได้ เรียกว่า สภาวะรูป

ส่วนเวทนาเล่าก็เป็นขั้นอันหนึ่ง ที่เรียกว่า เวทนาขั้น คำว่าเวทนาขั้นนี้ มันเกิดมาจากตัวเรา
บังคับบัญชาไม่ได้ เราอยากจะทำขั้นข้อที่ ๒ คือเวทนา นี้ต้องใช้สติสัมปชัญญะเช่นเดียวกัน ขั้นของรูป
รูปขั้นทั้งไป อย่าไปไขว่คว้าอยู่ในจุดรูปขั้น ต้องเคลื่อนย้ายมาอยู่ในจุดของเวทนา เรียกว่า เวทนาขั้น

เวทนาขั้นข้อนี้สำคัญมาก มีปวดเมื่อย เรียกว่า ทุกข์ภายในด้านกาย มันเกิดขึ้นกับตัวเรา มันก็
ต้องประกอบไปด้วยรูป เพราะสังขารทั้งหลายปรุงแต่ง มันเกิดเวทนาเช่นนี้ เราก็ต้องอาศัยสติไปอยู่ที่จิต
จับจุดเวทนา ลึกเข้าไปเวทนาในเวทนา สัมปชัญญะขณะรู้ว่าปวด สติบอกว่าเวทนา

ตัวสัมปชัญญะจะบอกว่า ปวดมากปวดน้อยประการใด นักปฏิบัติต้องจับจุดนี้ก่อน เรียกว่า
เวทนาขั้น ก็กำหนดที่ขั้นนั้นเกิดขึ้นแก่ตัวเรา

แต่ในขั้นนี้ เราจะแยกอย่างไรเล่า เราใช้สติไประลึกว่า อ้อ ! นี่คือเวทนา เราก็ใช้สตินี้ไปควบคุม
ดูเวทนาของจิต เอาจิตไปจับที่มันปวดที่มันเมื่อยอยู่ในจุดนั้น แล้วเราก็ใช้ตัวรู้ คือ การปรุงแต่ง มันก็เกิดขึ้น
ในเมื่อเกิดขึ้นเช่นนี้แล้ว เราก็กำหนดว่าปวดหนอ ๆ

หนอนี้รู้จิตให้มีสติ หนอตัวนี้สำคัญ ทำให้เรามีสติ ทำให้รู้ตัวเกิดขึ้น โดยไม่ฟุ้งซ่านในเรื่องเวทนา
ที่มันปวด และเราก็ตั้งสติต่อไป ปวดหนอ ๆ หายใจยาว ๆ ด้วย แล้วก็เอาจิตเกาะอยู่ที่เวทนาในภายนอก

เวทนาตัวใน คือรูป นาม ขั้น ๕ เป็นอารมณ์ ตัวเวทนาตัวในไม่มีอื่นไกล คือ รูปกับนามทั้งสิ้น
อยู่ในจุดนั้นทำไมเกิดรูปเกิดนาม ตอนเกิดสัมผัสและปรุงแต่ง มันเกิดขึ้นในเวทนา เวทนา ปวดหนอ ๆ

ปวดนี้เป็นกรรมอันหนึ่ง หรือเป็นอุปสรรคอันหนึ่งสำหรับผู้นั่งสมาธิ อาจจะไม่ทนต่อเหตุการณ์
ปวดได้ จึงต้องทน อดทน เราต้องฝึก เราต้องฝึใจเป็นอันดับต้น เพราะรู้ปฏิบัติ เพิ่งเข้ามาใหม่ ยังไม่เคย
ปฏิบัติ ต้องฝึใจก่อน

บางท่านไม่เคยนั่งพับเพียบนาน ไม่เคยนั่งสมาธิสองซั้่นนาน ถึงจะนั่งก็นั่งเปลี่ยนอิริยาบถ จึงไม่รู้จัก
ตัวกฎแห่งกรรม คือคำว่า “ปวด” ไม่รู้ ไม่เข้าใจ เพราะเราเปลี่ยนอิริยาบถอยู่เสมอ

นั่งนานเราก็ลุกเดิน เดินแล้วเมื่อยก็นั่ง นั่งเมื่อยเกินไปก็เอนหลังนอน เปลี่ยนโยกย้ายอย่างนี้
เราจะรู้ของจริงไม่ได้ เราจะรู้ได้เพียงของปลอม

บางครั้งปวดมาก โยมต้องศึกษาต้องเรียนขั้นนี้ให้สำเร็จ คือ เวทนาขั้น เพราะขั้นนี้เกิดขึ้นแก่
ตัวเราแล้ว คือ เวทนา ไม่สบายบังคับไม่ได้ ทนต่อเหตุการณ์นี้ไม่ได้

ต้องฝืนต้องใช้สติไปพิจารณา เกิดความรู้ว่าปวดขนาดไหน ปวดอย่างไรแล้วก็ภาวนากำหนดตั้งสติไว้เอาจิตเข้าไปจับ ตูการปวด เคลื่อนย้ายของเวทนา เดียวก็ซา เดียวก็สร้าง จับมันได้ว่าบังคับมันไม่ได้ มีความเข้าใจในขั้นนี้ เรียกว่า เวทนาในเวทนา

คำว่า ในเวทนานี้ จะอธิบายให้โยมฟังง่าย ๆ คือ ในจิต จิตไปเกาะเวทนา รู้สภาพเวทนาเป็นอยู่ อย่างนี้ แล้วก็แจ้งในขั้นนี้ มันก็เกิดขึ้นโดยสังขารปรุงแต่ง แล้วก็เสื่อมโดยสภาพของมัน แล้วก็แปรปรวนเปลี่ยนแปลง ความปวดนั้นก็เคลื่อนย้าย เราก็จับในเวทนาได้ว่า อ้อ ! ในเวทนานี้ มันปวดขนาดนี้

เรารู้ตัวอย่างนี้ เราเข้าใจอย่างนี้ เราก็มึปัญญาญาณเกิดขึ้น รู้ข้อคิดในอารมณ์ของเวทนาว่า ปวดอย่างนี้ คนอื่นไม่ปวดอย่างเรา เพราะปวดคนละคน เราจะรู้ของคนอื่นก็ยาก เราต้องรู้ตัวอย่างนี้ พอรู้ได้แล้ว เราก็กำหนดเวทนา จิตก็คล่องแคล่ว สมาธิเกิด

ในเมื่อสมาธิเกิดด้วยสังขารปรุงแต่ง ความเบาที่เกิดขึ้นในสภาวะธรรม เรียกว่า เคลื่อนย้าย และเคลื่อนจากปวดสูงเต็มที่แล้ว มันก็เคลื่อนย้ายลง ยุบลง ๆ แผ่สยบเราแล้ว

เมื่อทุกขเวทนาแผ่เราแล้ว เราจะรู้เวทนาตัวใน คือ รู้ทันเวทนาตัวใน เรียกว่า รู้ทันรูป นาม ตัวใน เรียกว่า รู้ทันปัจจุบัน ในเมื่อทันปัจจุบันเช่นนี้แล้ว ญาณก็เกิด คือ ปัญญา สามารถจะรอบรู้ในกองสังขาร ในการปรุงแต่งได้

จิตก็แยกออกมา รูปก็แยกออกไป เพราะอาศัยกันอยู่ มันถึงได้ปวดหนัก พอแยกได้เมื่อใด พระไตรลักษณ์แจ้งชัด คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา หากความเที่ยงแท้แน่นอนไม่ได้หนอ เวทนาเอ๋ย เวทนานั้นก็เสื่อมชำระยุติแค่นั้น

เวทนานี้มันปวดลึกซึ้ง มันปวดในกระดูก แต่เราก็ไม่รู้มัน เพราะเราไม่เอาจิตไปเกาะ กลับไปเคลื่อนย้ายมัน ไปเดิน ไปนั่ง ไปนอน ไปเปลี่ยนอิริยาบถ ไปนั่งขมวิวแล้วก็ชื่นใจ ตัวเวทนานั้นมันต้องสู้กับเราต่อไป เพราะเราจับมันไม่ได้ เรารู้เท่าไม่ถึงการณ์ของมัน เราก็มไม่สามารถจะทราบว่ เวทนาของเรา เป็นประการใด เพียงรู้เวทนาในเปลือกของมันว่า ปวด

แต่รู้ภายในก็เรียกว่า รู้ด้วยปัญญา รอบรู้ในกองสังขาร เข้าใจสังขารของเราดี เข้าใจว่าเป็นสภาพอย่างนี้ด้วยกันทุกคน ไม่มีอื่นใดมาปะปนระคนกัน อารมณ์เราก็เข้าสู่ สภาวะเอกัคคตา ในเวทนาสมาธิ ปัญญาเกิดรอบรู้ในกองสังขาร ไม่เที่ยงหนอ อย่าไปพะเน้าพะนอมมันเลย

เวทนาในเวทนานี้ไม่มีอะไรดีเลย มีแต่เกาะเกี่ยวเกี่ยวพันในสันดานสืบเนื่อง มันก็ปรุงแต่งให้เราปวด ปรุงแต่งให้เราเจ็บ ปรุงแต่งให้เรากระหาย ปรุงแต่งให้เราเหนื่อย ปรุงแต่งให้เราเมื่อย ตลอดจนรายการ

ปวดเมื่อยไม่ต้องแก้ มันไม่หาย แต่เรารู้เท่าทันเวทนาได้ เวทนาในเวทนา เราก็มแยกจิตออกเป็น ส่วนหนึ่ง เอารูปออกมาอีกส่วนหนึ่ง นามธรรม รูปธรรมก็แยกกัน เรียกว่า แยกสังขารเวทนาออก เรียกว่า รู้ในเวทนา

เวทนาตัวบอกคือ รูป แยกจิตออก จิตไม่ไปเกาะในเวทนา จิตก็ไม่ปวดกับมัน จิตแยกออกมา เพลิดเพลินด้วยสมาธิ ปัญญา ภาวนาเกิดขึ้น เวทนาที่ปวดนั้นมันก็จวบวบหายไป เพราะเหตุใดหรือ

ตอบให้โยมฟัง ถ้ารู้เท่าทันเวทนาเมื่อใด ปัญญาเกิด จิตไม่ไปเกาะ ไม่มีอุปาทานยึดมั่น ก็รู้ของจริงตามสภาพความเป็นอยู่ สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ อนิจจัง มั่นไม่เที่ยงมั่นจึงเป็นทุกข์ ทุกข์มีแต่ทุกข์อยู่ในจิตใจ จิตมันไปเกาะทุกข์ ไปเกาะที่เวทนา เลยเวทนาเกิดขึ้น ไม่หายอย่างนี้

นักปฏิบัติต้องมีความเข้าใจข้อนี้ด้วย ถ้าไม่เข้าใจจริงกำหนดไม่หาย เลิกเลย แล้วก็เคลื่อนย้ายไปนั่งไปนอน ไปคุยกัน รับรองโยมจะไม่พบพระไตรลักษณ์ ไม่พบอนิจจัง ทุกข์ อนัตตา เลยเห็นเป็นของจริงที่ไม่แน่นอน ของที่ไม่แน่นอนกลับเห็นเป็นของแน่นอน

เหมือนเรามีแว่นตาที่เป็นสี มองไม่เห็นของจริง หญ้าแห้ง ๆ เห็นเขียว ๆ พอเอาแว่นสีออกจะมองเห็นว่าหญ้านั้นมันแห้ง ไม่เป็นสีเขียวแต่ประการใด นี่ก็เปรียบเทียบเช่นเดียวกัน

การรู้ของจริงนั้นต้องรู้ในเวทนา ไม่ใช่รู้เพียงปวด ไม่ใช่รู้เพียงเมื่อย ไม่ใช่รู้เพียงแต่ว่าเกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป ในวิชาการต้องรู้ว่าเกิดอย่างไร เกิดขึ้นกับตัวเองอย่างไร เคลื่อนย้ายอย่างไร

เวทนาเกิดจากไหน ก็เกิดจากของไม่เที่ยง คืออนิจจัง จิตมันไปเกาะที่เจ็บ จิตเกาะที่ปวดท้อง จิตไปเกาะที่ปวดศีรษะ จิตเกาะที่หัวใจเป็นโรคหัวใจ

เราเข้าใจอย่างนี้ สิ่งทั้งหลายเลยเกาะกันแน่นเลย จิตก็อุปาทานยึดแน่น ท่านจะไม่พบของจริงคือ พระไตรลักษณ์ จึงแยกเวทนาออกจากจิตไม่ได้ เพราะมันมีรูปบังเกิดสมส่วนควรกัน ในสังขารปรุงแต่งมันจึงปวดหนัก และเราไม่ไปเพลิดเพลีน

ยกตัวอย่างให้โยมฟัง จิตไม่ไปเพลีนที่เวทนา จิตกลับเพลีนที่เราพูดคุยกัน จิตไปเพลีนที่ไปดูอะไรต่าง ๆ ที่เราเรียกว่าลืมนปวด ลืมเมื่อยนั่นเอง ลืมไปหมด นี่มันแยกออกไปได้

เพียงแต่จิตรู้เท่าทันของเวทนาที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แปรปรวน ดับไป โดยสังขารปรุงแต่ง แล้วก็เกิดอนัตตา ความไม่แน่นอน เป็นอย่างนี้แหละหนอ

จิตที่ไปเกาะนั้นมันก็ลอยออกมาไม่ไปเกาะเวทนาต่อไป ความเมื่อยปวดนั้นก็หายวับไปกับตา ด้วยสังขารที่ปรุงแต่ง มันก็เกิดขึ้นเป็นอนิจจัง ทุกข์ อนัตตา จิตของเราก็เข้าสู่ภาวณา จิตก็เข้าสู่ปัญญาญาณ เรียกว่า แยกรูปแยกนามได้

แยกชั้นแต่ละชั้นออกเป็นส่วน เรียกว่า เวทนาชั้น จะ เป็นความสุข ความทุกข์ ความดีใจ ความเสียใจ อัญญารมณ อัญญารมณ หรือจะเป็นโทมัสสัง โสมนัสสัง เกิดขึ้นในทุกข์ ทุกข์อยู่ประจำ หรือทุกข์จรเข้ามา จิตมันก็แยก ไม่เกาะ

จิตมันเหมาะเจาะอยู่ในรูปนาม ไหนเลยละทุกข์จรจะเข้ามาหาเราได้ ทุกข์ประจำมันก็ออกไป แล้วเราจะไปทุกข์มันเรื่องอะไร มันจะบอกเราด้วยปัญญา แปลว่า ครอบรู้ในกองการสังขาร เมื่อปรุงแต่งเกิดขึ้นเราไม่ติดที่ปรุงแต่ง

สังขารมันเกิดขึ้นมันเป็นธรรมชาติของมัน ต้องปรุงแต่ง ห้ามไม่ได้ มันจึงปวดรวดร้าวทั่วสภนกายเหมือนโยมเป็นไข้ แยกเวทนาออก ไข่มันร้อน ปวดศีรษะเป็นกำลัง จิตก็มีอุปาทานยึดในปวดนั้น แยกออกมาเป็นส่วน

รูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์เมื่อใด โยมจะไม่มีจิตเป็นไข ใจไม่เป็นไข แต่เป็นไขเฉพาะสังขารที่มัน
ปรุงแต่งอยู่เสมอ แต่จิตก็แยกออกมา เรียกว่า นามธรรม

สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นนั้น เรียกว่า ตัวปัญญา สามารถจะรอบรู้ในกองการสังขารได้ชัดเจน

รู้ของจริงต้องรู้สภาพความเป็นจริงของสังขารที่เกิดขึ้นตามสภาวะ โดยสี โดยสัมฐาน โดยอาการ
ของมันอย่างนี้แล้วถึงจะเรียกว่า รู้จริง รู้ว่ามันปวดอย่างไร รู้จริงขึ้นมาด้วยตนเอง ตามศัพท์นี้เรียกว่า
“ปัจจัยตั้ง” รู้ได้เฉพาะตนของตนเองเท่านั้น คนอื่นเขาไม่รู้ คนอื่นเขาไม่เข้าใจ

แต่ปัญญาในหลักกรรมฐานนี้ ต้องจับจุดปัญญาได้ แยกเวทนาได้ เอาเวทนาไปฝากไว้ก่อน
เอาจิตใจเราไปทำงานอื่นเสียก่อน สบายใจ เพราะเวทนาไม่มาเกี่ยวพันกับสังขาร ไหนเลยละจิตจะไป
พัวพันให้ปวดต่อไป

เพราะฉะนั้นต้องอาศัยสมาธิภาวนา รู้ว่าสังขารไม่เที่ยงทนอ เราไม่พะเน้าพะนอสังขารมัน สังขาร
มันก็ปรุง เกิดสัมผัสเกิดบัญญัติว่า ปวดจังเลย ไม่ทราบเจ็บหนักเจ็บเบาประการใด

ท่านเรียกว่า มายา เกิดขึ้นคือ ของปลอม ของปลอมเรียกว่า มารยาสาโลย แต่ของจริงไม่ใช่มายา
เป็นของจริงแจ้งโดยปัจจัยตั้ง รูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์

การปวดหนักก็กลายเป็นเบาเพราะจิตไม่ไปเกาะ ถ้าจิตไปเกาะมากมันก็ปวดมาก จิตเกาะน้อย
มันก็ปวดน้อย ถ้าจิตไม่เกาะเกี่ยวมัน ไหนเลยละจะปวดได้ อันนี้มันปลายนแล้ว

แต่วิธีฝึก วิธีปฏิบัติต้องเอาสมาธิเข้าขั้นเวทนา เอาจิตจับจุดให้เป็นสมาธิ ปัญญาก็เกิดในขั้นเวทนา
คือ รู้จริง รู้ทุกสิ่งแปรปรวน รู้โดยสี โดยสัมฐาน โดยอาการของมัน ในเวทนานั้นก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วก็ดับไป

เวทนาจึงหายวับไปกับตา กลับชุ่มซ่า เวทนาจับจิตที่อยู่คู่กันจะหายจากกันไป โดยแยกออกไปเป็น
สัดส่วน จึงรู้ว่าควร ไม่ควร เหมาะสมประการใด

ไม่ใช่ปวดแล้วก็เลิก แล้วก็พลิกไปพลิกมา อย่างนี้จะไม่พบของจริง แต่โยมใหม่ ๆ ค่อยเป็นค่อยไปนะ
ทำ ๕ นาที ๑๐ นาที ค่อย ๆ เรียนรู้ เล็ก ๆ น้อย ๆ ค่อยเก็บเล็กผสมน้อยไป จึงต้องมีเวทนาทุกคน

อาตมาก็เป็น ไม่ใช่ไม่เป็น บัดนี้ปวดใหม่ ปวด! ปวดมากหรือน้อย โยมรู้ไหม โยมก็ไม่รู้ ใครเป็นผู้รู้
ใครเป็นเจ้าของก็รู้ว่ามันปวด แต่เจ้าของไม่สนใจกับมัน แยกมันอยู่เสีย จิตก็ไม่เกาะเท่านี้เอง กลายเป็น
เวทนาในเวทนา แก้ปัญหาจากเวทนาปวดเมื่อย

ยกตัวอย่าง โยมเป็นโรคปวดขา โยมก็เกาะเกี่ยวกันด้วยการกำหนด ปวดขาหนอ ปวดขาหนอ
พอสมาธิเกิดขึ้นจากการภาวนา เรียกว่า เกาะจับจุด

สมาธิแปลว่าอะไร สมาธิแปลว่า จับจุดเดียว แต่งกายแต่งตัวอยู่ในชุดเดียว เรียกว่าสมาธิ
โยมกำลังทำงานไม่ข้องเกี่ยวกับใคร ถือว่าทำงานด้วยสมาธิ จิตไม่วอกแวก จิตไม่ส่งไปที่อื่นแต่ประการใด
เรียกว่า เวทนาสมาธิ เกิดสมาธิมันก็เกิดแจ้งจิตใจ จิตสงบลงที่สมาธิ ในภาวนาของเวทนา ชั้น ๕ ในรูป
เวทนานี้ มันก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แปรปรวน วูบหายไป เวทนาตัวหนักก็เบาลงไป

ใจก็ใสสะอาดในภายใน โยมจะเห็นชัด นี่แหละตัวนิจจิง ไม่แน่นอน ปวดเดียวกับปวดอีก ไม่ใช่ว่า
ดิฉันนั่งสมาธิได้ดีแล้วเจ้าข้า ได้ญาณสูง นั่งที่ไรไม่เคยปวดเมื่อยเลย ไม่จริง! ทุกสิ่งมากหรือน้อย ต้องเป็น
ทุกคน ต้องประสบขั้น ๕ ทุกคน

รูปก็อยู่ตามรูป เวทนาขั้นปนกันในรูปแบบ แต่แยกออกมา เรียกว่า ขั้นหนึ่ง เวทนาขั้น สัญญาขั้น
วิญญาณขั้น สังขารขั้น รวมเรียกเป็นหนึ่งว่า นามกับรูป

เวทนาจึงเป็นเวทนา นามรูปปวด สัญญาความจำ จำได้หมายรู้ เรามีความจำในขั้น สัญญา
มีสมาธิภาวนาแล้ว จำแม่นยำไม่ลืม จำจุดดัดในปัญญา จำอะไรหรือ จำรูป จำนาม จำขั้น ๕ ได้

นามธรรมเป็นสมาธิในสัญญา ในสมาธิภาวนามันจะจำไม่ลืม ไปจำเอาตอนจิตเป็นทุกข์ ตาย
ขณะนั้น โยมไปนรก ถ้าไปจำตอนมีสุขไปเจอปนตอนนั้น โยมตายไปสวรรค์ สุขดี ปฏิบัติทุกขะ จุดนี้เป็นจุด
สำคัญ มีความหมายในเวทนานี้

สัญญาจำเวทนาได้ใหม่ ต้องจำได้ ถ้าเราเคยปวดเคยทำ โอ๊ย! จำได้ ปวดขาอีกแล้ว ตามเดิม มันก็
จำตัวสัญญาบอกให้จำ แต่เราขาดสติสัมปชัญญะ

นี่อะไรโยม “สัญญา” ความจำได้หมายรู้ ได้มาจากไหน สัญญาขั้น ขั้นตัวนี้มันคง มีสมาธิ
ลงตัวของฌานภาวนา ประกอบไปด้วยสติสัมปชัญญะ แยกรูป แยกนามได้ ไม่ปนกัน

คนที่อารมณ์ดีจิตมั่นคง คนที่มีอารมณ์เยือกเย็นเป็นบัณฑิต จิตมั่นคง สัญญาก็ไม่ขาด สัญญา
เกิดความจำ สัญญาฝึกอยู่ในเทป คือ จิตสำนึก สมัญญา เรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ข้อสามนี้ สำหรับบันทึกจิต จิตเป็นธรรมชาติคิดอ่านอารมณ์ รับรู้
อารมณ์ไว้ได้เวลานานเหมือนเทปบันทึกเสียงไว้นาน มาเปิดเมื่อใดไหลออกมาเมื่อนั้น สัญญาความจำได้
หมายรู้ มันเป็นกิจอันหนึ่ง เป็นสัญญาตักซึ่ง นี้จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

จิตพุ่งชานเป็นธรรมชาติของจิต ต้องผันแปร แต่อารมณ์ที่จำได้ มันเกี่ยวเนื่องกับสัญญาขั้น
เป็นขั้นที่จำได้แม่นยำ ต้องประกอบด้วยสติ ประกอบไปด้วยสัมปชัญญะ สติมา ลัมปะชานโน ไหลออกมา
ในสังขาร ในสัญญาขั้น

สติสัมปชัญญะได้จากไหน ได้มาจากการกำหนด กำหนดได้จากไหน ได้จากการเจริญสติปัฏฐาน ๔

เดิน ยืน นั่ง นอน ได้มาจากไหน ได้มาจาก อินทรีย์ หน้าที่การงานรับผิดชอบ ตา เห็นรูปกำหนด
หู ได้ยินเสียงกำหนด จมูก ได้กลิ่นตั้งสติไว้ด้วยการกำหนด เพื่อสัญญาความจำ เป็นสมาธิภาวนาเกี่ยวโยง

ความจำมี ๒ อย่าง จำฝ่ายดี จำฝ่ายชั่ว จำเอาตัวไม่รอด จำด้วยราคะ จำด้วยโทสะ จำด้วยโมหะ
จำได้แม่นยำ ทำไมถึงจำด้วยโทสะ เพราะเมื่อวานขึ้นต่อยกันมา เมื่อปีกลายตีกันหัวแตก จำได้ใหม่ ได้อะไร
เป็นตัวจำ ตัวสัญญาจำ

นี่แหละจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน อารมณ์จิต มีสัญญาจำ ๒ ประการ จำดี จำชั่ว จำชั่วไว้เป็น
โรคประสาท จำดีไว้ในสมอง ปัญญาดี จิตใจส่องใสในทางดี

จำทางชั่วไว้ จิตใจเป็นอกุศลตลอดไป มันลืมนไปแล้ว เห็นคนนี่มานั่ง พอเห็นปั๊บพลุ่งขึ้นทันที ความจำเก่าสัญญาขึ้นมา อ้อ ! เมื่อ ๓ ปี คนนี้ทะเลาะกับเรา มันจำที่ไม่ดีนะ เพราะเหตุใด เพราะแยกรูป แยกนามไม่ออก แยกความชั่ว แยกความดีไม่ออกจากกัน ไปผสมกัน เจอชั่วก็จำได้ เจอดีก็จำได้

เหมือนคนมาทำบุญ ละบาปไม่ได้ เหมือนมาบวชกัน ละชั่วไม่ได้ เอาดีได้อย่างไร มันจำแต่ชั่ว ดีไม่ค่อยจำ นี่เรียกว่าสัญญาอันหนึ่ง

ถ้ามาเจริญวิปัสสนากรรมฐานแล้ว แยกรูป แยกนามได้ แยกชั่วมันก็ออกจากกันได้ แยกเอาชั่วทิ้ง เอาดีไว้ แยกเอากุศลเอาไว้ เอาอกุศลออก แยกโลภะ แยกโทสะ แยกโมหะ

แยกตรงไหน ตาเห็นรูป ชอบไหม ชอบเป็นโลภะ ไม่ชอบเป็นโทสะ จำได้แม่น ตากับรูปเป็นคนละ อันกัน รูปกับตา อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม พอแยกออกจากกันแล้ว มันก็ออกไป ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันก็สลัดปีดับลงไป

มาสร้างบุญกุศล ทำไมเอาบาปติดมาเล่า มาสร้างความดี ทำไมเอาชั่วติดมาเล่า มาเป็นมนุษย์ ทำไมเอาสิ่งติดกันมาเล่า เสียใจสำหรับผู้ปฏิบัติกรรมฐานนะ ไม่น่าเลย

ท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย รูปนามชั้น ๕ เป็นอารมณ์ เสียงหนอ เขาตำเรา เราจำได้ เอามาไว้ในใจ ไม่กำหนดเสียงหนอ จำเอาเสียงตำมาไว้ในใจ เลยก็กลุ่มอกกุ่มใจ

นี่แหละกฎแห่งกรรมนะ หนีไปไหนจะเห็นคนดำ คนว่า มีที่ไหน แยกรูป แยกนามเสียเถิด จะได้ ประเสริฐเป็นพระ ใจประเสริฐแล้ว จะได้ไม่จำที่ชั่ว ที่อยู่ในตัวเราบันทึกเก็บไว้เสียเต็มเปา เต็มกระเป่าเลย

แยกรูปไม่ออก แยกนามไม่ออก จิตก็เป็นอกุศลกรรม ตอบได้ดังที่ได้ชี้แจงแสดงมา ณ บัดนี้

ขออนุโมทนาส่วนกุศลไว้แก่ผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน ขอโปรดจงแยกรูป แยกนาม แยกความชั่ว แยกความดีออกจากกัน อย่าไปปนกันอย่างนั้น มันทำให้สับสนอลหม่าน...ทั้งดีทั้งชั่วปนกัน เลยก้ทะเล้ง ตึงตึงตึงที่กล่าวมา

ไม่กำหนดเสียงหนอ ไม่กำหนดรูปหนอ เห็นหนอไม่กำหนด กลิ่นเหม็นก็ไม่กำหนดไว้ในใจ เลยกคนนั้น ก็เป็นบาปติดตัวไป ไม่ต้องไปหาวัดอื่นต่อไปแล้ว ไปวัดของเรา วัดกาย วัดวาจา วัดใจ วัดนอก วัดใน ในสติปัญญา ๔ ดังที่ได้ชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลาแล้ว ด้วยประการฉะนี้

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๔ หน้า ๒๐๓ - ๒๑๗

สติปัญญาญาณภาคปฏิบัติ

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๔ พฤษภาคม ๒๕๓๒

การบำเพ็ญจิตตภาวนาตามแนวทางสติปัญญาญาณ ๔ ของพระพุทธเจ้าของเรา วิธีปฏิบัติเบื้องต้นต้องยึดแนวหลักสติเป็นตัวสำคัญ

สติปัญญาญาณ ๔ มีอยู่ ๔ ข้อ สำหรับผู้ปฏิบัติธรรมใหม่ จงท่องความหมายนี้ไว้ก่อน

ข้อที่ ๑ กายานุปัสสนาสติปัญญาญาณ แปลตามศัพท์ว่า พิจารณากายในกาย นี้สักแต่ว่ากาย ไม่มีตัวตน บุคคลเราเขา แต่โดยวิธีปฏิบัติแล้ว ให้เอาสติ เอาจิตเพ่งดูกาย ยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้าย แลขวา จะคู้แขนเหยียดขาต้องติดตามดู คือใช้สตินี้เอง ดูร่างกายสังขารของเรา อันนี้เรารู้ไว้เป็นเบื้องต้นก่อน สำหรับข้อหนึ่ง

ข้อที่ ๒ เวทนานุปัสสนาสติปัญญาญาณ การพิจารณาเวทนาในเวทนา เป็นสภาพที่ทนอยู่ไม่ได้ บัญชาการไม่ได้ ต้องเป็นตามสภาพนี้ และเป็นไปตามธรรมชาติเหล่านี้ เวทนามีอยู่ ๓ ประการด้วยกัน ได้แก่ สุขเวทนา ทุกขเวทนา และอุเบกขาเวทนา

ทั้งสามประการนี้ จุดมุ่งหมายก็ต้องการจะให้สติไปพิจารณาเวทนานั้น ๆ เช่น ฝ่ายสุข ก็มีทั้งสุขกาย สุขใจ อันนี้เรียกว่า สุขเวทนา แล้วก็ทุกข์กายทุกข์ใจ หรือจะว่าทุกข์ทางด้านกายและใจก็ได้ เรียกว่า ทุกขเวทนา อุเบกขาเวทนา ก็คือ ไม่สุขไม่ทุกข์ จิตใจมักจะเลื่อนลอยหาที่เกาะไม่ได้ เรียกว่า อุเบกขาเวทนา

วิธีปฏิบัติต้องใช้สติกำหนด คือตั้งสติระลึกไว้ ดีใจก็ให้กำหนด กำหนดอย่างไรหรือ กำหนดที่ลึ้นปี หายใจยาว ๆ จากจมูกถึงสะดือให้ได้ หายใจขึ้นลงยาว ๆ กำหนดว่า ดีใจหนอ ดีใจหนอ

ทำไมต้องปฏิบัติเช่นนี้เล่า เพราะความดีใจและสุขกายสุขใจนั้น เดียวกันทุกข์อีก สุขเจือปนด้วยความทุกข์อย่างนี้ เพื่อความไม่ประมาทในชีวิตของเรา จะต้องรู้ล่วงหน้า รู้ปัจจุบันด้วยการกำหนด จึงต้องกำหนดที่ลึ้นปี

บางคนบอก กำหนดที่หัวใจ ลูกที่ไหน หัวใจอยู่ที่ไหนประการใด อันนี้ผู้ปฏิบัติยังไม่ต้องรับรู้ วิชาการทิ้งให้หมด ปฏิบัติตรงนี้ให้ได้

ลึ้นปีเป็นชั่วแอมเตอร์ ขาร์จไฟฟ้าเข้าหม้อทุกคนไปแปรธาตุ การปฏิบัติไม่ใช่การวิจัย ไม่ใช่ประเมินผล แต่เป็นการให้ฝึกขึ้นมาเองโดยปกติธรรมดานี้แหละ ให้มันใสสะอาด รู้จริงรู้จัง รู้ปัจจัยตั้ง เวทิตัพโพ ญาณอุทธี ให้รู้ขึ้นมาเอง

คำว่ารู้งเองนี้ทำยาก รู้อวิชาการทำงาน อ่านหนังสือท่องได้ก็ได้ แต่รู้งเองให้ใสสะอาดขึ้นมา รู้งยาก ทำไม่รู้งได้งายต้องปฏิบัติขึ้นมา ดีใจ เสียใจ มีความสุขกายสุขใจ อย่าประมาทเล่นเล่อนัก เราต้องตั้งสติ ทุกอิริยาบถตามกำหนด

การกำหนดจิตนี้หมายความว่า ให้ตั้งสติ เป็นวิธีปฏิบัติ สัมผัสปัญญะมีความรู้ตัวอยู่ตลอดปัจจุบัน อย่างนี้เป็นต้น อดีตไม่เอา อนาคตไม่เอา ให้เอาปัจจุบันที่มันเกิดขึ้น ให้ปฏิบัติอย่างนี้ โดยข้อปฏิบัติงาย ๆ

ถ้าเสียใจ มีความทุกข์ใจ มันอยู่ในข้อนี้ จึงต้องกำหนดที่ลึ้นปี เสียใจหนอ ๆ หายใจลึก ๆ ยาว ๆ เสียใจเรื่องอะไร เป็นการป้อนข้อมูลไว้ให้ถูกต้อง

สตินี้ระลึกได้ หมายถึง ตัวแรงงาน หาเหตุที่มาของทุกข์ ตัวสัมผัสปัญญะเป็นตัวบอกให้รู้ ให้มีความเข้าใจเรียกว่า ปัญญา รู้อำนาจเหตุการณที่เกดขึ้นปัจจุบันนั่นเอง คนเราจึงต้องกำหนดที่เวหนานี้

ปวดเมื่อยเป็นเวทนาทางกาย แต่จิตไปเกาะ อุปาทานยึดมั่น ก็ปวดใจไปด้วย เช่นเราเสียใจ ร่างกายไม่ดี สุขภาพไม่ดี เป็นโรคภัยไข้เจ็บ จิตมันก็เกาะที่เจ็บนั้น จึงต้องให้กำหนดด้วยความไม่ประมาท เป็นวิธีฝึกปฏิบัติก็กำหนดเวหนานี้

ปวดหัวเข่าที่ไหนก็ตามต้องตามกำหนด กำหนดเป็นตัวปฏิบัติเป็นตัวระลึก เอาจิตไปสู่จุดนั้น เป็นอุปาทานยึดมั่นก่อน เพราะเราจะก้าวขึ้นบันไดก็ต้องเกาะยึด เราจะก้าวต่อไปก็ต้องปล่อย นี่อุปาทาน ถ้าใหม่ ๆ นี้เรียกว่า สมณะ สมณะยึดก่อนแล้วปล่อยไปก็เป็นวิปัสสนา เป็นต้น เราจะทราบความจริงถึงจะเป็นวิปัสสนาขึ้นมาต่อภายหลัง

เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติต้องเข้าใจอย่างนี้ ต้องกำหนด ส่วนใหญ่ไม่กำหนดกัน จึงไม่รู้เรื่องรู้อาอย่างนี้ เป็นต้น มีความสุขทางไหนก็ตาม เดี่ยวจะทุกข์อีก นี่มันแก้ไม่ได้เพราะอย่างนี้

เกิดที่ไหนต้องแก้ที่นั่น ไม่ใช่ไปแก้ที่อื่น หาเหตุที่มาของมัน คือ สติ สติเป็นตัวกำหนด เป็นตัวหาเหตุ เป็นตัวแจ้งเบียด บอกให้รู้ถึงเหตุผล ตัวสัมผัสปัญญะรู้ทั่ว รู้นอก รู้นใน นั่นแหละคือตัวปัญหา ความรู้มันเกิดขึ้น

ตัวสมาธิ หมายความว่า จับจุดนั้นให้ได้ เช่น เวทนา ปวดเมื่อย เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติมาก จึงต้องให้กำหนด ไม่ใช่ว่ากำหนดแล้วมันจะหายปวดก็หาไม่ได้ ต้องการจะใช้สติไปควบคุมจิตที่มันปวด

เพราะปวดนี้เราคอยยึดมั่น จิตก็ไปปวดด้วย เลยก็กลับกสลายให้เกิดทุกข์ใจขึ้นมา เพราะอุปาทานไปยึดขึ้นมาอย่างนี้ เป็นต้น จุดมุ่งหมายก็ต้องการให้เอาสติไปดู ไปควบคุมจิตว่ามันปวดมากแค่ไหน ประการใด

อุเบกขาเวทนา ไม่สุขไม่ทุกข์ ใจก็ลอยหาที่เกาะไม่ได้ ใจลอยเหม่อมองไปแล้ว เห็นคนเป็นสองคนไป จึงต้องกำหนดอุเบกขาเวทนา กำหนดที่ไหน กำหนดที่ลึ้นปี หายใจยาว ๆ ลึก ๆ สบาย ๆ แล้ว ก็ตั้งสติระลึกก่อน กำหนดรู้หนอ รู้หนอ รู้หนอ

ถ้าเราสร้างคอมพิวเตอร์ขึ้นมาได้ครบ ป้อนข้อมูลเข้าไป รู้หนอ ๆ เดี่ยวสติรวมยึดมั่นในจิต จิตก็แจ่มใส ความทุกข์นั้นก็หายไป

อุเบกขาเวทนา ไม่สุขไม่ทุกข์ ส่วนใหญ่จะประมาทพลาดพลั้ง จึงต้องพยายามมีสติกำหนดทุกอิริยาบถดังที่กล่าวนี้

ข้อที่ ๓ จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน การพิจารณาจิตในจิต ต้องท่องให้ได้ ทำไมเรียก จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ฐานของจิตต้องยึดในฐานที่หนึ่ง จิตเป็นธรรมชาติที่คิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้เหมือนเทพบันทึกลงเสียง จิตเกิดที่ไหน ผู้พัฒนาจิตต้องรู้ที่เกิดของจิตอีกด้วย

จิตเกิดทางอายตนะ ธาตุอินทรีย์นี้เอง จะพูดเป็นภาษาไทยให้ชัด ตาเห็นรูปเกิดจิตที่ตา หูได้ยินเสียงเกิดจิตที่หู จมูกได้กลิ่นเกิดจิตที่จมูก ลิ้นรับรสเกิดจิตที่ลิ้น กายสัมผัสสร้อนหรือหนาว อ่อนหรือแข็งที่นั่นลงไป เกิดจิตทางกาย เรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

วิธีปฏิบัติอย่างไร ให้ทำอย่างนี้ ที่มาของจิตรู้แล้วเกิดทางตา ตาเห็น เห็นอะไรก็ตั้งสติไว้ จับจุดไว้ที่หน้าผาก อุณาโลมา กดปุ่มให้ถูก เหมือนเรากดเครื่องคิดเลข บวกลบคูณหารมีครบ กดปุ่มให้ถูกแล้วผลลัพธ์จะต้อออกมาอย่างนี้

เห็นหนอ ๆ เห็นอะไร เห็นรูป รูปอยู่ที่ไหน สภาวะรูปนั้นเป็นอย่างไร สภาพผันแปรกลับกลอก หลอกหลวงได้ เยื้องย้ายได้ทุกประการ เรียกว่า รูป เป็นเรื่องสมมติ และเป็นเรื่องทำลายได้ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แปรปรวนดับไป คือรูป ต้องกำหนด นักปฏิบัติอย่าทิ้งข้อนี้ไม่ได้

ในจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เป็นธรรมชาติของจิตเกิดที่ตา เกิดแล้วกำหนด ไม่ใช่ที่เราแส้ไปหา กำหนดข้างนอก ตาเห็นอะไรก็กำหนดว่า เห็นหนอ ทำไมต้องกำหนดด้วย เพราะจิตมันเกิด ตาสัมผัสกับรูปเกิดจิต ในเมื่อเกิดขึ้นแล้ว เห็นของเหล่านั้น เรายังไม่มีปัญญา

เราชอบไหม ชอบเป็นโลภะ ไม่ชอบเป็นโทสะ เราไม่ใช่สติเลยกลายเป็นคนโมหะ รู้ไม่จริงรู้แค่ตาเนื้อไม่รู้ตาใจ ดูด้วยปัญญาไม่ได้ เลยดูด้วยโมหะ คนเราจึงได้เลอะเทอะเประอะเปื้อนไปดังที่กล่าวแล้ว ต้องใช้สติ

นี่ข้อจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เป็นธรรมชาติของจิตต้องพัฒนาตรงนี้ ต้องกำหนดทุกอาการทุกอิริยาบถ หูได้ยินเสียง หูกับเสียงอย่างไร ไกลแค่ไหนอย่างไร ไม่ต้องไปประเมินผล ไม่ต้องวิจัย ห้าม! ห้ามเพราะเหตุใด

เพราะมันเป็นวิปัสสนิกไป นึกขึ้นมาก็วิจัยตามวิชาการ มันจะไม่ได้ผล เราก้ตั้งสติไว้ที่หู ฟังเสียงหนอ เราฟังเฉย ๆ ไม่ได้หรือ ทำไมต้องกำหนดด้วย

ถ้าเราไม่กำหนดเราจะขาดสติ ถ้ากำหนดก็เป็นตัวฝึกสติ ให้มีสติอยู่ที่หู จะได้ว่ารู้ว่าเสียงอะไร เสียงหนอ ๆ กำหนดเสียงเฉย ๆ ได้ไหม ได้! แต่ไม่ดี เพราะเหตุใด

หนอ ตัวนี้เป็นการรังจิตให้มีสติดี มีความหมายอย่างนั้น คำว่าหนอตัวนี้ เป็นภาษาไทย หนอดีมาก เราจะบอกว่าเสียงหนอ มันรังจิตได้ดีมาก มีสติดีในการฟัง ระลึกหนอว่าเสียงเขาต่ำ เสียงเขาว่า หรือเสียงเขาสรรเสริญเยินยอ ประการใด

สัมปชัญญะ ตัวรู้ว่าเสียงนี้ของนาย ก. เสียงนี้ของ นาง ข. มาพูดเรื่องอะไร ตัวสติจะแจ้งเบียดหาเหตุที่พูด ทำไมเขาจึงพูดเช่นนี้ ตัวสัมปชัญญะก็บอกกับเราว่า อ้อ! เขาพูดนี้เพราะอิริยาเรา เขาคำเราบอกว่าเราสติบอก สัมปชัญญะเป็นตัวคิด ปัญญาที่แสดงออก คอมพิวเตอร์ก็ออกมาว่า เสียงนี้ไร้ประโยชน์ เกิดขึ้นตั้งอยู่ที่จุดดับไปทันทีที่หูเลย ก็ไม่ต่อเนื่องเข้ามาภายในจิต เราก็ไม่มีการเศร้าหมองใจ เพราะข้อคิดนี้

เพราะฉะนั้นนักปฏิบัติ ต้องกำหนดตรงนี้ ไม่ใช่เดินจงกรม นั่งปฏิบัติ พองหนอ ยุบหนอให้ได้ ไม่ใช่ตรงนั้น ตรงนั้นเป็นตัวสร้างเครื่องคอมพิวเตอร์ให้มีพลังจิต ในข้อคิดของวิปัสสนาญาณอีกประการหนึ่งต่างหาก

ผู้ปฏิบัติต้องเริ่มต้นด้วยการพิจารณาจิต จิตเกิดทางหู ถ้าเราสร้างเครื่องได้ดีแล้ว ป้อนข้อมูลถูกสร้างระบบถูก ข้อมูลในจิต คือ อารมณ์ที่เราเก็บเอาไว้มานานักหนาแล้ว คลื่นคลายไม่ออกแผงไว้ในอารมณ์ คือ โลภะ โทสะ โมหะ ทำให้จิตเศร้าหมองมาช้านาน ไม่ปล่อยใสจึงต้องกำหนดอย่างนี้

เสียงหนอ ๆ ไม่ใช่เท่านั้นเลยนะ เสียงเขาคำ ไข้แล้วถ้าเรามีสมาธิดี สะสมหน่วยกิตสติปัญญาฐานสูตรไว้ชัดเจน เสียงหนอก็รู้แล้ว อ้อ! เขาคำเรา คำเราตรงไหน มีตัวตนตรงไหนบ้าง ที่เราจะถูกคำ แล้วเจ็บช้ำน้ำใจ เช่นนี้ เราก็ใช้ปัญญานี้เอง

ฟัง อ้อ ! เขาคำ คำมาโดยสมมติว่าคำเรา คิดว่าอย่างนั้น แต่เราอยู่ตรงไหน ก็หาตัวเราไม่ได้ ตัวเราไม่มี อย่างนี้คือ ปัญญาไม่มีตัวตน ไม่มีบุคคล แต่เป็นโดยสมมติขึ้นมาที่เขาว่าเท่านั้น แล้วก็แปรปรวนเปลี่ยนแปลงสภาพของมัน แล้วก็หลุดไป ดับวูบไปที่หู อันนั้นก็หมดสิ้นไป นี้เรียกว่าตัวปัญญา

นักปฏิบัติต้องกำหนดทุกอิริยาบถในการฝึก เป็นการตัดนิสัยให้เข้าสู่จุดมุ่งหมายของผู้มีปัญญา เป็นความเคยชินจากการปฏิบัติธรรม ส่วนใหญ่พูดอย่างนี้ใครก็ทำได้ ใครก็รู้แต่ปฏิบัติจริง ๆ ไม่ได้ เพราะไม่เคยกำหนดเลย ปล่อยเลยไปหมด เข้ามาถึงจิตใจภายในจิต คือประตูทั้ง ๖ ช่อง เข้ามาถึงห้องในที่นอนของเราแล้ว จนเต็มจนด้วยเกล้า จนด้วยปัญญา แก้ไขปัญหาไม่ได้เลย เพราะมันอยู่ในจุดนี้เป็นจุดสำคัญ

แต่ผู้ปฏิบัติธรรมเอาไปทั้งหมด ไม่เคยปฏิบัติจุดนี้เลย มีแต่จะจ้องเดินจงกรม จ้องท่องพองหนอ ยุบหนออย่างเดียว เป็นไปไม่ได้ ไม่ครบสติปัญญา ๔ ปฏิบัติในข้อจิตตานุปัสสนาสติปัญญาสูตร ข้อนี้เป็นข้ออินทรีย์หน้าที่การงานที่จะต้องรับผิดชอบตัวเอง ต้องกำหนดเสียงหนอ ๆ ถ้ากำหนดไม่ทัน มันเลยเป็นอดีตไปแล้ว เกิดเข้ามาในจิตใจเกิดโทสะ เกิดโกรธขึ้นมาทันทีทำอย่างไร ไปเสียงหนออีกไม่ได้ ต้องกำหนดตัวสัมปชัญญะ กำหนดที่ไหน กำหนดที่ลึ้นปี

บางทีไปสอนไม่เหมือนกันเสียแล้ว หลับหูหลับตาว่าส่งเดชไป จะถูกจุดได้อย่างไร กตเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ถูก กตไม่ถูกจุด แล้วมันจะออกมาอย่างที่เราต้องการไม่ได้ นี่สำคัญ

ผู้ปฏิบัติเน้นในข้อนี้ให้มากต้องกตที่ลึ้นปี แต่อธิบายอย่างไรวินั้น จะไม่อธิบายในที่นี้ ขอให้ท่านโง่ไว้ก่อน อย่าไปฉลาดตอนปฏิบัติเดี่ยวจะคิดเอาเอง เกิดขึ้นมาเดี่ยวท่านจะได้ของปลอมไปนะ จะได้ของไม่จริงไปอย่างนี้

กำหนดที่เลยเป็นอดีตแล้ว ต้องกำหนดอยู่อย่างเดียว คือ รู้หนอไว้ก่อน รู้ว่าอะไรก็ยังไม่บอกไม่ได้ ทำอย่างไรจะรู้จริง ทุกสิ่งต้องกำหนดทั้งนั้น ที่ลึ้นปี หายใจยาว ๆ หายใจอย่างไร

ต้องตั้งสติไว้ที่ล้นปี คุณมหายใจจากจุมูกถึงสะดือ แล้วก็ตั้งสติไว้ที่ล้นปี หายใจยาว ๆ รู้หนอ ๆ เพราะมันเลยไปแล้วเป็นอดีต กำหนดปัจจุบันไม่ได้ ต้องกำหนดตัวรู้ อย่างนี้เป็นต้น รับรองได้ผลแน่

ข้อที่ ๔ ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน การพิจารณาธรรมในธรรม หมายความว่า เรามีสติปัญญา จะรู้แยกจิตของเราว่า คิดเป็นกุศลหรืออกุศล ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง จะตัดสินใจอยู่ที่ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในข้อที่ ๔ นี้

ข้าพเจ้าทำงานนี้ไปเป็นกุศลหรืออกุศล เตียวจะรู้ตัวตนขึ้นมาทันทีที่มีปัญญา เรียกว่า ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน อาตมาหมายความว่าปฏิบัติการ ไม่ใช่วิชาการ วิชาการจะไม่อธิบายอย่างนี้

เป็นการปฏิบัติการในธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ธรรมในธรรม ทำนอกทำใน ธรรมกับทำมันต่างกัน ทำไปแล้วเป็นกุศลหรืออกุศล ทั้งทางโลกทางธรรม มันอยู่รวมกันนี้ ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

เรียกว่าทำนอก ทำใน ทำจิต ทำใจ ทำอารมณ์ แสดงออกเป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง ส่วนใหญ่เราจะเข้าข้างตัวเอง เลยคิดว่าตัวเองน่าจะคิดถูก ทำถูกแล้ว

ถ้าเรามาตั้งเจริญกรรมฐานแก้ไขปัญญา กำหนดรู้หนอ ๆ คือ ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เพราะเรายังไม่รู้จริง รู้หนอ หายใจยาว ๆ รู้หนอ ๆ ๆ เดียวรู้เลยว่าที่เราทำพลาดผิดเป็นอกุศล ไม่ใช่กุศล เป็นอกุศล กรรมจากการกระทำทางกาย วาจา ใจ ก็ถ้าแสดงออกเป็นอกุศล นี่ธัมมานุปัสสนาเชิงปฏิบัติการ ไม่ใช่วิชาการนะ

บางคนบอกหลวงพ่อดอัมพวันอธิบายผิดแล้ว ใช่ มันผิดหลักวิชาการแต่มันถูกปฏิบัติการ มันจะรู้ตัวเลยว่า เราทำไปนั้นเป็นกุศล ผลงานส่งผลคือเป็นบุญ เป็นความสุข

สิ่งนี้ที่ข้าพเจ้าทำเป็นอกุศลกรรม ทำแล้วเกิดความทุกข์ นิ่งาย ๆ ทางเชิงปฏิบัติการ วิชาการ เขาอธิบายละเอียดกว่านี้ ถ้ามีกิจกรรมทำได้ไม่ยากเลย อยู่ตรงนี้เอง

รู้หนอ อ้อ ! รู้แล้ว ไปโกรธมันทำไม ไปโกรธรูปนามหรือไปโกรธใคร ตัวโกรธอยู่ที่คนโน้นทำให้เราโกรธหรือ ตัวโกรธไม่ใช่อยู่ที่คนโน้น อยู่ที่เรา อยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจ อยู่ที่จิตเก็บความโกรธเอาไว้

ท่านจะมีแต่ความเป็นโทษ มีแต่ความเศร้าหมองใจตลอดเวลา ท่านจะไม่เป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้แก้ปัญหาไม่ได้เลย สร้างปัญหาด้วยโทษะ สร้างปัญหาด้วยผูกเวร สร้างปัญหาด้วยผูกพยาบาท น้อยไป! ดูถูกเรา นี่ท่านจะต้องสร้างปัญหาแน่ อย่างนี้เป็นต้น

การปฏิบัติเป็นการแก้ปัญหา ไม่ใช่สร้างปัญหาเหมือนอย่างที่ท่านเข้าใจ และมีปัญญาเห็นอารมณ์เรา ดูอารมณ์จิตของเรา ดูจิตใจของเราต่างหาก อย่างนี้เป็นต้นสำคัญมาก

บางคนไปสอนกันไม่ถูก โกรธหนอ ๆ ๆ เอาจิตตั้งตรงไหน เอาสติไว้ตรงไหน ไปกดไม่ถูก กดเครื่องคอมพิวเตอร์ผิด มันก็เลยออกมาแบบอย่างนั้นเอง จะวางจิตไว้ตรงไหนก็ไม่รู้ นี่สำคัญนะ

เห็นหนอ อย่าลืมนะ ส่งกระแสจิตไว้ที่หน้าผาก ไม่ใช่หลับตาว่ากันส่ง ถ้าท่านทำดั่งที่อาตมาแนะแนว รับรองได้ผลทุกคน

เห็นหนอ ก็ต้องส่งกระแสจิตจากหน้าผากออกไป เพราะว่าเราจะสังเกตตัวเองได้ทุกคน ความรู้สึก จะมารวมที่หน้าผากหมด ภาษาจีนเรียกว่า โหงวเฮ้ง มันจะมีแสงที่หน้าผากนะ ตอนนี้อยู่สมาธิบาย จิตท่านสูงท่านจะเห็นเองว่าคูหน้าคนดูตรงไหน โหงวเฮ้งอยู่ตรงไหน อย่าลืม !

ที่อาตมาพูดหลายครั้ง ยังไม่มีใครตีปัญหาได้เลย อุณาโลมา....มันเป็นการส่งกระแสจิตได้ดีมากใน จุดศูนย์สมาธิ นี้แหละจะเกิดปัญญาได้สำหรับตัวตนบุคคลปฏิบัติ ไม่ใช่มานั่งเห็นนิมิต

ถามกันไม่พักเลย “หลวงพ่อกะ ฉันมีนิมิตอย่างนี้ ผันว่าอย่างนี้จะได้แก่อะไร” ไม่ต้องมาถามแล้ว ผันปลอมก็มี จิตอุปาทานยึดมั่นก็ผันได้ ถ้าจิตท่านโกรธ ผูกพยาบาทเก่ง จะผันร้าย จะผันหนีโจร เป็นนิมิตที่เลวร้ายเพราะจิตมันไม่ดี

ถ้าสติดี มีปัญญาดี จะผันเรื่องจริงได้ ผันแล้วเป็นเรื่องจริง ถ้าจิตเก้ ก็ผันเก้ ๆ จิตปลอมก็ผันปลอม ออกมา

อาจารย์สอบอารมณ์บางคนชอบถามว่า “เห็นอะไรหรือยัง เห็นโน้นเห็นนี่ไหม” ไม่ต้องไปถามเขา อย่างนั้นนะ ถามว่า กำหนดหรือเปล่า เวทนาเกิดขึ้นกำหนดอย่างไร ต้องถามอย่างนี้จะถูกต้องมากกว่า ไม่ต้องถามเห็นอะไร ไปแนะนำเขาทำไม่อย่างนั้น มีความหมายในการปฏิบัติมาก

เพราะฉะนั้นปักจุดให้ถูก กดปุ่มให้ถูก เหมือนท่านทั้งหลายคิดเลข ลองกดปุ่มผิด ๆ ซิ มันจะออกมาผิด ถ้ากดปุ่มถูก แต่ไฟฟ้าท่านหมด หมายความว่าสมาธิไม่มี กดอย่างไรก็ไม่ออกมาตามรูปแบบนั้น ต้องมีสมาธิ

สมาธิ คือ จับจุดงานของเราไม่วางธุระ การกำหนดจิตให้อยู่ในจุดเดียวกัน อย่างนี้คือกระแสไฟ ถ้ากระแสไฟมันพร่องไป ไฟไม่ได้กำหนด กดมาผิดทั้งนั้น จะไปโทษเครื่องเขาไม่ได้ไม่ได้ เครื่องเขาดี เราบอกว่าไฟไม่มี คือไม่มีสมาธิอยู่นั่นเอง มีความหมายอย่างนั้น ต้องจับจุดให้ถูกอย่างนี้

ถ้าหากว่าไม่รู้จะกำหนดอย่างไร ก็เอาความรู้มากำหนดที่ลึ้นปี คิดไม่ออกเลย ทำอย่างไรก็ทำแบบเดิม มันเป็นอดีตไปแล้ว คิดไม่ออกไม่รู้จะบอกได้อย่างไร ก็ทบทวน

การทบทวน ดูหนังสือก็ต้องไปดูซ้ำ เรียกว่าทบทวนหนังสือ ถ้าทบทวนอารมณ์ก็ต้องไปกำหนด อย่างนี้ = หายใจยาว ๆ นั่งท่าสบาย อยู่ตรงไหนก็ตาม อยู่บนรถก็ได้ ทบทวนชีวิต ทบทวนอารมณ์ ว่า อารมณ์ลึ้มอะไรไปบ้าง เก็บของไว้ที่ไหนมันลึ้ม เลยกก็หายใจยาว ๆ มีประโยชน์มาก ตั้งสติไว้ที่ลึ้นปี ดวงหทัย เรียกว่า เจตสิก อาศัยหทัยวัตถุอยู่ที่ลึ้นปี วิธีปฏิบัติอยู่ตรงนี้นะ

หายใจยาว ๆ คิดหนอ คิดหนอ หายใจลึ้ม ๆ ยาว ๆ เข้าไว้ เพราะทางปัญญาอยู่ตรงจุมุกของเรา ถึงสะดือของเรา นะ สั้นยาวไม่เท่ากันอย่างนี้

อีกสักครู่หนึ่ง ถ้ามีกระแสไฟฟ้าครบคือ สมาธิดี หลักฐานดี เก็บหน่วยกิตไว้ได้มาก คอมพิวเตอร์ จะดีออกมาทันที คิดออกแล้ว คิดที่แก้ปัญหาไม่ได้ ไม่รู้จะเอาวิชาข้อไหนมาแก้ ปัญญาจะออกมาบอกเรา เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ดีออกมา แสดงอย่างนี้และเอาไปใช้เถอะ ได้ประโยชน์มากคิดออกแน่ ของใครของมัน ต้องทำขึ้นมาคือปัญญา ต้องทำให้ถูกจุดนี้

ยีนหอ ๕ ครั้ง ขอให้คณะอาจารย์แนะแนวให้ถูกด้วย ยีนหอ ๕ ครั้งนี้ทุกคนไม่เข้าใจ
ตจปัญจกรรมฐาน ฐานเดิมตั้งแต่มนุษย์ ที่เกิดมาจากคัพภของมารดาแล้ว มีมาครบ เกสา โลมา นขา
ทันตา ตโจ ตโจ ทันตา นขา โลมา เกสา มีครบ (ตจปัญจกรรมฐาน – คือกรรมฐานอันบัณฑิตกำหนด
ด้วยอาการมีหนังเป็นที่ ๕ เป็นอารมณ์คือ กรรมฐานที่ท่านสอนให้พิจารณาส่วนของร่างกาย ๕ อย่าง
ได้แก่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง โดยความเป็นของปฏิกุศล)

วิธีกำหนดทำอย่างไร ก็ให้ผู้ปฏิบัติยืนตรงแล้วไม่ต้องขีดเท้า เดี่ยวจะล้มไป ยืนธรรมดา เอามือ
ไพล่หลังก็ได้ ตัวตรง ๆ วาดมโนภาพ ว่ายืนรูปร่างอย่างนี้เป็นมโนภาพ ผ่าศูนย์กลางลงไปถึงปลายเท้า
เริ่มต้นว่า

ยืน...จากศีรษะหยดที่สะดือ ยืน...ถึงสะดือแล้ว สติตามทันไหม นี่ขั้นต้น อ้อ! สติตามไม่ทัน ยืน...
สติตามจิตไปถึงสะดือไหม ถึงแล้วว่า หนอ...จากสะดือไปถึงปลายเท้า นี่วิธีจ้งหะที่แน่นอน สติก็ตามจิต
ลงไปถึงปลายเท้า ได้จ้งหะที่แน่นอน สติก็ตามจิตลงไปถึงเรื่องเลย ผ่าศูนย์กลาง ๙๐ องศา นะ

นี่ก็คือ เบื้องต่ำตั้งแต่ปลายผมลงไป เบื้องบนตั้งแต่ปลายเท้าขึ้นมาอย่างนี้ แต่วิธีปฏิบัติทำอย่างไร
สอนกันไม่ถูกจุดนี้เลย ยืนมโนภาพ จิตก็ผ่านจากกระหม่อมลงไป สติตาม สติควบคุมจิต ยืน... ถึงสะดือ
แล้วสติตามกัน วรรคสองहनอ...ลงปลายเท้าได้จ้งหะพอดีเลย

ลองดูนะ แล้วสำรวจปลายเท้าขึ้นมาบนศีรษะครั้งที่สอง ยืนดูเท้าทั้งสองข้าง ทางด้านกายานุปัสสนา
ยืน...ถึงสะดือ จุดศูนย์กลาง สติตามทันไหม ฟัน หนอ... จากสะดือถึงกระหม่อมพอดี นี่ได้จ้งหะ ถ้าทำ
อะไรผิดจ้งหะใช้ไม่ได้

บางคนก็หลับตายีนหอ ๆ ๆ อะไรยีน ปากพูดปากกำหนด จิตไม่รู้ สติไม่มี อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ไม่ได้ผล
เลย ขอเจริญพรอย่างนั้น

วรรคสองยืนถึงสะดือแล้ว สติตามไม่ทันเสียแล้ว จิตมันไวมาก เอาใหม่ กำหนดใหม่ซี ได้ใหม่ได้
เปลี่ยนแปลงได้ ไม่เป็นไร สำรวมใหม่

จากปลายเท้า หลับตาขึ้นมามโนภาพ จากปลายเท้าถึงสะดือ ยืน...ขึ้นมา เอาจิตขึ้นมาทบทวน
เรียกว่า ปฏิโลมอนุโลม เป็นต้น สำรวมถึงสะดือแล้ว ผ่าศูนย์กลางขึ้นมาเลย ผ่านลึนปีขึ้นมายีนหอ...

ถ้าท่านมีสมาธิ สติดีนะ มันจะชานไปทั้งตัว จะมีสติครบทางกาย ต้องรู้จุดมุ่งหมายของมันด้วย
เอาไปสอนกันให้ถูกต้อง ไม่ใช่ต่างคนต่างสอน ต้องมีหลักสูตร วิธีปฏิบัติให้ถูกต้อง คืออย่างนี้

สำรวมที่ปลายเท้ายืน...ถึงสะดือแล้ว หนอ...สติตามเลยว่าสะดืออยู่ที่ไหน ลึนปีอยู่ที่ไหน แล้วสติ
ปัญญาดี ปัญญาเกิดจะรู้จักคำว่า กายานุปัสสนาเป็นอย่างไร มันจะแจ่ม สติมีครบในด้านภายในกายนี้

กายภายใน ก็คือ อารมณ์ กายภายนอกคือ สภาวะอันเป็นรูป สภาวะอันเป็นนามธรรมก็อยู่ในตัว
ภายใน คือ ตัวกำหนด มันจะชานออกมามีสมาธิภาวนา เห็นชัดในรูปแบบออกมา ในรูปร่างของมัน คือ
รูปแบบนามธรรมชัดอย่างนี้

ครั้งที่ห้า สำรวมที่กระหม่อม มโนภาพ สติ แจ่มแล้ว ๕ ครั้ง สติก็ตาม จิตอาศัยกันได้ โดยเจตสิก
ที่สิ้นปี

ตัวอยากเป็นตัวเจตสิก จิตเป็นตัวที่ดำเนินงานคิดอ่านอารมณ์ต่าง ๆ ได้ อยู่ที่จิต มันก็ลงไปอีก หนอ...
ถึงปลายเท้า สัมตาได้ดูปลายเท้าต่อไป

สำรวมที่ปลายเท้าแล้วกำหนดขว้างหนอ เป็นต้น ขว้างคืออะไร คือสติระลึกรู้ก่อนที่ขว้าง ขว้างอย่าง
เป็นตัวสัมปชัญญะรู้อย่างยาวสั้นเท่าไร หนอ... ลงพื้นพอดี นี่เห็นชัดไหม ทำไม่ได้จึงหะ ถ้าไม่ได้จึงหะ
เหมือนเราขึ้นบันได ผิดจึงหะ ตกบันไดนะ ไม่ได้ผล ดังที่กล่าวนี้สำคัญมาก

ขณะที่เดินจงกรม มีเสียงอะไรมา กำหนดเสียงหนอ ถ้าขณะเดินจงกรม มีเวทนา ปวดเมื่อย
ต้นคอ หยุดเดินย่นเฉย ๆ กำหนดเวทนาไป เอาสภาพความเป็นจริงมาแสดงออกว่า มันปวดมากน้อย
เพียงใด ต้องการอย่างนั้น ไม่ใช่กำหนดแล้วหายปวด กำหนดต้องการจะให้เราว่ามันปวด ขณะได้เวทนา
ทำให้รู้กฎแห่งกรรมได้ เราจะรู้กฎแห่งกรรมว่าทำอะไร ระลึกชาติได้อยู่ที่ตัวเวทนานะ บางคนไม่รู้หรือ
อันนี้จะปวดขณะได้เวทนาไม่orroธาธิบาย เดี่ยวจะเสียอารมณ์ เดี่ยวจะนึกเอาเอง

นึกเอาเองนี้ไม่ได้ต้องให้มันหยุดเอง ให้มันเกิดเองอยู่ในจิตใจของตน อย่างนี้เป็นต้น นี่วิธีทำ

และขว้างหนอ ผู้ปฏิบัติต้องเพ่งลงไปที่ปลายเท้า ไม่ใช่หลับตาเดินนะ ไม่ใช่แหงนดูฟ้าและ
หลับตาคูไม่รู้เรื่อง ต้องเพ่งดูความเคลื่อนไหวของรูปนาม ว่ารูปนามมันเคลื่อนไหวอย่างไร จนชำนาญการแล้ว
ไม่ต้องไปกำหนดอย่างนั้นก็ได้ มันจะเดินไปถูกจังหวะของมันเอง สติมันจะบอกทุกระยะอย่างนี้ เป็นแบบฝึกหัด
เบื้องต้น

ขณะที่เดิน จิตออก จิตคิด หยุด อย่าเดิน เอาที่ละอย่าง กำหนดที่สิ้นปีอีก แล้วหายใจยาว ๆ กำลัง
เดินจงกรม คิดหนอ ๆ มันไปคิด เอาเหตุผลมาตั้ง บวกลบคูณหารไปตามลำดับ

คิดหนอ ๆ ฟุ้งซ่านที่ไปคิดนั้นเดี๋ยวคอมพิวเตอร์จะตีออกมาถูกต้อง อ้อ! ไปคิดเรื่องเหลวไหล รู้แล้ว
เข้าใจแล้ว ถูกต้องแล้ว เดินจงกรมต่อไป

ขว้างหนอ ขว้างหนอ เดินให้ช้าที่สุด เพราะจิตมันเร็วมาก จิตมันไวเหลือเกิน ทำให้เชื่องลง
ทำให้คุ้นเคย ช้าเพื่อไวนะ เสียเพื่อได้ ต้องจำข้อนี้ไว้สั้น ๆ เท่านั้นเอง

นี่เวทนาเกิดขึ้นก็กำหนด คิดออกก็กำหนด ฟุ้งซ่านออกก็กำหนด กำหนดที่ละอย่าง อย่าเอาหลาย
อย่างมาปนกัน ใช้ไม่ได้ ต้องรู้จริง รู้แจ้ง เห็นจริง เห็นแจ้ง เห็นในใจ เห็นอารมณ์เราอย่างนี้จะถูกต้องมาก

ที่ว่า ยืนหนอ... อย่าลืมนะต้องกำหนดให้ได้ เดินจงกรมเสร็จนั่งภาวนา ที่ว่าพองหนอยุบหนอเป็นการ
สร้างเครื่องคอมพิวเตอร์ สร้างสมาธิ แล้วสิ่งแวดล้อมจากจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน เป็นสิ่งที่มาของ
ขั้น ๕ รูปนามเป็นอารมณ์ ต้องรู้อย่างนี้เป็นที่ละอย่างไร ไม่ใช่กำหนดกันใหญ่เลยนะ

กำหนดอยาก... กำหนดโนน กำหนดนี้ มันจะมากไป เอาแต่น้อยก่อน เพราะเดี๋ยวจะกำหนดไม่ได้
เอาที่ละอย่างไรเดี๋ยวก็ได้ดีเอง แล้วค่อยกำหนดต้นจิตทีหลัง

ต้นจิต คือ ตัวอยาก อยากหยิบหนอ ๆ นี่ต้นจิตเป็นเจตสิกเอาไว้ทีหลัง ค่อยเป็นค่อยไปก่อน ค่อย ๆ ทำฝึกให้มันได้ขั้นตอน ให้มันได้จังหวะก่อน แล้วฝึกละเอียดทีหลัง ถ้าเรากำหนดละเอียดเลยขั้นตอน ไม่ได้ ก็เป็นวิปัสสนิกไปเลย พองยุบก็ไม่ได้

เดินจงกรมเสร็จแล้ว ควรนั่งสมาธิ ท่านอย่าไปทำงานอื่น ๆ ทำให้ติดต่อกันเหมือนเส้นด้ายออกจากลูกล้ออย่าให้ขาด ทำให้ติดต่อกันไป นั่งสมาธิ จะขัดสมาธิสองชั้นก็ได้ ชั้นเดียวก็ได้ หรือขัดสมาธิเพชรก็ได้ แล้วแต่ถนัด ไม่ได้บังคับแต่ประการใด มือขวาหับมือซ้าย หายใจเข้ายาว ๆ

ก่อนกำหนดพองยุบ หายใจเข้ายาว ๆ หายใจออกยาว ๆ แล้วสังเกตท้อง หายใจเข้าท้องจะพองไหม หายใจออกท้องจะยุบไหม ไม่เห็นเอามือจับดู เอามือวางที่สะดือแล้วหายใจยาว ๆ ท้องพองเราก็บอกว่า พองหนอ ยุบหนอให้ได้จังหวะ

ใหม่ ๆ อึดอัดมากเพราะเราไม่เคย ต้องทำให้ได้ ไม่ใช่พองหนอ ยุบหนอเอาแต่ปากนะ จิตใจทำไม่ได้ มันอยู่ที่จุดนี้ต้องทำให้ได้

บางคนมีนิมิตอย่างโน้น นิมิตอย่างนี้ มันมากไปมากเรื่อง เอาอย่างนี้ก่อนนะ เราหายใจเข้ายาว ๆ ที่ท้องพอง กำหนดพองไม่ทันหนอ ยุบแล้ว ไม่ทันหนอ พองขึ้นไปอีกแล้ว

วิธีปฏิบัติทำอย่างไร วิธีแก้พองคนละครั้งซิ พองแล้วหนอเสียครั้งหนึ่ง ลองดูสำหรับเราทุกคน ถ้าพองครั้งไม่ได้ หนอครั้งไม่ได้ เอาใหม่ เปลี่ยนใหม่ได้ เปลี่ยนอย่างไร พองหนอไปเลย ยุบแล้วลงหนอให้ ยาวไปเลย เตียวท่านจะทำได้ ไม่ขัดข้อง ไม่อึดอัดแน่น ใหม่ ๆ นี้อย่อมเป็นธรรมชาติ

ถ้านั่งไม่เห็น มือคลำไม่ได้ นอนลงไปเลย นอนเหยียดยาว นอนหงายไปเลย เอามือประสานท้อง หายใจยาว ๆ แล้วว่าตามมีอนี้ไป พองหนอ ยุบหนอ ให้คล่อง พอค่องแล้วไปเดินจงกรม มานั่งใหม่ เตียวท่านจะชัดเจน นี่วิธีแก้ไข วิธีปฏิบัติให้ได้จังหวะ อย่างนี้เป็นต้น มีความหมายเหลือเกิน

ถ้าท่านโกรธกำหนดเลยนะ ถ้าท่านรู้สึกอยากได้กำหนดเลย รู้สึกเกลียดใครก็กำหนดเลย เป็นวิธี แก้ปัจจุบัน วิธีการแก้ปัญหาที่โกรธ

ผูกพยาบาทใครก็ต้องกำหนดเตียวนี้ อย่าปล่อยให้ค้างคั้น ปล่อยให้เลยไปถึงจิตใจ เหมือนโจร เข้าไปในห้องใน ฉะนั้นมันก็จับเราได้ เราก็ยอมจำนนมัน โดยวิธีนี้

โกรธหรือ ต้องแก้ปัญหาที่กำหนดเตียวนี้ อย่าไปผัดไว้แก่พຽ່ງนี้ ผูกความโกรธเข้าไว้ทำให้ใจเศร้า หมอง ตลอดคืนยังรุ่ง กินไม่ได้นอนไม่หลับ เสียเวลามาก จึงต้องแก้เตียวนี้

โกรธหนอ โกรธหนอ ปักจิตไว้ที่ลิ้นปี สติรวมไว้ แล้วเครื่องคอมพิวเตอร์จะออกมา อ้อ! ไปโกรธ เขาทำไมเล่า มันจะออกมาอย่างนี้ ใครบอก อารมณ์เราบอก จิตบอก สติบอก ปัญญาบอก สรุปลือปัญญา บอก เราจะรู้แจ้งเห็นจริงเลย เพราะปัญญาบอกเราเอง

เหมือนอย่างตัวเราบอกเองดีกว่าคนอื่นมาบอกเรา เราสอนตัวเองดีกว่าคนอื่นมาสอนเรา เราจะเห็น แจ่มชัดเจตมามากในโอกาสนี้ นี่กำหนดอย่างนี้

กำหนดเวทนา ถ้าหากว่าพองหนอ ยุบหนอแล้วเกิดเวทนาต้องหยุด พองยุบไม่เอา เอาจิตปักไว้ ตรงที่เกิดเวทนา เอาสติตามไปดูซิว่ามันปวดแค่นั้น มันจะมาน้อยเพียงใด ไม่ใช่ปวดหนอแล้วหายเลย ไม่หาย มันยังไม่หาย มันยังไม่เป็นวิปัสสนา ยังเป็นสมถะ มันยังเป็นอุปาทาน ยึดเวทนาอยู่

เหมือนท่านทั้งหลายเป็นไข้เอาจิตไปแตะที่ไข้ จิตท่านก็เป็นไข้ไปด้วย อย่างนี้แหละ ท่านทั้งหลาย โปรดทราบ ยังแยกรูป แยกนามยังไม่ออก แยกเวทนาไม่ออกก็ต้องยึดอย่างนี้ก่อน

พอยึดปวดหนอ โอ้โฮ! ยิ่งปวดหนัก ตายให้ตาย ปวดหนักทนไม่ไหวแล้วจะแตกแล้ว กันนี้ จะร้อนเป็นไฟแล้ว ทนไม่ไหวแล้ว ตายให้ตาย กำหนดไป สมาธิดี สติดี เวทนาเกิดขึ้นดับไป ซ่า! หายวับไปกับตา นี่แยกเวทนาได้ แยกรูป แยกนามได้ ไข้ได้ ใหม่ ๆ ยังแยกไม่ออก ยังกอดกันอยู่ มันยังปวดไม่รู้จักหาย

ขอให้ท่านอดทนฝึกฝนในอารมณีนี้นี้ให้ได้ เวลาเจ็บ ท่านจะได้เอาจิตแยกออกเสียจากป่วย จิตไม่ป่วยไม่เป็นไรนะ สำคัญจิตไปป่วยเสียด้วย เลยก็หมดทั้งกายทั้งใจ หมดอาลัยตายอยากอยู่ในจุดนี้ อันนี้เรื่องสำคัญมาก ต้องกำหนดอย่างนี้

ถ้าท่านง่วงนอนเหลือเกิน กำหนดง่วงหนอ ๆ แต่ปากหายใจง่วงไม่ได้ ทำอย่างไรละ จะกำหนดได้ กำหนดอย่างไรจะไม่ง่วง เอาจิตกำหนดที่อุณาโลม ง่วงหนอ ๆ ๆ ๆ สำรวมจิตไว้ที่โหวงเฮ้ง รับรองหายใจง่วงทันที นี่วางจุดให้มันถูกเรื่องกันซิ ไม่ใช่กำหนดแต่ปาก แก้ไขปัญหาไม่ได้

ถ้าหากว่าเรานอนไม่หลับ ถ้าสมาธิ ด้วยเหตุอันใดไม่ทราบมันนอนไม่หลับ หายใจยาว ๆ นอนลงไป หมายถึงว่า หน่วยกิตดีแล้วสะสมไว้ได้มากแล้ว หลับทันทีนะ วางจิตไว้ที่ไหน กดปุ่มไหน ต้องเอาจิตไว้ที่ ลูกกระเดือก เอาสติไว้ที่ลูกกระเดือก หายใจยาว ๆ เอาจิตไว้ที่ลูกกระเดือกที่กลืนน้ำลายตั้งสติไว้ เดียวท่านจะหลับผล็อยไปเลย หลับโดยมีสติด้วย พลิกตัวก็ครั้งรู้หมดเลยนะ อย่างนี้เป็นต้น

ผู้ปฏิบัติย็นก็ทำได้ เดินก็ทำได้ นั่งก็ทำได้ นอนก็ทำได้ นอนทำอย่างไร ถ้านั่งไม่ทนก็นอนลงไป สำคัญอย่านอนหลับ นอนกำหนดพองหนอ ยุบหนอ ถ้าท่านมีสติดี สมาธิดี ปัญญาเกิด ท่านจะหลับวูบลงไป ตอนพองหรือตอนยุบจับให้ได้ ถ้าจับหลับได้ท่านจะพลิกตัวก็ครั้ง ตื่นเวลาไหนได้ตามความเหมาะสม

จะตื่นตีสี่ พอถึงตีสี่มันจะสะดุ้งขึ้นมา ตื่นทันที ปัญหาอยู่ที่ว่า ตื่นแล้วจะลุกหรือเปล่า ถ้าจะนอนต่อ ก็มีปัญหามือเหมือนกัน สำคัญเคยชินอย่างนี้

ขอเรียนพระอาจารย์ และเรียนคณะอาจารย์หญิงชายด้วย สอนให้ถูกจุดนี้ให้เหมือนกัน นี่วางปุ่มนี้ รับรองได้เห็นหนอ ๆ ถ้าเรายืนหนอได้ รู้จักคำว่าอารมณของเรา จากปลายผมลงไป จากปลายเท้าขึ้นมา ๕ ครั้ง มันก็เห็นจากปลายผมลงไปปลายเท้า จากปลายเท้าขึ้นไปปลายผม ที่เห็นคนอื่น ก็ไม่เห็นตัวเรา

เราจะรู้ว่าคนนี้นิสัยเป็นอย่างไรทันที ขอให้ส่งกระแสจิตออกที่โหวงเฮ้ง ส่งกระแสจิตที่ระหว่างคิ้ว ทั้งสองข้าง ส่งออกไปเห็นหนอเห็นอย่างไร เห็นด้วยปัญญา เราเกิดสัมผัสกับคนนี้ขึ้นมา คือ เห็นหนอ เห็นรูป เห็นนาม คนนี้เดินเข้ามาแล้ว คอมพิวเตอร์จะตีออกมาเลยว่าคนนี้คบไม่ได้ นิสัยไม่ดี สัมผัสแล้ว เกิดสติปัญญาทันที คนนี้เดินเข้ามาทำไม อ้อ ! ทราบแล้ว สติจะแจ้งบอกให้เราเข้าใจ สัมผัสปัญญาส่วนตัวคือ ตัวปัญญาตัวเดียว

คนนี่เข้ามาจะขอยืมเงิน รู้แล้ว ปัญญาตัวรู้จะผลักดันให้คอมพิวเตอร์ตีออกมา อย่าให้ ! ยืมเข้ามา แล้วตั้งแต่หน้าประตูบ้าน เป็นมิตรตอนกู่เป็นศัตรูตอนทวง อย่าให้ โกรธกันในวันนี้นั้นวันเดียวเท่านั้น นี่มีประโยชน์ไหมนี่

มีผู้ปฏิบัติออกนอกกลุ่มนอกทางเสียเยอะแยะเลยรู้ไม่จริงอย่างนี้นะ บางคนนั่งพงกแล้วโงกไปโงกมา สมาธิดี ขาดสติ อะไรอย่างนี้ใช้ไม่ได้ นี่แหละสมาธิดีแต่สติใช้ไม่ได้ ไม่มีสติเลยนะ นั่งโงกไปโงกมาก็กำหนด รู้หนอ ๆ ๆ ไอ้อู๋ รู้แล้วไม่โงกเลย

โยมทั้งหลายจะเห็นคนในรถยนต์ นั่งโงกไปโงกมา ถ้านั่งมีสติสัมปชัญญะดีจะไม่โงก จะหลับอย่างสบาย จะไม่ไหวติงในประการทั้งปวง นี่เห็นชัด ขาดสติมาก

ทำอย่างไรจะหายโงก ก็กำหนดเสีย โงกหนอหรือรู้หนอก็ได้ ถ้ามั่นไม่หาย กตจิตไว้ที่ใต้สะดือ ๒ นิ้ว นิ้วชี้แก้ กตกลงไปลึก ๆ กำหนดรู้หนอ เดี่ยวหายโงกทันที โงกก็มีนี้หายเลย จับจุดได้ตรงนี้

อาตมากำลังเขียนตำราคู่มือ บางคนจะได้มีวิชาการสอบอารมณ์ วิธีปฏิบัติสอบอารมณ์ด้วย อย่าไปสอนเขาส่งเดชแล้วปฏิบัติไม่ถูกจุด มันก็ไม่ได้ผล

เพราะการเจริญวิปัสสนา การเดินจงกรม การนั่งภาวนานี้ เป็นการสร้างข้อมูลใส่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ทั้งหมด คือ ทบทวนอารมณ์จิตให้เข้าข้อคิดผู้มีปัญญา แล้วอยู่ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราครบ ถึงเวลาคอมพิวเตอร์จะตีออกมาแก้ปัญหาให้เราเอง ของใครของมัน เครื่องใครของมันนะ มันจะเหมือนกันอย่างไรเล่า

การเดินจงกรมเป็นการสร้างข้อมูลไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นการสร้างสิ่งที่เร้นลับที่กระจัดกระจายตีให้แตก ให้แยกกันได้แล้วข้อมูลจะเก็บไว้

การเดินจงกรม การนั่งภาวนา เราก็ไม่ทราบว่ามีปัญหามีได้หรือไม่ เป็นการเก็บข้อมูลสร้างเครื่องคอมพิวเตอร์ สร้างข้อมูลไว้ในเครื่อง ถึงเวลาแล้วมีข้อมูลครบ เราจะกดปุ่มไหนมันจะออกมาแก้ ปุ่มนี้เป็นปุ่มที่จะแก้ปัญหา

ถึงมีทุกข์มียากมีลำบากขึ้นมา คอมพิวเตอร์จะตีไปตามขั้นตอนโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องกำหนดก็ได้ เพราะเราจิตถึงขั้นแล้ว ทำความดีถึงขั้นแล้ว มันจะบอกเลยว่าเราเดินทางไปไหน จะมีความสุขสบายประการใด

คอมพิวเตอร์จะตีออกมาว่าเดินทางให้ระมัดระวังจะต้องมีปัญหาระหว่างทาง เราก็เริ่มสร้างความไม่ประมาทระหว่างทาง ถึงจะมีเรื่องเกิดขึ้นมามันก็น้อยลงไป เพราะเราคอยระมัดระวังไว้ นี่คือประโยชน์จากการเจริญวิปัสสนา

บางคนไม่เอา สอนผิดจุดกันหมด ขอให้ผู้ปฏิบัติธรรมทำจุดนี้ ท่านทั้งหลายจะดูได้ อุณาโลมหน้าผากนี้ดูคน เห็นหนอ ไม่ต้องไปสร้างภาพ โดยที่เห็นว่าเห็นคนโน้นอย่างไร คนนี้อย่างไร ไปสร้างอย่างนั้นให้ไม่ได้ ต้องประสบการณ์เห็นอย่างไร ต้องว่าอย่างนั้นมันเกิดจำเป็นจะต้องเห็น เราก็กำหนดทันที

ไม่ใช่ไปเห็นเขาก็กำหนดสวย กำหนดรวยไม่ใช่เนะ ต้องประสบการณ์เฉพาะปัจจุบันธรรมเท่านั้น อดีตไม่เอาอนาคตไม่เอาทั้งนั้น ปัจจุบันเป็นการสร้างเสริมข้อมูลไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ และกดปุ่มไหน ปุ่มนั้นจะออกมาตามข้อมูลนั้น ๆ ข้อมูลที่ป้อนก็คือสติสัมปชัญญะครบ

ถ้าสติสัมปชัญญะครบแล้ว ป้อนข้อมูลเข้าไปก็แสดงออก ที่ออกมาโดยถูกต้อง ถ้าข้อมูลไม่ดี ป้อนไม่ถูก อารมณ์เราไม่ดี ป้อนผิดหมด ออกมาผิด อย่าไปโทษเครื่องคอมพิวเตอร์

เครื่องคอมพิวเตอร์เขาเป็นธรรมชาติแต่เราป้อนข้อมูลผิดเอง อารมณ์เราไม่ดีอย่างนี้ เป็นต้น เลยออกมาเสียหายมากมาย ดังที่กล่าวแล้ว

ขอเจริญพรญาติพี่น้องที่เข้าใจใหม่ ปฏิบัติโดยเคร่งครัด ขออย่างเดียวอย่าคุยกัน อย่าเอาหนังสือไปดู เอาให้มันรู้ ให้แจ้งชัด ปัจจัยตั้ง ด้วยตนเอง ให้มันเกิดเอง ของเกิดเองโดยธรรมชาติ ให้มันผุดขึ้นมา เรียกว่า ภาวนา เกิดเองนี่เป็นของที่จะต้องแจ้งถึงใจเราเอง

และจิตใจเราก็ละพยศได้ ละทิฐิมานะได้ เพราะเราเห็นด้วยใจ อย่างนี้เป็นต้น เรียกว่าปัญญาแหลมลึก ปักลงไปที่ภาวนาของเรา ทำเป็นคนโง่ อย่าทำเป็นคนฉลาด

ขณะปฏิบัติอย่าประเมินผล อย่าวิจัยว่าอะไรเป็นอะไร ถ้าวิชาการมากนักท่านปฏิบัติไม่ได้ สมปรารถนาอย่างแน่นอน โง่ไว้ก่อน เก็บตำราใส่ตู้ไว้ก่อน ใช้ตำราที่อยู่ในจิต ที่มันขาดการดูแลมานาน ขาดการควบคุมมานาน

การดูแลนี้จะยากอยู่ เพราะปล่อยจิตไปตามยถากรรม จะใช้สติปัญญาแม้กว่า ๕ นาทีก็ยาก ขาดสติ นั่นเอง ปัญญาก็ไม่เกิดขึ้นโดยวิธีนี้

ขอเจริญพรญาติพี่น้องผู้ใคร่ธรรมสัมมาปฏิบัติในหน้าที่ดังกล่าวนี้ รักรองท่านจะมีปัญญา คนมีปัญญา ขยันไม่พัก คนที่ขาดปัญญาจะไม่ขยันจะไม่ทำงาน ทำอะไรก็ผิดพลาด

เพราะการนี้เป็นการกำหนดเป็นการปฏิบัติ เป็นการคาดคะเนได้ถูกต้อง เพราะอารมณ์ของเรา เคยสัมผัส วลี เข้าออกให้ถูกต้อง เกิดไปสัมผัสกับคนนี้เป็นอย่างนี้ไปสัมผัสกับคนอื่น อารมณ์อย่างนี้ต้องเป็น อย่างนี้อีก อ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น เห็นตัวตาย คลายทิฐิ ดำริชอบ ประกอบกุศล ได้ผลอนันต์ เป็นหลักฐานสำคัญแน่ นี่มันอยู่ที่ตัวปฏิบัติ ไม่ได้ดูที่ไปอ่านหนังสือได้นั้นเป็นวิชาการ แต่เราก็ต้องเรียน เหมือนกันต้องรู้ไว้

การปฏิบัติทบทวนและมาดูวิชาการ ท่านจะแนบสนิทติดหัวใจ ท่านจะสามารถขยายความจาก วิชาการได้ดีมาก เสริมวิชาการให้สูงขึ้น ดังที่กล่าวนี้

เท่าที่เอาตามซีแจงเบื้องต้นมา ขอให้หนักปฏิบัติธรรม กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย ทำความเพียร ให้มาก ท่านจะได้ของจริงติดตัวไป

อย่าทำของปลอม เพราะปลอมชอบสบาย ของจริงคนไม่อยากจะเพราะทำยาก ของจริงต้องได้มา ด้วยความลำบาก ต้องอดทนต้องฝึกฝน มาใช้ของจริงในห้องกรรมฐาน เพราะใช้ชีวิตจริงตั้งแต่บัดนี้

ที่เราอยู่บ้านสบายมานานนั้นแหละของปลอม เป็นของที่ชั่วร้ายเป็นของที่ให้สบาย ความสบายนี้เป็นของปลอม ความทุกข์ความยากเป็นของจริงได้ทุกอย่าง

สุขได้มาจากทุกข์ ขยันได้มาจากขี้เกียจ ร่ำรวย สวยดี มั่งมี ศรีสุข ได้มาจากความจนที่ไม่มีอะไรเลย เรามาสร้างมาทำขึ้น มันก็รวย มันก็สวย มันก็ดี มันก็มีปัญญา

นี่แหละท่านทั้งหลายเอ๋ย ธรรมะ แปลว่า ทุกข์ไม่ใช่ความสุข ความสุขที่แน่นอนมีที่ไหนเล่า นอกเหนือจากบรมสุข คือ พระนิพพานเท่านั้น ความสุขในโลกมนุษย์มีแต่เจือปนหมด ไม่มีของจริงเลย มีแต่ของปลอมชั่วร้าย มีแต่ของที่เป็นของเก๊

ที่เรามานั่งในห้องกรรมฐานมาใช้ของจริงกัน แสดงออกของจริงทั้งนั้น แต่เราจะทนรู้ของจริงหรือไม่ประการใด เป็นเรื่องของท่านทั้งหลายแต่ละรายไป

ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ผู้ปฏิบัติธรรม ขอให้ทุกท่านรีบเดินทางข้ามเกาะแก่งทุรกันดาร์ อุปสรรคทั้งหลาย ถึงฝั่งปากความสำเร็จ คือ พระนิพพาน โดยทั่วหน้ากัน ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๓ หน้า ๑๘๙ - ๒๑๒

แก้กรรมด้วยการกำหนด

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

อารัมภกลา

เจริญสุขญาติโยมพุทธบริษัท ญาติโยมได้มาพร้อมใจกันสวดมนต์ไหว้พระ เจริญกุศลภาวนาตามลำดับ แล้วจงอธิษฐานแก้ท่านสาธุชนและหมู่กรรมทั้งหลาย ให้มารับเวรรับกรรมรับภัยที่เราขอโทษกรรม จะได้หมดเวรหมดกรรม หมดภัยหมดโทษ และเราก็จะโสดกดีเป็นเบื้องต้น

การสวดมนต์เป็นนิจนี้ มุ่งให้จิตแนบสนิทติดในคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ จิตใจจะสงบเยือกเย็นเป็นบัณฑิต มีความคิดสูง ทิฐิमानะทั้งหลายก็จะคลายหายไป เราจะได้รับ อานิสงส์เป็นผลของตนเองอย่างนี้จากสวดมนต์เป็นนิจ

การอธิษฐานจิตเป็นประจำนั้น มุ่งหมายเพื่อแก้กรรมของผู้มีกรรม จากการกระทำครั้งอดีตที่เรา รำลึกได้ และจะแก้กรรมปัจจุบันเพื่อสู่นาคต ก่อนที่จะมีเวรมีกรรมก่อนอื่นใด เราทราบเราเข้าใจแล้ว โปรดอธิษฐานแก้สัตว์ทั้งหลาย เราจะไม่ก่อเวรก่อกรรมก่อภัยพิบัติ ไม่มีเสียดจัญไรติดตัวไป เรียกว่า เปล่า ปราศจากทุกข์ ถึงบรมสุข คือ นิพพานได้

เราจะรู้ได้ว่า กรรมติดตามมาและเราจะแก้กรรมอย่างไร ในเมื่อกรรมตามทันถึงตัวเรา เราจะรู้ตัว ได้อย่างไร เราจะแก้อย่างไร เพราะมันเป็นเรื่องที่แล้ว ๆ มา นี้ข้อหนึ่ง

ข้อสอง แก้แล้ว เราจะรับกรรมหรือไม่ และเราจะสร้างเวรกรรมใหม่ประการใด และจะแก้กรรม อย่างไม่ได้อีก เพื่อเป็นผู้โชคดีเป็นผู้มีกรรมดีในอนาคต

ชีวิตต่อไปในเบื้องหน้า เราไม่สามารถจะทราบได้ จะทราบได้วิธีเดียว คือ การเจริญสติปัญญา ๔ การปฏิบัติให้มีสติสัมปชัญญะ โยคีผู้บำเพ็ญเพียรจะรู้ได้ จะทราบด้วยญาณวิถีของตนเป็นปัจจัยตั้ง

คำว่า ญาณวิถีของตนนั้น หมายความว่า ความรู้ให้เกิดผล ได้อานิสงส์ เป็นผู้ที่มีปัญญา ปรีชา สามารถ เฉลียวฉลาดในการปฏิบัติธรรม แก้กรรมได้ และกรรมนั้นจะไม่ส่งผลในอนาคตข้างหน้าได้แน่นอน

ผู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ แก้กรรมได้ ผู้นั้นต้องเจริญสติปัญญา ๔ ปฏิบัติด้าน กายของตน กายนอก กายใน ภายในจิต กายทิพย์ ทิพยอำนาจของใจได้มาเป็นกายทิพย์ ทิพย์นี้ หมายความว่า กายนอกภายใน รู้ภายในใจ

กายานุปัสสนาสติปัญญา

กายานุปัสสนา ข้อที่หนึ่งหมายความว่า ผู้ปฏิบัติที่รู้กายในกาย คือรู้ สักแต่ว่ากาย ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา ไม่มีเขา ไม่มีเรา มีกายอยู่ในตัวตน จิตจะรู้ได้ว่า การที่กายเคลื่อนย้ายไหวติง ประการใด มันอยู่ที่ใจทั้งหมด

จิตที่กำหนดยื่น เดิน นั่ง นอน จะเหลียวซ้ายแลขวา คู้เหยียด เหยียดขา จะมีสติสัมปชัญญะ ควบคุมดูแลกาย เมื่อจิตผ่องใสสะอาดบริสุทธิ์เรียกว่า กายในกาย ภายในจิตผ่องใส ภายนอกจิตผ่องใส

ภายนอกกายจะเคลื่อนย้าย มันก็เคลื่อนอย่างช้า ๆ มี ๓ ระยะ เคลื่อนไปทางไหน ก็มีจังหวะ จะยื่น เดิน นั่ง นอน อันใดก็มีจังหวะ มีระเบียบวินัย มีสังขารปรุงแต่ง เกิดกาย เรียกว่า กายทิพย์ เพราะเรามีจิตเป็นกุศล สมาริก็ดี สติก็ดี ควบคุมจิตไว้ดีแล้ว จะรู้กายในกาย

รู้กายในกายนี้ จะรู้ได้ด้วยตัวกำหนด เช่น ยืนหนอ ๕ ครั้ง เป็นต้น จะรู้กายภายนอก สภาวะธรรม อยู่ภายใน จิตใจก็ดีเยือกเย็น สติก็ควบคุมไว้ได้อย่างดี เราก็เป็นผู้มีปัญญา จิตก็ใส ใจก็สะอาดหมดจด เรียกว่า บริสุทธิ์

ในเมื่อจิตเข้าขั้นบริสุทธิ์แล้ว เราจะรู้ว่าใจของเราเป็นประการใด มันอยู่ภายในจิต เรียกว่ากายในกาย จะรู้แจ้งแก่ใจของเรา เช่น ขว้างงาหนอ ซ้ายย่างงาหนอ ภายนอกดูความเคลื่อนย้ายของสภากาย เรียกว่า สภาวะรูป รูปเคลื่อนย้ายและโยกคลอนได้ เคลื่อนไปที่ไหน มันก็ดับที่นั่น จิตใจก็เข้าไปรู้ในภายใน รูปกับนามก็แยกออกไป นี่แหละกายภายนอกและกายภายใน จิตใจก็รู้เรียกว่า นามธรรม

คำว่า นามธรรม ในที่นี้คือ จิตที่ลึกซึ้ง รู้ว่ากายเคลื่อนไหว มีมารยาท มีวินัยดี กายก็เคลื่อนย้าย โดยสภาวะ สุนทรวาจาที่กล่าวไพเราะ เหมาะเจาะด้วยเหตุและผล ข้อเท็จจริงทั้งหมดล้วนเกิดขึ้นจากจิต เพราะจิตเป็นหัวหน้า มันจะสั่งให้กายเคลื่อนย้ายไปหยิบอะไรก็ได้

ในเมื่อภายในถึงที่แล้ว แยกรูปแยกนามออกได้แล้ว ก็เรียกว่า นามธรรม นามธรรมตัวนี้แปลว่าตัวรู้ ตัวเข้าใจ ตัวมีเหตุมีผล เพราะจิตของผู้ปฏิบัติประกอบด้วยสติปัญญา ๔ มีสติดี ควบคุมจิตไว้ได้ จึงจะรู้แจ้งแห่งจิต เรียกว่า กายในกาย ภายใน

คนที่มีสติดี มีสัมปชัญญะ รู้ตัว รู้ทั่ว รู้นอกรู้ใน และรู้ว่าผิดหรือว่าถูก รู้เข้าใจ รู้แจ้งแห่งจิต รู้เหตุผลต้นปลายทุกประการแล้ว อย่างนี้เรียกว่า กายในกาย มันจะเกิดทิพยอำนาจ เกิดกายทิพย์

กายทิพย์นี้หมายความว่า สภาพสภากายคือ สภาวะรูป รูปเคลื่อนย้ายเกิดขึ้น แล้วก็แปรปรวน แล้วดับไป แล้วก็เข้ามาถึงจิตใจเราว่า อ้อ! นามธรรม จิตนี้มันก็เป็นนามธรรม มีคุณสมบัติอยู่ข้อหนึ่ง คือ รู้กายในกาย รู้ภายในจิต

จะเคลื่อนย้ายไปทางไหนก็รู้ จะคู้เหยียดประการใด มันจะมี ๓ ระยะ แต่ ๓ ระยะนั้นมันจะบอกเข้าไปในกายของตนว่า จะเคลื่อนอย่างนี้ จะหยิบแก้วน้ำ ก็มีระเบียบ ไม่มีเสียงดัง เพราะคนนั้นรู้นามธรรม มีสติควบคุมจิต และก็เคลื่อนย้ายไปอย่างละเอียดอ่อน จะวางช้อน จาน หม้อ ไหก็เป็นระเบียบเรียบร้อย อย่างนี้ เรียกว่า กายในกาย

รู้กายเคลื่อนย้าย จะหยิบอะไรก็หยิบหนอ เคลื่อนมาช้า ๆ แล้วก็วางหนอ อย่างนี้เรียกว่ารู้ภายใน

ความรู้ในภายในตัวนี้เรียกว่า รับรู้ เพราะมีสติดี มีสัมปชัญญะดีแล้ว ความรู้ตัวนั้นแหละ เป็นการรู้ในภายใน รู้เข้าใจ รู้ความถูกต้อง รู้กาลเทศะ รู้อย่างนี้จึงเป็นการถูกต้อง เรียกว่า กายทิพย์

กายทิพย์นี้หมายความว่า มีรูปสภาวะ มีจิตสภาวะ มีสติควบคุมเคลื่อนย้ายได้ในสภาวะรูป เรียกว่า กายนอก รู้ภายในบริสุทธิ์ว่าจะเคลื่อนย้ายรูปไปอย่างไร จะหยิบอะไร จะมีระเบียบวินัย จะต้องตั้งไว้ที่ไหน ถูกต้องประการใด อย่างนี้เรียกว่า กายภายใน

จะกล่าวเป็นข้อที่สามว่า ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เรียกว่า กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน กายรู้ เข้าใจในกาย คือ จิต

จิตรู้แล้ว เข้าใจถูกต้อง เรียกว่า นามธรรม เป็นกิจกรรมของจิต จิตก็ฝังใสใจสะอาดหมดจด จะทำอะไรก็ไม่ประอะเปื้อน จะกล่าวอะไรออกมาก็เป็นธรรม เป็นกิจกรรมที่ถูกต้อง

นี่แหละก็เข้าในหลักที่ว่า กายในกาย ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ไม่ใช่ตัวตน เรา เขา เรียกว่า กายานุปัสสนา – สติปัฏฐาน คำว่าไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เรียกว่าอะไร เรียกว่า กายภายใน

รู้ภายในว่า อ้อ! อะไรเป็นสัตว์ อะไรเป็นบุคคล มือคว้าไม่ได้เลย แยกรูปออกไป แยกนามออกมา แล้วก็รู้ว่า กายใน กายภายในเป็นกายทิพย์ กายทิพย์นี้มองไม่เห็นตัว อย่างนี้เรียกว่า นามธรรม แสดง กิจกรรมออกมาทางรูป

หน้าตาน่าดูพิสมัย จิตใจก็เบิกบาน หน้าก็ไม่เศร้า ใจก็ไม่หมอง เรียกว่า กายภายใน มีสติดี มีสัมปชัญญะ รู้ตัวด้วยเหตุผล รู้ตัวและเข้าใจในกาย รู้เข้าใจในจิต รู้ความผิดความถูก รู้ชอบ มันรู้้อย่างนี้

ในเมื่อมีความรู้ ความเข้าใจดีเช่นนี้แล้ว ไหนเล่าจะเป็นตัวตน ใครจะดำเรา เราจะรู้ว่าดำตรงไหน อะไรเป็นกาย อะไรเป็นจิต มันแยกรูปแยกนามออกไป กายส่วนหนึ่ง จิตส่วนหนึ่ง สลายไปแล้ว ก็มีธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม สิ่งที่เป็นของเหลวก็กลายเป็นธาตุน้ำ สิ่งที่แข็งก็กลายเป็นธาตุดิน สิ่งอบอุนในร่างกายก็กลายเป็นธาตุไฟ และความเย็นใจเกิดขึ้น ไหวติงอยู่เสมอ ลมก็พัดเข้ามาเยือกเย็นอยู่ในเส้นโลหิตเป็นธาตุลม ก็เป็นเพียงธาตุทั้งสิ้น ประกอบกรรมทำดีในร่างกาย สังขารปรุงแต่ง มันก็อยู่อย่างนี้เป็นต้น ไหนละมีตัวตน

ถ้าเราไปยึดถือว่าเป็นเราเป็นเขา ก็ต้องทะเลาะกัน เขาดำเรา เราอยู่ที่ไหน หาตัวเราให้พบนี่แหละ ท่านจึงบอกว่า คนที่รู้ซึ่งในกายภายในแล้ว จะไม่มีตัวตน สัตว์ บุคคลทั้งหลายแต่ประการใด

เขาดำ เราจะโกรธประการใดเล่า เลยความโกรธก็ไม่มีเพราะเหตุนี้ ความเกลียดก็ไม่มีเพราะเหตุนี้ ความรักโดยกามตัณหาราคะก็ไม่มีในส่วนนี้ มีแต่เมตตาอยู่ในตัวตน

นี่คืออรรถาธิบายสำหรับกายานุปัสสนาสติปัฏฐานข้อที่หนึ่ง เรียกว่า กายในกายหนอ เกิดขึ้น ตั้งอยู่แล้ว ก็เคลื่อนย้ายดับไป ไม่มีอะไรเป็นตัวเป็นตน มีแต่กุศลอยู่ในจิตใจทำนองนี้ เป็นต้น

อันนี้เป็นกายภายในกายจิต เรียกว่าจิตแสดงเคลื่อนย้าย แล้วเราก็แยกออกมาได้ การเคลื่อนย้ายทั้งหมดเรียกว่า รูป สติดีคุมใจไว้ภายใน จิตรู้ว่าเคลื่อนย้ายไป มือเท้า เหยียดแข็ง เหยียดขา คู้เหยียด เคลื่อนย้ายไปด้วยความถูกต้องทุกประการแล้ว ความเป็นระเบียบก็เกิดขึ้น ความหมองใจที่มีก็หายไป และเราก็รู้ว่า นี่แหละคือนาม

มีธรรมะคือ สติสัมปชัญญะควบคุมจิต เรียกว่า นามธรรม ถ้าเราแยกรูป แยกนามในด้าน

กายานุปัสสนาได้แล้ว เราจะรู้เองว่าไม่มีตัว ไม่มีตน ไม่มีเขา ไม่มีเรา และจะไปโกรธเขาทำไมเล่า ไปโกรธตัวตน กลียดหนังมังสา กลียดเหงื่อ ชี้อไหล กลียดขี้หูขี้ตา ใช้ไม่ได้

คนประเภทนี้ยังติดอยู่ในรูป ติดอยู่ในกามคุณ ติดอยู่ในสิ่งที่ไร้สาระ เลยนามรูปไม่ออก บอกไม่ได้ ใช้ไม่เป็น เห็นแต่ตัวตาย จะคลายทิฐิไม่ได้ เห็นความเกิดดับในจิตไม่ได้ เลยก็ไม่รู้จริงอย่างนี้

นักปฏิบัติธรรมโปรดทำความเข้าใจ ต้องกำหนดตั้งสติทุกอิริยาบถ ท่านจะซึ่งในรสพระธรรม ท่านจะดื่มรสพระธรรมด้วยทางกายและทางใจ

หมายความว่า ตัวปฏิบัติที่เรารู้ชัดเจน รู้ความเข้าใจเรื่องตัวตน สักว่ามีแขน มีขา มีสภาวะรูปเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป จะเคลื่อนย้ายอยู่อย่างนี้ มันเกิดดับอยู่วันยังค่ำ

เวลาหนึ่งไม่ทราบว่าจะดับไปที่พันครั้งในจิต เราจะรู้ซัดคิดเป็นกายทิพย์ ทิพยอำนาจเกิดจากจิต ทำให้เกิดกายทิพย์ ทำให้กายหล่อหลอมน้ำใจ เราจะเคลื่อนย้ายไปทางไหน สามารถจะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ของจิตให้กายลอดช่องเล็กไปได้เมื่อตื่นตื่น หนึ่ง

ลอดไปได้เพราะสมาธิจิตเป็นปิติ เกิดขึ้นเป็นข้อที่สอง จิตหวนไหวตะลิ่งพริ้งเพร็ดขาดสติ ก็มุดเข้าไปช่องเล็กได้ เป็นข้อที่สาม เป็นการตื่นตื่น ตื่นตัว ไม่ใช่ตื่นใจ ใช้อำนาจแค่นี้เท่านั้น ก็สามารถทำได้

แต่การที่จะรู้ซึ่งถึงด้านกายนี้ รู้ยาก ผู้ปฏิบัติต้องกำหนดปรารถนาธรรมว่า จะเดินจงกรม ก็เดินขว้างหนอ ซ้ายอย่างหนอ อะไอย่าง เทำอย่าง เทำอยู่ที่ไหน เอาสติไว้ที่เท้า

ก็กลายเป็นสภาวะรูป กายแสดงเป็นภายนอก แต่จิตมีสติที่เื่องเท้าไปว่า ขว้าง (ระลึกก่อน) อย่าง...หนอ ที่เราจะรู้ได้ มีสติควบคุมจิตอย่างนี้

รู้เดินจงกรมได้จังหวะดี สติดี อยู่ในจิตคล่องแคล่วดี ตัวนี้เป็นตัวรู้ว่ายาวหรือสั้น ลงตรงไหน ประการใด มีสติควบคุมได้ชัดเจน นี้เรียกว่า นามธรรม เป็นจิตอยู่ในภายใน รู้เคลื่อนย้ายของกายภายนอก

กายภายนอกกล่าวชัด เพราะภายในบอกจิต สติได้ สติระลึกได้ รู้ตัวอย่างนี้แล้วกายก็เคลื่อนย้ายไปตามตัวกำหนด

ตัวกำหนดนี้เป็นตัวปฏิบัติ เป็นตัวฝึกให้สติควบคุมจิต ให้จิตนี้เดินไปด้วยดีและถูกต้อง และเดินจงกรมก็คล่องแคล่วว่องไว จะไม่เซ จะไม่หนัก เพราะมันไม่มีตัวตน ไม่มีบุคคล เรา เขา

ถ้าเราแยกไม่ได้ มันก็โกรธกัน คนโน้นไม่ดี คนนี้ไม่ดี เป็นต้น ถ้าเรารู้ซึ่งกายภายในแล้ว เราจะเห็นใจต่อกันว่า คนเราทั้งหลายเอ๋ย ธาตุสี่ประชุมรวมกันรวมอรรถาธิบายเรียกว่า ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อายตนะ ๖ ปรารถนารูปอย่างนี้ แล้วเราก็เกิดคุณความดี ดื่มนรสพระธรรม เพราะมีจิตใจเป็นกุศล สติก็ดี สัมปชัญญะก็ดี ปัญญาก็เกิด จึงรู้ว่า อ้อ! เรานี้ไม่มีตัวตน

ชื่อของเรานี้เป็นตัวสมมติบัญญัติ สมมตินามแทนชื่อนี้ให้เขาเรียกถูกต้อง เราจะได้เข้าใจว่า เขาเรียกเราเท่านั้นเอง

เพราะฉะนั้น การตั้งชื่อจึงไม่มีความหมายอะไร จะชื่อตำหรือขาว ชื่อจน ชื่อรวย ประการใด ก็เพียงให้คนอื่นรู้ จะได้เรียกชื่อถูก อย่างนี้เป็นสมมตินามแทนชื่อ

แต่ความดีไม่ใช้อยู่ที่ชื่อ ชื่อเสียงโด่งดัง ไม่ใช่ชื่อที่ตั้ง มันอยู่ที่นามธรรม นามธรรมเป็นมิ่งขวัญของชีวิตประจำวันของบุคคลผู้มีกายทิพย์

ทิพย์อำนาจเกิดจากจิต จิตแสดงเหตุผล ถ้าเรามีจิตผ่องใส ใจสะอาด รู้รูปธรรมนามธรรมได้ แล้วก็แยกออกไป อะไรเป็นรูป ขว้างหนอ ขวาเป็นรูป ซ้ายเป็นรูป เรียกว่ากาย

อะไรรู้มันยังไง จิตรู้ และรู้พร้อมด้วยสติสัมปชัญญะ ควบคุมไปพร้อม สติมา สัมปะชาโน สว่างแล้ว เข้าใจแล้ว นี่เป็นรูปเคลื่อน เป็นรูปธรรม

และนามธรรมนั้นได้แก่อะไร มีจิตรู้ว่าขว้าง ซ้ายข้าง ยาวสั้นประการใด แล้วสติไปควบคุม สติก็ดีขึ้น จิตใจก็เบิกบาน คล่องแคล่วในสมาธิภาวนา เรียกว่า นามธรรม เราก็แยกได้ชัดเจน

เราทำได้ เราก็แยกได้เอง ไม่ใช่ครูอาจารย์ไปสอนให้แยก เรามาแยกออกได้เรียกว่า กายทิพย์ กายในกาย กายนอกคือรูป กายในภายในคือ จิต ได้แก่ นามธรรม

แยกรูปแยกร่างสังขารออกไป มันปรุงแต่งทำให้เกิดจิต ปรุงแต่งขึ้นมาทำให้เกิดกิเลส เกิดราคะบ้าง เกิดโทสะบ้าง เกิดโมหะบ้าง แล้วเราก็ขาดสติ ไม่มีสติสัมปชัญญะ จิตหลงไหลไปสู่ที่ต่ำ เรียกว่า ถูกใจ ไม่เป็นการถูกต้อง เป็นการผิดพลาดน่าเสียดาย

ถ้าแยกได้แล้ว เราจะรู้ตัวเองว่า อ้อ! บังคับตั้งแล้ว รู้ตัวรู้ตนว่าในตัวเราทั้งหมด ไม่มีอะไรดีเลย มีรูปกับนาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์เท่านั้นไม่มีอื่นใด มีแต่อารมณ์ของเราคือ จิต จิตที่แสดงท่าทีเหี้ยมโหด ดุร้ายหลายประการ มันกินอาหารกิเลสเป็นเหตุทำลายตัวเราตลอดรายการ

เพราะจิตนี้กับรูปกับนามนี้มันแย่งง่าย ถ้าเราปฏิบัติจะรู้เอง เราคู่เหยียด เหยียดแขน คู่เข้ามาดูซ้ำ ๆ เราจะรู้ว่า มี ๓ ระยะ ได้จังหวะจะโคน มีระเบียบ

รูปก็แยกออกไป นามก็ไปส่วนหนึ่ง เรียกว่า รูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์ด้านกาย ด้านกายานุสัสสนาสติปัญญา จิตใจก็เบิกบาน เราจะไม่มีตัวตน จะไม่ถือตนถือเรา ถือเขาแต่ประการใด

มีอะไรหรือ ตอบออกมาทันทีว่า มีรูปกับนาม จะไม่มีความโกรธ จะไม่โทษใคร มีโทษของตนก็ยอมรับ กรรมไป แล้วตนก็แก้ไขกรรมของตนเอง จากการกระทำนั้นเป็นต้นเหตุ สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาได้ชี้แจง แสดงมาให้ปฏิบัติทางสายเอก อย่างนี้

คำว่า **ตัวตนที่ยึดมั่นถือมั่น มันโกรธ ลงโทษเขา ตัวเองไม่โกรธกลับไปโกรธคนอื่น** นี่เพราะ แยกกันไม่ได้ รูปกับนามแยกไม่ออก มันจึงโกรธกัน มันไม่มีอะไรต่อเนื่องกันเลย

นี่มันหลงกันเหลือเกินคนเราทุกวันนี้ มันแยกรูป แยกนามไม่ออก มันยังถือตัวตนอยู่ ถือเราถือเขาอยู่ อะไรเป็นเขา อะไรเป็นเราก็ไม่รู้ เลยก็ยึดมั่นถือมั่นอย่างนี้มา คนเราจึงโกรธกันง่าย ทะเลาะเบาะแว้งกัน ง่ายตาย ดังได้ชี้แจงมาอย่างนี้เป็นต้น นี้อยู่ตรงนี้ เรียกว่ากายในกาย

เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน

เวทนานุปัสสนา ข้อที่สองนั้น จะแยกเวทนาอย่างไรหรือ เวทนาที่เป็นหลักปฏิบัติ มี ๓ ประการ เรียกว่า สุขเวทนา ทุกขเวทนา อุเบกขาเวทนา

ในเมื่อเราเจริญทางกาย เดินจงกรมนั่งกำหนดพองหนอ ยุบหนอ กายพอง กายยุบ รูปพอง รูปยุบ สติดีมีปัญญา เราจะรู้ว่า พองเท่าไร ยุบเท่าไร จิตใจเป็นประการใด ยาวสั้นประการใด จิตเป็นผู้สร้าง จิตเป็นผู้รู้ แต่ปัญญาจะเกิดหรือไม่ เป็นเรื่องของคนทำ

ในเมื่อมีสติดี พองหนอ ยุบหนอชัดเจนและคล่องแคล่วดี มันก็เกิดรูปธรรมนามธรรม เกิดจิต พองหนอ ยุบหนอ พองก็เป็นรูป ยุบก็เป็นรูป จิตกำหนดรู้เป็นนาม และกีสติมันคงอารมณ์ดี อานาปานสติ ได้พองหนอ ยุบหนออย่างนี้

จิตเข้าขั้นดี อารมณ์ก็ดีขึ้น จิตใจก็คล่องแคล่วเรียกว่า นามธรรมแยกออกไป รู้ในด้วย ที่ด้าน กายทั้งหมด และเวทนาแทรกซ้อนมาอีก เดี่ยวก็สุขกายสุขใจ เดี่ยวก็ทุกข์กายทุกข์ใจ เดี่ยวก็จิตลอยไปโนน ลอยไปนี่ ขาดสติสัมปชัญญะ สุขก็เป็นเวทนา เจ็บปนด้วยความทุกข์ ไม่แน่นอนเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

นอกเหนือจากนั้น ทุกขเวทนา ทุกข์นอก ทุกข์ใน ทุกข์จร โทมนัสสัง ทุกข์ใจ เรียกว่า ความทุกข์ ความเกิดก็เป็นทุกข์ ความแก่ก็เป็นทุกข์ ความเจ็บก็เป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากกันก็เป็นทุกข์ เป็นกรรมของเราจากการกระทำของสัตว์โลก จากการกระทำของตน ความทุกข์อย่างนี้ไม่มีความสุข หาความสุขแน่นอนไม่ได้ในโลกมนุษย์นี้

เราก็จับได้ สุขหนอ ตีใจหนอ เสียใจหนอ เป็นต้น ตั้งสติไว้ กำหนดตลอดไป เราจะรู้แก่ใจเองว่า อะไรเป็นสุข อะไรเป็นทุกข์ กุสลา ธมมา อกุสลา ธมมา ธรรมเป็นกุศล ธรรมเป็นอกุศล จะรู้ได้ในเวทนา รู้มากทีเดียว อ้อ! กุศลกรรม จิตไม่ดีแล้วก็เสียใจ

ทุกข์เอ๋ย ทุกข์ใน ทุกข์นอก ทุกข์จร ทุกข์ใจ โทมนัสสัง เราทุกข์ใครไม่ทราบ เรามาเพิ่มทุกข์อยู่ในใจ ความโกรธ ความเคียดแค้นก็เกิดขึ้นแก่ตนเอง นี่แหละคือเวทนา มันเกิดทุกข์หาความสุขไม่ได้แล้ว

เกิดความสุข ตีใจหัวร่อรำชั่วโมงนี้ จะไปร้องให้ชั่วโมงหน้า ต้องเสียออกเสียใจ ไม่มีอะไรมันคง เพราะแยกไม่ออก ไม่รู้เลยความทุกข์จรมา เพราะคนเราเดี๋ยวนี้ ทุกข์ประจำก็มากแล้วกลับไปเอาทุกข์จร มาอีก ทุกข์ไม่ใช่เรื่องของตน ก็เอามาเป็นทุกข์ เพราะยังไปถือตน ถือเรา ถือเขา ก็ไปเอาทุกข์จรมา

ในเมื่อทุกข์จรขึ้นมาแล้ว ทุกข์ประจำมันก็นักขึ้น ความเสียใจก็เพิ่มขึ้นตลอด ทุกข์โทมนัสสัง ความเสียใจก็ดี ความทุกข์ทรมานหัวใจก็ดี ก็เกิดขึ้นแก่ตัวเรา และตัวเราก็เกิดระทมขมขื่นบนันท์กไว้ใน จิตใจ มีแต่ความทุกข์หาความสุขไม่ได้เลย

คนทางธรรมะชอบเอาทุกข์จรนอกประเด็นมาเผาจิตใจตน ทุกข์ของเราก็เต็มเปา ไม่ชอบจะแก้ไข เราต้องแก้ไขทุกข์ประจำก่อน ให้มันหายไป แล้วทุกข์จรมันก็แก้ง่าย

ทุกข์ประจำยังแก้ไม่ได้ มันเป็นทุกข์หนัก ทุกข์จรเป็นเรื่องเล็ก ๆ มาประสมทุกข์หนัก เลยก็หนักอกหนักใจตลอดรายการ

ได้ยินพระท่านมาติกาบังสกุล ปัญจักขันธา รุกข์ขันโธ เวทนาขันโธ เห็นได้ชัด แต่เราไม่เอารูป นาม ชันธ ๕ มาเป็นอารมณ์ แต่ไปเอาทุกข์มาอีก ไม่อยู่ในอารมณ์ของชันธ ๕ ไม่อยู่ในอารมณ์ของรูป นาม และเราก็เอาทุกข์ประจำมาใช้เป็นทุกข์จร เอาทุกข์จรมาประสมทุกข์ประจำเลยทุกข์ก็หนักกันต่อไป บรรเทาทุกข์ไม่ได้ บำบัดทุกข์ถึงบรมสุขคงไม่ได้

จะบำบัดทุกข์ได้อย่างไร เป็นการเพิ่มทุกข์เสียแล้ว เพิ่มทุกข์ให้มาก ทุกข์กายทุกข์ใจ ปวดเมื่อยทั่ว สกนธ์กายก็เป็นทุกข์แล้ว ทิวกระหายก็เป็นทุกข์ มันเป็นเรื่องของทุกข์ไปหมด ทำนองนี้ เพราะเราแก้ไขไม่ได้ เวทนาจึงแยกไม่ได้แล้ว

ไม่จำเป็นต้องกล่าวว่า กายแยกได้แล้ว เวทนาจึงต้องแยกได้เหมือนกัน อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม เวทนาอาศัยรูปเกิด ถ้าไม่มีรูป เวทนาเกิดไม่ได้ มันปรุงแต่งตลอดเวลา

มันยังปวดขา ปวดกระดูก ปวดนอก ปวดใน นี่แหละมันปรุงแต่ง และมันก็เกิดทุกข์เวทนา เกิดกับ ตัวเรา เรียกว่า ทุกข์นอก ทุกข์ใน ทุกข์ทั่วสกนธ์กาย ทุกข์ในใจ

ทุกข์กายปวดเมื่อย มันก็ใจไม่สบาย ใจไม่ดีแล้ว แต่เราแยกรูป แยกนามได้ แยกเวทนาได้ กำหนด เวทนานั้นว่า ปวดหนอ ๆ ปวดหนัก หนักแล้วจะเห็นตัวทุกข์

เห็นทุกข์แล้วทุกข์มันจะดับ ดับไปแล้วเป็นอะไร เป็นความสุข ปราศจากทุกข์ แยกตัวทุกข์ออก ตัวสุขออก จิตก็ว่าง จิตก็ไม่ไปยึดทุกข์ จิตก็ไม่ไปยึดสุข จิตก็ลอยล่ำ เป็นการปราศจากมลทินเครื่อง เศร้าหมอง จิตใจก็ผ่องใส จิตใจก็บริสุทธิ์

ร่างกายสังขารไม่สมฤติ ปวดเมื่อยทั่วสกนธ์กาย เราต้องเอาจิตไปปักที่ตัวปวด ปักเป็นการฝึก คุรุเวทนามาสอน ต้องฝึกว่าเป็นทุกข์ธรรมดาเหลือเกิน ทุกข์นอก ทุกข์ใน

ทุกข์นอกไม่สำคัญเท่าทุกข์ใน คือ ทุกข์ในใจ กายหนอกายมันทุกข์ เกิดปวดเมื่อยเพราะมันมีรูป ปรุงแต่ง สังขารอาศัยรูปเกิด มันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ยึดไปยึดมายึดทุกข์ หนักเข้าก็สนุกกัน ทุกข์ก็หายไป ปวดเมื่อยหายไป จิตใจก็ผ่องใส จิตก็ไม่ไปยึดมันมีอุปาทานแต่ประการใด

จิตก็ไม่ไปปวดรวดร้าว ปวดก็แยกไปเป็นส่วนหนึ่งของเวทนา นามธรรมก็ไปอีกส่วนหนึ่ง จิตจะไม่ไปเกาะเกี่ยวกับความทุกข์ จิตจะเบิกบาน นี่แยกเวทนาออกเป็นสัดส่วน ความปวดเมื่อยก็หายไปเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เรียกว่าพระไตรลักษณ์ นั่นแหละคือวิปัสสนา เราจะได้รู้ว่า อะไรเป็นตัวตน ไม่มีแล้ว ไม่มีมันก็ไม่ปวด เพราะไม่ไปยึดตัวตน เท่านั้นเองทำกันไม่ได้ พอปวดหน้อยเลิกแล้ว ไม่ได้กำหนด

คนเราจะรู้กฎแห่งกรรมได้ จะต้องรู้ตัวทุกข์ดี มันเกิดแตกสลาย จึงจะเกิดทุกข์ ทุกข์หายไปแล้ว กรรมเก่าตั้งแต่อดีตชาติมา มันจะบ่งชี้ตัวเราทำกรรมอะไรไว้ ตรงนี้เป็นตัวสำคัญ

ขอฝากผู้ปฏิบัติไว้ว่าต้องอดทน ต้องฝึกใจ ถึงจะพบตัวธรรมะ พบรูป นาม ชันธ ๕ เป็นอารมณ์ ถ้าเราไม่ฝึกใจปล่อยตามอารมณ์ก็มีอุปาทาน มันก็ไปยึดเหนี่ยวอยู่ในจุดนั้นตลอดไป และเราก็ไม่ทราบ ความจริง ก็มีแต่กิเลสเพิ่มพูนบริบูรณ์ยิ่งขึ้น ไหนเลยจะพ้นทุกข์ได้

มานั่งกรรมฐานควรจะพันทุกข์กลับมาเพิ่มทุกข์ หาแต่ความสุข ความสุขก็ไม่เข้า ความทุกข์ก็ไม่แน เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา หาความแน่นอนไม่ได้ ด้วยวิธีนี้ประการหนึ่ง

เพราะฉะนั้น สุขเอ๋ย สุขกาย สุขใจ ต้องกำหนดตั้งสติควบคุมดูแลจิต เราจะได้ไม่ถือตัวถือตน ไม่มีทิฐิมานะแต่ประการใด เราจะไมโกรธใครเลย ถึงจะมีความโกรธอยู่บ้างก็หายได้ไว หมั่นสั่งสมบุญกุศล อย่างนี้จะได้ผล

ผู้ปฏิบัติธรรมบางคน รูปนามก็แยกไม่ได้ เวทนามก็แยกไม่ได้ เอาแต่ทุกข์จรมมาประสม เลยเล้าหาทุกข์ บ้านเหนือบ้านใต้เอามาประสม จิตใจก็ไม่เข้าสู่กระแสแห่งความบริสุทธิ์ได้

แค่รูปนามยังแยกไม่ได้ เวทนามก็แยกไม่ได้ เพราะมันยากกว่ารูปนาม เวทนามก็คือ รูป นาม ปวดเป็นทุกข์ เรียกว่าอะไร มีทั้งรูปทั้งนาม ตัวปวดเพราะจิตปวดไปด้วย ปวดนั้นคือ สังขารรูป เรียกว่า รูป แต่จิตไปเกาะเรียกว่านาม มีทั้งรูปทั้งนามนะ เวทนาตัวนี้

ถ้าจิตไปถึงขั้นวิปัสสนาญาณ ชั้นที่ ๕ รูป นามเกิด พระไตรลักษณ์เกิด รูปก็แยกไปคือ เวทนาที่ ประสมด้วยรูป สังขารปรุงแต่ง จิตก็แยกออกไป ไม่ปวดไม่รูดร้าวทั่วสภนธ์กาย แล้วก็สามารถจะรู้รส พระธรรมตรงนั้น และรสพระธรรมที่ดื่มเข้าไปจากเวทนา จะทนต่อการพิสูจน์จากทุกข์ยากลำบากนี้ เราจะรู้กฎแห่งกรรมได้ทันที อยู่ตรงนั้นะ

จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

จิตตานุปัสสนา ข้อที่สาม ทำไมเรียกว่าจิตตานุปัสสนา เพราะจิตไม่มีตัวตนเป็นธรรมชาติ อันหนึ่ง ต้องคิดอ่านอารมณ์อยู่ตลอดเวลา คิดนอก คิดใน ตั้งแต่ครั้งไหนมาก็บันทึกไว้แล้วก็แสดงออกได้ เรียกว่า จิต

อารมณ์แบบนี้เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป มันก็เกิด-ดับ เรื่อย แต่เกิดดับเราไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าเกิดดับ สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้นก็แปรปรวนดับไป มันก็เป็นอย่างนี้แหละหนอ

จิตที่คิดออกไปนอกประเด็นก็มีมากมาย จึงต้องกำหนดรู้หนอ คิดหนอ เป็นต้น นี้จากอารมณ์จิต เพราะจิตนี้เป็นธรรมชาติ ต้องคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้เหมือนเทพบันทึกเสียง เรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน

รู้ว่าจิตในจิต เวทนาในเวทนา เวทนาตัวในคือนามธรรม รู้แยกออกรูป นาม ชั้นที่ ๕ เป็นอารมณ์ เวทนามก็แยกออกไป จิตก็แยกออกมาเป็นนามธรรม จิตก็ไม่สนใจในการปวด และเราจะปวดทำไมเล่า ไม่มีตัวตนจะปวด อย่างนี้เรียกว่า เวทนาในเวทนา

จิตใจ หมายความว่า จิตธรรมดาเราคิดอ่านอารมณ์ ก็ไม่รู้ว่าถูกผิดก็ไม่เข้าใจ จิตในจิต สักแต่ว่า จิต ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขาก็อันเดียวกัน ในเมื่อจิตทราบดีแล้วก็แยกออกไป ๆ ๆ แยกความโลภ โกรธ หลง อายตนะ ธาตุอินทรีย์ สัมผัสเกิดจิตที่ จิตตานุปัสสนา

คติกรรมฐาน

พระราชสุตธัญญานมมงคล

๒๐ เมษายน ๒๕๓๖

ในวันนี้จะให้โอวาท “คติกรรมฐาน” โยมโปรดตั้งใจฟัง ณ บัดนี้

ทุกข์ที่น่ากลัว

ความทุกข์ในโลกมนุษย์นี้มีหลากหลาย ญาติโยมมีแต่ความทุกข์ มีเงินทองมากมายก็หาความสุขไม่ได้ แต่ซื้อความสะดวกได้ อยากได้รถก็คันก็ไปซื้อมา แต่ความสุขมันอยู่ที่ซื้อรถ แล่นรถใหม่ สามีกรรรยา ทะเลาะกันมีความสุขใหม่ นี่แหละทุกข์ที่น่ากลัว จะอธิบายให้โยมฟัง

คนที่ไม่มีธรรมะ ชอบขี้เกียจ ขี้โกง ขี้ฉ้อฉล ขอบประทุษร้ายเขา จะมีแต่ความทุกข์ที่น่ากลัวมาก ที่หาเรื่องประทุษร้ายใส่ความผู้บริสุทธิ์ ไม่มีความผิด จนได้รับโทษทัณฑ์ ผู้นั้นต้องถึงความพินาศ ๔ ประการ ทราบได้จากการเจริญพระกรรมฐาน

๑. เกิดทุกข์เวทนาเร่าร้อนอย่างแรงกล้า ต้องพบข้อนี้ก่อน เกิดทุกข์เวทนา เร่าร้อนกาย เร่าร้อนใจ ปวดอย่างทนไม่ไหว เกิดทุกข์กายเข้ามาหาทุกข์ใจ **นักกรรมฐานต้องกำหนดเวทนาว่า “ปวดหนอ ปวดหนอ”** ตายให้ตาย

อยากรู้ความจริงของชีวิตต้องเข้าวัดปฏิบัติและน้อมถวายชีวิตเป็นพุทธบูชา ด้วยการปฏิบัติธรรม ขอยอมตาย ตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ปวดหนอ ปวดหนอ นี่ทุกข์อย่างร้ายแรง

ทุกข์นี้เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป จิตจะพบพระ ใจไม่กังวลต่อทุกข์เวทนา เวทนาจะหายไป ทุกข์ออกไป ความสุขมาแทนที่ สร้างความดีกันต่อไป

๒. ถึงความเสื่อมความตาย ถ้าใครถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัยได้จะได้ผล คนที่ยังกลัวตาย จะมีแต่ความทุกข์ระทมขมขื่นตลอดรายการ ต้องอดทนต่อสู้อายให้ตาย คนที่ไม่สู้จะถึงความเสื่อม ความตายทันที

ความเสื่อมคืออะไร จิตใจของท่านเสื่อม ท่านจะตายด้วยความประมาทอันนี้ นี่กรรมฐานนะ คนไหนไม่รักตัวกลัวลำบากอยู่ คนนั้นยากที่จะได้ธรรมะ รักตัวอย่างกลัวลำบากต้องทนทุกข์ทรมานผ่านความเสื่อมความตายให้ได้

ปฏิบัติสติปัญญา ๔ กำหนดจิตใจเมื่อใดใจเข้มแข็ง จิตใจท่านจะไม่เสื่อมต่อพระรัตนตรัย ความตายจะเกิดขึ้นอย่างไร อมตจิตท่านจะไม่ตาย ถึงท่านจำเป็นต้องจากสังขาร แต่อมตจิตท่านจะไปสู่ความดี ท่านจะมีปัญญา ท่านจะไม่ปวดอย่างน่าทรมาน

โทษที่น่ากลัว คือ อิจฉา จะเกิดอาพาธอย่างหนัก ต้องทนทุกข์ทรมานสำหรับคนที่ใส่ร้ายป้ายสีเขา จิตใจถึงธรรมะจะไม่อิจฉาใคร จะไม่มีโทษที่น่ากลัวกับเราเลย

๓. จิตฟุ้งซ่านกระวนกระวายเสมอ คนที่อธิษฐานวิชชาเขานั้น จิตจะกระวนกระวายและฟุ้งซ่านตลอดชีวิต จิตสละร่างก็ไปนรก

ถ้าโยมเจริญสติปัญญา ๔ กำหนด “ปวดหนอ ปวดหนอ” จิตก็ไม่ฟุ้งซ่าน จิตก็เป็นกุศล จะไม่ใส่ร้ายป้ายสีใครให้ทุกข์ทรมานถึงขนาดนี้เลย

คนที่จิตฟุ้งซ่าน กระวนกระวายใส่ร้ายป้ายสีเขาตลอดมา และไม่ได้เจริญกรรมฐาน จะเข้าหลักว่า ถูกผู้ใหญ่ฟุ้งโทษ ข้าราชการถูกผู้ใหญ่สอบสวน ถูกไล่ออก และจะถูกใส่ความอย่างร้ายแรง ที่เราไปใส่ความเขา ถ้าท่านเจริญสติได้ ท่านจะแผ่แต่เมตตา อโหสิกรรม ไม่ใส่ร้ายป้ายสีใคร ผู้ใหญ่ก็ไม่ใส่โทษให้แก่เราอย่างร้ายแรงเหมือนแต่ก่อนมา

๔. ญาติมิตรทอดทิ้ง เนื่องจากไปทอดทิ้งคนอื่น ไปใส่ร้ายเขาเอาแต่ตัวลอยลม ในอนาคตลูกหลานท่านจะถูกญาติมิตรทอดทิ้ง ไปรับราชการผู้ใหญ่จะทอดทิ้งลูกของเรา จะต้องถูกออกจากราชการ นี่เป็นกฎแห่งกรรมนะ ถ้าคนไหนมีแต่แผ่เมตตาในพระกรรมฐาน มีแต่ญาติมิตรไม่ทอดทิ้ง

กฎแห่งกรรมที่เราไปทิ้งเขาไปใส่ร้ายป้ายสีเขา เมื่อแก่แล้วต้องถูกทอดทิ้ง ถึงจะมีสมบัติพันล้านก็ต้องถูกทอดทิ้ง ถ้าเราตายไปก่อน ลูกหลานก็ทอดทิ้งตัวเอง ทรัพย์สินที่มีอยู่ จะพินาศตลอดไป ลูกหลานจะแย่งกัน

ความทุกข์ในโลกมนุษย์เป็นแบบนี้เองหนอ ถ้าโยมเจริญกรรมฐานจะผ่านข้อนี้ ทรัพย์สินที่มีอยู่จะไม่พินาศ มีแต่เงินไหลนอง ทองไหลมา

จิตเป็นกุศลแผ่เมตตา ไฟไม่ไหม้บ้านแน่ บางแห่งสร้างใหม่ ๆ ไฟไหม้หมดแล้ว จิตไม่ดีไฟก็มาไหม้บ้านโดยไม่น่าเชื่อ เขาเหล่านั้นตายไปก็ไปเมืองนรก

ถ้าเจริญกรรมฐานจะผ่านคำว่าทุกข์ จะไม่มีใครมาใส่ร้ายป้ายสีแต่ประการใด

ชนิดของทุกข์

ทุกข์จำแนกได้ตามลักษณะการเกิดได้ ๑๐ ประการดังนี้

๑. สภาวะทุกข์ – ทุกข์ที่เป็นเองตามคติแห่งธรรมตา เกิดก็เป็นทุกข์ แก่ก็เป็นทุกข์ ตายก็เป็นทุกข์
๒. ปกิณณกทุกข์ – ทุกข์เบ็ดเตล็ด, ทุกข์เรี่ยราย ทุกข์จรเข้ามาในใจ เศร้าโศกเสียใจแทนเขา เจ็บปวดรวดร้าวทั้งสภณร่างกาย เราก็กำหนดจิต จะหายไปได้
๓. นิพัตถทุกข์ – ทุกข์เนื่องนิตย, ทุกข์ประจำ มีทั้งร้อน หนาว ทิว กระจาย เป็นทุกข์เหลือเกิน ถ้ามีสติสัมปชัญญะดี มีปัญญาท่านจะไม่มี ความหนาวร้อน หนาวก็สู้ ร้อนก็ต้องทน ทิวก็ต้องทน กระจายก็ต้องทน หมดทุกข์แน่ ๆ

๔. พยาธิทุกข์ – ทุกข์เกิดจากความเจ็บไข้ ทุกข์เกิดตามร่างกาย พยาธิโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนโรคภัยเกิดทั่วสภณกายยับยั้งไปหมด ปวดโน่น ปวดนี่ เราเจริญกรรมฐานแก้ได้ กำหนด “ปวดหนอ” ตายให้ตาย จะขาดใจตายแล้ว เพื่อนเอ๋ยมาช่วยหน่อย เพื่อนตายก็คือกรรมฐาน สติคนหนึ่ง สัมปชัญญะคนหนึ่งเป็นเพื่อนตายแน่ ๆ เมื่อกำหนดได้ จะได้จากพยาธิทุกข์ จะไม่มีทุกข์ทางร่างกาย

อินทรีย์เกิดจิตที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นักปฏิบัติอย่าปล่อยเลยไป ต้องกำหนด ตาเห็นรูปกำหนด เห็นหนอ จิตตานุปัสสนา เสียงหนอ เกิดจิตที่จิตตานุปัสสนา จมูกได้กลิ่น ชิวหารับรส กายสัมผัสร้อนหนาว อ่อนแข็งที่ก้นจิตรู้เกิดขึ้น จิตเกิดทางไหน เกิดทางกาย ร้อนหนาวก็รู้ อ่อนแข็งที่ก้นก็รู้ นี่คือจิตที่กาย จิตภายนอกเพียงรู้

จิตภายในจิต หมายความว่า มีสติสัมปชัญญะตัวกำหนดภายในจิต จิตมีสติดี จิตมีสัมปชัญญะดี เรียกว่า ภายในจิตไม่มีตัวตน และเราก็มีสติควบคุมจิตต่อไป จิตก็ไม่ไปยึดมั่นถือมั่นในจิตภายนอก เรียก จิตนอกจิตในก็เพราะอย่างนี้เอง

คนที่สติสัมปชัญญะดี เรียกว่า **จิตในจิต** รู้ข้อคิดรู้ปัญญา รู้ความสามารถของตน รู้ความเป็นอยู่ ของชีวิต ขอบขยายให้ฟัง ต้องกำหนดรู้หนอ คิดหนอ จิตออกไปที่ไหนก็ไม่ทราบ ออกไปเดินนอกวัด ออกไปบ้านแฟน เทียวทั่วประเทศ เทียวทั่วโลกคือ จิต แต่เรารู้ภายใน จิตก็เข้ามาอยู่ข้างใน คือ นั่งทางใน คือ ปัญญา จิต มันก็มีปัญญา มีความสามารถประกอบกิจ ใช้จิตทั้งนั้น นี่คือจิตตานุปัสสนาเชิงปฏิบัติการ

ต้องกำหนดรู้ ต้องกำหนดคิด เพราะจิตมันต้องคิด จิตมันต้องรู้ จิตมันต้องเข้าใจ ถ้าแสงสว่างเกิด เป็นทางธรรมแล้ว เรียกว่า นามธรรม จิตก็เกิดแสงสว่าง คือ ปัญญา รู้ภายในจิตของเรา รู้อารมณ์ของเราว่า มีความโลภเข้ามา มีความโกรธเข้ามา มีความหลงเข้ามา จิตเกิดทางอายตนะดังที่กล่าวนี้ ก็ต้องกำหนด

ผู้ปฏิบัติธรรมต้องกำหนดทุกอิริยาบถ คนที่ปฏิบัติธรรมนานไปก็มีทิวี่สูง สะสมแต่กิเลส ไม่ได้ สะสมรูปธรรมนามธรรมให้เห็นผลประจักษ์ชัดเจน ก็ไร้ผล ไม่เกิดประโยชน์

ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

ธัมมานุปัสสนา ข้อที่สี่ นั้น ธรรมเป็นกุศล อกุศล เราจะรู้แจ้งตนเองเพราะแยก रूपแยกนามได้ เราจะแยกออกไป นี้กุศลกรรม นี้อกุศลกรรม กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ มโนกรรม ๓ มันจะแจ้งแก่ใจ ในตอนนั้น สักแต่ว่า ธรรม ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตน เรา เขา เรียกว่า ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน

หมายความว่า ธรรมคือ การกระทำทางกาย ทางวาจา และทางใจ ธรรมเป็นคุณค่าสภาพชีวิต ธรรมคือ ความทุกข์ ธรรมไม่ใช่ความสุข เรารู้แจ้งความทุกข์ได้เด็ดขาดแล้ว สามารถจะกำจัดทุกข์ไปได้ โดยอริยสัจ ๔ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เกิดขึ้นแก่ตัวตนของเรา จิตใจก็แยกประเภทออกไป เป็นกุศล กรรมบ้าง อกุศลกรรมบ้าง

กายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริต ก็กลายเป็นกิจกรรมเรียกว่า กุศลกรรม ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจ และเราก็ทลายออกมาได้ว่า ธรรมอันนี้เป็นกุศล ธรรมอันนี้เป็นอกุศล แจ้งแก่ใจตนเป็นปัจเจกตั้ง เวทิตัพโพ วิทยัญญูที รู้ได้เฉพาะตัวเรา คนอื่นหาไม่รู้ได้ไม่

เราไปทำชั่วที่ไหนไว้ เราเท่านั้นเป็นผู้รู้ เราเท่านั้นเป็นผู้รู้ว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล ทุกข์ยาก ลำบากแก่ใจของตนเป็นประการใด เรียกว่า กุสลาธัมมา อกุสลาธัมมา ธรรมเป็นกุศล ธรรมเป็นอกุศล รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อยู่ตรงนี้ เรียกว่า วิปัสสนาภูมิ ภูมิของนักวิปัสสนา ต้องรู้ต้องเข้าใจใน เชิงปฏิบัติการ ไม่ใช่รู้ตามที่เอาหนังสือมาอ่าน ตามที่ฟังพระสวดพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ ได้แก่ จิต เจตสิก

รูป นิพพาน แต่ผู้ปฏิบัติธรรมต้องเจริญวิปัสสนากรรมฐานให้รู้ว่าอะไรเป็นจิต อะไรเป็นเจตสิก อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม อะไรเป็นนิพพาน

นิพพาน ปรมี สุลณ์ นิพพานต้องสุญจากกิเลส เป็นเหตุทำลายจิต นิพพานนั้นต้องหมดกิเลส ตัณหา จึงจะเกิดบรมสุข เรียกว่า นิพพาน ปรมี สุข – นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เพราะหมดกิเลสตัณหา ด้วยประการทั้งปวง เรียกว่า จิต เจตสิก รูป นิพพาน ดังที่กล่าวมาแล้ว อยู่ที่ของง่าย ๆ ลับลี้ลับไรเท่านั้น

กรรมครั้งอดีตนี้จะรู้ได้จากเวทนา กรรมครั้งอดีตชาติ อดีตที่ผ่านเมื่อปีที่แล้ว สิบปีก่อนโน้นจะรู้ได้จากเวทนา

แก้กรรมด้วยการกำหนด

กรรมปัจจุบันที่เราจะอโหสิกรรมก็แก้กรรมด้วยตัวกำหนด เช่น เสี่ยงหนอ เขาตำเรา กำหนดให้ หายจะไม่มีเวรกันต่อไป นี่แก้ปัจจุบันนะ

กรรมครั้งอดีตแก้ไม่ได้ ต้องใช้กรรม เหมือนอย่างที่อาตมาคอกหัก เราก็รู้กรรมของเราครั้งอดีต รู้จากเวทนาที่เจริญสติปัญญาในด้านเวทนาอุปัสสนา เกิดขึ้นกำหนดไปให้แตก แล้วก็แยกออกไปเป็นสัดส่วน แล้วทุกขนั้นก็หาย สุขเข้ามาแทนที่ จิตใจก็ผ่อนคลาย จึงรู้กฎแห่งกรรมครั้งอดีตได้ว่า เราเคยไปฆ่าสัตว์ เคยไปฆ่านก อย่างนี้รู้ได้โดยปัจจุจัดตั้ง

กรรมปัจจุบันจะสร้างให้เกิดอนาคต หมายความว่า กรรมนี้จะมาในปัจจุบัน เช่น คนเดินมา ไม่ถูกกัน เห็นแล้วคลื่นไส้ ไม่พอใจ มันก็บันทึกกรรมไปเพื่ออนาคต ทำให้เราปรารถนาจิตให้เศร้าหมองในวันหน้าแน่นอน

แก้ได้ไหม ได้ แก้กรรมปัจจุบันก็กำหนดเห็นหนอ เห็นหนอ คนนี้ไม่ถูกกัน ไม่พอใจกัน ไม่มองหน้ากัน เกลียดขี้หน้ากัน แก้เสีย เพื่อไม่ให้เกิดในอนาคตก็แก้ว่า เห็นหนอ รูป นามแยกไป อะไรเป็นรูป คนที่เดินมาเป็นรูป เห็นหนอ อะไรเห็น ตาเห็น อะไรรู้ นามรู้

ทางตาเป็นรูปหรือเป็นนาม ตาเป็นรูป รูปนั้นเป็นรูป แต่จิตที่รับรู้มันว่ารูปเดินมานั้นคือใคร เป็นตัวนาม แก้ปัจจุบันไม่ให้เกิดในอนาคต เราก็กำหนดเห็นหนอ ๆ

ไม่พอใจคนไม่ถูกกันมา ไม่พอใจเกิดโกรธต้องรีบกำหนด ความโกรธเป็นการแก้กรรม เพื่อไม่ให้ ลุกลามไปในอนาคต กำหนดโกรธหนอ โกรธหนอ ตั้งสติไว้ที่ลึ้นปี โกรธหนอ โกรธหนอ รูปนามเป็นอารมณ์ แยกรูปคนนั้นออกไปเป็นส่วนหนึ่ง นามที่จิตไปผูกโกรธก็แยกออกไปเสีย ไหนไปโกรธตัวตนที่ไหน ใครเป็นตัวตน

อ้อ! นาย ก. เป็นตัวตน เอามือคลำซิ มีแต่รูป มีแต่กายกับจิต มีรูปกับนามเท่านั้น จิตก็แปรปรวน เปลี่ยนแปลงเป็นกุศล มหากุศลจิต และจิตก็เกิดเป็นกุศลมูลเหตุของจิต จิตก็ผ่อนคลาย ความโกรธก็ตกไป หายวับไปกับตา ไม่มีอะไรที่มาแผงอยู่ในใจต่อไป และเราจะไม่โกรธไปในวันพรุ่งนี้ เราจะไม่โกรธไปในวัน มะรืนนี้ เราจะไม่โกรธถึงปีหน้า

นี่คือวิธีแก้กรรมปัจจุบันเพื่อไม่ให้เกิดในอนาคต ตัดต้นไฟเสียในเบื้องต้น ตัดไฟที่จะลามเข้าไปใน
สันดานของจิต และพิษภัยก็จะไม่เกิดขึ้นในอนาคต แปลว่า ปราบปรามคนเดินมาไม่ถูกกัน เลยก็นำสงสาร
ไปโกรธเขา เขาก็โกรธเรา โกรธตัวเขา คลื่นไส้ตัวเขา ก็คลื่นไส้ตัวเรา ก็โกรธตัวเรานั้นเอง เป็นการเพิ่มกรรม

เราตัดเวรตัดกรรมอโหสิกันเสียว่า โกรธหนอ ฉันจะไม่โกรธเธออีกแล้ว ปัญญาบอก สติบอก
สัมปชัญญะบอก แล้วก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับวูบไปที่ตา รูป นาม ชันธ ๕ เป็นอารมณ์ รูปคนเดินมาก็ไม่มีตัวตน
ที่จะไปเกลียดเขาได้ ความรัก ความโกรธ ความโลภ ความหลงประการใด มันก็หายวับไปกับตา มีแต่รูป นาม
ที่เดินมา

ตาเราก็คือรูป ประกอบด้วยลูกตา มันเป็นอันเดียวกันได้หรือ มันเป็นรูปนอก รูปใน รูปจิต รูปใจ
รูปนามธรรม แล้วปัญญาก็แยกออกไปอย่างนี้ เราก็คือไม่ผูกโกรธเขาอีกต่อไป นี่เป็นการแก้กรรมปัจจุบัน
ไม่ให้ลามไปในอนาคต

แต่กรรมครั้งอดีตนี้แก้ไม่ได้ ต้องใช้ ต้องประเมิน ถึงจะต้องใช้แต่ก็ใช้น้อยลงไป รู้ตัวว่า เรามี
กรรมที่ทำเขาไว้ เราก็อโหสิ พ้ออโหสิกรรมแล้ว กรรมที่จะใช้ ๑๐๐ บาท ก็ใช้เพียง ๕๐ บาท ถ้าอโหสิเพิ่มขึ้น
กุศลสูงขึ้น เราอาจยืม ๑๐๐ บาท แต่ใช้เพียง ๑๐ บาทก็ได้ น้อยลงไป

ข้อสำคัญไม่ต้องมีดอกเบี๋ย

ดอกเบี๋ยนี้คือ การสะสมกรรม ทำให้มีดอกดวงมากขึ้น หนี้เก่ายังใช้ไม่หมด ยังไปขอยืมหนี้ใหม่
สร้างเวรสร้างกรรมกันทำไม อย่าไปสร้างต่อเลย

ท่านสาธุชนทั้งหลายเอ๋ย จงอโหสิกรรมกันเถิดแล้วกรรมจะไม่ก่อบังเกิดในอนาคต เราเลิกโกรธกัน
เถอะ เลิกมีทิฐิต่อกันเถอะ เอาไว้อาศัยกันต่อไปในโอกาสหน้ากันเถิด จิตใจจะได้ประเสริฐด้วยกรรมจาก
การกระทำของตน นี่แก้กรรมปัจจุบันเพื่อไม่ให้ลามไปในอนาคต

เสียงหนอ มาดาฉันหรือคะ ไซ้แล้ว อ้อ! เสียง กับ ฉันทัน ต่างกัน หูฉัน กับ ปากเธอ ไกลกัน เธอก็ตำ
ตัวเธอก็แล้วกัน ตำไม่ถูกฉัน ไม่ถูกตัวตน ตัวตนมีที่ไหน คลำก็ไม่ได้แล้ว เกิดขึ้น ตั้งอยู่ วูบดับไปที่หู
ชันธ ๕ รูป นามเป็นอารมณ์ เลยเสียงนั้นก็ตกไป เสียงกับหูคนละอัน ไกลกันลิบ จิตใจเราไม่มารับเลย
อโหสิกรรม ตำอย่างไรก็ไม่โกรธ ตำอย่างไรก็ไม่เจ็บ นี่ แก้กรรมปัจจุบัน เพื่อไม่ให้ลุกลามไปในอนาคต

เหมือนไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ กำลังลุกอยู่ ณ บัดนี้ เราก็ดับวูบลงไป ไฟก็ไม่ลามต่อไปใน
อนาคต ถ้าเราไม่ดับไฟ...ไฟก็จะลุกลามต่อไป

เราจะไม่ก่อเวรก่อกรรมกันอีกแล้ว เราจะมีสติยึดมั่น สติมา สัมปชาโน ยึดมั่นสติปัญญา ๔
ปฏิบัติหน้าที่ด้วยกรรมจากการกระทำของตน

กรรมครั้งอดีตนั้นต้องแก้ด้วยการเจริญทุกขเวทนา มีเวทนาต้องสู้ ทนทุกข์นอก ทุกข์ใน โทมนัสสัง
โทมนัสสังทุกข์ โทษในเวทนามากมายถึง ๔ ประการ

ทุกข์นอก ทุกข์ใน ทุกข์ในใจอีก เอาทุกข์นอกประเด็นมาสะสมเข้าอีก เลยก้ทุกข์กันใหญ่ หากความ
สิ้นสุดของทุกข์ไม่ได้ บำบัดทุกข์ไม่ได้ ไม่สามารถจะถึงบรมสุขคือ พระนิพพานได้

เราทราบดีแล้ว อนิจจา ไม่น่าไปโกรธเขาเลย ไปจองเวรเขาทำไม ไปผูกพยาบาทเขาทำไม เมตตา ก็ปรากฏชัดแก่ตัวผู้ทำ เมตตาปรารถนาดีทุกคน

ความปรารถนาดีเป็นมงคลชีวิต มีในบ้านใดบ้านนั้นเป็นบ้านมงคล เป็นบ้านเศรษฐี นึกถึงเงินก็ ไหลนอง นึกถึงทองก็ไหลมา เป็นบ้านอยู่เย็นเป็นสุข

อادمภาพได้บรรยายมาในเรื่องกรรมฐาน รู้กฎแห่งกรรม และแก้กรรมด้วยการกำหนดของตน กรรม ครั้งอดีตต้องแก้ด้วยการเจริญทุกขเวทนา แล้วเวทนาจะเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เราจะรู้ว่าเราทำกรรมอะไรไว้

แก้กรรมปัจจุบันก็กำหนดทางอายตนะ ธาตุ อินทรีย์ หน้าที่การงานให้มันดับไป อย่ามาติดใจและ ชังอยู่แต่ประการใด ไฟคือ... รากะ โทสะ โมหะ ก็จบ ไม่ลุกลามไปถึงอนาคต

จิตใจก็โน้มเข้ามา ถึงแก่นแท้พระพุทธศาสนา โน้มมาถึงธรรมสัมมาปฏิบัติ มีเมตตา มีความ ปรารถนาดี ไม่รบราฆ่าฟันกัน มีแต่จะเสริมสร้างความดีต่อกัน คือ สัจจะ เมตตา สามัคคี มีวินัย ศักดิ์ศรีก็ เกิดขึ้นแก่ตน ดับวูปไปเกิดขึ้นที่ชั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์

กรรมเก่าก็แก้ด้วยการใช้หนีเขาไปเพราะว่าจะให้หมดไม่ได้ แต่กรรมใหม่เราจะไม่สร้าง เราจะแก้กรรม ปัจจุบันด้วยอายตนะ ธาตุ อินทรีย์ ให้มันดับวูปไปเสีย อย่าให้มันลุกลามด้วยรากะ โทสะ โมหะอยู่ประจำจิตเลย

ให้จิตแยกออกไป คือรูป นาม ชั้น ๕ เป็นอารมณ์ รูปธรรม นามธรรม คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จิตใจก็เบิกบานเป็นปัญญา แสงสว่างคือมรรคมรรคา ก็ส่องทางให้เราเดินทางไปโดย สวัสดิ์ เพราะเรามีปัญญาดี เดินทางก็ไม่หลงทาง เดินทางถึงนิพพานโดยทั่วหน้ากัน

อนึ่ง วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๒ จาก ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ ผ่านมาเป็นเวลา ๑๐ กว่าปีแล้ว อาตมา ขอถวายสังฆทานให้เจ้ากรรมนายเวร ที่เราเกิดเคราะห์หามยามร้ายอย่างแรงกล้า คอหักไป ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ เราก็มอบบุญกุศลเพื่ออโหสิกรรมต่อเจ้ากรรมนายเวร อย่างจองเวรกันเลย พอกกรรมเอ๋ย เพราะ เราไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมา

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายที่โดนฆ่าจากเรา จงอโหสิกรรมให้เราเถิด ขอถวายสังฆทานอุทิศให้เจ้ากรรม นายเวร ท่านทั้งหลายจงอโหสิกรรม และกรรมจะไม่ต่อเนื่องต่อไป อโหสิ เหมือนรถหมดน้ำมัน ไม่วิ่งไป หากกรรมชั่วอีกแล้ว

เราก็เหมือนรถหมดน้ำมัน หมดเชื้อไขในกฎแห่งกรรม จะสิ้นกรรมกันเสียที

อادمภาพขออนุโมทนาส่วนกุศล ท่านที่เจริญวิปัสสนาทุกท่าน ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ชี้แจงแสดงเหตุผลข้อเท็จจริงในเชิงปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานได้รับผลอย่างนั้นจริง แก้กรรมเก่าโดยรับใช้ แก้กรรมใหม่โดยใช้กรรมปัจจุบัน ไม่สร้างให้ต่อเนื่องต่อไป ตัดเวรตัดกรรมด้วยการกำหนดจิตเสียให้ได้ ทุกทิศา อายตนะ ธาตุ อินทรีย์ ที่มีมาเป็นประจำ ชั้น ๕ รูป นาม เป็นอารมณ์ ได้ผลอย่างแน่นอน

ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ท่านสาธุชนทั้งหลายโดยทั่วกัน เทอญ

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๔ หน้า ๑๗๙ - ๒๐๒

ทำความดีนี้แสนยาก

พระราชสุทธินิพนธ์มงคล

๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๗

ในวันนี้จะให้คติธรรมฐาน พุทธถึงวิธีการทำกรรมฐานอุทิศส่วนกุศลให้แก่บุคคลผู้มีชีวิตอยู่ และบุคคลที่ตายไปแล้วสู่สัมปรายภพ จะอุทิศอย่างไร มีคนยังไม่เข้าใจอีกมาก ตายไปแล้วอยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ จึงไม่สามารถจะอุทิศได้

การเจริญกรรมฐานดีที่สุดในโลก ได้บุญกุศลทั้งผู้มีชีวิตอยู่และผู้ล่วงลับไปแล้วสู่สัมปรายภพ วันนี้จะยกตัวอย่างหลายเรื่องให้ท่านเข้าใจในเรื่องบุญให้ถูกต้อง ตั้งใจทำกุศลจะได้ผลประการใด

พระพุทธเจ้าสอนนักสอนหนา แต่เราฝึกไม่ถึงขั้น ดียังไม่พอ ยังไม่พอดี ยังไม่เหมาะสม ไม่เสมอต้นเสมอปลาย ไหนเลยละเราจะได้บุญได้กุศล อุทิศผลงานไปให้คนอื่นเขาได้ ผลงานเรายังไม่มี ฝึกไม่เต็มขั้น ดียังไม่พอ เลยก็หาเรื่องไปว่า กรรมฐานไม่ได้ผล หาเรื่องไปว่า บุญไม่ช่วย ตรงนี้น่าฟัง น่าคิด น่าพิจารณามาก

ตอนนี้ไปโปรดตั้งใจฟัง เพราะหลักของพระพุทธเจ้าต้องศรัทธา ต้องเชื่อ ต้องเลื่อมใส จึงจะได้ผล ถ้าไม่มีศรัทธา ไม่มีความเชื่อ ไม่เลื่อมใสแล้ว ไร้ผลมาก ท่านจะมานั่งหลับตาสัก ๑๐๐ ปี ก็เอาดีไม่ได้ เพราะไม่ศรัทธา ทำไปโดยเขาทำกัน เราก็อ้าง ท่านจะไม่ได้อะไรติดตัวไปในอนาคตแต่ประการใด ขอท่านติดตามฟังต่อไป ณ โอกาสบัดนี้ ขอเจริญพร ขอเจริญสุขโดยทั่วหน้ากัน

ในโอกาสที่เป็นมิ่งขวัญมงคลในวันนี้ อาตมาจะชี้แจงให้บางท่านเข้าใจว่า วิธีสร้างความคิดนี้ไม่ใช่สร้างได้ทุกคนนะ ทำได้ยากมาก เหตุผลอย่างไรเรียกว่าทำได้ยาก เพราะมันมีศัตรูในใจ ศัตรูในใจนี้สำคัญมาก ที่สร้างความคิดไม่ได้ผล เพราะมันมีศัตรูในใจ

ขอเจริญพรว่า ทำความดีนี้ยาก ต้องใช้เวลามาก ต้องฝึก ไม่ใช่ทำความดีตรงไหนได้ตรงนั้น อย่างที่เขาพูดกัน นั้นมันตื่นเกินไป

ทำความดีนั้นต้องมีอุปสรรค คือมีศัตรูในใจมันมาปิดบังอำพราง บุญมีแต่กรรมบัง มันไม่ยอมให้สร้างความคิด มันมาแย้งกับเราคือ ศัตรูในใจ ไม่ยอมจะสร้างความคิดกับเขา ตรงนี้น่าคิดมาก

คนที่สร้างความชั่วนะมันไม่มีศัตรูเลย ไม่มีอุปสรรคด้วย เหมือนไหลไปตามน้ำ สบาย ไม่มีใครขัดคอ แต่ประการใด แต่ถ้ามันสร้างความคิด ท่านมีศัตรูที่เดียว มันมาแย้ง มันมาเป็นมารให้เราไม่สร้างความคิด

ท่านทั้งหลายโปรดตีความก่อน ไม่ได้หมายความว่า สร้างความคิดแล้วจะสบายอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ใช่ต้องการสบาย ต้องการอยู่เย็นเป็นสุข กินสบาย นอนสบาย นั่นกำลังชั่วแล้ว กำลังทำความชั่ว

แต่หลักที่อาตมาจะชี้แจงนั้น สร้างความคิดต้องลงทุนความลำบากได้ทุกวิถีทาง สร้างความชั่ว ขอบลงทุนความสบาย เอาปูนหมายหัวคนนั้นไว้ก่อน กินสบาย นอนสบาย ไม่เอางานเอาการแต่ประการใด ตรงนี้น่าคิดพิจารณา เอามาพิจารณาคน

พระเอกนางเอกในเรื่องละครชีวิต ไม่เคยมีความสุขเลยตลอดลาโรงของชีวิตละคร มีแต่ความ ยากความลำบากที่ต้องระหกระเหิน ต้องใช้อุทมการณ์ อุทมคติมากมาย

ถ้าท่านทั้งหลายเกิดมากำพร้าพ่อกำพร้าแม่ ต้องช่วยตัวเองมาตั้งแต่เล็ก ๆ น้อย ๆ ประสบการณ์ มาทุกวิถีทาง นั้นแหละจะมีอุทมการณ์มาก จะเป็นคนที่มีอุทมคติ มีทักษะ จะมีความนึกคิด มีชีวิตอันเป็น แก่นสารของบุคคลที่มีผลงาน ดังที่ชี้แจงแสดงมา ณ บัดนี้

คนเราอยู่อย่างสบาย พ่อแม่เลี้ยงอย่างสบาย คอยดูแลไป พ่อแม่ล้มหายตายจากไปแล้วไปมี ครอบครัว ไปประสบความลำบากขึ้นมาอดทนไม่ได้ ประเภทนี้ไม่ใช่พระเอกนางเอกในเรื่องละครชีวิต กลับเป็นตัวโกง ตัวเล่ห์กระเท่ห์ ตัวทางเครื่องตลอดรายการ

ท่านทั้งหลาย ดูหนัง ดูลิเก ดูละคร ดูหนังจีน พระเอกนางเอกต้องลำบากที่สุดจนชีวิตหาไม่ แต่ตัวโกง ตัวฉฉวนชวนให้เราหลง งงในโมหะ มันบอกเราว่า อย่าทำกรรมฐานเลยเมื่อเปล่า ๆ ไม่เกิด ประโยชน์ นี้แหละศัตรูมารทั้งหลายมากระซิบ นิ่งทำไม มันเมื่อขบไปหมด มาทรมาณกายไม่ตีเลย นี่ศัตรู ไซ้ใหม่ เราก็เชื่อศัตรูเป็นมารร้าย

ฟังติดตามข้อสอง มารไม่มี บารมีไม่เกิด ประเสริฐไม่ได้ ถ้ามารมีต้องสู้มาร ขอฝากพี่น้อง กรรมฐานไว้ทุกคน มีความหมายเพราะเหตุใด จะสร้างความดีมันมีศัตรูมากมายเหลือเกิน เรามีบุญแต่ กรรมบังไม่ยอมให้สร้างความดี มาปิดบังอำพรางเรา

เรามาตั้งกรรมฐานเอาแต่ความสบาย วันนี้นั่งสบายไม่มีเวทนา จิตฟุ้งซ่าน ท่านคิดใหม่ว่าท่านจะได้ ครูไม่มาสอนท่านแล้ว ว่างเปล่า นั่งสบาย ใจก็ลอยออกไปชมวิวิทิวทัศน์ ถือว่าได้ญาณ ถือว่าได้ผลงาน นั้นแหละถือว่าแล้ว ไม่ได้อะไรเลย เพราะครูไม่มาสอน

ครูเวทนาจึงไม่ได้มาสอน ครูฟุ้งซ่านก็ไม่ได้มาสอน ออกมาอย่างนี้นะ แต่ท่านตีความผิดกันทั้งนั้น เข้าใจว่านั่งสบายวันยังค่ำ ไม่เมื่อยไม่ปวด คิดว่าท่านได้ฌาน คิดว่าได้สมาธิ ไม่ได้เลยนะ ไม่ได้อะไรเลย

ตรงกันข้ามกับมารอันนี้ ถ้าเรามาตั้ง ความว้าวยังไม้ทันหาย ความควายเข้ามาแทรก เดี่ยวก็ปวด เดี่ยวก็ฟุ้งซ่าน เดี่ยวก็เสียใจ เดี่ยวก็ดีใจ นั้นแหละครูมาสอน ต้องเรียน ต้องเรียนตำรานั้นให้ได้เรียกว่า สมถะ

สมถะ แปลว่า ต้องศึกษา แสวงหาความรู้ ถ้ารู้จริงเมื่อไร พบของจริง ได้ของจริง ของแท้แน่นอน แล้ว จึงจะเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นวิปัสสนา ขอฝากท่านไปตีความให้มันชัดเจนกว่านี้หน่อย

จิตมีอุปาทาน จิตยึดเวทนา ยึดมากปวดมาก ยึดน้อยปวดน้อย ถ้ายึดมากหนักเข้ามันก็ปวดจน น้ำตาจะร่วง นั้นแหละการศึกษาแสวงหาความรู้ เรียกว่า สมถะ

กำหนดจิตได้ต่อสู้กับเวทนา พอทราบความจริงของเวทนาแล้วมันบังคับบัญชาไม่ได้ เวทนาแปลว่า บังคับไม่ได้ บัญชาไม่ได้ ไม่มีตัวตน แต่มันปวดที่ไหน ปวดที่ขา ขานี้คืออะไร สังขารปรุงแต่ง อาศัยรูปอยู่ ณ บัดนี้ มันจึงปวดดังที่กล่าวมา

พอศึกษาให้เข้าใจของหลักธรรม ปวดหนอ ๆ ๆ ๆ ศึกษาหนักเข้าไปเป็นสมถะ จับจุดมุ่งหมายได้ก็

แตกโป่ง รูปนามขั้น ๕ เป็นอารมณ์ ก็เรียกว่า อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พบตรงนั้นเมื่อไร จิตก็ไม่เป็น อุปาทานยึดมั่นอีกต่อไป ตรงนั้นแหละมันจะไม่ปวดต่อไป

มันปวดเพราะจิตใจไปยึด แต่จำเป็นต้องยึด เหมือนโยมขึ้นบันได มีอยู่ ๙ ขั้น ก้าวขั้นที่ ๑ ก็ต้องเกาะ ก้าวขั้นที่ ๒ มือก็ปล่อย อย่างนั้นนะ ก้าวขึ้นอีกก็ปล่อยอีก ต้องก้าวไปถึงขั้นสุดท้ายเลยนะ ถึงจะปล่อยได้

ก้าวต้องมีที่เกาะ เกาะต้องมีที่เก็บ ตรงนี้ลึกซึ้งมาก แต่เราไม่สามารถจะตีปัญหาอันนี้ได้ เราไม่มีโอกาสเราจึงเห็นว่ายาก ที่อาตมาพูดไว้เมื่อวันก่อนว่า ยากแท้แต่เราไม่เคย ถ้าเคยแล้วมันง่ายแท้ เพราะทุกอย่างต้องฝึก เรียกว่า สมถะ

ถ้าท่านทำงานเรียนวิชาเสร็จแล้วไม่ได้ฝึก รับรองจะไม่ได้ผล ทุกอย่างต้องฝึกหมด

ที่อาตมากล่าวไว้แล้วเป็นเวลานาน แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งวลาสนาแข่งไม่ได้ มีแรงจะไปจำเรือ แต่เสียใจด้วย ท่านพายเรือไม่เป็น ลงเรือก็จะล่มแล้ว นี่หรือจะไปอวดรู้อวดดี จะไปแข่งเรือ ไข่หรือไม้

ไม่ฝึกการพายเรือ จะมีแรงยังงี้ก็จำไม่ไป มันก็หมุนไปทางโน้น หมุนไปทางนี้ นี่แหละจุดมุ่งหมาย อันนี้ ต้องฝึก ต้องหัด ต้องดัดนิสัย จิตใจก็จะเข้าสู่จุดมุ่งหมายอันนั้นเป็นประการสำคัญ

ปวดหนอ ต้องศึกษา อย่าเลิก ทักษะแปลว่าอะไรหรือ เกิดความคิดใหม่ ๆ เรื่องเก่ามาคิดให้ทันสมัย ประยุกต์บริหารคนให้เกิดวิปัสสนาญาณ เป็นผลงานของชีวิต ประจำจิตประจำใจ ประจำถิ่นประจำฐาน ประจำครอบครัว จะมีความสุขในตัวเอง ออกมาในทำนองนี้ เป็นต้น

ไม่ได้หมายความว่านั่งสบายแล้วได้ญาณนั้นญาณนี้ นั่นแหละครูไม่มาสอน ไม่ได้เรียนเลยนะ เหมือนท่านเป็นนักเรียน ครูไม่มาสอนสนุกดี สบายเล่นกันทั้งชั้น พอครูมาก็ปวดหัวแล้ว ครูสอนภาษาอังกฤษ มากก็ปวดหัวเหลือเกิน นั่นแหละเหมือนอย่างนั่งกรรมฐานละ แต่ท่านก็ไม่มีสมาธิจะเอาญาณนั้น ญาณนี้ จะไปสวรรค์นิพพาน จะผิตหวังอย่างน่าเสียดายนะ

ต้องฝึกจิตก่อน พัฒนาจิตให้มันดี จิตดีมีปัญญารับรอง ครรลองที่สองมาแล้วโดยอัตโนมัติคือ พัฒนาการศึกษา อยากจะเรียน อยากจะรู้ อยากจะดู อยากจะเห็น อยากจะเป็นพยานหลักฐานให้แก่ตัวเอง

ถ้าจิตไม่ดีแล้วเลวทั้งหมด ไม่อยากจะเรียนอะไร ไม่อยากจะศึกษาอะไร ถ้าเป็นนักเรียนก็เลว ไม่เอา เหนือเอาได้ วิ่งเล่นให้เกี้ยวกราวเหมือนลิงค่างบ้างชะนี ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องฝึกตั้งแต่เล็ก ๆ

นิสัยปัจจุบันแปลว่าแบบอย่าง แบบไม่ดีเพราะนิสัยมันไม่ดี ถ้าจิตใจดีแล้วแบบสวย รวยด้วย มีแบบ มีฝั่ง มีแปลน ทำอะไรมีแผนผัง มีแบบแปลน ถึงจะถูกต้องตามวิธีการที่พระพุทธเจ้าสอนมา

นี่เป็นจุดมุ่งหมายที่น่าเสียดายนะ คนเราเข้าใจผิดกันมากมาย อยากจะหลับตาไปสวรรค์นิพพาน ไปเห็นพระพุทธเจ้า มาคุยกันสนุกสนาน มันจะเปลืองไปนะ

เมื่อสองวันมานี้เขามาเล่าให้ฟังว่า แหม! หลวงพ่อเอ๋ย เมื่อคืนนอนไม่หลับ ดีใจเหลือเกิน พระพุทธเจ้ามา สวยมากเลย เอาละให้คะแนนไป ๖๐% คือประสาท มีมาเยอะ โรคประสาทขึ้น ๖๐% เจริญสมาธิไม่ได้นะ

โปรดตั้งใจฟัง อาตมาได้ประสบการณ์มา เลือดลมไม่ดี เจริญกรรมฐานไม่ได้ เป็นต็อกเตอร์ เครียด เนื่องจากขาดทุน ๑๕ ล้าน เลยไปนั่งกรรมฐานในกรุงเทพฯ นั่งแค่วันเดียวจำเริญไม่ได้ จำลูกไม่ได้ ขนาดเป็นต็อกเตอร์นะ ไปหาพระหมอดูบอกว่า ถูกแรงสึบบน ผีเข้าเจ้าทรง ว่ากันไปนั้น รักษาไปก็ไม่หาย พ.อ.ทองคำ ศรีโยธิน เอามาที่วัด

อาตมาดูแล้วเครียดมาก เครียดแล้วเกร็งเลยนะ จำแฟนไม่ได้เลยจะเอาอย่างไร เลยให้เอาจดหมายของอาตมาไปที่โรงพยาบาลพญาไท ให้หมอดิฉันให้ ๒ เข็ม หายเดี๋ยวนั้นเลย

ภาวะไม่สู้ความเป็นปกติ เจริญสมาธิไม่ได้ เดียวก็เกร็งเดี๋ยวก็เครียด ระวังนะ ส่วนมากจะเป็นนักเรียนนักศึกษา ไม่ใช่ว่าเป็นโรคประสาทแล้วนั่งสมาธิจะหาย ไม่ใช่ซะ ดีความให้มันถูกต้องหน่อยได้ไหม

จิตที่ห้ามไม่ได้มีก็อย่าง โปรดตั้งใจฟัง

๑. อำนาจโลกะ ขณะโลกอย่าไปห้าม ต้องให้ลดก่อน อยากรู้ได้ของเขา กลุ่มอกกลุ่มใจต้องเอาให้ได้

๒. อำนาจโทสะ กำลังโกรธ กำลังจะต้อย ห้ามไม่ได้

๓. อำนาจโมหะ ใจเง่าเต่าตุ่น ไม่ดูหน้าใคร ไม่มองหน้าใคร ใจ เง่า เต่า ก็ใช้ได้ ถ้าถึงตัวตุ่นไม่ต้องสอน ตื่อที่สุด จะลงรูตะพีต คนตื่อที่สุดคือคนโมหะ ไม่ใช่โทสะ จำไว้ เอาดีไม่ได้ ไม่ยอมรับความรับผิดชอบ และไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของโลกด้วย ขอฝากท่านผู้ใหญ่ไว้ ผู้สูงอายุที่เคารพ ตัวตุ่นไม่ต้องสอน เพราะอะไร ตำราของอาตมามีนะ

คนบ้าอย่าตื่อ มีคนบ้าใหม่ บ้าแปลว่าอะไร ปุ่ขุ่นแปลว่าคนบ้า อาตมาพูดให้โยมฟังก็บ้าพูด โยมก็บ้าฟัง บ้าด้วยกัน ถ้าไม่พบเลือดบ้าก็เข้าไปในธรรมะของพระชีนาสพแล้ว (พระชีนาสพ หมายถึงบุคคลสิ้นอาสวะแล้ว ผู้กระทำกิจเสร็จแล้ว เป็นพระอรหันต์แล้ว)

คนตื่ออย่าสอน ยังมีคนตื่ออีกเยอะ ตื่อเป็นพี่ชายของด้าน จริ่งเห็จประการใดขอให้ท่านประเมินผลต่อไป ไม่ใช่อาตมาพูดไม่มีเหตุผลนะ

สอนคนตื่อแล้วไม่ได้ผล เพราะมันตื่อ มันด้าน หมดโอกาสที่จะสอนได้ ไปสอนให้เสียเวลาเปล่า ๆ สำหรับคนที่ไม่มีความวิต ไม่มีชีวิตเป็นเดิมพัน ไม่มีกุศลชันธ์อยู่ในชีวิตจิตใจของเขา ไม่มีรูปแบบ รูปแผน นิสัยปัจจัยไม่มีทางนี้ อย่าไปสอนเสียให้ยาก ไม่เกิดประโยชน์

คนบ้าอย่าตื่อ	คนตื่ออย่าสอน	คนจรอย่าคบ	คนประจบอย่ารัก
คนทักอย่านิ่ง	คนจริงอย่าหน่าย	คนอายอย่าล้อ	คนง้ออย่าโกรธ
คนโหดอย่าเข้าใกล้	คนตายอย่ากลัว	คนชั่วอย่านำพา	

การกำหนดจิตเจริญกรรมฐาน เป็นการสำรวจ สังวรระวัง ถ้าใครมีกรรมฐานจะสวยงาม จะเดินไปไหนก็สวยงามน่ารัก มีมารยาทชาติผู้ดี เพราะเรามีศีลธรรม

ถ้าไม่มีศีลธรรมแล้ว จะมีมารยาทชาติผู้ดีได้ไหม จะไม่มีเลยนะ ไม่ต้องไปมองกันหรอก ดูหน้าก็รู้หน้ายี้ห้อมันบอก คนนี้แหลมลึก คนนี้ใช้ไม่ได้ คนนี้แหลมเหมือนสั้นข้าง ใช้ไม่ได้ ต้องแหลมเหมือนหนาม

แต่ก็เสียใจด้วย ต้นไม้มันแหลมทุกต้นไม่ได้ มันมีหนามเป็นบางต้น

คนเราก็เช่นเดียวกัน มีหนามบ้าง ไม่มีหนามบ้าง หนามแหลมใครเลี่ยม มะนาวกลมเกลี้ยง ใครไปกลิ้ง ถ้าไม่มีหนามทำอะไร ต้องเลี่ยมต้องสอน ต้องสอนต้องเลี่ยม มันถึงจะแหลม

เรามีลูกต้องเลี่ยมต้องสอนนะ ถ้าไม่เลี่ยมสอนมันเป็นไปไม่ได้ ต้องฝึกลูกตั้งแต่เล็ก ๆ ตั้งแต่เด็กแดง ร้องอะแว้อออกมาจะ นกอยู่ในกรงให้รีบสอน จะสอนอะไรก็สอนให้มาก มีปีกมีหางหนีออกจากกรงแล้ว ไม่ต้องตามไปสอนนะ จะเสียใจอย่างน่าเสียดาย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นยอดในโลก ยอดพัฒนาคน ปลุกคนให้ตื่น เสกคนให้เป็นงาน ทั่วโลก พระองค์ท่านไปนั่งหลับตาอยู่ ๖ พรรษา ในอรัญญารูปา กว่าจะได้พบวิชานี้ ต้องเหนื่อยยากหลาย ประการ

แต่อย่าลืมว่าพระพุทธเจ้าจบ ๑๘ คีตกเตอร์ เรียกว่า ๑๘ ศาสตร์ ถ้าผู้ศึกษาจะเข้าใจว่า พระพุทธเจ้าเรียนมาก่อน เรียนมาหลายชาติ หลายกัปป์ หลายกัลป์แล้ว กว่าจะมาตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ไม่ใช่มากันสองวัน มานั่งกันจิ้ม ๆ จ๊า ๆ สำเร็จเป็นพระโสดาอย่างนั้น อาตมาว่าอย่าเพิ่งเอาโสดา เลย เอาโสดีก่อน

๔. ประสาทกำลังขึ้น ห้ามไม่ได้ ต้องให้ประสาทลดลงก่อน บางคนจับไม้ค้ำตามงาน อาตมาสังเกต ดูนะ พอแย่งไม้ค้ำก็โกรธเลย นี่ประสาทกำลังขึ้น

๕. จิตคิดจะไป ใครอย่าไปห้าม ตรงนี้ท่านรู้ไหม ต้องเข้าใจข้อนี้ด้วย จิตคิดจะไปแล้วใครห้ามไม่ได้ ขอประทานโทษ ขออนุญาตกล่าวคำนี้ว่า พ่อแม่เลี้ยงลูกได้เฉพาะตัวเท่านั้น จิตใจลูกเราเลี้ยงได้ไหม จิตใจลูกจะไปกับใครจะบอกไหม

เหมือนตัวของโยมเองทุกคนกับอาตมาด้วย จิตคิดจะไปแล้วห้ามไม่ได้เลย ถ้าหากภาวะสู่ความเป็นปกติแล้วถึงจะห้ามได้ ขณะที่โกรธจัดจะตบกัน เราไปห้ามเดี๋ยวก็ดอนตบโดนตีด้วย ถ้าหากภาวะเข้าสู่ความปกติเมื่อใดแล้ว ถึงจะห้ามได้

เพราะฉะนั้น การเจริญกรรมฐานเป็นการมีเบรกในตัว ถ้าหากไม่มีเบรกในตัวแล้วห้ามไม่ได้ ถ้าไม่ฝึกไว้ ไม่มีทางนะ เวลาโมโหขึ้นมา มันโกรธจัด ห้ามไม่ได้ขณะนั้น เมื่อเราห้ามไปแล้ว เดียวก็มา ต่อยเอา ไม่เชื่อฟังขณะเกิดโทสะนั้น

ถ้าโทสะลดลงไป ใจดีแล้ว จากหายใจสั้น ๆ กลับไปหายใจยาวแล้ว ใจดีมีปัญหา จะพูดอะไรก็พูดกันตอนนั้น ขณะที่โมโหจะไปพูดกัน ถ้าพูดกันจะไม่รู้เรื่องเลยนะ จะไม่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ตรงนี้ต้องฝึกนะ ต้องฝึกนานด้วย ไม่ใช่วันสองวัน หรือเวลาเดี๋ยวนะ ต้องฝึกไปตลอดชีวิต มีอะไรก็ต้องฝึก ๆ ไป จิตใจจะได้สู่ภาวะแห่งความเป็นปกติ คนที่ประสาทขึ้นมาห้ามไม่ได้ และมาเจริญกรรมฐานก็ไม่ได้ด้วย ต้องให้ภาวะสู่ความเป็นปกติให้ดีเสียก่อน แล้วค่อยมาเจริญสมาธิ

บางท่านก็สอนผิด เวลาเป็นโรคประสาทมานั่งกรรมฐานแล้วหาย ไม่หายหรือก ณะที่มันขึ้น ฝึกไม่ได้ ฝึกแล้วเดี๋ยวกั ร้องรำทำเพลง บ้าบอคอกแตกไป มีที่วัดนี้เป็นตัวอย่าง

เลือดลมไม่ดีอีกอย่างหนึ่ง เลือดจะไปลมจะมา ไม่เคยฝึกไว้ก่อน อย่างมานั่งกรรมฐานนะ เดี๋ยวกั สามีสากลไปเลย มันออกมาแบบนี้ชัด

ถ้าเราฝึกไว้ก่อนแล้ว ทุกอย่างแก้ได้หมด ถ้าเราไม่ฝึกไว้ก่อน ทุกอย่างแก้ไม่ได้เลย คนเลือดลมไม่ดี ดาลเลือด ดาลลม ลมเพลมพัด เจริญสมาธิยังไม่ได้ในครั้งแรก เขาเรียกลมเพลมพัด แต่เรากลับกลายเป็นว่า ถูกกระทำย่ำยี ไม่ใช่เลย เลือดลมในตัวไม่ดี แค่น้ำเปล่า ๆ ไปพ่นเข้าหน่อยยังดีนเลย

คนที่อยู่เหนือวัด เขาเป็นลมเพลมพัด อาตมาเรียกมาทดสอบว่าจะทำน้ามนต์รดนะ ก็เอาน้ำมาทำปาก ขมุขมิบเฉย ๆ ไม่ได้ว่าคาถาเลย พอเอาน้ำรด ดินตุ้ม ๆ ๆ เลย ร้องกลัวแล้ว กลัวแล้ว เอ๊ะ! กลัวอะไร น้ำแท้ ๆ ไม่ได้มีคาถาเลย อาตมาก็เลยกลายเป็นหมอมึไป แท้จริงไม่ได้ว่าคาถาอาคมเลยนะ

คนที่มึสติคือคนที่เจริญกรรมฐาน ผิไม่เข้าเจ้าไม่สิง คนผีเข้าเจ้าสิง อาตมาไม่เชื่อได้ เพราะเหตุใด ส่วนมากจะเป็นแต่โยมผู้หญิง

ยกตัวอย่างให้เห็นตามวัดเขาชอบสวดภาณยักษ์กัน นะโม...ว่าเสียงเหมือนยักษ์ ผู้หญิงสองคนตื่น แล้ว ตูม ๆ ผีเข้า แล้วทำไมไม่เข้าทุกคนละ สอบสวนทวนถามแล้ว สองคนนี้ใจอ่อน เป็นลมเพลมพัด ถูกน้ามนต์ไม่ได้ ประเภทใจอ่อนทั้งนั้น ผีถึงจะเข้าเจ้าถึงจะสิง ใจเข้มแข็งอดทนฝึกกรรมฐานไว้ ผิไม่เข้า เจ้าไม่สิง ไม่ต้องไปหาอาคมแต่ประการใด

ตรงนี้เป็นหลักสูตรของผู้มีใจเข้มแข็ง มานั่งเจริญกรรมฐานต้องจิตใจเข้มแข็ง มาฝึกความอดทนกันนะ ไม่ใช่มานั่งเล่นกันอย่างนี้ มานั่งกรรมฐานนี่เป็นการออกแขก ถ้าออกแขกดีโยมจะดีตลอดชีวิต ถ้าลิเกโรงใด ออกแขกไม่ดี เล่นไม่ดีตลอดชีวิต ดูหน้าตาารู้เลยว่าคนนี้เอาดีไม่ได้ มาทำกรรมฐานก็ได้บาป ไม่เป็นบุญ ไม่เป็นคุณประโยชน์แต่ประการใด จุดนี้เป็นจุดที่น่าศึกษา นำแสวงหาความรู้กัน

มาสร้างความดีก็ต้องละความชั่ว สร้างความดีก็ต้องละบาป มาทำบุญยังมีบาปในใจมากอีก รับรอง ไปไม่รอด ไปทอดกฐินก็โครมก็ไม่ได้ผล เสียเปล่าโดยปราศจากประโยชน์ ไม่ได้บุญได้กุศล ไปทำทำมา

ตรงนี้เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญอันหนึ่ง น่าจะเป็นที่ฟังของเราชาวพุทธไปได้แล้ว แต่ไม่เอากัน ไปเอา สิ่งที่อยู่นอกตัว ขยันนอกหน้าที่การงาน ได้ที่จริงไม่ชอบไปชอบที่ไม่จริง ที่ได้ไม่เอา ไปเอาที่ไม่ได้ ไม่มีการ สร้างความสุขความเจริญในชีวิตของตน อันนี้สำคัญมากน่าจะเข้าใจ

ข้อนี้อาตมาเป็นห่วงโยมเหลือเกิน ต้องทำให้มันถูกจุดตั้งอกตั้งใจ ถ้าตั้งใจทำงานมีงานทำเยอะ ถ้าคนขยันงานเหลือมือ คนขี้เกียจไม่มีงานทำ คนขี้เกียจเป็นคนประเภทโมหะ พวกไร้ปัญญาขี้เกียจที่สุด ไม่อยากเอางานเอาการแต่ประการใด บ้านรกรุงรังอย่างรังไกรังกา แต่ไม่มีงานทำ คนประเภทโมหะ ไม่ควรจะฝากงานให้ บ้านของตัวเองยังสกปรก ที่กินยังไม่สะอาดยังไม่ดี ที่ถ่ายก็ยังไม่ดีด้วย สวรรกรกรุงรัง ก็มาถางสวนให้มันเตียน ปลูกต้นไม้ให้งอกงามเข้าซิ ถึงจะเรียกว่าคนทำงาน

คนมีธรรมะเป็นคนขยัน คนปฏิบัติธรรมมีแต่ความขยันหมั่นเพียรไม่มีขี้เกียจเลย คนมีคุณธรรม

มีค่าสูงมาก ถ้าจิตใจมีคุณธรรม มีคุณค่าของจิตผลงานก็ตามขึ้นมา ชีวิตมีค่า เวลาที่มีประโยชน์เกิดขึ้น

เรามาปฏิบัติธรรมกันต้องให้ถึงธรรมะ อย่าลดละ ภาวนาไว้ตลอดรายการ มีสติสัมปชัญญะ รวบรวมเข้าไว้ก่อน ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะสายน่ารักจริง ๆ จะเดินจะยืน จะนั่งจะนอน จะเหลียวซ้ายแลขวา จะคู้เหยียด เหยียดขา มีระบบมีระเบียบ เพียงด้วยวินัย มันจะบอกออกมาชัด จะควบคุมตัวเองได้

คนที่เป็โรคประสาทจะไม่มีสติควบคุมตัวเอง จึงทำไม่ได้ บางทีนั่งแข็งโตไปเลย เดี่ยวเป็นอย่างโน้น อย่างนี้ บางคนเป็นโรคลมชัก พอตั้งใจเป็นสมาธิชักเลย แล้วหาว่ามานั่งกรรมฐาน มาชักที่วัดอัมพวัน อาตมาบอกว่าไม่ใช่หรอก ถ้ามแม่ของเขาดูซิ แม่บอกว่าเด็กคนนี้ชักมานานแล้วไม่มีทางหาย ตายฟรี เป็นโรครกรรม ต้องชักจนกระทั่งตาย เดี่ยวนี้ชักตายไปแล้ว

นี่เห็นไหม พ่อแม่แก้ไขปัญหาชีวิตไม่ได้เลย หาที่พึ่งให้ลูกไม่ได้ ลูกพิการหรือเป็นอะไรก็ตาม พ่อแม่ช่วยกันสวดมนต์ภาวนา เจริญกรรมฐานบางทีก็หายได้เลยนะ พ่อแม่บางคนก็ไม่เอาไหนอีก สร้างความดีไม่ถึงที่ ดีไม่ถึงขั้น ดีไม่พอ ลูกจะได้ดีอย่างไร

พ่อแม่เลี้ยงลูกไม่ได้ดูลูก เพราะไม่ได้สวดมนต์เจริญกรรมฐาน อาตมาจับจุดได้หมด คือ กฎแห่งกรรม เอาลูกไปฝากวัด ไม่เคยให้เงินลูกเรียนหนังสือ มีตัวอย่างที่ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี อาตมาต้องแก้ปัญหา ให้เด็ก ให้ทุนไปเรียนหนังสือ วันนี้ให้ไปอีกเป็นทุนต่อเนื่อง

เด็กร้องไห้เลยบอกว่า หลวงพ่อไม่ได้เป็นอะไรกับผม พ่อผมยังไม่เคยให้เลยแม้แต่สตางค์เดียว เอาละ! หลวงพ่อจะส่งเรียน บัดนี้เรียนมหาวิทยาลัยแล้ว เขาเขียนจดหมายมาบอกว่า จะหางานทำด้วย ช่วยหลวงพ่อ พ่อมีงานทำแล้วหลวงพ่อจะได้ส่งน้อยลงไป จะได้ช่วยอีกแรงหนึ่ง เด็กดีนี่มีลักษณะอย่างนี้

อาตมารับหนังสือจากชลบุรีไม่พัก บอกว่าลูกฉันดีแล้ว ไม่เคยเลี้ยงฉันเลย ก่อนไปเรียนก็ไหว้วาน กลับจากโรงเรียนก็ไหว้วาน ไม่เกรงแต่อย่างใด นี่เป็นคำชมที่เด็กเข้ามาอบรม

กรรมฐานนี้แก้ปัญหาได้ดีที่สุด พระพุทธเจ้าไปอยู่ในป่า ๖ ปี ไปหลับตาดูศึกษาวิธีแก้ปัญหา ไปศึกษาวิชาแก่ทุกข์เท่านั้นเองนะ ต้องใช้เวลาถึง ๖ ปี พอท่านได้แล้ว ท่านก็ลืมตาดูโลก ท่านไม่เคยไปนั่งหลับตาในป่าอีกเลยนะ

โลกนี้มันมืดเหลือเกิน ท่านจึงทำโลกให้สว่างเรียกว่า โลกวิทู ท่านทำโลกให้แจ้ง ประชาชนมีตมม อาหารร้อนจิต ด้วยอำนาจกิเลสนานาประการ ฆารันพันแห่งกันอยู่มิได้พัก โลกมันมืด ตั้งแต่นั้นมา พระพุทธเจ้าจึงได้สร้างพุทธกิจ ๕ ประการ ทำโลกมืดให้สว่าง (พุทธกิจ ๕ ประการ คือ กิจที่พระพุทธเจ้า ทรงบำเพ็ญประจำในแต่ละวัน มี ๕ อย่าง คือ ๑. **บุพพณฺเห ปิณฺทปาทนฺจ** เวลาเช้าเสด็จบิณฑบาต ๒. **สายณฺเห ธมฺมเทศน์** เวลาเย็นทรงแสดงธรรม ๓. **ปทิสฺส ภิภฺชอุวาท** เวลาค่ำปรทานโอวาทแก่เหล่าภิกษุ ๔. **อทฺตมรตฺเต เทวปณฺหนิ** เที่ยงคืนทรงตอบปัญหาเทวดา ๕. **ปจฺจุสฺสเว คเต กาลे ภพฺพาภพฺเพ วิโลกนํ** จวนสว่างทรงตรวจพิจารณาสัตว์ที่สามารถและที่ยังไม่สามารถบรรลุธรรมอันควรจะเสด็จไปโปรดหรือไม่)

สร้างคนให้เป็นคนดี ให้มีงานทำ สร้างอนุพุพิกถา (เทศนาที่แสดงไปโดยลำดับ เพื่อพอกอภัยอาศัย ของสัตว์ให้หมดจดเป็นขั้น ๆ จากง่ายไปหายาก เพื่อเตรียมจิตของผู้ฟังให้พร้อมที่จะรับฟังอริยสัจ

มี ๕ ประการ คือ ๑. ทานกถา พรรณนาทาน ๒. สীগถา พรรณนาศีล ๓. สักคกถา พรรณนาสวรรค์ คือ ความสุขที่พร้งพร้อมด้วยกาม ๔. กามาทีนวกถา พรรณนาโทษของกาม ๕. เนกขัมมานิสังสกถา พรรณนาอานิสงส์แห่งการออกจากกาม)

พรรณนาให้ท่านช่วยเหลือกันในโลกมนุษย์นี้ จนกว่าจะตายจากโลกมนุษย์นี้สู่สัมปรายภพ ท่านไม่เคยกลับไปนั่งหลับตาอีกนะ พระเตี๋ยวนี่ไม่สอน ออกไปนั่งหลับตาจนกระทั่งตาย ไม่ได้สอนใครเลยนะ

พระพุทธเจ้าโลกวิทู ทำให้โลกแจ่ม โลกคือหมู่มสัตว์แห่งมนุษย์นี้ มันยังมีอยู่ด้วยกิเลสหนาประการ พระพุทธเจ้ามาสอนตรงนั้นให้โลกสว่าง เรียกว่า โลกวิทู ควรจะแปลว่าอย่างนี้จะถูกมาก ไม่ใช่โลกวิทู ทุกคนนะ มันคนละเรื่องกัน พระองค์ต้องการทำให้โลกสว่าง ต้องการให้คนนั้นมีสติปัญญาแก้ไขปัญญา แก้ทุกข์ได้ อย่างนี้จึงจะถูกต้องตามวิธีการ จะมีประโยชน์สำหรับตัวเองที่เจริญกรรมฐานเท่านั้น คนที่ไม่เจริญกรรมฐานจะไร้ผลมาก

ญาติโยมที่ว่า มีศีลมีธรรม อาตมาไม่เชื่อโยมนะ รับศีลกันได้ทุกวัด รับศีลกันได้ทั่วประเทศไทย แต่จิตมันยอมรับไหมละ รับแล้วไปฆ่าสัตว์ รับแล้วไปเบียดเบียนทรัพย์ของเขา รับแล้วไปร่วมประเวณี นำบัตสีในสังคม รับแล้วยังจะไปโกหกมดเท็จขึ้นห่วยลงเขากันมากมายกายกอง รับแล้วยังไปตีเมียสุรายาเมา ทำไมจะแก้จุดนี้ได้

ต้องเจริญกรรมฐาน ทำให้มีศีลแน ๆ ศีล แปลว่าอะไร แปลว่า ปกติ ปกติมาจากไหน ก็มาจาก มีสติสัมปชัญญะกำหนดจิต กำหนดจิตนั้นแหละมีศีล ถ้าเชื่อตามนี้ ถือศีลคือ ถือสัจจะ มีสติสัมปชัญญะ จากการเจริญกรรมฐาน จะส่งเสริมจิตให้มีเมตตา จะได้ไม่ต้องไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิตกันต่อไป เห็นอกเห็นใจ กันตรงนี้ชื่น่าคิด เพราะเรามาสร้างปฏิบัติการ

ถ้าโยมมีสติปัญญาสะสมหน่วยกิตไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ เวลาที่ทุกข์มันจะออกมาแก้ ไม่ใช่ว่า นั่งกรรมฐานได้ปัญญาเดี๋ยวนั้นะ ไม่ใช่ ต้องสะสมก่อนเป็นการสำรวมเข้าไว้ สำรวม คือ รวบรวมไว้ เรียกว่า สติ เป็นการระลึกก่อน สังวร คือ สัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่ตลอดเวลากาลในปัจจุบัน นั้นแหละ คือ สมภาติ ของวิปัสสนาญาณ

ถ้านั่งงุบหน้างุบหลัง สั้นไปสั้นมาใช้ไม่ได้ สมภาติเกินคาดสติขาดไป ก็เอาสติยัดเข้าไป มันจะ ดึงพุทธามีปัญญาแล้ว เรียกว่า ตัวสังวร ไปไหนก็ไม่ประมาท เรียกว่า ตัวระวัง เรียกว่า ปัญญา มันจะ เกิดมาอย่างนี้ละ ถึงจะได้ผลได้อานิสงส์ในการปฏิบัติธรรม

โยมบางคนมานั่ง ๒ วัน บอกว่าได้โน่นได้นี่ อาตมาไม่เชื่อโยมหรอก อาตมาฝึกมาเป็นเวลานาน แล้ว สอนมา ๔๐ กว่าปีแล้ว เราจึงรู้ประสบการณ์หลายนัยดังที่กล่าวมา ไม่ใช่มานั่งจิ้ม ๆ จ๊า ๆ เป็นพระโสดากัน ญาณโน้นชั้นญาณนี้ชั้น ไม่ใช่ณะ เอาตรงนี้ก่อนได้ไหม ยินหนอ ๕ ครั้ง ให้ได้หน่อย ได้ไหม ยินให้สติอยู่กับจิต เราจะต้องผูกจิตด้วยสติปัญญา ๔ สร้างความดีให้กับตัวเอง ทำให้ได้

พอสติอยู่กับจิตแล้วรับรองรู้หมดเลย รู้โน่นรู้นี้ รู้วาระจิตของคนได้ว่าเขาต้องการอะไร ควรจะ ให้เขาหรือจะช่วยเหลือเขาโดยวิธีใด มันจะบอกออกมาเอง การบอกเองนี้เรียกว่า ปัจฉัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ รู้ได้เฉพาะตัวเอง คนอื่นไม่รู้หรอก

กรรมฐานเป็นบุญวาสนาของคน ถ้าคนไร้บุญวาสนาจะไม่สนใจกรรมฐาน โยมเดินไปเถอะตั้งแต่
วัดนี้ถึงปากน้ำโพ ทุกวัดเจริญกรรมฐานบ้างไหม ทุกบ้านเจริญกรรมฐานบ้างไหม มีน้อยคน ดีแต่ไปบวชซี
พราหมณ์ ไปนั่งยัดเยียดกันบนศาลา ไปดูกระดานป้ายว่าองค์ไหนมาเทศน์บ้าง ไม่ต้องทำกรรมฐานกัน
จะใช้ได้หรือ

เรามาปฏิบัติต้องปฏิบัติกันจริง ๆ กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย ทำความเพียรให้มาก จึงจะถูกต้อง
โยมจะได้อะไรกลับบ้านไปไม่มากก็น้อย

การทำธุระในศาสนาต้องคู่กันทั้งคันถธุระและวิปัสสนาธุระ จะปฏิบัติต้องมีความรู้ การปฏิบัติจะ
ถูกต้องหรือไม่ ต้องอาศัยวิชาการด้วย ต้องมีแผนที่ชี้บอกจึงจะถูกต้องควบคู่กันไป เรามีเท้า ๒ เท้า เท้าหนึ่ง
ความรู้ อีกเท้าหนึ่งปฏิบัติตามความรู้นั้น ๆ เรียกว่า ภาคทฤษฎีกับภาคเชิงปฏิบัติการ นี้มีความหมายอยู่
มิใช่น้อย

การปฏิบัติกรรมฐานต้องการให้เรามีหน้าที่การงานด้วยความถูกต้อง งานที่ทำนั้นต้องเป็นงาน
ที่ไม่มีโทษ งานที่ดีคืองานที่เสร็จทันเวลาที่ตั้งใจไว้

การเจริญกรรมฐานไม่ใช่ง่ายนะ ต้องคนมีบุญวาสนาถึงจะมาได้ ท่านทั้งหลายนับว่ามีบุญวาสนา
อย่าทิ้งวาสนาทิ้งบุญเสีย บุญคือ ความสุข มาหาความสุขกันต้องชำระใจให้สะอาดหมดจด เรียกว่า
กรรมฐาน ถึงจะเป็นบุญ ถ้าจิตใจโยมสกปรกสกปรกอยู่เสมอ โยมจะมีความสุขหรือ ไม่ได้บุญเลยนะ

ความสุขข้อที่สองคือ นตฺถิ สนฺติปริ สุข สุขอะไรจะยิ่งกว่าความสงบไม่มีแล้ว ถ้าไม่มีความสงบ
วุ่นวาย โยมจะไม่พบความสงบที่ถูกต้อง จะเป็นความสุขเจือปนด้วยความทุกข์ หาใช่ความสุขตามคำสอน
ของพระพุทธเจ้าไม่ ความสุขที่พระพุทธเจ้าสอน ต้องไม่มีกิเลสมาเจือปน

เรามาขัดเกลากิเลสกัน ต้องการให้กิเลสมันน้อยลงไป ไม่หมดกิเลสก็ยังมี ยังรู้ดี รู้ชั่ว รู้ตัว
รู้กาลเทศะ ก็จะมีลักษณะบ้างตามสมควรแก่อัตภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทุกวันนี้ จึงจะเป็นประโยชน์นะ

การเจริญกรรมฐานต้องการสภาพชีวิต ต้องการจะรู้หน้าที่การงานด้วยความถูกต้อง เป็นการ
พิสูจน์ตัวเองว่าดีชั่วประการใด คนอื่นเขาไม่รู้นอกเหนือจากเราตัวเอง ถ้าเจริญกรรมฐานจะรู้ตัวเองว่า
เราผิด เป็นการระลึกชาติได้แน่นอน ข้อที่สอง ระลึกถึงบุพการี จะไม่ลืมแม่ลืมพ่อ จะไม่ลืมสภาพความดี
ของชีวิต จะไม่ลืมโรงเรียน จะไม่ลืมสถานที่สร้างชีวิตให้กับเรามา

ประการที่สาม คือ ฐักฺขแห่งกรรม ว่าเราทำมานั้นเป็นอย่างไร เราทำกรรมชั่วไว้ที่ไหน จะได้รับ
ผลกรรมอย่างไร จะต้องรู้แน่

อาตมาทำไปไม่ได้มากมายอะไร ยังรู้ว่าวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ต้องตาย รถชนเราแน่
ขากหัก แขนหัก ไฟก็ลวก ฟ่าก็ผ่าแล้ว ผ่าที่หน้าอกเลยนะ อย่าลืมนะ ท่านทำกรรมอะไรไว้บ้าง

มีอยู่คนหนึ่งเป็นชาวมาเลเซีย ปวดขามา ๗ ปีแล้ว ทรมานเหลือเกิน พุดไทยไม่ได้ มานั่งกรรมฐาน
ที่วัดนี้ กำหนดปวดหนออย่างเดียว ปวดจนน้ำตาาร่วง ปวดหนักตั้งสติไว้ ปวดหนอนี่อุปาทาน ยึดการศึกษา
เรียกว่า สมถวิธิ เป็นการศึกษาให้รู้แจ้งเห็นจริง

พอเห็นจริงแล้ว เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป วุบเลย เวทนาหายไปเลย จิตก็เป็นกุศลเกิดปัญญา นั่งงอขา พับเพียบได้ทันที เดิมงอขาไม่ได้ นั่งไม่ได้ ต้องเหยียดขาได้ออกไป ภาวนาก็ผุดขึ้นมาทันที บอกเหตุการณ์ ของกฎแห่งกรรม

คนจะรู้กฎแห่งกรรมได้ต้องผ่านเวทนา เวทนาทำให้รู้กฎแห่งกรรม ไม่ใช่นั่งหลับตาเห็นกรรมนะ ปวดหนอ ปวดหนอ ปวดหนอ ปวดจ้งเลย ตายให้ตาย จิตยึดมั่นเป็นสมณะ ศึกษาเวทนาจบรายการ เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปเลย เพราะรู้จริงเสียแล้วจิตจะไม่ยึดถือ ขอให้นักกรรมฐานโปรดจำข้อนี้ไว้ รู้จริงจะไม่ยึด รู้จริงยังสงบ คนไหนไม่รู้ไม่จริง จิตไม่สงบ รู้แต่วิชาการใช้ไม่ได้ เลยก็เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ขางอได้เลย และไม่ปวดจนบัดนี้

กฎแห่งกรรมไหลออกมาว่า ไปขว้างขามหู หนอนกินแล้วจับขายให้เขาฆ่าตาย เอามืดไปขว้าง ขามัน ตัวเองต้องเป็นไข้ขามาจนบัดนี้ ตั้งแต่รุ่นสาว ขณะนี้ ๕๐ กว่าปีแล้ว เลยก็แผ่เมตตาให้หนู

ลูกชายเขามาด้วย เห็นเป็นเรื่องอัศจรรย์ตลบันดาลว่าหายภายใน ๗ วัน ขางอนั่งพับเพียบได้ ลูกชายก็ปฏิญาณตนกับอาตมาว่า จะเลิกเลี้ยงหมู จะสร้างวัดแบบจีน และจะสอนแบบที่วัดนี้ เมื่อก่อน ต้นตระกูลเขาเป็นคริสต์ บัดนี้เป็นพุทธเต็มตัวแล้ว

ทำอะไรทำให้จริงเถอะ ทำจริงจะได้ผลภายใน ๗ วัน มีตัวอย่างที่วัดนี้ ถ้าทำไม่จริง จิ้ม ๆ จำ ๆ ไม่ได้อะไร จะได้บาปนะ อย่าหมีนประมาทต่อกรรมฐาน อย่าไปว่าหนอ ๆ แหน ๆ ไม่ได้เรื่องได้ราว ระวังนะ “หนอ” มีราคาหลายล้านนะ

“หนอ” เป็นคำภาษาไทย แปลมาจากภาษาบาลีว่า “วต” ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้ไม่วุ่นวายหนอ เขิญมาได้ทุกเวลา มีหลักอยู่ แต่จะไม่ขอกกล่าวให้ยืดยาวออกไป “หนอ” เป็นตัวรังจิตให้มีสติดี

เราหายใจยาว ๆ เข้าไว้ อย่าหายใจสั้น คนเราหายใจสั้นมีพิษุมมาก โหมโหม่ง พองหนอ ยุบหนอ ให้มัน ยาว ๆ หนอยได้ไหม พองหนอ ไม่ทันหนอมันก็ยุบ ยุบยังไม่ทันหนอมันก็พอง เลยเอาพอง – ยุบ พอง – ยุบ ไม่ต้องได้อะไรกันแล้ว ไปกันใหญ่แล้ว มักร่าย มักรู้ เลยเอาดีไม่ได้ เพราะขาดมรรคแปด ถ้าคนขาดศีล สมาธิ ปัญญา จะมักร่ายทันที มักได้ด้วย ไม่เอาเหนือเอาใต้แต่ประการใด ออกมาในรูปแบบลักษณะการอย่างนี้

เพราะฉะนั้น คนเป็นโรคประสาทเกินกำหนดนี่นั่งสมาธิไม่ได้นะ มันควบคุมตัวไม่ได้ สติควบคุมจิต ไม่ได้ อย่าให้มันนะ ขอฝากท่านอนุศาสนาจารย์ไว้ด้วย ถ้าไปทำจะเสียชื่อนะ

ที่วัดนี้มีตัวอย่าง อาจารย์ปริญาโทมากับยุวพุทธหลายปีมาแล้ว ปฏิบัติได้ ๓ วันเท่านั้นแหละ ออกมานั่งกับอาตมาเลย เขาบอกว่าเขาเป็นพระโสดา เมื่อวานมาดี ๆ แท้ ๆ ทำไมมานั่งเป็นโสดาเสียละ ญาณขึ้นหรือยังงัย เลยมาหาว่าถูกต้นพิกุลบ้าง ถูกผีในวัดอัมพวันบ้าง เลยสอบถามญาติภาวนานี้มาจากไหน เขาบอกว่าเพิ่งออกจากศีรัญญูมายังไม่พอ ๓ ปี

จำไว้เลยนะ ออกจากศีรัญญูมายังไม่พอ ๓ ปี เจริญสมาธิไม่ได้ โปรดจำไว้ด้วย บางคนมาร่ำสว ยรำไปรำมา มานั่งบนเก้าอี้เราเลย บอกว่าท่านยังไม่สำเร็จ ข้าพเจ้าสำเร็จแล้ว นี่พวก ๖๐% อย่าเจริญสมาธิ

มีคนหนึ่งรูปร่างสวย พุดจาไพเราะ เจ้าคะ เจ้าขา เราก้เห็นหนอ เอ๊ะ! ทำไมตาขวาง เลยบอกกับ

แม่ใหญ่ (แม่สุ่ม ทองยี่ง) ว่าอย่าไปรับเลย แม่ใหญ่บอกว่าไม่เป็นไร เขามีหน้ามีตาไว้หน่อย ๓ วันเท่านั้น แสดงอภินิหารเลย เป็นนางฟ้ารำป้อ เสียหายมาก

ไม่ใช่ว่ามานั่งกรรมฐานแล้วเป็นคนบ๊อบบ๊อ กลายเป็นคนวิกลจริต หาใช้วิสัยไม่ แต่ปัญหามีอยู่ว่า เขาปกติไหม ถ้าเขาไม่สามารถจะรักษาตัวเองได้ ไม่สามารถจะควบคุมจิตใจได้ อย่าให้เจริญสมาธิ ไม่ได้เด็ดขาด

บางคนไม่รู้เรื่อง นึกว่ามานั่งสมาธิแล้วหาย ต้องดูก่อนมันหายไม่เหมือนกันทุกคน มันมีสร้างกรรม สร้างเวรมามากมาย ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย หายใจยาว ๆ ไว้ให้มันเคย คนที่ใจเดือดร้อนหายใจสั้น แก้ปัญหาไม่ได้ หายใจสั้น

เราสมาธิเรียนลมหายใจเรียกว่า อานาปานสติ แต่ปัญหาเอามาทำที่ห้องจะได้เห็นชัด หายใจเข้ารู้ หายใจออกรู้ หมายความว่ารู้อย่างไร มีสติตามลมหายใจไปรู้ขณะที่ลมหายใจไปที่ห้อง พองหนอ... ยุบหนอ... เรียกว่า อานาปานสติ จึงจะถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ ยึดสติปัฏฐาน ๔ เป็นแม่บท เป็นภาคปฏิบัติมีสติทุกประการ อย่าขาดสติไม่ได้ รับรองได้ผลอย่างสมมาตปรารภทุกประการ

การฝึกนี้ต้องการให้อดทนด้วย ต่อสู้เหตุการณ์ที่มันจะเผชิญหน้ากับเรา คือ อุปสรรคนั้น ๆ เราจะได้สู้กับปัญหา แก้ปัญหาต่อไป

เล่าให้ฟังกันมานานแต่ไม่มีใครสนใจ เด็กหญิงทัศนีย์ตัวคนเดียว มีศรัทธามาก แม่เป็นโรคมะเร็ง จะต้องตายภายใน ๓ เดือน แต่เด็กกตัญญูกตเวทีมีศรัทธาอย่างแรงกล้า มานั่งเจริญกรรมฐานเอาจริงเอาจัง ขออุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวรของคุณแม่ แม่หายได้อย่างน่าอนุโมทนา แต่บอกใคร ไม่มีทางเพราะไม่มีบุญ บอกคนบาปจะไปได้เรื่องอะไร แล้วแต่บุญวาสนาของท่านเอง ไม่บังคับบัญชา พระพุทธเจ้าไม่เคยบังคับใครนะ

ถ้าโยมทำบุญได้บุญ นั่งเจริญกรรมฐานได้ที่ มีคนมาขอส่วนบุญนะ คำขายไม่ได้เลย ไม่มีใครมาทวงหนี้ ยิ่งขายดีขายดี มีคนมาทวง นี่คือกฎแห่งกรรม ต้องมีเรื่องมีเหตุอิจฉา

มานั่งกรรมฐานถ้ามีบุญวาสนา เดียวก็มีเปรตมาขอส่วนบุญ มีเรื่องเล่ากันที่วัดนี้

แพทย์หญิงบุญเยี่ยม มานั่งเจริญกรรมฐานที่วัดนี้ ตอนตี ๔ ไฟสว่าง อาตมาจะไปสวดมนต์ที่โบสถ์ มานั่งคอยที่กุฏิบอกว่า หลวงพ่อคะ หนูมาเจริญกรรมฐานได้ ๓ - ๔ วันแล้วคะ หนูขอถามอะไรหน่อย มีพระเดินมาที่หน้ากุฏิ รูปร่างใหญ่โตบอกว่า โยม ขอส่วนบุญหน่อย จีวรไม่มีห่ม จีวรขาดรุ่งริ่งหมด พระองค์นี้ชื่อเฟื่อง มีไหมหลวงพ่อ ท่านบอกว่าท่านบวชที่นี่ และท่านตายไปแล้วด้วย หมอบุญเยี่ยมก็ไม่รู้จัก

พระเฟื่องนั่นก็คือ จำด้ารวจนครราชสีมา บ้านอยู่ข้างวัดนี้ มาบวชที่นี่ ตายเป็นเปรต เดียวนี้พระเป็นเปรตอยู่ที่นี้หลายองค์

แพทย์หญิงบุญเยี่ยมกำลังจะไปเดินจงกรม ไฟสว่างมองเห็นชัด บอกว่า ขอเจริญพรโยม คุณหมอมาเจริญกรรมฐานได้ผลดี อาตมาไปขอหลายกุฏิแล้วเขาไม่ให้ อาตมาขอลาไปก่อน แล้วก็ค่อย ๆ จาง ๆ ๆ ๆ แล้วหายไป

แพทย์หญิงบุญเยี่ยมก็ถามว่า หลวงพ่อจะทำอย่างไร ก็เลยบอกว่าถวายสังฆทานอุทิศส่วนกุศลให้ ชื่อผ้าไตรมาถวายด้วย เหลืออีก ๒ วัน หมอบุญเยี่ยมจะกลับ มีเปรตห่มจีวรสวยมาอีกแล้ว มาขอบคุณ อนุโมทนา ยถาให้ หมอบุญเยี่ยมก็รับพร รับพรเสร็จแล้วท่านก็ค่อย ๆ หายไป ก่อนจะหายไปบอกว่า ขอบพระคุณคุณหมอบอกมาก ขออนุโมทนากับโยมด้วย

เหตุใดจึงเป็นเปรต จะตอบให้โยมฟัง หลวงตาอ่อนปลุกต้อนน้อยหน้าไว้เยอะที่วัดนี้ เดี่ยวนี้ไม่มีสวน น้อยหน้าแล้ว เวลาเย็นหลวงตาเฟื่องก็ไปปลุกน้อยหน้าเอาไปให้หลานในบ้านทุกวัน อย่าลืมน้อยหน้า หลวงตาอ่อนปลุก แต่ที่ดินของวัด เป็นของสงฆ์นะ เอาไปไม่ได้ ต้องให้สงฆ์อนุญาตก่อน ตายที่ศาลาห้องเล็ก อาตมาทำศพให้เสร็จ เดี่ยวนี้ยังอยู่ที่นี้

การแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศล เจริญกรรมฐานดีที่สุดใน สามารถจะช่วยพ่อช่วยแม่ยังมีชีวิตอยู่ได้ พ่อแม่มีชีวิตอยู่แต่อยู่ไกลแสนไกล ลูกสามารถทำให้พ่อแม่ได้ด้วยการเจริญวิปัสสนา ไม่ต้องใช้สวดงค์ เอาบุญมาใส่ใจให้อิ่มเอิบ ขอแผ่ส่วนบุญนี้ให้บิดาของข้าพเจ้า หรือให้ลูกก็ได้ ถึงขั้นที่นะ

ถ้าโยมทำบุญถวายสังฆทาน ถ้าไม่เคยนั่งกรรมฐานบุญนั้นจะไม่สัมฤทธิ์ผล มีแต่ทานไม่มีศีล ทานนั้นท่านจะไม่ได้รับผล ทานธรรมดา เช่น ทานช่วยเหลือกันธรรมดา มันไร้ผล ต้องมีสติ มีศีลก่อน เราจะเห็นได้ว่าเวลาจะถวายทานหรือทำกุศล ต้องรับศีลก่อน ต้องการให้เป็นหลักสูตร ทำอะไรต้องมี สติสัมปชัญญะเต็มแล้วค่อยทำ รับรองได้ผลอย่างสมมาตปรารถนาทุกประการ ตรงนี้เป็นเรื่องสำคัญ

มีศีลก่อน มีสติสัมปชัญญะก่อน นั่งเจริญกรรมฐานมีพลังสูง พ่อแม่อยู่ที่ไหน ลูกอยู่ที่ไหน ส่งไป เหมือนเราไปเครื่องบิน ฉะนั้น นี้เรียกว่าภาวนา ทานธรรมดาไปเรือพาย มีศีล ทานเราไปรถยนต์ ถ้ามีภาวนาผุดขึ้นใสสะอาด ทานนั้นได้สัมฤทธิ์ผล เหมือนเราไปเครื่องบิน ไรเห็นทันตาเลย ออกมา ในลักษณะการอย่างนี้จะมียุทธธรรมมาก

ถ้าโยมสมาธิเข้าขั้นแผ่ไปให้ลูกที่สหรัฐอเมริกา เขาจะได้รับหรือไม่ได้รับเดี๋ยวจะสะท้อนย้อนมาหา จิตเรา อ้อ! ลูกอยู่เย็นเป็นสุข ได้รับบุญกุศลของพ่อแม่แล้ว มันจะบอกอย่างนี้ได้ แต่ฝึกไม่ถึงขั้นมันก็ไม่รู้เรื่อง

อาตมาแผ่ไปยุโรป ๗ วัน ๗ คืน ไม่รู้จักใครเลยนะ ไปเข้าบ้านญวน บ้านเขมร บ้านฝรั่ง มาต้อนรับ เยอะแยะหมด ลูกสาวลาวอายุ ๑๖ ปี บอกว่า หลวงพ่อองค์นี้ไปสอนเขา ๒ คืน สอนเดินจงกรม เลียบอก เดินให้ดูชิ ยืนนอน ๕ ครั้งก็ว่าได้ นี่คือโทรจิต เรียกว่าแผ่เมตตา ใครเป็นญาติเราก็มารับเรา เด็กคนนี่เรียน หนังสือเก่งมากและพูดเพราะ เวลาพูดกับอาตมาพนมมือทุกครั้ง พ่อแม่เขาก็ดีอกดีใจ มาตามอาตมา ค็นนั้นเลยไม่ได้นอน อยู่สว่างเลยนะ อาตมาก็ได้ตำรา เอามาคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์เขียนเป็นวิทยานิพนธ์ สอนอนุชนรุ่นหลังต่อไป

เวลาจะเคลียร์พื้นที่ โยมเดินจงกรมก่อน นั่งกรรมฐานมีสติปัญญาดี ให้เสร็จก่อนแล้วค่อยแผ่ไป ไม่ใช่ นั่งด้วยแผ่ด้วย ใช้ไม่ได้

กำลังขายของยังไม่หมดรายการจะเอากำไรไปให้ใคร เดี่ยวจะขาดทุนไม่รู้ตัว เวลานั่งกรรมฐาน อย่างเพิ่งให้ สมมติว่าหัวหน้าทีมเขาบอกว่า เดิน ๑ ชั่วโมง นั่ง ๑ ชั่วโมง แล้วเวลาออกจากกรรมฐานจิต มันว่าง กำลังมีพลังสูง สง่เลย แผ่เมตตาทันที จะอุทิศให้ใครก็อุทิศไป มันถึงจะมีพลัง

อาตมาเคยพบคนแก่อายุ ๑๐๐ กว่าปี มีคนเอากับข้าวมาให้ ก็สวด อิติปิ โส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทธโธ ๑ จบ ให้ตัวเองก่อน สวดอีกจบหนึ่งให้คนที่นำมาให้ เสร็จแล้วให้ถ้วยคืนไป อาตมาจับ เคล็ดลับได้ จะให้ใครต้องเอาทูนไว้ก่อน ถึงได้เรียกว่า สวดพุทธคุณเท่าอายุเกินหนึ่งไงเล่า

การแผ่เมตตาสรุปผลงานที่ขออนแก่น ลูกติดยาเสพติดพ่อแม่สวดมนต์ไม่เป็น ลูกไม่เคยเข้าวัด คำเฮโรอินด้วย ทำอย่างไรถึงจะแก้ไข ตำรวจบอกว่าลูกคุณพี่ถ้ายังค้าอยู่ จะเก็บเลยนะ ลูกก็หนีไปอยู่ กรุงเทพฯ พ่อแม่ก็เสียใจ ไปเข้าศูนย์เวฬุวันที่ขออนแก่น ไปสวดมนต์ไหว้พระตามแบบเขาไปก่อน พออ่าน ได้คล้องปาก คล่องใจแล้ว จึงมีสมาธิ จิตใจดี แล้วนึกถึงลูก ให้ลูกอยู่เย็นเป็นสุข

ลูกก็เลยหันเหเร่เข้าไปพบหนังสือธรรมะ เอามาอ่านเลิกได้เลย สัจจะตัวเดียวทำกันไม่ได้ เลยกลับ มาบ้าน เดียวนี้ช่วยพ่อแม่ค้าขายอย่างดีแล้ว พ่อแม่ก็เข้าวัดไป สวดมนต์ไม่เป็น ก็ต้องสวดเป็น

การแผ่เมตตาจะต้องมีสมาธิก่อน มีพลังสูง มีเมตตาในตัวเองก่อน แล้วค่อยแผ่อุทิศให้เขาจะได้ผล ถ้าโยมปราศจากเมตตาอย่างอุทิศ ไม่มีได้ผล ไม่ได้ผลจริง ๆ อาตมาทำมาแล้ว แผ่ได้ผลต้องมีเมตตา ครบอย่างต่ำ ๘๐% ไม่มีอย่างนั้นแผ่ไม่ออกหรอก เหมือนยิงปืนตักปากกระบอกไม่มีแรงส่ง ขาดสมาธิ ขาดสติปัญญา ขาดความสามารถ ขาดความเชี่ยวชาญในการฝึก

ต้องฝึกให้คุ้นเคยทุกวัน ไม่ใช่นั่งแล้วได้ทุกคน ไม่อย่างนั้นคนก็ไปสวรรค์นิพพานกันหมดนะซี คนต้องไปนรกบ้าง ไปนิพพานทุกคนไม่ได้หรอก ไปสวรรค์ทุกคนก็ไม่ได้เพราะเครื่องไม่ครบ นิสัย ไม่เหมือนกัน คนเราก็แตกต่างกันไปด้วยความสุขความทุกข์ ไม่เหมือนกันนะ

เมื่อเร็ว ๆ นี้มีเรื่องเล่า กรรมฐานอุทิศส่วนกุศลช่วยแม่ผูกคอตายขึ้นมาจากรกได้

มีโยมคนหนึ่งไม่ต้องออกชื่อ รับราชการ ซี.๗ ยังไม่มีครอบครัว อยู่กับแม่ ๒ คน บ้านใหญ่โตอยู่แถว บางกะปิ เขาไม่ทราบแม่เขาแท้ที่จริงเป็นน้ำสาว เลี้ยงเขามาตั้งแต่ยังเล็ก ๆ และไม่ทราบว่าพ่ออยู่ที่ไหน แต่ที่รู้ว่าอยู่แถว ๆ ถนนสุขุมวิท พ่อเลิกกับแม่เขาไป

เขามานั่งกรรมฐานที่วัดนี้ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๗ วัน ลาพักร้อนมาโดยไม่ทราบเหตุการณ์อื่นใดทั้งสิ้น นั่งกรรมฐาน ๗ วัน ครั้งแรกยังไม่มีอะไรเกิดขึ้น ครั้งที่สองมานั่งกรรมฐานกลับไป ได้เรื่องออกมาเลย

แม่ตัวจริงมาเข้าฝัน แต่งนุ่งขาวมาด้วย มาตอนที่ ๓ - ๔ มากอดลูกบอกว่า ลูกเอ๋ย แม่ได้ขึ้นจาก นรกแล้ว นี่แม่ตัวจริงของเจ้า เจ้ารู้ไหมว่า แม่ผูกคอตายที่เตียงที่เจ้านอน แม่ผูกคอตาย ได้ลูกมานั่งเจริญกรรมฐาน ทำให้แม่ขึ้นมาจากรกได้ อาตมาจับได้หลายรายการแล้ว ถ้าฆ่าตัวตายไม่ต้องไปทำบุญให้ไม่ถึงแน่นอน

บุญสูงสุดคือ บุญจากกรรมฐานแน่นอน คุณโยมคนนี้ก็เล่าให้ฟังต่อไปว่า แม่มากอดลูก บอกว่า แม่จะเล่าความจริงให้ฟัง พ่อเจ้าไปมีเมียใหม่ กลับมาบ้าน นำเจ้าเอาปืนขยับยิงพ่อเจ้า พ่อเจ้าจึงเข้าบ้านไม่ได้ น้ำเจ้าดู เป็นผู้ครองสมบัตินี้ ชื่อของน้ำเจ้าทั้งนั้น พ่อเจ้าจึงไม่มาเลย ไปมีภรรยาใหม่ที่ถนนสุขุมวิท

เจ้ามาเจริญกรรมฐาน แม่ขึ้นจากนรกแล้ว แม่ลำบากเหลือเกินลูกเอ๋ย เขาก็ทำโทษให้ชุดดิน ชุดทราย กินอาหารก็ไปกินที่กองขยะ ทรมาณอย่างที่สุดลูกเอ๋ย พอเจ้ามาเจริญกรรมฐาน แม่ขึ้นจาก นรกแล้ว บัดนี้แม่มาบอกขอบคุณขอบใจเจ้า

นี่ตำรา ได้ที่วัดนี้หลายเจ้า เช่น ตาเล่งฮ้วยผูกคอตาย พระสมภารชื่อหลวงตามด วัดกลางพรหมนคร ผูกคอตายเช่นเดียวกัน เดียวนี้ยังไม่ไปเกิดยังอยู่ตรงนั้น ไม่มีใครเจริญกรรมฐานให้ บรรดาญาติก็ไม่มีแล้ว

โยมคนนี้ก็เล่าต่อไปว่า ลูกเอ๋ย ทอง ๔ เส้น แหวนเพชร ๓ วง แม่ฝากน้ำเจ้าไว้ เขาให้เจ้าหรือยัง และก็ขอให้ลูกไปใช้หนี้ให้แม่หน่อยได้ไหม ก่อนตายแม่ไปขอยืมเพื่อนที่โรงเรียนสวนกุหลาบ ๔๘๐ บาท เจ้าเอาไปใช้แทนแม่หน่อยนะ

โยมจำไว้อย่างหนึ่ง เวลาตายรูปร่างอย่างไร เวลามาเข้าฝันก็รูปร่างเหมือนเดิม ไม่มีแก่ เป็นรูปร่างของเปรตวิสัย มีรูปอยู่ที่บ้านเขา เขาก็ไม่รู้ว่าเป็นแม่ของเขา เข้าใจว่าน่าเป็นแม่ เพราะรูปร่างเหมือนกัน

พอตกใจตื่นก็ไปปลุกน้ำบอกว่า แม่เนี่ยเป็นน้ำหนูใช่ไหม น้ำก็ตกใจ เอ๊ะ! รู้ได้อย่างไร เขาก็เล่าให้ฟัง น้ำน้ำตาร่วงเลย แม่บอกว่าฝากของน้ำไว้ ยังอยู่ไหม แม่น้ำบอกว่ายังอยู่ ยังไม่ให้เจ้าหรือ เจ้ายังไม่มีการบอกรับ

เขาก็กลางาน ๑ วัน ไปสืบหาเพื่อนแม่จนพบ และเล่าเรื่องที่แม่ให้นำเงินมาให้ เขาบอกว่า หนูไม่ต้องใช้ แม่เจ้าตายได้รับพระราชทานเพลิงศพที่วัดโสมนัส แม่ให้โอสิกรรมแล้ว บอกดวงวิญญาณของแม่เจ้า ไม่เอาโทษ ยกโทษให้เลย เขาโทรมาบอกอาตมา เมื่อวันอาทิตย์ที่แล้วก็มาที่วัด เขาบอกว่านั่งกรรมฐานให้แม่ทุกวัน

นี่เห็นไหม ขอฝากญาติโยมไว้ เวลาใครตายจะอุทิศส่วนกุศล ไม่มีอะไรดีเท่ากรรมฐาน อุทิศให้ได้ผลอย่างสมมาตปรารถนา จะได้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน

ถ้าไปอยู่บนสวรรค์ เราทำบุญส่งฆทานไป เขาก็รับอนุโมทนา แต่เขาไม่รับอาหารนี้ไม่ได้ เขากินอาหารทิพย์ ถ้าไปตกนรกโลกกั้นต์ ขุมนรกที่ลึกมาก เขาก็อุทิศให้ไม่ถึง ต้องเจริญกรรมฐานถึงจะได้ ถึงนะ

ขอสรุป เพื่อให้ข้อคิดแก่ญาติโยม เป็นโรคประสาทเจริญกรรมฐานไม่ได้นะ สติไม่พอ ต้องไปรักษาก่อน ให้ภาวะสู่ความเป็นปกติก่อน ถึงจะได้ผล

การแผ่ส่วนกุศลไม่มีอะไรดีเท่ากรรมฐาน คนตายไปแล้วเราก็อุทิศได้ ไปนรกสวรรค์เดี๋ยวมันจะบอก

การเจริญกรรมฐานเป็นญาติกับพระศาสนา ถ้าท่านไม่เจริญกรรมฐาน บวชกาย วาจา ใจ เป็นไตรสิกขาสมาแล้ว ท่านจะไม่เป็นญาติกับพระศาสนาเลย จะสร้างศาลาสัก ๑๐๐ หลังก็ไม่มีโอกาสเป็นญาตินะ ขอฝากนักกรรมฐานไปตีความ คิดให้ใกล้ตัวต่อไป

วันนี้ขออนุโมทนาแก่ท่านพุทธสมาคมเครือข่ายทั่วประเทศ โดยคุณโยม พ.อ. (พิเศษ) ปาน จันทนุช ท่านอนุศาสนาจารย์ และญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายโดยทั่วกัน สร้างผลงานให้ชีวิตเถอะ ชีวิตนี้มีค่า เวลาจะได้มีประโยชน์แก่ชีวิตของตน ในอนาคตกาลเบื้องหน้าสืบไป

ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแก่ผู้ปฏิบัติธรรม สัมมาปฏิบัติในหน้าที่ และขอจงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใด สมความมุ่งมาตปรารถนาด้วยกันทุกรูปทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ

จิตที่พัฒนา

พระธรรมสิงหบุราจารย์

คนเราที่เกิดมาต่างมีอุปนิสัย จิตใจต่าง ๆ กัน ก็เพราะมีเหตุปัจจัยทั้งในอดีตและปัจจุบันต่าง ๆ กัน แต่คนเรานั้นย่อมมีส่วนสำคัญของชีวิตที่ใหญ่ ๆ อยู่เหมือนกัน ๒ ส่วน คือ กาย กับ จิต หรือ กาย กับ จิต ในส่วนจิตหรือใจของคนเรานั้นเป็นเพียงนามธรรม เป็นแต่เพียงชื่อเรียก ไม่มีตัวตน เป็นแค่อาการความรู้สึกต่าง ๆ เป็นธรรมชาติพิเศษที่อาศัยส่วนร่างกาย

เพราะฉะนั้น กายกับจิตจึงเป็นส่วนสำคัญของคน และที่ชื่อว่าเป็นคน ก็เพราะกายกับจิตนั้นยังอยู่ด้วยกัน ยังไม่แยกจากกัน หากมีแต่ร่างกายไม่มีจิต เขาก็เรียกว่า ศพ ว่า ผี หรือ หากมีจิตไม่มีร่างกาย เขาก็เรียกว่า วิญญาณ เท่านั้น และในของสองอย่างนี้ หากจะถามว่าอะไรสำคัญกว่ากัน ก็ต้องตอบว่ามีความสำคัญพอ ๆ กัน แต่ว่ามีความสำคัญคนละอย่าง เปรียบเสมือนรถยนต์ หากมีแต่รถยนต์ไม่มีคนขับ รถยนต์ก็ไม่สามารถวิ่งไปได้ หรือวิ่งไปได้แต่ไปไม่ทันถึงไหนก็อาจจะตกลงข้างทางที่ใดที่หนึ่ง ไม่ถึงที่หมายได้ หรือมีแต่คนขับไม่มีรถ ก็ไม่สามารถจะไปให้ถึงที่หมายได้ ฉะนั้นใครก็ตาม คนเราก็คงเหมือนกัน หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คำว่า คน ก็จะหายไปดังกล่าวแล้ว กับทั้งจะไม่ทำประโยชน์อะไรได้เลย ถึงจะมีคำพูดโบราณกล่าวไว้ว่า จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว ก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จิตจะเป็นนายสั่งการได้เสมอไปทั้งนี้ ต้องอาศัยกายที่อยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้ด้วย จึงจะเป็นนายได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่ร่างกายที่พิการไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ เพราะฉะนั้นจึงได้ชื่อว่า มีความสำคัญเหมือนกัน แต่สำคัญคนละอย่าง

คนเรานั้น หากมีจิตที่พัฒนาดีแล้ว ก็ย่อมจะมีพฤติกรรมที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามธรรมดาจิตของคนเรานั้นเป็นสภาพมองใสที่เรียกว่า จิตบริสุทธิ์ เป็นจิตที่ปราศจากมลทิน คือไม่มีความเศร้าหมองใด ๆ แต่เพราะถูกอารมณ์ภายนอกมากระทบมาย่อม จิตนั้นจึงเศร้าหมองไม่มองใส เปรียบด้วยน้ำที่ใสบริสุทธิ์ใสแก้วตั้งไว้ เมื่อเติมสีใด ๆ ลงไปไม่ว่าจะเป็นสีแดงสีเขียวก็ตาม น้ำในแก้วนั้นก็จะเป็นสีนั้น ๆ หรือหากเติมของสกปรกของเน่าเสียลงไปด้วยแล้ว น้ำในแก้วนั้นก็กลายเป็นน้ำสกปรกเน่าเสียจนใช้ไม่ได้ในที่สุด แม้แต่แก้วใส่น้ำนั้นก็ต้องขัดต้องล้างทำความสะอาดให้ดีจึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ สิ่งที่ทำให้น้ำสกปรกมองเห็นได้ชัดดังกล่าวแล้ว ส่วนสิ่งที่ทำให้จิตสกปรกเศร้าหมอง มักมองไม่ค่อยเห็นเพราะเป็นเรื่องนามธรรม ข้อนี้ต้องใช้ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาจึงจะเห็นได้รู้ได้ และก็จะมองเห็นเฉพาะคนอื่นเป็นส่วนมาก โดยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น นักเรียนบางคนชอบรังแกเพื่อน มีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่นอยู่เป็นประจำจนใคร ๆ ก็รู้จัก ถูกครูอาจารย์ตักเตือนลงโทษจนถึงถูกเขียน ถูกตัดคะแนนความประพฤติหลายครั้งก็แล้ว แจ้งให้ผู้ปกครองทราบก็แล้ว ก็ยังมีความประพฤติเหมือนเดิม

บางคนแต่งกายภูมิฐาน ใส่เสื้อผ้าราคาแพง นาฬิกาฝังเพชร แถมแหวนเพชรราคาเรือนแสน บุคลิกสง่า ขับรถเก่งคันงามไปตามถนน โยนถุงกระดาษออกนอกรถ ทิ้งเปลือกผลไม้กระจายเต็มถนน เป็นต้น จากตัวอย่างดังกล่าวนี้ ผลตามก็คือ นักเรียนที่ชอบรังแกเพื่อนจะถูกครูอาจารย์เพ่งเล็งความประพฤติ เป็นบุคคลที่เพื่อนเบื่อหน่าย สร้างความลำบากใจให้ผู้ปกครอง และเนื่องจากเป็นคนมีความรู้ดีอย่างเดียว

แต่ความประพฤติไม่ดี สังคมไหน ๆ ก็ไม่ต้องการนอกจากคนเลวด้วยกัน ดังนั้น ถึงแม้นักเรียนคนนั้น จะเรียนเก่ง แต่ถ้าความประพฤติไม่ดี การสอบเลื่อนชั้นประจำปีอาจไม่ผ่านก็ได้

คนที่แต่งกายภูมิฐานก็เช่นเดียวกัน เพียงเพราะโยนถุงกระดาษลงบนถนน ย่อมได้รับการตำหนิ ไล่หลังว่า แต่งตัวดี ทำทางภูมิฐาน มารยาททราม แต่งตัวโก้ นึกว่าแน่ ที่แท้พวกจิตทราม เพราะมีคน มักง่ายอย่างนี้ บ้านเมืองถึงได้สกปรก และอื่น ๆ อีก แม้แต่คนกวาดถนน ก็พลอยสุขภาพจิตเสียไปด้วย

พฤติกรรมดังตัวอย่างที่กล่าวแล้วนี้ เกิดขึ้นเพราะจิตของเขาถูกอารมณ์ชั่วร้ายและความมักง่าย ครอบงำจนเศร้าหมอง ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับสิ่งที่ไม่น่าพอใจ ไม่น่าปรารถนาสำหรับคนที่มีจิตใจที่ได้ พัฒนาแล้วย่อมเป็นคนที่ไม่เห็นใจผู้อื่นเสมอ เป็นคนที่ไม่มักง่าย เพราะมาพิจารณาเห็นว่า คนอื่นก็รักสุขเกลียดทุกข์ ไม่อยากให้ใครเบียดเบียนทำร้าย ไม่ว่าจะด้วยกายหรือด้วยวาจาก็ตาม

คำว่า พัฒนา ก็หมายถึงทำให้ดีขึ้น ให้อุดหนุน อดกลั้นในสิ่งที่มากระทบกระทั่ง หรือย้ายวน ขวนให้เปลือยเปลือยได้ ไม่หวั่นไหวไปตามกระแสของอารมณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายดี หรือฝ่ายชั่วก็ตาม โดยอาศัยหลักธรรม ๒ ประการ คือ

ประการแรก จะต้องพัฒนาจิตให้มีความเห็นถูกต้อง ในทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า สัมมาทิฐิ แปลว่า ความคิดเห็นถูกต้อง ความเชื่อถือ ความเข้าใจตามนัยแห่งเหตุผล ความใฝ่ नियมหรือความมีค่านियมที่ติงาม ความเข้าใจชีวิตและกระแสโลกอย่างถูกต้อง

ความคิดเห็นถูกต้อง จัดเป็นบุคลิกภาพด้านจิตใจอย่างสำคัญ เป็นตัวนำไปเกิดการพัฒนาตนเอง และสังคมต่อ ๆ ไป คนที่มีความคิดเห็นถูกต้องในเรื่องใดแล้ว ย่อมพร้อมเสมอที่จะลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุ เป้าหมายในเรื่องนั้น ความเห็นถูกต้อง จึงมีอิทธิพลต่อจิตใจของบุคคลเป็นอันดับแรก การที่บุคคลยอมรับรู้ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ดีของสังคมก็ดี ยอมรับรู้และปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมที่ติงามของสังคมก็ดี รวมถึงให้ความสำคัญแก่ศีลธรรม พร้อมทั้งจะนำไปเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดสำนึกในอันที่จะพัฒนา สังคมให้ดีขึ้นก็ดี ก็เพราะบุคคลนั้นมีความคิดเห็นที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้วว่า สิ่งนั้น ๆ สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้จริง มีผลในทางปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพราะได้เห็นหรือซาบซึ้งในคุณค่าของการปฏิบัตินั้น ๆ แล้ว เมื่อใดบุคคลมาเห็นคุณค่าและเกิดความเข้าใจซาบซึ้ง ใฝ่ नियมความติงามความสุจริต ระเบียบของสังคมด้วยความเห็นที่ถูกต้องแล้ว เมื่อนั้น ความประพฤติในสิ่งติงาม ประพฤติสุจริต ประพฤติตามระเบียบของสังคม จึงจะแน่นแฟ้นมั่นคง และเป็นไปด้วยความสมัครใจ เพราะฉะนั้นในการพัฒนาขั้นต้น จึงต้องพัฒนาจิตให้มีความเห็นที่ถูกต้องก่อนเป็นสำคัญ หาไม่แล้ว การพัฒนาในเรื่องอื่น ๆ ย่อมติดขัดแน่นอน การพัฒนาความคิดเห็นนั้นมีปัจจัย ๒ ประการ คือ

๑. **ปรโตโฆสะ** ฟังจากผู้อื่นได้แก่ การอบรมแนะนำ การถ่ายทอด การโฆษณา คำบอกเล่า ข่าวสาร คำอธิบาย ชี้แจง เป็นต้น การเสริมสร้างสัมมาทิฐินั้น ต้องเป็นเสียงที่บอกเล่าชี้แจงความจริงมีเหตุผล มีประโยชน์ ด้วยความหวังดีด้วยความบริสุทธิ์ใจจากแหล่งที่ดีคือ คนดี คนมีปัญหา มีคุณธรรม และรวมไปถึงการเข้าไปหา ไปคบหา การพูดคุยสนทนากับคนดีดังกล่าวด้วย เรียกว่า กัลยาณมิตรตตา เสียงจากผู้อื่นนี้สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นได้เป็นเบื้องต้น สามารถกล่อมเกลา โนมน้าวให้ใจหลงเชื่อและปฏิบัติตามได้ ถ้าเป็นเสียงของผู้ทรงธรรมเป็นกัลยาณมิตร ก็ย่อมจะโนมน้าวจิตนำไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง

๒. **โยนิโสมนสิการ** การทำโนใจโดยแยบคาย ได้แก่รู้จักคิด คิดถูกวิธี คิดเป็น คิดอย่างมีระเบียบระบบ โดยคิดหาเหตุผลค้นคว้าสืบสาวให้ตลอดสาย ข้อนี้ เป็นวิธีแห่งปัญญาโดยตรง ปรโตโฆสะนั้น

เป็นวิถีทางแห่งศรัทธา อาจถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีก็ได้ แต่เมื่อ โปรโตโมสสะ ถูกควบคุมโดยโยนิโสมนสิการแล้ว สัมมาทิฐิย่อมเกิดมีขึ้น อย่างเช่น การอบรมสั่งสอนทางศีลธรรม การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เป็นต้น หากขาดโยนิโสมนสิการเสียแล้ว ก็อาจถูกเพิกเฉยละเลย และได้รับการเหยียดว่าเป็นของเก่าคร่ำครึ ไม่ทันสมัย แต่ถ้าบุคคลใช้โยนิโสมนสิการเข้าช่วย ก็จะทำให้บุคคลอื่นคิดเห็นคล้อยตาม พร้อมทั้งจะปฏิบัติตาม เพราะได้แยกแยะด้วยตนเองว่า อะไรดีไม่ดี อะไรควรไม่ควรอย่างไร เป็นต้น

ประการที่ ๒ จะต้องพัฒนาจิตให้มีสติสัมปชัญญะ สติ คือความระลึกได้ หมายถึงอาการที่จิตนึกขึ้นได้ว่าจะต้องทำอะไร จะต้องพูดอย่างไร เช่นนึกคิดว่าพรุ่งนี้จะต้องตื่นเช้าเพื่อไปให้ทันกำหนดเวลาที่นัดไว้ เป็นต้น เป็นอาการที่จิตไม่เผลอไหลไม่หลงลืม เป็นอาการที่จิตใช้ดุลยพินิจพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนจึงปฏิบัติการ สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว หมายถึงอาการที่จิตรู้สึกตัวอยู่เสมอว่ากำลังทำ กำลังพูดอะไรอยู่ เป็นอาการที่จิตรู้จักแยกแยะในสิ่งที่ตนกำลังทำหรือพูด โดยคิดว่า เป็นประโยชน์หรือไม่ เหมาะกับตนหรือไม่ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์อย่างไร เป็นความดีความถูกต้องอย่างไร

สติสัมปชัญญะ เป็นหลักธรรมที่ปลูกเร้าบุคคลให้มีเหตุผล ให้รู้จักไตร่ตรองด้วยปัญญา เป็นอุปการะแก่ธรรม คือโยนิโสมนสิการ คือการรู้จักคิดอย่างมีเหตุผลด้วย ฉะนั้น ท่านจึงกล่าวว่า

สติสัมปชัญญะ เป็นหลักธรรมที่จำเป็นปรารถนาในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ และสติสัมปชัญญะนี้ ยังควบคุมปัญญาอีกต่อหนึ่ง จึงเรียกว่า สติปัญญา คือ หากมีแต่ปัญญาขาดสติคุม ก็อาจใช้ปัญญา คือ ความรู้นั้นไปในทางที่ก่อทุกข์โทษให้แก่ตนเองและสังคมได้

สติสัมปชัญญะ มิใช่จะพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลในด้านความมีเหตุผลเพียงอย่างเดียว ยังสามารถพัฒนาบุคคลในด้านการควบคุมตนเองได้ด้วย เพราะผู้มีสติสัมปชัญญะ ย่อมมีความรู้สึกสำนึกตัวอยู่เสมอ อยู่ตลอดเวลาว่าตัวเองเป็นใคร มีหน้าที่อย่างไร เมื่อปฏิบัติหน้าที่อยู่ก็รู้ตัวอยู่เสมอว่าตัวเองกำลังทำอะไร อย่างไรดีหรือชั่ว เป็นคุณหรือเป็นโทษ เป็นต้น เป็นการควบคุมตนเองอยู่ตลอดเวลา

จิตของบุคคลที่ขาดสติสัมปชัญญะ มักขาดความรู้สึกตนเอง ปล่อยให้ไปตามยถากรรม ทำงานมักผิดพลาดพลั้งเผลอเป็นประจำ ในที่สุดก็บกพร่องในหน้าที่นั้น ๆ ทำให้กลายเป็นคนเสียบุคลิกในการทำงาน

จะเห็นได้ว่าจิตของบุคคลที่พัฒนาแล้วด้วยคุณธรรมทั้ง ๒ ประการ คือ สัมมาทิฐิ ความเห็นที่ถูกต้อง และสติสัมปชัญญะ ความเป็นผู้รู้สึกตัวอยู่เสมอ นี้ก็จะทำให้เป็นคนที่ควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ จะทำให้เป็นคนไม่มั่งงายพร้อมมีระเบียบวินัยเสมอ จะเป็นคนที่มีจิตที่ประกอบด้วยเมตตากรุณา เพราะมีปัญญาเป็นเครื่องพิจารณา และมีสติควบคุมโดยพิจารณาเห็นว่า สัตว์โลกทั้งมวลล้วนเกลียดทุกข์ รักสุขเหมือนกัน และไม่ต้องการให้ใครมาเบียดเบียนเหมือนกัน

จิตของบุคคลที่พัฒนาแล้วด้วยคุณธรรมดังกล่าวมา ชื่อว่าได้ถือเอาประโยชน์ของการประพฤติธรรม โดยแท้ นับว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้องทุกประการ

ประพฤติธรรม	สำคัญ	อยู่ที่จิต
ถ้าตั้งผิด	มัวหมอง	ไม่ผ่องใส
ถ้าตั้งถูก	ผุดผ่อง	ไม่หมองใจ
สติใช้	คุมจิต	ไม่ผิดเลย

วิธีสอบอารมณ์

พระครูภาวนาวิสุทธิ

ท่านทั้งหลายที่มาบวชเรียน มาปฏิบัติธรรมกันทั้งฝ่ายอุบาสก ทั้งฝ่ายอุบาสิกา ถ้าจิตใจเป็นมหากุศล ขอให้เริ่มต้นชีวิตใหม่ทั้งตำราเก่าหมด เรามาศึกษาชีวิตใหม่ เริ่มต้นชีวิตใหม่กันใหม่ ด้วยการศึกษาสวดมนต์ไหว้พระ พิจารณาปัจเจกชน พิจารณาปัจจัยสี่เพิ่มขึ้นให้ดี เรื่องใหม่ต้องสร้างมันขึ้นมาในจิตใจ หล่อหลอมชีวิตให้สดชื่นโดยพระธรรมวินัย

การปฏิบัติกรรมฐานอย่างที่สอนในโบสถ์ ตจปัญจกรรมฐาน นั้นแหละคือ ยืนนอนห้าครั้ง การปฏิบัติกรรมฐานไม่ต้องไปสอนวิชาการ เพราะไม่ต้องการเรียนรู้และไม่ต้องดูหนังสือ ปฏิบัติโดยเคร่งครัด ให้มันผูกขึ้นใหม่ ดวงใจใสสะอาดและหมดจด ให้มันผูกขึ้นมาและตอบได้ตามหลักนี้ เช่น ขันธ์ห้า รูปนาม เป็นอารมณ์ อายุตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ หน้าทีการงาน ต้องรู้จักนี้เป็นสำคัญ ไม่ต้องปฏิบัติมาก พองหนอ ยุบหนอให้ชัดได้จึงหะดีเท่านั้นเป็นการสมควรและปฏิบัติได้ ยกตัวอย่าง ขว้างหนอ ซ้ายอย่างหนอ เท่านั้นก็พอ ว่างไปอย่างไร จิตกำหนดอย่างไร

ครูอาจารย์จะถามว่า พองหนอ ยุบหนอเป็นอันเดียวกันหรือคนละอัน ถ้าคนละอันเพราะเหตุใด คนผู้ปฏิบัติได้ตอบแจ้วเลย ไม่ต้องเอาหนังสือมาตอบ เอาที่ปฏิบัติได้มาตอบจึงจะถูกต้อง ไม่ต้องไปถามซักว่าเพ่งกลิ่นไหม อสุภะไหม ไม่ต้องเลย มันจะเกิดขึ้นมาเองโดยวิธีนี้ จึงให้ กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย ไม่ต้องดูตำรับตำรา ตัดปลีโพธิ์กังวล ไม่ต้องมีกังวลทางบ้าน ไม่ต้องมีกังวลทางวัด ตัดปลีโพธิ์กังวลทำกิจวัตรอย่างนี้ซิแน่นอน ได้แน่

อายุตนะ ธาตุ อินทรีย์ ขันธ์ห้า รูปนามเกิดที่ไหน เป็นอย่างไร เสี่ยงกับหูอย่างไร ตากับรูปอย่างไร อายุตนะ ธาตุ อินทรีย์สัมผัสเกิดอารมณ์อย่างไร ตอบได้ไหม พองหนอ ยุบหนอเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า ขว้างหนอ ซ้ายอย่างหนอ เป็นอันเดียวกันหรือเปล่า นามรูปปริจเฉทญาณ ยังแยกไม่ได้ เลื่อนขึ้นอย่างไร รู้ไหมอย่างไร ตอบไม่ได้เพราะท่านทำไม่ได้ ไม่รู้จริง รู้จริงแสดงออกบอกได้โดยไม่ต้องตรีกตรอง ไม่ต้องใช้สติคิด ปัญญาคิดเลย มันจะไหลออกมาเป็นขุ่งไหลพรวดออกมา อ้อ! ไขแล้วต้องอย่างนี้แน่ มันเกิดแสงปัญญาธรรม มันจะเกิดตอบออกมาเอง

โดยเฉพาะเช่น พองหนอ ยุบหนอ ยังปฏิบัติไม่ได้ เลยกี่ไม่รู้ไปยุบก่อนพองมีที่ไหน หายใจออกก่อนเข้ามีที่ไหน เอาอะไรมาออกมันไม่เข้า มันต้องเข้าก่อนถึงจะออก ทำนองนี้เป็นต้น เท่านั้นที่ผิดแล้ว ทำไม่ถูกแล้วจะไปปลุกสติตำริขอบประการใด ออกซิเจนเป็นอย่างไร หายใจทางสะดือรู้ไหม ไม่รู้ พองหนอ ยุบหนอ หลับตอนไหน ไม่รู้ ไม่เข้าใจ เท่านั้นท่านทำไม่ได้ ขันอนุบาลไม่ผ่าน แล้วจะขึ้นขึ้นประณมอย่างไร แล้วจะไปได้ญาณสูงที่ไหน ญาณตันยังไม่ได้

นามรูปปริจเฉทญาณ แยกรูป แยกนามได้ ถ้าเสียงดังปัง เสียงหนอ เสี่ยงกับหูเป็นอย่างไร เสียงนั้น บอกว่าอย่างไร มีความหมายอย่างไร ต้องตอบได้ นี่ความหมายของภาคปฏิบัติ อ้อ! ขว้างหนอ ซ้ายอย่าง

หนอ ทำไมยื่นหนอห้าครั้ง มือโพล่หลัง พระพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร ตั้งตัวตรงทรงที่หมาย ปอดขยาย หายใจสะดวก เอามือไว้ข้างหน้ามันจะปอดขยายได้อย่างไร หายใจก็ไม่สะดวกอย่างนี้

เราเจริญกรรมฐานมา ๓๕ ปี ผ่านมาแล้ว เจริญ “อานาปานสติ” มา ๒๐ ปีเศษ เจริญมโนมยิทธิมา ๑๐ ปีเศษ เฟ่งกสิณได้ ธรรมกายได้ ทำนองนี้เป็นต้น มันต้องทำได้ ถ้าทำไม่ได้จะสอนเขาอย่างไร อย่างนี้นักปฏิบัติธรรมโปรดทราบ ต้องสอนตัวเองก่อนอื่นใด ต้องให้ได้ เดินจงกรมได้ไหม ตั้งสติกำหนดยื่นหนอห้าครั้ง มีความหมายอย่างไร อย่างที่พระท่านบวช เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ตโจ ทันตา นขา โลมา เกสา ให้ได้ห้าครั้ง ลงชั้นอย่างไร เบื้องต่ำปลายผมลงไป เบื้องบนปลายเท้าขึ้นมา พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ เรา กำหนดยื่นได้ กำหนดจนเชี่ยวชาญ ชำนาญการ มโนภาพ สมภาพคือ ศิลแสดงท่าที่กิริยารู้ได้อย่างดีว่า สวยหรือไม่สวย ดีหรือไม่ดี ประการใด มันจะแจ่มแจ้ง ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ รู้ได้เฉพาะตัวเราแน่นอน

นอกเหนือจากนั้นเรารู้คนอื่นว่าเห็นหนอ นักปฏิบัติธรรมเท่าที่สังเกต ทบทวนประเมินผลแล้วไม่เคยกำหนด มัวแต่คุยกัน เห็นใครมาก็ไม่รู้เรื่องราวเขามาทำอะไร เเท่านี้ใช้ไม่ได้ ไม่ได้ *ญาณัง* คือ ความรู้ในปัญญา รู้ว่าเขาเดินมาทำไมกัน อ้อ! คนเดินมานี้ปลายผมเป็นอย่างไร ปลายเท้าเป็นอย่างไร หน้าตาเป็นอย่างไร นิสัยเป็นอย่างไร เราจะรู้แจ่มแจ้งเป็นปัจจัตตัง โดยคนอื่นบอกไม่ได้ ไม่มีขายในตลาด ไม่ใช่วิชาการ เป็นเทคนิควิธีปฏิบัติการของบุคคลผู้ประสบการณ์กับการกำหนดจิต ใช้สติกำหนดรู้ทุกประการ คนที่เดินมา เราจะรู้ได้ว่าเขามาทำไม นิสัยอย่างนี้ต้องแก้ไขอย่างไร พอมาถึงเราจะพูดให้เขาเข้าใจด้วยบทรันใดสรุปด้วยอย่างไร อย่างนี้เป็นการศึกษาใจยิ่งสำหรับผู้มา และจะกลับไปด้วยสวัสดิมีชัยปลื้มใจไปทุกคน เพราะเกามันถูกที่ แยกจึงนิยมกันมากมายน โดยทำนองนี้

ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีเวทนาไม่เคยกำหนด ปล่อยมันไปตามเรื่องตามราวอย่างนี้ใช้ได้หรือ เลยรู้ไม่จริงในเรื่องอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ไม่ต้องไปปอรรธาธิบายวิชาการให้ฟัง ให้มันผุดขึ้นเอง ตอบได้อย่างดีว่าจิตกำหนดพองกับจิตกำหนดรู้เหมือนกันไหม พองหนอ ยุบหนอ กับรู้หนอ เหมือนกันไหม จิตกำหนดคิดกับกำหนดรู้เหมือนกันไหม คิดกับรู้เหมือนกันไหม นี่เท่านี้ต้องตอบได้แล้ว อ้อ! คิดมันไม่ออก มันบอกไม่ได้ อันนี้จิตอันเดียวกัน แต่สติมีลักษณะเป็นสาม สติตัวต้น สติตัวกลาง สติตัวปลาย พร้อมกันเมื่อใด กำหนดคิดกับกำหนดรู้ต่างกัน แยกออกได้ทันทีว่าคิดมันคิดไม่ออก รู้นี้หมายความว่าปัจจุบัน ปัจจุบันนะเราไม่รู้ตัวรู้แต่ครั้งอดีต กำลังคิดอยู่นี้ต่างกันแล้ว

แต่ทำไมหนอผู้ปฏิบัติตอบไม่ได้ กลับไปดูหนังสือตอบ อย่างโน้น อย่างนี้ อ้อ! อสุกะ อย่างโน้นนะต้องเฟ่งกสิณ อย่างนั้นะมันไม่ใช่หรือก ต้องตอบให้ได้ว่า **คิดหนอที่ลึนปี** นี่เป็นการสถาาร์ท ทุกคนไม่เคยปฏิบัติเลย เเท่าที่ทบทวนแล้วไม่ได้กำหนดนี้ ถ้าเราตั้งสติไว้ดี สัมปชัญญะดี กำหนดว่าคิดเพราะเหตุใด ไรที่คิดแปลว่าอดีตนะรู้ใหม่ ทำไมคิดถึงแปลว่าอดีต เพราะเรียนมาแล้ว มันผ่านพ้นไปแล้วเป็นอดีต แต่จำไม่ได้นี่อย่างนี้เรียกว่า **อดีตจึงกำหนดว่าคิด ปัจจุบันจึงกำหนดว่ารู้หนอ** รู้ตัวใหม่ ไม่รู้ จึงกำหนดว่ารู้หนอ เเท่านี้ยังตอบแยกกันไป จิตคนละดวง จิตคนละกระแส คนละอารมณ์ แล้วทำไมเอางค์เดียวกันเล่า ผู้ปฏิบัติยังใช้ไม่ได้ เดินจงกรมไม่ได้ปัจจุบัน พองหนอไม่ได้ปัจจุบัน ยุบหนอไม่ได้ปัจจุบัน มันต้องพองก่อนยุบก่อนมีที่ไหน หายใจออกก่อนหรือ มีได้ไหม ใครลองทำซึหายใจออกก่อนได้ไหม หรือใครทำได้รายอมกลัวเลย มันต้องหายใจเข้าก่อนถึงจะออกได้ มันไม่เข้ามันจะมีอะไรมาออก ถ้าโยมไม่รับข้าว ไม่รับอาหารมาตั้ง ๗ - ๘ วัน จะมีอุจจาระออกไหม ทำนองนี้เป็นต้น นี่เหตุผล เหตุผลสำคัญยิ่ง

ผู้ปฏิบัติสนใจโปรดฟัง เอาปฏิบัติให้มันถูกจุด เช่น ยืนหนอ ยืนกันจริง ๆ ชิ มโนภาพ แสดงออกมา รูปร่างหน้าตา เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อ้อ! รูปร่างเราแก่แล้ว ไข้แล้วเลื่อนลอย ตายจริงแสดงเป็นอนิจจัง เปลี่ยนแปลงภาวะอยู่เสมอ มันจะบอกเองไม่ต้องไปดูหนังสืออย่างนี้เป็นต้น ทำได้แล้วหรือยัง ประเมินผล กันเสียที่ว่ายืนหนอ ๕ ครั้ง ถ้าท่านทำได้นะ คุณที่เดินมา เขาเป็นชั้นไหนหายได้เลย เป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้น้อย เป็นผู้บังคับบัญชาหรืออย่างไร แต่งตัวปอน ๆ มาคิดว่า เขาเป็นคนชั้นต่ำ เปล่านะ ชั้นสูงก็มีนะ แหม! แต่งตัวสวยโก้ ผูกเนคไทมาแล้ว ถือกะเป่าแจมส์บอนด์ ดูซิผู้ตีมีชั้น ผู้ตีต้องต้อนรับตีเอาน้ำมาเลี้ยง เปล่าคนร้ายทีเดียว เตรียมจะมาตีมาตุน รู้ไหม ไม่รู้แน่ ๆ นี่ข้อนี้ยังทำไม่ได้ ทำได้แล้วหรือยัง นักปฏิบัติ ธรรมทุกท่านมาอยู่กันเป็นเวลานานแล้ว คิดหนอเป็นอดีตนะ รู้หนอเป็นปัจจุบันนะ เสียงหนอนี้มันเสียงดั่ง ปังและผ่านไปแล้ว โยมกำหนดว่าอย่างไร จะกำหนดว่ายังไง เสียงมันฟังผ่านไปแล้วกำหนดอย่างไร เป็นอดีตหรือเป็นปัจจุบัน รู้ไหม

นี่แค่นี้จิตใจยังไม่เบิกบานเลย ๑ พรรษาแล้ว อะไรเป็นอดีต อะไรเป็นปัจจุบัน อะไรเป็นอนาคต เอาตรงนี้ได้แล้วหรือยัง นี่บางแห่งอย่าลืม ๗ วัน ๗ คีณนะ ได้อนุบาลใช้ได้ ๗ วัน ๗ คีณ โดยติดต่อหนอเนื่อง รู้ว่าพองยุบเป็นอย่างไร เสียงนั้นหมดไปเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา แล้ว เป็นอดีต หรือเป็นอนาคต เสียงนกร้อง เสียงปิ่นดั่งปัง แล้วหายไป จะกำหนดอย่างไร จะเรียกว่าอดีตหรือปัจจุบัน รู้ไหม เคยกำหนด ต้องรู้แน่ เสียงทันต่อเหตุการณ์ไหม เขาคำเราขณะนี้เรายังไม่เลิก ตั้งสติไว้ เสียงหนอ เสียงหนอ อ้อ! ที่ดำ เดียวจะหมดเป็นอดีต แล้วผ่านพ้นไป เหลืออยู่คือปัจจุบัน ตอบได้ไหม เหลืออยู่ปัจจุบัน ปัจจุบันคืออะไร คือจิตที่สำนึกอดีต สัมผัสเกิดจิตเหลืออยู่คือปัจจุบัน นี่ดำหายไปแล้ว หมดสิ้นไปเป็นอดีต บัดนี้เป็น ปัจจุบันก็ต้องกำหนดให้ทัน รู้หนอคือปัจจุบัน ว่าได้ไหม

ผู้มีปัญญาโปรดฟัง ปฏิบัติอยู่เท่านี้ไม่ต้องไปทำมาก ขว้างหนอ ซ้ายย่างหนอ ให้ได้ปัจจุบัน พองหนอ ยุบหนอ ให้ได้ปัจจุบัน เท่านั้นเหลือกินเหลือใช้เหลือที่จะพรรณนา อะไรเป็นอดีต อะไรเป็นปัจจุบัน คิดหนอเป็นอะไร รู้หนอเป็นอะไร เห็นหนอเป็นอะไร เสียงหรือรูป รูปมันยังอยู่ปัจจุบัน แต่รูปนั้นยังอยู่ ปัจจุบัน เห็นไหม ดูฝ่าผนัง เห็นหนอ เห็นหนอ คิดว่าเป็นปัจจุบัน กำหนดเห็นหนอ ๑ ครั้ง ๒ ครั้งก็ยังไม่เห็น อยู่ แต่ครั้งที่กำหนดเห็นเบื้องต้นเป็นอดีตไป เห็นหนอครั้งที่ ๒ ปัจจุบัน ยังเห็นหนอครั้งที่ ๓ เป็นปัจจุบัน ครั้งที่ ๒ เป็นอดีต แล้วเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป นี่แหละคือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา รูปมันคงที่ คงวา คงคอก แต่พิจารณาโดยธรรมแล้ว ของที่อยู่นั้นมีได้คงที่ มีได้คงวา คงคอก แต่ห่อประชุมคงวา คงคอกโดยวัตถุ แต่จิตใจคงที่ไม่ได้ เป็นอนิจจัง - ไม่เที่ยง หนึ่งครั้งกำหนดเห็นหนอจิตมันไม่เที่ยง แต่ฝ่าผนังมันเที่ยง มันคงวา คงคอกให้เห็นอยู่ ณ บัดนี้ กำหนดสามครั้ง ครั้งที่ ๓ เป็นปัจจุบัน กำหนดครั้งที่ ๔ ครั้งที่ ๔ เป็นปัจจุบัน ครั้งที่ ๓ เป็นอดีต เท่านั้นตอบได้ไหม

ตั้งสติให้ตีสติ กำหนดจะได้รู้ว่าอะไรเป็นอดีต เห็นหนอ เห็นหนอ โยมเดินมา เห็นครั้งที่หนึ่งต้องเป็น อดีตไปแล้ว เห็นครั้งที่สองเป็นปัจจุบัน เห็นครั้งที่สาม สามเป็นปัจจุบัน สองเป็นอดีต เดียวจะเห็นคนเดินมา เป็นอนิจจัง เปลี่ยนแปลงภาวะแล้วเข้าสู่ธรรมะนะ จิตนี้เปลี่ยนแปลงภาวะ คงที่คงวา คงคอกไม่ได้ แต่รูป คงเป็นรูปตามเดิม นามธรรมเปลี่ยนแปลง จิตที่ผันแปรโดยคิดแต่รูปผันแปรโดยรูปอย่างนี้ รูปผันแปรโดยรูป คือแก่ลง ผันแปรโดยรูป เราจะเห็นได้ว่า ภาพยนตร์ เราดูแค่ ๕ ภาพ ดูอยู่เฉย ๆ แต่เมื่อภาพ ๕ ภาพ เกิดหมุนขึ้นมา มันแสดงท่าทีออกกว่า ขว้างหรือซ้าย มือซ้ายมือขวาประการใด แสดงท่าทีได้โดยวิธีนี้ เป็นต้น

นี่ทุกคนยังไม่รู้ รูปปะมันเป็นภาพเดียวกัน แต่ไวชั่นมองไม่เห็นด้วยสายตากลายเป็นรูปเดิน กลายเป็นนั่ง กลายเป็นปากพูดเหมือนตัวหนัง ข้อเท็จจริงหนึ่งอยู่เฉย ๆ แต่เวลามันเดินฟิล์มเหมือนจิตที่เปลี่ยนแปลงที่ ต้องคิดอ่านอารมณ์อยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงภาวะคือ อนิจจังไม่เที่ยง เป็นทุกข์จริง ๆ ทุกข์นั้นไม่ คงที่ บังคับไม่ได้ จิตใจเข้าหาที่มาของทุกข์ เปลี่ยนแปลงภาวะได้ เข้าสู่ภาวะของธรรมกลายเป็นอนัตตา นี่ต้องพูดกันภาคปฏิบัติอย่าไปเอาวิชาการมาพูดไม่ได้ นักปฏิบัติต้องไม่รู้ล่วงหน้า จะไปรู้ล่วงหน้าทำอย่างนั้น อย่างนี้รู้เข็ดฉิ่งมันจะเข็ดกลองเอา แล้วประคองน้ำใจไม่ได้เลยกลายเป็นคนฟุ้งซ่านเสียดิ เลຍພູດມາຍາການໄປເລຍ ເພາະວະນັ້ນຕ້ອງປູກປັດໄດ້ດັ່ງແນວນີ້

ครูอาจารย์จะถามว่า โยมหรือพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ยืนหนอ ๕ ครั้ง ตั้งสติไว้ที่ไหน นี้อธิบายอารมณ์ จิตปักไปตรงไหน จิตถึงไหน รับอารมณ์ได้ไวหรือช้า นี้อธิบายอารมณ์ต้องถามอย่างนี้ อ้อ! จิตฟุ้งไม่ไหว ไปไม่ได้ เพียงนึกเอาเฉย ๆ สติไม่ตาม ใช้ไม่ได้ต้องกำหนดใหม่ นี้อธิบายอารมณ์ว่าอย่างนั้นนะ ขอพระภิกษุ นวาระธรรมทายาทโปรดเอาไปใช้ เพื่อจะไปสอนลูกหลานเมื่อสักหลาเพศไป อย่างนี้ แยกรูป แยกนาม แยกอย่างไร นามรูปปริจเฉทญาณ ไม่ใช่อีกอีก ๗ วัน เลยโสฬสเลย ฟังเทศน์ลำดับญาณเลยสำเร็จเป็นโสดา แล้วอะไร กระผมเองปฏิบัติมา ๓๐ ปี ยังไม่เป็นโสดาเลย เดียวนี้เขาเป็นโสดากันง่ายจังเลย

ขอฝากพระภิกษุธรรมทายาทผู้เป็นบัณฑิตเอาไปสอนลูกหลาน แยกรูปแยกนาม อะไรเป็นรูป อะไรเป็นนาม รูปก็คงที่คงวา คงคอก ได้แก่อะไร คงที่คงวาจับตั้งอยู่เฉย ๆ ดูไปดูมา เห็นหนอ เห็นหนอ เห็นหนอ กลายเป็นเปลี่ยนแปลง รูปทาสีแดงกลายเป็นสีดำ เห็นชัดขึ้นมาเลย นี้อธิบายอนิจจัง เห็นหนอ นี้อธิบายอนัตตา เห็นหนออีกที่เป็นอนิจจัง เห็นหนออีกที่เป็นอนัตตา เข้าซ้ำอีกที่ เห็นหนอกำลังเดินเข้ามาแล้ว เปลี่ยนแปลง เห็นหนอสติดี สัมผัสสัญญาดี อ้อ! คนนี้เดินมา เห็นหนอ ปลายผมถึงปลายเท้า ปลายเท้าขึ้นไปหา ปลายผม ปลายผมลงไปหาปลายเท้า ปลายเท้าขึ้นไปหาปลายผม คำว่า เห็นหนอ ตอบได้เลย คนนี้ยิ้มแฉ่ง มาแล้ว เห็นหนอ ปัจจุบันรู้ คนนี้เป็นพิษเป็นภัยกับเราจงอย่าไว้ใจ จงพยายามอย่าบอกความลับ อย่าพยายาม พูดหละหลวมกับคนนี้เลย นี้อธิบายปัญหาเกิด ปัญหาเกิดอย่างนี้

ไม่ใช่ว่า เอ๊ะ! เห็นหนอก็กี่แล้ว พองยุบก็แล้ว เดินขวย่างซ้ายย่างก็แล้ว ไม่เห็นเกิดปัญหา นี้อธิบายอย่างนี้ แทบทุกคนไม่เห็น เห็นอะไร จะไปเห็นอะไร ก็ไม่เห็นได้อะไร จะไปเห็นอะไร มันไม่ได้อะไรเลย นี้อธิบายอย่างนี้ ทำไมข้ามไปเสียแล้ว เห็นหนอไม่เคย เสียงหนอบ้างไหม เปล่า มีแต่คุยกัน พอตั้งสติได้แล้ว เสียง...หนอ อ้อ! อย่างนี้แหละหนอ เสียงนี้เขาพูดคุยกัน เสียงนี้เขาปรึกษางานกัน เสียงนี้เขาจะทำงานกัน เสียงนี้เขา จะสำเร็จมรรคผลของเขา เขาจะทำการค้าของเขา เสียง...หนอ สติตั้งสัมผัสสัญญามาบวกัน เกิดปัญหา ตอบออกไปได้เลย ที่เขาพูดว่าจะทำการค้าแจ้งแน่แล้ว จริงด้วย นี้อธิบายบอก มันจะบอกเป็น อนิจจัง ทุกข์ อนัตตา คือ พระไตรลักษณ์

นี่ตรงนั้นนะ ท่านทั้งหลายแยกรูป แยกนามอย่างไร รูปเป็นภาวะที่ผันแปร เปลี่ยนแปลงกลับกลอก หลอกหลวงได้ ถ้าเรากำหนด ขณะยืนที่ฝาผนัง ยืนหนอ เห็นหนอ เห็นหนอ เห็นหนอ เห็นหนอ เห็นหนอ กำหนด เรื่อยไป สติดีปัญหาเกิด ภาพมันจะบอก เราเดินเหมือนตัวหนังว่าสภาพความเป็นอยู่ของรูปนี้ผันแปร ต่อไปจะเผ่าชะแระแก่ชรา แล้วตรงนี้จะชำรุดตรงนั้นจะทรุด ที่นั่นจะใช้ไม่ได้ต้องซ่อมนี้ประโยชน์ในทางโลก ต้องซ่อม ซ่อมตรงไหนก่อน นี้อธิบายรูปเปลี่ยนแปลงผันแปรอย่างนี้

แต่จิตนามธรรม ถ้าไม่มีธรรมะเปลี่ยนแปลงได้ จิตของท่านทั้งหลายเปลี่ยนแปลงได้ชื่อว่านาม เเฉย ๆ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ พุทฺธจริงต้องทำจริงทุกสิ่งเป็นเช่นนั้น ธรรมะเข้ามาประกอบกิจโดยชีวิตของนามธรรม คนนั้นจะกลายเป็นคนชั่วไม่ได้ จะเปลี่ยนแปลงให้ชั่วไม่ได้ แต่เปลี่ยนชั่วให้เป็นดีได้จากนามธรรม เอาธรรมะ ไปใส่เข้า โดยสติสัมปชัญญะตัวกำหนดได้ปรากฏออกมาเป็นนามธรรม พองหนอ ยุบหนอ อันเดียวกันใหม่ คนละอันอย่างไร อ้อ! จิตกำหนดพองหนอ มันมีที่ระยะ จิตตั้งใจอยู่ถึงจุดไหนชั้นกลาง หรือชั้นต้น หรือชั้น ปลายหนอ ที่อยู่ตรงนั้นจะต้องถามตรงนี้ ยุบหนอมันมีที่ระยะ ระยะต้นตั้งสติอย่างไร ระยะกลางที่จะลงหนอ ปลายสติของท่านกำหนดตรงไหน จิตมีอย่างไร แล้วก็ดับวูบไปอย่างไร ตอบได้ทันที ถ้าทำได้ มันจะเห็นชัด สำหรับของบุคคลของใครของมัน บางคนอาจจะตอบว่า ๓ ระยะ บางคนก็ตอบว่า ๒ ระยะ บางคนก็บอก ระยะเดียว แล้วเราจะดูได้เลยว่าคนนี้ได้อย่างไร กำหนดได้ดีไหม นี่วิธีสอบอารมณ์

ประการที่สอง ตาเห็นรูป จิตกำหนด ขว้างหนอ จิตกำหนด หูได้ยินเสียง จิตกำหนด ลิ่นรับรส จิตกำหนด จมูกได้กลิ่น จิตกำหนด อยากจะถามว่าจิตกำหนดเสียงหนอกับจิตกำหนดตาเห็นรูป จิตดวง เดียวกันไหม มีลักษณะอย่างไร เหมือนกันไหมในอารมณ์นั้น ตอบอย่างไร ตอบอย่างไร นี่สอบอารมณ์ ต้องสอบอย่างนี้ คนที่ทำได้ดีก็ตอบว่าจิตกำหนดเห็นหนอแล้วเห็นหนอครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๑ หมดไป ครั้งที่ ๒ จิตดวงใหม่ เข้ามาแทนที่ดวงเก่าดับ เป็นอนิจจัง ดวงที่ ๓ มาอีกแล้ว เห็นหนอดับ ดวงที่ ๔ มาอีกแล้ว เห็นหนอดับ ดวงที่ ๕ เห็นหนอ ปัญญาเกิด เกิดว่าอย่างไร รูปที่เดินมานี้รับต้อนรับ รับผิดชอบโดยตัวน เขาจะรับไป นี่ห้าครั้งทำได้หรือยัง ไม่รู้เรื่อง

ขอท่านผู้มีปัญญาโปรดเอาของเราไปเป็นแนวคิดปฏิบัติต่อไปอย่างนี้ เสียงหนอ จิตกำหนด เสียงหนออีกอย่าง หนึ่งดับดวงต้นที่กำหนดไปหายไปเป็นอดีต ดวงที่สองเป็นปัจจุบัน ดวงที่สามเป็นปัจจุบัน ดวงที่สองเป็นอดีต แล้วก็ต่อว่า จิตกำหนดเสียงหนอกับเห็นหนอต่างกันอย่างไร ต่างกันไหม ดวงเดียวกัน ใหม จิตอย่างเดียวกันต่างอารมณ์ใหม่ ต่างกันแน่นอน คนละอารมณ์แน่นอน จิตมุ่งมาดปรารถนาอันเดียวกัน ก็ตาม ต่างวาระต่างอารมณ์ แล้วจิตเป็นดวงเดียวกันอย่างไร เหมือนกันไหม นักปฏิบัติเคยสังเกตไหม ไม่เคย พองหนอ ยุบหนอได้จังหวะใหม่ ถ้าได้จังหวะแปรสภาพอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พองเป็นรูปใหม่ รู้แต่ว่าพองเป็นรูป ยุบเป็นรูป จิตกำหนดรู้เป็นตัวนาม ใช้ไม่ได้ พองหนอ อ้อ! อะไร หยุดยุติหมดไป ยุบหนอหมดไป พองหนอ ยุบหนอ หมดไป

ถ้าท่านสติสัมปชัญญะดี สมาธิดี พองหนอ ยุบหนอ ในเมื่อ ๓๐ นาทีแรก กั้นกระสับกระส่าย กระเสือกกระสนมากมาย ๓๐ นาทีหลังแจ่วคล่องแคล่วว่องไว กำหนดได้ทันท่วงที ได้ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน รูปนามขั้นห้าเป็นอารมณ์ ก็จะตอบใหม่ เปลี่ยนแปลงภาวะจะตอบใหม่แล้ว ถ้าตอบว่า ๓ ระยะ เหลือ ๒ ระยะแล้ว ตอนใหม่อาจจะเหลือ ๓ ระยะ เหลือ ๑ ระยะ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญต้องพิจารณาดูว่าคนนี้ ทำได้หรือเปล่า หรือตอบเอาเอง หรือว่าคนนี้ตอบด้วยความเห็นในสภาวะธรรมของเขา ต้องฉลาด ต้องเฉลียว ต้องปฏิบัติได้ ตอบได้เลยอย่างนี้ ขว้างหนอ จิตกำหนดขว้างไปได้ปัจจุบันใหม่ ได้ สติอยู่ที่ไหน จิตอยู่ที่ไหน อย่างไร รู้แล้วได้คล่องแคล่ว ซ้ายก็คล่องแคล่วไม่หลงไม่ลืม แล้วก็ถาม ขวากับซ้ายอันเดียวกัน หรือเปล่า เราจะตอบว่าอย่างไร และจิตกำหนดขว้างหนอ กับจิตกำหนดซ้ายอย่างหนอ ดวงเดียวกัน หรือเปล่า ดวงเดียวกันไหม ตอบส่งเดชไม่ได้นะ ต้องของใครของมัน เห็นเอาเอง อย่างนี้ชัดมาก

พอตอบได้แล้ว อ้อ! ไซ้แล้ว จิตกำหนด ตา หู จมูก ลิ่น อันเดียวกันหรือเปล่า สัมผัสเกิดจิต จิตเกิด

อย่างไร อารมณ์เกิดขึ้นโดยวิธีไหน อย่างนี้รับรองทำไม่ได้ผลแน่ ได้ผลแน่นอน นอนกำหนด พองหนอ ยุบหนอ ได้แค่ลวงล่องว่องไว มันจะรู้ขึ้นมาเลยว่า อ้อ! ขณะนี้สติดีแล้ว สัมผัสัญญะดี คล่องแคล่วว่องไวดี เตี้ยวจะเคลิ้ม จะเพลิน จะผลอบ้างบางประการ สติใส่เข้าไป เตี้ยวมันจะวูบเหมือนขับรถลงสู่สะพานสูง ๆ วูบลงไป แล้วก็ตั้งพสุธา มองไม่เห็นตัว มองไม่เห็นตน ไม่เห็นมีตัวมีตน แล้วสติดีเหมือนอยู่ในที่มีด เกิดแสงสว่างข้างนอกไม่รับสัมผัส ข้างในสัมผัสอย่างไร ถามดูบ้างซิ สัมผัสอย่างไร ในเมื่อนอนหลับรู้ มีสติรู้ สัมผัสภายในอย่างไร ถ้าโยมทำได้ตอบแจ้วเลย โดยวิธีนี้

นี่วิธีสอบอารมณ์อย่างนี้ ขวาช่าย สติไว้ตรงไหน พองหนอ ยุบหนอ กำหนดอย่างไร เอาจิตดันออก หรือพองออก เอาจิตออกหน้า หรือเอาจิตตามหลัง จิตอยู่กลางอย่างไร โยมทำได้ตอบแจ้วไปเลยอย่างนี้ นี่ที่ถูกต้องทำไปทำมา ญาณเกิด สติดี พองหนอ ยุบหนอ เปลี่ยนแปลงแล้ว จะไม่คงที่เหมือนเดิม อาจจะมีติดตาย อาจจะมีเร็วโดยกำหนดไม่ทัน นี่เปลี่ยนแปลงไม่ใช่คงที่คงวาอย่างไร อย่างนั้นนะ เตี้ยวกก็เปลี่ยนแปลง เตี้ยวกก็วูบหน้าวูบหลัง ทำอย่างไร ทำไม่วูบ ทำไม่ถึงสะอึก ทำไม่ถึงกำหนดไม่ได้ ทำไม่ถึงพองยุบไม่เห็นเพราะเหตุใด นี่วิธีสอบอารมณ์ ไม่เห็นกำหนดยังไง รู้หนอ รู้หนอ เอ้า! กำหนดไม่ได้ ไม่เห็น กำหนดอย่างไร กำหนดอย่างไร หายใจยาว ๆ หายใจยาว ๆ อย่าเพิ่งกำหนด นี่วิธีแก้หายใจยาว ๆ ได้แล้วทำอย่างไร มองไม่เห็นพองยุบ มองไม่เห็นแก้ไม่ได้ทำอย่างไรต่อไป กำหนดก็ไม่ได้ ไม่หายและไม่เห็นภาวะนี้ รับผิดชอบ ออกเดินจงกรมทันที วิธีแก้ทำอย่างนี้ นี่ไม่เคยแก้กันเลย ยิ่งงี้ก็ยิ่งงั้น กำหนดตะบันไม่รู้เหนือรู้ได้แล้วท่านจะได้อะไรเล่า

นี่วิธีสอบอารมณ์นะ จะต้องถามพองหนอ ยุบหนอ เอาจิตไว้ที่ไหน หนออย่างไร แล้วปลายจิตจะสรุปรูปไปตรงไหน เกิดอย่างไรที่ได้จังหวะ ถามอย่างนี้ซิ อย่างนี้ได้ผลแน่ แล้วผู้ปฏิบัติก็จะตอบว่า พองหนอ พองสั้น พองยาว ยุบสั้น สั้นกำหนดได้ไหม กำหนดไม่ได้ เปลี่ยนแปลงใหม่ กำหนดได้ ทำไป ในเมื่อทำไปแล้วมันเหนื่อย พองหนอ ยุบหนอมันเหนื่อย กำหนดไม่ได้ทำอย่างไร ทำไม่ถึงเหนื่อย หายใจไม่เท่ากัน ลมหายใจไม่เท่ากัน มันเหนื่อยในเมื่อกำหนดไม่ได้ อย่างนี้แล้วเหนื่อยมาก จึงต้องค่อย ๆ นอนลงไป วิธีแก้ เอามือประสานท้อง หายใจยาว ๆ ไว้ก่อนให้ได้จังหวะ พอได้จังหวะดีหายใจได้ถูกต้องแล้ว ก็ค่อย ๆ กำหนดไปเรื่อย ๆ รับรองผู้ปฏิบัติได้รับผลแน่นอน

เรื่องอย่างนี้บางทีถามไม่รู้เรื่องกันสักคน ทำมานานแล้วถามไม่รู้เรื่อง ทำนองนี้เอาจ่าย ๆ อย่างนี้ และต้องทำได้อย่างนี้ รูปนามขั้นห้าเป็นอารมณ์ นามรูปปริเฉทญาณ แยกรูปตรงไหน แยกนามอย่างไร อย่าลืมนรูปทั้งหลายสภณีกายทั้งหมด สัมผัสเกิดจิต สภาวะรูปเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ไม่มีอะไรคงที่ และไม่สามารถจะเห็นทันต่อเหตุการณ์ ในปัจจุบันนี้ของมันและเราทำได้ ปัญญาเกิดเห็นทันปัจจุบันแล้ว เราจะพิจารณาได้เลยว่า อ้อ! เป็นอย่างนี้แหละหนอ หายใจเข้ายาว ๆ หายใจออกยาว ๆ คงที่ได้เมื่อใด เปลี่ยนแปลง ภาวะได้อย่างไร เราจะอารมณ์ดีเกิดเมตตาแน่นอน และเกิดมีที่ฐิมาแต่เดิมเปลี่ยนแปลงภาวะ จากใจร้อน กลับใจเย็น จากฟุ้งซ่านเกิดความสงบ จากความสงบเกิดปัญญา จากปัญญาเกิดความคิด จากความคิดคน นั้นแหลมลึกในเรื่องคำพูด คนนั้นคล่องแคล่วในการทำงาน คนนั้นสามารถจะรู้เหตุการณ์เกิดเฉพาะหน้า ปัจจุบันได้โดยวิธีนี้ประการหนึ่ง

นี่อยากจะถามพวกโยม นอนหลับรู้แล้วหรือยัง จับได้ไหมหลับอย่างไร สติไว้ตรงไหนกันแน่ เท่านั้น ยังไม่มีใครตอบเลยมาช้านาน นี่ประเมินผลกันเสียทีในวันนี้ แล้วกำหนดคิดหนอคิดอะไรได้บ้าง เปล่าเลย

ไม่เคยกำหนด นั่นแหละเป็นอดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว กำหนดเมื่อใด สติมีเมื่อใด สามารถจะระลึกเหตุการณ์ในชีวิตได้โดยชัดเจน จากคำกำหนดว่า คิดหนอ มีประโยชน์มาก โยมคิดอะไรได้บ้างที่มันลึกลับ เรื่องกฎแห่งกรรม ถ้าเราสติปัญญาเกิด ความคิดของกรรมจะปรากฏแก่นิमितให้เราทราบได้ว่า เราจะใช้กรรมวันพรุ่งนี้แล้วและเราก็จะได้ประโยชน์ในวันพรุ่งนี้แล้ว นี้อดีตนะแสดงผลงานปัจจุบัน ปัจจุบันแสดงผลงานในอนาคต อย่างนี้ต่อกันไม่ได้เลย ถ้ามานานแล้ว ไปทำนอกประเด็นนี้หมด ไม่เกิดประโยชน์แต่ประการใดที่เราสูญสรรพเสียง เสียงนก กำหนดเสียงหนอ อ้อ! นกเขาร้องด้วยเหตุผล ๒ ประการ มันบอกได้อย่างนี้ เราเดินผ่านต้นไม้ สติดี สัมผัสปัญญาดี ต้นไม้จะบอกอารมณ์แก่เราได้ว่าขณะนี้เป็นอย่างนี้ นี่เท่านี้ยังมองไม่เห็นเลย

นี่พูดทางแนวปฏิบัติสั้น ๆ ง่าย ๆ เบื้องต้น เพราะฉะนั้นขั้นห้ารูปนามแยกออกไป รูปเช่นแยกว่า หูกับเสียงแยกอย่างไร ตากับรูปแยกอย่างไร กลิ่นกับจมูกแยกอย่างไร สัมผัสเกิดจิต จิตในจมูกดูกลิ่นเหม็นหอมแยกอย่างไร ลิ้นกับรสแยกอย่างไร คนไหนแยกได้จะไม่บ่นเรื่องอาหารเลย คนไหนแยกหูกับเสียงได้ จะไม่บ่นกับบุคคลที่มาว่ากล่าวเสียแต่ประการใดเลย คนไหนแยกตากับรูปได้เมื่อไร คนนั้นจะไม่ตำหนิติเตียนบุคคลที่ผ่านไปมา เห็นด้วยปัญญาแล้ว ก็จะมองเห็นน่าสงสารเวทนา จากคำว่าเห็นหนอตั้งสติไว้ นี่นักปฏิบัติธรรมก็ต้องสงบอย่างนี้

นี่แหละขั้นห้า รูปนามเป็นอารมณ์ แยกออกไปอย่างนี้ เสียงหนอ เสียงกับหูเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า เห็นหนอ ตากับรูปเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า ทำไม่ถึงคนละอัน ทำไม่ถึงอันเดียวกันอย่างไร ถ้าโยมมีปัญหาแยกนามได้ ก็จะหายได้ตอบได้โดยไม่ต้องดูหนังสือ เอาอย่างนี้ก่อนซิ ทำได้แล้วหรือยังขวย่างหนอ ข้าย่างหนอ ได้ภาวะทันปัจจุบันไหม ข้าที่สุดเหมือนคนจะตายยิ่งดีมาก เราจะได้เห็นภาวะปัจจุบันได้ คล่องแคล่ว และสามารถจะเก็บหน่วยกิตไว้ได้ คือรวบรวมสติสัมปชัญญะไว้ในภายใน ถึงเวลาแสดงออก สติจะบอกได้ทุกประการ อันนี้เป็นผลงานของภาคปฏิบัติธรรมทั้งหมด

ขอสรุปว่าโยมอยู่ด้วยกันมานานแล้ว ตอบได้กันบ้างหรือยัง พองหนอ ยุบหนอนี้ และพองมีที่ระยะ ยุบมีที่ระยะ ระยะต้นว่าอย่างไร ระยะกลางว่าอย่างไร ระยะปลายว่าอย่างไร เดี่ยวเหลือ ๑ ระยะ ระยะหนึ่ง แปลความหมายว่าอะไร สะอึกขึ้นมาเหนื่อยขึ้นมา อะไรเกิดขึ้น แล้วกำหนดอย่างไร เท่านั้นทำได้หรือยัง ไม่ใช่ถึงก็เดินจงกรม แล้วก็นั่งหลับหลับตาโดยไม่เกิดปัญญาเลย ต้องรู้ตัวตลอดเวลา เข้าใจตลอดเวลา ปัญญาเกิดทุกเวลาในปัจจุบัน นี่ชื่ออดีต นี่ปัจจุบัน นี้อนาคต นี่เรื่องนี้สำคัญมากไม่ใช่ทำส่งเดชนะ หรือรู้กันส่งเดชตามหนังสือแล้วก็ใช้ได้ ไม่งั้นก็ไม่ต้องปฏิบัติ อ่านหนังสือใช้ได้ว่าอายตนะ ธาตุ อินทรีย์ อย่างนี้ใช้ได้ ไม่ต้องปฏิบัติก็ได้เป็นวิปัสสนาปลอม เป็นวิปัสสนิกไป เป็นวิปัสสนาไม่ได้แน่ และผลงานจะเกิดขึ้นแก่เราก็ไม่ได้ด้วย ไม่มีความอดทนแน่และไม่มียารมณคังที่คงวา ที่เปลี่ยนผันแปรออกมาให้จิตเข้าสู่ภาวะโดยปัจจุบันธรรมเลย

โดยวิธีนี้ พองหนอ ยุบหนอ ได้จังหวะแล้ว สติก็ดีเป็นขั้นตอน สัมปชัญญะรู้ตัว บวกกัน พองยุบชัดเจนก็เลื่อนกลางเป็นญาณแต่ละอย่าง แล้วบางอย่างทำให้เป้าหมายในการปฏิบัติ เกิดอะไรขึ้นมา ญาณไหน หรือ ไม่ใช่พูดตามญาณคิดค้นเอาเอง โดยเฉพาะเอาตนเองยังไม่ได้ญาณชั้นสูงเลย ญาณชั้นต่ำที่เราทำได้ ทำให้เจริญก้าวหน้ามาได้เพราะญาณชั้นต่ำ ไม่สูงเกินไป ที่เขาได้กันเราต้องทำได้ โดยจุดมุ่งหมายอันนี้เป็นประการสำคัญ

วันนี้ก็ขอฝากนักปฏิบัติธรรมไว้อะไปนั่งคุยกัน สาธยายกันเลย ๗ วัน ๗ คืน กัมหน่ากัมตาทำ และมีอะไรกับประสพอารมณ์ปัญหา กำหนดให้ได้ ให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เราจะรู้เหตุการณ์นั้นได้ทัน ท่วงที พระไตรลักษณ์ก็แจ่มชัดมีที่มา เป็นอนิจจังไม่เที่ยงเป็นทุกข์แท้ ๆ แน่เหลือเกิน ปัญญาเกิดรอบรู้ใน กองการสังขาร โดยวิธีปฏิบัติง่าย ๆ และกำหนดเวทนาได้ด้วย อ้อ! เมื่อยนี้เรื่องเล็ก ตั้งสติไว้เสียให้ดี เวทนาแยกแตกออกไป เปลี่ยนภาวะเวทนาไปส่วนหนึ่ง สัมผัสไปส่วนหนึ่ง ญาณวิถีทางของรูปนามส่วนหนึ่ง แล้วก็อาศัยรูปเกิดแล้วดับไป เวทนาจึงกลับหายไป แยกออกไปเสียได้โดยวิธีปฏิบัติโดยวิธีนี้ เป็นต้น

นี่แหละโยมผู้ปฏิบัติธรรม โปรดตั้งจุดมาตรการนี้ไว้ ไม่เพียงแต่พิจารณาโดยหลับตา พิจารณาโดย ปัญญาด้วยการกำหนดจิต ใช้สติทุกประการ เดินจงกรมให้ชัด ปฏิบัติให้ดี และกำหนดให้ได้ทันท่วงที และ ทันต่อรูปนามขั้นห้าเป็นอารมณ์ นี่เบื้องต้นของภาคปฏิบัติวิปัสสนาญาณ เราจะรู้เหตุการณ์ได้ รูปหน้า รูปหลัง ถ้าคนไหนมีมากคนนั้นขาดสติ ด้วยวิธีการกำหนดเบื้องต้น อันนี้มีความหมายมาก จึงขอชี้แจง สรุปผลงาน จากภาคปฏิบัติกรรมฐานที่โยมปฏิบัติกันทำให้มันต่อเนื่องเสียหน่อยเถอะ เดินจงกรมแล้วนั่ง นิ่งแล้วก็เดิน ปฏิบัติไปเรื่อย ๆ ๗ วัน ๗ คืน รับรองได้ผลแน่ ๗ วัน ๗ คืน เท่านั้นได้ผลอย่างไร ได้ผลรูปนาม ได้ผลอย่างไร ได้ผลอารมณ์ของรูปนาม ได้ผลอย่างไร มีสติสัมปชัญญะดีและสามารถจะรู้เหตุการณ์ในชีวิต ได้ดีโดยปัจจุบัน สามารถจะแก้ไขทันเหตุการณ์ได้ในปัจจุบันเท่านั้นเท่านั้น อันนี้มีความหมายมาก

ขอให้ญาติโยมสนใจต่อไปให้ถูกทาง และทำไปโดยไม่ต้องไปคิดเอาเอง ทำไปโดยไม่ต้องหาวิชาการมาใส่ตัวให้รู้เองก่อนทำ ต้องทำก่อนจะรู้ ไม่ใช่ไปรู้ก่อนทำนะ เต็มวันรู้กันเสียก่อนแล้ว รู้ก่อนทำแล้ว ได้อะไร ก็ได้ของปลอมไปนะ ต้องทำก่อนรู้ซึ ไปรู้ก่อนทำมีที่ไหนเล่า อย่างนี้อาตมาสังเกตมานานแล้ว ขอทบทวนให้โยมฟัง แค่เสียงหนอก็ไม่ได้เคยกำหนดเลย กำหนดคิดบ้างไหม กำหนดรู้บ้างไหม อย่าลืมนะ คิดนะเป็นอดีตนะ เรื่องเก่าที่มันลืมไปแล้วตั้งแต่เป็นเด็ก รู้หนอ อย่าลืมนะปัจจุบัน ยังไม่รู้จริงต้องกำหนด รู้หนอ อย่างนี้เสียงหนอ มันผ่านพ้นไปแล้ว ทำอย่างไรไม่ให้เสียสติ ต้องกำหนดปัจจุบัน อดีตอย่าเอา เข้าใจใหม่จะ ต้องเข้าใจ ต้องกำหนด รู้หนอ เสียก่อน เพราะมันเลยไปเสียแล้ว เอาปัจจุบัน อย่าเอาอดีต อดีตไม่เอา ถ้าเราลืมไปแล้วจะคิดเรื่องเก่าเอามาเล่นกันใหม่ก็กำหนดอดีตเรียกว่า คิดหนอ หายใจยาว ๆ ไม่มีคนทำเลยหรือ ไม่มีคนทำเลย อย่างนี้อาตมาเสียดายเสียใจด้วยที่โยมไม่ปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้ จึงคิด ไม่ออก บอกไม่ได้ ใช้ไม่เป็น ไม่เห็นตัวตาย เลยไม่คลายทิวี่ ไม่มีโอกาสตำริชอบ แน่นอนนะ จงตั้งใจ อย่างนี้เป็นประการสำคัญ ขอสรุปผลงานไว้เพียงเท่านี้

ขอให้ผู้ปฏิบัติธรรมตั้งใจ และขอเรียนท่านทั้งหลายที่เป็นบัณฑิตมีความคิดแล้ว จงปฏิบัติหน้าที่ แยกรูป แยกนาม แยกขั้นแต่ละขั้น รูปขั้น เวทนาขั้น สัญญาขั้น สังขารขั้น วิญญาณขั้น ออกไป เป็นสัดส่วนให้ได้จากการปฏิบัตินี้ รูปคงเป็นรูป อาศัยเกิดด้วยรูปคือ เวทนา เวทนาขั้นรวมความเหลือ ๓ สุข ทุกข์ อุเบกขา แน่นอนไม่ผันแปร สัญญาความจำได้หมายรู้ต้องกำหนดว่า คิดหนอ จำได้ไหม จำไม่ได้ อดีตมาโผล่ ลืมไปเสียแล้ว ผ่านไปเสียหมด เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไป ต้องเอาปัจจุบันมาแทน จึงต้อง กำหนดรู้หนอ - รู้หนอ - รู้หนอ เพราะมันเป็นอดีต ผ่านพ้นไปเสียแล้วกำหนดไม่ทัน เอาปัจจุบันแก้ไข ถ้าหากปัจจุบันแก้ไขไม่ได้ทำอย่างไร ต้องสำรวจจิตกันใหม่ ตั้งต้นใหม่ เอาตั้งต้นใหม่ที่ปัจจุบัน แก้ไม่ได้ ปลอ่ยให้มันเป็นอดีตไป

๑๓๖

ภาคหลวงพ่อเล่าขาน

๑๓๖

มัทกะลีผล

พระราชสุทธินาถมงคล
กรกฎาคม ๒๕๒๖

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ หลวงพ่อพบมัทกะลีผลที่ประเทศศรีลังกา ท่านได้อธิษฐานจิตขอพบมัทกะลีผล
ในประเทศไทย ต่อมาก็ได้พบตามที่อธิษฐาน หลวงพ่อเคยเล่าเรื่องนี้ไว้ตั้งแต่ กรกฎาคม ๒๕๒๖ มีผู้สนใจ
ซักถามกันมาก จึงนำมาลงพิมพ์ไว้ ณ ที่นี้

เมื่อสมัยเป็นเด็ก อาตมาอยู่กับคุณยาย ตอนนั้นอาตมาไม่ได้สนใจเรื่องบุญกุศล และเรื่อง
พระเวสสันดรแต่ประการใด แต่คุณยายสนใจมากในเรื่องเทศน์คาถาพันและเทศน์มหาชาติ ฟังจบถือว่า
ได้บุญมาก

คุณยายนิมนต์พระมา ๓ องค์ องค์หนึ่งเดินพระคาถาพันจบหนึ่งพัน อีกสององค์ปฐกวิสาขนา
แล้วว่าแหล่ ว่าทำนองด้วย ตั้งแต่บ่ายโมงถึงห้าโมงเย็น ทุกรายการจบลงในวันนั้น ปีหนึ่งคุณยายจะต้องมี
เทศน์คาถาพัน ๒ ครั้ง

อาตมาเป็นเด็กก็ไม่เข้าใจ ยายให้ฟังก็คอยรีบวิ่งไปเล่น ยายจึงเอาเชือกผูกขาไว้กับเสาให้ฟังจบหนึ่งพัน
เลยฟังแยะเลย ฟังส่งเดชไม่รู้เรื่อง ตอนมาบวชจึงได้ทราบข้อเท็จจริง ได้ฟังเรื่องพระเวสสันดรจอมปราชณู
มีป่าหิมพานต์

พอดีคุณยายมาชักใช้อาตมา จึงได้บอกกับคุณยายว่า เรื่องพระเวสสันดรโกหก ไม่จริง ไม่ยอมรับ
และไม่ยอมเชื่อ คุณยายจึงได้เล่าให้ฟังว่า

หลานเอ๊ย ตอนยายเป็นสาว ๆ เคยทำปิ่นโตไปส่งหลวงพ่อดี หลวงพ่อดีเคยไปป่าหิมพานต์
ท่านได้สำเร็จฉานสมาบัติ เป็นเจ้าอาวาสอยู่วัดตึกกราชา อ.เมือง จ.สิงห์บุรี ยายไปส่งปิ่นโตทุกวัน ท่านฉัน
ข้าวเวลาเดียวอยู่ในป่าช้า

วันหนึ่งไปพบแขกคนหนึ่งมาจากไหนไม่ทราบ ยายถามหลวงพ่อดี ท่านบอกว่า แขกมันเหาะมาจาก
ป่าหิมพานต์ มาตกขาแข้งหักไปไม่ได้ ท่านจึงรักษาให้ ยังอยู่ด้วยกันที่นี่ ยายก็รับฟัง เพราะยายยังเป็น
รุ่น ๆ สาว ไปส่งปิ่นโตแทนยายชวด

ในที่สุดแขกหายแล้วก็เล่าให้หลวงพ่อดีฟังว่า ตัวเขาเป็นโยคี เหาะมาจากป่าหิมพานต์ เหาะมา ๒ คน
คนหนึ่งสำเร็จฉานสมาบัติ แต่แขกคนนี้สำเร็จปรอทจากพระโยคีที่สำเร็จฉานสมาบัติ ทำปรอทให้หอม แล้วก็เหาะมาได้
พอดีเกิดมาเถียงกัน เลยปรอททล่น แขกก็เลยตกขาหัก เชื่อไม่เชื่อไม่เป็นไรนะ

ผลสุดท้ายแขกก็อ่อนวอนหลวงพ่อดีให้ไปส่งที่ป่าหิมพานต์ และบอกว่าที่ป่าหิมพานต์สนุกสนาน
มีผู้หญิง มีทั้งต้นมัทกะลีผลอยู่ปากทางที่จะเข้าไปเฝ้าองค์พระเวสสันดรจอมปราชณูผู้มีปัญญา อยู่ที่
ป่าหิมพานต์นั้น เลยเขาหิมมาลัยไป ๑๖ โยชน์ แขกเล่าไว้ชัด

หลวงพ่อก็บอกว่า ไม่อยากไปรู้ แต่เขาก็อ่อนน้อมตามลำดับ ก็เสียอ่อนน้อมแก้มไม่ได้ แกกบอกว่า ถ้าหลวงพ่อไปนะ ไปรับพระเคนของใคร อย่าฉัน ถ้าฉันจะกลับไม่ได้แน่นอน ถ้าหลวงพ่อสำเร็จแค่ถ่านสมบัติไม่ให้ฉัน

ในเมื่อเป็นเช่นนี้ หลวงพ่อข้างบอกไม่ไป แกกบอว่ามีมกกะลีผล แกก็คิดถึงบ้านในป่าหิมพานต์ของเขา ก็ให้ตำราปรอท ขอให้หลวงพ่อข้างทำปรอทให้ ใส่ปากอมก็เหินไปได้ หลวงพ่อก็บอว่าอย่างนั้นได้ ท่านสำเร็จถ่านไปต้องค์เดียว แต่เอาแกใส่ยามไปคงไม่ได้

ในที่สุดก็ให้ยายของอาตมาไปซื้อปรอท ซื้อยาชุด อาตมายังได้ตำราไว้ ณ บัดนี้ ชุดปรอทแล้วก็ไปส่งแกที่ป่าหิมพานต์ ไปพบมกกะลีผลก็มาเล่าให้ยายฟัง ตอนนั้นอาตมายังเป็นเด็ก เวลาต่อมาอายุ ๙๙ ก็ถึงแก่ความตาย อาตมาก็ฝังใจเรื่องนี้ตลอดมา

เคยเห็นรูปที่ เหม เวชกร เขียนไว้ที่ฝาผนังวัดพระปรารักษ์มณี (อยู่ที่ ต.ม่วงหมู่ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี) เขียนต้นมกกะลีผลเหมือนของจริงด้วย ใบเหมือนใบมะม่วง มีลูกพวงหนึ่ง ๕ ผล แต่อาตมาก็เชื่อแน่ว่า ต้นไม้แปลกเป็นคน เสพสังวาสได้เหมือนคนเรา ก็ไม่ยอมเชื่อแต่ประการใด

ในเวลาต่อมา อาตมามาบวช จิตสำนึกเดิมมันยังนึกถึงเรื่องนี้อยู่ เพราะยายเล่าทุกวัน เล่าละเอียดด้วย เพราะมีคาถาพันปีละ ๒ ครั้ง มีพระเทศน์ปุจฉาวิสัชนา ว่าทำนองด้วย ยายว่าได้ครบทั้ง ๑๓ กัณฑ์ ตั้งแต่ทศพรถึงนครกัณฑ์ ยายไม่รู้หนังสือแต่ว่าได้ เพราะจำพระเทศน์ได้

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๑๕ อาตมามาอยู่วัดอัมพวันแล้ว พอดี หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล กับ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ นายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในสมัยนั้น มานิมนต์อาตมาไปประชุม พุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ที่ประเทศศรีลังกา ไปตรงกับช่วงวันวิสาขบูชาพอดี

อาตมาก็จัดบันทึกหลักฐานว่า ข้าพเจ้าจะไปประเทศศรีลังกานั้น จะไปที่ไหนบ้าง

๑. ข้าพเจ้าฝังใจนัก อยากจะขึ้นไปดูเขาสิริริยา ที่พวกทมิฬหินชาติจับองค์พระมหากษัตริย์ขังไว้แล้วฆ่าพระเถรตายหมดทั้งศรีลังกา นอกเหนือจากวงศ์ลังกาที่หนีเข้าป่าไปเท่านั้น พระมหากษัตริย์ก็กลับกู้พระนครมาได้ จึงมีศุภราชสารตราส่งมายังกรุงสยามแห่งพระนครศรีอยุธยา ได้ขอพระอุปาลังศ์ไปดำรงตำแหน่งสังฆนายก และเป็นสังฆราชแห่งประเทศศรีลังกา ต่อจากสยามวงศ์ศรีอยุธยา มีพระสังฆราชถึง ๑๕ พระองค์ เรียกว่าสยามวงศ์มาจนทุกวันนี้

๒. ต้องการไปบูชาและนมัสการเวียนเทียนต้นพระศรีมหาโพธิ์ ที่พระสังฆมิตตาเถรี พระราชธิดาของพระเจ้าอโศกมหาราช นำกิ่งไปจากอินเดียต้นเดิม เอามาปลูกไว้ที่ประเทศศรีลังกา

๓. ต้องการไปทัศนศึกษาเกี่ยวกับวัดกัณฐิให้จงได้ ทราบข่าวมาว่า สมภารวัดกัณฐิ ได้ขานายกรัฐมนตรีตาย นางศิริมาโวจึงได้เป็นนายกรัฐมนตรีแทนสามี

๔. ต้องการจะไปนมัสการพระเขี้ยวแก้วในวันวิสาขบูชาปุณมี ดิถีเพ็ญกลางเดือน ๖ และได้เข้าไปโดยอัครจรรยดลบันดาลหลายประการ แต่จะไม่ขอเล่าเรื่องนั้น

๕. ต้องการจะพิสูจน์ภาษาไทยจากไทยอาหม เป็นต้นว่าเขาพูดอย่างไร ใช้หนังสือหลักฐานอย่างไร ต้องการจะไปพิสูจน์ ๕ รายการก็ได้ครบจบทั้ง ๕ รายการที่ตั้งใจอิฐฐานไปทุกประการ

การเดินทางไปขึ้นเขาสีคิรียา ไปพร้อมกันทั้งรถบัสประมาณ ๓๐ กว่าคน พอถึงตีนเขาสีคิรียา หากคนขึ้นเขาไม่มี อาตมากับแม่เนื่อง อิมสมบัติ อดีตเลขาของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ตอนนั้นอายุ ๗๐ เศษแล้ว ก็พยายามขึ้นเขาไปกับอาตมา ขว้างขวอน ซ้ายอย่างขวอน ในเวลาไม่ช้าก็ถึงยอดเขา แต่คนที่อยู่ในรถ ไม่มีใครขึ้นไปถึงยอดเขา

มองตั้งแต่ยอดเขาสีคิรียาลงไปสู่ตีนเขา เห็นรถบัสเท่ากล่องไม้ขีดเท่านั้น พอไปถึงยอดแล้ว อาตมาก็ไปพิสูจน์หลักฐานที่องค์พระมหากษัตริย์อยู่ตรงนี้ ที่หมิ่นพินชาติฆ่าพระเนรตตาย เมื่อสมัยกาลครั้งหนึ่ง คือ สมัยกรุงศรีอยุธยา

ก็ได้กฎแห่งกรรมข้อหนึ่งที่พิจารณาได้ว่า ตอนนั้นศรีลังกานำพระพุทธศาสนาเข้าสู่สุโขทัยราชธานี เอมามาเผยแพร่ในประเทศไทยเป็นกฎแห่งกรรม หลังจากที่เขามศศาสนาพระเนรไม่มีแล้ว เขาต้องขอ ต้นทุนเดิมเอาไปต่อ คือ พระอุบาลีวงศ์ เป็นสยามวงศ์มาจนบัดนี้ อันนี้เป็นกฎแห่งกรรมที่ติดตามมา

อาตมากับแม่เนื่อง อิมสมบัติ ก็นั่งภาวนากัน อาตมาเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติ ปวดปัสสาวะเป็นกำลัง จะทำอะไร ส้วมก็ไม่มี แม่เนื่องชี้ทางบอกกล่าวลงไปทางนี้เป็นป่า อาตมาก็ลงเรื่อยไป

ผลออกไปผลออกมาเข้าไปในถ้ำ ไปเจอพระสิงหลหนวดเครารุงรัง หม่มผ้าสีดำ นั่งเจริญกรรมฐาน ภาวนาอยู่ในถ้ำ เป็นเรื่องที่จะต้องพบมักกะลีผลต่อไป ฉากมักกะลีผลก็เปิดออกมา

อาตมายกมือไหว้ ท่านก็ส่งภาษาสิงหลต่ออาตมา อาตมาก็เรียนเก่ง เพราะเก่งไปในทางภาษาเดาเดาถูกทั้งนั้น ท่านก็ชี้ไปที่ฝาผนังถ้ำ เราก็กะลี่ยไปดู พบสีกา สวยโสภาน่าทัศนาชม พอเห็นเข้าแล้ว หอมกรุ่นรุ่มจุมก เหมือนน้ำอบฝรั่งขวดละ ๓ พันบาท แต่มันหอมมากทีเดียว

อาตมาก็ครุ่นคิดอยู่ในใจว่า พระองค์นี้แย่มาก ไม่น่าจะเอาสีกามาไว้ในถ้ำในชุดวันเกิด ไม่มีฝ้านุ่ง แต่ประการใด มองแล้วเหลียวซ้ายแลขวา ไม่ได้พูดจาประการใด

ท่านก็เอ่ยเผยวาจาออกมาครั้งหนึ่งเป็นภาษาสิงหลบอกว่า พระคุณเจ้าพิจารณาด้วยวญาณ เราก็ได้ตำราของเรา ตาดู หูฟัง ปากนึ่ง แหมจวนจะเอาปากออกมาแล้วว่า จะตำหนิพระองค์นี้

ลักษณะของมักกะลีผล ผลโตเท่าหญิงสาวอายุ ๑๖ ปี อาตมาก็พิจารณาด้วยวญาณ คลานเข้าไป ใกล้ ๆ ดูแล้วสวยมาก คิ้วต้อ คอปล้อง ลักษณะการทำให้เราคิดพิจารณาต่อไปว่า นิ้วทำไม่เสมอกัน แต่เรียวยาวเท่ากันเหมือนนิ้วของเรา นิ้วโป้งเห็นชัด ยาวเท่าหัวข้อ และเล็บยาว และคอเป็นปล้อง ๓ ปล้อง ไม่มีไหปลาร้า อวบเต็มหมด ลักษณะอาการทั้งหมดสวยมาก ไม่ได้นุ่งผ้า ตาใหญ่ สีดำเป็นสีทอง สีขาว เป็นสีฟ้า เนื้อหนังเหมือนผลมะปราง ผมเป็นสีทองเหมือนฝรั่ง ดูไปดูมาก็เห็นหัวขั้วเหมือนลูกมั่งคุด ผมยาว

อาตมาก็ได้ความเลย เราเคยทราบเรื่องมักกะลีผลมาแต่เดิมที่ มันฝังอยู่ในจิตใจ แต่ก็ไม่รับรอง แห่งการเชื่อถือแต่ประการใด จะจับดูก็เกรงใจพระ ถ้าไม่มีพระต้องบิบบดูว่ามันมีกระดูกหรือเปล่า ไม่มีกระดูกเหมือนลูกโป่ง แต่ไม่ได้บิบบดูนะ วันหลังได้บิบบดูเพราะมาอยู่ที่วัดนี้ แต่ไม่ใช่ตัวนั้น

มือเท้าสวยมากไม่มีเส้นเลย มันจะแต่งตั้งหมดเสมอกัน ซ้อจะเรียวเท่ากัน คุณลักษณะการสวยงามมาก เป็นดอกไม้ แต่จะหนักเบาแคไหน ตอนตัวโต ๆ ไม่ได้ยกดู และอาการ ๓๒ ปกติ เหมือนมนุษย์ธรรมดา แต่ถันผิดมนุษย์ธรรมดานิดหน่อย ลักษณะการเท่ากับเด็กหญิงอายุ ๑๖ สูงต่ำประมาณนั้น

อาตมาก็มากราบไหว้พระ คุณทำทางท่านอาวุธคงจะแก่กว่าเราแน่ ท่านก็เล่าเหตุการณ์ให้ฟังว่า ท่านได้มาจากป่าหิมพานต์ อาตมาก็เดาว่าองค์นี้ต้องสำเร็จฉนสมาบัติ

ท่านก็เริ่มเล่าประวัติตรงกับที่หลวงพ่อช้างได้เล่าให้ยายฟังทุกประการว่า

สมัยก่อนมุสดีถวายเป็นจันท์แก่พระวิปัสสิสัมมาสัมพุทธะ อธิษฐานว่า ขอให้ข้าพระพุทธเจ้า เป็นพุทธมารดาของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งในอนาคต ท่านได้ให้พรว่า คุณรน้องหญิง เธอต้องการ ทุกสิ่งอันใด ขอให้สำเร็จในสิ่งนั้น ให้พรสั้น ๆ ว่า “อิจฉิตฺ ปตฺถิตฺ ตุมหํ ขิปฺปเมว สมฺมิชฺชตฺ”

จันท์แก่จันท์ เป็นของหอมในสมัยนั้น ราคาไม่แพง แต่คุณภาพสูง ใช้สำหรับองค์พระมหากษัตริย์

ท่านเล่าให้ฟัง มันก็ใกล้ความจริงที่เราได้ฟังมา เป็นเวลาหลายหมื่นปีแล้ว เฉพาะเรื่องพระเวสสันดรนี้ ไม่ใช่สองพันปีนะ

มุสดีได้รับพรจึงตรงไปเป็นเอกอัครมเหสีสิกรินทร์เทวราช หมดพรพระวิปัสสิแก่นั้น พระอินทร์ ได้ทราบว่ เอกอัครมเหสีมุสดีต้องการเป็นพุทธมารดา ใกล้เวลาจะจุติจึงได้ให้โอกาสเอกอัครมเหสีรีบ ขอพรมา ณ บัดนี้ ต่อพรไป มุสดีก็ขอพร ๑๐ ประการ ที่จะเล่ามีข้อเดียวคือ ต้องการมีบุตรชายโสภา เต็มไปด้วยบุญวาสนา อันนี้ต่อพรของแม่ให้เป็นพุทธมารดาแน่ ก็จุติลงไปชื่อนี้ตามเดิม เป็นเอกอัครมเหสี ของพระเจ้ากรุงสยชัยตามลำดับ

ร้อนถึงสิกรินทร์เทวราช ส่งทิพยเนตรทิพยกรรมมาทราบความว่า มุสดีที่จุติไปนั้นยังไม่มีพระราชาโอรส จึงได้ขออัญเชิญพระโพธิสัตว์เข้าสู่ครรภ์ของมุสดีต่อไป พอสู่ครรภ์เสร็จแล้ว พระอินทร์ก็เตรียมการเนรมิต บรรณศาลาที่ ๔ กษัตริยาจะไปบำเพ็ญพรตเป็นดาบสในป่าหิมพานต์

และต้องการเนรมิตต้นมกกะลีผล ๑๖ ต้นต่อไป พร้อมกับบรรณศาลา ไม่ใช่ต้นไม้ธรรมชาติ ด้วยเหตุผล ๒ ประการคือ

๑. พวกโยคีลามกสกปรก คนธรรพ์ วิทยาธร ที่วุ่นวายกันป่าหิมพานต์มาหลายหมื่นปีแล้วนั้น ได้เสพสังวาสหมกกะลีผลแล้ว จะสลบไสล ๔ เดือน จะไปนิพพานไม่ได้ เป็นช่องทางปริศนาธรรมของ กามคุณทั้งห้า

๒. ต้องการให้พระนางมัทรีออกไปเก็บผลไม้ได้อย่างดี ไม่มีใครรบกวนแต่ประการใด พวก ลามกสกปรกก็หลงไหลไซ้ซอน ที่มีกกะลีผล ๑๖ ต้น มีใจความว่าอย่างนั้นเป็นหลักสำคัญ

ในเมื่อเป็นเช่นนี้ มกกะลีผลจะออกดอกไม้ถูกต้องตามฤดูกาล ถึงเวลาพระนางมัทรีจะออกป่า ก็ออกดอกกันมาพวงหนึ่งมี ๕ คน มันจะมีบาน หุบ ออกมาแล้ว ๓ วันมีประจำเดือน เกสรบานเต็มต้น แปลว่า เป็นสาวเต็มตัวแล้ว

และมักกะลีผลนี้จะร้องรำทำเพลง ตอนเช้าถึงเย็น คนธรรพ์ วิทยาธกรก็มาเสพสังวาส โยคีสำเร็จฌาน ก็มาเสพสังวาส แล้วสลบไสล ฌานก็เสื่อม พวกที่ยังไม่ได้ฌานก็มาคอยโคนต้น เก็บเอามักกะลีผลตอนหล่นหมดอายุภายใน ๗ วัน

พอ ๗ วันแล้ว มักกะลีผลจะหมดอายุหล่นพร้อมกันทั้งหมด พวงหนึ่งมี ๕ คน ผู้หญิงทั้งนั้น ท่านเล่าอย่างนี้ ก็ตรงตามที่หลวงพ่อบ้างเล่าให้ยายฟังพอดี ทำให้สำนักเดิมมาเปิดรับพอดีตรงกัน อย่างนี้ เป็นต้น

อาตมาก็รับฟังต่อไปว่า มักกะลีผลออกดอกมาแล้ว ๗ ราตรี หมดสภาพ หล่นจากต้นไปแล้วมันก็ตาย ลืมตาตาโตเหมือนลูกไข่ คิ้วโก่งอย่างเขียนได้ ๔๕ องศาจริง ๆ จมูกโตง โพโค้งจากจมูกเป็นวงพระจันทร์ไปเหมือนพระพุทธรูปปางสุโขทัยฉะนั้น ไม่ใช่ชนกันแน่

ท่านเล่าต่อไปว่า ท่านสำเร็จฌานสมบัติ ไปป่าหิมพานต์ ก็ไปเก็บมาด้วยฌาน แล้วท่านก็เอามาดูพิจารณา พอดีเรามีบุญวาสนาไปพบเข้าพอดี ด้วยปวดปัสสาวะ อาตมาก็บอกแม่เนื่อง อิมสมบัติ เป็นพยานหลักฐานด้วยกัน บัดนี้ถึงแก่ชีวะวายไปแล้ว

อาตมาได้เคล็ดลับจากพระสิ่งหลหลายประการ ก็ขออธิษฐานต่อหน้าพระสิ่งหลว่า ข้าพเจ้ามีบุญวาสนาประการใด ขอให้ข้าพเจ้าไปพบในประเทศไทยให้จงได้ แล้วท่านก็บอกเคล็ดลับในเรื่องปฏิบัติธรรมกรรมฐานไว้อีกหลายประการ ต้องการพบใคร ต้องการโทรจิตอย่างไร แต่จะไม่พูดในที่ประชุมนี้ เพราะไม่มีใครถาม

พอลกลับมาประเทศไทย อยู่มาหลายปีก็ได้พบมักกะลีผล

วัดหนึ่งอยู่กลางทุ่งในเขตจังหวัดลพบุรี ชื่อ วัดกลางทุ่ง มีชาวนายหนึ่งเหม็นสาบเหม็นสาบหิวยามละว้ามาถึงวัดนั้น มากกราบไหว้สมภาร และเจรจาถวายสมภารว่า

ข้าพเจ้าเดินทางมาไกล จะเดินทางกลับบ้านก็ไกล ขอพักผ่อนที่วัดนี้สัก ๗ ราตรี ท่านสมภารเห็นว่าตาเฒ่าคนนี้เหม็นสาบเหม็นสาบก็จริง แต่พูดจาคมคายดี ก็อนุญาตให้พักได้ ๗ วัน ไม่เป็นไร

แต่ทายกค้านว่า คนนี้อ่าให้พัก คงเป็นขี้ยาติดเหล้าเมาักัญชา กลัวจะลักของที่วัด สมภารก็ให้พัก

วันนั้นเขาทำบุญกัน สมภารก็บอกให้โยมหาข้าวปลาอาหารมาให้คนที่มาขอพัก ญาติโยมไม่เห็นด้วย สมภารก็เอาสารูปไปให้ทานทุกวัน

เวลาครบ ๗ วัน ก็ขอลาสมภารเดินทางกลับ สมภารก็ไปส่งหลังวัดเพราะวัดนี้มีทุ่งนากว้างใหญ่ตาเฒ่าก็กล่าวว่า ท่านสมภารมีอริยาศย์ดีมาก ผมเดินทางมาก็ไม่มีอะไรขอฝากของขวัญไว้

ขอกราบเรียนว่า ถ้าจะทำอะไรก็ตามภายใน ๔ ปี ทำให้เรียบร้อย ท่านจะต้องจากวัดนี้อย่างแน่นอนบอกแล้วก็มอบยาละว้าให้แก่สมภาร สมภารก็ไม่ทราบว่าจะอะไร ตาเฒ่าก็ขอลาเดินทางต่อไป

สมภารคลี่ยามออกมา ก็มีหนังสือตัวขอมบอกเหตุการณ์ว่า มักกะลีผลทั้ง ๒ ผลนี้ ข้าพเจ้าได้มาจากป่าหิมพานต์เป็นของฝากของขวัญให้สมภารไว้ที่นี่ และบอกเหตุการณ์ไว้ในหนังสือฉบับอื่นอีก

๒ - ๓ บรรทัด

สมภารเห็นว่า เป็นของอัศจรรย์ ก็เรียกโยมในวัดออกมา ให้รีบตามตาเต่าไป พอตตามออกมา ตาเต่าก็หายไป ที่นอนที่เหม็นนั้นกลายเป็นควันรูป ควันเทียน น้ำมันจันทน์หอมอบวัด

ต่อมาสมภารก็สร้างกุฏิกรรมฐาน ๔ ปีก็ถึงแก่ภรรณาพตามที่ตาเต่าบอก สมภารนี้ท่านบวช ๒ หน หนที่ ๑ บวชแล้วสึกไป มีลูกแล้วบวชใหม่ อาตมาก็เลี้ยงลูกท่านไว้ตอนที่อยู่วัดให้เรียนหนังสือ และให้ บวชเรียน แต่งครอบครัวให้เสร็จ

ลูกก็ไปทำศพหลวงพ่อเขา ทำศพเสร็จแล้วทายกก็มอบของนี้ให้แก่ลูกชายท่านมา ลูกชายก็นำมา ผากอาตมาไว้รวมทั้งหมด ๘ ปี ยิ่งใหญ่อยู่ อาตมาก็ไม่เคยบอกใคร เพราะเรารู้เหตุการณ์จากที่ศรีลังกา แล้วตามที่พระสิงหนได้บอกเล่า อาตมาก็เก็บไว้ พอดีไปบรรยายธรรมะที่ตึก สว. ชั้นสองที่วัดบวรฯ ในรายการของคนพันโลก นักศึกษากับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ปลดเกษียณก็ลู่ถามปัญหากัน นักศึกษาก็ถามว่าพระพุทเจ้ามีจริงไหม อาตมาก็ตอบด้วยเหตุผล ถามว่าป่าหิมพานต์มีจริงไหม อาตมาก็ตอบด้วยเหตุผล ชักเรื่อยไปถึงป่าหิมพานต์เข้าในต้นมักกะลีผล ก็ลุ่มตา บอกมักกะลีผลเป็นอย่างนั้น ๆ นักศึกษาถามว่า ท่านมีหรือจึงพูดถูก บอกมีซิ เลยเขาตามมาดูกัน จึงได้เกิดตั้งขึ้น มักกะลีผลลูกใหญ่ ๆ ก็ย่อส่วนลงไป ไม่เหมือนคน มันเป็นดอกไม้มันก็เหี่ยวลงไป ย่อส่วนลงไปตามลำดับ

อภินิหารมักกะลีผล สำหรับมักกะลีผลมีอภินิหาร ๒ ประการ อาตมาเก็บไว้ก็รำลือกันมากมาย คุณนายโสภา เป็นภรรยาของท่านนายอำเภอ จังหวัดจันทบุรี เป็นลูกศิษย์กรรมฐานที่วัดนี้ เขารู้เรื่องนี้ดี พร้อมกับนายแพทย์หลายนาย บ้านคุณนายโสภาต้องการทำบุญบ้านที่เขตจังหวัดจันทบุรีกับระยองต่อกัน นิมนต์อาตมาไปฉันเพล นายแพทย์บอกว่า กรุณาเอามักกะลีผลไปด้วย ผมจะวิจัย เพราะมาวัดไม่เคยพบ ท่าน ก็ตกลง อาตมาก็คิดว่าจะไปดีหรือไม่ดี ก็ตกลงว่าไป เอามักกะลีผลใส่พาน เอาผ้าขาวห่อใส่รถ ก็ออกจากวัดอัมพวัน ๑ โมงเช้า พอนั่งรถแล้วหลับไปเลย ถึงจังหวัดระยอง ๒ โมงเช้า ๑ ชั่วโมงถึงบ้านเจ้าภาพ รออีกตั้งหลายชั่วโมงสวดมนต์ฉันเพล นี่มันเรื่องอัศจรรย์

เรื่องที่ ๒ โยมชาญ กรศรีทิพา พบเรื่องนี้แล้วก็บอกว่า ผมทำบุญวันเกิดที่วัดศรีบุญเรือง กรุงเทพฯ ถ้ากระไรเอามักกะลีผลไปด้วย ลูกผมกลับจากอเมริกาขอดูหน่อย ตกลงอาตมาก็ใส่ย่ามเดินทางไป ไปถึงวัดศรีบุญเรือง ก็มีท่านเจ้าคุณหลายท่านที่มานั่งอยู่กุฏิสมภาร แต่ไม่มีใครทราบ ทราบแต่โยมชาญ กรศรีทิพา คนเดียว ไปนั่งสักพักหนึ่งมีเสียงประหลาดดังออกจากย่ามอาตมาเป็นเพลง ร้องเพราะ สมภารวัดนั้นได้ยิน คนเดียวคือ พระครูศรีปริยัติคุณ ถามว่า หลวงพ่อเอาเทปมาด้วยหรือ แหม! ร้องเพราะจัง อยากดูหน่อย อาตมาบอกเทปที่ไหนเล่า ผมไม่ใช่พระมีเทป ไม่ยอมเชื่อ อาตมาก็ว่านี่ยังงั้น ก็พยายามเก็บ สมภารก็จะมาขอย่าม พอดีเกิดอัศจรรย์อาตมาปวดท้องจะต้องไปถ่าย อาตมาก็เอาย่ามไปด้วย สมภารบอกว่า อย่าเอาย่ามไป ส้วมอยู่ไกล เอาไว้นี้แหละ อาตมาก็ลืมนำไปเอาย่ามไว้ก็เดินไปถ่าย สมภารก็เกิดไปจัดย่ามมา เพราะเพลงมันร้องเพราะ เลยเปิดมา ผลสุดท้ายก็นั่งเป็นกลุ่มเลย ก็โทรศัพท์ไปทางบ้านให้มากันใหญ่เลย วันนั้นไม่ได้สวดมนต์ทำบุญวันเกิด เจ้าคุณวัดโพธิ์ วัดป่าโมกข์ เจ้าคุณหลายเจ้าคุณท่านก็ไม่เคยเห็น วันนั้นดูกันจนค่ำ มีอัศจรรย์อย่างนั้น

ขอสรุปไว้ เวลาต่อมาทั้งหมดละลายไปในที่สุด อธิษฐานจากประเทศศรีลังกามาสู่ประเทศไทย มาได้ณะดังที่กล่าวแล้วโดยวิธีนี้ จบเรื่องมักกะลีผลไว้เท่านี้ หมดอายุพระพุทธศาสนา ๑. ต้นมักกะลีผล

โดยเนรมิต กับบรรณศาลาจะหายวับไปกับตา ๒. พระบรมธาตุจะมีถ่าน บอกไว้ชัด คนที่ไม่มีประสบการณ์ เขาจะไม่เชื่อ คนที่เห็นมากับตา รู้มาอย่างนี้ก็ต้องยอมรับ เชื่อ ๑๐๐% คนอื่นคงจะไม่เชื่อแน่ เพราะไม่เคยเห็น อาตมาถ้าไม่เห็นก็ยังไม่เชื่อ แล้วก็เอาดินมา ๓ ห่อ ที่ประเทศศรีลังกา กลับมาก็กลายเป็นพระธาตุนายแพทย์ศิริราชขอผ่าดู ก็เป็นไส้คนทั้งหมด ผ่าแล้วเอากล่องใหญ่ถ่าย มีหัวใจ มีไส้ ปอด พุง เป็นคนเสียหายหมด เวลา ๖ โมงเช้า มันจะเริ่มบาน พอ ๖ โมงเย็นจะหุบ มีกลิ่นเหมือนกลีบบัว ก็จะหุบเอา ๕ คน เข้าไว้ และเข้าบานขึ้น ๗ วันหล่นหมด หล่นไม่หลับตา สีมตาแจ๋วเลย

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๙ หน้า ๘๙ - ๑๐๒

หลวงพ่อเล่าเรื่องสมเด็จพระเจ้า ย่า

พระนรินทร์ สุภาภาโร

หลังจากการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือ “สมเด็จพระเจ้า ย่าของปวงพสกนิกรชาวไทย” เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เวลา ๒๑.๑๗ น. รวมพระชนมายุได้ ๙๔ พรรษา ๘ เดือน ๒๗ วัน วันรุ่งขึ้นหลวงพ่อสั่งให้ตั้งโต๊ะถวายเครื่องสักการะแด่สมเด็จพระเจ้า ย่า ตามที่ต่าง ๆ ของวัด โดยเฉพาะภายในพระอุโบสถ ท่านได้สั่งโต๊ะถวายเครื่องสักการะชุดใหม่ พร้อมทั้งสั่งพระภิกษุสามเณร และอุบาสก อุบาสิกาภายในวัดว่า “เริ่มตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เราจะขอนำพุทธศาสนิกชนทั้งฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ของวัดอัมพวัน สวดมนต์ ปฏิบัติธรรม เพื่ออุทิศถวายเป็นพระราชกุศลให้สมเด็จพระเจ้า ย่า ไม่จำเป็นจริง ๆ แล้ว เราจะไม่ขาดการลงโบสถ์ เราตั้งใจนำเอาความดีถวายเป็นพระราชกุศลให้กับท่านให้จงได้”

ซึ่งความเป็นจริงแล้ว การทำวัตรสวดมนต์ และการปฏิบัติธรรมถวายเป็นพระราชกุศลนั้น หลวงพ่อก็เริ่มทำมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้ว เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวโรกาสที่พระองค์ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และนอกจากนั้น ทุกวันที่ ๙ ของทุกเดือนหลวงพ่อก็จัดทำบุญใหญ่ สวดบทพระธรรมจักรถวายเป็นพระราชกุศล

เริ่มตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา หลวงพ่อลงนำพระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกา ผู้ปฏิบัติธรรมวัดอัมพวัน ทำวัตรสวดมนต์ เจริญวิปัสสนากรรมฐาน สวดมนต์ถวายพระพร และอุทิศเป็นพระราชกุศลถวายสมเด็จพระเจ้า ย่าทุกวัน

นอกจากนั้น ในวาระทำบุญครบ ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วันของสมเด็จพระเจ้า ย่า หลวงพ่อก็ได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์สวดสดับปกรณ์ พร้อมทั้งถวายภัตตาหารพระภิกษุสามเณร เลี้ยงอาหารอุบาสก อุบาสิกาภายในวัดทั้งหมด เลี้ยงอาหารแก่ผู้ต้องหาในเรือนจำกลางจังหวัดสิงห์บุรีตลอดทั้งวัน และถวายปัจจัยแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เพื่อถวายเข้ามูลนิธิสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี อีก ๑๐๐,๐๐๐ บาท

หลวงพ่อบอกว่าธรรมเนียมและคุณความดีของสมเด็จพระเจ้า ย่า มาเทศน์เพื่อเป็นตัวอย่างให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายที่มาฟังธรรม และมักมีผู้มาสอบถามหลวงพ่ถึงการปฏิบัติธรรมของสมเด็จพระเจ้า ย่า เมื่อครั้งทรงปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ จ.กรุงเทพมหานคร โดยมีพระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิริ ป.ธ. ๙) เป็นพระอาจารย์ผู้ถวายพระกรรมฐาน เนื่องจากหลวงพ่อก็ได้มีโอกาสอยู่ร่วมในเหตุการณ์นั้นด้วย

เมื่อท่านพระมหาสุภาพ เขมรสี เจ้าคณะ ๕ และท่านพระมหาไสว ญาณวีโร วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ได้เข้าขอสัมภาษณ์หลวงพ่อก็เพื่อสอบถามหลวงพ่อกับเรื่องนี้ และหลวงพ่อก็ได้เล่าถวาย ตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ พระราชสุทธินาถมงคล

ผู้สัมภาษณ์ พระมหาสุภาพ เขมรสี และพระมหาไสว ญาณวีโร

ถาม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่วัดมหาธาตุเป็นเวลาเท่าไร

ตอบ พระองค์ทรงเข้าปฏิบัติและประทับอยู่เป็นเวลา ๑๕ วัน ในระหว่างการปฏิบัติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จทรงเยี่ยมเป็นประจำ

ถาม ครั้งนั้น พระเดชพระคุณฯ เข้าปฏิบัติอยู่ก่อนแล้วใช่หรือไม่

ตอบ ผมไปปฏิบัติก่อนแล้ว คือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๙๕ ก็เข้าไปเรื่อย ๆ , ๑ เดือนผมยังไม่ได้ฟังเทศน์ ลำดับญาณเลย

ถาม คำว่า “หนอ” เป็นของพม่าใช่หรือไม่ คนไทยจึงไม่นิยมปฏิบัติ

ตอบ เรื่องนี้มีคนถามมาก ท่านเจ้าคุณอุดมวิชาญาณ* อธิบายว่า คำว่า “หนอ” ไม่ใช่ของพม่า เป็นคำของพระพุทธเจ้า ชาวเมครรัฐใช้พูดกัน บาลีว่า วต ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า *อณฺเวย สิวต โภ โภณฺทญฺโผ* หรือดังที่พระยาสกุลบุตรกล่าวไว้ *ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่ขัดข้องหนอ* “หนอ” เป็นภาษาไทย แปลมาจากบาลีว่า วต เป็นภาษาธรรม สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงถามว่าไม่ใช่หนอได้ไหม กำหนดเพียงพอง – ยุบอย่างเดียว หรือใช้พุทโธได้ไหม ท่านเจ้าคุณอาจารย์อธิบายว่า *หนอ* หรือ *วต* สามารถตัดกิเลสได้ เพราะเป็นการยึดเหนี่ยวใจให้อยู่กับสติ จึงใส่หนอไว้ ถ้าไม่ใส่หนอไว้ จิตมันไม่ค่อยอยู่ มันวิ่งออกไปข้างนอกมากมาย หมายความว่าเพื่อต้องการให้จิตข้างล่าง ถ้าไม่มี “หนอ” แล้วกำหนดไม่ได้ คนที่ว่าหนอนี้ไม่ได้ความ พอทำได้แล้วราคาพิเศษหลายล้านจริง ๆ ผมรับรองได้ “หนอ” นี้แหละเป็นการกระตุ้นเตือนให้จิตเข้าไปผนวกบวกกับสติได้ง่าย ถ้ากำหนดแต่เพียง พอง – ยุบ มีแต่จะทำให้จิตใจร้อนรน “หนอ” เป็นการล้างจิตให้เยือกเย็น โดยมีสติสัมปชัญญะเป็นการตั้งจิตให้อยู่กับที่ได้

ถาม การปฏิบัติของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ผลเป็นประการใด

ตอบ การเดินจงกรมนี้ กระผมได้คิดมาจากหลวงพ่อบุญในป่า การเดินจงกรมโดยภาวนาว่า “พุทโธ” อย่างนี้ท่านกล่าวว่า เอาพระพุทธเจ้าไปภาวนาไว้ที่เท้าได้อย่างไร “พุทโธ” ต้องอยู่ที่จิต เท้าย่าง เท้าเหยียบ มีสติในการเดิน ทำไมเอาพระพุทธโธเหยียบที่เท้า ตรงนี้ต้องไปช่วยกันแก้ไข

ที่นี่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเล่าว่า เดินจงกรมตั้งแต่ ขว้างหนอ ซ้ายย่างหนอ เดินได้ทุกกระยะ เลื่อนระยะขึ้นเรื่อย ๆ แต่ไม่ใช่เลื่อนให้วันนี้ ระยะที่ ๑ ขว้าง ย่าง หนอ ซ้าย ย่าง หนอ พุ่งนี้ระยะที่ ๒ ยกหนอ เหยียบหนอ ไม่ใช่อย่างนั้น ต้องเพิ่มระยะให้ตามสภาวะของญาณ

เวลาส่งอารมณ์ ท่านเจ้าคุณอุดมวิชาญาณถวายพระพรว่า *การกำหนดพอง ยุบ เป็นอย่างไร* พระองค์ทรงเล่าว่า จิตกำหนดพอง หนอมันหายไป จิตตั้งใหม่กำหนด ยุบหนอ ขณะได้ยินเสียงสติ

*พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ์)

รู้เสียงมันอยู่ที่โน่น หูมันอยู่ที่นี้ เวลาเดินขวย่างหนอ ซ้ายย่างหนอ ดีเหลือเกิน พอเดินไปหิวโซเซ พอตั้งหลักปั๊บเดินได้ตรงซัดมาก พระองค์ทรงเล่าเอง ผมจดไว้และพระองค์ทรงได้ระดับเทศน์ ลำดับญาณด้วย ไนโบสถ์วัดมหาธาตุซึ่งมีพระพิมพ์ลธรรม (อาสภมหาเถระ) เป็นองค์ประธาน

ถาม พระเดชพระคุณฯ มีโอกาสได้สนทนากับสมเด็จพระเจ้า ยา เป็นการส่วนตัวหรือไม่

ตอบ ไม่มี ได้แต่ฟังอย่างเดียว ในการสนทนาระหว่างสมเด็จพระเจ้า ยา กับท่านเจ้าคุณอาจารย์นั้น ยังมีพระครูประกาศสมาธิคุณ อีกรูปหนึ่งที่เข้าฟังด้วย

ถาม มีบางท่านกล่าวว่า ญาณไม่มี แม้แต่ประโยค ๙ ก็กล่าว พระเดชพระคุณฯ มีความเห็นอย่างไร?

ตอบ คำว่า “ญาณ” ตัวนี้ แปลว่า รู้รอบ รู้ซึ่งในจิตใจเองอย่างแจ่มชัด ของจริงทุกสิ่งเป็นพระไตรลักษณ์ “ญาณ” ต้องรู้จริงรู้แจ้ง เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป รู้เหตุการณ์ รู้ข้างขึ้นข้างแรม รู้เด็ก รู้ผู้ใหญ่ รู้กาลเทศะ รู้บาป รู้บุญ รู้คุณ รู้โทษ รู้สิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ จึงเรียกว่า “ญาณ”

ถ้านั่งแล้วไม่เกิดอะไรขึ้น ไม่ได้ผล เดี่ยวเกิดอันนี้ขึ้นได้ผลแล้ว เหมือนท่านมหานั่ง ไม่มีใครมาสอน ปวดก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี แปลว่าครูไม่มา นั่งสบาย หลับสบาย ขึ้นใจบ้าง เย็นใจบ้าง นั่นแหละ ถ้าครูมาสอนต้องเรียนเลย ปวดหนอที่ว่าญาณหอบเสื่อมันมีตำราที่ไหน หอบหนีไปเอง นั่งกำหนด พองหนอ กลุ้มใจ มารมาแล้ว มารไม่มี บารมีไม่เกิด มารมาแล้วต้องสู้ แต่สู้ไม่ได้ หนีเลย

ถาม ท่านผู้หญิงดีธรรมาภิกษุมีความประสงค์ที่จะเขียนหนังสือเกี่ยวกับวิปัสสนากับสมเด็จพระเจ้า ยา อย่างไร พระคุณท่านได้กล่าวไปนี้

ตอบ ผมเป็นพยานได้ พระองค์ปฏิบัติจนได้ฟังเทศน์ลำดับญาณวันสุดท้าย ท่านเจ้าคุณอาจารย์บอกว่า ขอถวายพระพร ธรรมวิเศษเกิดขึ้นแล้ว ขอให้ธรรมวิเศษเกิดขึ้นภายใน ๕ นาที ๑๐ นาที ก่อนที่จะเป็นอย่างนี้หลังจากสอบอารมณ์ ท่านเจ้าคุณอาจารย์หันมาบอกกระผมว่า “เธอจำไว้ สมเด็จพระเจ้า ยา ได้เข้าถึงญาณที่ ๑๕ จวนจะเข้าถึงญาณที่ ๑๖ แล้ว” คืออย่างนี้ ถวายพระพร ขอพระองค์อย่าได้บรรทม ให้เดินจงกรม ๒ ชั่วโมง นั่ง ๒ ชั่วโมง เดินระยะที่ ๑ ถึงระยะที่ ๖ อย่างละ ๓๐ นาที ขณะนั้นผมนั่งฟังอยู่เวลาบ่าย ๓ โมง สอบอารมณ์วันต่อมา พระองค์ทรงเล่าว่า “วันนี้วูบไปไม่รู้สึกข้างในรู้หมดเลยมีอะไรบ้างมันจะไหวติงอย่างไร ข้างนอกไม่รู้ไม่ได้ยิน” พระองค์ท่านทรงเดินจงกรมแล้วอธิษฐานนั่งกำหนดภายใน ๓ ชั่วโมง ผมรู้ว่าไปนั่งอยู่ที่ตรงไหน พอครบ ๓ ชั่วโมงค่อย ๆ ออก ลืมตาแล้วก็ยังตั้งมือไม่ออก ลืมตาเฉย ๆ สักพักใหญ่จึงคลายมือออกมาแล้วกราบพระอาจารย์ ๓ หน แล้วพนมมือพูดกับพระอาจารย์ ท่านเจ้าคุณอาจารย์บอกว่า “คนถึงธรรมอ่อนนุ่มไปหมดเลย เห็นไหม...”

อภินิหารพระนเรศวรที่อเมริกา

พระภวนาวิสุทธิคุณ

๑๑ เมษายน ๒๕๓๕

วันนี้จะเล่าเรื่องแปลก คือ เรื่องพระนเรศวรไปแสดงอภินิหารที่อเมริกา ก่อนอื่นขอเท้าความหลังที่จะมีเหรียญสมเด็จพระนเรศวร ซึ่งสร้างโดย นายประมวล รุจนเสรี สมัยนั้น นายประมวล รุจนเสรี ย้ายจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน พวกพม่ากะเหรี่ยงมาปล้นคนไทย เอาของของคนไทยไป กำลังตำรวจไม่พอ นายประมวล รุจนเสรี จึงได้วิญญูให้กองทัพภาคที่สามมาช่วยด่วน พอวิญญูเสร็จแล้วนึกขึ้นได้ว่า ถ้าพวกทหารมาก็จะยิงพวกกะเหรี่ยง พวกพม่าตาย จะเป็นบาป ใจจึงประหวัดถึงสมเด็จพระนเรศวร ขอพระนเรศวรทรงโปรดช่วยลูกข้างปกป้องรักษาลูกให้อยู่เย็นเป็นสุขและปลอดภัย ณ บัดนี้ ปรากฏว่าครีမ်ฟ้าครีမ်ฝน ฝนมาเป็นการใหญ่เลยทีเดียว พระนเรศวรลอยขึ้นมาปรากฏกลางนภาอากาศครึ่งองค์ เทอูทกวารี พวกที่เห็นก็สเกชรูปไว้ เมื่อเครื่องบินมาถึงพร้อมอาวุธครบมือ ลงไม่ได้เลย เกิดพายุร้าย เกิดเมฆหมอก เครื่องบินกองทัพภาคที่สามต้องบินกลับเชียงใหม่

พอบินกลับเชียงใหม่แล้ว ทางพวกพม่า พวกกะเหรี่ยง หนีหมดเลย ไม่ได้เอาข้าวของไป เอาคืนหมด และหนีเข้าพม่าไป คนไทยเลยปลอดภัย พระนเรศวรก็หายวับไปกับตา พอพระนเรศวรหายไปแล้ว ดินฟ้าอากาศก็โล่งสว่างทันที เครื่องบินลงได้ แต่พม่าได้หนีไปหมดแล้ว เหตุการณ์เกิดขึ้นมาอย่างนี้เลยดลบันดาลให้ นายประมวล รุจนเสรี ผู้ว่าราชการจังหวัด สร้างเหรียญสมเด็จพระนเรศวรขึ้นมา ด้านหน้าเป็นพระรูปสมเด็จพระนเรศวรครึ่งพระองค์กำลังเทอูทกวารี ด้านหลังเป็นแผนที่ประเทศไทย มีธรรมจักรอยู่ตรงกลาง และมีอักษรเขียนไว้ว่า “คนไทยรักษาแผ่นดินด้วยพุทธธรรม” ซึ่งตรงกับพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เมื่อนายประมวล รุจนเสรี สร้างเหรียญแล้ว ได้นำถวายสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ซึ่งพระองค์ทรงแม่เมตตาในเหรียญนี้ และได้แจกแก่ข้าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มาอบรมปฏิบัติธรรม ซึ่งนายประมวล รุจนเสรี ได้จัดขึ้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปีต่อมา นายประมวล รุจนเสรี ได้ย้ายมาเป็นผู้ว่าจังหวัดปราจีนบุรี ก็ได้จัดอบรมข้าราชการชั้นที่วัดอัมพวัน ถึง ๑๒ รุ่น รุ่นละ ๒๐๐ คน ตั้งแต่เจ้าเมืองไปจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและยังมาพิเศษอีกเป็นจำนวนมาก ท่านเจ้าเมืองบอกว่า ใครมาปฏิบัติธรรมจะแจกเหรียญสมเด็จพระนเรศวรคนละเหรียญ

ขอแทรกตรงนี้ว่าในการปลุกเสกเหรียญหรือแม่เมตตานั้นต้องให้เหนือกว่า บางทีเรามีรูปศักดิ์สิทธิ์ไปให้พระอะไรปลุกเสกก็ได้ จะถูกหรือ และเราจะไปรู้ว่า จิตวิทยากการใครสูงใครต่ำประการใด สมเด็จพระสังฆราชนับได้ว่าสูงที่สุดในประเทศไทย

พอเสร็จการอบรมรุ่นที่ ๑๐ ขณะนั้น ข้าราชการทหาร กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุดกระทรวงกลาโหม ยังอบรมอยู่ในตอนเช้าวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ อาตมาได้เดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ขอเหรียญสมเด็จพระนเรศวรจากผู้ว่าราชการจังหวัดไป ๑ กำ เอากลัดติดยามไว้ ๑ เหรียญ นอกนั้นใส่ท่อพลาสติกไว้ ไปถึงสนามบินดอนเมือง กงสุล และแขกผู้ใหญ่มาต้อนรับ ก็แจกเขาไปเหลืออยู่ไม่เท่าไร เดินทางจากดอนเมืองสองโมงเช้า แวะเติมน้ำมันที่เมืองโซล ๔๕ นาที และบินข้ามมหาสมุทร ๑๑ ชั่วโมง ถึงลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในวันที่เดียวกันนั่นเอง คือ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ ที่เมืองไทยเป็นเวลากลางวัน แต่ที่สหรัฐอเมริกาเป็นเวลากลางคืน มีลูกสาวของครอบครัวหนึ่งที่ ลอสแอนเจลิส พ่อเป็นชาวอเมริกัน เป็นนักประวัติศาสตร์ แม่เป็นคนจีนอยู่ในเมืองไทยที่เขาวราช ฐานะร่ำรวยมหาศาล เขาฝันว่ามีพระสงฆ์แห่งประเทศไทยมาที่บ้านของเขา มีเหรียญสมเด็จพระนเรศวรมา ๑ เหรียญ รูปร่างอย่างนั้น ๆ ติดยามมาเพียงเหรียญเดียว และได้ให้แก่เขา เขาดีใจมาก ขณะฝันอาตมาขึ้นเครื่องบินแล้วนะ ไปดอนเมืองก็เหลือสัก ๑๐ เหรียญ พอไปผ่านกงสุลก็แจกหมดเลย เหลือติดยามเพียงอันเดียว เมื่ออาตมาอยู่ที่สหรัฐอเมริกา เหลืออีก ๒ วันก็จะกลับแล้ว มีด็อกเตอร์คนหนึ่ง มีภรรยา ๓ คน มีซุ้หมัด เขาบอกว่า จะมีอีกคนหนึ่งอาตมาบอกว่าอย่ามีนะ ถ้ามีก็มีซุ้หมัด คุณมีกฎแห่งกรรม *กาเมสุมิจจาจาร* มา คุณเป็นด็อกเตอร์ก็จริงนะ คุณก็เป็นคนดีด้วยทำไมภรรยา มีซุ้ เพราะกาเมสุมิจจาจาร ติดมา ๖๐ เปอร์เซนต์ อย่าลืมนะนั่งกรรมฐานจึงจะรู้

เขาอาสาขับรถพาอาตมาไปเที่ยว ตอนนั้นพวกติดตามก็ไปกันคนละทาง โยมอำนาจ โยมสุณีย์ โยมวิบูลย์พร และดร.กิงแก้ว ก็ไปกันคนละทาง เขาบอกว่าหลวงพ่อไปเที่ยวกับผม อาตมาก็ไปด้วยรถผ่านขึ้นไปบนภูเขา มีบ้านที่อยู่อาศัยมากมาย จำวันนะที่อเมริกาถ้าใครอยู่บนยอดเขาเป็นเศรษฐีนะ แต่ถ้าคนไทยบนยอดเขา ถือว่าไปแย่งลิงอยู่ คือจนที่สุด ไม่มีที่อยู่ ที่บนภูเขามีสดกไม้ปลูกไว้สวยงามมาก รถได้แล่นถึงหน้าบ้านใหญ่โตหลังหนึ่ง ด็อกเตอร์ที่เป็นคนขับรถก็บอกว่า **“หลวงพ่อแวะบ้านนี้ไหม หิวน้ำไหมครับหลวงพ่อ เดี่ยวแวะบ้านนี้ เจ้าของบ้านใจดี เขาชอบกับผม มีลูกสาวสวยด้วย”** นี่เทวดาเขาตลบันดาลใจคนขับแล้ว อาตมาก็บอกว่า แวะเป็นแวะไม่มีลูกศิษย์ตามมาด้วย สบายมาก

เขาก็แวะจอดหน้าบ้าน ปีบแตรเป็น ๆ ลูกสาววิ่งออกมาเลย บอกว่า “นิมนต์เจ้าค่ะ” ด็อกเตอร์ก็แปลกใจถามว่า “หลวงพ่อรู้จักเขาหรือ” อาตมานึกจะตู่เสียแล้ว ไม่รู้จักเลยนะทำไมมาเรียกถูกต้อง เขากล่าวว่า “หลวงพ่อคะ หนูดีใจมาก นิมนต์ค่ะหลวงพ่อ” เขาพูดจาทักทายกันเหมือนคนรู้จักกันมาตั้ง ๑๐ ปี อาตมาก็เข้าไปในบ้าน อันดับแรกพบรูป จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก่อน รูปบานใหญ่มากในประเทศไทยตามสำนักงานต่าง ๆ อาตมาดูมาหลายแห่งแล้ว ไม่มีรูปจอมพล ป. พิบูลสงคราม เลย พ่อของเขาเป็นนักประวัติศาสตร์สะสมรูปบุคคลสำคัญไว้ มีรูปพระนเรศวร และพระเจ้าตากสินด้วย พออาตมาเห็นรูปจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็นึกถึงบรรพบุรุษของไทยและพ่อของเขาส่งภาษาบอกกับอาตมาว่า “ผู้บริหาร ผู้บริการ และนักปกครองที่ดียิ่ง ไม่มีใครเกินจอมพล ป. พิบูลสงคราม” เขายกย่องจอมพล ป. พิบูลสงครามมาก อาตมาเข้าไปนั่ง พ่อของเขาก็นั่งสวัสดี เรียบร้อยแล้วก็นั่งเก้าอี้ แม่ของเขาก็มานั่งสวัสดีเรียบร้อยแล้วไปหาน้ำมาเลี้ยง

ลูกสาวของเขาสวยงามน่ารัก จมูกโด่ง ผิวเหลืองเนื้อละเอียดเหมือนแม่ไม่เหมือนผิวของฝรั่งทั่วไป ซึ่งเหมือนควายเผือก ท่าทางเขาเหมือนกับว่าจะรู้จักอาตมาเป็นแรมปี พออาตมาฉันท่าน้ำเรียกเรียบร้อยแล้วเขาก็เข้ามากราบ ๓ หน พร้อมกับกล่าวว่า “ขอกราบนมัสการเจ้าค่ะ ดิฉันขอเล่าเรื่องแปลกให้ท่านฟัง ไม่ทราบว่าจริงเท็จประการใด ถ้าจริงขอประทานโทษนะเจ้าค่ะ” อาตมาก็แปลกใจ ด็อกเตอร์ก็แปลกใจ เขาพูดไทยได้แจ่มเลย เขาบอกว่า “เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ได้ฝันไปว่ามีพระสงฆ์ไทยมาบ้านนี้มีเหรียญสมเด็จพระนเรศวรมาด้วยเจ้าค่ะ”

อาตมาก็ถาม “รูปร่างพระนเรศวรเป็นอย่างไรละ” เขาก็บอกว่า “ครึ่งองค์ค่ะ กำลังเหน้า ข้างหลังมีแผนที่ประเทศไทยและเขียนภาษาไทยว่า คนไทยรักษาแผ่นดินด้วยพุทธธรรม ถ้ามีจริงอยู่ในยามหลวงพ่อบอกประทานเจ้าค่ะ” และก้ถือพานมารอไว้ ด็อกเตอร์ก็บอกว่า “หลวงพ่อบอก มีเหรียญอะไรนะ ไม่เห็นให้ผมบ้าง”

อาตมาก็บอกลูกสาวเขาไปว่ายังไม่ทราบว่าจะมี หรือหลุดไปแล้วยังรับปากไม่ได้ ต้องดูก่อน พอเอามือล้วงเข้าไปในย่ามก็แกะเหรียญนั้นออกมา พ่อของเขาก็รับลงจากแก้อ้อมารับ กราบใหญ่เลย มีเพียงเหรียญเดียวเท่านั้น หมดย่ามแล้ว

วันรุ่งขึ้น ครอบครัวนี้ก็นำขนมไปถวายอาตมาที่ลอสแอนเจลิส ด็อกเตอร์ก็คุยใหญ่ หลายคนจะมาลัยย่ามอาตมา อาตมาก็บอกว่า “หมดแล้ว หมดตั้งแต่สนามบินแล้ว ไม่มีให้” นี่คือเหตุการณ์ของสมเด็จพระนเรศวรที่ผ่านมา

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๖ หน้า ๓ - ๗

ข้างต้นมงคลชัย

พระภาวนาวิสุทธิคุณ

๑๑ เมษายน ๒๕๓๕

หลังจากที่ พระนเรศวรทรงแสดงอภินิหารที่อเมริกาแล้ว อาตมากลับมาอยู่ที่วัด วันหนึ่งฝันว่ามีมังกรสองหัว วิ่งเข้ามาในวัด ก่อนหน้านั้นมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในวัด มีพระองค์หนึ่งชื่อ ชัชวาล ตอนนั้นสึกไปแล้ว พักอยู่ที่หอสมุดนุชประมุข วันหนึ่งหลังจากไปเดินจงกรมมา มีงูจงอางไล่เข้ามาเลย พอเข้าหอสมุดได้ ก็ปิดกระຈก งูก็ฉกที่กระຈก มีพระเห็นกันหลายองค์ พระองค์นี้มีกรรมเคยฆ่างูมาทั้งครอก ตายบ้าง ไม่ตายบ้าง ความจริงที่วัดอัมพวันจะมีงูจงอางหรือ ก็มีคนมาเล่าให้อาตมาฟัง อาตมาคงคิดถึงงูเลยฝันไปว่ามีมังกรสองหัว มาที่กุฏิอาตมา

พอฝันได้ ๗ วัน อัยการชัยวัฒน์ พญ.จิรพร เกตุปริชาสวัสดิ์ ได้มังกรสองหัว จากคนที่ขุดได้ที่ชายแดนเขมร คนที่ขุดได้เขาร้อนกร้อนใจไม่ทราบว่าจะไปให้ใคร เลยนำมาให้อัยการ ตอนนั้น ๓ ทุ่มกว่าแล้วเกือบ ๔ ทุ่ม อัยการนี้ก็ถึงอาตมาเลยรับนำมาให้เลย

รูปร่างเป็นอย่างนี้ หนักมาก มีเนื้อทองคำผสมอยู่ ๒๕ เพอร์เซ็นต์ พออาตมาได้มังกรสองหัวแล้วในไม่ช้า อาตมาก็มีนิมิตว่า ข้างของสมเด็จพระนเรศวรเข้ามาในวัด

อาตมาก็ถามว่า “ข้างเข้ามายังไง” ข้างก็ตอบว่า “จะมาอยู่กับหลวงพ่อ” อาตมาก็ว่า “จะมาอยู่ที่วัดนี้อย่างไร เดียวก็กินก๋อไฟหมด กินต้นไม้หมดนะซี”

อยู่ต่อมาได้ ๗ วัน อาตมากำลังฉันอยู่บนศาลา มีชายหนุ่มคนหนึ่ง ทราบตอนหลังว่า เป็นผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยงโรงแรมดุสิตธานี ได้รับอนุมัติจากโรงแรมให้ สร้างข้างดอกไม้ ต้อนรับชาวต่างประเทศในการประชุมธนาคารโลก ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๔

เมื่อการประชุมธนาคารโลกเสร็จสิ้นแล้ว เขาก็ไม่รู้ว่าจะไปตั้งไว้ที่ไหน มีเจ้าของโรงงานแห่งหนึ่งอยากได้ แต่เขาไม่ให้ เขาเคยอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องข้าง ได้พบประวัติของอาตมาว่า หลวงพ่อวัดอัมพวันสิงห์บุรี ไปเรียนคาถาข้างตักน้ำมัน จากหลวงพ่อเดิม วัดหนองโพ นี้ก็ว่าพระองค์นี้น่าจะเข้าทำ จึงขับรถมาเลย ซึ่งเป็นการมาวัดนี้เป็นครั้งแรก มาถึงก็แหวกคนเข้ามากราบถวายข้าง ๓ เชือก เป็นข้างทองเหลืองเนื้อสัมฤทธิ์ เป็นของที่ระลึกแล้วก็เล่าความเป็นไปให้ฟัง และถามอาตมาว่า “หลวงพ่อดีไหมครับ ถ้าผมเอาข้างมาถวาย” อาตมาตื่นตื่นใจเป็นอย่างยิ่ง นั่งนิ่ง ไม่พูด

เขาก็กล่าวอีกว่า “หลวงพ่อดีครับ ผมจะเอาข้างมาที่นี่ ทำด้วยโฝม คนอยากได้เยอะ แต่ผมไม่ให้ ผมไม่รู้จักหลวงพ่อดีหรือกะ ผมเกิดสังหรณ์ใจไปหยิบหนังสือเกี่ยวกับข้างมาเล่มหนึ่ง เปิดอ่านพบประวัติหลวงพ่อดีเลยไปเรียนคาถาข้างตักน้ำมัน จับข้างป่าได้ มีหลวงพ่อดีเดียว ผมจึงมาที่นี่ครับ จะนำข้างมาถวายครับ” อาตมา “ตกลง มาเลย” ไม่ต้องพูดมากหรอก เพราะอาตมาฝันก่อนแล้วว่าเป็นข้างพระนเรศวร

อาตมาตีความได้ ๒ ประเด็น ถ้าตีความ ช้างคู่บ้านคู่เมือง ช้างเผือก คือ ช้างพระนเรศวร ถ้าตีความในศาสนาก็เรียกว่าช้าง “ปัจฉยนาคินทร์” เป็นช้างคู่บ้านคู่เมืองของพระเวสสันดร พออาตมาบอกให้นำมาเลย เขาบอกว่า จะนำมาวันอาทิตย์ อาตมาก็ตกลง แต่แล้วอาตมาก็นั่งสวดมนต์ภาวนา เทพเจ้าของช้างบอกว่า “วันพฤหัสบดี เป็นวันเกี่ยวดองหมองยุ่งกันกับกรมหลวงชุมพร” อาตมาจึงบอกลูกศิษย์ให้ทำบายศรีรับมงคล ช้างต้นมงคลชัยจะเข้าวัดวันพฤหัสบดี ลูกศิษย์ก็บอกว่า ไม่ใช่วันพฤหัสบดี เขาจะมาวันอาทิตย์ อาตมาก็บอกว่า ให้เชื่อหน่อย ทำรับวันพฤหัสบดี เขาก็ทำเรียบร้อย

วันนั้นอาตมาไปงานที่กรุงเทพฯ กลับมาถึงอำเภอบางปะหัน เห็นรถบรรทุกช้าง โขเฟอร์ของอาตมาก็ขับตามช้างมา อาตมาก็ให้ลูกศิษย์นำบายศรีมาให้ตอนบ่ายสี่โมง นำรูปช้างที่ถ่ายมาจากการประชุมธนาคารโลกมาตั้งพร้อมบายศรี จุดธูปเทียนบูชา ช้างมาถึงบายสี่โมงพอดี ผู้จัดการมาถึงตกใจ มากัน ๑๙ คน ช่วยกันยกช้างลง เขาบอกว่า “ผมนัดหลวงพ่อกว่าจะมาวันอาทิตย์ แต่ผมนำมาวันพฤหัสบดี”

อันนี้เป็นเรื่องแปลกอันหนึ่ง แต่ก็ไม่แปลกอะไร คิดหนอ มันบอก เกิดประโยชน์นะ ถ้ามลูกศิษย์ดูได้ พวกที่มาวันนั้นได้ขอถวายสังฆทานให้เทวดาช้างด้วย

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๖ หน้า ๘ - ๑๑

พระญาณแก่กรรม

พระภิกษุวิสุทฺธิคุณ

วิปัสสนากรรมฐานแก่กรรมได้อย่างไร กรรมเก่าต้องใช้หนี้ทั้งนั้น แต่เรื่องใหม่ที่เราคงไม่ได้ทำกันอีก คนที่สร้างกรรมไว้แล้ว เมื่อสำนึกได้รับผิดได้ก็ต้องยอมรับใช้กรรม ไม่มีอะไรที่จะแก้ได้ ต้องใช้ทั้งนั้น ต้องใช้กรรม ไม่ใช่บุญบาปล้างกันได้นะ เราทำบุญไปแล้วล้างบาปที่ทำไว้คงไม่ได้ เป็นกฎตายตัวเลย บุญไปตามบุญ บาปไปตามบาป น้ำกับน้ำมันเข้ากันไม่ได้ ต้องแก้อย่างไร วันนี้อาตมาจะเล่าให้โยมฟังสัก เรื่องหนึ่ง เรื่องของพระญาณ พระญาณมาแก่กรรมที่นี้ โดยที่ไม่รู้จักอาตมาเลยนะ เขาคงมีบุพเพทตฺตบุญญา เมื่อชาติก่อนคงจะมาแก่กรรมกันที่นี้ เพราะวัดนี้เก่าแก่จริง ๆ นะ

เมื่อประมาณ ๑๐ กว่าปีมาแล้ว ยุวพุทธิกสมาคมฯ จัดการฝึกอบรมพัฒนาจิต โดยให้ชวนเชิญ นักศึกษามาเข้าค่ายกันที่วัดอัมพวัน คุณสมพร เทพสิทธา เป็นประธาน อาจารย์วิศาล อดีตผู้อำนวยการ วิทยาลัยครูมหาสารคาม ปลดเกษียณแล้วก็มาช่วยยุวพุทธจัดงานอบรมพัฒนาจิต

ที่วัดอัมพวันนี่ ตอนนั้นยังไม่มีหอประชุมเลย ก็ใช้ผ้าใบซึ่งเอา ศาลาก็ยังไม่เรียบร้อย ห้องน้ำห้องส้วม ก็ยังมีน้อยไม่เหมือนปัจจุบันนี้ ให้นักศึกษาอยู่กลด ยุวพุทธซื้อให้คนละอัน เดี่ยวนี้ยังฝากไว้ที่นี้

นายบัวเหี่ยว เป็นชาวนานวน เดิมทำงานรับจ้างฆ่าวัวฆ่าหมู อยู่ทางสกลนครอะไรนี่แหละจำไม่ค่อยได้ มารับจ้างฆ่าวัวฆ่าควายก่อน เงินเดือนก็ไม่พอ เงินที่จะเลี้ยงยังชีพไม่พอ ก็ไปอยู่กับเจ้าแก่คนจีน รับจ้าง ฆ่าหมูต่อไป ฆ่าวันละ ๔ ตัว ๕ ตัว บอกว่าทางภาคอีสานถ้ามีงานก็ต้องฆ่าวัวก่อน เขาเล่าให้อาตมาฟัง

เริ่มหมดกรรม

วันหนึ่งเขาจะถึงบุญกุศล จะหมดเวรหมดกรรมของเขา เขาก็เดินกลับไปที่พัก ก็ไปเจอพระธุดงค์ องค์หนึ่งปักกลดอยู่ เขาไม่เคยมีศรัทธากับพระแต่ประการใด วันนั้นเห็นพระธุดงค์ก็นึกเลื่อมใสอยากจะไปไหว้ เมื่อไปถึงแล้วก็ไปไหว้กราบพระธุดงค์ ตักน้ำถวายท่าน พระธุดงค์องค์นั้นก็ถามว่า คุณชื่ออะไร มีอาชีพการงานอะไร บัวเหี่ยวก็เล่าถวายทุกประการ พระท่านคงสงสารว่ามีอาชีพฆ่าวัวฆ่าควายฆ่าหมู ท่านก็แสดงธรรมให้ฟัง ชี้ให้เห็นข้อผิดข้อถูก ชี้บุญบาป บัวเหี่ยวก็ซึ้งในธรรมะ พระท่านก็แนะนำบอกว่า ไปหาอาชีพอย่างอื่นเถิด เป็นบาปเป็นกรรมเหลือเกินนะ ถ้าเชื่อก็ควรปฏิบัติตาม บัวเหี่ยวเล่าว่า นึกเลื่อมใส กับพระธุดงค์องค์นี้มาก ไม่เคยไหว้พระ ไม่เคยเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาตั้งแต่เดิมที อาตมาก็ไม่ได้ถามว่า ท่านนับถือศาสนาอะไรมาแต่เดิมที ก็กลับไปบ้านนอนไม่หลับ คิมนั้นฆ่าหมูไม่ลง ต้องแข็งใจฆ่าไป สักคืนหนึ่ง รุ่งเช้าขอลาออกจากเจ้าแก่ ไปบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา

บวชแล้ว ก็ไปศึกษาเรื่องวิปัสสนา เดินธุดงค์ไปตามสภาพ ๑๐ กว่าปี แล้วเจริญอานาปานสติ พุทฺท หายใจเข้า โธ หายใจออก ทำมาโดยมีสมาธิคร่าว ๆ ดิ่งเข้าไปโดยเอกัคคตารมณ์ เวลานั่งแล้วจะเห็นหมู เห็นแต่วัวแต่ควายที่เคยฆ่า มันทำให้สำนึกสมัญญาในจิตใจเศร้าหมองตลอดเวลา ไม่สามารถจะแก้ได้เลย

แล้วท่านก็เดินตรงเข้าไปเรื่อย ภาคอีสานไปกระทั่งเชียงใหม่ ถ้าเชียงดาวท่านก็ไป ก็ไปเจออาจารย์องค์หนึ่ง
องค์นี้ร้อยแปดพันประการ

นิมิตเกิด

ในที่สุดมาปักกลดอยู่ภาคอีสาน จะเป็นสกลนครหรือหนองคาย หรือจังหวัดใดก็ไม่ทราบ ก็เดินตรงค
มาเรื่อย ๆ วันหนึ่งท่านเกิดนั่งสมาธิก็เกิดนิมิตขึ้นมา จิตสบายก็เกิดนิมิตว่า “นี่คุณจะทำกรรมเอาใหม่
ที่คุณทำบาปทำกรรมเอาไว้ คุณยังแก้กรรมไม่ได้เลย” “ทำไมจะแก้กรรมได้” ตามตามนิมิต ๆ ก็เปิดฉาก
ขึ้นมาว่า “วันที่ ๑๖ เขาจะเปิดอบรมนักศึกษาที่วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี”

แล้วฉากที่ ๒ ก็เปิดออกมา “รูปร่างวัดเป็นอย่างนี้ ให้เดินทางมาโดยด่วน แล้วพระคุณเจ้าจะ
แก้กรรมได้” จากการเจริญวิปัสสนากรรมฐานดังที่กล่าวแล้ว แล้วรูปร่างสมการเป็นอย่างนี้ ๆ ๆ ว่าอย่างนี้
มันก็เป็นเรื่องอัศจรรย์ดลบันดาลอีกประการหนึ่ง เลยท่านก็มาหวนระลึกนึกถึง เอ ! วัดอัมพวันอยู่ที่ไหน
สิงห์บุรีไม่เคยผ่าน ก็เดินตรงก็ไม่เคยเดินทางภาคกลางนี้เลย ไปแต่ภาคอีสาน ภาคใต้ และภาคเหนือ
และส่วนใหญ่เราก็คำนวณได้ว่า พระกรรมฐานที่เชี่ยวชาญจริง ๆ มี ๒ ภาค ภาคเหนือและภาคอีสาน
ภาคกลางนี้ภาคหัวหมอ พระหัวหมอไม่ใช่พระวิปัสสนาที่ อาตมานึกเอาเอง

รุ่งเช้าท่านก็ไปบิณฑบาต ฉันเสร็จแล้วก็มุ่งตรงมาวัดอัมพวัน ตามเขาเรื่อยมา จากนครราชสีมา
มาสระบุรี เดินเรื่อยมาไม่ขึ้นรถ มีดที่ไหนก็ปักกลดนอนที่นั่น เข้าต่อมาเรื่อย ๆ ก็นับได้ ๓ วันมาถึงที่
วัดอัมพวันนี่ มาถึงก็มานั่งสมาธิภาวนา เล่าเหตุการณ์ให้ฟังยังไม่ได้เล่าละเอียด บอกเพียงผมมีนิมิตมาถึง
วัดนี้ ว่าจะมีการอบรมนักศึกษาจริงหรือไม่ บอกว่าจริง นี่เตรียมแล้วปักกลดแล้ว รอนักศึกษาวันมะรืนนี้
พระบัวเสียวมาถึงก่อนกำหนดที่นักศึกษาจะเข้าวัดนี้ ๓ วัน ท่านก็ปักกลดตรงที่มีศาลพระภูมิ เดิมที่ตรงนี้
เป็นต้นสัตบรรณสูง ๒๐ วา อีกต้นเป็นต้นพิรุณที่เทวดาเคยมาสอนแม่ชีสวดมนต์ ต้นเล็กนี้อายุตั้งร่วมพันปี
หลวงสมานวงกิจ อดีตอธิบดีกรมป่าไม้ท่านบอก มีต้นสัตบรรณต้นสูงมาก แล้วมีมะม่วงอยู่ ๔ แถว

ในพิธีเปิดการอบรมนักศึกษาได้นิมนต์พระเถรานุเถระผู้ใหญ่มา มีอธิบดีสมพร เทพสิทธิ แล้วยังมี
นายอภัย จันทวิมล สมัยก่อนเป็นอะไรไม่ทราบ ก็เชิญมาในพิธีนี้เหมือนกัน

พระบัวเสียวมาถึงก็เล่าให้อาตมาฟังว่า ท่านนิมิตว่าจะมาแก้กรรมที่นี่ แต่ยังไม่เล่ารายละเอียด
ว่าท่านเคยทำบาปอะไรนะ เพียงแต่ว่าจะมาแก้กรรม จะแก้อย่างไรก็ไม่ทราบ ท่านก็ขอรับกรรมฐาน
อาตมาก็ให้แนวสติปัญญา ๔ บอกว่า พุทโธก็ดี แต่ใช้สติแทรกเข้าไป บอกให้ท่านตั้งสติปัญญา ๔
ท่านก็เข้าใจ ก็เริ่มปฏิบัติเลยที่กุฏิหลังเล็ก แล้วให้ท่านอยู่บนกุฏิ

กรรมแสดง

พอนั่งปฏิบัติได้คืนนั้นผ่าน คืนที่ ๒ มาแล้วเริ่มแสดงอภิหาร สติดีเข้า แล้วกำหนดเวทนาเข้า
ตอนที่ท่านเดินตรงคั้น ท่านเล่าให้อาตมาฟังไม่เคยกำหนดเวทนา ปวดเมื่อยก็ทนเอาเฉย ๆ พุท หายใจเข้า
โธ หายใจออก ท่านว่าอย่างนี้แล้วก็ดังไป แต่ไม่มีสติ ท่านว่าสติไม่มี ใช้สติปัญญา ๔ ชั้น ๕ รูปนามเป็น
อารมณ์เพิ่มขึ้น แต่ก็นั่งตรงกลด เดินจงกรมขวยอย่างหนอ ซ้ายอย่างหนอ ท่านก็ใช้สติกำหนด

คืนที่ ๒ แสดงอภินิหารแล้ว คือ ร้องเป็นหมู่ เป็นวง เป็นควายหมดเลย ร้องมาจนเสากฎิแล้วจนเสาดันส์ตบรรณหัวร้างข้างแตกเลือดไหลออกมา ไหลใหญ่เลย แล้วที่นี้ก็มีคนเป็นหมู่ นอนงอเป็นหมู่ แล้วร้องอืด ๆ ร้องอย่างหมู่เลย แล้วเลือดไหล เห็นกันหลายองค์ พอดีนัักศึกษาเข้ามา แล้วก็มายืนดูเป็นกลุ่มเป็นก้อนหมด พวกอาจารย์สมเดชด้วย ตอนนั้นยังเป็นนัักศึกษา ป.ศ. อยู่ที่ยืนดูก็ท้อใจ บอก โอ พระปฏิบัติเป็นอย่างนี้ละก็ไม่เอาแล้ว เราเสียภาพพจน์เสียแล้ว อาตมาก็ยังไม่ทันรู้ เขาก็เลยตามหมอมามาตรวจ หมอบอกว่าหัวใจก็ตีความตันก็ปกติ ไม่มีโรค หมอบอกว่าไม่เป็นอะไร

นัักศึกษาก็ตกลงกันว่า นั่งวิปัสสนาเป็นอย่างนี้ น่ากลัวบอกไม่เอาแล้วจะกลับกัน พอดีอาจารย์วิศาลก็มาห้ามไว้ว่า ยังกลับไม่ได้ก็ต้องประชุมชี้แจงให้เข้าใจ นี่เป็นการเสียภาพพจน์ไปเหมือนกัน

กำหนดสติแก้

คืนต่อมา นัักศึกษามาเข้าประชุมแล้วรับกรรมฐานก็ไปนั่งปฏิบัติ พระองค์นี้มาแสดงอีก วิ่งมาตรงนี้อีกละที่ต้นสัตบรรณวิ่งชนเลย เอาศีระชนเบ้ง ๆ ๆ ถอยหลังไปถอยหลังมา จีวรสบงขาดหมด แล้วก็ร้องเป็นวงเป็นควายเลือดไหลเป็นกอง ๆ เลย เลือดไหลออกมาเป็นกระโถนเลย คอเป็นแผล เลือดก็ออกมาทางตาบ้าง ทางหูบ้าง เลือดออกทางปากบ้าง อาเจียนออกมาบ้าง แล้วถ่ายอุจจาระเป็นเลือด ตลอด ๓ คืน ๓ วันไม่ได้นอน อาตมาไปก็ไปดูท่านแล้วก็บอกว่า บัวเฮียวตั้งสติกำหนดเวทนา ปวดหนอ ๆ กำหนดไป กำหนดใหญ่เลย พอได้สติ กำหนดไป ๆ วันที่ ๓ ที่ ๔ ก็ลุกนั่งได้ ลุกนั่งได้ก็เจริญสมาธิสติปฏิฐาน ๔ เข้าผลสมาบัติได้ทันที

พอเข้าผลสมาบัติออกมาแล้ว ก็เล่าถวายอาตมาถึง ๓ ชั่วโมง บอกพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับผมจะเล่าเหตุการณ์ของผมถวาย ผมเป็นญวนครับ ไม่ใช่เป็นคนไทย ก็เล่าเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบตามทีอาตมาได้เล่าผ่านไปแล้ว เล่าว่าได้ไปฆ่าวัวฆ่าควาย นี่เป็นกรรมต้องใช้ พอได้สติขึ้นมาะ กำหนดเวทนา เพราะฉะนั้น โยมอย่าได้ทิ้งเวทนานะ บางคนไปฆ่าผักฆ่าปลาฆ่า ปวดแข่งปวดขา

มีนัักศึกษาเคยมาที่นี้ เวลาปฏิบัติบอกปวดจะตายแล้วเจ้าข้า บ้านอยู่รู้สึกจะเป็นอุดรธานี เขามาเรียนวิทยาลัยครูที่อยุธยา เดี่ยวนี้สำเร็จไปแล้ว เลยบอกให้กำหนดเวทนา กำหนดหนักเข้า ๆ เคยไปหักขาเขียดขาบกตอนเป็น ๆ เอามาทำอย่างนั้น ๆ เขาเล่าละเอียด พอรู้เรื่องว่าตัวทำกรรมมาแล้ว จึงกำหนดแผ่เมตตา ก็หายทันทีและจะไม่ปวดแข่งปวดขาอีก

แล้วก็ย้อนมาเล่าถึงพระบัวเฮียว พอท่านได้สติดีบอกว่าจะผมเองนี่ปฏิบัติมา ๑๐ ปี แก่กรรมมิได้เลยก็นั่งนิ่งไปเฉย ๆ และไม่รู้เวทนาในเวทนา ท่านก็บอกว่าผมทราบแล้วครับว่าเวทนาในเวทนา เราไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเราจะต้องทรมาณอย่างนี้แหละหนอ พอได้สมาธิผลสมาบัติ แผลไม่มีที่คอนี้ แล้วเลือดหายไปและศีระที่เป็นแผลก็หายไปทันที มันเป็นเรื่องแปลกอยู่เหมือนกัน เลยในที่สุดก็เข้าผลสมาบัติได้

วันสุดท้ายพวกนัักศึกษาเห็นว่า อ้อ! แก่กรรมได้ เลยท่านสามารถจะบรรยายได้อย่างสวยงามตั้งแต่ต้นจนจบสาน ทำให้นักศึกษาต้องตื่นตื่นในเรื่องการปฏิบัติธรรมนี้อย่างพระบัวเฮียวก็มาทำเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาได้ทราบว่า วิปัสสนาแก่กรรมได้ โดยวิธีรับใช้กรรม โดยที่เอาหัวไปชนโนนชนนี้

อันนี้ขอเจริญพรว่า เวทนาสำคัญมากนะ จับให้ได้กำหนดให้ได้ บางครั้งมันเป็นกรรมวิธีในตัวเองที่เราไปทำเขาไว้ กำหนดไว้ให้หายโดยสติสัมปชัญญะ โดยสติปัญญา ๔ และการกำหนดอย่างนี้ พระบัวเหี่ยวลากลับไปถึงบ้านรื้อที่ ขวนญาติโยมไปสร้างวัด ญาติโยมมุ่งชาวปฏิบัติวิปัสสนาเจริญสติปัญญา ๔ ท่านก็เลยเลิกใช้พุทโธ ใช้เวทนากำหนดเป็นการใหญ่ เป็นการแก้กรรมของเวทนาทุกเวทนาที่เราทำไว้ที่ทรมาณเหลือเกินคือเวทนา จึงจะรู้กฎแห่งกรรม จากคำว่าเวทนาตัวนี้ ถ้าคนไหนไม่ทนต่อเวทนาที่กำหนดไม่ได้ จะมีกฎแห่งกรรมที่เราทำเขาไว้ อย่าไปหนีเวทนา หนีไม่ได้

ในเมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว พระบัวเหี่ยวก็พาญาติโยมมา ๒ - ๓ คันรถบัส อาตมาก็รับเลี้ยง พักที่วัดนี้ ๑ คืน ก็พาโยมมาดูว่าแก้กรรมได้ที่ไหน ก็มาที่ต้นสัตบรรณให้ญาติโยมดู มาชี้ที่พระบัวเหี่ยวมาปักกลดตรงนั้นแล้วก็กลับไป หายเจ็บไปอยู่สัก ๑ ปี ญาติโยมชุดนั้นมาที่นี้ บอกอยากจะกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า พระบัวเหี่ยวของฉันนั้น ท่านสร้างวัดเสร็จแล้ว สอนเรียบบรรยากาศมีตัวแทนแล้ว ท่านหายไปเลย โดยจุดคี่ไปก็ไม่ทราบจนบัดนี้ อาตมาก็พยายามสืบทราบหาไป ก็รู้ว่าท่านอยู่ที่ไหน ก็อยู่จำวัดแล้ว พระบัวเหี่ยวที่เป็นญวนเดี๋ยวนี้ไปอยู่ภาคเหนือ อาตมาก็ยังไม่ได้ไปพบท่าน แต่รู้ในญาณว่าท่านไปอยู่ภาคเหนือ แต่ไปเปลี่ยนชื่อไม่ชื่อบัวเหี่ยว แต่ชื่อจริงของพระญวนนั้นชื่อบัวเหี่ยวชัด

อย่าลืม อย่าทิ้งเวทนา โยมต้องสู้ ถึงจะรู้กัน อย่างทหารมาอบรมที่นี้ ไว้หนวดหนอยเป็นสิบเอกนั่งไปนั่งมาบอกกำหนดเวทนา จะลุกไปลุกมาทำไม พอบังคับเข้า นั่งเวทนาได้ก็กำหนดได้ แสดงออกแล้วพรั่า ๆ ๆ เดินรอบวัดเลย เสียอกเสียใจ อาตมากำลังบรรยายไปเรื่อย หลวงพ่ออธิบายที่ ๆ จับได้เลยไปฆ่าเขาหลายศพ มันมาปรากฏในเวทนาทันที เวทนาที่สำคัญนะ จะบอกวิธีปฏิบัติให้แล้วหนักเข้าหนักได้ว่าเมมาเข้าไป พอกก็มาห้าม ทะเลาะกับเมีย เตะตกท่อลงใต้ถุนไป เล่าให้อาตมาฟัง อาตมาบอกไม่ว่าง เดี่ยว ๆ ไปนอนก่อน รู้จากเวทนา ตัวกรรมที่รู้จากเวทนาคือ ตัวทุกข์ ถึงรู้ว่าตัวเองทำอะไรไว้ บอกเคยรู้ใหม่ เคยจำได้ใหม่ เคยนึกได้ใหม่ไปฆ่าเขานี้ ตอนหนุ่ม ๆ นะ รุ่นเป็นจำนะ ตอนนี้อายุมากแล้ว บอกผมลืมไปแล้ว หลวงพ่อ แล้วตกท่อตกใต้ถุนไป นี่ก็ลืมไปแล้วนะ ผมเมมาผมไม่รู้ จำไม่ได้ แต่มาได้เวทนาที่นี้ กำหนดเวทนาได้ปีบก็ยังมีเหตุการณ์ขึ้นได้โดยอัตโนมัติของตนเองว่า เคยไปฆ่าเขามา อย่างนี้อาตมาติดต่อดำเนินไปว่าเรียบร้อยแล้ว เดี่ยวนี้ตีปกติ ไม่เป็นไรเลยนะ

อีกคนหนึ่งผ่าไปอยู่ในกอไผ่ เห็นไหมพอรู้ตัวทุกข์ขึ้นมา เห็นกรรมของตัวที่ทำมา ดันออกเดินไปเลยเดินไปอยู่ในกอไผ่นะ อนุศาสนาจารย์ก็กลัวมอกกลัวใจ หลวงพ่อเขาไม่ตักน้ำตายไปแล้วหรือนี่ คนนี้นะ อาตมาบอกว่า เคย ๆ กินข้าวชะก่อน เดี่ยวไปตาม จะเจออยู่ในกอไผ่ ต้องผ่าจากกอไผ่ออกมา เห็นไหมผ่าไปอยู่ในกอไผ่ที่อยู่เหนือสุดเขตบ้านที่พระไปบิณฑบาต เดินไปกลางคืนนะ เวลาเข้าไม่รู้เข้าไปอย่างไร ออกลำบาก ผ่าเข้าไปในกอไผ่ นี่เวรกรรมต้องไปชำระ เคยเอาเขาเข้าไปในกอไผ่ มันก็ต้องไปชำระ

นี่คนลืมนึกกฎแห่งกรรมไม่ได้ เข้าไปประสบทุกข์มีเวทนาวิปัสสนาสติปัญญา รู้กรรมตอนเวทนา นั่งสบายไม่รู้หรือจะทำกรรมอะไรไว้ ขอฝากเทคนิควิธีปฏิบัติไว้ด้วย ถ้าทนต่อเวทนาไม่ได้เลย เลิก ๆ โยมจะรู้กรรมแล้วใช้กรรมไม่ได้ ต้องตอบปฏิเสธกันเรื่อยไป นายจำคนนี้บอกหลวงพ่อ ผมรู้แล้วผมเสียใจมาก แล้วก็เอาหัวไปชนกับลูกกรงนี่บ้าง เสียใจมาก ๆ ตี ๔ ฟังประตูไปเลย คอกกรรมฐานฟังเลย นี่เป็นภาพกฎแห่งกรรม ต้องระวัง เพราะฉะนั้นการปฏิบัตินี้ บางอย่างมันท้อมันถอย อย่างมันเสียหนี

เพราะฉะนั้น พวกญาติโยมในระดับวิทยาการที่จะไปสอนเขา ต้องควบคุมดูแลไว้ก่อนนะ ถ้าคนไหน มีกรรมมากต้องควบคุมให้มาก เต็มมันแสดงฤทธิ์อย่างนี้ ถ้าคนไม่เคยสร้างกรรมมาไม่เป็นไร ๆ เลยนะ ถ้าคนไหนสร้างกรรมไว้ในอดีตชาติหรือในปัจจุบันนี้ต้องควบคุมให้ดี หนีได้ง่าย ฟุ้งซ่านได้ง่าย บ้าบอคอกแตก ไปก่อน บ้างก็ไปชนโนนชนนี้ โดดโนนโดดนี่ อะไรไปอย่างนี้นะ นี่กรรมชัดต้องใช้เขาก่อน เพราะฉะนั้น ญาติโยมก็ดีในฐานะเป็นวิทยาการ ต้องควบคุมไว้เลยนะ ถ้าเห็นว่าคนนี้มีกรรมอะไรมา ควบคุมดูแลไว้ก่อนนะ นี่มีวิธีแก้หลายอย่าง

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๓ หน้า ๑๓๐ – ๑๓๙

บันทึกท้ายเรื่อง

เรื่องพระญาณแก่กรรม นำมาจากหนังสือ กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๓ หน้า ๑๓๐ – ๑๓๙ พิมพ์ครั้งแรก ปี ๒๕๓๒ เพื่อให้หลวงพ่อมอบเป็นธรรมทานแก่คณะศิษยานุศิษย์ ที่มาราบแสดงมุทิตา สักการะ เนื่องในงานบำเพ็ญกุศล วันคล้ายวันเกิด ๖๑ ปี ของพระคุณท่าน คือ วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๒ หลังจากวันที่ ๑๕ สิงหาคมแล้ว ผู้ที่ไม่ได้มารับหนังสือ สามารถซื้อได้จากร้านขายหนังสือของทางวัด ซึ่งมี ๓ ร้านด้วยกัน

พระญาณที่หลวงพ่อกำลังถึง คือ พระบัวเหี่ยว รูปเดียวกับที่ข้าพเจ้านำเรื่องราวของท่านมาเขียน ในธรรมนิยายเรื่อง สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ที่ท่านผู้อ่านติดตามอ่านอย่างต่อเนื่อง และข้าพเจ้าก็ ถูกถามเสมอว่า พระบัวเหี่ยว มีตัวตนจริง หรือว่าข้าพเจ้าแต่งขึ้นมา ข้าพเจ้าก็ตอบว่า จริง ค่ะ หลวงพ่อบำเพ็ญให้ฟังตั้งแต่ข้าพเจ้ามาเข้ากรรมฐานครั้งแรก (๑๙ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๖ ซึ่งเวลานั้น น้องป๋อง ลูกชายของข้าพเจ้าอายุ ๔ เดือนเศษ) นำแปลกที่มีผู้มาเข้ากรรมฐานครั้งนั้นเพียง ๑๙ คน ทั้งที่ผู้จัดเชิญชวนไป ๒๐๐ คน

หลวงพ่อบำเพ็ญเรื่องต่าง ๆ หลายต่อหลายเรื่องให้เราฟัง ข้าพเจ้าชอบทุกเรื่องที่พระคุณท่านเล่า เพราะมีความรู้สึกเหมือนว่า ข้าพเจ้าเป็นบุคคลหนึ่งในเรื่อง ในเวลาต่อมาพระคุณท่านก็บอกข้าพเจ้าว่า ให้นำไปเขียนเป็นนิยายชีวิต ไม่ต้องใช้ชื่อจริง ดังนั้น ท่านพระครูจรัญ จึงกลายเป็น ท่านพระครูเจริญ แต่ชื่อ บัวเหี่ยว นั้น ข้าพเจ้าเห็นแปลกดี คงไม่ซ้ำกับใคร อีกอย่างหนึ่งท่านบวชแล้ว และช่วงหลัง ๆ หลวงพ่อบอกว่า ท่านเปลี่ยนชื่อเปลี่ยนเสียงเสียใหม่ เพราะไม่อยากให้ผู้ใดรู้ว่าท่านเคยทำงานในโรงฆ่าสัตว์ ข้าพเจ้าจึงใช้ชื่อพระบัวเหี่ยว ได้อย่างสบายอกสบายใจ

ตามที่หลวงพ่อบำเพ็ญในเรื่องราว “นายบัวเหี่ยว เป็นชาวญวน ... อยู่ทางสกลนครอะไรนี่แหละ จำไม่ค่อยได้” กับ “ในที่สุดมาปักกลดอยู่อีสาน จะเป็นสกลนครหรือหนองคาย หรือจังหวัดใดก็ไม่ทราบ ...” ข้าพเจ้าก็ขอยืนยันว่าพระคุณท่าน จำไม่ค่อยได้ และ ไม่ทราบ จริงดังที่พระคุณท่านกล่าวไว้ นั้น เพราะตามที่พระคุณท่านเล่าให้ข้าพเจ้าฟัง (ซึ่งมีผู้อื่นนั่งฟังด้วยทุกครั้ง) พระคุณท่านพูดเหมือนกัน ทุกครั้งว่า นายบัวเหี่ยว เป็นคนทำงานอยู่โรงฆ่าสัตว์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่เคยได้ยินพระคุณท่านพูดว่า จังหวัดสกลนคร หรือ หนองคาย เลย ข้าพเจ้ามีพยานบุคคลยืนยันดังนี้

เดือนกุมภาพันธ์ ปี ๒๕๔๙ ข้าพเจ้าไปจังหวัดขอนแก่นกับคุณยุพา งามสมจิตร ไปกันทั้งหมด ๕ คน คือนอกจากคุณยุพา ก็มี คุณสุพจน์ งามสมจิตร คุณตี๋นา และ คุณแดงชาย เป็นสารณี คุณยุพาต้องการ ไปพบ อาจารย์เพียงใจ แต่งสุวรรณ อดีตผู้เขียนคอลัมน์กุลสตรีข้างครัวในนิตยสารกุลสตรี ขณะนั้น อาจารย์เพียงใจอายุ ๗๐ ปี แต่ถ้าให้ข้าพเจ้าทาย คงจะทายว่าท่านอายุ ๕๐ ปี เพราะท่านดูสาวมาก แล้วก็รูปร่างงาม สูงโปร่ง ไม่อ้วน ไม่ผอม

พอท่านรู้ว่า ข้าพเจ้าคือเจ้าของธรรมเนียมเรื่อง สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ท่านดีใจมาก และบอกข้าพเจ้าว่า วันพรุ่งนี้ท่านจะขับรถพาข้าพเจ้าไปจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อดูโรงฆ่าสัตว์ ที่พระบัวเหี่ยว เคยอยู่ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีใครอยู่แล้ว เพราะตั้งแต่นายบัวเหี่ยวบวช และธุดงค์ไปตามที่ฝัน (คือวัดอัมพวัน) ท่านก็หายไปนานหลายปี ตอนหลังกลับมาสร้างวัดให้แม่ท่าน จากนั้นก็ธุดงค์ไปอยู่ทางเหนือและไม่มีใคร พบท่านอีกเลย

สิ่งที่อาจารย์เพียงใจเล่าตรงกับที่หลวงพ่อกเล่า คือพระบัวเหี่ยวท่านบวชก่อน แล้วจึงธุดงค์ไปตาม ความฝัน ใช้เวลาเดินทางสามวันสามคืน ตามที่หลวงพ่อบอก แต่ในเรื่องสัตว์โลกๆ ซึ่งหลวงพ่อบอกว่า ให้เขียนเป็นนิยาย ข้าพเจ้าจึงให้พระบัวเหี่ยวยังไม่ได้บวช ต้องการให้มาบวชที่วัดอัมพวัน และให้เดินทาง ถึง ๑๕ วัน จะได้ให้พระเอกขมนกขมไม้มาตามทางที่ฝัน ข้าพเจ้ากราบขอพระคุณอาจารย์เพียงใจที่ ท่านเมตตาปรารณาดี จะพาข้าพเจ้าไปดูหลักฐาน แต่ถ้าไปข้าพเจ้าต้องขาดงาน ๑ วัน ซึ่งข้าราชการที่ดี ไม่พึงทำ จึงปฏิเสธ เหตุผลอีกประการหนึ่ง ถึงแม้ไปข้าพเจ้าก็จะได้ไม่ได้พบพระบัวเหี่ยว จึงไม่ได้ไป

พระบัวเหี่ยวมาอยู่วัดอัมพวันนานถึง ๙ ปี คือตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ - ๒๕๒๕ ปี ๒๕๑๖ ข้าพเจ้าเป็น อาจารย์สอนที่โรงเรียนเทพศรีวิทยาลัย เป็นโรงเรียนราษฎร์ เครือเดียวกับโรงเรียนอานวยศิลป์ ทั้งนี้ทั้งนั้น เพราะสอบบรรจุเป็นอาจารย์สังกัดกรมการฝึกหัดครูได้ที่สามร้อยกว่า เขาเรียกบรรจุสองร้อยกว่า ปี ๒๕๑๗ ข้าพเจ้าสอบอีก เขาเรียกบรรจุร้อยกว่า ข้าพเจ้าสอบได้ที่สองร้อยกว่า จึงไปสมัครเป็นอาจารย์อัตราจ้าง สอนวิชาภาษาอังกฤษ ที่ วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ซึ่งอยู่ติดกับจังหวัดสิงห์บุรี ข้าพเจ้าไม่มีบุญ ไม่รู้จักวัดอัมพวัน ไม่เคยได้ยินชื่อด้วยซ้ำ จึงไม่มีโอกาสได้พบพระอาจารย์บัวเหี่ยว

ปี ๒๕๑๘ ข้าพเจ้าไม่ย่อท้อขอสอบแก้ตัวอีก หากไม่ได้ปีต่อไปก็จะสอบอีก ปรากฏว่า การสอบ เป็นปีที่สาม ข้าพเจ้าขยับขึ้นมาได้ที่ ๕ แต่เขาบรรจุคนเดียว ข้าพเจ้าก็ไม่เสียใจ คิดว่าถึงอย่างไรวิทยาครู เทพสตรีก็จ้างต่อ แต่พอถึงเดือนพฤษภาคม เขาเรียกถึงลำดับที่ ๕๐ ข้าพเจ้าจึงได้บรรจุหลังจากสอบแข่งขัน เพียงสามครั้งเท่านั้น ความจริงข้าพเจ้าสอบบรรจุกรมสามัญได้ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๖ แต่ความที่อยากเป็น อาจารย์สอนครู จึงยอมสละสิทธิในที่สุดก็ได้บรรจุเป็นอาจารย์สอนครูดังที่ใฝ่ฝัน

สรุปว่า พอข้าพเจ้ารู้จักวัดอัมพวัน พระบัวเหี่ยวก็ไปอยู่ทางเหนือแล้ว เรียกว่า ดวงไม่สมพงศ์กัน ส่วนตัวละครอื่น ๆ ข้าพเจ้าพยายามตามหาจนพบ (หากยังมีชีวิตอยู่) เช่น คุณนายเฉลารัตน์ คุณลุงเส็ง คุณป้าผ่องศรี ใจบุญ และ อีกหลายท่านที่ข้าพเจ้าจำไม่ได้แล้ว ล่าสุดคือ คุณแม่ขุมศรี (ในเรื่อง ความหลัง ในสังสาร ข้าพเจ้าเปลี่ยนเล็กน้อยเป็น แม่เชิญศรี และอายุอ่อนกว่าหลวงพ่อก ๑๐ ปี แต่คุณแม่บอกว่า ท่านอ่อนกว่า ๘ ปี) โดยพระอาจารย์มหาสมเกียรติ พาไปเมื่อวันศุกร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๘ มีผู้ร่วม เดินทางไปด้วยทั้งหมด (นับข้าพเจ้าและ พระอาจารย์สมเกียรติ ด้วย) ๗ ชีวิต ร.ต.ชรินทร์ ไวทยกุล

เมตตาขั้บรรณให้ ก็ได้รับได้เห็นหลักฐานตามที่หลวงพ่อกำลังให้ฟัง แต่คุณแม่ชุมศรีซึกจะลืมหอง ซึ่งเป็นเรื่อง
ธรรมดาของคนอายุใกล้จะเต็ม ๘๐ ท่านเล่าอะไร ๆ ให้ฟังหลายอย่างหลายประการ

ข้าพเจ้าก็ซึกจะลืมหองเช่นเดียวกับท่าน แม้อายุจะน้อยกว่าท่านตั้ง ๑๕ ปี ก็ตาม ขอจบเรื่องของ
พระบัวเหี่ยว เพียงเท่านี้ ความจริงยังมีอีกมาก แต่ข้าพเจ้าขอสงวนไว้เล่าใน สุดจะได้ตั้งใจหวัง น่าจะดีกว่า

สุทิสสา อ่อนค้อม ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

อุบาสิกาสู่ม ทองยี่ง คิษย์เอกของหลวงพ่อ

พระราชสุทธินิพนธ์มงคล

ท่านสาธุชนทั้งหลาย โยมสู่ม ทองยี่ง นั้น มิใช่บำเพ็ญกุศลในชาตินี้เท่านั้น ได้บำเพ็ญมาแล้วหลายชาติหลายกัปหลายกัลป์ โยมเริ่มต้นเข้ามาปฏิบัติธรรม ในปลาย พ.ศ. ๒๔๕๔ ขณะที่มีอายุเพียง ๓๘ ปีเท่านั้น เมื่อถึงแก่กรรมในเวลาอันสมควรนี้ รวมอายุได้ ๘๔ ปี ๖ เดือน หลังจากบำเพ็ญกุศล ฌาปนกิจศพเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทำให้ความหวังใจเกิดขึ้นแก่พวกเราที่ได้เคยอยู่ร่วมกันมาเป็นเวลานาน

แต่ก่อนนี้ผู้ที่สนใจปฏิบัติธรรมตั้งแต่อายุ ๓๘ ปีนั้น หายาก โยมสู่มสนใจทำอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ ทุกวันพระไม่เคยขาด พาหนะที่มาก็คือพายเรือมากับแม่ช้อย แม่จั้น ต่อมาก็มีแม่แต่มพ่วงมาด้วย บัดนี้คนเหล่านี้ก็ได้ร่วงโรยจากโลกไปสู่สัมปรายภพหมดแล้ว

โยมสู่ม ทองยี่ง เมื่ออยู่ในวัย ๓๘ ปีนั้น มีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่นา ทำไร่ทำนา ต้องไปทำถึงคลองแม่บางขามหลายแห่ง ไกลแสนไกล ก็เดินทางไปอย่างอดทน เป็นหัวหน้าครอบครัว โยมเองเป็นสามีแต่ก็ชอบอยู่หลัง โยมสู่มเป็นคนที่ไม่พูด แต่เป็นคนทำ ต้องออกเก็บผลหมากรากไม้ตั้งแต่ตีสี่ ไปขายที่ตลาดสิงห์บุรี พ่อคือพ่อทรัพย์ แม่คือแม่ช้อย บรรจบราชภรณ์ พ่อทรัพย์เป็นทายกวัดศรีสาคร ไม่ค่อยอยู่บ้าน กินข้าวแล้วก็ต้องไปวัด สร้างโบสถ์ สร้างศาลา สร้างวัดสร้างวาจนาชีวิตหาไม่ นั้นสร้างวัตถุ ส่วนแม่ช้อยชอบสร้างธรรมะ ปฏิบัติธรรมะกับลูกสาว คือโยมสู่ม ทองยี่ง เวลามาวัดก็พายเรือมาจากที่บ้านเตาปูน เหนือวัดศรีสาครใต้ ปากคลองบางพุทรา อาตมาอยู่วัดพรหมบุรีตั้งแต่สมัยสร้างโบสถ์ จนกระทั่งโบสถ์เก่าไปหมดแล้ว โยมสู่ม แม่ช้อยมาสอบอารมณ์ เวลามากก็ลัดทุ่งมาบ้าง มีถ่อมาอันหนึ่ง โยมสู่มก็ถ่อ แม่ช้อยก็พาย ขากลับถ่อออกทางทุ่ง ก็ลัดทุ่งไป ๗ - ๘ กิโลเมตร กว่าถึงบ้านก็มีดทุกวัน

บุตรคนหนึ่งของโยมสู่มคือ นายเมือง ทองยี่ง เคยเป็น ผอ.โรงเรียนประจำจังหวัด เป็นศึกษาธิการจังหวัด ตอนนี้อยู่เกษียณแล้ว ลูกของโยมสู่ม บัดนี้มีหลักฐานมีงานมีการที่ดีทำกันหมดแล้ว

โยมสู่ม ทองยี่ง นั่งกรรมฐานตลอดแจ้ง ใครว่านั่งแล้วเพื่อย ไม่จริง โยมสู่มทำกรรมฐานเสร็จก็มาทำกับข้าวเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานอีก แล้วก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ เสร็จแล้วเดินจงกรม แล้วเข้าไปนั่งในมุ้ง เพราะยุ้งมันขุม นั่งตลอดยันตีสี่เลยนะ พอตีสี่ออกจากกรรมฐาน ก็อาบน้ำ ลูบเนื้อลูบตัว หุงข้าวต้มแกง แล้วไปไถนา ไปเกี่ยวข้าว กลับมาก็มีดค้ำ พ่อสงก็ไล่วัวไล่ควายเข้าบ้าน อาบน้ำแล้วนอนคนละที่ สามีภรรยาคู่นี้เขาไม่ได้นอนด้วยกัน นอนคนละมุ้ง นี้อาตมาต้องขออนุญาตกล่าวเรื่องในครอบครัวนะ แล้วโยมสู่มก็นั่งกรรมฐาน ไม่ต้องนอนกับใคร ตลอดตีสี่ เข้าผลสมาบัติได้เลยนะ พอออกจากกรรมฐานก็หุงข้าวใส่บาตร วนเวียนเป็นกิจวัตรประจำวันอยู่เช่นนี้

ท่านสาธุชนทั้งหลายที่เคยอยู่ร่วมกันสมัครสมานสามัคคีสร้างความดีร่วมกันมาเป็นเวลานาน โยมสู่มได้มาจากไปโดยกะทันหัน แต่เราก็ไม่ได้เศร้าโศกเสียใจแต่ประการใด เพราะไปตามกาลเวลาตามบัญญัติของชีวิตนั่นเอง ไม่มีใครช่วยใครได้ แต่โยมสู่มรู้ตัวว่าจะต้องจากโลกไปในเวลาไม่เกิน ๓ ชั่วโมง

ในวันนั้น อาตมาจึงได้เทศนาชี้แจงเรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ในปฐมวัย มัชฌิมวัย ปัจฉิมวัย บัญญัติชีวิต เป็นอย่างไร

โยมสุ่ม ทองยี่ง รำลึกเหตุการณ์ในอดีต ได้หลายเรื่อง อาตมาทราบเพราะเป็นคนสอบ อารมณ์มา อดีตกาลที่ผ่านมาโยมสุ่มได้บำเพ็ญ กุศลมาแล้ว เหมือนอย่างลูกของท่าน จะเป็น ลูกชายหรือลูกสาวก็ตามที่เรียนหนังสือเก่ง ก็ปรากฏชัดในชีวิตของเขาว่าในอดีตชาติเคย เรียนมาแล้ว มันจึงได้เรียนได้ผ่านได้ไวมาก ท่านทั้งหลายที่มีนิสัยมาแต่ชาติปางก่อน เคยบำเพ็ญ ทาน ศีล และภาวนามาแล้ว ก็จะเข้าสู่ภาวะ ได้ไวมาก ถ้าไม่เคยมาก่อนต้องมาสร้างฐานะ กันใหม่ มาปลูกนิสัยกันใหม่ ก็แสนจะยากลำบาก เพราะฉะนั้นคนเราที่จะมาปฏิบัติธรรมนี้แสน จะยาก เอรอดไปลากเอาข้างไปจุดก็ไม่สำเร็จ เพราะเมื่อชาติก่อนนี้ เขามีได้มีนิสัยแบบนี้ เขามีนิสัยห่างเหินจากความดี จึงไม่ได้สนใจ มาสร้างสติในชาตินี้

อุบาสิกาสุ่ม ทองยี่ง (แม่ใหญ่) ลูกศิษย์เอกหลวงปู่

โยมสุ่ม ทองยี่ง รำลึกเหตุการณ์ได้อย่างดี สามารถเจริญกุศลภาวนาจากวันพระ กลับไปบ้าน นั่งตลอดถึงตี ๔ ทุกคืนไม่เว้น อันนี้เป็นความจริงที่ซอฮันยัน ตี ๔ แล้วออกจากกรรมฐานผลสมาบัติ ก็หุงข้าวหุงปลาให้แม่ช้อยใส่บาตร พ่อทรัพย์ใส่บาตร แล้วก็ออกมาไปถึงคลองเฒ่า บางขาม มหาศร คือบ้านหมี ทำนาไถลมาก แล้วก็ค่อยเลื่อนมาอยู่หลังบ้านทำน้อยลงไป ทำสวน ทำมะพร้าว มะม่วง ขนุน มากมายกำยกอง แต่จะทำอะไรก็เป็นหัวหน้าไปหมด เป็นหัวหน้าครอบครัว โยมองเป็นสามีก็เดินหลัง ไม่ค่อยพูด ไม่พูดเลย โยมสุ่มว่าอย่างไรก็ตามกัน เราจะเห็นว่า ถ้าคนใดมีวิสัยจะบวชเป็นพระภิกษุ จะเป็นอุบาสก อุบาสิกา มักจะมีความเป็นผู้นำ อยากจะทำ อยากจะช่วย อยากจะหนุน อยากจะลอง ประคับประคองจิตใจของตนและบุคคลอื่น ด้วยมีอัธยาศัย มีมนุษยสัมพันธ์อย่างดี คนที่ไร้นิสัยไม่มีติดมา แต่ชาติก่อนแล้ว มาในชาตินี้จะสร้างนิสัยให้ดีเหมือนคนอื่นต้องการความดีก็แสนจะยากมาก ไม่มีโอกาสจะดีได้

นิสัย แปลว่า แบบอย่าง บางคนมีนิสัยที่ดีติดพ่อติดแม่มา ทำอะไรก็เรียบร้อย เหมือนน้ำย่อย (กระ) บอกตาล คนเราชาตินิสัยปัจจัย จะเจริญชวนอย่างไรก็ตามโอกาสเสียแล้ว ไม่มีโอกาสแน่นอน ไม่ใช่ผู้ที่จะมาปฏิบัติธรรมนี้จะมาได้ง่าย หรือนึก ๆ ว่าจะมา ก็มาตามเขา ก็คงไม่ใช่ ถ้าท่านชาตินิสัย จากชาติก่อน ท่านไม่ได้มีศรัทธามา ไม่มีมีความเชื่อชาติความเลื่อมใสในจิตใจแล้ว ท่านจะหาโอกาสได้ยาก เพราะผัดวันประกันพรุ่งกระทั่งตาย จะชวนมาอย่างไรก็ตามไม่มีทาง อาตมาจึงไม่เชิญชวนบางคนเลย จะไม่ขอชวน เพราะดูหน้ารู้ชาติก่อนไม่มีนิสัยมา ชวนอย่างไรก็ตามเสียเวลาเปล่า เสียเวลาจากที่กล่าวสัจย์ไปแล้ว

เขาก็จะผัดวันประกันพรุ่ง โดยเสียแค้นไม่ได้ โดยที่นับถือหลวงพ่อดอัมพวัน ก็ว่าโอกาสหน้า ฉันจะมา จนบัดนี้ตายไปแล้ว โอกาสหน้าก็ยังไม่มา แต่มาเลยทีเดียวก็โดยเอาแตรแห่มา มาที่ไหน มาที่เมรุ

โยมสุมปฏิบัติกรรมฐานจนได้ผลสมบัติ การนั่งผลสมาบัติได้นั้นคล้ายว่า ๓ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมง แต่ผ่านไปแล้ว ๒๐ ชั่วโมง หรือ ๑๐ ชั่วโมงนี้เหมือนนั่งชั่วโมงเดียว หมอชลอ ๘๔ ชั่วโมง สามารถ รำลึกชาติ ชาติก่อนที่เป็นลูกมอญอยู่ราชบุรีชายโอง่ ไปฆ่าเขาตายที่น้ำตกเขาเอราวัณ ต.ท่าพุทรา อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี ตัวเองก็ต้องไปตายตรงนั้นเช่นเดียวกัน ที่ไปฆ่าเขาฆ่าเช่นนั้น

เมื่อโยมสุมเข้าผลสมาบัติได้ ๒๔ ชั่วโมง ก็ระลึกเหตุการณ์ในชีวิตเมื่อครั้งอดีตชาติได้ ตั้งแต่อดีตชาติ แล้วก็สมาธิวิเศษเป็นอะไรมา คนโน้นเป็นอย่างโน้น คนนี้เป็นอย่างนี้ ต้องมารับกรรมตรงไหน ถูกต้องตามตำราทุกประการ

ผลแห่งการนั่งสมาธินี้ ออกแล้วมันมีกำลังเข้มแข็ง เรานอนไม่ได้เต็มตื่นเต็มตา ตื่นขึ้นมาก็เปลี่ย ละเหี่ยวใจ แต่สมาธินี้ไม่มีการง่วงนอน และมีกำลังไปเกี่ยวข้าว มีกำลังไปไถนาได้

ปี ๒๕๒๖ ถึงวาระของโยมสุมจะต้องจากโลกมนุษย์ไป แต่โยมสุมก็ไม่ย่อท้อในความตาย เพราะรู้ตาย เรียบตายมาแล้ว เตรียมตัวก่อนตายมานานแล้ว มาขอกราบนมัสการลาในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปสู่สัมปรายภพ ถ้าสามารถจะไปสู่มรรคผลนิพพานได้ก็จะไป เริ่มต้นเป็นพระโสดาบันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาตามลำดับ โยมสุมเป็นคนไม่พูดไม่จา ไม่สนใจเรื่องบ่าบอคอกแตกของใครใด ๆ ทั้งสิ้น อาตมาจึงได้คิดว่าก็ควรจะอยู่กับ เราได้ หลังจากอาตมาก็มีรณภาพ วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ ห่างจากโยมสุม ๕ - ๖ ปี โคนรณชน คอหักตาย โยมสุมก็รู้เหมือนกัน อาตมาก็ขอลาญาติโยมไปสู่ภพใหม่ต่อไป

๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ เวลา ๑๒.๔๕ น. จึงได้ชวนแม่เตี้ยงและพวกผู้หญิงมานั่งกรรมฐาน อาตมา จะจากไปแล้ว พอใกล้วันที่ ๑๔ ก็ไล่พวกโยมผู้หญิงออกไป เรียกโยมผู้ชายเข้ามา เช่น โยมพันโท วิง รอดเฉย โยมธวัช ที่เราเรียกว่า ลูกบุญ ต้องการเอาโยมผู้ชายหามศพอาตมาเข้าวัด โยมผู้หญิงจะได้ไปเตรียมทำกับข้าว มาเลี้ยงในงานศพของอาตมา เตรียมแผนไว้ แต่แล้วก็ผิดแผนไป พอถึง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๒๑ เวลา ๑๒.๔๕ น. รถก็ชนคอพับไป โยมที่มาอยู่ที่วัดก็พากันไปเยี่ยมที่โรงพยาบาล ก็ออกจากกรรมฐานกันไปหมด หมอก็บอก ให้กลับไปวัดเตรียมหาปีพาทย์มอญได้ อันนี้ก็ไม่ใช่ขอเล่าเพราะมันจะซ้ำซ้อนกัน

ห้าปีให้หลังมา โยมสุมก็จะต้องตาย เป็นมะเร็งวาระสุดท้าย กินปอดหมดแล้ว อาเจียนเป็นเลือด ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด เราก็มานึกเหตุการณ์ของวาระจิตคือ บัญญัติของชีวิตนี้เป็นประการใด บางคนไปหา หมอดูว่าจะมีอายุยืนถึง ๘๐ อาจตายภายใน ๕๐ ปี ๒๐ ปี ก็ได้ บางทีหมอดูบอกว่า ต้องตายอายุแค่นี้ อาจอยู่ถึง ๘๐ ปี ก็ได้ ไม่แน่นอน เพราะกรรมมาดัดรอนก็เป็นไปได้ บุญกุศลช่วยให้เราจากโลกไปไวก็ได้ ที่มีเวรกรรมอยู่ด้วยความลำบากกว่าจะตายก็มีมากหลาย นานอยู่ นานแก่ นานแก่ นานด้วยกฎแห่งกรรมก็ได้ บางคนมีบุญวาสนาอยู่ได้ไม่นานต้องจากไปในเวลาอันสมควรเหมือนกัน อาตมาจึงไปปรับโยมสุมมาอยู่ที่นี้ แล้วให้บำเพ็ญกุศลอย่างหนัก นั่งเจริญสมาธิผลสมาบัติเป็นประจำ โรคภัยไข้เจ็บก็เริ่มหายเริ่มดีขึ้นมาตามลำดับ อยู่ได้ ๑๕ ปีพอดี ในปีนี้

ขอเจริญพรท่านสาธุชนทั้งหลาย เจริญกรรมฐานดีที่สุสุด ไม่มีอะไรดีเท่าการเจริญพระกรรมฐานแล้ว

กรรมฐานทำให้แก้ปัญหาชีวิตได้ ระลึกชาติของชีวิตได้ รู้กฎแห่งกรรม มันก็ไม่ยากถ้าท่านทำได้ แต่ท่านมีนิสัยใหม่ เมื่อชาติก่อนท่านไม่มีก็ไม่เป็นไร สร้างนิสัยใหม่ได้ เมื่อชาติก่อนเราไม่เคยเรียนหนังสือมา เราก็เรียนช้าหน่อย เราก็มานะบากบั่น เพียรมาก อดทนเข้า ก็สามารถสำเร็จได้ จบได้เหมือนกัน แต่ ก็อาจจะช้าไปถ้าเมื่อชาติก่อนเราไม่ได้เรียนสะสมเข้าไว้ เหมือนบุญนี้เราไม่ได้สะสมเข้าไว้เรามาสะสมทีหลัง ก็ช้ากว่าเขา แต่ไม่เป็นไร สะสมทีละเล็กทีละน้อย ทีละหยดทีละหยาดก็สามารถเต็มกระเจาดเต็มหาบเต็มไห เต็มกระบอกรได้ ปัญหาคือ อย่าให้กระบอกรั่ว อย่าให้ตุ่มมันรั่วไหล

โยมสุ่มได้จากไปแล้ว เราก็จะต้องจากกันไป ตามกันไปเป็นแถว ๆ เหมือนกัน อย่าไปแข่งคิวกันนะ ไปตามคิวเข้าใจไหม บางคนไม่รู้จะรีบไปไหน แข่งคิวกันไปเลย แต่ท่านทั้งหลายอย่าประมาท อย่าพลาด โอกาสสร้างความดีงามเจริญกรรมฐานดีที่สุดในชีวิต ไม่มีอะไรดีว่าการเจริญกรรมฐาน ก็ขอฝากข้อคิดไว้ด้วย

ประสบการณ์จากคำบอกเล่าของอุบาสิกาสุ่ม ทองยิ่ง

ฉางกิเลส

สมัยเมื่อมาอยู่วัดอัมพวันใหม่ ๆ หลวงพ่อสั่งให้ลับมีดให้คม เอาไว้ฉางกิเลส ฟันให้ตะไปเลย พบกอไผ่ก็ฟันเข้าไป

ฉันกลับมานั่งกรรมฐาน ราว ๆ ๓ เดือนเห็นเป็นกอไผ่จริง ๆ อยู่ข้างถนนหน้าวัดอัมพวัน สมัยก่อนนั้น มีจริง ๆ ฉันก็ฟันเสียจนทะลุเป็นทางไปเลย

พอฟันทะลุแล้ว ก็ผ่านไปได้ ไปพบปลายไม้ไผ่สะอูอยู่ ก็นึกขึ้นมาได้ว่า อ้อ ! นี่หลุดจากโน่นแล้ว ยังมีนี่อีกหรือ ยังมีไม้หักขวางอีก จึงเดินเลี้ยวปลายไม้ไป

เดินเข้าทางไปเลย เพราะเห็นทางแล้ว เดินตามทางไปเรื่อย ๆ พบบ้านหลังหนึ่งไม่มีคนอยู่ มีเสียงบอกว่า ที่เห็นเป็นเมืองนิพพาน

ฉันก็เหลียวดูไปรอบ ๆ มองไม่เห็นขอบฟ้า ป่าไม้ ต้นไม้สักต้นก็ไม่มี มีแต่ทรายเป็นแก้วใสละเอียดอ่อนนุ่มเท้าเวลาเดิน บ้านเป็นไม้เก่าชั้นเดียว

ฉันนั่งดู ๆ อยู่ เห็นพระเดินมาจึงลงนั่งพนมมือ ใจรู้สึกว่าจะไม่ใช่พระธรรมดา เป็นพระอรหันต์ ฉันก็ไหว้ท่านจนสุดแถวนับได้ ๑๑ องค์ พอสุดแถว ฉันก็เดินต่อท้ายเลยรวมเป็น ๑๒

เดินตามท่านไปทางทิศเหนือ ดูตะวันยังอยู่สูง แต่แดดไม่ร้อนเลย สว่างแต่ไม่ร้อน ไม่ได้ใส่รองเท้า เดินกับทรายแต่ไม่ร้อน เดินมาเย็นตลอด ตามท่านไปจนเลี้ยวโค้งกลับ ฉันก็รู้ว่ากำลังนั่งกรรมฐานอยู่ในภุมิ

ระลึกชาติ

หลวงพ่อบอกว่า ฉันเคยทำกรรมฐานมา ๗ ชาติแล้ว มาชาตินี้ปฏิบัติได้ครบ ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ท่านก็บอกถึงแล้ว ฉันก็เลยนั่งย้อนไปดูจึงได้รู้ว่า

ชาติที่ ๑ (ถอยหลังไป ๖ ชาติ) เกิดเป็นคนผู้ชาย เคยฝึกพุทธโธ ใช้รูปจุดเวลาปฏิบัติ มองเห็น ก้านธูปเต็มสุ่มเลย ได้อริชฐานในชาตินั้น ขอให้พบอาจารย์ที่สอนในทางวิปัสสนาเพราะที่ทำอยู่ขณะนั้น เป็นสมณะ จึงได้มาพบในชาติที่ ๗ ซึ่งเป็นชาติปัจจุบัน

ชาติที่ ๒ เกิดเป็นเทวดา เป็นผลจากกุศลที่เคยปฏิบัติเมื่อชาติก่อน

ชาติที่ ๓ เกิดเป็นเทวดาชั้นต่ำลงมา เพราะไม่ได้เจริญกุศลเพิ่มขึ้น ได้จุติเป็นเทวดาเฝ้าพระทวารในวังกรุงศรีอยุธยา เจ้าวังนี้มีพระราชธิดาสวยงามมาก เกิดมีจิตปฏิพัทธ์ในพระราชธิดา เลยถูกเทพเบ็องบนสาปให้เกิดเป็นผู้หญิงตลอดไป

ชาติที่ ๔ เกิดเป็นผู้หญิงอยู่ในวังเมืองสุโขทัย ชาตินี้ได้เคยสอนกรรมฐานให้แก่คนจำนวนมาก เวลาเสร็จจากการรบทัพจับศึกก็มานั่งปฏิบัติกรรมฐานกัน ชาติปัจจุบันนี้จึงมีผู้คนมาปฏิบัติกันมาก

ชาติที่ ๕ เกิดเป็นผู้หญิงอยู่ที่กรุงศรีอยุธยา สิ้นชีวิตเมื่ออายุ ๑๗ ปี

ชาติที่ ๖ เกิดเป็นผู้หญิงอยู่ใกล้วัดพรหมบุรี มีลูก ๔ คน สามเป็นโรคคัน ทั้งตัวเน่าเฟะ ฉันบอกให้เขากลับไปอยู่บ้านกับพ่อแม่เถอะ ไม่ต้องห่วงลูกหรอก ฉันจะเลี้ยงเอง เขาก็ร้องไห้กลับไปอยู่กับแม่ ตอนนั้นกำลังสร้างศาลาวัดพรหมบุรี สามได้ลักเชือกก้านมะพร้าวของวัดมา พอเขาไปอยู่กับแม่แล้วฉันก็นำไปคืนวัดหมด ชาตินี้อายุ ๔๐ กว่าก็ตาย

ชาติที่ ๗ (ปัจจุบัน) พ่อแม่แต่งงานกันเดือน ๑๒ เขาไปยกซื้อฟ้าที่วัดพรหมบุรี เขาเดินคู่กันมา พ่อก็สวย แม่ก็สวย พ่อหนุ่มโง่กระเบนใส่เสื้อปาน รู้สึกรักเขามาก เหมือนเห็นก่อนตาย เพราะที่บ้านกับวัดพรหมบุรีไม่ไกลกัน พอตายแล้วก็เกิดเลย

ตอนเกิด เกิดที่บางงา อ.พรหมบุรี ตอนที่นั่งดูอยู่นั้นเห็นลูกชายคนโตก็ตาย และมาเกิดแล้วเป็นทหารมาอยู่กับลูกสาวคนโต ลูกสาวก็ให้มาช่วยฉัน และขอให้ฉันบวชให้

ฉันก็เลยคิดว่าคนนี้เป็นอย่างไรถึงสนิทสนม เรียกแม่ใหญ่ทุกคำ เขาบอกว่าต้องบวชให้เขานะ เพราะในอดีตนั้นพอมีลูกชาย จิตมีสัญญาจะต้องบวชลูก แต่ยังไม่ทันบวช ฉันก็ตายเสียก่อน

ลูกอีก ๒ คนก็เคยพบ เขาเคยมาหาอยู่ทางภาคอีสาน มาช่วยทำงาน ลูกผู้หญิงยังมีชีวิตอยู่ ตอนที่ฉันอายุ ๘๐ กว่าแล้ว ยังอยู่ที่บางงา

สามได้มาเกิดเป็นสุนัขอยู่ที่ตลาดสิงห์บุรี ฉันเห็นเข้าก็นึกรักและสงสาร เพราะเป็นขี้เรื้อนและเป็นแผลทั้งตัว พอพามารักษาก็หาย เวลาฉันเดินจงกรมเขาก็เดินด้วย เวลานั้นก็มานั่งด้วย จึงนั่งดูรู้ว่าเป็นสามเมื่อชาติที่แล้ว ตามมาให้เราใช้หนี้ที่ให้เขากลับไปอยู่กับแม่ ไม่ได้ดูแลรักษาเขา

คนที่พบกันในชาตินี้ส่วนใหญ่เคยพบกันเมื่อชาติที่ ๔ รู้สึกมีความผูกพันกับสถานที่วัดอัมพวันมาก ทรัพย์สมบัติที่ฝังไว้เห็นหมด พระทองคำมีเยอะ ทรัพย์สมบัติเขาเคลื่อนที่ได้ เขามีเจ้าของเฝ้าอยู่ ที่เห็นหลวงพ่อบอกว่าจริงทั้งนั้น หลวงพ่อขอก็ไม่ให้ ถ้าให้ต้องมีตัวตายตัวแทน

เข้าผลสมาบัติ

หลังจากที่ฉันนั่งกรรมฐานที่บ้านตามคำสั่งของหลวงพ่อเข้าไปซ้อนมาวันนี้นั่ง ๑ ชั่วโมง วันที่สองนั่ง ๒ ชั่วโมง ไปถึง ๑๐ ชั่วโมง แล้วก็ย้อนไป ๑ ชั่วโมงใหม่อีก ทำอย่างนั้นอยู่ ๔ ปี

หลวงพ่อได้สั่งให้ไปที่เรือนยายแถม อยู่ฝั่งตรงข้ามบ้านฉันที่บางมอญเพื่อทดลองให้นั่งกรรมฐานตามที่หลวงพ่อบอก

ในวันนั้นหลวงพ่อก็ให้ฉันนั่งคนเดียว กำหนดจิตที่พองยุบ จิตดับที่พองยุบ พอจิตเข้าแล้วตัวแข็ง
หมดนั่งไปได้ ๑๕ นาที หลวงพ่อก็ให้แม่แพเอามือจับก่อน แล้วจึงให้เอาเข็มแทง ปรากฏว่าเข็มไม่เข้า
เลือดไม่ออก แข็งทั้งตัว

ตอนนั้นมีคนนั่งดูกันหลายคนเป็นกลุ่ม หมอชลอกก็นั่งอยู่ด้วย เขากำลังสูบยาอยู่ เขาสูบเสียแดง
ที่เห็นเพราะแสงมาเข้าตา

เขาก็เอาบุหรี่ยิ่งนั้นเข้ามาเหยียบที่รูจุมูก ควันขึ้นเพดาน ก็อัดไว้ไม่ให้ขึ้น ควันก็ออกมาข้างนอก รู้สึก
ร้อนนิดหน่อย แต่ไม่สำคัญ เขานั่งหันหลังให้หลวงพ่อ ท่านจึงไม่เห็นที่หมอชลอกเอาบุหรี่ยิ่งจุมูกฉัน
ฉันก็ไม่ได้บอกให้หลวงพ่อฟัง

วันนั้นนั่ง ๒๐ นาที เป็นการทดลองกัน ก่อนหน้านั้น ฉันเคยเข้ามาหลายครั้งแล้ว

ครั้งแรกที่เข้าได้ตอนที่ปวดเต็มที่แล้วเจ็บก็ดับปุ๊บไป รู้สึกตัวเหมือนนั่งอยู่ใต้ต้นโพธิ์ เย็นสบาย
สมัยอยู่วัดพรหมบุรี

ครั้งต่อมาดับแบบตั้งพุทธานุสเถย ไปโผล่ที่เมืองบาดาล เห็นเป็นอุโมงค์และคูหาอยู่ข้างล่าง แลเห็น
พระบรมสารีริกธาตุอยู่ใต้พื้นดิน มีไฟสว่างไสวแบบไฟนีออน ติดอยู่รอบ ๔ ทิศ มองโล่งเข้าไป แลเห็น
พระธาตุอยู่ทางทิศเหนือ ฉันก็เข้าไปเดินนมัสการ พอกราบเสร็จก็เลิกกรรมฐานพอดี

ต่อมาหลวงพ่อก็ให้มาปฏิบัติในโบสถ์ ท่านให้ยืนกำหนด ให้ฉันปฏิบัติคนเดียว ให้มีคนยืนสองข้าง
ท่านกลัวว่าจะล้ม ปรากฏว่าไม่ล้ม

ตอนที่ทดลองนั้น ไม่ได้เดินจงกรม กำหนดยืนหนอ พอดั่งอธิษฐาน ขอให้สมาธิแน่นแน่วจิตเข้า
ผลสมาบัติก็มาที เขาก็ดับไปตามที่กำหนด กำหนดพองหนอ ยุบหนอ ๓ - ๔ ครั้ง จิตก็เข้าเลย หลวงพ่อ
และคนอื่น ๆ ได้แต่ยืนดูเฉย ๆ

ต่อจากนั้นหลวงพ่อก็ให้ทำที่บ้าน ๒๐ ชั่วโมง ๒๘ ชั่วโมง แล้วก็ออกมา อยู่วัดอย่างมาก ๓๐ ชั่วโมง

เวลานั่งกรรมฐานที่บ้าน ไม่มีใครกล้าเข้าไปดู ฉันจะอธิษฐานที่บ้านคราวละ ๓๐ ชั่วโมง พอครบ
กำหนดแล้ว จิตจะคลายออกเอง ก่อนเข้าจะบอกลูกหลานไว้ก่อน

ขณะที่จิตเข้าอยู่ ๓๐ ชั่วโมง ตอนนั้นไม่เห็นอะไร แต่มีสติอยู่กับตัวตลอด ไม่รับอารมณ์อะไรเลย
มันซึ่งอยู่ในตัวเรา แรก ๆ จะไม่ได้ยินเสียง แต่ตอนหลังได้ยิน

พออายุ ๔๕ ปี หลวงพ่อก็ให้มานั่งที่วัด ศาลาหลังเก่า ๓๐ ชั่วโมง ตั้งแต่ ๖ โมงเย็นถึง ๖ ทุ่ม
ของวันรุ่งขึ้น เห็นเจ้าของวัดเป็นพระมาบอกว่า พอแล้ว ให้เลิกได้ แต่ฉันบอกว่า ยังไม่ถึง ท่านก็ให้เห็น
นาฬิกาบอกเวลา ๖ ทุ่ม แต่ฉันไม่เลิก พอครบกำหนดจิตจะออกเอง กายกับจิตเขาจะรู้เวลาของเขาเอง
จะค่อย ๆ คลายออก แสดงว่าท่านมาทดลองเรา

ต่อจากนั้นฉันก็ปฏิบัติมาจนแก่ จนมาอยู่ที่กุฏิปัจจุบันนี้ ก็คิดว่าจะยังนั่งได้หรือเปล่า จึงได้นั่งดู
ไม่ได้อธิษฐานจิตว่า จะกำหนดเวลาเท่าไร จิตคลายออกเมื่อไรก็สุดแล้วแต่ ปรากฏว่าฉันนั่งไป ๓๖ ชั่วโมง
ไม่มีปีติอะไร

มาช่วงหลังอายุ ๗๕ ก็นั่งอีก ปรากฏว่านั่งไป ๔๘ ชั่วโมง ปีนี้อายุ ๗๘ แล้วนั่งไป ๔๐ ชั่วโมง นั่งโดยไม่ได้อธิษฐานจิต ให้เขาออกของเขาเอง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ตอนนั้นอายุ ๗๕ ปี ขณะที่เข้าผลสมาบัติอยู่นั้น เห็นพระจุฬามณี มีดอกไม้ รูปเทียนเต็มไปหมด มีคนเฝ้าอยู่คนหนึ่งคอยเซ็นรณำไปทิ้ง เป็นเครื่องดอกไม้รูปเทียนที่เขาใส่มือคน ก่อนที่จะตาย เมื่อตายแล้วก็ไปไหว้ที่พระจุฬามณี

ปีนี้ พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นพระจุฬามณีอีก ดูโน่นดูนี่ดูจนทั่ว ไม่มีผู้คน ไม่มีเครื่องดอกไม้รูปเทียน เหมือนเมื่อก่อน

ใจนี้กว่าเมื่อก่อนทำไมมีดอกไม้รูปเทียนมากมาย เดี่ยวนี้ไม่มี ก็มีเสียงตอบมาว่า เดี่ยวนี้ไม่เหมือน เมื่อก่อนแล้ว เครื่องบินตกตายก็มี ตายในโรงพยาบาลก็มี อุกรถชนตายกลางถนนหนทาง ตายเรียกรวด ไปหมดแล้ว ไม่มีเตรียมของใส่มือหรือที่นั่นถึงไม่มีของดอกไม้รูปเทียน

เมื่อหันหน้าไปทางทิศเหนือแลเห็นพระบรมสารีริกธาตุและเห็นมาลัยดอกพุดที่เคยร้อยถวายหลวงพ่อบุชาพระธาตุที่ภูพาน คล้องอยู่ที่เจดีย์

เมื่อตอนนั่งได้ ๔๘ ชั่วโมง ก็เห็นดอกไม้ในห้องเต็มไปหมด กำหนดอย่างไรก็ไม่หาย พอออกจากกรรมฐานแล้วก็ไปกราบหลวงพ่อบุชา หลวงพ่อบุชาไม่ได้ลงมาพบก็เลยกลับ ไม่ได้เล่าให้หลวงพ่อบุชาฟัง กลับมาที่ห้อง ก็สว่างโล่งไปหมดทั้งห้อง เห็นเป็นตัวหนังสือข้างฝาผนังทั้ง ๔ ด้าน ตัวสวยไม่ใช่หนังสือไทย และไม่ใช่หนังสือขอม เขาบอกว่าเป็นหนังสือเทพ อ่านออกคำว่า “แล้ว” ตัวเดียว

การเข้าผลสมาบัติจะมีกำลัง ไม่หิวโหย ไม่ปวดเมื่อย ไม่มีอะไรรำ ปิติก็ไม่ล้ำสมาธิ เสมอเท่ากันหมดเลย มีความสุขไม่ยินดียินร้าย เป็นขั้นอุเบกขา แต่รู้แล้วก็วาง จิตของเรามีจิตเดียว ไม่มีอะไรเข้ามากระทบเลย

ขณะที่เข้าผลสมาบัติ มีความรู้ผุดขึ้นเป็นขั้น ๆ ผุดแต่ที่ดี แต่ไม่มีปิติ เขาผุดขึ้นมาสอนเรา

จิตที่รู้อยู่นั้นไม่ใช่รู้แค่ญาณเดียวมีขั้นหยาบ ละเอียด และละเอียดเข้าไปอีก ขั้นนิพพาน ละเอียดเข้าไป

การเข้าผลสมาบัติอย่างหนึ่ง เข้านิโรธสมาบัติเป็นอีกอย่างหนึ่ง เสวยอารมณ์พระนิพพานอีกอย่างหนึ่ง เข้านิโรธสมาบัตินั้นไม่มีตัวตน

ครั้งหนึ่งจิตเข้าไป ๒๐ ชั่วโมง ก่อนเข้าจิตเขาจะรู้ของเขาเอง จิตจะรู้เองว่าเข้าญาณนี้แล้วนะ ญาณ ๑ ญาณ ๒ และต่อ ๆ ไป จิตยิ่งละเอียดลงไป เขาจะเข้าประมาณชั่วโมงหนึ่ง พอถึงชั่วโมงเขาก็คลายออก และบอกให้รู้ว่าจะออกจากญาณนี้แล้ว และจะเข้าญาณต่อไป เขาบอกชื่อญาณออกมาเลย แต่ฉันไม่ได้สนใจจำ ได้แต่รู้แล้วก็ผ่านไป

ตอนเข้าผลสมาบัตินี้หยาบ เข้านิโรธละเอียด เข้าอารมณ์พระนิพพานยิ่งละเอียดเข้าไปอีก จิตเขาบอกขึ้นมาเอง เวลาออกเขาก็ออกของเขาเองเงียบ ๆ

หลวงพ่อบุญสอนว่า เราควรปฏิบัติให้ถึงแก่น อย่าให้มีกระพืดอก ให้รู้ถึงแก่นว่าเป็นอย่างไร ฉันก็ตั้งใจปฏิบัติ กำหนดจิตละเอียดลเอียดดี เกิดเห็นเป็นต้นขลุ่ยยาวเพื่อย่อยเลย มีแต่แก่น เหมือนอย่างที่คุณหลวงพ่อบอกไว้

ฉันก็ปฏิบัติไปไม่ให้มีกระพืดอก เขาแสดงให้เห็นว่าคุณไม่มีกระพืดอกเลยสักนิด ถึงได้รู้ได้เห็นว่าคุณเข้าผลสมาบัติแล้วยังเข้านิโรธ แล้วเข้าถึงอารมณ์พระนิพพาน

เขาปรากฏอารมณ์ญาณนั้นญาณนี้ การเห็นไม่เหมือนกัน ละเอียดเข้าไป ๆ ละเอียดยิ่ง มีจิตเดียวจิตใจไม่ต้องชำระแล้ว

สอนกรรมฐาน

ตั้งแต่อยู่วัดพรหมบุรี มีคนมาขอฝึกกรรมฐานกับหลวงพ่อบุญสอน ท่านก็ส่งมาให้ฉันช่วยสอนเดิน สอนนั่งให้ก่อน หลวงพ่อบุญสอนเป็นผู้อธิบายตอนหลัง ประมาณ ๒ ชั่วโมง ใครแวะมาสอนเลย มาเมื่อไรสอนเมื่อนั้น

ตอนอยู่วัดพรหมบุรี ฉันไปวัดวันอาทิตย์ พอมาอยู่วัดอัมพวัน ฉันมาวันพระ อยู่ที่ศาลา หลวงพ่อบุญสอนมีแขกอยู่ ท่านก็ส่งมาให้ฉันสอน ท่านบอกว่าที่สอนไปแล้ว เข้าผลสมาบัติกันได้หลายคนแล้วนะ ช่วยหลวงพ่อบุญสอนมา ๓๕ ปีแล้ว

มีอยู่วันหนึ่งหลวงพ่อบุญสอนท่านไม่อยู่ ท่านสั่งให้ฉันมาวัด บอกว่า จะมีหลวงพ่อบุญสอนองค์หนึ่งมาหาท่านชื่อหลวงพ่อบุญสอน อยู่จังหวัดลำพูน ท่านเคยเข้านิโรธสมาบัติมาแล้ว ท. เลียงพิบูลย์ ศรีธรรมมาภิกขุถวายอาหารเป็นประจำ และยังเคยถวายอาหารตอนท่านออกจากนิโรธสมาบัติ

ฉันก็มาวัด มีแม่ยุพิน ยายเตี้ยง เตรียมของมาถวาย นิมนต์ท่านเข้าโบสถ์ ท่านให้ศีลให้พรให้ช่วยสอนญาติโยมทั้งหลายให้ปฏิบัติ ท่านใจดีมาก เวลาท่านพูด กระแสเย็นถึงเราเลย กลับไปวัดแล้วท่านก็มีมรณภาพ

วิญญานมาปฏิบัติธรรม

มีครอบครัวหนึ่งที่สิงห์บุรี เตี้ยแม่มาบอกว่า ให้ช่วยลูกชายของเขาหน่อย เรียนจบแล้วกำลังจะรับปริญญา เกิดเป็นไข้ตาย ฉันก็นั่งดูเขาตามดูเรียกชื่อ ปรากฏว่ามากัน ๔ คน เป็นชายทั้งสิ้น

เขาพูดมานั่งข้างหน้า มาจากวัดโพธิ์เก้าต้น ฉันก็ถามว่า “ไปไหนมา” เขาก็บอก “ไปกับเพื่อน” แต่เพื่อนไม่เข้ามา ยืนอยู่ข้างนอก

ฉันถามต่ออีกว่า “สบายดีไหม”

เขาตอบว่า “ไม่สบาย คิดถึงแม่ คิดถึงเตี้ย คิดถึงน้อง”

ฉันเพิ่งจะแม่เมตตาให้เขาเพราะตอนที่นั่งดูไม่เห็น

ฉันถามว่า “จะแม่เมตตาให้ รับได้ไหม”

เขาบอกว่า “ได้ จะได้ไปสบาย”

ฉันก็แม่เมตตาให้ สักพักเขาบอก “ฝากแม่ด้วยนะ” แล้วก็ลอยไปเลย เขาบอกว่า “ฉันไม่ลืมบุญคุณป่าหรรษา” เรียกฉันว่า ป้า เสียด้วย

เขามาอีกที่ตอนเซ็งเม้ง ลอยวีตเข้ามาเลย มานั่งกราบที่หน้าต่อนั่งกรรมฐาน ก็นึกขึ้นได้ว่า เขาเคยมา เพื่อนมาด้วย แต่ไม่ได้เข้ามาอีก

ฉันถามว่า “จะไปไหนกัน” เขาบอกว่า “จะไปเซ็งเม้ง” เพราะกังของเขาเป็นเจ้าของศาลเจ้าที่ หน้าตลาดจังหวัดสิงห์บุรี

ฉันก็ชวนทำกรรมฐาน เหลืออีกตั้ง ๓ วัน ฉันก็สอนกรรมฐานให้ทำเลย สอนเดิน ๓๐ นาที แล้วสอนนั่ง เขาก็นั่งตลอดไป ปฏิบัติได้ ๓ วัน เขาก็มาลาไปหาเตี้ยและแม่และกัง

เขาบอกว่า “ผมจะไปหากังสัก ๓ วัน” พอครบ ๓ วัน เขาก็กลับมาจริง ๆ มาคนเดียว

ฉันก็เลยอธิษฐานให้เขามีชุดขาว ตอนที่เขามานั้นสวมชุดเสื้อครุยรับปริญญา เขาก็มลงกราบ เหมือนคนธรรมดา แต่ฉันไม่ค่อยพูดมาก

เขาปฏิบัติอยู่ ๓ ปี ก็ได้กายทิพย์ กายทิพย์ของเขาขาวใสแวบเลย เดิมวิญญาณก็มีรูปเป็นแบบเนื้ออย่างของมนุษย์เรานี้

เขามาก็กราบลาเหมือนคนธรรมดา เขาสั่งถึงพ่อ แม่ เตี้ย น้อง อาม่า ให้บอกว่า ฉันไปสบายแล้ว เหตุการณ์นี้เกิดก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้ว

มีอีกคนหนึ่ง เป็นช่างก่อสร้างอยู่ที่กรุงเทพฯ ๑ ได้ผูกคอตายกับรถเครื่อง ทางกรุงเทพฯ ๑ โทร. มาหาญาติทางบ้าน พ่อแม่เขามาหาฉัน ขอให้ฉันช่วย ทางบ้านไม่มีใครทราบว่ายตายอย่างไร

ฉันก็เรียกมา พอเขาเข้ามาในเขตวัด ฟ้าผ่าเปรี้ยงตามมาเลย ลงเหนือวัด ถูกวัวตาย ๑ ตัว คนคุมเขาตามมาแต่ไม่ทัน เขาเข้ามาในวัดเสียก่อน

ถามเรื่องเป็นอะไรตาย ก็ไม่ยอมบอก แต่ฉันทราบ ปกติแล้วเขาต้องไปนรก พอฉันเรียกวิญญาณมา เขาตามมาไม่ทัน เกิดฟ้าผ่าเปรี้ยงลงมาเลย

ฉันให้เขารับกรรมฐาน สอนให้เดิน ๓๐ นาที แล้วสอนนั่ง พอเป็นแล้วก็ปล่อยให้เขานั่งเอง เขามีหัวหน้าคুমอีกทีหนึ่ง มีบัญชีจดชื่อด้วยเหมือนอย่างที่วัดได้ปฏิบัติอยู่

เขาจะนั่งตลอดไป ไม่มีลุกเดิน ไม่ยุ่งกับคน แต่ถ้าคนจะเดินไปถูก เขาก็หลบ

ปฏิบัติจนแยกรูป แยกนามแล้วก็ยังไม่พ้นนรก เขายังคอยเก็บอยู่ จนได้กายทิพย์แล้วนั้นแหละ จึงพ้น แต่เขาไม่ไปที่อื่น เขาต้องการปฏิบัติอยู่ที่วัดอัมพวันนี่

ล่วงเกินหลวงพ่อ

เมื่อสมัยอยู่ที่วัดพรหมบุรี หลวงพ่อทำบุญฉลองโบสถ์ มีคณะจากกรุงเทพฯ ๑ ไปทอดผ้าป่า และมี ป่าต่อม คนสิงห์บุรีก็นำผ้าป่าไปทอดด้วย

หลวงพ่อให้ฉันไปรับรองคณะของป่าต่อมก่อน เพราะท่านกำลังสนทนาอยู่กับคณะศรัทธาจาก กรุงเทพฯ ๑

ป่าต่อมพูดเสียงดังประกาศลั่นศาลาเลยว่า หลวงพ่อไม่ทักทายเลย เขาเรียไรได้ ๔๐๐ กว่าบาท ยังไม่รับหน้าเขา รับหน้าแต่คนที่มีแหวนเพชร

แต่เวลาทอดผ้าป่าก็ทอดพร้อมกัน

หลังจากนั้นมาป่าต่อมก็มาทำบุญเหมือนกัน แต่ทำกรรมฐานไม่ได้ เดินได้แค่ ๕ นาที นั่งได้แค่

๕ นาที ปฏิบัติได้แค่นั้น ทูรันทูรายทำไม่ได้เลย เขาก็เลยมาขอขมาหลวงพ่อก่อน
พอตายไปแล้ว หลวงพ่อเล่าให้ฟังว่า เขามาจับป่าต๋อมไปนรก เพราะได้กล่าววาจาล่วงเกินหลวงพ่อก่อน
ป่าต๋อมก็บอกเขาว่าได้ขอโหสิกรรมกับหลวงพ่อก่อนแล้ว แต่เขาไม่ฟัง
เขายอมให้ป่าต๋อมมาบอกหลวงพ่อก่อนไปยืนยันเป็นพยาน หลวงพ่อก็ก็นั่ง เมื่อได้รับการขอโหสิกรรม
แล้วไปไหนหลวงพ่อก่อนไม่ได้บอก

นิมนต์หลวงพ่อก่อนปฏิบัติกรรมฐาน

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ หลวงพ่อก่อนอาพาธหนัก ฉันกำลังนั่งกรรมฐานอยู่ หลวงพ่อดำ (หลวงพ่อก่อนในป่า
เป็นอาจารย์ของหลวงพ่อก่อน) มาบอกให้ไปนิมนต์หลวงพ่อก่อน หลวงพ่อก่อนท่านจะไม่อยู่แล้ว

ท่านนำพานมาให้ดูเป็นตัวอย่าง มีผ้าสบงวางบนพาน ดอกบัว ๓ ดอก รูปเทียน ท่านนำมายื่นให้ฉัน
ฉันก็ไม่รับ ฉันเป็นผู้หญิงจะรับอย่างไร นึกในใจว่า เอ๊ะ! เราจะตายเสียแล้วหรืออย่างไร

ท่านบอกว่า ไม่ใช่ นำมาดูตัวอย่าง ให้จัดเตรียมไปนิมนต์เจ้าอาวาส ท่านจะไม่อยู่แล้วนะ
ท่านจะละสังขารไปแล้ว

ท่านบอกว่า “นิมนต์ให้ก่อนปฏิบัติกรรมฐาน”

พอฉันรับพานจากท่าน ก็ออกจากกรรมฐานพอดี ฉันก็ไปเล่าให้หลวงพ่อก่อนฟัง ท่านก็บอกว่าจริง
ฉันเลยจัดพาน ชื่อผ้าสบง ดอกไม้ รูปเทียน ไปด้วยกัน ๓ คน มีแม่จ๋าขึ้น ยายเตียง และฉัน
ไปนิมนต์ท่านที่กุฏิ

ท่านบอกว่า “เฮ้! รับอยู่ก็เอา”

นิมนต์ครั้งนั้นเป็นครั้งแรก ต่อจากนั้นก็นิมนต์ทุกปี ก่อนที่จะถึงวันคล้ายวันเกิด ๑๕ สิงหาคม
ของทุกปี

หลวงพ่อดำท่านบอกว่า ท่านจะมาปฏิบัติด้วย และจะบอกหลวงพ่อก่อนให้มาปฏิบัติ ฉันเลยปูอาสนะ
ไว้ ๒ ที่ หลวงพ่อก่อน ๑ ที่ หลวงพ่อดำ ๑ ที่

หลวงพ่อก่อนบอกว่า ถ้าสามทุ่มไม่มาให้รอถึงสี่ทุ่ม ปฏิบัติทุกวันเป็นเวลา ๔ เดือน ตั้งแต่ในพรรษา
ต่อมานอกพรรษาอีก ใครไม่ทำก็ช่าง ฉันเลิก ๔ ทุ่มทุกวัน

ที่ศาลาปฏิบัติพระกรรมฐานจะเลิกกัน ๓ ทุ่มครึ่ง ฉันอยู่ถึง ๔ ทุ่ม มีผู้ศรัทธาปฏิบัติต่อด้วย ๓ - ๔ คน

ไปนรก

เมื่อคุณพ่อก่อนของฉันตาย ฉันจะชวนมานั่งกรรมฐาน แต่หาคุณพ่อก่อนไม่พบ เลยนั่งดูก็รู้ว่าไปตถนรก
ถูกมัดมือมัดเท้า ฉันเข้าไปถามว่า “โทษอะไรถึงได้เป็นอย่างนี้”

คุณพ่อก่อนตอบว่า “รู้เห็นเป็นใจกับลูกสะใภ้ โกงค่าทนายจึงถูกมัดตากแดดซึ่งฟัดอยู่”

ฉันถามว่า “ทำอย่างไรถึงจะแก้ได้แล้ว”

คุณพ่อก่อนบอกว่า “ให้ปฏิบัติกรรมฐานแผ่เมตตาให้ ๓ เดือน จึงจะพ้นโทษนี้ คนคุมเขาอนุญาตให้
เพราะมีโทษอย่างเดียว”

ฉันก็แผ่เมตตาให้ ระหว่างปฏิบัติใน ๓ เดือน ก็ยังเห็นอยู่ในสภาพเดิม พอครบ ๓ เดือนแล้ว
ก็หลุด หลุดแล้ว ฉันเห็นนั่งอยู่ที่ศาลาวัดศรีสาคร นั่งฟังเสายู่เหมือนตอนไปทำบุญขณะยังมีชีวิตอยู่

จิตคุณพ่อผูกพันอยู่กับศาลา เพราะคุณพ่อได้สร้างไว้ ฉันทวนมาทำกรรมฐานที่วัดอัมพวันก็ไม่ยอมมา
คุณพ่อเคยเป็นสมภารวัดตองปุ จังหวัดลพบุรี ได้ก่อสร้างที่วัดนั้น ไม่มีครอบครัว พอมาอยู่บ้าน
ก็บอกว่าจะไม่ไปสวรรค์นิพพาน จะขอเป็นมนุษย์ เพราะมีครอบครัวได้

จิตของคุณพ่ออธิษฐานไว้อย่างนั้น ฉันทวนมาทำกรรมฐานเท่าไรก็ไม่ยอมมา เพราะอธิษฐานไว้แล้ว
นั่งฟังเสาคอยเกิดอยู่ที่ศาลานั้นแหละ นั่งดูที่ไรก็ยังเห็นอยู่อย่างนั้น

ที่นรก จิตเคยสัมผัสครั้งหนึ่งเห็นเป็นนรก ๘ ขุม มีกระทะ ๘ ใบ เป็นเหล็กใบใหญ่มาก อยู่ห่างกัน
เป็นระยะวาหนึ่ง

พอเขาจะผล็วนักโทษลงกระทะจะเอาผ้าออกพาดราวไว้ มีเชือกขึงไว้สำหรับตากผ้า สังเกตดูมี
ผ้าจิวร มากกว่าผ้าสีธรรมดา เก่ามาก และขาดมากด้วย

ที่เห็นนั้นไม่เห็นตอนถูกทำโทษเห็นแต่ผ้าที่พาดเชือกไว้ เขาให้เห็นคนที่รู้จักคนหนึ่งอยู่บางมอญ
เขานั่งอยู่ด้วยมีผ้าถุง แต่ไม่ใส่เสื้อ

แม่ชีแดง

แม่ชีแดงมาจากภาคใต้ จังหวัดสงขลา พี่สาวพามาบวช ก่อนที่เธอจะออกจากบ้านมา ได้ทะเลาะ
กับแม่ ตีกับแม่อย่างมาก ขนาดสั่งว่าไม่ต้องเผาผีกันเลย

เธอจากบ้านมา ๓๐ ปี โดยไม่ได้กลับไป ทั้ง ๆ ที่ทิ้งลูกไว้ให้แม่เลี้ยง
มาบวชที่วัดอัมพวันได้ ๒ ปี พวกแม่ชื่อก็บอกว่าทำบาปไว้กับแม่มากนะ ขอให้ไปขอโทษกรรมกับ
แม่เสีย แม่ชีได้รวบรวมเงินให้ไป ๒,๖๐๐ บาท ให้รูปเทียนแพไปเสร็จเรียบร้อย

เขาก็ไปแล้วก็กลับมา พวกแม่ชื่อก็ถามว่า “แม่ว่าอย่างไรบ้าง”
เขาตอบว่า “แม่เขาเฉย ๆ ฉันทวนขอมาแล้ว แม่เขาไม่รับพาน ฉันทวนเลยเหวี่ยงพานใส่หน้าเลย
แล้วบอกว่าจะไม่มาอีก ไม่ต้องเผาผีกัน”

ต่อจากนั้นไม่นาน เขาก็เป็นมะเร็งที่ลำไส้ นอนป่วยที่โรงพยาบาล ๔ เดือนกว่าก็ตายไป คินเดียว
กับแม่ชีจันทร์ อดีตหัวหน้าแม่ชีวัดอัมพวัน

โทษล่วงเกินกับแม่ผู้มีพระคุณ บาปมาก ทำให้เขาตกนรก ตอนบวชเป็นแม่ชี ความประพฤติ
ก็ไม่ค่อยดี ไม่ค่อยได้เจริญกรรมฐาน สวดมนต์ก็ไม่สวด

มีโศกเรื่องกินมากที่สุด กินของดี ๆ กินเนื้อออกไปเล่า ๆ ตี ๒ ลงมาดูที่ครัวแล้ว
ต่อมามีลูกสุนัขตัวหนึ่งเกิดที่วัดอัมพวัน รูปร่างสวย ตั้งชื่อให้ว่า วัว สุนัขตัวนั้นชอบกินก้าง
และกระดูก

วันหนึ่งก้างติดคอ ฉันทวนเป็นคนให้กินเอง รู้สึกไม่สบายใจ เลยนั่งดูตั้งแต่คอเรื่อยลงไปถึงกระเพาะ
อาหาร เห็นกระดูกไก่เต็มไปหมด จึงทราบว่จิตของสุนัขตัวนั้น คือ แม่ชีแดง

ฉันทวนก็ถามจิตแม่ชีแดงว่ามาอย่างไร เขาก็บอกว่า “ขอเขามา เขาจะเอาไปนรก ได้ขอเขาให้มาเกิดที่
วัดอัมพวัน”

เขาบอกว่า “แกต้องอดอยากนะ แกต้องไปกินกระดูกนะ ไปอยู่ที่วัดอัมพวันนะ” แม่ชีแดงบอกว่า
ถึงอดอยากก็ยอม

สุนัขตัวนี้ก็แปลกกินแต่กระดูกไก่ กระดูกหมู เนื้อก็ไม่กิน ฉันทเอากระดูกปลาให้กินถึงได้เห็น
แม่ซีแดงเขาเป็นโรคหอบมาก่อน สุนัขก็โอแค้ก ๆ ไอหอบจนกระทั่งตาย เมื่ออายุ ๒ ปี
ตายแล้ววิญญาณก็อยู่ที่วัดอัมพวัน ไม่ได้ไปไหน เทียวเข้าคนโน้นบ้าง คนนี้บ้าง ถ้าไปสิ่งที่คนใด
คนนั้นจะมีโรคเรื่องกิน มีนิสัยเหมือนเขาหมด จะต้องเก็บตุณของเอาไว้กิน
เขาเห็นแม่ซีสมคิดใจดี อยากได้ไปเป็นเพื่อน เวลาแม่ซีสมคิดหอบที่ไรจะตายทุกที เป็นอาการ
หอบของแม่ซีแดง ไม่ใช่หอบธรรมดา

มีอยู่วันหนึ่งหลวงพ่อดวงธรรมจักษ์ที่ศาลาสุธรรมภาวนา คณะกรรมฐานก็ขึ้นไปฟังด้วย เห็นแม่ซี
สมคิดผิดปกติ คอก้มต่ำลงเหมือนมีใครมากดคอ จะเงยก็เงยไม่ขึ้น

ฉันเลยดู เห็นแม่ซีแดงมากดคอ บีบคอ จะหายใจไม่ออก จึงตุดอกไป เขาก็ปล่อยมือ ยกมือพนม
มือไหวฉัน เขาก็ยังมีสติอยู่

ฉันบอกให้เลิกเดี๋ยวนี้ละ กำลังจะจัดแจงทำบุญครบวันตายให้ จะได้มารับส่วนกุศล ให้เลิกเร่งแ
แม่ซีสมคิด

และบอกให้เขานั่งอยู่ที่โคนเสานั้นแหละ แต่ต้องทำกรรมฐานนะ นั่งบ้างนอนบ้างอยู่บนศาลานี้แหละ
คอยรับส่วนบุญเขาตรงนี้

ต่อมาวันหนึ่งขึ้นไปทำบุญบนศาลา เห็นแม่ซีแดงนอนแผ่ แสดงให้เห็นว่าถูกจับตัวไปเสียแล้ว
หลวงพ่อก็ปรารภว่า ซีแดงไปตกนรกเสียแล้ว

พญายม

วันหนึ่งตอนหัวค่ำ นั่งกรรมฐานอยู่ที่ศาลาปฏิบัติธรรม เห็นพญายมตัวใหญ่ ใส่ชุดแดงลูกหว้า
นุ่งโจงกระเบนใส่เสื้อเป็นเทพชั้นสูง เป็นเจ้านายใหญ่

เขามาหยุดยั้งที่หน้าฉันที่ศาลาปฏิบัติธรรม เขาก็ไปที่บ้านแม่ฉำฉำฉันอยู่ มาขออนุญาตขอคนที่บ้านนั้น
ฉันบอกอนุญาตให้ไม่ได้ เอาไว้ช่วยกัน ขอไว้เถอะ เขาก็หายไป

ตอนเช้าแม่ฉำฉำมาเล่าว่าเห็นพญายมใส่เสื้อสีแดงด้วยกันมาที่บ้านมีคนตามมา ๔ คน บ้านที่อยู่มี
ผู้หญิงอยู่อีกคนหนึ่ง เขาพูดกับผู้หญิงคนนั้น แต่ไม่เห็นหน้า

ผู้หญิงคนนั้นก็หันมามอง แล้วหันไปพูดอะไรกับคนนั้นก็ไม่รู้ แล้วก็เลยไป สักพักหนึ่งเขาก็กลับมา
ที่บ้านอีก ใจนึกว่าเป็นคนร้ายแน่เลย จะหนีไปไหนดี ถ้าอยู่เขาจะจับได้ หนีไปเขาก็จะจับได้เหมือนกัน

ขณะนั้นอยู่ก็มีเสียงบอกว่าไม่ต้องหนีหรอก อยู่ในวัดนี้แหละ ให้ไปหาสมภารเจ้าวัดว่าจะอยู่อีกกี่ปี
ก็ขอเขา ในใจก็บอกว่า ไม่อยู่อีกกี่ปีแล้ว ตายไปก็ดีเหมือนกัน

พอมีโอกาสพบหลวงพ่อดวงธรรมจักษ์ได้เล่าให้ท่านฟังและกราบเรียนท่านว่าไม่ขออยู่อีกกี่ปีหรอก
สุดแต่หลวงพ่อดวงธรรมจักษ์จะให้ใช้กี่ปีก็แล้วกัน ตายเมื่อไรก็ยินดีจะตาย ต่อจากนั้นก็ไม่ได้เห็นอีกเลย

พ่อใหญ่

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ ฉันป่วยมาอยู่ที่วัด คุณพ่อฉันเสียจึงได้ขออนุญาตหลวงพ่อดวงธรรมจักษ์ไปทำบุญที่บ้าน ๗ วัน

หลวงพ่อก็ีไปงานที่บ้านด้วย ได้เรียกพ่อใหญ่ (สามีของฉัน) ว่า “โยมใหญ่ ๆ อยู่ที่ไหน ให้มาพบหน่อย”
พ่อใหญ่ก็เข้าไปหา หลวงพ่อก็ีพูดกับพ่อใหญ่ว่า “ขอโยมสุ่มไปช่วยสอนกรรมฐานที่วัดนะ”
พ่อใหญ่ก็ตอบว่า “ได้ครับ ๆ ๆ ๆ” เสียงดังเลย

ตอนนั้นฉันมาอยู่ที่วัดแล้ว พอทำบุญที่บ้าน พ่อใหญ่ก็สั่งว่า “อย่าทิ้งฉันนะ ให้ช่วยฉันด้วย อย่าให้
ตกรนรก” สั่งแค่นั้นเอง ไม่ได้มีเรื่องอะไรสั่งเสียอย่างอื่น

ต่อมาพ่อใหญ่เสีย รู้สึกสังหรณ์จิตอยู่ก่อนแล้ว ได้ยินพ่อใหญ่มาเรียกเป็นเสียงบอกว่า อยู่อีกไม่ถึงปี
มีญาติมาส่งข่าวว่า ลูกชายพาพ่อไปโรงพยาบาล

ฉันก็ถามหลวงพ่อก็ี ท่านบอกว่า พ่อใหญ่หมดบุญแล้ว ฉันก็เลยอธิษฐานว่า ขอให้พ่อใหญ่ไปสบาย
อย่าเจ็บปวด ไม่ให้กระวนกระวาย

ฉันได้ไปเฝ้าคืนหนึ่งก็เป็นไปดังอธิษฐาน พ่อใหญ่ไปสบาย ไม่กระสับกระส่าย
พ่อใหญ่ไม่เคยขึ้นกรรมฐานกับหลวงพ่อก็ีเลย ฉันก็ไม่ได้ชวนมาขึ้นกรรมฐานจริง ๆ ได้แต่สอนให้ปฏิบัติ
อยู่ทำบุญ ๗ วันแล้วฉันก็กลับมาวัด รถแล่นถึงหน้าบ้านได้ชวนมาทำกรรมฐานด้วย เขาก็มากับ
น้องสะใภ้ซึ่งตายไปก่อนหน้านี้ ๔๐ กว่าปีแล้ว

ในวันฟังสวด ฉันก็เห็นพ่อใหญ่มาฟังสวดด้วย นั่งอยู่ใต้รูป น้องสะใภ้ก็นั่งอยู่ข้างหลัง ฉันไปงานศพ
ใครก็นึกว่าไปสอนกรรมฐานให้คนตายเถอะ ไปเผาศพใครก็เรียกมาสอนกรรมฐาน เรียกชื่อให้มาเผาตัวเอง
บางคนก็มา

มีอยู่วันหนึ่งมากถึง ๗ - ๘ คน เขาเข้ามาหาบอกว่า อาจารย์ฉาบ เจ้าอาวาสวัดศรีสาครให้มานั่ง
กรรมฐานกับฉัน

ฉันก็สอนให้เดินก่อน พอได้ครึ่งชั่วโมง ก็กำหนดนั่ง สอนพองหนอ ยุบหนอให้ ไม่ให้ลุกไปไหน
เขาก็ตั้งใจปฏิบัติกันดี

(นับเป็นบุญที่อุบาสิกาสุ่มกรุณาแล้วประสบการณ์ที่ผ่านมาให้ฟัง จึงถือโอกาสบันทึกต่อท้ายไว้ ณ ที่นี้)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร แผลงภู
๕ กรกฎาคม ๒๕๓๕

โทรจิตของวิกโก้ บรุน ชวานอร์เวย์

พระครูภาวนาวิสุทธิ

เรื่องโทรจิตทางใจ มีนายวิกโก้ บรุน ชวานอร์เวย์ ผู้ซึ่งมาเรียนปริญญาโทที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาตมาคิดว่าคงจะเป็นฝรั่งเศสชาติฮอลันดา และมาบวชที่นี่ เขาเป็นชาวคริสต์ บิดาเป็นวิศวกรไฟฟ้าแห่งนอร์เวย์ ปู่เขาเป็นศาสตราจารย์ภาคคณิตศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยออสโล มารดาเป็นเลขานุการมหาวิทยาลัยออสโล มีลูกชายคนเดียวชื่อ วิกโก้ มีลูกสาว ๒ คน วิกโก้เรียนที่คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย และเรียนหลายภาษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปู่เขาเป็นศาสตราจารย์บอกกับหลานว่า เจ้าไปประเทศไทยจงเอาของดีมาฝากปู่ เพราะปู่อ่านพระไตรปิฎกเป็นภาษาอังกฤษ ที่มหาวิทยาลัยของเราทุกศาสนาให้เรียน อ่านแล้วซึ่งใจในภาคปฏิบัติธรรม เหลือเกิน ไปแล้วจงเอามาฝากปู่ให้จงได้ เขาก็โน้ตแล้วให้ปู่เซ็นชื่อไว้ ฝรั่งเศสทำอะไรละเอียด ก็มาเรียนที่ จุฬาฯ เขามาสิงห์บุรี อยากจะมาดูชาวบ้านแบ่ง คนเวียงจันทน์ย้ายมาตั้งแต่สมัยเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก บ้านนี้มีอาชีพทางปั้นหม้อ ทำเครื่องช่างต่าง ๆ ทำทอง

ที่บ้านแบ่ง มีเจ้าคุณองค์หนึ่งชื่อ เจ้าคุณพรหมโมหี ก็ไปกราบนมัสการพระคุณเจ้านี้ มีปัญหาถาม ๑๐ ข้อ แต่เจ้าคุณไม่สามารถตอบได้ ก็เลยพาฝรั่งเศสมาหาอาตมาที่วัดนี้ แต่อาตมาก็ไม่ทราบว่าจะตอบถูกหรือผิด ตอบไปแล้วเขาก็ลากลับ กลับไปได้ ๑๐ กว่าวัน แยกที่บมาที่วัดบอกกระผมขอบวชที่วัดนี้ ขอเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามที่มีประสงค์ อาตมาบอกไม่ได้ คุณเป็นชาวต่างประเทศต้องได้รับอนุญาตจากบิดา มารดาเสียก่อน จึงจะบวชได้ ไม่งั้นบวชให้ไม่ได้ เขามีใบแสดง ฝรั่งเศสเขามีว่าพออายุเท่านี้ ก็หมดหน้าที่ แล้วปู่เขาก็มีในฐานะของพ่อแม่ ก็ได้อนุญาตให้เขาเอาของดีมาฝากให้ได้โดยการบวชอาตมาก็อนุญาต

ฝรั่งเศสนี้เก่งมาก ทองขานนาคได้ภายใน ๓ ชั่วโมง แล้วก็วินัยของพระรุ่มมาก่อน เพราะเขาเรียนหนังสือไทยเขียนได้ดีมาก บวชแล้วเจริญวิปัสสนากรรมฐานทำได้เคร่งครัด ๔๕ วัน สามารถโทรจิตได้ เขาถามว่า ผมอยากจะกราบเรียนถามว่า คนไทยชาวพุทธเวลาเขาตายกัน กรวดน้ำได้ไม่ได้ไม่รู้ ผมอยากจะถามว่า อุทิศส่วนกุศลแผ่เมตตาให้กับพ่อแม่ที่ยังมีชีวิตอยู่จะได้รับไหมครับ

อาตมาเห็นว่าจิตเขาสูงแล้วพอสมควร สามารถจะโทรจิตได้ พอดีแม่เขากำลังป่วยหนักพักฟื้นอยู่ที่บ้าน เขาอยากจะอุทิศส่วนกุศลไปด้วยบุญกุศลอย่างนี้ จะได้รับหรือไม่ ก็บอกเขาว่าได้ เขาก็เดินจงกรมแล้วนั่ง เสร็จแล้วก็อธิษฐาน เวลาอธิษฐานจะแผ่เมตตา อย่าทำกำลังนั่ง เวลาส่งผลก็เช่นกัน ต้องทำให้เสร็จกิจก่อน ทำให้งานเสร็จก่อน เราจะเดินจงกรม ๑ ชั่วโมง นั่ง ๑ ชั่วโมง เสร็จกิจในการภาวนาก่อน แล้วค่อยสวดมนต์แผ่เมตตาโดยอโหสิกรรม ทำให้จิตใจสบายเบิกบานแล้วแผ่ได้เลยอุทิศได้ตอนหลัง ไม่ใช่ นั่งด้วยแผ่ไปด้วยจะไม่ได้รับ

พระภิกษุทาสจิตโต (วิกโก้)
Bhikkhu Hāsacitto
ชาวนอร์เวย์ อุปสมบทและ
ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่
วัดอัมพวัน จนสามารถส่ง
โทรจิตไปยังญาติพี่น้อง
ณ ประเทศนอร์เวย์ได้

พอทำเสร็จแล้ว เขาก็อธิษฐานจิตหลังจากนั่งภาวนาหมดกิจเสร็จเรียบร้อยแล้ว อโหสิกรรมต่อกัน ให้จิตใจเบิกบานบริสุทธิ์ เขาอธิษฐานว่า ในวันนี้เป็นวันชาติของข้าพเจ้า แม่ของข้าพเจ้ากำลังป่วยหนัก ด้วยบุญกุศลของลูกที่ได้บำเพ็ญกุศลได้บวชในพระพุทธศาสนา และได้เจริญวิปัสสนากรรมฐาน ถ้าเป็นความจริงดังกล่าวแล้ว ขอให้แม่ของข้าพเจ้าหายจากโรคร้ายไข้เจ็บทันที

ประการที่ ๒ ปู่ของข้าพเจ้าที่ต้องการจะให้หลานเอาของดีไปฝาก บัดนี้หลานได้ของดีแล้ว

ประการที่ ๓ ขอให้เพื่อนของข้าพเจ้าอีกสามคนที่อยู่บ้านใกล้เคียงกัน ที่เรียนหนังสือมาด้วยกัน จงมีความสุขความเจริญโดยทั่วหน้ากัน ในเมื่อทั้งสามนี้ได้รับแล้ว ขอให้ตอบทางจดหมายทันที

อธิษฐานถึงเดี๋ยวนั้นไม่ต้องรอเวลาเหมือนไปรษณีย์ วันนั้นพอดีเป็นวันชาติของนอร์เวย์ เขาก็มาพัก คุยกันที่บ้านของวิกโก้ อยู่ที่ออสโล คุยกัน แม่เขานอนอยู่ในห้องพักฟื้น กำลังป่วยแต่กลับจากโรงพยาบาลแล้วยังอ่อนเปลี้ยอยู่ในห้อง เวลาส่งโทรจิตที่นี้เป็นเวลากลางคืน ๔ ทุ่ม ที่โน่นเป็นเวลาเช้า เวลาไม่เท่ากัน รู้ได้จากการตอบรับหนังสือ ขณะนั้นปู่เห็นผ้าเหลืองแวบผ่านหน้าไป ทุกคนก็สังหรณ์พร้อมใจกันคิดถึง วิกโก้ทันที ก็คุยเรื่องวิกโก้ ปู่เขาก็เข้าใจว่าหลานคงจะได้บวชในพระพุทธศาสนาเพราะผ้าเหลืองผ่านหน้า แล้วก็หายไป พ่อเขาก็พูดถึงวิกโก้เรียนอักษรศาสตร์ที่จุฬาฯ แม่กำลังคิดถึงลูกชายก็ได้ยินพูดถึงวิกโก้ลูกชาย ปู่พูดว่าเห็นผ้าเหลืองแวบ แม่ก็คลานออกมาอารามดีใจคิดถึงลูก เลยหาย ออกมานั่งโตะคุยกันเป็นชั่วโมง พอคุยกันแล้ว แม่ก็เริ่มเขียนหนังสือ เขาเขียน วัน เดือน ปี ลงเวลาด้วย ก็เขียนถึงวิกโก้ลูกรัก เหตุการณ์เกิดขึ้นที่บ้านของเรา วันนี้เป็นวันชาติ เพื่อนของเจ้าก็มาอยู่ที่นี้ด้วยกับพ่อและปู่ ปู่ของเจ้าเห็นผ้าเหลืองถามว่า เจ้าบวชจริงหรือไม่ แล้วปฏิบัติกรรมฐานจริงเท็จประการใด แม่ตอนนั้นกำลังพักฟื้น เขาเห็นผ้าเหลืองแล้วก็พูดถึงลูก แม่ก็หายทันที เขียน ๔ - ๕ หน้ากระดาษ กว่าจะมาถึงวัดหลายวัน ผ่านที่จุฬาฯ ก็ส่งมาให้ที่วัด พอพระวิกโก้อ่านแล้วน้ำตาร่วงทันที เขาก็แปลให้ฟัง ตอนนั้นเขาขอเวลาอาตมาวันละชั่วโมงตอน ๓ ทุ่ม อาตมาจะไปไหนไม่ได้ เขาว่า ผมข้ามน้ำข้ามทะเลมา ท่านต้องไปไหนไม่ได้ ๑ ชั่วโมง ดังที่กล่าวมานี้ยังมีหลักฐานอยู่

ในเวลากาลต่อมา วิกโก้จะจบหลักสูตรที่ต้องกลับประเทศนอร์เวย์ หลักการเขามีอยู่ว่า ถ้าไปเรียนมหาวิทยาลัยไหนก็ตาม ถ้าจบแล้วต้องไปเป็นทหาร ๑ ปี ไม่ต้องจับใบดำใบแดง ประเทศเขามีหลักอย่างนี้ทุกคนเป็นทหารหมด ๑ ปี แต่เขาไม่นิยมรบกับใคร วิกโก้ก็มาบอกกับอาตมาว่า ผมจบหลักสูตรปริญญาโทแล้วอยากจะอยู่ประเทศไทยต่ออีก ๑ ปี จะทำอย่างไร อาตมาก็แนะนำให้คือ ทำเหมือนเดิม อธิษฐานจิต เติมน้ำมัน ๒ ชั่วโมง นั่ง ๒ ชั่วโมง แล้วขอแผ่ถวายเป็นกุศลถึง

๑. องค์พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสยาม
๒. อธิการบดีและอาจารย์ภาควิชาของเขา
๓. ถึงประเทศนอร์เวย์ มีบิดา มารดา ครูอาจารย์
๔. แล้วก็แผ่ถึงกระทรวงกลาโหมให้ยับยั้งเวลาการเป็นทหารอีก ๑ ปีต่อไป

วิกโก้ทำติด ๆ กัน ๒ คืน แล้วขอลาเข้ามหาวิทยาลัย สึกหาลาเพศ พอลาไปแล้วก็บอกอาตมาว่า ถ้าผมไม่ได้อยู่ต่อไปก็อาจจะเขียนจดหมายแจ้งข้าหน้อย ถ้าได้อยู่ต่อไปก็จะรีบส่งโทรเลขมาให้ทราบ เขายัง

ถามว่า แม่ราตรีที่เป็นคนไทย ผมจะขอแต่งงานกับเขา เพราะรักกันมาหลายปีตั้งแต่อยู่เมืองนอก หลวงพ่อเห็นสมควรหรือไม่

อาตมาบอกไม่ทราบ ไปนั่งกำหนดสติเอาเองว่า จะแต่งงานได้หรือไม่ได้ มีประโยชน์เหมือนกัน ก็ไปนั่งเดี๋ยวมามากแล้วกัน หลังจากนั้นเขาก็มาบอกว่า หลวงพ่อทำอะไรไม่ได้แต่งงานเสียแล้ว รู้ได้อย่างไร สติบอก บุปเพสันนิวาสนี้ไม่ได้แต่งงานกับคนนี้ ผมจะต้องได้ไปแต่งงานกับคนง่อยกำพร้าพ่อแม่ สติบอกได้

ในที่สุดเขาก็กลับไป เขาดีกว่าคนไทย ขอเทียนแพใส่พานดอกไม้ กรวย เขาก็ไปไหว้อธิการบดี ขอศีล ขอพร ไหว้บ้านเหนือ บ้านใต้ก่อนไป เทียวลาคนโน้นคนนี้ คนไทยไม่เอาไหน ขอพรใครที่ไหน สึกแล้วยังไม่ทันไรหนีไปแล้ว ยังไม่ลาพระอาจารย์เสียด้วย จึงไม่ได้รับพร จึงได้มีอายุไม่ยืน

อาตมาก็ให้เขาทำกรวยผ้าไหม ให้เขาไปกราบขอพรอธิการบดีของเขา ยังไม่ทันวางพาน พอเข้าไป อาจารย์บอกว่า วิโก้คุณได้อยู่ต่ออีก ๑ ปี เท่านั้นน้ำตาร่วงเลย เขามีหนังสือยืนยันจากนอร์เวย์ กระทรวงกลาโหมให้คุณอยู่ต่อในประเทศไทยได้อีก ๑ ปี อยู่ได้คืนเดียวกลับมาแล้วรายงานให้อาตมาทราบ นี่ด้วยอำนาจบุญกุศล ขอได้ฟังได้พิจารณาด้วยตนเองเพราะมันเกิดขึ้นแล้วที่นี้ นี่เรื่องของแม่เมตตา อุทิศส่วนกุศลก็ได้อยู่ต่อ ๑ ปี พอกลับไปก็ไปเป็นทหารแล้วส่งข่าวให้อาตมาเรื่อยมา

อาตมาดีใจอย่างหนึ่ง ทางราชการเคยส่งพวกโรงไฟฟ้าไปดูงานที่นอร์เวย์ อาตมาก็จดหมายบอกไป เขาให้พักที่บ้านเลย เปิดโรงไฟฟ้านอร์เวย์ให้ดูวันอาทิตย์เลย พ่อเขาเป็นหัวหน้าใหญ่ เขาบอกเขารักลูกเขาอย่างไร รักคนไทยอย่างนั้น สามารถจะสงเคราะห์ให้ลูกเขาได้บวชในพระศาสนา เอกอัครราชทูตนอร์เวย์ มาดูตัวอาตมาที่วัด อยากดูตัวหัวหน้าศาสนาหน่อย ไปเอาลูกเขามาบวชได้อย่างไร

วิโก้ออกไปจากประเทศไทยไปเป็นทหาร ๑ ปี แล้วไปบรรจุเป็นอาจารย์ที่ประเทศเดนมาร์ก สอนที่มหาวิทยาลัยโคเปนฮาเกน ตอนหลังได้มีโอกาสมาทำวิทยานิพนธ์เรื่องผี เขาให้โอกาส ๓ ปีเลย ในที่สุดก็ไปเจอแพ่งง่อย แต่งงานกันที่เดนมาร์ก เป็นง่อยจริง ๆ กำพร้าพ่อแม่ เป็นอาจารย์สอนภาค ภาษาจีนกลาง เป็นโรคโปลิโอที่ขา เดินไม่ได้ เป็นตั้งแต่รุ่น ๆ เป็นชาวฟิลิปปินส์ ญาติพี่น้องส่งเรียน มาบรรจุเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเดนมาร์ก เลยรักกันแต่งงานกัน อันนี้ไม่ต้องหาหมอดู พอมีลูก ๒ คน ก็ได้มาเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องผีที่จังหวัดเชียงใหม่ เขียนปีครึ่งจบ พอไปสอนที่เดนมาร์กกว่าผีมีจริงไหม ที่พ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงทางเชียงใหม่ถือผีกันที่ซางคอย มันเป็นประวัติน่าอย่างไร เอาไปสอนมหาวิทยาลัยของเขา

เขากลับมาก็พาภรรยาไปด้วย เอามาอวดอาตมาว่า เขาได้คนง่อยจริง ๆ ที่กล่าวมาแล้วก็เลยนับถือ พระพุทธศาสนาตามสามีมาจนบัดนี้ แต่เดิมเป็นชาวคริสต์เอาลูกมาด้วย มาค้างที่วัดนี้หลายวัน เดินทาง ไปเขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง ผีมาจากไหน เป็นอย่างไรเรียกว่าผี แล้วทำไมถึงถือผี อย่างไร ก็เอาไปสอน เดียวนี้เป็นศาสตราจารย์แล้ว ที่บ้านเขามีโต๊ะหมู่บูชา พระบูชาซึ่งอาตมาส่งไป

พอสมควรแล้วสำหรับเรื่องของวิโก้ผู้ซึ่งมาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานที่วัดอัมพวัน จนสามารถ ส่งโทรจิตไปยังญาติพี่น้อง ณ ประเทศนอร์เวย์ได้

๑๓๖

ภาคผลงานลูกศิษย์

๑๓๖

กราบรำลึกย้อน... “คำสอนหลวงพ่อ...”

พลตรี เฉลิมชัย เสี่ยงใหญ่

กับชีวิตที่ยังต้องเกิด...มีว่าจะเกิดเป็นอะไร... สภาพและสิ่งซึ่งชีวิตที่เกิดแล้วต้องได้แน่ ๆ ตามหลักพระพุทธธรรมคำสอน...อย่างหนึ่งก็คือ “ความทุกข์” (ชาติปิ ทุกขา) ...เป็นว่า...ตลอดเส้นทางที่ชีวิตธรรมดา ๆ ดำเนินไป...ตามไล่หลังกันมาอย่างครบถ้วน...สวนทางมาไม่เคยว่าง...เคียงข้างมาทั้งข้างซ้ายและขวาอย่างเต็มที่...ตามจีเหนื่อศรัทธาในทุก ๆ ขณะ...และตามติดได้รอยเท้าทุกอย่างก้าวที่ก้าวอย่าง...เป็นคู่เรียงที่เคียงและเกยไม่เคยห่างเลยนั้น นั่นก็คือ...เรือนคลังที่เรียงและหลามไปด้วยความทุกข์ทั้งสิ้น... ผลอยินดีว่า... ชีวิตนี้...มากไปด้วยความสุข แต่ที่แท้...ก็เป็นเพียงแค่ ความทุกข์ ที่พอจะทนกันได้บ้าง...ก็เท่านั้น

ชีวิตในทุกเวลาที่ผ่านมา...สิ่งที่จะต้องเผชิญเฉพาะหน้า...ก็คือ ความทุกข์ และช่วงหนึ่งของชีวิตที่แม่จะน้อย...แต่ก็ดูจะเป็นบุญเป็นวาสนาที่พาให้ได้พบหลวงพ่อก่อน ๆ คือหลวงพ่อจรัญ จิตธมโม ครั้นยังดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าคณะอำเภอชั้นเอก (เจ้าคณะอำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี) ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ในราชทินนาม ที่ “พระครูภาวนาวิสุทธิ์” จากนั้น...ชีวิตก็ได้เริ่มรู้จักกับคำว่า เปลี่ยนแปลง...บ้าง...ในครั้งนั้น...

ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อ *ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์* (ประธานองคมนตรี - ปัจจุบัน) ซึ่งขณะนั้น...ท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการทหารบก...ท่าน *พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก* ผู้บัญชาการทหารบก...ที่กรุณาดำเนินการสืบมาอย่างจริงจัง มาถึงท่าน *พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ* ผู้บัญชาการทหารบก...ที่เมตตาอย่างมุ่งมั่น...และสืบทอดตลอดมายังท่านผู้บัญชาการทหารบกทุกท่าน จวบจนปัจจุบันนี้...ที่ทุกท่านกรุณานำกำลังพลของกองทัพ “เข้าหาพระ และนำธรรมะให้เข้าสู่จิตใจกำลังพล...” โดยเมตตาให้กรมยุทธศึกษาทหารบกส่งคณะอนุศาสนาจารย์กองทัพบกเข้าฝึกอบรมปฏิบัติอย่างเข้มข้น จาก *หลวงพ่อกจรัญ จิตธมโม*...ณ วัดอัมพวัน สิงห์บุรี...ทำให้ผู้เขียนซึ่งมีอายุและยศยั้งน้อยสุดในขณะนั้นได้มีโอกาสรับเมตตาจากท่านผู้บังคับบัญชา และเป็นโอกาสให้ได้เรียนรู้ *ชีวิต* ที่มี...จากที่หลวงพ่อก ๆ ได้เมตตาอบรม พร่ำสอน แนะนำ ชักจูง ชี้แจง บด ฝน...ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา...สืบต่อจากที่พระเดชพระคุณท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (นิยม ฐานิสสรมหาเถร ป.ธ.๙) อดีตคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช อดีตกรรมการมหาเถรสมาคม อดีตเจ้าคณะใหญ่หนกลาง อดีตเจ้าอาวาสวัดชนะสงครามราชวรมหาวิหาร ซึ่งเมตตาเป็นพระอุปถัมภ์ให้กำเนิด *ความเป็นพระสงฆ์* ในพระพุทธศาสนาแก่ผู้เขียนนี้...โดยได้เมตตาสอนเสมอว่า... “ตั้งใจฝึกหัดปฏิบัติตนตามที่ท่านพระครู ๆ ท่านเมตตาสอนนะลูก...แล้วลูกจะได้พบกับเรื่องที่คุณสอนและบอกตลอดมาว่า...นั่นนะ...คือเส้นทางที่ลูกมุ่งหวังและตั้งใจจะเจอต่อไป...อย่างต้องประสงค์ และแท้จริง...”

...พอได้พบ...ได้กราบ...ได้ทราบระเบียบกติกาวัด...ได้รับและฝึกหัดการเริ่มปฏิบัติธรรมกรรมฐาน ได้ฟังคำบรรยาย ได้รับการสอบอารมณ์...ได้...ได้... และได้รับการถ่ายทอดวิธีและวิธีปฏิบัติอย่างจริงจัง ...ได้รับการเรียกเข้าสอบอารมณ์แบบ “เฉพาะตัว” ได้รับ...(เข้าใจเอาเอง) ว่ารับคำอบรมพร่ำสอนของ หลวงพ่อท่าน ๆ ไม่น้อย... และทุกขณะที่เมตตาให้ได้เข้าพบ รวมทั้งทุกโอกาสที่ทั้งขอและได้ข้อคิดคำสอน ...คงพอจะกล่าวได้บ้างว่า...แม้จะหมดทั้งชีวิตในเวลาที่ยังเหลือ และอาจจะอีกมากภพชาติที่หากจะให้เกิด มาเป็นมนุษย์เช่นชาตินี้...ก็คงจะกล่าวให้จบและครบถ้วนมิได้ในคำสอนและสิ่งที่หลวงพ่อกับท่าน ๆ เมตตา ถ่ายทอดให้...ช่างดีนัก...มีประโยชน์ยิ่งนัก...มากด้วยคุณค่ายิ่งนัก...จึงขอท่านผู้ได้รับและอ่าน หลวงพ่อ อยู่คู่วัดอัมพวัน เล่มนี้...โปรดอย่าได้น้อยใจแม้แต่สักนิด...สักนิด...ว่าเอนจึงไม่ได้อย่างที่ผู้เขียนนี้ได้บ้าง ...เพราะเชื่อว่าทุกท่านล้วนมีบุญและมีโอกาสมากกว่าผู้เขียนนี้...เพราะที่พอจะมีบ้าง...ก็แค่เพียง ส่วนน้อยของทุก ๆ ท่านเท่านั้นเอง เพียงแต่ว่า...ผู้เขียนคงจะมีโชคบ้างที่หลวงพ่อกับท่าน ๆ คงเห็นว่ามีบุญน้อย จึงเมตตาเปิดโอกาสให้ได้พบได้บ่อยในทุก ๆ เวลาที่ประสงค์...แต่ถ้าจะให้ได้มากจริง ๆ ก็ต้อง บอกว่า...ขอให้ทุกท่านพึงพบและเรียนถามจากรองศาสตราจารย์ ดร. สุกจิตรา อ่อนค้อม (นามปากกาในการเขียนและบันทึกคำสอนของหลวงพ่อกับท่าน ๆ คือ *สุกจิตรา อ่อนค้อม*...) เกิดนะครับ...เพราะนั่นนะคือ ศิษย์เอกฝ่ายสตรี...ผู้มีศีลธรรมตามที่หลวงพ่อกับท่าน ๆ นำมาสอนไว้ทีเดียวว่า...

“สุกจิตรา อ่อนค้อม
สุกจิตรา อ่อนค้อม”

กถา โส ปณฺธิโต ภเว
ปณฺธิโต ปวฺจจติ”

ที่ผู้เขียนขออนุญาตแปลฝากเพื่อทุกท่านที่เคารพได้กรุณาทราบว่หลวงพ่อกับท่าน ๆ สอนศิษย์เอก (ฝ่ายสตรี) ของท่านไว้อย่างไร...คำแปลนี้...ขอแต่งบูชาต่อชื่อเมตตาธรรมของท่านไว้...ดังนี้...

“เว้นฟังคิดไต่ถ้อย -
เป็น “ปราชญ์” แม้แค่นี้...
ต่อพร้อม - จิตสำนึก
ตำแหน่งจึงมอบให้ -

บันทึก...
มิได้
ดี - ชั่ว
“ปราชญ์แท้ทุกสถาน”

จึงเมื่อหากประสงค์ได้นานาอารยธรรมและอรรถรสแห่งคำสอนนานาของหลวงพ่อกับท่าน ๆ ขอได้ ตามหารองศาสตราจารย์ ดร. สุกจิตรา อ่อนค้อม ให้พบ...และขอได้เชิญอรรถสรัสหลายกรสนั้นมาแบ่งปัน บ้างนะครับ...

และ สัก ๔ ชุดแห่งอรรถประโยชน์คำสอน ที่ผู้เขียนขอกราบเชิญมาเพื่อบันทึกไว้ใน หลวงพ่อ อยู่คู่วัดอัมพวัน เล่มนี้...จากที่ได้รับเมตตาเรียกเข้าไปสอนและอบรมจากหลวงพ่อกับท่าน ๆ โดยตรง และตาม ด้วยความรู้สึกของผู้เขียนที่ขออนุญาตกราบถวายเป็น *คารวบูชา* ในพระคุณ...แห่งคำสอนขององค์ท่าน ๆ ก็จะมี... ดังคำกลางที่จะปรากฏสืบลำดับเรื่อง... ดังต่อไปนี้...

ก. ชุดที่ ๑ “ลูกเอ๋ย...จำ คำของพ่อ ไว้”... ลูกคงคิดได้เองอยู่แล้วว่า ชีวิตนี้...มีแต่ทุกข์...ได้กำเนิด เกิดเป็นมนุษย์ก็สุดจะยาก...จึงเมื่อคิดได้ และนำไปใช้อย่างถูกวิธี ก็จะเป็นประโยชน์แก่ลูกเมื่อได้นำไปใช้ อย่างครบถ้วนโดยแท้...นั่นก็คือ...

ลูก...จงจริงในชีวิตจริง
ลูก...อย่าจริงในชีวิตเล่น
ลูก...จงอย่าเล่นในชีวิตจริง
เพราะ...ชีวิต...ไม่ใช่ของเล่น...

และแม้ว่าลูกจะคิดได้...แต่ก็มีข้อแม่ที่ ขอฝากลูก เอาไว้ด้วยว่า...

คิดแล้ว...ไม่ทำ...ไม่มีประโยชน์
แต่คิดแล้วไม่ทำ...ก็ยิ่งดีกว่าทำโดยไม่คิด...นะ

กับคำสอนชุดที่ ๑ นี้...ผู้เขียนจำต้องขอขมายความตามที่หลวงพ่อบาน ๗ ได้เมตตาให้นัยไว้... อาจมีคำภาษาบาลีที่เขียนด้วยตัวหนังสือไทยมายืนยัน ก็จะขอเขียนแบบบาลีไทย เพื่อให้ท่านผู้อ่านอีกจำนวน มาก ได้อ่านได้ด้วย...ขอให้ลองอ่านต่อไปอีกสักนิด... (ก็จนจบนั่นแหละ) แล้วก็จะได้ทราบว่างค์หลวงพ่อบาน ๗ ฝากอะไรไว้ในข้อนี้ดังที่ได้กล่าวเกริ่นไว้แต่ต้นแล้วว่า...ชีวิตนี้...มีแต่ทุกข์นั่น...นั่น...องค์ท่านบอกว่า...

“พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ได้ตรัสแสดงถึงเรื่องกำเนิดของสรรพสัตว์ในสากลจักรวาลไว้ว่า มีแหล่งหรือกำเนิดอยู่ ๔...ไม่พ้นจากนี้ไปได้ นั่นก็คือ...

๑. อันทชะโยนิ ได้แก่ ผู้ที่ กรรม จิต ฤ็ และอาหาร เข้าทำหน้าที่หล่อเลี้ยงชีวิตมาแต่อดีตชาติ หุ้มห่อ บำรุง และส่งให้มาถึงกำเนิดเกิดใน “ไซ” เช่น พวกไก่ พวกนก พวกเต่า... เป็นต้น

๒. ขลาพชะโยนิ ได้แก่ ผู้ที่ กรรม จิต ฤ็ และอาหาร เข้าทำหน้าที่หล่อเลี้ยงชีวิตมาแต่อดีตชาติ หุ้มห่อ บำรุง และส่งให้มาถึงกำเนิดเกิดใน “ครรรค์” เช่น พวกมนุษย์ แมว สุนัข ช้าง ม้า วัว ควาย... เป็นต้น

๓. สังเสทชะโยนิ ได้แก่ ผู้ที่ กรรม จิต ฤ็ และอาหาร เข้าทำหน้าที่หล่อเลี้ยงชีวิตมาแต่อดีตชาติ หุ้มห่อ บำรุง และส่งให้มาถึงกำเนิดเกิดใน “เถ้าโคล” เช่น หมูหนอน พยาธิ... เป็นต้น

๔. โอปปาติกะโยนิ ได้แก่ ผู้ที่ กรรม จิต ฤ็ และอาหาร เข้าทำหน้าที่หล่อเลี้ยงชีวิตมาแต่อดีตชาติ หุ้มห่อ บำรุง และส่งมาจนถึงอีกชีวิตหนึ่งแล้วสิ้นชีพจากภพภูมิที่ตนถือกำเนิดมาก่อนนั้น แล้วมาถือกำเนิดในภพภูมิใหม่ เกิดแล้วโตขึ้นทันที ไม่มีลักษณะดังสรรพสัตว์ที่ถือกำเนิดเกิดในกำเนิดทั้ง ๓ ดังกล่าวมา ได้แก่ กลุ่มเทวดา และสัตว์นรก... เป็นต้น

และเมื่อได้ศึกษาจากพระพุทธรูปจากพระธรรมบท อันมีปรากฏในปาปวรรค แห่งคัมภีร์ขุททกนิกาย พระสุตตันตปิฎก ก็จะพบพระดำรัสตรัสยืนยันที่ขยายไปถึงการสิ้นภพชาติอีกด้วย นั่นก็คือ...

คพภเมเก อุปปชชนติ
สตตํ สุกตโน ынติ

นिरยํ ปापกम्मโน
ปรีนิพพนติ อนาสวา

ที่แปลเนื้อความตามภาษาไทยได้ว่า...

๑. คัพภเมเก อุปัชฌาย์ คือคน (หรือสัตว์) บางคน (บางประเภท) ย่อมถือกำเนิดเกิดในครรภ์แห่งผู้เป็นมารดา

๒. นิรยัม ปาปกัมมิโน คือคน (หรือสัตว์) ทั้งหลายผู้ทำกรรมอันลามก ต่ำทราม ชั่วช้า ทุกจริตเสียหาย ย่อมไปถือกำเนิดเกิดในนรก...

๓. สัตตัง สุขคติโน ยันติ คือคน (หรือสัตว์) ทั้งหลายผู้สร้างหรือทำ (แต่) กรรม อันเป็นเหตุให้ได้กำเนิดในสุคติ คือภพภูมิที่ดี สุขสบาย เช่น มนุษยภูมิ เทวภูมิ... เป็นต้น ก็ย่อมไปถือกำเนิดเกิดในภพภูมิอันดี เช่น สวรรค์...ดังกล่าวมานั้น

๔. ปรินิพพันติ อนาสวา คือคน (หรือทวยเทพ ตลอดถึงพรหม) ทั้งหลาย ผู้ (ปฏิบัติตนจน) ไม่มีอาสวะ กิเลส ตัณหา ทิฐิ อุปาทาน... ทั้งหลายเป็นต้นแล้ว ก็ย่อมจะเข้าถึงซึ่งการบริพพาน (มีต้องเวียนว่ายตาย...เกิดในวัฏสงสารที่ยาว นาน ไกล อันมีที่สุดและเบื้องต้นที่ใคร ๆ ก็ตามไปรู้ไม่ได้ว่ามีอยู่ ณ ตรงไหน เพียงไหน และอย่างไร...อีกต่อไป)

จากเรื่องดังกล่าว...จะทำให้เห็นได้ว่า...ผู้ที่จะไปเกิดในภพภูมิที่ดี และเข้าถึงพระนิพพานได้นั้นจะมีจำนวนน้อย เปรียบได้ดังโค ๑ ตัวซึ่งมีเพียง ๒ เขา แต่มีขนขึ้นทั่วตัว ผู้ที่จะไปสู่ภพภูมิที่ดี จะมีพอเปรียบได้ก็กับเขาของโคซึ่งมีเพียงแค่ ๒ เขา แต่ผู้ที่จะไปสู่อบายภูมิกลับจะมีจำนวนมาก เปรียบได้กับขนของโคที่ปรากฏอยู่ทั่วตัวโค ช่างยากที่จะคณนนับให้รู้จำนวนได้โดยง่าย ความเป็นไปแห่งชีวิตที่ว่ายาก...ทั้ง ๔ ประการนี้เป็นเช่นใด เห็นควรจะได้นำมาขยายความกันตามลำดับคือ...

๑. คัพภเมเก อุปัชฌาย์ แปลว่า...คน (หรือสัตว์) ทั้งหลายบางพวก (บางประเภท) ย่อมถือกำเนิดเกิดในครรภ์แห่งผู้เป็นมารดา ถ้ามองว่า...แล้วอะไรทำให้ต้องไปถือกำเนิดในครรภ์แห่งผู้เป็นมารดา ก็ตอบได้ว่า...เพราะหลัก “วิภวัญญะ ๓” อันได้แก่...เพราะสัตว์ยังมี “กิเลส” คือสภาวะที่ทำให้จิตเศร้าหมอง เช่น มีความโลภ ความโกรธ และความหลง จึงก่อให้เกิดเจตน์จำนงคือ ความทะยานอยากที่คอยเผาผลาญจี๊ เผา ลนให้เกิดกิเลสอันเป็นเหตุให้เกิดการกระทำ “กรรม” ทางกาย วาจา และใจ...เพื่อให้เกิดผลตอบสนองต่อความทะยานอยาก การกระทำนั้นเป็น “ตัวกรรม” เมื่อมีตัวกรรม คือการกระทำ สิ่งที่จะตามมาก็คือ “วิบาก” อันเป็น “ตัวผลของกรรม” เมื่อมีผลคือวิบาก...ก็จะนำส่งผลให้ไปสู่ความก่อตัวขึ้นของกิเลส แล้วก็หมุนวนไปอย่างนี้เรื่อยไม่มีที่สิ้นสุด จะมองไม่เห็นว่ามีเบื้องต้นมาจากไหน และที่ใดคือจุดจบจะเป็นเช่นเมล็ดข้าวในหม้อข้าวที่น้ำกำลังเดือด ชีวิต...ก็จะแว้งคว้างไปเช่นนั้นไม่มีที่สิ้นสุด...

สำหรับผู้ที่ได้กำเนิดเกิดเป็นมนุษย์หรือทวยเทพทั้งหลาย ถือว่าเป็นผู้ได้กำเนิดที่ดีจากผลแห่งกรรมดีที่ส่งผลดีให้มาเกิด (แม้ว่าการเกิดนั้นจะยังเป็นความทุกข์ก็ตาม)...แล้วต่างก็มีโอกาสที่จะพัฒนาวิถีชีวิตทั้งในฐานะผู้ครองมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ พรหมสมบัติ และนิพพานสมบัติ ได้ดีกว่าสรรพสัตว์ประเภทอื่น เพียงแต่ว่าได้มาแล้ว... “จะมีชีวิตอยู่อย่างหายใจแท้ หายใจจริง จะไม่หายใจทิ้งรดอากาศไปวัน ๆ เพียงเพื่อจะบอกให้เขาอื่นได้รู้ว่า...ฉันก็ยังมีสมหมายใจอยู่นะ” ...ก็เท่านั้น...

และแม้จะได้กำเนิดเกิดในครรภ์ แล้วพัฒนาการก่อกายก่อชีวิตจนได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แต่มนุษย์ก็ยังมีควรรยตินันท์กับการที่ตนยังต้องเกิด เพราะการเกิดและเติบโตสืบมาร่ำไปก็ยังคงต้องเป็นทุกข์ ดังความแห่งพระพุทธดำรัสที่ตรัสไว้ว่า...

๑. ชีวิตที่มีการหยั่งลงสู่กรรม (ปฏิสนธิ) นั้น...ยังเป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...ที่เป็นทุกข์ ก็เพราะไม่สบายกายเลยกับการที่จะต้อง “นั่งคุดคู้อยู่ในครรภ์มารดาจนกว่าตนเองจะคลอดออกมาจากครรภ์ จะยืน เดิน นอน นั่งในอิริยาบถที่ตนอยากจะทำตามใจอยาก ก็ยากที่จะได้ทำ ไม่รู้เลยว่า...อาการกายของตนจะสมบูรณ์ทั้ง ๓๒ หรือไม่ จะพิกลพิการเสื่อมเสียหายตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์มารดาหรือเปล่า จะคลอดได้โดยสวัสดิภาพไหม จะมีอันตรายใด ๆ มากกระทบจนจบลมหายใจไปเสียก่อนหรือไม่ และกับการที่จะต้องเวียนไปสู่ภาวะอย่างนั้นในภพภูมิต่าง ๆ อย่างไม่รู้จบสิ้น...นะ... ยังจะมีความสุขสนทนให้หลงระเริงกันอยู่อีกสักแค่นั้น ล้วนแต่เป็นชีวิตที่ช่วยตัวเองก็มีได้ ชีวิตในภาวะเริ่มต้นนี้ที่ถ้าไม่มีพ่อแม่เป็นต้นคอยดูแล...จะยังเป็นชีวิตที่จะผยองพองชน กร่าง อวดดี หยิ่งยโสว่าฉันจะอยู่ได้รอดอย่างยิ่งใหญ่ ได้สักแค่นั้นกัน และก็ยังจะต้องเวียนจมปลักดักดานอยู่กับ หลุมดำ ของความเกิดอย่างยากที่จะเงยหน้า... ใจหัวโผล่พอที่จะหายใจได้โล่งแม้แต่สักครั้ง การเกิด...ดูไปก็ทุกข์นะ ทั้งผู้ที่จะให้เกิดที่จะต้องทนเพื่อคอยถนอมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงดูบุตรธิดาตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์ ไม่สนุกเลยกับการที่จะยืน เดิน นอน นั่ง หรือถอนหายใจได้ยาว ๆ สักครั้งเพื่อให้คลายอาการจุก เสียด กระสับกระส่าย หนาว เหนื่อย เมื่อยล้า ระบบ ระทม กังวล วิตก หวาดผวากับการที่จะทำตัวเองให้หายใจโล่งอก แต่จะตระหนักกับการที่ถูกในครรภ์จะกระสับกระส่าย ดิ้นเหมือนถูกไฟเผาเช่นกันให้ทรนทรายกับการที่แม้แต่จะเคลื่อนย้าย...ขยับขยายอิริยาบถใด ๆ ในแต่ละคราวครั้ง...

๒. ชีวิตที่ต้องมีการบริหารกรรมเมื่อชีวิตใหม่มาปฏิสนธิ...ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...เมื่อยังไม่มี “ชีวิตใหม่” มาอยู่ในครรภ์ตน ชีวิตของสตรีผู้จะเป็นแม่จะมีความคล่องกาย สบายใจ จะยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิดเรื่องใด ๆ ก็ทำได้ตามใจตัว ไม่ต้องมามัวพะวงว่าจะไปทำให้ใครต้องเดือดร้อน แต่เมื่อมีชีวิตใหม่คือลูกมาถือกำเนิดเกิดในครรภ์ ตนจะยืน จะยืน จะวิ่ง จะนั่ง จะนอน จะกิน จะดื่ม จะทำ จะพูด และจะคิดอะไร...อย่างไร ชีวิตนี้...ต่อไป...ก็คือผู้เป็นแม่ก็จะมีได้มีชีวิตอยู่เพื่อตัวเองอย่างเดี่ยวอีกต่อไปแล้ว อาหารที่เคยชอบ...มีว่าจะจะเป็นอาหารที่มีรสจืด รสเปรี้ยว รสหวาน รสมัน รสเค็ม รสจืด รสขม และรสขื่น...ต่อไปนี้...ไม่เป็นของตนเพียงลำพังอีกต่อไปแล้ว ชีวิตวันนี้และต่อไป...ผู้เป็นใหญ่...เป็นเจ้าของชีวิตของเรา...คือ “เขาผู้ที่อยู่ในครรภ์ตน” ตนเองอยากกิน อยากดื่มสิ่งใด ๆ หลากอย่าง...ก็จำต้องงดเว้น...ด้วยวิตกว่าอาจจะไปกระทบ “เขาผู้เป็นยิ่งกว่าดวงตาดวงใจของตนผู้นั้น...”

๓. ชีวิตที่มีกรรมแต่ต้องมาวิบัติ เช่น แท้ง ถูกผ่าตัด หรือบุตรธิดาตายเสียเองตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์...ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...กับชีวิตเมื่อถึงคราวตั้งครรภ์ ก็หวังว่าจะสบาย เพราะจะได้รับการดูแลจากทุกภาคส่วน...ก็ดูว่าจะไม่สมหวังไปเสียในทุกคนและทุกครอบครัว...กับชีวิตที่ยากจน...ถ้าเป็นประเภท...ปากกัด เท้าถีบ หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน อาบเหงื่อต่างน้ำตามเก็บรายได้เพื่อความอยู่รอดของชีวิต...ในแต่ละวันที่ผ่านไป...ดูว่าช่างเชื่องซ้านัก ตนเองบริโภคอาหาร...บัดนี้...ก็มีใช้เพื่อตนเท่านั้น แต่เพื่อเขาผู้ที่เรารอคอย จะได้เห็นหน้าคราเมื่อตนได้ทำการคลอด อยู่ ๆ...กรรมนั้นเกิดวิบัติเพราะแท้ง เจ็บกายที่ตนต้องถูกผ่าตัด ต้องถูกขูดมดลูก หรือต้องผ่าตัดเอารังลูกที่ตายตั้งแต่ยังอยู่ในท้องออกมา...ก็ทุกข์แท้ แต่กับความเสียใจที่อยากจะได้ลูก...แล้วไม่ได้ อยากจะสืบทอดลมหายใจของ “สายเลือด” กลับมิได้ตั้งปรารภ...ทุกข์นี้...ใหญ่หลวงยิ่งกว่านั้นเสียนัก สรุปว่า...ชีวิตแม้ในยามเช่นนี้...ก็จึงยังมีแต่ทุกข์...

๔. ชีวิตที่เมื่อจะคลอตบุตร ชีวิตที่จะผ่านจากกรรมคือช่องแคบที่แคบสุด...ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...ชีวิตครั้งนี้ เป็นชีวิตที่ต้องถูกบีบ ถูกหนีบ ถูกรัด ถูกทับถมทั้งจากอาการปวดเจ็บ กระสับกระส่าย คื่นรน...ของมารดาที่ต้องทำให้ตนเองคลายเจ็บปวดเอง และแรงกรรมที่ถูกกด ดึง ผลัก ดัน คีบ บีบ หนีบ จับอย่างมั่นมือของแพทย์หมอ แล้วลากโดยการต้องถูกเบียด เสียดสีของ ช่องแคบ และแรงดูดแรงดึงของลมที่กระทบกระทำต่อผิวเนื้อแดง ๆ ของลูก...ทั้งหมด...ล้วนมีแต่ทุกข์ และบางครั้งที่เขาเกิดโดยนำเท้าออกมาก่อน ซึ่งจะยิ่งบีบรัดตรอนทั้งแก่ชีวิตตนและชีวิตของผู้เป็นแม่ อย่างสาหัสสากรรจ์ และไม่น้อยเช่นกันที่แม่ไม่มีลมแบ่ง ก็ต้องค้างคาอยู่ตรงช่องแคบ แม่หายใจแผ่ว เหนื่อยหอบ ยิ่งลูก...ก็ยิ่งหายใจขัด ไม่ต่างอะไรกับเนื้อเยื่อที่บางเบาได้มาถูกหนีบบีบด้วยสิมเหล็กที่ลูกแดง ด้วยไฟ ไม่น้อย...ที่ก็สิ้นใจไปทั้งแม่และลูก นี้...ก็ทุกข์ทรมานไม่น้อยเลย...

๕. ชีวิตที่มีการคลอตออกมานอกกรรมมารดา กระทบความเย็น ร้อน อ่อน แข็ง หยาบ กระด้าง...ของโลกภายนอก ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...เพราะเราอยู่ในกรรมมารดาจะเป็นเหมือนอยู่บนผืนผ้าและห้องหอมอันเป็นทิพย์ สะดวก สบาย โลง เบา อบอุ่นไปในทุกส่วน ไม่ร้อน ไม่หนาว แต่เมื่อถึงคราวต้องคลอตออกมานอกกรรม ต้องกระทบกระทั่งเข้ากับสภาพดังกล่าวที่ต่างไปจากที่เคยได้มีชีวิต อยู่ในกรรม ชีวิตจึงไม่ต่างอะไรกับการถูกเข็มที่ทั้งแหลม แข็ง และคมบีทิ่มแทงเอาที่ผิวหนัง แม้ถูกอากาศ ก็สะท้อนสะท้อน หนาว สั่น ห้วน ผวาไปไม่สิ้น ชีวิตมีต่างอะไรไปจากภหรือเขียดในปากงูเห่า ทุกข์ร้อนเร็ว กว่าจะยิ่งกว่าทุกข์ร้อนครวที่ได้กล่าวมาแล้ว...

๖. ชีวิตที่แรกเกิด ต้องมานุ่งลมหม่มฟ้า...ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...ทุกข์เพราะประสบกับ อากาศในโลกใหม่ หนาว...ร้อนปานใด ก็บอกใครให้เข้าใจและช่วยให้ผ่อนคลายมิได้ นั่นก็ประการหนึ่ง และกับชีวิตที่เปลือยกายล่อนจ้อนโดยจะอ้างว่าตนประพฤติ “อเจลว้ดร์” คือวัตรของนักบวชนอก พระพุทธศาสนา ไม่สนใจไยดีกับเสื้อผ้า เข้าทำนอง “อุงุ่นเบรียว” คือหากจะไปนุ่งหม่มผ้าแล้วผิดธรรมชาติ เป็น มะนาวหวาน คือการนุ่งลมหม่มฟ้านี้แหละ...เป็นการได้ปฏิบัติธรรมอย่างอุกฤษฏ์แล้ว แต่ก็ยังกล่าว อย่างนั้นมิได้เต็มปากเต็มคำนัก และแม้จะกล่าวได้ ก็ดูจะมีเต็มเสียงเต็มปากเต็มคำว่า “นี่...คือต้นแบบ แห่งการแต่งกายของผู้เคร่งครัดในธรรม...” นี่...ก็อีกประการหนึ่ง และแม้จะมีความพยายามที่จะแสวงหา ผ้ามาปกปิดอวัยวะที่สมควรเปิดเผย หากเปิดไป...ก็จะเป็นเรื่องน่าอาย แต่ก็ยังทำมิได้ หรือทำได้...แต่ก็หวั่นว่า จะมีสืบค่านักพรตผู้เคร่งครัดอย่างสมควรจะเป็น ทำได้...ก็คือให้คนทั่วไปได้เห็น...เป็นเรื่องของทารกที่ผู้ใหญ่ มักมองดูว่า...น่ารัก...และเพื่อให้เขาปึกใจว่า...เป็นเช่นนั้น ก็จึงส่งเสียงร้องร่ำทำให้คนอื่นต้องโอบ พลอบ ให้ได้รับการปกปิดอวัยวะที่ควรละอาย...แม้จะชั่วครว กระนั้น...ในใจจริง ๆ ก็ยังเป็นทุกข์ต่อการที่ยัง ต้อง “ติดคุกความคิดของความหลอกลวงเรื้อนร้าง” อยู่อย่างนั้นนั่นเอง...ใช่หรือไม่?...นี่...ก็ทุกข์นักนะ...

๗. ชีวิตที่เกิดแล้วเติบโตมา แต่ถูกต่อต้านในความชิงดีชิงเด่นของผู้อื่น...จนต้องจบชีวิตลง ด้วยการถูกฆ่า ถูกประหาร...แม้จะเป็นความเจ็บปวดครั้งสุดท้ายของชีวิตในชาตินั้น แต่นั่น...ก็เป็นทุกข์ ขยายความได้ว่า...เพราะทุกชีวิตมิได้ต้องการกับจุดจบลงในแบบนั้นเลย แต่เมื่อต้องจบ จะเป็นเพราะ กรรมเก่าที่เคยสร้างตามมาจบให้ หรือกรรมใหม่ที่ทั้งตนและผู้อื่นจัดให้...ก็ต้องจบ แต่ก่อนจบ เจ้าของ ชีวิตก็รู้ว่า...นี่...ก็คือทุกข์นะ

ทั้ง ๗ สภาพดังที่กล่าวมา ล้วนเป็นการสืบเค้าส่งไม้ต่อแก่กัน นั้น...คือเพราะมีการปฏิสนธิในครรภ์...นั่นก็ทุกข์ ต้องมีการบริหารดูแลครรภ์ เช่น ต้องลดหรืองดอาหารบางชนิด...นั่นก็ทุกข์ สืบมาถึงคราวประสบกับครรภ์วิบัติ เช่น แท้งหรือต้องถูกผ่าตัด...นี่ก็ทุกข์ ครั้นถึงคราวคลอดที่ต้องบีบรัดชีวิตเพื่อให้ผ่านกำแพงเหล็กแห่งช่องแคบ เจ็บแสนสุดทรมาน...นั่นก็ทุกข์ คลอดแล้วถูกความเย็น ร้อน หนาว อบอ้าว กระทบ...ความเจ็บไม่รู้จักก็รู้สึกเหมือนถูกทิ่มแทงด้วยเข็มที่ทั้งแหลม แข็ง และคม...นั่นก็ทุกข์ เกิดแล้วเปลือยกาย จะอายเพราะกายที่เปลือย จะเลื้อยลีลาอ้างว่าถือวัตรเป็น *อเจลกะ* ก็ดูจะปกปิดหาไม่...นั่นก็ทุกข์ และสุดท้าย...มีชีวิตที่ถูกกระทำให้วิบัติ เช่น ถูกฆ่า ถูกประหาร โดยสรุป...ทุกประการ ก็ล้วนแต่เป็นทุกข์ที่ตามแต่ ล้วนสืบเค้ามาแต่ *การเกิด* ทั้งสิ้น จึงเมื่อได้ชีวิตที่ได้โดยยาก...อยู่ก็ยาก...ผู้ที่รู้คุณค่าของชีวิต...จึง “ต้องจริงในชีวิตจริง ไม่จริงในชีวิตเล่น ไม่เล่นในชีวิตจริง เพราะชีวิตไม่ใช่ของเล่น...” นี่คือถ้อยคำสอน...ที่หลวงพ่อบ้าน ๆ เมตตาสอนไว้..

๒. นิรยง์ ปาปกัมมิโน แปลว่า...คน (หรือสัตว์) ทั้งหลายผู้ทำกรรมอันลามก ต่ำ ทราม ชั่วช้า ทุจริต เสียหาย...ย่อมไปถือกำเนิดเกิดในนรก...ถามว่า...กรรมอันลามก ต่ำ ทราม ชั่วช้า ทุจริต เสียหาย...แค่นั้นที่ส่งผลให้ไปเกิดในนรก (พระพุทธรูปขี้นี้ ถ้าแปล...ก็เพียงแปลว่าผู้ทำชั่วต้องไปเกิดในนรก) แต่ถ้าจะให้ครบถ้วน ต้องเพิ่มคำแปลเป็นว่า...ผู้คิดชั่ว พูดชั่ว และทำชั่ว ต้องไปเกิดในอบายภูมิ คือภพภูมิที่หาความเจริญมิได้ มีก็แต่ความเสื่อมเท่านั้น...ซึ่งอบายภูมิก็มีอยู่ ๔ คือ

๒.๑ นรก ได้แก่ แดนที่มีแต่ความร้อน เปรียบได้กับไฟ คือโทษที่จะแผดเผาหัวใจของผู้ที่มีแต่ความชิงชัง...เคียดแค้นอยู่อย่างไม่รู้จบตลอดเวลา และไฟ คือ โทษที่ทำให้ฆ่าฟันตัดรอนชีวิตผู้อื่นให้สิ้นไปนี้เอง...ที่นำผู้มีใจเช่นนั้นให้ได้รับความเดือดร้อนในนรกซึ่งมีอยู่ ๔๕๗ ขุม ไปนรก...จึงไปด้วยจิตที่มี *โทษะ*

๒.๒ เปรต ได้แก่ ผู้ที่ละจากโลกนี้แล้วไปเกิดในเขตเปรตวิสัย และถ้าจะถามว่า...แล้วผู้ที่กระทำ พูด คิดชั่วเพราะอำนาจของอะไร...จึงทำให้ต้องไปเสวยผลคือการเกิดเป็น *เปรต* นั้น คำตอบ...ก็คือ...ใครก็ตามที่ทำตนเป็น ทะเลไม่อ้อมน้ำ เป็นไฟไม่อ้อมเชื้อ ถมเท่าใดไม่รู้จักเต็ม โกงกินทุกอย่างที่ขวางหน้า...โดย

๒.๒.๑ กระทำโจรกรรม ๑๔ อย่าง แม้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่...การลัก การฉก การกรรโชก การปล้น การตู่ การฉ้อ การหลอก การลวง การปลอม การดัดจริต การเบียดบัง การสืบเปลี่ยน การลักลอบ และการยกยอก

๒.๒.๒ กระทำอนุโลมโจรกรรม ๓ อย่าง ได้แก่...การ “สมโจร” คือ การสนับสนุนโจร การปกกลอก และการรับสินบน

๒.๒.๓ กระทำฉวยโจรกรรม ๒ อย่าง ได้แก่...การผลาญ คือการทำทรัพย์ของผู้อื่นให้เสียหาย แต่ไม่ถือเอามาเป็นของตน และการหยาบช้า คือถือเอาโดยวิสาสะเกินขอบเขต ผลของกรรมที่มาจากเหตุของความโลภ...ดังนี้...จะทำให้ผู้ทำกรรมเช่นนั้นไปเกิดเป็น “เปรต” ไปเป็นเปรต...ไปด้วยจิตที่เต็มไปด้วย “ความโลภ” ซึ่งประเภทและชื่อของ “เปรต” มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎก...มีรวมทั้งสิ้น ๓๗ จำพวก

๒.๓ อสุรกาย ได้แก่ ผู้ที่ไม่กล้าปรากฏกาย และถ้าจะถามว่า...แล้วผู้ที่เป็นอสุรกายเล่า...เขาเป็นดังนั้นเพราะกรรมอะไร คำตอบ...ก็คือเพราะ *ความโลภ* เช่นเดียวกับ *พวกเปรต* นั้นเอง

๒.๔ เดรัจฉาน ได้แก่ ผู้ที่เกิดแล้วเติบโตทางขวาง คือสัตว์เดรัจฉานทั้งหลายนั่นเอง ถ้ามว่า...ไปเกิดเป็น เดรัจฉาน เพราะกรรมอะไร คำตอบก็คือ...เพราะ โมหะ คือความหลง ความมืดบอดแห่งจิต ความเห็นผิดของจิต มี ๑๐ ประการ ได้แก่...มิจฉาทิฐิ คือมีความเห็นผิด มิจฉาสังกัปปะ คือมีความดำริผิด มิจฉาวาจา คือมีการเจรจาผิด มิจฉากัมมันตะ คือ มีการทำผิด มิจฉาอาชีพะ คือมีการเลี้ยงชีวิตในทางที่ผิด มิจฉาวายามะ คือมีการทำความพยายามผิด มิจฉาสติ คือมีการระลึกผิด มิจฉาสมาธิ คือมีการตั้งใจผิด มิจฉาญาณะ คือมีการรู้ที่ผิด และมิจฉาวิมุตติ คือมีความหลุดพ้นผิด...กล่าวเฉพาะมิจฉาทิฐิ...เช่นเห็นว่า ทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ดี มารดาบิดาไม่มี โลกนี้โลกหน้าไม่มี... เป็นต้น ไปเกิดเป็น สัตว์เดรัจฉาน ก็เพราะ โมหะ คือความเห็นผิด...ดังนี้

สรุปว่า...ผู้ที่กระทำความชั่ว...ย่อมไปสู่สุ่นรก...เป็นต้น...จึงเมื่อได้ชีวิตที่ได้โดยยาก...อยู่ก็ยาก...ผู้ที่รู้คุณค่าของชีวิต...จึงต้องถนอมชีวิต ไม่ปล่อยให้จิตไปตกอยู่ในอำนาจของความโลภ ความโกรธ และความหลง อันจะเป็นเหตุให้ต้องไปเกิดในอบายภูมิ...เหตุนี้...หลวงพ่อบุญมา ๑ จึงเมตตาสอนว่า...เมื่อได้ชีวิตที่ได้โดยยากแล้ว... “ต้องจริงในชีวิตจริง ไม่จริงในชีวิตเล่น ไม่เล่นในชีวิตจริง เพราะชีวิตไม่ใช่ของเล่น...”

๓. สัตตัง สุกตโน ยันติ แปลว่า...คน (หรือสัตว์) ทั้งหลายผู้สร้างหรือกระทำแต่กรรมอันเป็นเหตุให้ได้กำเนิดในสุคติ คือภพภูมิที่ดี สุขสบาย เช่น มนุษย์ภูมิ เทวภูมิ... เป็นต้น ก็ย่อมไปถือกำเนิดเกิดในสวรรค์...เป็นต้นนั้น ถ้ามว่า...กรรมอันเป็นเหตุให้ได้กำเนิดในสุคติ เช่น มนุษย์ภูมิ เทวภูมิ ๑ คือกรรมเช่นใด คำตอบก็คือ...

๓.๑ มนุสสภูมิ กรรมที่จะเป็นเหตุให้ได้เกิดในมนุษย์ภูมิ...ฐานเบื้องต้น ได้แก่...

๓.๑.๑ ความเป็นผู้รักษาศีล ๕ ให้บริบูรณ์

๓.๑.๒ ความเป็นผู้ดำรงตนไว้ในกุศลกรรมบถ ๑๐ (อันได้แก่...กายกรรม ๓ คือไม่ฆ่า สัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดประเวณี วชิกรรม ๔ คือไม่กล่าวคำเท็จ ไม่กล่าวคำส่อเสียด (ทำให้ผู้อื่นแตกแยก) ไม่กล่าวคำหยาบคาย ไม่กล่าวคำเหลวไหลไร้สาระ และมโนกรรม ๓ คือไม่เพ่งเล็งโลกเขาของผู้อื่น ไม่พยายามพองร้ายผู้อื่น เห็นชอบตามทำนองคลองธรรม)

๓.๒ เทวภูมิ กรรมที่จะเป็นเหตุให้ได้เกิดในเทวภูมิ จะแสดงไว้ทั้ง สวรรค์ และ พรหม คือ

๓.๒.๑ เทวภูมิ (สวรรค์) กรรมที่จะเป็นเหตุให้ได้เกิดในเทวภูมิ...ฐานเบื้องต้น ได้แก่...

๓.๒.๑.๑ ประพฤติ “เทวธรรม (ธรรมที่ส่งผลให้เกิด – ให้เป็นเทพ) ๒ ประการ” คือ

๓.๒.๑.๑ (๑) หิริ ได้แก่ มีความละอายใจตน...ต่อการทำ พูด และ คิดเรื่องที่ไม่ดีทุกประเภท

๓.๒.๑.๑ (๒) โอตตัมปะ ได้แก่ มีความเกรงกลัวต่อผลของความเลวร้าย ที่เกิดจากการกระทำ พูด คิดไม่ดีทุกประเภทของตน

๓.๒.๑.๒ รักษาศีล ๘ ศีลอุโบสถ การให้พระ สวดมนต์ การบำเพ็ญบุญกุศลริยา เช่น การให้ทาน... เป็นต้น อย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๑.๓ ปฏิบัติวัตรบถ ๗ ประการ (ผู้เกิดเป็นพระอินทร์ ปฏิบัติวัตรบถ ๗ ประการ เหล่านี้) อันได้แก่...

๓.๒.๑.๓ (๑) การเลี้ยงดูมารดาบิดา

- ๓.๒.๑.๓ (๒) การประพุดิอ่อนนุ่มถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ในสกุล
- ๓.๒.๑.๓ (๓) การกล่าวแต่วาจาที่ไพเราะ
- ๓.๒.๑.๓ (๔) การไม่ยุแหย่ให้ผู้อื่น...เกิดความแตกแยก
- ๓.๒.๑.๓ (๕) การละความตระหนี่ถี่เหนียวเสียได้
- ๓.๒.๑.๓ (๖) การรักษาความสัตย์
- ๓.๒.๑.๓ (๗) การกำจัดเสียได้ซึ่งความโกรธ

๓.๒.๒ พรหมภูมิ กรรมที่จะเป็นเหตุให้ได้เกิดในพรหมภูมิ (พรหมภูมิ มี ๒๐ ชั้น เป็น “รูปภูมิ ๑๖ ชั้น” เป็น “อรุณภูมิ ๔ ชั้น”) ได้แก่ การปฏิบัติตนใน สมถกรรมฐาน คือการทำจิตให้สงบเจริญตามเป็นนิจ

...เพราะได้ชีวิตที่ได้โดยยาก...แล้วใช้ชีวิตให้สมกับที่ได้ มนุษย์ภูมิ...เทวภูมิ และ พรหมภูมิ... อันเป็น สุกตภาพ ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่ไม่ประมาทในการใช้ชีวิต...แม้ว่าจะยังไม่ถึงพระนิพพานในภพนั้น ๆ ก็ตาม...การใช้ชีวิตอย่างนี้...มีค่า...มีคุณ...มีประโยชน์ จึงเมื่อได้ชีวิตที่ดีงามเช่นนี้แล้ว...หลวงพ่อกัน ๆ จึงเมตตาสอนว่า...“ต้องจริงในชีวิตจริง ไม่จริงในชีวิตเล่น ไม่เล่นในชีวิตจริง เพราะชีวิตไม่ใช่ของเล่น...”

๔. ปรีณิพพันติ อนาสวา แปลว่า...คน (หรือทวยเทพ ตลอดถึงพรหมทั้งหลาย) ซึ่งได้ปฏิบัติตนจนไม่มีอาสวะ กิเลส ตัณหา และอุปาทาน...ทั้งหลายเป็นต้นแล้ว ก็ย่อมจะเข้าถึงการปรีณิพพานถามว่า...อาสวะ กิเลส ตัณหา และอุปาทาน ตลอดถึงนิพพานคืออะไร ได้แก่อะไรบ้าง และจะถึงนิพพานนั้นจะต้องทำอย่างไร คำตอบในเรื่องนี้ก็คือ...

๔.๑ อาสวะ ได้แก่ กิเลสที่หมักต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้ผู้ที่หมักนั้นจะต้องประสบกับอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามา มี ๔ (โดยรวม) คือ

๔.๑.๑ กามาสวะ ได้แก่ อาสวะคือกาม คือกามตัณหา ได้แก่ ความอยากในสิ่งและอารมณ์อันน่าใคร่ น่าพอใจ ภาวตัณหา ได้แก่ ความอยากมี อยากเป็น วิภวตัณหา ได้แก่ ความอยากไม่เป็นนั่น ไม่เป็นนี่...เป็นต้น

๔.๑.๒ ภวาสวะ ได้แก่ อาสวะที่ทำให้อยากเกิด อยากมี อยากเป็นอยู่อย่างนั้นตลอดไป

๔.๑.๓ ทิฏฐาสวะ ได้แก่ อาสวะคือทิฐิ คือทิฐิอันเป็นความเห็นผิด โดยย่อในที่นี้...ได้แก่ ความเห็นว่าทำแล้วไม่เป็นอันทำ ทำแล้วไม่มีผล (อกิริยทิฏฐิ)...ความเห็นว่าไม่มีเหตุ จะได้ดีได้ชั่วก็ได้เอง (อเหตุกทิฏฐิ)...และความเห็นว่าไม่มี เช่น มารดาบิดาไม่มี (นัตถิกทิฏฐิ)

๔.๑.๔ อวิชชาสวะ ได้แก่ อาสวะคือ อวิชชา คือความไม่รู้อันเป็นเหตุให้ไม่รู้ตามความเป็นจริง

๔.๒ กิเลส ได้แก่ สภาวะหรือสิ่งที่ทำให้ใจเศร้าหมอง กล่าวแต่โดยย่อมี ๓ คือ

๔.๒.๑ วิตีกมกิเลส ได้แก่ กิเลสอย่างหยาบที่แสดงออกเป็นความประพุดิไม่ดีทางกาย เช่น การฆ่า...ทางวาจา เช่น การกล่าวคำเท็จ...

๔.๒.๒ ปริยภูฐานกิเลส ได้แก่ กิเลสที่เกิดขึ้นมารุมเร้าจิตใจให้วุ่นวาย เช่น นิ वर्ณ ๕...

๔.๒.๓ อนุสัยกิเลส (อนุสัยกิเลส) ได้แก่ กิเลสที่นอนเนื่องเหนียวแน่นอยู่ในสันดานติดข้ามภพข้ามชาติมาไม่สิ้นสุด

๔.๓ ตัณหา ได้แก่ ความทะยานอยาก กล่าวโดยย่อมี ๓ คือ

๔.๓.๑ ความตัณหา ได้แก่ ความทะยานอยากในอารมณ์อันชวนให้รัก ชักให้ใคร่

๔.๓.๒ ภวตัณหา ได้แก่ ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่

๔.๓.๓ วิภวตัณหา ได้แก่ ความอยากไม่เป็นนั่นเป็นนี่

๔.๔ อุปาทาน ได้แก่ ความถือมั่นด้วยอำนาจของกิเลส มี ๔ คือ

๔.๔.๑ ความอุปาทาน ได้แก่ ความถือมั่นในกามว่าจะต้องเป็นของเรา ก่อให้เกิดความหวงแหน ยึดครอง หลงเข้าใจผิด แล้วทำผิดพลาดไป

๔.๔.๒ ทิฏฐุปาทาน ได้แก่ ความถือมั่นในทิฐิ ในลัทธิ และในหลักความเชื่อต่าง ๆ โดยปราศจากปัญญาที่แท้จริง

๔.๔.๓ สิลัพพตูปาทาน ได้แก่ ความถือมั่นในศีล พรต คือถือว่าใคร ๆ จะบริสุทธิ์หรือหลุดพ้นได้ก็ด้วยการรักษาศีลและวัตรให้เคร่งครัดอย่างนี้...ถือตามกันไปอย่างมมง่าย ถือว่าศักดิ์สิทธิ์...ซึ่งไม่ตรงกับหลัก “ไตรสิกขา” ในพระพุทธศาสนา

๔.๔.๔ อัตตวาทูปาทาน ได้แก่ ความยึดถือว่าฉัน ๕ เป็นตัวตน สิ่งนั้น...สิ่งนี้เป็นของเรา จนเป็นเหตุให้แบ่งแยกเป็นเรา...เป็นเขา...สืบมา

๔.๕ นิพพาน ได้แก่ สภาวะที่ดับกิเลสและกองทุกข์ มี ๒ คือ

๔.๕.๑ สอุปาทิเสสนิพพาน ได้แก่ การดับกิเลสของผู้เป็นพระอรหันต์ แต่ชั้น ๕ ยังทรงอยู่ (ตายก่อนตาย...)

๔.๕.๒ อนุปาทิเสสนิพพาน ได้แก่ การดับสิ้นของชั้น ๕ ของท่านผู้ที่กิเลสได้ดับสิ้นมาก่อนแล้ว (ตายหลังตาย...)

จึงกับคำถามที่ว่า จะถึงนิพพานนั้นจะต้องทำอย่างไร คำตอบโดยรวมในที่นี้คือ...ผู้ใดก็ตามได้เจริญสมณภavana ไว้เป็นฐานต้นแล้ว ก้าวขึ้นสู่ วิปัสสนาภavana ด้วยการพิจารณาชั้นทั้ง ๕ เป็นต้น โดยให้เห็นเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา... ปฏิบัติจนไม่มีอาสวะ กิเลส ตัณหา และอุปาทาน...ดังกล่าวแล้วผู้นั้น...ย่อมเข้าถึงพระนิพพาน มิต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารที่ยาว นาน ไกล...อันมีที่สุดและเบื้องต้นที่ใคร ๆ ก็ตามไปรู้ไม่ได้ว่ามีที่ตรงไหน...เพียงไหน และอย่างไร...อีกต่อไป

หลวงพ่อบุญ ๑ เคยเมตตาเล่า...ถึงคราวที่ท่านประสบอุบัติเหตุ ๒ ครั้งใหญ่ ๆ ด้วยกัน (ท่านที่ติดตามอย่างต่อเนื่อง...คงทราบดีกว่าผู้เขียน...) และยังมีอีกครั้งที่ท่านเมตตาบอกว่า...มีนายแพทย์ถวายการดูแลอยู่ถึง ๗ ท่าน (นั่นก็อีกต่างหาก...) ซึ่งในครั้งประสบอุบัติเหตุ...เรื่องหนึ่งที่ได้ฟังก็คือ...ถ้าท่านยังใช้หนี้ (เวรกรรม)...ไม่หมด...ก็จะอยู่เพื่อใช้หนี้ให้หมด แต่ถ้าใช้หนี้ (เวรกรรม) หมดแล้ว...จะไปที่ไหน...เพราะไม่ประสงค์มาเกิดใหม่...อีกแล้ว...ท่านผู้อ่าน หลวงพ่ออยู่คู่วัดอัมพวัน คงทราบนัยแห่งเรื่องราวนี้ดีว่าหมายถึงอะไร...ท่าน ๑ ไม่เคยบอกเลยว่าท่าน ๑ ได้อะไร... แต่จากปฏิบัติที่ท่านปฏิบัติให้เห็นเป็นต้นแบบ และเมตตา ทำให้ดู อยู่ให้เห็น...แล้วสอนให้เรา – ท่านทำกันให้เป็น...เพื่อให้...

สันติธรรม... ได้ทำหน้าที่...

สันติบาล... ซึ่งท่านผู้เป็น...

สันติชน... จนเกิดขึ้นมาซึ่ง...
 สันติสุข... ที่มีได้อย่าง...
 สันติวิธี... จนเกิดมีขึ้นซึ่ง...
 สันติภาพ... ทั่วไปในทุก...
 สันติคาม... แล้วขยายสุขไปทั่ว...
 สันติเขต... จนกระทั่งถึง...
 สันติบพ... โดยเป็น...
 สันติประสงค์... ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...มหาศาสดาโลก

จึงเป็นที่มาแห่งเมตตาที่สอนเราท่านทั้งหลาย...ที่ผู้เขียนจำไว้ในหัวใจตลอดมาที่ว่า...

“ลูก...จงจริงในชีวิตจริง
 ลูก...อย่าจริงในชีวิตเล่น
 ลูก...จงอย่าเล่นในชีวิตจริง
 เพราะ...ชีวิต...ไม่ใช่ของเล่น...” อันเป็น ชุดที่ ๑ นี้...

ข. ชุดที่ ๒ “ลูกเอ๋ย...จำคำพ่อไว้”...สังคมย่อมประกอบด้วยผู้คนที่อยู่อาศัยร่วมกัน คนเดียว...
 ไม่เรียกว่าสังคม อยู่ในสังคม...จำต้องช่วยเหลือเผื่อแผ่กัน ใครไปมาหาสู่...จักต้อง “ต้อนรับขับสู้”...กัน
 พวกเรา...เกิดมาในสมัยของพระพุทธเจ้าพระองค์นี้ซึ่งเป็นสมัยที่มนุษย์จะมีอายุ ๑๐๐ ปีโดยประมาณ
 ทุก ๑๐๐ ปีที่พระพุทธศาสนาผ่านไป อายุของมนุษย์จะลดลง ๑ ปี บัดนี้...พระพุทธศาสนาผ่านไปแล้ว
 ๒๕๕๔ ปี (ปีที่มีโอกาสได้รับฟังคำสอนของหลวงพ่อบ้าน ๆ) จึงเท่ากับอายุของมนุษย์ลดลงไป ๒๕ ปี...
 ก็จะเหลืออายุประมาณ ๗๕ ปี...โดยเฉพาะก็คือ ลูก...จงภูมิใจว่า...ชีวิตนี้ลูกโชคดีที่เมื่อคราวที่เกิด ลูก...

๑. ได้เกิดเป็นมนุษย์...
๒. ได้พบพระพุทธศาสนา...
๓. ได้เกิดในตระกูลสัมมาทิฐิ...

หากว่าอายุได้ไปถึง ๑๐๐ ปีเต็ม...ก็จงใช้ ๑๐๐ ปีเต็มนั้นให้คุ้มค่ากับแต่ละช่วงเวลาของชีวิต...
 ซึ่งใน ๑๐๐ ปีนั้น ทางพระพุทธศาสนาได้แบ่งเป็นช่วงละ ๑๐ ปี...และที่ภาคอีสานของประเทศไทยได้
 เรียกว่าเป็นช่วงของวัยต่าง ๆ คือ...

๑. จากเกิด - ๑๐ ปี เรียกว่า “วัยมันทะทะสะกะ” (เป็นวัยชอบเล่นดินเล่นทราย)
๒. จาก ๑๑ - ๒๐ ปี เรียกว่า “วัยซิททะทะสะกะ” (เป็นวัยที่อาบน้ำ...บ่หนาว)
๓. จาก ๒๑ - ๓๐ ปี เรียกว่า “วัยวันณะทะสะกะ” (เป็นวัยที่เกี่ยวสาว เกี่ยวหนุ่มบ่เปื้อ)
๔. จาก ๓๑ - ๔๐ ปี เรียกว่า “วัยพะละทะสะกะ” (เป็นวัยที่ตรงทุกเมื่อ)
๕. จาก ๔๑ - ๕๐ ปี เรียกว่า “วัยปัญญาทะสะกะ” (เป็นวัยที่เมื่อก่อนไก่อ)
๖. จาก ๕๑ - ๖๐ ปี เรียกว่า “วัยหานิทะสะกะ” (เป็นวัยที่ไปบ่ฮอด)
๗. จาก ๖๑ - ๗๐ ปี เรียกว่า “วัยปัพพาระทะสะกะ” (เป็นวัยที่นอนทอดหุ่ย)
๘. จาก ๗๑ - ๘๐ ปี เรียกว่า “วัยวังกาทะสะกะ” (เป็นวัยเป่าขลุ่ยบ่ตั้ง)

๙. จาก ๘๑ - ๙๐ ปี เรียกว่า “วัยโหมหะทะสะกะ” (เป็นวัยที่ระฆังดังก้อง)

๑๐. จาก ๙๑ - ๑๐๐ ปี เรียกว่า “วัยสะยะนะทะสะกะ” (เป็นวันที่ร้องเพลงไปได้ - ไข้กัตตาย - ไปไข้กัตตาย)

ซึ่งในวัยที่หลวงพ่อก่าน ๆ ปรารภสอนนี้...ผู้เขียนได้กราบขออนุญาตเรียกว่า วัย ๒๐ ต. โดยแต่ละ
ห้วง ๑๐ ปี จะมีวัยที่แสดงศักยภาพของชีวิต ห้วงละ ๒ ต. ได้แก่

๑. จากเกิด - ๑๐ ปี เรียกว่า... วัย “เตาะแตะ”

๒. จาก ๑๑ - ๒๐ ปี เรียกว่า... วัย “เติบโต”

๓. จาก ๒๑ - ๓๐ ปี เรียกว่า... วัย “เต่งตึง”

๔. จาก ๓๑ - ๔๐ ปี เรียกว่า... วัย “ตื่นเต้น”

๕. จาก ๔๑ - ๕๐ ปี เรียกว่า... วัย “ตุมตาม”

๖. จาก ๕๑ - ๖๐ ปี เรียกว่า... วัย “ติงต๊อง”

๗. จาก ๖๑ - ๗๐ ปี เรียกว่า... วัย “ต้องแต่ง”

๘. จาก ๗๑ - ๘๐ ปี เรียกว่า... วัย “โตงเตง”

๙. จาก ๘๑ - ๙๐ ปี เรียกว่า... วัย “ตริกตรอง”

๑๐. จาก ๙๑ - ๑๐๐ ปี เรียกว่า... วัย “ต้องตาย”

...และวัยของ “ลูก” เป็นวัยที่จะทำประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวมได้มาก...ขอขอบใจที่ได้นำคำ
ที่ได้ฝากไว้ไปขยายผล...ดูเหมือนจะเป็นถ้อยคำทำนองต่อไปนี้...ใช่ไหม คือ...

๑. เรื่องแรกสุด...เป็นคำถามที่รอคำตอบ มี ๑๗ คำถาม ได้แก่ อะไรเอ่ย...

๑.๑ เย็นกว่าน้ำ

๑.๒ ร้อนกว่าไฟ

๑.๓ สูงกว่าฟ้า

๑.๔ เตี้ยกว่าหญ้า

๑.๕ กว้างกว่าอากาศ

๑.๖ ยาวกว่าเส้นขอบฟ้า

๑.๗ ต่ำกว่าหมึก

๑.๘ ลึกกว่ามหาสมุทร

๑.๙ เร็วกว่าเสียง

๑.๑๐ ไวกว่าแสง

๑.๑๑ แรงกว่าลมพายุ

๑.๑๒ จุกกว่าวิญญูสงสาร

๑.๑๓ พาลกว่ายักษ์

๑.๑๔ หนักกว่าหิน

๑.๑๕ ต่ำกว่าดิน

๑.๑๖ เบากว่านุ่น

๑.๑๗ อบอุ่นกว่าสิ่งใด...

๒. หลักแห่งการทำงานเมื่อต้องการความสำเร็จ มี ๕ คำ ได้แก่

- ๒.๑ ฟังให้จำ
- ๒.๒ ทำให้จริง
- ๒.๓ นิ่งให้เป็น
- ๒.๔ เห็นให้ชัด
- ๒.๕ ตัดให้ขาด

๓. หลักแห่งความอยู่รอด มี ๘ คำ ได้แก่

- ๓.๑ ตาดู
- ๓.๒ หูฟัง
- ๓.๓ ปากนิ่ง
- ๓.๔ สองเท้าวิ่ง
- ๓.๕ มือทำแต่ความดี
- ๓.๖ จะไม่มีปัญหา
- ๓.๗ จะมีแต่ปัญญา
- ๓.๘ จะมีแต่สุขสันต์นิรันดร

๔. หลักแห่งการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มี ๕ คำ ได้แก่

- ๔.๑ ปากอย่าไว
- ๔.๒ ใจอย่าเบา
- ๔.๓ เรื่องเก่าอย่ารื้อฟื้น
- ๔.๔ เรื่องอื่นนอกเรื่องอย่าไปนำมาคิด
- ๔.๕ กิจที่มีทำให้สำเร็จ

๕. หลักการสร้างมิตร มี ๑๓ คำ ได้แก่

- ๕.๑ อย่าไปข้ามคนล้ม
- ๕.๒ อย่าไปชมคนรู้
- ๕.๓ อย่าไปชูคนกล้า
- ๕.๔ อย่าไปทำคนพาล
- ๕.๕ อย่าไปวานคนร้าย
- ๕.๖ อย่าไปขายคนรัก
- ๕.๗ อย่าไปกักคนรีบ
- ๕.๘ อย่าไปบีบคนบอบ
- ๕.๙ อย่าไปชอบคนชั่ว
- ๕.๑๐ อย่าไปยั่วคนดี
- ๕.๑๑ อย่าไปตีคนตาย
- ๕.๑๒ อย่าไปขายคนเป็น
- ๕.๑๓ อย่าเห็นผิดเป็นชอบ

๖. หลักการครองใจคนมอบไว้ให้เบื่องตัน...๕ ข้อพิจารณา ได้แก่

๖.๑ การดูคน...

๖.๑.๑ ผู้หญิงน่าเกลียด...เพราะ “เอาแต่ใจตัว”

๖.๑.๒ ผู้ชายน่ากลัว...เพราะ... “ความไม่เกรงใจใคร”

๖.๒ การมีเพื่อน...

๖.๒.๑ พูด...ให้เขา – “เชื่อ”

๖.๒.๒ ทำ...ให้เขา – “ชอบ” (แล้ว)...

๖.๒.๓ เขา...จะ – “ช่วย...”

๖.๓ การมีญาติหรือไม่...

๖.๓.๑ สวน...ไม่เคยเข้า...ก็เป็น “ป่า”

๖.๓.๒ พี่น้อง...ไม่มาหา...ก็เป็น “คนอื่น”

๖.๔ การเสียสละ...

๖.๔.๑ ยิ่งใหญ่...จะยิ่งได้

๖.๔.๒ ยิ่งหวง ยิ่งอด หมดไม่มา

๖.๔.๓ ไม่หวง ไม่อด หมดก็มา

๖.๔.๔ ให้ ไม่มีอด หมดก็มา

๖.๔.๕ หวง มีแต่อด หมดไม่มา

๖.๕ ความกตัญญู – กตเวที...

๖.๕.๑ กตัญญู...รู้คุณท่าน...เป็นเรื่องของ “คนดี”

๖.๕.๒ กตเวที...ตอบแทนคุณ...เป็นเรื่องที่ “คนดี” จะต้องทำ

๖.๕.๓ กตัญญูกตเวที...เป็นเส้นทางที่ท่านผู้เป็นพระพุทธรเจ้าทุกพระองค์ทรงปฏิบัติตั้งแต่อดีตชาติจนถึงชาติสุดท้าย...

๗. การเดินจงกรม...เดินอย่างไร ต้องให้ตรงกับหมายของคำ มี ๖ คำ (จาก ๖ ระยะของการเดิน) คือ...

๗.๑ ยกส้นหนอ (อุทธรณ)

๗.๒ ยกหนอ (อติหรณ)

๗.๓ ย่างหนอ (วีติหรณ)

๗.๔ ลงหนอ (โวสสชชน)

๗.๕ ถูกหนอ (สนนินเขปน)

๗.๖ กตหนอ (สนนินรุภณ)

๘. หลักการ “ต้อนรับขับสู้” อันเป็นหัวข้อเป้าหมายแห่งอรรถประโยชน์ในคำเมตตาทปราสาสนชุดที่ ๒ นี้...มีนัยที่ปรากฏคือ...

๘.๑ ต้อนรับ ได้แก่ การนำพาเอาใจใส่ต่อผู้มาเยี่ยมมาเยือนหรือมาพบให้เกิดความรู้สึกว่า...มาแล้ว...เหมือนกับได้มาบ้านเรือนของเขาเอง...

๘.๒ รับ ได้แก่ การจัดการรับรองผู้มาเยือน...อย่างสมฐานะทั้งตามภาวะและฐานะอย่างน่าประทับใจ...ดังที่เคยได้ฟังกันมาว่า...เป็นทำเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ

จะยากดีตามมีและตามเกิด ให้เพลินเพลินกายกว่าจะกลับ...ด้วยการใช้ความจริงใจ (ตามลีลา “นางงัก” ของ หลวงพ่อจรัญ จิตธมฺโม) โดยรวม ได้แก่

๘.๒.๑ ยิ้มแย้มแจ่มใส

๘.๒.๒ ตั้งใจสนทนา

๘.๒.๓ เจรจาไพเราะ

๘.๒.๔ สงเคราะห์เอื้อเฟื้อ

๘.๒.๕ ขาดเหลือคอยดูแล

๘.๒.๖ ไม่แปรและแปลกลูกค้ำหรือผู้มาพบหาที่มาเยือน...

๘.๓ ชับ ได้แก่ การกำจัดเอาสิ่งของที่เกะกะ กีดขวาง รามทั้งเรื่องของความไม่สะอาด และสิ่งของที่ตั้งวางผิดที่...เป็นต้น...ออกไปเสียให้พ้นจากการให้การต้อนรับผู้มาเยี่ยมมาเยือนมาพบหา...นั้น ๆ

๘.๔ สู้ ได้แก่ การดูแลผู้มาเยี่ยมเยือนด้วย...

๘.๔.๑ โบหน้าที่ยิ้มแย้ม

๘.๔.๒ คำพูดที่เต็มแต่งด้วยไมตรี

๘.๔.๓ อาหารที่ถูกปากถูกใจ

๘.๔.๔ สถานที่ที่สะอาด สบาย และสะอาด

๘.๔.๕ บรรยากาศที่เป็นกันเอง...(เป็นอย่างน้อย...)โดยไม่ใช้การหลบหลีกหนีหน้า...แม้ว่าจะไม่พร้อม เช่นด้วยเรื่องอาหารการต้อนรับ...แต่ก็จะชวนขับเผลอเพื่อใช้เวลาเตรียมอาหารและได้รับประทานสมใจ...

ค. ชุดที่ ๓ “ลูกเอ๋ย...คุณว่าดี” ...แรกคือดูหน้า ต่อมาก็ตั้งเช่นดูข้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ดูให้แน่ให้ดูถึงปู่ย่าตายาย...จะซื้อผ้าให้ดูเนื้อ จะซื้อเสื้อให้ดูลาย จะซื้อหวายให้ดูข้อ จะดูหม้อให้ดูฝา... แต่ที่จะสามารถนำไปใช้เป็นหลักประกันได้ ก็คือ “ต้องดูแล้วพบดีที่แท้” ที่ปรากฏอยู่ในหลักธรรมซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสแสดงไว้ เปิดและศึกษาดูได้จากคัมภีร์พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค...ข้อนี้ที่ว่า...

กมฺมํ วิชฺชา จ ธมฺโม จ ลีลํ ชีวิตมุตฺตมํ

เอเตน มจฺจา สุขุมนฺติ น โคตฺเตน ธเนน วา...

ท่านผู้เป็นบัณฑิต...ได้ประพันธ์เป็นคำกลอนในภาษาไทยที่ไพเราะและใช้สอนใจได้เป็นอย่างดี...ว่า...

คนจะดี มิใช่ดี ด้วยที่ทรัพย์ มิใช่นับ – พงศ์พรรณ – ชั้นชา

แต่คนดี ดีด้วยการ – งานนานา อภิวิชา – ศีลธรรม – นำให้ดี...

และลูกก็คงเคยได้ยินมาบ้างซึ่ง “คำพังเพย” (อันเป็นเป้าหมายแห่งคำสอน ๆ ชุดที่ ๓ นี้) ต่อไปนี้ “คนดี...ตก...น้ำ...ไม่ไหล ตก...ไฟ...ไม่ไหม้ ตก...ต้นไม้...ไม่ตาย ตก...ลม...ไม่ปลิว และถูกยิง...ไม่ถูก (ยิง)” ซึ่งแต่ละคำ...ล้วนมีความหมาย นั่นก็คือ...คนดี...

๑. ตก...น้ำ...ไม่ไหล สั้น ๆ เลยก็น่าหมายถึง...คนดี แม้จะตกทุกข์ได้ยาก จะตกกระท้ำลำบาก และตกต่ำ ยากจนคนแค่นประการใด...ก็จะมีต้องมานั่ง นอน ยืน เดินด้วยความรู้สึกเสียใจจนน้ำตาไหลแม้แต่น้อยนิด...คนเรานั้น เวลาประสบทุกข์ที่สุดทนน...อย่างน้อย...อาการที่แสดงให้เห็น และเสียง...เป็นต้นที่บ่งบอกว่ามีทุกข์...ก็จะปรากฏให้เห็น...ได้ยิน...ได้สัมผัส...ได้รู้...รวม ๓ อาการ คือ...

๑.๑ ร่ำไห้ อาการร่ำไห้เกิดมี ก็เพราะมีความเสียใจหรือความทุกข์...ภาวะที่จะปรากฏให้เห็นได้ยิน...ก็คือ ภาพที่ผู้ร่ำไห้ส่งเสียงคร่ำครวญออกมา แต่น้ำตาหาได้หลังรินออกมาแต่ประการใดไม่ แบบนี้แหละที่เรียกว่า “ร้องไห้น้ำตาแห้ง...”

๑.๒ สะอื้นไห้ อาการที่สะอื้นไห้เกิดมี ก็เพราะความเสียใจหรือความทุกข์ปรากฏ ภาวะที่จะปรากฏ...จะมีก็แต่ภาพที่น้ำตาหลังริน แต่น้ำเสียงคร่ำครวญหาได้รอดออกมาจากลำคอหรือปากไม่เจ็บขนาดไหน...ลองพิจารณาถึงความเจ็บปวดที่เกิดจากสภาวะทั้ง ๔ ประการต่อไปนี้ คือ “ถูกหนามยอกเล็บตัวเห็บเข้าหู คู่ครองมีขี้ เป็นผีที่หัวเข่า” ไม่เป็น...ไม่รู้...นะ...

๑.๓ ร้องไห้ อาการร้องไห้เกิดมี ก็เพราะความเสียใจหรือความทุกข์ปรากฏขึ้น ภาพที่จะมี...ก็จะมีทั้งเสียงที่หูได้ยิน และภาพที่ตาได้เห็น ผู้ร้องไห้จะร้องออกมาให้ได้ยินเสียง น้ำตาก็จะหลั่งออกมาให้เห็น...แต่คนที่แม้จะตกต่ำ...ก็จะไม่ปล่อยให้ชอกช้ำไปกับเรื่องที่มาทำให้เจ็บช้ำนั้น...เหตุก็เพราะ...อย่างน้อย...ความชั่วต่ำทรามใด ๆ ที่จะทำให้ผู้คนดิ้นรนหนีไปได้...ตนก็ได้กระทำเอาไว้เลย ตระหนักอยู่เสมอว่า...

ได้ดี เพราะดีทั่ว ได้ชั่ว เพราะชั่วย่ำ
ดีชั่ว เพราะตัวทำ สูงต่ำ เพราะทำตัว

๒. ตก...ไฟ...ไม่ไหม้... นั่นก็เพราะคนดีมิได้กระทำความชั่ว...ความไม่ดีไม่งามใด ๆ ไว้ แม้หากจะตกไปสู่ที่ต่ำ...อาจเพราะกรรมไม่ดีในอดีตตามมาชำระ แต่เพราะความดีที่มีมากพอ หากจะต้องตกไปถึงนรก แต่ไฟนรกก็หาทำอันตรายแก่คนดีได้ไม่...

๓. ตก...ต้นไม้...ไม่ตาย... เหตุเพราะตลอดเวลาของชีวิต คนดีจะชินอยู่กับความประพฤติดังงาม มีความอ่อนน้อมถ่อมตนอยู่เป็นนิจ...เป็นต้น ดังธรรมคติข้อต่อไปนี้...

๓.๑ อ่อนน้อมถ่อมตน ย่อมทำให้คนก้าวหน้า...

๓.๒ เยอหยิ่งจองหอง ย่อมทำให้คนล่าหลัง...

๓.๓ ออยากใหญ่ ให้หดทำตัวเล็ก...

๓.๔ ออยากขึ้นที่สูง อย่าลืมนองที่ต่ำ...

๓.๕ นกไม่มีขน คนไม่มีความรู้ จะขึ้นสู่ที่สูงเอง...มิได้

เป็นเช่นกับต้นไม้...เมื่อถึงฤดูร้อน เพราะธรรมชาติบ่งบอกว่า “น้ำมีน้อย” แม้แต่ต้นไม้ก็จำต้องเอาตัวให้รอด ต้นไม้จึงยอมสลัดใบให้ร่วงเพื่อให้ส่วนที่เหลือที่ได้รับการเลี้ยงดูจากหยาดหยดของน้ำที่รากดูดไปเลี้ยงอยู่ได้ “ต้นไม้ยังอยู่ได้” เพราะยอมสลัดใบ ฉะนั้น คนที่มีความดี ก็ฉนั้น...คือมีชีวิตอยู่ได้รอดอย่างน้อย...ก็ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ยังเรียกได้ว่า “รู้แล้ว รู้รอด และปลอดภัย” แต่ถ้ามีลักษณะ... “สูงเด่น เพียงเพราะแข็งโต เต็มโต เพียงเพราะกินข้าว แก่เฒ่า เพียงเพราะอยู่นาน อายุที่ได้มานั้น ก็คง

เป็นเพียงแค่ตัวเลข...” คนดีจะรู้ตัวเสมอว่า... “แข็งนะดีที่ไม่หัก (ที่ต้น) แต่อ่อนก็ดีที่ไม่ขาด” อยู่ในสังคมไม่เป็นผีได้รักแระ ไม่กร่าง ไม่ใหญ่เกินภาวะและฐานะ ย่อมจะอยู่ต่อไปได้รอด...แต่ “ของใหญ่ หาที่วางยากนะ”...และสำคัญมาก ๆ ทีเดียวที่...

เมื่อเป็นผู้ใหญ่ ก็ต้องระวังหู และถ้อยคำขยายต่อไปนี่...องค์หลวงพ่อบ้านย่าเสมอว่า... ผู้ใหญ่ต้องไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ไม่ฟังความข้างเดียว ต้องไม่เอาแต่อารมณ์ รู้จักรับฟังบ้าง...มิใช่เอาแต่พูด... พูด... และพูดเท่านั้น...

เมื่อเป็นผู้น้อย ก็ต้องระวังหัว และถ้อยคำขยายต่อไปนี่...องค์หลวงพ่อบ้านย่าเสมอ ๆ ว่า... ผู้น้อยต้องไม่ยอมให้ใครมาบั่นทอนง่าย ๆ...ด้วย

เมื่อเป็นคนที่ต้องอยู่กันเป็นครอบครัว – สังคม ก็ต้องระวังปาก ผู้เขียนฟังคำสอนขององค์หลวงพ่อบ้านย่าแล้วลองมาประมวลดู...ก็เห็นจะตรงกับถ้อยคำที่ขอบกล่าวกันว่า... “เรื่องที่ไม่ค่อยฉลาดนี้...ฉลาดพูดกันนัก”

๔. ตก...ลม...ไม่ปลิว โดยใจความก็คือ...รับฟัง รับรู้ แต่จะยังไม่รับเรื่อง...จึงแม้จะถูกสื่อ...เป็นต้น...เป่าเรื่องต่าง ๆ ให้เข้าหูอยู่ทุกวัน การได้ใช้ “ความสงบสยบความเคลื่อนไหว” เสียบ้าง...อารมณ์ก็จะไม่กระเจิงนัก เหมือนภูเขาที่แกร่ง...แม้จะถูกลมแรงที่พัดมากระทบ แต่ลมนั้นก็ไม่สามารถทำภูเขานั้นให้สั่นสะเทือนได้...

๕. ถูกยิง...แต่...ไม่ถูก (ยิง) โดยรวม...เพราะมีความอ่อนน้อม เป็นต้น รู้จักที่จะก้ม จะยอมจะถอยบ้าง...คำตากถางที่เป็นประจักษ์ลูกปืน...แม้จะถูกกระหน่ำยิงมา ก็จะข้ามเลยไปจากผู้หนักแน่นนั้นไปเสียทั้งหมด...

...นี่แหละที่องค์หลวงพ่อบ้านย่าสอนว่า “จงจริงในชีวิตจริง ไม่จริงในชีวิตเล่น ไม่เล่นในชีวิตจริง เพราะ...ชีวิตไม่ใช่ของเล่น...”

ง. ชุดที่ ๔ ลูกเอย...คนที่เกิดมาแล้ว หากเขาช่วยตัวเองได้ นั้น...ก็เป็นเรื่องธรรมดา เพราะสิ่งสารพัดทั้งหลาย...พวกเขาเกิดมา พวกเขา ก็พากันช่วยตัวเองได้ แต่คนที่ช่วยตนเองได้แล้ว ยังช่วยคนอื่น ๆ ให้พวกเขาช่วยพวกเขาเองได้อีก นั้น...ถือว่า “ยอด” แต่ก็ยังไม่เยี่ยมสุดท้าย...ใครก็ตามที่ช่วยตนเองได้แล้ว ยังช่วยคนอื่นให้พวกเขาช่วยพวกเขาเองได้ แล้วยังชวนกันทั้งหมดมาช่วยส่วนรวมได้...นั่นคือ “ยอดเยี่ยม”...บ้านเมืองของเรา...ขอให้ลูกได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์...ที่ทรงกระทำสิ่งที่ประเสริฐนี้แก่พสกนิกรของพระองค์มาอย่างหนัก ยากยิ่ง และก็ยังทรงกระทำอยู่แม้แต่ในปัจจุบันนี้ นั่นก็เพราะ “พระปฐมบรมราชโองการ ๑๘ ถ้อยพระวลีที่ว่า เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม...เชื่อโดยสนิทใจว่า... “ลูก” ได้ทำมาแล้วโดยตลอด จึงขอฝากถ้อยคำต่อไปนี้...เพื่อให้ลูกได้นำไปบอกต่อคนไทยทั้งหลาย...ต่อไปว่า...คนไทยทั้งหมดจะต้องไม่เป็นเช่น...

๑. โปธิ์ไร่ใบ	๒. ไทรไร่กิ่ง	๓. หิ้งไร่พระ	๔. สระไร่บัว
๕. หัวไร่หม	๖. ร่มไร่ก้าน	๗. ศาลไร่เจ้า	๘. ข้าวไร่ยาง
๙. นางไร่แม่	๑๐. แหไร่ตา	๑๑. นาไร่ข้าว	๑๒. เส้าไร่หลุม
๑๓. ดุมไร่รัง	๑๔. ช่างไร่งา	๑๕. ปลาไร่น้ำ	๑๖. ถ้ำไร่เสือ
๑๗. เรือไร่พาย	๑๘. นายไร่ข้า	๑๙. ยาไร่คุณ	๒๐. บุญไร่ผล
๒๑. คนไร่ธรรม	๒๒. ยามไร่ตา	๒๓. ฟ้าไร่ดาว	๒๔. เต่าไร่ฟัน
๒๕. คีนไร่วัน	๒๖. งานไร่ค่า	๒๗. วาไร่ศอก	๒๘. วอกไร่หลัก
๒๙. พักตร์ไร่สี	๓๐. ปีไร่เดือน	๓๑. เรือนไร่ชาน	๓๒. ขานไร่เสียง
๓๓. เมียงไร่ผาด	๓๔. หาดไร่คลื่น	๓๕. ปีนไร่ลูก	๓๖. ผูกไร่รักดี
๓๗. ยักษ์ไร่เขี้ยว	๓๘. เกลียวไร่ร่อง	๓๙. ซ้องไร่ปุม	๔๐. ขุมไร่ทรัพย์
๔๑. ทัพไร่พล	๔๒. มนต์ไร่ขลัง	๔๓. ดั่งไร่เสียง	๔๔. เวียงไร่ราช
๔๕. ปราชญ์ไร่ศีล	๔๖. ดินไร่น้ำ	๔๗. ขามไร่ช้อน	๔๘. ค้อนไร่หัว
๔๙. วัวไร่เขา	๕๐. เบ้าไร่แบน	๕๑. แกลบไร่รำ	๕๒. ล่ามไร่สัตย์
๕๓. วัดไร่สงฆ์	๕๔. ตงไร่รอด	๕๕. ยอดไร่หัว	๕๖. ครวไร่ครก
๕๗. นกไร่ชน	๕๘. คนไร่งาน	๕๙. ขวานไร่ด้าม	๖๐. หนามไร่คม
๖๑. ขนมไร่หวาน	๖๒. ยานไร่กล	๖๓. คนไร่หัว	๖๔. ชั่วไร่ดี...

หลวงพ่อกับสมเด็จพระสังฆราช

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม

ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช มีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี (พ.ศ.๑๘๐๐ - ๑๙๘๑) สมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.๑๙๘๑ - ๒๓๑๐) สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ.๒๓๑๐ - ๒๓๒๕) จนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ.๒๓๒๕ - ปัจจุบัน) ท่านผู้อ่านที่ประสงค์จะทราบความเป็นมาและพระประวัติ ตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชสมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ สามารถอ่านได้จากหนังสือ พระประวัติสมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๑๙ พระองค์ พิมพ์เผยแพร่โดยสำนักพิมพ์ธรรมสภา ส่วนพระประวัติตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชสมัยกรุงธนบุรี อ่านได้จากหนังสือ พุทธศาสน์อยู่ยงคู่องค์กษัตรา เขียนโดย รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม

ข้าพเจ้าโชคที่ได้ได้รับความเมตตาจากหลวงพ่อกับให้เขียนธรรมนิยายอิงชีวประวัติและการเผยแผ่ธรรมของพระคุณท่าน ตั้งแต่เข้ามาปฏิบัติธรรม ณ วัดอัมพวัน เป็นครั้งแรก (วันที่ ๑๙ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๖) ข้าพเจ้าทราบเรื่องนี้หลังจากเวลาผ่านไป ๕ ปี และเป็นช่วงที่ข้าพเจ้าเริ่มเขียน ธรรมนิยายชุดสัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม ก่อนเขียนชุดสัตว์โลกฯ ข้าพเจ้าเขียนเรื่องสั้นขนาดยาว เป็นเรื่องของสมภารวัดพุทธารามชื่อ กิมเฮง ซึ่งตอนหลวงพ่อบวชที่วัดพรหมบุรี สมภารกิมเฮง เป็นพระอนุสาวนาจารย์ของหลวงพ่อกับ เรื่องสั้นขนาดยาวนี้ ข้าพเจ้าตั้งชื่อเรื่องว่า ไฟไหม้เล่าร้อนเท่าไฟนรก เป็นเรื่องที่หลวงพ่อกับเล่าให้คณะผู้ปฏิบัติธรรมฟังตอนข้าพเจ้าเข้ามาปฏิบัติธรรมครั้งแรก โดยเขียนเป็นบท ๆ ตีพิมพ์ใน *นิตยสารกุสสดี* มีทั้งหมด ๑๒ บท

เมื่อเรื่องใกล้จะจบ บรรณาธิการกุสสดี คือ คุณยุพา งามสมจิตร ได้มาที่บ้านข้าพเจ้า บอกว่า “อาจารย์พล็อตเรื่องใหม่ได้แล้ว แฟนหนังสือชื่นชมมาก” ในเวลานั้นข้าพเจ้ายังคิดไม่ออกว่าจะเขียนเรื่องอะไรดี ต่อมาอีกสองหรือสามวัน ก็มีเสียงก้องอยู่ในหัวว่า “กมฺมฺนา วตฺติ โลโก - สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม” (พระไตรปิฎกบาลี เล่มที่ ๑๓ ข้อ ๗๐๗ หน้า ๖๔๘) ข้าพเจ้าคิดออกเดี๋ยวนั้นว่าจะเขียนเรื่อง สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม เพราะหลวงพ่อกับเล่าให้ฟังทุกครั้งที่ข้าพเจ้าไปปฏิบัติธรรมที่วัดเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมของบุคคลต่าง ๆ และของพระคุณท่านเอง สรุปว่า ข้าพเจ้ากลายเป็นนักเขียนอย่างภาคภูมิใจจากธรรมนิยายชุดสัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม

ข้าพเจ้าไปวัดอัมพวันบ่อยมาก ไปปฏิบัติธรรมเป็นการส่วนตัวบ้าง พาลูกศิษย์ไปเป็นหมู่คณะบ้าง ลูกศิษย์ที่ข้าพเจ้าพาไปมี ๒ ประเภท ประเภทแรกคือ นักศึกษาภาคปกติที่สอบแข่งขันกันเข้ามาเรียน ประเภทที่สองคือ ผู้ที่ทำงานแล้วซึ่งมีทั้งข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท ฯลฯ ในสองประเภทนี้ ประเภทแรกไม่ตั้งใจปฏิบัติ มาเล่นกัน คุยกัน แม้ในห้องปฏิบัติ ข้าพเจ้าจะดูว่า ตักเตือนอย่างไรก็ไม่ฟัง จนข้าพเจ้าเอือมระอาไม่พามาวัดอีก แต่ให้ปฏิบัติที่ห้องประชุมของวิทยาลัยแทน

ส่วนนักศึกษาที่ทำงานแล้ว *ตั้งใจปฏิบัติดีมาก* มีเกรเป็นส่วนน้อย ผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติ เมื่อกลับมา

แล้วก็รุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ขอยกตัวอย่างสักสามคน (ความจริงมีมากกว่านี้ แต่ข้าพเจ้าจำชื่อและนามสกุลได้เพียงสามคน เพราะเวลาว่างเลยมากกว่าสามสิบปีแล้ว) คนแรกชื่อ คุณสารภี แยมสาย ทำงานธนาคารออมสิน ตำแหน่งผู้จัดการเขต หลังจากที่ข้าพเจ้าพาไปปฏิบัติธรรมเป็นกลุ่มแล้ว ต่อมาคุณสารภีก็ไปปฏิบัติเองเป็นส่วนตัว ที่ข้าพเจ้าทราบเพราะเคยพบที่วัด และที่สำคัญกว่านั้นคือ เมื่อกลับจากปฏิบัติธรรมแล้วคุณสารภีก็ได้มาแนะนำคุณแม่ให้สวดพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ และคาถาพาหุงๆ ซึ่งคุณแม่ ก็สวดทุกวันจนถึงวันสุดท้ายของชีวิตเมื่ออายุ ๙๙ ปี นอกจากนี้ยังบอกลูกหลานได้ว่าจะไปวันที่เท่าไร เวลาอะไร เป็นต้น และทุกอย่างก็เป็นไปตามที่คุณแม่บอกไว้ทุกประการ

วันมาปณิกศพของคุณแม่ หลวงพ่อก็เมตตาตามาเทศน์ในงาน คุณสารภี เป็นคนอยุธยา อำเภอเสนา สร้างวัดเองเพราะฐานะดีมาก ข้าพเจ้าจำชื่อวัดไม่ได้แล้ว ข้าพเจ้าก็ได้รับเชิญไปร่วมงานและได้รับเกียรติให้ขึ้นไปทอดผ้าด้วย ที่ข้าพเจ้าประทับใจอีกเรื่องหนึ่งคือ คุณสารภี เป็นเพื่อนกับผู้บังคับบัญชาของข้าพเจ้า (รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย เทียนน้อย) เพราะเรียน ปกศ. ที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จฯ มาด้วยกัน

นับจากวันนั้น ข้าพเจ้าไม่ได้พบกับคุณสารภีอีก กระทั่งวันหนึ่งข้าพเจ้ากับพี่สาวและคุณแม่ได้ไปกราบหลวงปู่ทอง (พระราชพรหมจารย์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุจอมทองวรวิหาร จังหวัดเชียงใหม่) ที่คณะ ๒๕ วัดมหาธาตุ ข้าพเจ้ารู้สึกคุ้น ๆ ว่า สุภาพสตรีผู้นี้เคยรู้จักกับเราจึงยกมือไหว้ คุณสารภีบอกว่า “อาจารย์ หนูเป็นลูกศิษย์ค่ะ สารภีโงะคะ” พูดพร้อมกับยกมือไหว้ข้าพเจ้า เราสนทนากันประเดี๋ยวหนึ่งทราบว่า ศิษย์เกษียณมาหลายปีแล้ว ช่วงเวลานั้นอาจารย์ยังต้องทำงานอีกหลายปีจึงถึงเวลาเกษียณอายุราชการ (สรุปว่าอาจารย์เกษียณหลังศิษย์หลายปี)

คนที่สองเป็นนายตำรวจคือ พ.ต.ท.สำรอง เมตตาวิวัฒน์ ภรรยาชื่อ คุณประไพ จบบัญชีธรรมศาสตร์ ทำงานธนาคารกรุงเทพ สาขาสยามสแควร์ พ.ต.ท.สำรอง รับราชการอยู่ในกรมตำรวจ หลังจากเรียนจบปริญญาตรีแล้วก็ได้เลื่อนยศเป็น พันตำรวจเอก และเป็นผู้กำกับกองกำกับการตำรวจสันติบาล ก่อนเกษียณอายุราชการได้เลื่อนยศเป็นพันตำรวจเอกพิเศษ

คนที่สามเป็นลูกจ้างประจำ สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นนายช่างที่มีความรู้ความสามารถ เมื่อใดที่น้ำท่วม กทม. นายช่างธรรมบุญ ทองบำรุง จะต้องออกมาแก้ปัญหาให้ทุกครั้ง เหตุนี้จึงเป็นที่โปรดปรานของผู้หลักผู้ใหญ่ใน กทม. นายช่างธรรมบุญเป็นเพื่อนสนิทของ พ.ต.ท. สำรอง คุณมยุรี ภรรยาของนายช่างก็สนิทสนมกับคุณประไพ ภรรยาของ พ.ต.ท. สำรอง เรียกว่าเป็นกัลยาณมิตรของกันและกัน นายช่างธรรมบุญไม่มีบุตร ส่วน พ.ต.ท. สำรอง มีบุตรชายสองคนคือ ต้น กับ ต้อย บุตรสาวหนึ่งคนชื่อ ต้วง ข้าพเจ้ามีบุตรชายคนเดียวชื่อ น้องป๋อง ผู้ซึ่งเข้ากับพี่ ๆ สามคนได้เป็นอย่างดี ในวันหยุดเทศกาล เราสามครอบครัวจะขับรถตามกันไปไหว้พระตามวัดต่าง ๆ และที่ไปบ่อยครั้งคือ วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี

นักศึกษาประเภทที่สองที่ข้าพเจ้าพาไปปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวันเป็นรุ่นแรก ก็คือรุ่น พ.ต.ท.สำรอง เมื่อวันที่ ๑๔ - ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๗ นับถึงบัดนี้ก็ ๓๒ ปีแล้ว หลังจากที่ พ.ต.ท.สำรองและนายช่างธรรมบุญเรียนจบ ข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยได้พบกันอีก หากก็โทรศัพท์ถามทุกข์สุขกันเป็นครั้งคราว ประมาณปี ๒๕๕๗ (หรือ ๒๕๕๘) ข้าพเจ้าไปแสวงบุญที่ประเทศอินเดีย เมื่อพักอยู่ที่วัดไพศาลี (สมัยพุทธกาลคือ แคว้นเวสาลี) ตอนรับประทานอาหาร ข้าพเจ้านั่งติดกับสามีภรรยาคนหนึ่งคือ พ.ต.ท.อนุศักดิ์ ศักดาวัชรานนท์

และ อาจารย์สุรรัตน์ ก็ได้คุยกัน ข้าพเจ้าบอก พ.ต.ท.อนุศักดิ์ว่า สมัยที่ยังไม่เกษียณก็เคยสอน ตำรวจหลายรุ่น มีอยู่รุ่นหนึ่งที่สนิทสนมกันมากและได้พามาปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวันเป็นรุ่นแรก คือ รุ่น พ.ต.ท.สำรอง เมตตาวิวัฒน์ พ.ต.ท.อนุศักดิ์ บอกว่า เป็นพ่อเพื่อนผมเอง แล้วบอกชื่อจริงเพื่อนว่าชื่อ พ.ต.ท.คำรณ เมตตาวิวัฒน์ เป็นรองผู้กำกับการสถานีตำรวจเตาปูน ข้าพเจ้าก็ถามว่า “ที่ชื่อเล่น ต้น ไซ้ไหม”

เท่านั้นเอง สารวัตรอนุศักดิ์ ก็จัดการกดมือถือโทรหาสารวัตรคำรณให้ข้าพเจ้า ประโยคแรกที่ ข้าพเจ้าถามคือ “ต้นจำอาได้หรือเปล่า ที่เมื่อก่อนเราไปเที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ อาเป็นคุณแม่น้องปองนะ” เสียงตอบมาว่า

“จำได้ครับ” ก็เลยคุยกัน พอถามถึงคุณพ่อ สารวัตรต้นบอกว่า “เสียหลายปีแล้วครับ ตั้งแต่อายุ ๗๔ ปี” ข้าพเจ้าใจหายไม่คิดว่า นายตำรวจผู้มีอารมณ์ขัน และชื่อตรงต่อหน้าที่จะจากโลกนี้ไปเร็วกว่าที่คิด ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจและเสียตายตำรวจดี ๆ อย่างผู้การสำรอง เมตตาวิวัฒน์ ผู้นี้

อารัมภบทมาพอสมควรแล้ว ก็จะเข้าสู่เนื้อหาที่ต้องการ ซึ่งได้ตั้งชื่อเรื่องไว้ว่า **หลวงพ่อกับสมเด็จพระสังฆราช** และที่กล่าวถึงการที่ข้าพเจ้าพานักศึกษาไปปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน ก็เพื่อแสดงให้เห็นความเมตตาอย่างสูงสุดของหลวงพ่ที่มีต่อเวไนยนิกรทั้งหลาย พระคุณท่านอุทิศชีวิตให้กับประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มาโดยตลอด กระทั่งวันสุดท้ายของชีวิต คือวันที่พระคุณท่านละสังขาร ข้าพเจ้าเองก็รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยิ่งกว่าชีวิต แรก ๆ ก็ไม่รู้ต้นสายปลายเหตุว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ต่อเมื่อมาเขียนธรรมนิยายชุดสัตว์โลกฯ แล้วจึงทราบ

ข้าพเจ้าเห็นภาพกรุงศรีอยุธยาถูกเผา เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เวลาประมาณ หกโมงเย็น (ข้าพเจ้ายังไม่ได้เล่าไว้ในเรื่องนี้ แต่จะไปเล่าในเรื่องที่ ๒ ชื่อ วัดอัมพวัน ณ วันนี้ ซึ่งจะเป็นเรื่องต่อจาก หลวงพ่ออยู่คู่วัดอัมพวัน) ข้าพเจ้าเสียใจ นอนร้องไห้เกลือกกลิ้งอยู่บนเตียงนอน อยากไปวัดอัมพวันเพื่อกราบเรียนถามหลวงพ่่ว่า ภาพที่ข้าพเจ้าเห็นขณะที่หลับตาลงเพื่อพักสายตานั้นเป็นของจริงหรือของปลอม แต่ก็หาเวลาไปไม่ได้เพราะมีงานล้นมือ ทั้งงานหลวง (คือสอนหนังสือ) และงานราษฎร์ (ได้แก่ ๑. เขียนหนังสือ ๒. เรียนบาฬี ๓. เป็นอาจารย์ควบคุมศิษย์นิพนธ์นักศึกษาระดับปริญญาโท ๔. เป็นอาจารย์ควบคุมศิษย์นิพนธ์นักศึกษาระดับปริญญาเอกทั้งภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ๕. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจผลงานวิชาการของมหาวิทยาลัยภาครัฐ และมหาวิทยาลัยนานาชาติ ๖. เป็นวิทยากรบรรยายธรรม ฯลฯ)

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันส่งท้ายปีเก่า ข้าพเจ้าขออนุญาตมาขายหนังสือที่เขิงบันได ศาลาธรรมภาวนา และเคยทำเช่นนี้มาหลายปี เพื่อนำปัจจัยทั้งหมดโดยไม่หักค่าใช้จ่ายคือค่าพิมพ์แต่จะขอหักเป็นค่าภาษีเงินได้ เพราะปีหนึ่ง ๆ ข้าพเจ้าจ่ายภาษีเงินได้หลายหมื่น บางปีก็เป็นแสน มีคนแนะนำว่าขายหนังสือไม่ต้องเสียภาษี แต่ข้าพเจ้าเคยไปคุยกับสรรพากร ทางสรรพากรอธิบายว่า แม้จะเสียภาษีในฐานะเป็นข้าราชการแล้ว หากมีรายได้ที่นอกเหนือจากนี้ก็ต้องเสียภาษีด้วย ข้าพเจ้าจึงเสียภาษีในสามฐานะ คือ ในฐานะข้าราชการ ในฐานะที่เป็นนักเขียน และในฐานะที่พิมพ์หนังสือขาย พระอาจารย์มหาประนอม ธมฺมาลงกาโร ท่านสอนว่า **ผู้ที่เสียภาษีเท่ากับทำบุญให้แก่ประเทศชาติ** ข้าพเจ้าก็ขอเพิ่มเติมอีกว่า **คนที่หลบเลี่ยงภาษีที่ตนมีหน้าที่จะต้องเสียเท่ากับทำบาปให้แก่ประเทศชาติ**

เพราะได้รับคำบอกเล่าจากเจ้าหน้าที่สรรพากรว่า ปัจจุบันมีคนที่รายได้สูงมากหลายกลุ่มพากันหลบเลี่ยงภาษี ก็ขอขอบอกเอาบุญว่า **“มันเป็นบาปนะโยม”**

วันศุกร์ที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ ตอนสาย ๆ ข้าพเจ้านำปัจจัยที่ขายหนังสือของวันวานซึ่งได้ ๕๘,๕๐๐.-บาท (ห้าหมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน) ขึ้นไปถวายหลวงพ่อกฎิ์ขึ้นบน โดยไม่ได้หักค่าภาษีไว้ ด้วยคิดว่าเดี๋ยวก็ได้ค่าเขียนหนังสือจากนิตยสารกุลสตรี (ซึ่งจ่ายโดยหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้ว) ถึงอย่างไรก็พอจ่าย ถวายปัจจัยเสร็จข้าพเจ้าก็เลยถือโอกาสกราบเรียนถามพระคุณท่าน เกี่ยวกับเรื่องที่ข้าพเจ้าเห็นภาพกรุงศรีอยุธยาถูกเผา เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ข้าพเจ้าเล่าถวายหลวงพ่อย่างละเอียด (แต่ในที่นี่จะไม่เล่าละเอียดเพราะจะไปเล่าอย่างละเอียดในธรรมนิยายชุด สัตว์โลกฯ เรื่องที่ ๗ ชื่อ สุดจะได้ตั้งใจหวัง) และยืนยันว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ฝัน เพียงแต่หลับตาลงเพื่อพักสายตาเท่านั้น ข้าพเจ้าจาระไนรายละเอียดของคน ๑๙ คน ที่ยืนดูทะเลเพลิงอยู่บนสะพานไม้หน้าวัด จากนั้นจึงกราบเรียนถามพระคุณท่านว่า

“สิ่งที่หนูเห็นเป็นของจริงหรือภาพลวงตาคะ และคนที่เป็นมแม่ทัพ (บอกรูปร่างลักษณะด้วย) คือหลวงพ่อกฎิ์ไหมคะ” หลวงพ่อกฎิ์ไม่ตอบคำถาม แต่สั่งข้าพเจ้าว่า

“รีบ ๆ ไปเขียนซะ เดี่ยวเราจะไม่อยู่แล้ว” ข้าพเจ้าจึงกราบบนมีสการลาพระคุณท่าน เพื่อจะไปกราบคุณลุงเส็ง ใจบุญ ที่บ้านของท่านซึ่งอยู่ลพบุรี โดยมีลูกศิษย์และน้อง ๆ ชายหญิง ที่มาช่วยขายหนังสือไปด้วยรวม ๗ ชีวิต

ลูกศิษย์หลวงพ่อกฎิ์ที่นั่งอยู่ ลงมากับข้าพเจ้าและบอกว่า “อาจารย์อย่าเพิ่งเขียนตอนนี้ละ ให้หลวงพ่อกฎิ์ไม่อยู่เสียก่อนค่อยเขียน” ข้าพเจ้าก็คิดอย่างเดียวกับเขา จึงยังไม่ได้เขียนมาจนบัดนี้ ที่หลวงพ่อกฎิ์ไม่อยู่แล้วคือละสังขารเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมา แต่ในหัวใจของศิษย์ทุกคนคิดเหมือนกันว่า **“หลวงพ่อกฎิ์อยู่คู่วัดอัมพวัน”** เพราะแม้ร่างกายของหลวงพ่อกฎิ์จะเป็น มตะ แต่คำสอนของพระคุณท่านเป็น **อมตะ** ที่จะอยู่กับพวกเราไปตลอดกาลนาน

ที่นี้ก็กลับมาที่ หลวงพ่อกฎิ์กับสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งข้าพเจ้ากำลังจะบอกว่า พระคุณท่านเคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังเกี่ยวกับสมเด็จพระสังฆราชแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๔ พระองค์ ได้แก่

องค์ที่ ๑๕ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อยู่ ญาโณทโย) สมเด็จพระสังฆราชวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร หลวงพ่อกฎิ์เคยไปเรียนวิชาโหราศาสตร์ จากสมเด็จพระสังฆราชองค์นี้ สมัยที่ยังเป็น **สมเด็จพระเจ้า** (คือยังไม่ได้เป็นพระสังฆราช) วันหนึ่งมีคนมานิมนต์ให้ไปเจริญพระพุทธมนต์ในพิธีมงคลสมรส สมเด็จพระเจ้าจึงพาลูกวัดไป ๗ รูป ลูกศิษย์อีก ๑ รูป คือหลวงพ่อกฎิ์ และเมื่อเจริญพระพุทธมนต์จบแล้ว สมเด็จพระเจ้าน้ำพระพุทธรูปให้คู่บ่าวสาวพร้อมให้พรว่า

“ขอให้คู่บ่าวสาวจงรักภักดีมั่นคงยืน ... ฯลฯ” หลวงพ่อกฎิ์ซึ่งนั่งติดกับสมเด็จพระเจ้า แอบกระซิบว่า

“พระเดชพระคุณลองดูดี ๆ สิขอรับ ว่าให้คู่บ่าวสาวที่เป็นชายจริงหญิงแท้หรือเปล่า” สมเด็จพระเจ้า ก็ดูแบบพิจารณา แล้วจึงกระซิบบอกหลวงพ่อกฎิ์ว่า

“เห็นท่าผมจะต้องเผาตำราโหราศาสตร์ทิ้งเสียแล้ว เห็นผู้หญิงเป็นผู้ชายไปได้”

สรุปว่า งานนี้ผู้หญิงแต่งกับผู้หญิง ข้าพเจ้าเคยเห็นคนคู่นี้หลายครั้งที่วัดอัมพวัน และได้นำไปเขียนลงในเรื่อง นารีผล หลวงพ่อเล่าละเอียด ข้าพเจ้าก็เขียนอย่างละเอียด ครึ่งสุดท้ายที่ข้าพเจ้าเห็นคุณน้าทั้งสองอายุเจ็ดสิบกันแล้ว ช่วงหลังไม่เห็นอีก คิดว่าคงขราจนมาวัดไม่ไหว ข้าพเจ้าเองก็เข้าสู่วัยขรา มาหลายปีแล้วเช่นกัน

องค์ที่ ๑๗ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (ปุ่น ปุณฺณสิริ) สมเด็จพระสังฆราชวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้ ทรงพระปรีชาสามารถและทรงมีเมตตาธรรมจนได้รับการขนานพระนามว่า “สมเด็จพระป๋า” ทรงนิพนธ์หนังสือชื่อ พระวินัยไตรมาสเทศนา ซึ่งหลวงพ่อดำเนินมาเทศน์สอนพระนวกะในพรรษาทุกวันตลอดพรรษา ตั้งแต่เวลา ๐๒:๐๐ – ๐๕:๐๐ นาฬิกา

ข้าพเจ้าได้รู้ได้เห็น ได้ประจักษ์ใน ความเป็นครูผู้ยอดเยี่ยม ของหลวงพ่อย่างชัดเจน มีหลักฐานยืนยันคือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้าพเจ้าลาราชการ ๑ ปี มาทำวิจัยเพื่อขอตำแหน่งศาสตราจารย์ ข้าพเจ้ามาอยู่วัดอัมพวันเป็นเวลา ๑ พรรษา หลวงพ่อจะลงโบสถ์ตั้งแต่เวลา ๐๒:๐๐ – ๐๕:๐๐ น. และเทศน์สอนพระวินัยแก่พระนวกะ โดยมีคู่มือคือ หนังสือ พระวินัยไตรมาสเทศนา ซึ่งรจนาโดยสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มีแม่ชีและอุบาสิกาที่มาปฏิบัติธรรมมาร่วมฟังด้วย ข้าพเจ้าก็ไปฟัง โดยไปกับคุณรวินุช ศรปรัชญา ท่านพระครูสังฆรักษ์ เมตตาให้หนังสือพระวินัยไตรมาสเทศนามาเล่มหนึ่ง แต่ข้าพเจ้ามีบุญน้อย ไม่สามารถไปฟังทุกวันได้ เพราะสุขภาพไม่ดี มีโรคประจำตัวหลายโรค จึงนอนฟังอยู่ที่ห้อง บางทีก็หลับก่อนพระคุณท่านเทศน์จบเสียอีก

สรุป ทั้งพรรษา ข้าพเจ้าไปฟังได้ประมาณ ๒๐ ครั้ง เพราะไม่มีความอดทนและไม่สามารถเอาชนะโรคภัยไข้เจ็บได้ แต่ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์จากการมาอยู่วัด ๑ พรรษา กล่าวคือ เมื่อกลับไปทำงานแล้ว ข้าพเจ้าก็เขียน วินัยพระ – วินัยคฤหัสถ์ ตีพิมพ์ลงในนิตยสารกุสสตรี ตั้งใจว่าจะเขียนสองเล่ม แต่ทำไม่ได้ เพราะเมื่อเกษียณอายุราชการแล้ว ข้าพเจ้ากลายเป็นคนชราที่ช้ำโรค อดนอนไม่ได้ มีโรคประจำตัวหลายอย่าง จึงต้องวางงานเขียนหนังสือ กระนั้นก็ยังมึนงันล้นมือ ข้าพเจ้าพยายามลดงานอื่น ๆ ทั้งหมดให้เหลือเพียงงานเดียว คือ งานปฏิบัติธรรมเจริญพระกรรมฐาน หากก็ยังทำไม่ได้ ยิงเวลานี้ยังหวั่นใจอยู่ว่าที่หลวงพ่ให้เขียนอีกสองเรื่อง คือ สุตจะได้อ้างอิงหวัง กับ ฉากสุดท้ายแห่งนิยายชีวิต นั้นชีวิตจะพอหรือเปล่ายังไม่ทราบ

ไป ๆ มา ๆ ก็บ่นเป็นคนแก่ แต่ข้าพเจ้าก็อยากจะบอกกล่าวแก่ศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่ว่า พวกเราโชคดีที่ได้มาเป็นศิษย์ของพระคุณท่าน ข้าพเจ้ากล้าพูดว่า ในยุคนี้จะหาครูบาอาจารย์ที่ดีเลิศ ประเสริฐสุดอย่างหลวงพ่ของเรา คงหาไม่ได้แล้ว

จึงขอสรุปอีกครั้งว่า หลวงพ่ใช้หนังสือหรือตำราสอนพระนวกะ เท่ากับพระคุณท่านตลอดจนผู้เรียนเป็นลูกศิษย์ของสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ และนี่คือที่มาของชื่อ (บท) หลวงพ่กับสมเด็จพระสังฆราช (องค์ที่ ๑๗)

องค์ที่ ๑๘ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน) สมเด็จพระสังฆราช วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม หลวงพ่เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า ตอนท่านไปศรีลังกาเมื่อปี ๒๕๑๕ (ไม่แน่ใจ หากท่านผู้อ่านต้องการความถูกต้อง โปรดอ่านใน นารีผล เพราะข้าพเจ้าความจำเริ่มเลือนลาง) ไปพบมัทกะสิม (นารีผล)

ในถ้า ได้คุยกับพระสิงหล ฯลฯ แล้วท่านก็ออกมาบอกอาจารย์เนื่อง อัมสมบัติ ให้เข้าไปดูเพื่อเป็น สักขีพยาน เมื่อกลับจากศรีลังกาแล้ว อาจารย์เนื่องได้นิมนต์ท่านไปเล่าสิ่งที่ท่านประสบพบเห็น ที่ศรีลังกาถวายสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ เพราะอาจารย์เนื่องท่านเป็นโยมอุปัฏฐากของพระองค์ท่าน

ขออนุญาตอธิบายที่มาของชื่อ มังกะลีผล กับ นารีผล เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะ ข้าพเจ้าต้องตอบคำถามของท่านผู้อ่านอยู่บ่อยครั้งว่า มังกะลีผล กับ นารีผล เหมือนกันหรือไม่ คำตอบ คือ เหมือนกัน คือ หมายถึง ต้นไม้ที่พระอินทร์เนรมิตขึ้นที่ป่าหิมพานต์ สมัยที่พระโพธิสัตว์ทรงบำเพ็ญ บารมีในพระชาติสุดท้ายคือ เป็นพระเวสสันดร (ขอภัยต้องขยายความยาวมาก อาจารย์ต้องปิดต้นฉบับ วันนี้ เพราะจะต้องเดินทางไปเข้ากรรมฐานที่วัดอัมพวัน ในโครงการปฏิบัติธรรมมหิตตาสักการะ ๑๗ - ๒๓ และ ๒๕ - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ตั้งใจจะทำต้นฉบับให้เสร็จตั้งแต่วันจันทร์ที่ ๑๕ สิงหาคม เพราะเป็น วันสำคัญของหลวงปู่ ของวัดอัมพวัน และของพวกเราบรรดาศิษยานุศิษย์ แต่ด้วยความบกพร่องทางด้านสุขภาพ จึงยังไม่เสร็จ ขอสัญญาว่าท่านจะได้อ่านในเล่ม ๒ เรื่อง วัดอัมพวัน ณ วันนี้ มีที่เกี่ยวข้องกับ หลวงพ่อของเราด้วยค่ะ หากข้าพเจ้าลืม ขอความกรุณาท่านผู้อ่านทวงถามมาด้วยนะคะ) ที่นี่ก็มาถึง สมเด็จพระสังฆราชองค์สุดท้ายแห่งกรุงรัตนโกสินทร์และเป็นองค์ที่ข้าพเจ้ามีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระองค์ ท่านหลายครั้ง ซึ่งข้าพเจ้าจะขอเล่าสู่กันฟังดังต่อไปนี้

องค์ที่ ๑๙ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร พระนามเดิม เจริญ นามฉายา สุวฑฺฒโน ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร เป็นลำดับที่ ๖ สืบต่อจาก พระพรหมมุนี (ผิน สุวโจ) ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ จนถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๓๒ วันต่อมาคือวันศุกร์ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๒ ซึ่งตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีมะเส็ง ร.ศ. ๒๐๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าสถาปนาให้ สมเด็จพระญาณสังวร ดำรงตำแหน่ง สมเด็จพระสังฆราช ดังจารึกในพระสุพรรณบัฏ ความว่า

สมเด็จพระญาณสังวร บรมนริศรธรรมนิติภบาล อริยวงศาตญาณวิมล สกลมหาสังฆปริณายก ตรีปิฎกปริยัตริธาดา วิสุทธจริยาธิสมบัติ สุวฑฺฒนภิธานสงฆวิสุทธิ ปาวจนุตตมพิสาร สุขุมธรรมวิธานธำรง วชิรญาณวงศวิวัฒ พุทธบริษัทคารวสถาน วิจิตรปฏิภาณพัฒนคุณ วิบุลยสารจารวัตรสุนทร บวรธรรมบพิตร สรรพคุณิศรปธานาธิบดี คามวาสีอรัญวาสี สมเด็จพระสังฆราช เสด็จสถิต ณ วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร พระอารามหลวง ทรงเจริญพระชนมายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ คุณสารสิริสวัสดิ์ จิรัฏฐิติวิรุฬหที่ไพบุลย์ ในพระพุทธศาสนา เทอญ.

สมเด็จพระสังฆราช ๔ พระองค์ที่กล่าวพระนามมานี้ หลวงพ่อคุ้นเคยและผูกพันกับองค์ที่ ๑๙ มากที่สุด มีหลักฐาน คือ สมัยที่พระองค์ทรงดำรงสมศักดิ์เป็นที่สมเด็จพระญาณสังวร หลวงพ่อได้กราบ อาราธนานิมนต์พระองค์ท่านมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด อาคารบุญถิ่น อัตถากร ซึ่งทางวัดใช้เป็น เรือนรับรองสำหรับพระสงฆ์อาคันตุกะที่มาจากแดนไกล เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๑ หลังพิธีเปิด สมเด็จพระญาณสังวรได้เมตตาประทาน สัมโมทนียกถา ซึ่งได้อัญเชิญมา ดังนี้

ในนามแห่งคณะสงฆ์ ซึ่งประกอบด้วย ท่านเจ้าคณะภาค เจ้าคณะท้องถิ่น เจ้าอาวาส และ พระภิกษุสามเณรทั้งหลาย ผมขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านผู้สร้างคือ คุณบุญถิ่น อัตถากร

ม.ร.ว.คุณหญิงพรรณเรือง อธิการ พร้อมทั้งธิดา คุณกิ่งแก้ว อธิการ และญาติมิตรผู้ร่วมการกุศล ทั้งปวงได้สร้างกุฏิรับรองนี้ขึ้น มีลักษณะและวัตถุประสงค์ตามที่ท่านเจ้าอาวาสได้แถลงนั้น ท่านก็ได้เล่า ประวัติของวัดนี้ ว่ามีมาตั้งแต่สมัยที่พบในจารึกเป็นภาษาจีน ในสมัยกรุงศรีอยุธยาที่ชาวจีนได้สร้างวัดที่สำคัญคือ โบสถ์ พร้อมทั้งมีสิ่งต่าง ๆ กับจารึกเป็นภาษาจีน

นั่นแสดงว่าท่านเจ้าอาวาสในครั้งนั้น คือ ท่านพระครูญาณสังวร ซึ่งที่แรกเข้าใจกันว่าตำแหน่งราชทินนาม “ญาณสังวร” นี้ ได้บังเกิดขึ้นในสมัยกรุงเทพฯ โดยสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร ที่เรียกกันว่า พระสังฆราชไก่อี๋ เป็นองค์แรก ณ บัดนี้ได้มาทราบ ว่าราชทินนามนี้ ได้มีมาตั้งแต่สมัยที่พบในจารึกที่วัดนี้ในสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว และก็ปรากฏว่า ท่านเจ้าอาวาสในสมัยนั้นก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติในฝ่ายวิปัสสนาธุระ และในสมัยปัจจุบันนี้ ท่านเจ้าอาวาสก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติในวิปัสสนาธุระ และอบรมสั่งสอนในวิปัสสนาธุระที่ท่านเรียกว่าเป็นการพัฒนาจิต จึงนับว่าเป็นประวัติการณ์ที่ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันอย่างน่าอัศจรรย์

อันวิปัสสนาธุระนั้น เป็นที่ทราบกันแล้วว่า คู่กันกับคัมภีร์ อันหมายถึง ธุรกิจการเรียนคัมภีร์ อันเป็นฝ่ายปริยัติธรรม และวิปัสสนาธุระนั้น ก็หมายถึง การปฏิบัติ อันเรียกว่า ปฏิบัติธรรม พระพุทธศาสนานั้นอาจจะแยกออกได้ว่า เป็นศาสนา คือ ปริยัติ ศาสนา คือ ปฏิบัติ และ ศาสนา คือ ปฏิเวธ คือความรู้แจ้งแทงตลอด เปรียบได้เหมือนอย่างต้นไม้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย ราก ลำต้น กิ่ง ใบ และผลอันรากของต้นไม้นั้นก็ให้แก่ปริยัติ ลำต้นของต้นไม้ก็ได้แก่ปฏิบัติ ผลของต้นไม้นั้นก็ให้แก่ปฏิเวธ

ประเทศไทยเราได้มีพระพุทธศาสนา ที่เปรียบเหมือนอย่างต้นไม้ใหญ่ อันบริบูรณ์ด้วย ราก ลำต้น และผล ที่ประชาชนชาวไทยได้บำรุงรักษา และได้บริโศคตลอดมาช้านาน และการรักษาต้นไม้คือ ศาสนาดังกล่าวนี้ เราทั้งหลายซึ่งเป็นชาวไทยก็ต้องช่วยกันรักษาทั้งที่เป็นส่วนรากคือปริยัติ ทั้งที่เป็นส่วนลำต้นคือปฏิบัติ เพื่อที่จะได้บริโศคผลของต้นไม้ อันเป็นปฏิเวธนี้ตลอดไป เพื่อความสุข ความเจริญ

การปฏิเวธ คือ ผลของการปฏิบัตินี้ เป็นความหมายตรงเพราะการปฏิบัตินั้น เมื่อปฏิบัติย่อมได้รับผลของการปฏิบัติทันที จะรักษาดี จะทำทาน จะบำเพ็ญภาวนา ทั้งฝ่ายสมณะ และฝ่ายวิปัสสนา ก็ได้รับผลทันทีที่ปฏิบัติ น้อยหรือมากที่สุดแต่การปฏิบัติ และผลของการปฏิบัตินี้ก็เป็นการยกจิตใจ ยกตัวเองให้สูงขึ้น ให้พ้นจากโลกที่เป็นฝ่ายชั่วขึ้นสู่โลกที่เป็นฝ่ายดีโดยลำดับ จนถึงพ้นโลกสุดโลก อันเรียกว่า โลกุตระ คือ อยู่เหนือโลก อันเรียกว่า มรรค ผล นิพพาน ผลของการปฏิบัติที่ได้มาตั้งแต่เริ่มต้น จึงยังเป็นโลกียะเกี่ยวกับโลก จนถึงเป็นโลกุตระ พ้นโลกนี้ จะเรียกรวมยอดเป็นปฏิเวธ คือความรู้แจ้งแทงตลอด อันเป็นผลของการปฏิบัติ

คนเราที่เป็นสามัญชน มักจะไม่เข้าใจคำว่า โลกุตระอยู่เหนือโลก คือ มรรค ผล นิพพาน หรือว่า ไม่สามารถที่จะปฏิบัติให้ถึงได้ และอันที่จริงนั้น ทุกคนจะปฏิบัติให้ถึงที่เดียวนั้น ก็ย่อมเป็นไปได้ยากหรือไม่ได้จะต้องบรรลุเป็นขั้น ๆ ขึ้นไป เปรียบเหมือนการขึ้นบันได จากชั้นพื้นดินไปสู่ชั้นที่สูงขึ้น ๆ ของอาคารบ้านเรือนก็เปรียบเหมือนอย่างการขึ้นภูเขา ก็ต้องเดินขึ้นไปตั้งแต่พื้นดิน เชิงเขา ขึ้นไปโดยลำดับ และเมื่อเดินขึ้นไปทีละก้าวแล้ว ก็ไม่เป็นการยาก เมื่อสูงมากก็ต้องหยุดพัก

แต่คนที่มีปัญญาเฉียบแหลมสามารถจะรู้ได้เร็วพลัน อันเรียกว่า อุกมฤตัญญู นั้น อาจจะขึ้นได้โดยรวดเร็วทันทีที่เปรียบได้ดั่งขึ้นลิฟท์ จะขึ้นสูงสักกี่ชั้นขึ้นแปบเดียวก็ถึง อันที่จริงการขึ้นแปบเดียวนั้นก็

มิใช่หมายความว่า จะเป็นการขึ้นข้ามชั้น ต้องขึ้นไปโดยลำดับชั้นเหมือนกัน แต่ว่าขึ้นไปได้เร็วมากสำหรับบุคคลประเภทที่เป็นอุคฆฏัตถุญญที่รู้เร็ว

แต่ที่รู้ช้าลงไปกว่านั้น คือสติปัญญาไม่สามารถจะรู้ได้โดยฉับพลันอย่างนั้น รู้ช้าเข้า ๆ ขึ้นช้าเข้า ๆ เหมือนกับอย่างค่อย ๆ เดินขึ้นไป ขึ้นบันไดหรือขึ้นภูเขาดังกล่าว และในขณะที่ขึ้นภูเขานั้นเมื่อยังไม่ถึงยอดก็ยังไม่พ้นจากภูเขา

การปฏิบัติมาตั้งแต่ในเบื้องต้น ยกตนให้สูงขึ้นโดยลำดับดังกล่าวนี้ เรียกว่า **โลกียะ** คือยังเกี่ยวข้องกับโลกเหมือนอย่างขึ้นภูเขาที่ขึ้นไปแล้วยังไม่พ้นภูเขา และเมื่อขึ้นไปสูงขึ้น ๆ ก็เปรียบเหมือนอย่างว่า ยกตนขึ้นสู่จิตจากฝ่ายชั่วฝ่ายต่ำให้สูงขึ้นไป ๆ ยกตนให้พ้นจากอบายโลกขึ้นสู่มนุสสโลก ขึ้นสู่เทวโลก พรหมโลก และสูงขึ้นไปโดยลำดับ และที่กล่าวนี้หมายถึงเป็นโลกของจิตใจ ซึ่งมีอยู่ในจิตใจของมนุษย์คนเรานี่เอง

จิตใจที่ยังเป็นอบายโลกคือ จิตใจที่ต่ำทราม ประกอบด้วยกิเลสหนาแน่น ปราศจากทิริโอดตปปะ สามารถจะทำความชั่วได้ทุกอย่าง ดังนั้นที่จิตใจที่เป็นอบายโลกดังที่เรียกว่า มนุสสนิรยโก มนุสสเปโต มนุษย์นรก มนุษย์เปรต แต่เมื่อมาปฏิบัติในพระพุทธศาสนาที่ศรัทธา มี ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา ขึ้นโดยลำดับแล้วก็จะยกตนให้พ้นจากอบายโลกนี้ เรียกว่า พัฒนาจิตขึ้นเป็นมนุสสมนุสโส สุ่มนุสสโลก มีจิตใจเป็นมนุษย์ คือเป็นผู้ที่มีจิตใจสูง มีทิริ มีโอดตปปะ มีศรัทธา มีศีล เป็นต้น และเมื่อจิตใจบริสุทธิ์ที่ยิ่งขึ้นไปอีก จิตใจนี้จะยกขึ้นไปสู่เทวโลก สูงขึ้นไปอีกก็เป็นมนุสสพรหมโลก มีจิตใจเป็นพรหม คือ จิตใจที่ประเสริฐ บริสุทธิ์ ประกอบด้วย พรหมวิหารธรรม มีเมตตา กรุณา เป็นต้น อย่างบริสุทธิ์ผุดผ่อง ก็แปลว่า เหมือนอย่างขึ้นเขากับขึ้นลิฟท์ ขึ้นจนถึงเขาเกือบจะถึงยอด ครั้นเมื่อถึงยอดแล้ว เหยียบอยู่บนยอดเขา ก็เรียกว่า พ้นจากภูเขาถึงยอดเขาแล้ว ยอดเขาอันเป็นส่วนสูงสุดที่บรรลุนี่แหละเรียกว่า โลกุตระ อยู่เหนือโลก พ้นโลก พ้นจากความ เป็นพรหม เป็นเทพ เป็นมนุษย์ เป็นอบายทั้งหมด

เพราะฉะนั้นจึงมีพุทธภิกษุที่ตรัสตอบแก่ผู้ที่มาทูลถามในครั้งหนึ่งว่า ทรงเป็นมนุษย์หรือ พระองค์ตรัสว่าไม่ใช่ เป็นเทพหรือ เป็นพรหมหรือ ก็ตรัสว่าไม่ใช่ พระองค์ไม่ได้เป็นมนุษย์ ไม่ได้เป็นเทพ ไม่ได้เป็นพรหม แต่พระองค์เป็นพุทธ เป็นสยัมภู ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ พ้นจากภาวะเป็นโลกต่าง ๆ กายมนุษย์ถึงจุดสูงสุดดังกล่าวนี้แหละ เรียกว่า โลกุตระ อยู่เหนือโลก เหมือนอย่างบรรลุนถึงยอดเขา ก็คืออยู่เหนือภูเขา อยู่บนยอดภูเขาแล้ว ก็พ้นจากภูเขา

เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงทรงเป็นผู้นำในการพัฒนาจิตตั้งแต่เบื้องต้นเบื้องต้น จนถึงบรรลุนถึงสูงสุดการพัฒนา คือ พัฒนาได้อย่างสูงสุด สุตพัฒนา เสร็จพัฒนา

การศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติพระพุทธศาสนานั้น ได้ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถก้าวขึ้นไปสู่เบื้องสูงโดยลำดับ ดังนั้น ตามพระพุทธเจ้าที่ได้ตรัสสอนไว้ และการพัฒนาให้สูงขึ้นไปโดยลำดับดังกล่าวนี้ ก็ไม่ใช่ว่าหมายความว่าไม่รู้จักสิ้นสุด มีเวลาที่สิ้นสุดได้ คือ เมื่อพัฒนาขึ้นไปถึงที่สุดแล้วถึงยอดแล้ว ไม่มีขั้นที่จะต้องไต่ขึ้นไปอีกนี้แหละเรียกว่าเป็นสุตพัฒนา ที่พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า จบกิจที่จะพึงกระทำ ด้วยความเป็นอย่างนี้คือเพื่อที่จะพัฒนาจิตของตนเองให้ไปถึงที่สุด จบการศึกษา จบการพัฒนาของตนเอง

จิตของท่านเองแล้วเช่นเดียวกันทั้งหมด การศึกษาปฏิบัติพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจนั้น จึงมีเวลาที่สั้นสุดได้ จบได้ ดังพระพุทธเจ้าและพระอรหันตสาวกทั้งหลาย

คำสั่งสอนของพระองค์ตรัสสั่งสอนไว้ ก็ทรงสั่งสอนไว้ครบถ้วน พร้อมทั้งอรรถะ เนื้อความ พยานุเคราะห์ คือถ้อยคำบริสุทธิ คือถูกต้องไม่มีผิดพลาดแม้แต่น้อย บริบูรณ์ คือ ครบถ้วน ไม่มีบกพร่องแม้แต่น้อย ไม่มีผิดแม้แต่น้อย ไม่มีบกพร่องแม้แต่น้อย อันนี้แหละเรียกว่าบริสุทธิ บริบูรณ์ ขึ้นไปจนถึงขั้นสูงสุด

เพราะฉะนั้นการปฏิบัตินั้น ทุกคนก็ต้องปฏิบัติตั้งแต่ขั้นต้นขึ้นไป เหมือนอย่างขึ้นเขาหรือขึ้นบันได ดังกล่าวนั้น ก็ต้องขึ้นตั้งแต่ขั้นที่หนึ่งขึ้นไป ก้าวขึ้นไปตั้งแต่ก้าวแรกขึ้นไป เมื่อก้าวขึ้นไปเรื่อย ๆ แล้ว การบรรลุถึงขั้นสูงสุด ไม่เป็นการยากเพราะว่าขึ้นไปโดยลำดับ ยากนั้นอยู่ที่ว่า สมมติว่ายังไม่ได้ขึ้นสักขั้นเดียว แหงนหน้าขึ้นดูถึงขั้นสูง เห็นสูงมากก็ไม่ไหวเสียแล้ว ไม่มีการพยายามที่จะเริ่มขึ้นตั้งแต่ขั้นแรก ยากตรงที่ แหงนหน้าขึ้นดู แล้วก็คิดว่าจะให้ถึง จะล่องไปถึงยอดทันที ยากอยู่ตรงนี้ ที่ว่ายาก แต่ถ้าได้ศึกษาให้รู้จักพระพุทธศาสนา และปฏิบัติไปโดยลำดับแล้ว การขึ้นถึงขั้นสูงนั้นจึงไม่ยาก ในเมื่อขึ้นไปโดยลำดับ

และกว่าถึงการยึดการปล่อยนั้นก็เหมือนกัน ก็สอนให้ปล่อยหมด คือ ปล่อยวางทั้งหมดสิ้น ตั้งแต่ที่แรกยังไม่ได้ จะให้ยึดทั้งหมดก็ไม่ได้เหมือนอย่างการขึ้นบันได เมื่อเราหยุด หยุดอยู่บนบันไดขั้นที่หนึ่ง เราก็ต้องยึดบันไดขั้นที่หนึ่งสำหรับเหยียบ และถ้าเราจะขึ้นบันไดขั้นที่สองได้นั้น เราจะต้องปล่อยบันไดขั้นที่หนึ่ง ยกเท้าจากบันไดขั้นที่หนึ่ง มาเหยียบบันไดขั้นที่สอง แปลว่า ต้องมีการปล่อยขั้นหนึ่งแล้วมายึดขั้นที่สอง สำหรับยืน สำหรับเหยียบเพื่อจะขึ้นต่อไป จึงต้องมีการปล่อยและการยึดกันเป็นขั้น ๆ ไปอย่างนี้ เมื่อยังมีขั้นที่จะต้องขึ้นต่อไปแล้ว ก็จะต้องมีการปล่อยและการยึดดังกล่าวไปที่ละขั้น ๆ จะสอนกันให้ปล่อยวางกันทีเดียวหมด ไม่เอาละ อะไรทุกอย่างนี้ไม่ได้

กิเลสต้นหนาในใจของคนเรานั้น ความชั่วในจิตใจของคนเรานั้น เรื่องเศร้าหมองในจิตใจของคนเรานั้น ไม่ใช่ว่าจะหมดไป โดยคิดว่าจะปล่อยจะวาง จะเอาไปโยนทิ้ง ไปทุบทิ้ง ไปทำลายทิ้ง เหมือนอย่างสิ่งของไม่ได้ เพราะเป็นภาวะในจิตใจ ไม่ใช่วัตถุ การจะปล่อยการจะวางต้องอาศัย ศิล สมาธิ ปัญญา หรือสติปัญญาและก็ต้องรู้จักที่จะปล่อย รู้จักที่จะยึดไปโดยลำดับ กล่าวง่าย ๆ อีกอย่างหนึ่งก็คือว่า จะต้องยึด จะต้องรู้จักปล่อยวางความชั่ว ยึดความดีเอาไว้ และก็ต้องปล่อยวางคือ ยึดและปล่อยไปตามขั้นตามลำดับ แม้ความดีก็เหมือนกัน จะยึดเอาไว้ก็ก็เป็นความไม่ดี ความดีที่เป็นขั้นต่ำ ๆ นั้นจะต้องปล่อยความดีที่เป็นขั้นต่ำก้าวขึ้นสู่ความดีที่เป็นขั้นสูงขึ้นไปอีกดัง เป็นขั้นของการปฏิบัติที่เป็นไปโดยลำดับ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้

เมื่อเป็นดังนี้แล้ว การปฏิบัติพุทธศาสนาก็ถูกต้องและเป็นประโยชน์ และจะต้องอาศัยให้มีทั้งศีล ทั้งสมาธิ ทั้งปัญญา ประกอบกันไป หรือมรรคมืองค์แปดประกอบกันไป จะทิ้งข้อใดข้อหนึ่งไม่ได้ต้องปฏิบัติและอาศัยซึ่งกันและกันขึ้นไป จึงจะบรรลุถึงผลขึ้นไปโดยลำดับ การปฏิบัติดังนี้ย่อมมีปัญญาเป็นข้อปฏิบัติขั้นยอด เพราะฉะนั้น ไตรสิกขา ก็มี ศิล สมาธิ ปัญญา และธรรมะก็ยกเอาวิปัสสนาธรรมอันเป็นยอดขึ้นมา และก็ไม่ใช่ว่าหมายความว่า จะทำแต่วิปัสสนากันอย่างเดียว ต้องปฏิบัติในทางด้านสมณะ ปฏิบัติในศีลด้วยให้ครบไตรสิกขา คือให้ครบมรรคมืองค์แปด และยกเอาปัญญาที่เป็นยอดเรียกว่า วิปัสสนาธรรมเหมือนอย่างมรรคมืองค์แปดยกเอาสัมมาทิฐิขึ้นเป็นหัวหน้า เป็นข้อที่หนึ่ง และเป็นข้อต่อ ๆ กันไป

เพราะฉะนั้นเมื่อเราปฏิบัติให้เข้าทางถูกทางแล้ว ย่อมจะได้รับผลของพระพุทธศาสนา จะมีความสำนึกสูงขึ้นในใจตนเองว่า โอโห พุทโธ โอโห ธัมโม โอโห สังโฆ โอหนอพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มีจริงดังนี้ เมื่อปฏิบัติให้เข้าทางดังนี้แล้ว ก็จะเป็นไปเพื่อความเจริญ ทั้งศรัทธา ทั้งปัญญา พร้อมทั้งธรรมะข้อนี้ เป็นการพัฒนาจิตใจในพระพุทธศาสนาตามที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนเอาไว้

เพราะฉะนั้นในสำนักของท่านพระครูเจ้าอาวาส วัดอัมพวันวันนี้ ท่านได้ปลื้ชีวิตร่างกาย และความสุขทุกอย่าง เพื่อวิปัสสนาธุระดังกล่าว ซึ่งท่านปฏิบัติตนเองท่านด้วย และท่านสั่งสอนผู้อื่นด้วย ให้ปฏิบัติเพื่อให้มีจิตใจเข้าถึงธรรมะในพระพุทธศาสนา คุณดีมีธรรมะในพระพุทธศาสนา เพราะเมื่อปฏิบัติได้เข้าทางดังนี้แล้ว ก็ได้ธรรมรส เมื่อได้ดูดีมีพระพุทธานันเรียกว่าธรรมปิติแล้ว ก็ย่อมได้ธรรมรส รสของพระธรรม ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า มหาสมุทรทั้งสี่นั้น มีความเค็มเป็นรส ฉันทิใด ธรรมะของพระองค์ที่พระองค์ทรงสั่งสอนทั้งหมด ก็มีวิมุตติ คือ ความหลุดพ้นเป็นรส ฉันทิใด

เพราะฉะนั้น ผู้ปฏิบัติทุกคน แม้แต่เป็นเบื้องต้น เบื้องต่ำ ในข้อใดข้อหนึ่ง เมื่อได้ดีมีธรรมะของพระพุทธเจ้าแม้แต่เพียงเล็กน้อยแล้ว ก็ย่อมจะต้องได้ธรรมรส คือใจหลุดพ้นจากเรื่องเศร้าหมอง ความขี้ และความทุกข์ มีความปลอดโปร่งใจ สบายใจ เกษมใจ อิ่มเอิบใจในธรรมมากน้อยตามควรแก่การปฏิบัติ ทุกครั้งไป ธรรมปิตินี้ดูดีมีธรรมกับธรรมรส รสของพระธรรม จึงควบคู่กันไปอย่างนี้ อันจะมีได้จากวิปัสสนาธุระ ดังที่ท่านพระครูเจ้าอาวาสท่านสั่งสอนในที่นี้

บัดนี้ จึงเป็นที่จงใจบุคคลเป็นอันมาก ให้เข้ามารับการอบรมและมาช่วยถวายเป็นสัจปาเยต่างๆ ให้บริบูรณ์ เป็นสัจปาเยทั้งสี่ อาหารสัจปาเย เสนาสนะหรือวิหารสัจปาเย บุคคลสัจปาเย ธรรมสัจปาเย ดังท่านที่มีศรัทธาสร้างกุญนี้ ก็เป็นการสร้างมีเสนาสนะหรือมีวิหารสัจปาเย เป็นที่รับรองพระเถระทั้งหลาย เพื่อให้มีสัจปาเยอันสมบูรณ์ อันเป็นอุปถัมภ์ปัจจัย สามารถให้ผู้ที่มาเป็นพระวิทยากรเป็นอาจารย์สั่งสอนและมาศึกษาปฏิบัติธรรมมีสัจปาเยดังกล่าว สามารถที่จะปฏิบัติ สามารถที่จะอบรมสั่งสอนให้สำเร็จผลได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เพราะฉะนั้น จึงขออนุโมทนา อำนวยพรให้ท่านเจ้าภาพที่สร้างกุญนี้ ซึ่งมีการถวายเป็นการเปิดในวันนี้ และขออนุโมทนาแต่ท่านพระครูเจ้าอาวาส พร้อมทั้งท่านพระเถระทั้งหลาย และทุก ๆ ท่านที่ได้ช่วยกันอุปการะ ให้การศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติธรรมในวัดนี้เป็นไปได้ด้วยดี อย่างที่ปรากฏ

จึงขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจบุญกุศล ได้อภิวาลรักษาทุก ๆ ท่าน ให้เจริญอายุ วรรณะ สุขะ พละ และเจริญในธรรมปฏิบัติ ให้ได้ประสบธรรมปิติ และธรรมรสทั่วกันเทอญ.

เมื่อสมเด็จพระญาณสังวร ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ทรงดำรงตำแหน่ง สมเด็จพระสังฆราช ความคุ้นเคยและความผูกพันที่หลวงพ่อดีต่อสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๙ ก็มีได้ลดน้อยถอยลงแต่ประการใด ดูเหมือนว่าจะกลับเพิ่มพูนมากขึ้น จากการที่ได้ฟังหลวงพ่อดีพูดถึงสมเด็จพระสังฆราชพระองค์นี้บ่อยครั้ง และอย่างมีความสุข ทำให้ข้าพเจ้าพยายามปะติดปะต่อเรื่อง และคิดไกลตามวิสัยของนักเขียนว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่สมเด็จพระญาณสังวร เป็นปูครูญาณสังวร (เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดอัมพวัน) กลับชาติมาเกิด อะไรทำให้ข้าพเจ้าคิดอย่างนี้ คำตอบก็คือ

วันที่สมเด็จพระญาณสังวร รับนิมนต์จากหลวงพ่อกมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอาคารบุญถิ่น
อัครจักร นั้น หลวงพ่อได้กล่าวถวายรายงานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัดอัมพวัน ซึ่งพอสรุป
ใจความได้ว่า สมภารองค์แรกของวัดอัมพวันคือ ปุศุญญาณสังวร ตำแหน่ง ญาณสังวร จึงมีมาตั้งแต่สมัย
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี องค์ที่สองคือ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) หรือที่คนทั่วไปรู้จัก
พระองค์ท่านในนาม “สังฆราชไก่เถื่อน” วัดราชสิทธาราม (ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๔
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) และสมเด็จพระญาณสังวร วัดบวรนิเวศวิหาร

วันนั้นหลวงพ่อกมีความสุขมาก ข้าพเจ้าเองก็มีความสุข เป็นความสุขที่เกิดขึ้นทุกครั้งที่มาวัดอัมพวัน
แม้ว่าช่วงนั้นข้าพเจ้ามีความสุข หากก็เป็นทุกข์ที่ไม่หนักหนาสาหัสแต่อย่างใด เรื่องของเรื่องก็คือ ข้าพเจ้า
เพิ่งรู้ว่าตัวเองถูกรื้อไทร้จากการเป็นนิสิตปริญญาเอก สาขาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ ทั้งที่ตอนสอบเข้าเรียน
ข้าพเจ้าสอบได้ที่ ๑

อีกเรื่องหนึ่งที่เป็นหลักฐานยืนยันว่า หลวงพ่อของพวกเราคุ้นเคย และผูกพันกับสมเด็จพระสังฆราช
องค์ที่ ๑๙ มาก ก็คือ ในเวลาต่อมาพระคุณท่านได้จัดกิจกรรมที่อนุญาตให้ศิษยานุศิษย์มีส่วนร่วมด้วย นั่นคือ
ช่วงปลายเดือนกันยายน ท่านจะพาคณะศิษยานุศิษย์ไม่จำกัดวัยและเพศ ไปเข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ อาคารสว.ธรรมนิเทศ วัดบวรนิเวศวิหาร และถวายปัจจัย
จำนวนหนึ่งล้านบาทแด่พระองค์ท่าน ในวโรกาสวันคล้ายวันประสูติที่จะมาถึงในวันที่ ๓ ตุลาคม

ครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ไปร่วมกิจกรรมนี้ด้วย ดูเหมือนจะเป็นปี ๒๕๓๘ หรือ ๒๕๓๙ ก็จำไม่แม่น
เสียแล้ว จำได้แต่ว่า เป็นช่วงเวลาก่อนปี ๒๕๔๐ เวลานั้นหลวงพ่อกของเราเป็นเจ้าคุณชั้นราช
(พระราชสุทธิญาณมงคล) สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เสด็จมาต้อนรับ ณ อาคารสว.ธรรมนิเทศ และประทานพระวรวงศ์มคติ ทรงแสดงความเป็นกันเอง
ต่อคณะผู้เข้าเฝ้า ทรงกล่าวคำแสดงความชื่นชมหลวงพ่อกที่ได้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนธรรมแก่ศิษย์ พระองค์
ทรงเรียกหลวงพ่อกว่า “ท่านเจ้าคุณจรัญ” และทรงแสดงความยินดีกับพวกเราที่โชคดียังได้มาเป็นศิษย์ของ
หลวงพ่อก พระองค์ยังตรัสอีกว่า “ท่านเจ้าคุณจรัญ ได้ทำงานอันยิ่งใหญ่ให้แก่ประเทศชาติด้วยการสั่งสอน
ธรรม อบรมสั่งสอนให้ประชาชนดำรงอยู่ในธรรมสัมมาปฏิบัติ เป็นงานที่ยิ่งใหญ่และมีประโยชน์แก่
มนุษยชาติ อาตมภาพเป็นสมเด็จพระสังฆราช ก็ยังไม่มีโอกาสได้ทำงานที่ยิ่งใหญ่เช่น ท่านเจ้าคุณจรัญ...”

บรรดาศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อก เมื่อได้ฟังพระวรวงศ์มคติ คงจะปลาบปลื้มยินดีไปตาม ๆ กัน
แต่เมื่อพระองค์ทรงกล่าวอีกว่า

“อาตมภาพจึงขอร่วมบุญกับท่านเจ้าคุณจรัญด้วยการมอบปัจจัยจำนวนนี้ให้ท่านเจ้าคุณ”
ทีนี้ข้าพเจ้าก็เลยคิดหนัก คือคิดว่า บรรดาศิษยานุศิษย์ของท่านเจ้าคุณจรัญคงจะแบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายที่
อยากให้พระองค์ทรงรับปัจจัยนั้นไว้ กับฝ่ายที่อยากให้หลวงพ่อกรับคืน เพราะทางวัดมีค่าใช้จ่ายมาก
สำหรับข้าพเจ้าเห็นด้วยกับฝ่ายแรก และในที่สุดฝ่ายแรกก็ชนะ เพราะหลวงพ่อกใช้สำนวนโวหารที่แยบคาย
จนสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงยอมรับปัจจัยนั้นไว้ และทรง
กล่าวชื่นชมหลวงพ่อกอีกหลายประโยค สุดท้าย ทรงอนุโมทนาที่หลวงพ่อกและศิษยานุศิษย์ได้มาร่วมแสดง
กัลยาณจิตต่อพระองค์ท่าน และทรงเรียกหลวงพ่อกว่า ท่านพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง !

ศิษยานุศิษย์ที่นั่งอยู่ ณ ที่นั้นจะคิดอย่างไร ข้าพเจ้าไม่รู้ เพราะยังไม่ได้ เห็นหนอ รู้แต่ว่าข้าพเจ้า ดีใจสุด ๆ เพราะนั่นหมายถึง พระองค์ท่านทรงอ่านงานเขียนของข้าพเจ้าคือ ธรรมเนียมเรื่อง สัตว์โลกยอม เป็นไปตามกรรม ซึ่งหลวงพ่อบอกข้าพเจ้าให้เขียนเป็นนิยาย ไม่ต้องใช้ชื่อจริง ข้าพเจ้าเขียนสัตว์โลกฯ ปี ๒๕๓๒ รวมเล่มปี ๒๕๓๕ เวลานั้นข้าพเจ้าเป็นกรรมการยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ข้าพเจ้าเริ่มเป็นสมาชิกและกรรมการยุวพุทธฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ และได้ขอ ลาออกเมื่อปี ๒๕๔๕ เพราะมีงานมากมายหลายอย่างที่ต้องรับผิดชอบ) คณะกรรมการจะเข้าเฝ้า สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาปริณายก ทุกปี ปี ๒๕๓๕ คุณอนุรุฑ ว่องวานิช เป็นนายกสมาคม และได้นำพวกเราไปเข้าเฝ้าพระองค์ ข้าพเจ้านำหนังสือเรื่อง สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม ซึ่งเพิ่งพิมพ์เสร็จ ไปถวายพระองค์ ๑ ชุด ไม่คิดว่าพระองค์จะทรงมีเวลาอ่าน

หลังจากที่หลวงพ่อนำพวกเราคณะศิษยานุศิษย์ไปเข้าเฝ้า สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ อาคารสว.ธรรมนิเวศ วันรุ่งขึ้น ข้าพเจ้าไปวัดอัมพวัน และกราบเรียนหลวงพ่อกว่า

“สมเด็จพระสังฆราช ต้องทรงอ่านหนังสือสัตว์โลกฯ ที่หนูถวายพระองค์ท่านแน่เลย ไม่เช่นนั้นคง ไม่ทรงผลอเรียกหลวงพ่อกว่า พระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง หลวงพ่อจำได้ไหมคะ เมื่อวานนี้ที่หลวงพ่อกว่าพาพวกเราไปเข้าเฝ้า” หลวงพ่อยิ้มกว้าง (พระคุณท่านยิ้มสวยมาก) และพูดกับข้าพเจ้าว่า

“เป็นแฟนกัน” (หมายถึงพระคุณท่านกับสมเด็จพระสังฆราช)

ข้าพเจ้าเป็นศิษย์วัดบวรฯ คือไปเรียน พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่วัดนี้เมื่อปี ๒๕๑๔ ซึ่งขณะนั้น ข้าพเจ้าเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๓ คณะอักษรศาสตร์ ตอนเรียนชั้นปี ๑ มีกิจกรรมมากเพราะเป็นทั้งน้องใหม่คณะ และน้องใหม่หอพักนิสิตจุฬาฯ พอขึ้นปี ๒ ก็ต้องช่วยดูแลน้องใหม่ ไปเรียนไม่ได้อีก ปี ๓ จึงได้ไปเรียน และชอบมาก มีความสุขมาก เพื่อนสนิทที่เรียนด้วยกันชื่อ กาญจนา ลิงพานิช แต่หลังจากเรียนจบก็ไม่ได้พบกันอีก เพิ่งมาทราบตอนหลังว่าเธอก็เป็นครูเช่นเดียวกับข้าพเจ้า และแต่งงานแล้ว ปัจจุบันเธอเป็น ศาสตราจารย์ พลอากาศตรีหญิง กาญจนา เชื้อทอง (เกษียณอายุราชการแล้ว) ข้าพเจ้าสนิทสนมกับเธอมาก เพราะเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และเป็นลูกศิษย์วัดบวรฯ ด้วยกัน นอกจากนี้ยังเป็น ลูกศิษย์ของหลวงตา (ท่านเจ้าคุณพระราชบัณฑิต) เหมือนกัน ดังที่ข้าพเจ้าเล่าไว้ในนิยายอิงอัตชีวประวัติ เรื่อง สร้างความดีตราบยังมีลมหายใจ

ความที่ข้าพเจ้าเป็นศิษย์วัดบวรฯ จึงรู้สึกว่าคุณเป็นสมาชิกคนหนึ่งของวัด และสมัยที่ข้าพเจ้าเรียน อยู่ นั้น เจ้าอาวาสวัดบวรฯ คือ พระเทพโสภณคณาภรณ์ (เจริญ สุวฑฒโน) ซึ่งต่อมาในปี ๒๕๓๒ คือ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ข้าพเจ้าจึงภาคภูมิใจมาก ที่พระองค์ท่านอ่านหนังสือที่ข้าพเจ้าเขียน ข้าพเจ้าเคยเข้าเฝ้าพระองค์หลายครั้ง เพราะทำงานเกี่ยวกับ พระพุทธศาสนามาทั้งชีวิต แต่หลังจากถวายหนังสือแด่พระองค์ครั้งนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่ได้ถวายอีกเลย เพราะคิดว่าพระองค์ทรงไม่มีเวลาอ่าน แต่ข้าพเจ้าก็ได้เข้าเฝ้าพระองค์ในโอกาสต่าง ๆ หลายครั้ง มีครั้งหนึ่งที่ข้าพเจ้าถือว่าเป็นครั้งสำคัญที่สุด เมื่อพระอาจารย์ของข้าพเจ้าคือ ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) เป็นคนไทยคนแรก และ พระภิกษุรูปแรกของโลก ที่ได้รับรางวัล การศึกษาเพื่อสันติภาพ จากองค์การยูเนสโก (UNESCO Prize for Peace Education) เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๗

หลังจากท่านเจ้าคุณอาจารย์กลับจากรับรางวัล ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส แล้ว ที่ประเทศไทย ก็ได้จัดงานเฉลิมฉลองแสดงมุทิตาสักการะท่านเจ้าคุณ ณ หอประชุมใหญ่พุทธมณฑล จ.นครปฐม ข้าพเจ้าได้รับเชิญไปร่วมงานในสองฐานะ คือ ฐานะที่เป็นศิษย์ของท่านเจ้าคุณ และฐานะข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จมาในงาน และทรงกล่าวสุนทรพจน์ที่ไพเราะงดงามเป็นที่ประทับใจของผู้ฟัง ที่นั่งสงบนิ่งฟังเพลินอยู่ ข้าพเจ้า ประทับใจและจดจำภาพที่ท่านเจ้าคุณคุกเข่าประนมมือรับพรจากองค์พระประมุขแห่งสงฆ์ เวลากว่า สามชั่วโมงที่นั่งอยู่ในหอประชุม ช่างเป็นเวลาแห่งความสุขและความเอิบอ้อมเบิกบานใจ นับเป็นการ เข้าเฝ้าองค์พระประมุขแห่งสงฆ์เป็นเวลายาวนานที่สุด

ความที่ข้าพเจ้ามีงานล้นมือ แม้จะเกษียณอายุราชการมานานหลายปีแล้ว ก็ยังไม่มีโอกาสไป วัดบวรฯ อีก แม้เมื่อสมเด็จพระญาณสังวรฯ ทรงละสังขารแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังหาโอกาสไปกราบคารวะ พระสรีรศพไม่ได้ กระทั่งถึงเดือนธันวาคมและใกล้วันที่จะถวายพระเพลิง ข้าพเจ้าจึงมีโอกาสดำเนินการไปกราบ พระสรีรศพของพระองค์ท่าน

พระภิกษุรูปหนึ่งอายุราวสี่สิบเศษ เดินมาหาข้าพเจ้า และถามว่า

“โยมอาจารย์สุทัสสา อ่อนค่อม ไซ้ไหม” เมื่อข้าพเจ้ารับว่า ไซ้ ท่านก็บอกชื่อของท่านแล้วเล่าให้ ข้าพเจ้าฟังว่า

“สมัยที่พระองค์ท่านยังมีพระชนม์อยู่ วันหนึ่งทรงปรารภกับอาตมาว่า *สังสัยภูมิธรรมของผมนคง ไม่สูงพอ เพราะผมอ่าน นารีผล แล้วไม่เข้าใจ ว่าสมเด็จพระ โต ท่านละสังขารไปร่วมร้อยปีแล้ว แต่ทำไมถึง ไปหาท่านเจ้าคุณเจริญที่ประเทศศรีลังกาได้* อาตมาก็ตอบไม่ได้เพราะไม่เข้าใจเช่นกัน จึงคิดว่า รอให้ หลวงพ่อเจริญมาวัดบวรฯ ค่อยนิมนต์ท่านมาตอบคำถามของพระองค์ พอปลายเดือนกันยายน หลวงพ่อก็นำคณะศิษยานุศิษย์จำนวน ๓๐๐ คนมาร่วมแสดงกัลยาณจิตต่อพระองค์ หลังจากนั้นอาตมาก็กราบ อารธนานิมนต์ หลวงพ่อเจริญช่วยเมตตาตอบคำถามพระองค์ท่าน ซึ่งอาตมาไม่สามารถตอบได้ หลวงพ่อ ท่านก็ใจดีมีเมตตา เล่าถวายจนเป็นที่พอพระทัยของพระองค์ อาตมาขออนุโมทนาบุญกับอาจารย์”

คำบอกกล่าวของพระอาจารย์ ซึ่งคงจะเป็นพระภิกษุที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับสมเด็จพระ ประมุขแห่งสงฆ์ ยังความปลาบปลื้มใจแก่ข้าพเจ้าเป็นที่สุด รู้สึกภาคภูมิใจอยู่ผู้เดียว อยากเล่าให้คนอื่น ฟังก็ต้องใคร่ครวญให้ดี ว่าเล่าแล้วเขาจะเชื่อหรือไม่ ถ้าคนฟังเป็นคนที่จิตใจไม่บริสุทธิ์ ชอบอิจฉาริษยา เมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ฟังแล้วเขาอาจอกแตกตายก็ได้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่เล่า แต่จะเขียนแทนเพราะคน ที่ไม่อยากอ่านก็ไม่ต้องอ่าน หรือถ้าเกิดเขาเป็นคนอยากรู้ ชอบสอดรู้สอดเห็นเรื่องของคนอื่น จึงจำต้องอ่าน อ่านแล้วทนไม่ไหว เกิดริษยาอย่างรุนแรง ถึงกับอกแตกตาย หากเป็นเช่นนี้ ข้าพเจ้าก็ไม่ขอรับบาปใด ๆ เพราะไม่ใช่บาปของข้าพเจ้า เป็นบาปของคนที่มีจิตริษยา เห็นคนอื่นได้ดีมีสุขก็ถึงกับอกแตกตาย อย่างนี้ ก็เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้

สุดท้ายนี้ ขออัญเชิญพระวรธรรมคติ ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ ปริณายก ประทานแด่พระราชสุทธินิพนธ์มงคล และคณะศิษยานุศิษย์วัดอัมพวัน ณ อาคาร สว.ธรรมนิเวศ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ มานำเสนอดังต่อไปนี้

เป็นพระคุณอย่างยิ่ง ที่วันนี้ท่านเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี ท่านเจ้าคุณพระราชสุทธินาถมงคล หลวงพ่อจรัญ แห่งวัดอัมพวัน ได้กรุณานำคณะศิษยานุศิษย์มาจนถึงวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อนำพุทธศาสนิกชน ผู้เป็นศิษยานุศิษย์ ให้มาร่วมแสดงกัลยาณจิตพร้อมกับท่าน ต่ออادمภาพผู้เป็นสภธรรมิก อันการได้มี โอกาสใกล้ชิดติดตามครูบาอาจารย์ผู้ตั้งงามด้วยศีลด้วยธรรมวินัยนั้น นับว่าเป็นบุญอย่างยิ่ง จะไม่ถูกนำไปผิดทาง ผู้มีปัญญาจะไม่แนะนำทางที่ไม่ควรแนะนำ ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีปัญญาทรมายที่ยอมแนะนำทางที่ไม่ควรแนะนำ ผู้เดินตามคำแนะนำนั้นชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท เป็นผู้กำลังเดินไปตามทางแห่งความตาย พระพุทธภาษิตบทหนึ่งมีความว่า

“ผู้มีปัญญาทรมาย่อมทำความประทุษร้าย” นั่นก็คือผู้มีปัญญาทรมาย่อมทำร้ายใครทั้งนั้นได้ ทั้ง โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ทุกคนจึงไม่ควรละเลยพระปัจฉิมโอวาท คือ คำสั่งสุดท้ายก่อนจะเสด็จปรินิพพาน ของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ให้เราทั้งหลายพึงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม

ไทยมีคำพังเพยว่า “ระยะทางพิสูจน์ม้า กาลเวลาพิสูจน์คน” คือมามีกำลังจริง ย่อมมีฝีมือ วิจารณ์ได้ในระยะทางไกล คนดีย่อมดีตลอดเวลา ไม่ว่าจะต่อหน้าคนหรือลับหลังคน คนดีย่อมเป็นคนดี คนดีไม่ใช่ จะดีแต่ต่อหน้าคนลับหลังคนแล้วไม่ดี คนที่ทำดีแต่เมื่อมีคนเห็น คนไม่เห็นทำชั่วทำไม่ดี นอกจากจะไม่ใช่ คนดีแล้ว ยังถือว่าเป็นคนไม่ดีก็ไม่ผิด เป็นคนหลอกลวงให้เกิดความหลงผิด และการทำให้หลงผิดนั้นเป็น ธรรมดาจะให้หลงทำความชั่วความไม่ดี และความชั่วนั้นสมเด็จพระบรมครูของพวกเราทรงชี้ให้เห็นว่า **“ความชั่วย่อมเผาผลาญในภายหลัง”** แน่นนอน กาลเวลาได้พิสูจน์หลวงพ่ोजรัญของพวกท่านแล้ว จงภูมิใจ ในความมีบุญของพวกท่าน ทั้งที่ได้มาพบพระพุทธศาสนา และได้มาพบครูอาจารย์ที่มีปัญญา จึงเห็น ค่าสูงสุดของพระพุทธศาสนา อัญเชิญมาสอนสั่งท่านทั้งหลาย ให้ได้รับความปกป้องพิทักษ์รักษา ไม่ให้ ไปนรก ทั้งเมื่อละโลกนี้ไปแล้ว และทั้งจักไม่พบนรกในโลกนี้ด้วย นรกเป็นที่ของอสังตบุรุษ คือคนไม่ดี ที่ของสังตบุรุษ คือคนดี คือสวรรค์ นรกเป็นที่ให้ความทุกข์ทรมาน ส่วนสวรรค์เป็นที่ให้ความรื่นเริงบันเทิงใจ น่าเสียดายที่ไม่ค่อยจะเชื่อกันเช่นนี้ ถ้าเชื่อเสียบ้างก็จะมีผู้ทำบาปทำชั่วมากมายนักเช่นทุกวันนี้ ที่น่ากลัว มากกว่าสวรรค์จะว่าง นรกจะแน่น ความชั่วจะเผาผลาญ เมื่อถึงเวลานั้นใครก็ช่วยไม่ได้ ผลของกรรม ยิ่งใหญ่เหนืออำนาจทั้งปวง เมื่อกรรมส่งผลแล้วไม่มีอำนาจใดจะตัดทานได้ จงกลัวกรรมเถิด อย่า กลัวจะยากจนเลย ความกลัวจนจะให้โลก และความโลกจะทำให้ฆ่าได้ ทั้งฆ่าตัวเองและฆ่าผู้อื่น มีพระพุทธภาษิตบทหนึ่ง ซึ่งขอฝากไว้คือ **“ผู้มีปัญญาทรมาย่อมฆ่าตนเองเหมือนฆ่าผู้อื่น เพราะอยาก ได้โภคทรัพย์”** ข้อสำคัญ **“ชีวิตนี้น้อยนัก”** และเมื่อชีวิตนี้สั้นไปแล้ว ละโลกนี้ไปแล้ว ทรัพย์สักนิดก็จะ ติดตัวไปไม่ได้ บาปและบุญเท่านั้นที่จะตามไป ให้เกิดชั่วหรือเกิดดี ให้ตกนรกหรือขึ้นสวรรค์

อัญเชิญพระธรรม คำทรงสอนของสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามากล่าวในวันนี้เพื่อ สนองน้ำใจศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่ोजรัญท่าน ขอจงรับไว้ด้วยดี เพื่อให้ชีวิตสวัสดิ์ต่อไป ไม่เสียชื่อที่มีครู อาจารย์เช่น หลวงพ่ोजรัญท่าน ขออำนาจพร

อนุโมทนาภา

นับเป็นเกียรติแก่อาตมาเป็นอย่างมากที่ มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้มอบรางวัลผู้ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสันติภาพ ประจำปี ๒๕๕๓ ให้กับอาตมา

สันติภาพที่จะเกิดขึ้นได้ในหมู่สังคมนุชนนี้ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนามาจากความสุขที่เรียกว่า สันติสุข คือสุขเกิดจากความสงบ ได้แก่ สงบจน สงบเวรภัย สงบกาย วาจา ใจ และสงบกิเลส สันติสุข เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนาอย่างยิ่ง แม้คนเป็นโจรผู้ร้ายก็ต้องการ จะเห็นได้จากการที่เขานี้เมื่อเขาทำผิด เพราะเขากลัวความทุกข์นั่นเอง นี่เป็นหลักธรรมของพระพุทธเจ้า เพราะทุกข์เป็นภัยใหญ่ของโลก แต่ทั้ง ๆ ที่รักสันติสุขนี้แหละ มนุษย์ก็ก่ออสังติสุขคือ ความไม่สงบนั่นเอง การก่ออสังติสุขขึ้นนี้แหละเรียกกันว่า ปัญหาสังคม ซึ่งบ่งกันว่า แก้อสังติสุขไม่ได้ ความจริงแล้วปัญหาสังคมเป็นสิ่งแก้ได้ แต่จะแก้ให้หมดไป ยังไม่ได้

ขอจงช่วยกันสร้างระเบียบขึ้นในสังคมด้วยการเป็นผู้มีศีลธรรม นำสังคมให้งามด้วยการปลูกฝัง จริยธรรม และพัฒนาจิตใจของเราให้ปราศจากเวรภัย ปราศจากความเลวร้ายต่าง ๆ และเมื่อนั้นสังคม ก็จะมีแต่สันติสุข คือความสงบแท้จริง สมกับพุทธภาษิตว่า นตฺถิ สนฺติปรํ สุขํ - สุขที่ยิ่งกว่าความสงบ ไม่มี

ขออนุโมทนาแต่คุณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะกรรมการมูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ที่ได้นำผลงานของอาตมามาพิจารณา ขออำนาจบุญกุศล ที่ท่านได้กระทำ ในครั้งนี้ ขอท่านจงประสบแต่ความสุขความเจริญ รุ่งเรืองในธรรมสัมมาปฏิบัติ และจงเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ จงทุกประการเทอญ

พระธรรมสิงหบุราจารย์

(พระธรรมสิงหบุราจารย์)

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี

วัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

หลวงพ่อจรัญ จิตธมโม

พุทธสาวกผู้อุทิศชีวิตเพื่อพระศาสนา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม

เนื่องในโอกาสที่คณะกรรมการมูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) มีมติให้ถวายรางวัลการส่งเสริมการศึกษาเพื่อสันติภาพ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ แต่พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตธมโม) เจ้าอาวาสวัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์ ประธานมูลนิธิและคณะกรรมการจัดได้ถวายรางวัลดังกล่าวในวันอังคารที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ข้าพเจ้าซึ่งเป็นศิษย์ของท่านเจ้าคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ ใคร่ขอแสดงมุทิตาสักการะด้วยการนำเกียรติคุณของท่านเจ้าคุณมาเผยแพร่ในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ โดยจะกล่าวถึงเกียรติคุณของท่านเจ้าคุณ ๓ ด้าน คือ การส่งเสริมพระพุทธศาสนา คุณธรรม และการครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดังต่อไปนี้

การส่งเสริมพระพุทธศาสนา

ท่านเจ้าคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาทั้งด้านปริยัติและด้านปฏิบัติควบคู่กันไป โดยการให้ความรู้แก่พุทธบริษัทในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงพระธรรมเทศนาทุกวันพระ หรือในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ วันสงฆ์ปีเก่า วันสงกรานต์ และวันปิยมหาราช การแสดงพระธรรมเทศนาดังกล่าวนี้จัดขึ้น ณ วัดอัมพวัน ซึ่งจะมีผู้ฟังแต่ละครั้งหลายพันคน แต่ถ้าเป็นวันสงฆ์ปีเก่าหรือวันสงกรานต์ จะมีผู้ฟังนับหมื่นคน นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนิมนต์ท่านเจ้าคุณไปบรรยายธรรมเดือนละหลายครั้ง

นอกจากให้ความรู้ในรูปแบบของการเทศนาแล้ว ท่านเจ้าคุณยังให้ความรู้แก่พุทธบริษัทในรูปแบบของการสอนให้ปฏิบัติด้วย กล่าวคือ ท่านได้ตั้งสำนักปฏิบัติธรรมขึ้นที่วัดอัมพวัน ซึ่งปัจจุบันมีพุทธบริษัทเข้ามาปฏิบัติเป็นจำนวนมาก มีทั้งประชาชน นักเรียน นิสิต/นักศึกษา ครูอาจารย์ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการตุลาการ แพทย์/พยาบาล ทหาร/ตำรวจ พระภิกษุ/สามเณร คนงาน/เจ้าหน้าที่ เป็นต้น

ท่านเจ้าคุณเริ่มสอนการปฏิบัติมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ สมัยที่จำพรรษา ณ วัดพรหมบุรี ซึ่งในเวลานั้นท่านเจ้าคุณอายุ ๒๔ ปี อายุพรรษาเพียง ๔ พรรษาเท่านั้น และที่วัดพรหมบุรีนี้มีศิษย์กรรมฐานผู้หนึ่งอายุเจ็ดสิบเศษชื่อโยมอ่อน ได้มาปฏิบัติเป็นเวลา ๗ วัน ในการปฏิบัติ วันแรกหลังจากผู้ปฏิบัติสมาทานพระกรรมฐานแล้ว ท่านเจ้าคุณจะชี้แจงเรื่องการปฏิบัติพอเป็นพื้นฐาน จากนั้นก็ให้ผู้ปฏิบัติเดินจงกรมเป็นเวลา ๓๐ นาที เมื่อเดินครบ ๓๐ นาทีแล้วให้นั่งภาวนาอีก ๓๐ นาที และเพิ่มเวลาขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงเดิน ๑ ชั่วโมง นั่ง ๑ ชั่วโมง โยมอ่อนแม้อายุมากแล้วหากก็ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติเป็นอย่างดี เมื่อเดินจงกรม ๑ ชั่วโมงก็เดินได้ครบตามเวลา แต่พอให้หนึ่ง ๑ ชั่วโมงกลับทำไม่ได้ กล่าวคือพอนั่งได้ประมาณ ๒๐ นาที

จะเกิดอาการปวดศีรษะ ปวดร้าวกับจะระเบิดออกมาเป็นเสียง ๆ ท่านเจ้าคุณจึงให้ลุกขึ้นมาเดินจงกรม เป็นอย่างนี้จนกระทั่งถึงวันที่เจ็ดของการปฏิบัติ

ท่านเจ้าคุณเห็นว่า วันที่เจ็ดนี้จะต้องให้โยมอ่อนรู้ด้วยตนเองให้ได้ว่า อาการที่เกิดขึ้นเมื่อนั่งกรรมฐาน ได้ประมาณ ๒๐ นาทีนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร จึงบอกโยมอ่อนว่า วันนี้ขอให้สู้อย่างเดียว เมื่อโยมอ่อนเดิน จงกรมครบ ๑ ชั่วโมงก็กำหนดนั่ง พอนั่งไปได้ประมาณ ๒๐ นาที อาการเดิม ๆ ก็เกิดขึ้นอีก ท่านเจ้าคุณ ก็ให้กำลังใจว่า ให้อดทน จะได้ว่า ตัวเองทำกรรมอะไรไว้ โยมอ่อนก็ปฏิบัติตาม และต้องใช้ความอดทน อย่างยิ่งยวด กระทั่งเวลาผ่านไป ๔๕ นาที เหลืออีก ๑๕ นาทีจะครบกำหนด โยมอ่อนก็พูดทั้งที่นั่ง หลับตามานานอยู่ว่า ไม่สามารถอดทนได้อีกต่อไป เพราะปวดร้าวที่ศีรษะเหมือนมันจะระเบิดออกมาเดี๋ยวนั้น ท่านเจ้าคุณจึงให้โยมอ่อนอธิษฐานจิตโดยว่าตามท่าน ความว่า หากข้าพเจ้าได้สร้างกรรมเวรไว้กับผู้ใด ข้าพเจ้าขอชดใช้ด้วยชีวิต ข้าพเจ้าขอยอมตายเพื่อชดใช้กรรม โยมอ่อนว่าตามและนั่งภาวนาต่อไปแม้จะต้องต่อสู้กับเวทนามากี่เท่าที่กำลั้งเกิดขึ้น ครั้นครบ ๑ ชั่วโมง ก็รู้สึกว่ศีรษะระเบิดดังโพละ เป็นความเจ็บปวด ทรมานที่สุดในชีวิต จากนั้นความเจ็บปวดหายไป กลับมีความชุ่มเย็นปลอดโปร่งโล่งเบาเข้ามาแทนที่ โยมอ่อนระลึกถึงอดีตสมัยที่เขาอายุ ๑๘ ปี ซึ่งเทียบกับเวลาในครั้งนั้น ท่านเจ้าคุณยังไม่เกิด

โยมอ่อนเล่าเป็นตลับเป็นตะให้ท่านเจ้าคุณฟังต่อหน้าญาติโยมที่ปฏิบัติอยู่ด้วยกันว่า สมัยที่เขาเป็น เด็กได้มาอาศัยอยู่ที่วัดแห่งหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อเรียนหนังสือ ติดกับวัดมีโรงสีข้าว เจ้าของเป็นคนจีน เขาอยู่วัดจนอายุ ๑๘ ก็ยังไม่ได้กลับไปอยู่บ้าน วันหนึ่งตาแป๊ะเจ้าของโรงสีได้ถือปืน ลูกซองยาวกระบอกหนึ่งมาใส่มือเขาพร้อมเงิน ๒ บาท บอกว่าให้ไปยิงตาขี้ยาที่ชอบมาขโมยของในโรงสี แยกไปขายเพื่อนำเงินไปซื้อฝิ่นสูบ สูบแล้วก็นั่งหลับอยู่แถว ๆ นั้น โยมอ่อนก็รับปืนและเงินไป แล้วไปจ่อยิง ตาขี้ยาคนนั้นซึ่งนั่งหลับอยู่แถว ๆ นั้น จ่อยิงที่ศีรษะเลือดไหลพุ่งออกมา เสร็จแล้วจึงนำปืนไปคืนตาแป๊ะ

หลังจากนั้นก็กลับไปอยู่บ้าน แต่งงานมีครอบครัว และมีลูกมีหลานตามวิสัยของผู้ครองเรือน ส้มเรื่องที่เคยรับจ้างฆ่าตาขี้ยาเสียสนิท เมื่ออายุเจ็ดสิบเศษทำอะไรทำนาไม่ไหว จึงหันหน้าเข้าวัด และได้มา ปฏิบัติกรรมฐานเป็นลูกศิษย์ของท่านเจ้าคุณ กระทั่งเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น เขาเล่าว่าหลังจากศีรษะ ระเบิดก็เกิดความชุ่มเย็น จากนั้นก็เห็นภาพตัวเองตอนอายุ ๑๘ รับปืนจากตาแป๊ะไปยิงตาขี้ยา ได้ค่าจ้าง ๒ บาท แล้วก็เห็นผู้ชายอายุประมาณ ๕๐ ปี บ้านอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา บ้านเลขที่เท่านี้ ผู้ชายคนนี้ คือตาขี้ยาที่เขายิงตายเมื่อห้าสิบกว่าปีก่อน นั่งอยู่หน้าบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำ อำเภอเสนา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา... ฯลฯ

ขณะที่โยมอ่อนเล่า ท่านเจ้าคุณได้จดบันทึกไว้อย่างละเอียด (ท่านเจ้าคุณสอนเด็กนักเรียน นักศึกษา ที่มาเข้าอบรมปฏิบัติกรรมฐาน ณ วัดอัมพวันว่า หนูจำโปรดจำโปรดจด สิ่งใดงามอย่าได้งด คุณหนูโปรดจด โปรดจำ) โดยเฉพาะบ้านเลขที่ เมื่อโยมอ่อนเล่าจบ ท่านเจ้าคุณบอกเขาว่า “พຽ່ງนี้ไปพิสูจน์กัน เราจะจัดการ เขาเรือหางยาวและออกค่าเช่าให้ เราต้องไปพิสูจน์ว่าสิ่งที่โยมรู้ในขณะที่กำลังนั่งกรรมฐานนั้นจริงหรือเท็จ”

วันรุ่งขึ้น ท่านเจ้าคุณกับโยมอ่อนก็เดินทางไปอำเภอเสนาโดยเช่าเรือหางยาวไป ท่านเจ้าคุณ เตรียมพานธูปเทียนแพไปด้วย เพื่อให้โยมอ่อนไปขอขมาชายผู้เคยเป็นตาขี้มาเมื่อชาติที่แล้ว เรือแล่น ไปถึงบ้านริมน้ำหลังหนึ่งซึ่งมีชายอายุราวห้าสิบนั่งอยู่ โยมอ่อนบอกว่าใช้บ้านหลังนี้แน่นอนเพราะจำได้

จากพระพุทธวจนะที่อัญเชิญมาข้างต้นนี้ บรรดาศิษย์ทุกรูปทุกคนของท่านเจ้าคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ย่อมประจักษ์ชัดแล้วว่า ท่านเจ้าคุณเป็นผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ ครั้งหนึ่งเมื่อประมาณสิบปีมาแล้ว มีเหตุการณ์ประทับใจที่เกิดขึ้นในวัดอัมพวัน กล่าวคือ มีชายชราอายุ ๘๐ ปีมาที่วัด และกราบเรียน ท่านเจ้าคุณว่า วันพรุ่งนี้เป็นวันเกิดอายุครบ ๘๐ ปีของเขา เขาได้ขอให้ลูก ๆ ปามาทำบุญที่วัดและนิมนต์ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ให้เขา แต่ลูก ๆ ไม่สนใจ เขาเสียใจมากจึงเดินทาง มาวัดแต่ผู้เดียว เงินที่จะทำบุญก็ไม่มี ลูก ๆ ไม่ให้ มีเพียงคำรณมาเท่านั้น ท่านเจ้าคุณฟังแล้วก็บอกเขาว่า ไม่เป็นไร ท่านจะจัดงานให้เอง ลูก ๆ ไม่ทำก็ช่างเขา แล้วท่านจึงเรียกเจ้าหน้าที่ของวัดมาบอกให้ไป เตรียมการตามนั้น

วันรุ่งขึ้นมีการทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุสงฆ์วัดอัมพวัน พระสงฆ์ ๙ รูป มีท่านเจ้าคุณ เป็นประธานเจริญพระพุทธมนต์บทธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ชายชราปลื้มปีติมากถึงกับร้องให้ออกมา เมื่อเสร็จพิธีเขามากราบลาท่านเพื่อกลับบ้าน ปากก็พูดว่า “หลวงพ่OMETตามเหลือเกิน ในชีวิตยังไม่เคย พบเคยเห็นพระที่เมตตาเหมือนหลวงพ่อกันนี่” ท่านเจ้าคุณมอบปัจจัยเป็นคำรณกลับบ้านให้เขาด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นว่า ท่านเจ้าคุณให้ความเมตตาแก่ประชาชนทั่วไป ไม่จำกัดแต่เฉพาะศิษย์ ของท่านเท่านั้น ท่านจึงเป็นพระสงฆ์ที่พุทธบริษัทเคารพบูชาและกราบไหว้ด้วยศรัทธาปราศหยาอย่างแท้จริง

การครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ท่านเจ้าคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์เป็นพุทธสาวกที่ครองตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งแก่ฝ่ายบรรพชิต และฝ่ายคฤหัสถ์ ในฝ่ายบรรพชิต ท่านเจ้าคุณเป็นพุทธสาวกที่ปฏิบัติตนตามวินัยบัญญัติอย่างเคร่งครัด ไม่เคยประพฤติล่วงละเมิดพระวินัย แม้ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ท่านมักเทศน์สอนพระภิกษุในวัดว่า ภิกษุ ต้องอยู่ด้วยผ้าสามผืน ที่เรียกว่าไตรจีวร ซึ่งได้แก่ ผ้านุ่ง ผ้าห่ม และผ้าทาบ (เรียกภาษาพระว่า สบง จีวร และสังฆาฏิ) “ตั้งแต่บวชมา เราไม่เคยอยู่โดยปราศจากผ้าสามผืน อากาศจะร้อนอบอ้าวจนเหงื่อหยดตั้ง ๆ เราก็ไม่เคยละเมิด”

ในฐานะที่เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านเจ้าคุณจะลงโบสถ์เพื่อเทศน์สอนพระวินัยแก่พระนวกะทุกวัน ไม่เคยขาด ตั้งแต่เวลาประมาณ ๐๒.๓๐ - ๐๕.๐๐ น. ตลอดพรรษา และในการปกครองสงฆ์ในฐานะ เจ้าคณะจังหวัด ท่านก็จะปกครองโดยใช้หลักพรหมวิหารธรรม และตั้งมั่นอยู่ในความยุติธรรมปราศจากอคติใด ๆ นอกจากนี้ท่านเจ้าคุณยังครองตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ฝ่ายคฤหัสถ์ ด้วยการประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์ กตัญญูต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กตัญญูต่อแผ่นดินถิ่นเกิด กตัญญูต่อตัวเองด้วยการรู้จักตัวเอง ไม่นำตัวเองตกไปสู่ ความเสื่อม เป็นต้น

เกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูทวดเวที่นี้ ได้เกิดประเพณีอย่างหนึ่งขึ้นที่วัดอัมพวัน กล่าวคือ ในวันที่ ๑๕ เมษายน ท่านเจ้าคุณให้เรียกว่า วันกตัญญู ในวันที่ ท่านจะแสดงความกตัญญูทวดเวที่ต่อโยมมารดา และคนเฒ่าคนแก่ที่อยู่ในรัศมีของวัดอัมพวัน ซึ่งท่านมักเรียกรวม ๆ ว่า บ้านเหนือบ้านใต้ ผู้สูงอายุจะพากันมาที่วัดเพื่อมารับเสื้อผ้าและปัจจัยจากท่านเจ้าคุณ ท่านมักพูดเสมอว่า ท่านไม่เคยลืมบุญคุณผู้ที่ให้

ความช่วยเหลือเกื้อกูลท่าน ตัวอย่างเช่น โยมโณผู้เคยใส่บาตรท่านตั้งแต่ท่านมาอยู่วัดอัมพวันใหม่ ๆ โยมโณเป็นคนยากจน บ้านอยู่ไม่ไกลจากวัด โยมโณจะใส่บาตรทุกวันแม้จะมีเพียงข้าวเปล่า นาน ๆ ครั้ง จึงจะมีน้ำพริกผักต้มหรือแกงเสียงมาใส่บาตร เมื่อโยมโณชรามากจนไม่สามารถทำอาหารใส่บาตรได้ ลูกหลานก็ยากจน โยมโณก็จะมาที่วัด ท่านเจ้าคุณก็จะให้ปัจจัยไปเพื่อยังชีพ และบอกกับญาติโยมที่ไป กราบท่านว่า โยมผู้นี้เคยมีอุปการคุณต่อท่าน ญาติโยมก็จะให้เงินโยมโณคนละร้อยสองร้อย ทำให้โยมโณ มีเงินยังชีพจนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้เก้าสิบปีเศษ

นอกจากนี้ท่านเจ้าคุณยังเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งแก่ฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ในด้านความเป็น ผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ท่านศึกษาหาความรู้ตั้งแต่บวชใหม่ ๆ ได้ธุดงค์ไปตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ด้านธรรมปฏิบัติ และได้ฝากตัวเป็นศิษย์เรียนวิชากับพระอาจารย์หลายท่าน เช่น เรียนสมถกรรมฐานกับ พระครูนิวาสธรรมขันธ์ (หลวงพ่อเดิม) วัดหนองโพ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ หลวงพ่อลี วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ พระอริยคุณาธาร (เส็ง ปุสฺโส) วัดเขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น และ พระภวนาโกศลเถร (สด จนฺทสโร) วัดปากน้ำ อ.ภาษีเจริญ จ.ธนบุรี เรียนและปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานกับ พระราชสิทธิมุนี (โชดก ญาณสิริ) วัดมหาธาตุ จ.พระนครศรีอยุธยา เรียนพระอภิธรรมกับ พระอาจารย์เทศน์ ขาวพม่า ที่วัดระฆัง จ.ธนบุรี และเมื่ออายุ ๔๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๑๖) ได้ธุดงค์ไปในป่าดง พระยาเย็น เพื่อเรียนวิชากับหลวงพ่อในป่า เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ท่านเจ้าคุณจึงมีประสบการณ์ด้านการปฏิบัติมาก ทั้งด้านสมถกรรมฐานและวิปัสสนา กรรมฐาน ดังที่ท่านได้กล่าวกับพระภิกษุวัดอัมพวันในคราวสอนวิธีสอบอารมณ์ว่า “ผมเจริญกรรมฐานมา ๓๕ ปี เจริญอานาปานสติ ๒๐ ปีเศษ เจริญมโนมยิทธิมา ๑๐ ปีเศษ ฟังกสิณได้ ธรรมกายได้ ดังนี้เป็นต้น มันต้องทำได้ ถ้าทำไม่ได้จะสอนเขาอย่างไร”

เกียรติคุณ ๓ ด้านของท่านเจ้าคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงตัวอย่างโดย สั้นๆเท่านั้น ความจริงแล้วเกียรติคุณด้านอื่น ๆ ของท่านเจ้าคุณยังมีอีกมาก นิสิตนักศึกษาจากสถาบัน ต่าง ๆ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประวัติชีวิตและผลงาน ตลอดจนวิธีการสอนของท่านทั้งภาคภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ทำให้เกียรติคุณของท่านขจรขยายแพร่หลายไปในหมู่พุทธบริษัททั้งชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ ด้วยประการฉะนี้

คลื่นสันติภาพปีที่ ๑๐ ฉบับพิเศษ (ธันวาคม ๒๕๕๓) หน้า ๑๗ - ๒๓

หลวงพ่อกับพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑาทิพย์ จันทร์ลูน

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี หรือ ท่าน ว. วชิรเมธี ได้เดินทางมาร่วมเป็นเจ้าภาพในงานบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรม ๑๐๐ วัน พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมฺโม) และร่วมบริจาคปัจจัยสทบทุนการสร้างเจดีย์ ในครั้งนี้ท่านได้เมตตาแสดงธรรมแก่ญาติโยมซึ่งมีความต่อนหนึ่งที่ท่านได้เล่าประสบการณ์การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ณ วัดอัมพวัน เป็นเวลาสองเดือนเต็มสมัยเป็นสามเณร การมาวัดอัมพวันในครั้งนั้นเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตของท่านครั้งสำคัญที่สุด

ย้อนไปเมื่อ ๒๓ ปีที่แล้ว ซึ่งขณะนั้นท่าน ว. วชิรเมธี เป็นสามเณรอยู่ที่จังหวัดเชียงราย นับตั้งแต่บวชท่านก็ได้ฝึกสมาธิอยู่ที่วัดในจังหวัดบ้านเกิด แต่ก็ยังไม่ชัดเจนว่า สมาธิคืออะไร สติคืออะไร รูปนามคืออะไร อยู่กับปัจจุบันคืออะไร จนได้มีโอกาสเดินทางมายังวัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี ทุกสิ่งทุกอย่างที่ยังไม่ชัดเจนก็มาแจ่มกระจ่างสว่างแก่ใจที่นี่ การเดินทางมาในครั้งนั้นเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตของท่านอย่างไร ท่านได้เล่าไว้ดังนี้

วันหนึ่งขณะที่ท่านเตรียมตัวเพื่อเดินทางเข้ากรุงเทพมหานครเพื่อไปศึกษาต่อยังมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่วัดมหาธาตุ ตั้งใจว่า เรียนจบแล้วจะลาสิกขาออกไปเป็นครูหรือเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย

พร้อมกับเพื่อนอีก ๔ รูป ท่านได้ไปกราบลาท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์พร้อมกับเพื่อน เพื่อนของท่านทั้ง ๓ รูป ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปเรียนต่อที่กรุงเทพมหานครได้ แต่สำหรับตัวท่าน ว. วชิรเมธี ท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์ไม่อนุญาตและบอกว่า ได้รับจดหมายจากกรมการศาสนาให้ส่งพระไปบรรมที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี สองเดือน จึงจะส่งท่านไปเข้ารับการบรรมตามที่จดหมายแจ้งมา ขณะนั้นท่านไม่รู้ว่า วัดอัมพวันเป็นอย่างไร อยู่ตรงไหนของประเทศไทย เมื่อได้รับคำสั่งให้เดินทางมายังจังหวัดสิงห์บุรี ท่านก็ได้เตรียมตัวในการเดินทาง เป็นอย่างดี นั่งรถทัวร์จากจังหวัดบ้านเกิดมายังสิงห์บุรี ด้วยความที่ไม่เคยมาก็ต้องดูแผนที่ตลอดเวลา เมื่อเข้าเขตจังหวัดสิงห์บุรีแล้วก็ได้ลงรถทัวร์และว่าจ้างรถให้มาส่งที่วัดอัมพวัน ด้วยราคา ๓๐๐ บาท ใช้เวลาเดินทางมาเพียง ๑๐ นาที

เมื่อมาถึงที่วัดก็ได้พบกับพระและสามเณรประมาณ ๒๐๐ รูป ที่เป็นตัวแทนจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมพระจากกรุงเทพมหานครด้วย จากนั้นก็ได้ไปกราบพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่ง ซึ่งขณะนั้นมีสมณศักดิ์เป็นที่พระราชสุทธินาถมณฑล พระวิปัสสนาจารย์ ผู้มีรูปร่างสง่างาม คล่องแคล่วว่องไว เมื่อกราบพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งเสร็จ เข้าที่พักซึ่งอยู่ในอาณาเขตกรรมฐาน เป็นกุฏิหลังเล็ก ๆ กับพระอีก ๓ - ๔ รูป มาทราบในตอนวันสุดท้ายของการบรรมว่า สมัยก่อนบริเวณนี้เป็นลานประหาร ส่วนพระรูปอื่น ๆ นอกนั้นก็ถูกจัดให้ไปพักอีกที่หนึ่ง เมื่อเข้ามาอยู่แล้วก็ได้เข้าบรรมตามหลักสูตร และในสัปดาห์สุดท้ายเป็น สัปดาห์ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งสอนด้วยตนเอง ที่ห้าต้องมาอยู่ที่ศาลา มานั่งสมาธิถึง ๐๖.๓๐ น. นั่งสลับกับเดินจงกรม จากนั้นไปฉันเช้าเสร็จแล้วกลับมาเดินจงกรม นั่งสมาธิต่อถึง ๑๑.๐๐ น. ฉันเพล และพัก ๑ ชั่วโมง บ่ายโมงมานั่งต่อจนถึง ๕ โมงเย็น พักสวดมนต์ทำวัตรเย็น สรงน้ำ กลับมานั่งตั้งแต่ ๑ ทุ่ม ถึง ๔ ทุ่ม หลวงพ่อกิ่งมานั่งเป็นประธาน ลงมาดูแลด้วยตัวเอง ตอนนั้นท่าน ว. วชิรเมธี ยังเป็นสามเณร ได้แต่ถามตัวเองว่า “ฉันมาทำอะไรที่นี่”

ทุกคืนก่อนจำวัดพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งจะเทศน์ ท่านจำไม่เคยลืมว่า นั่งฟังพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งเทศน์นั้นเหมือนดังฝนแก้ว หรือฝนโบกขรพรรษกำลังตก ทุกข้อธรรมคำสอนเป็นดังหนึ่งไข่มุกที่หล่นลงมาบนจานหยก ฟังแล้วรู้สึกว้าว ทำไมข้อธรรมคำสอนของพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งช่างลุ่มลึก ช่างคมคาย ช่างเต็มไปด้วยข้ออรรถข้อธรรมซึ่งแจ่มกระจ่างสว่างอยู่แก่ใจ และหาฟังที่ไหนไม่ได้ ได้ฟังอย่างนั้นทุกวัน ๆ จนมาถึงขณะที่ปฏิบัติซึ่งใกล้จบหลักสูตรภาวนา จวนครบเวลาสองยาม ขณะกำลังนั่งสมาธิอยู่จิตก็หลุด ท่านนั่งร้องไห้จนตัวโยน ห้ามก็ห้ามไม่ได้ เพราะสภาวะธรรมนั้นเกิดจากข้างใน เกิดจากศูนย์กลางของกายของเรา เหนือสะดือตรงลิ้นปี่เป็นระลอกคลื่นแห่งความตื่นตันและปิติไหลหลังถึงทัน ดั่งหนึ่งธารน้ำพุจากข้างในไหลออกมาเอ่อทันออกมาจากเรือนกาย ไหลจนตาสองข้างเปียก วันนั้นเป็นวันที่ท่านคิดถึงโยมพ่อโยมแม่จับจิตจับใจ อยากกลับไปจูงแขนท่านมานั่งวิปัสสนาที่นี่ด้วยกัน

หลังจากคิดถึงโยมพ่อโยมแม่ ท่านก็คิดถึงพระเดชพระคุณเจ้าคุณอุปัชฌาย์ ที่ส่งให้ท่านมาที่นี่ ท่านคิดในใจว่า ที่นี่คือที่ที่ทำให้ท่านได้มาพบเพชรพลอยแห่งสติปัญญา มาพบแก่นธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา ถ้าหากว่าการบวชของท่านนั้นเป้าหมายอยู่ที่ความสุขในสมณเพศ ความสุขนั้นก็คือสิ่งที่กำลังค้นพบอยู่ ณ บัดนี้ ท่านนั่งร้องไห้ส่งสารโยมพ่อโยมแม่ คิดถึงบุญคุณของท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์ ที่ส่งท่านมาที่นี่ ท่านอยากกลับไปจูงแขนโยมพ่อโยมแม่ จูงแขนเจ้าคุณอุปัชฌาย์มาที่นี่ แล้วมานั่งสมาธิด้วยกัน มารับรู้ มาเก็บรับ มาชิมซับประสบการณ์จากการภาวนาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อกิ่งผู้เป็น

ที่รักและเคารพยิ่ง วันนั้นท่านทั้งร้องไห้ ทั้งยิ้มเบิกบาน ร้องไห้เพราะคิดถึงพ่อคิดถึงแม่ เสียหายที่พ่อแม่ไม่ได้มาพบประสบการณ์เหมือนที่ท่านได้มาพบ แล้วยิ้มว่าในที่สุดก็ค้นพบในสิ่งที่แสวงหาเสียที ถ้าโยมไม่เคยนั่งวิปัสสนากรรมฐาน โยมจะ 모르ว่า เวลาที่จิตเกิดสภาวะธรรมนั้นมีความสดชื่นรื่นเย็นเพียงใด เกิดความสว่างไสวในดวงจิตเพียงใด สิ่งที่เรา มีประสบการณ์ด้วยตัวเองนั้นพูดออกมาเป็นภาษามนุษย์ไม่ได้

พอถึงเวลาฉันเพล ครูบาอาจารย์เคาะระฆังก็ไม่อยากลุก จะขอนั่งต่อ พระวิทยากรบอกว่า ไปฉันท่อนอย่าเพิ่งติดสุข ท่านจึงได้รู้ว่า ที่เจอนั้นคือความสุข แล้วคิดว่า มันดี มันเป็นปีติสุข พอคืนนั้นหลวงพ่อก็นึกถึงเทศน์ ความสุขนี้ต้องระวังกะ ความสุขมันเป็นพวกเดียวกับความขี้เกียจ สมาธินั้นหรือ สมาธิมีอันตรายคือ ความขี้เกียจ ถ้าติดสุขมาก ๆ มันจะไม่เอาอะไร แม้กระทั่งฉันทเพลก็ไม่ฉันท จะขอนั่งต่อลากยาวต่อ หลวงพ่อท่านเทศน์ดักหน้าดักหลังเรียบร้อย แล้วบอกว่า เราฝึกสมาธิเป้าหมายไม่ใช่เพื่อความ สุข เป้าหมายของสมาธิของเรานั้นเพื่อเห็นความไม่เที่ยงของรูปกับนาม พุดง่าย ๆ ก็คือ เห็นไตรลักษณ์ที่มันเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ความสุขนั้นมันเป็นของแถมเฉย ๆ

ในตอนนั้นท่านคิดว่า ท่านบรรลู่ แต่พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็นำมาสอน ในทุก ๆ วันที่ฝึกเจอสภาธรรมอะไรกลางวัน ในตอนกลางคืนพระเดชพระคุณหลวงพ่อก็นำมาเทศน์ดักหน้าดักหลังสอนให้ถูกทางทุกครั้ง เพื่อให้ไปต่ออีก จำได้ไม่เคยลืมว่า เวลาที่ฟังพระเดชพระคุณหลวงพ่อแสดงธรรมนั้นไม่เคยสนใจว่า นี่ มันก็โง่งและจะจบเมื่อไหร่ สนใจอยู่แต่ว่า อยากให้วันเวลาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อแสดงธรรมนั้นยืดยาวต่อไป ทำให้นึกถึงคำที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญพระอานนทที่ว่า พระอานนทนั้นเป็นผู้มีปรีชาญาณในการเทศน์ ถ้าเทศน์แล้วโยมจะรื่นเริงบันเทิงใจ ฟังอย่างไรก็ไม่รู้สึกว่าอึดว่าพอ เมื่อเราฟังหลวงพ่อเทศน์เรารู้สึกอย่างนั้น หลวงพ่อเล่ามากมายหลายเรื่องซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงทั้งสิ้น

เมื่อจบหลักสูตร สิ่งที่ท่านทำก็คือ กลับเขียนรายบ้านเกิด กลับไปหาพระเดชพระคุณหลวงพ่อบุชผายที่วัดพระสิงห์ ซึ่งส่งท่านมา แล้วก็บอกท่านว่า ลูกขอล้างเท้าหลวงพ่อ ล้างเสร็จแล้วขอกราบที่เท้าด้วย หลวงพ่อบุชผายถามว่า ไปเจออะไรมา ท่านจึงเรียนไปว่า สิ่ง หลวงพ่อบุชผายได้ส่งไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีที่พิเศษที่สุดเท่าที่ชีวิตของท่านได้พบมา ซึ่งก็คือวิปัสสนากรรมฐาน และนั่นคือสิ่งที่ดีที่สุดที่ท่านได้รับจากวัดอัมพวัน และนั่นก็คือการวางศูนฺยให้แก่วิต หากชีวิตของท่านเปรียบเสมือนรถคันหนึ่ง การมาอยู่วัดอัมพวันของท่านตลอดสองเดือนคือ การมาตั้งศูนฺยและถ่วงล้อใหม่หมด ลงหลักปักฐานให้กับชีวิตด้านใน พอกลับไปท่านก็ได้เจริญภาวนาต่ออีกหนึ่งเดือน เป็นหนึ่งเดือนที่ยังรักษาอารมณ์ของวิปัสสนากรรมฐานอย่างต่อเนื่อง ไปบิณฑบาตกลับมาฉันทเสร็จก็มานั่งสมาธิตั้งแต่ ๘ โมง จนถึงเพลภาคบ่ายก็นั่งตั้งแต่บ่ายโมงถึง ๕ โมงเย็น จนไม่ออกไปไหน จนเพื่อนที่เรียนหนังสือด้วยกันรู้สึกผิดสังเกตพากันมาดูและเอาไปล้อกันว่าท่านคงจะเพี้ยน แต่ตัวท่านนั้นกำลังรู้ว่าตัวเองหล่อเลี้ยงอารมณ์สมาธิภาวนาให้มันต่อเนื่อง ถ้าหากในช่วงอายุ ๑๙ อย่าง ๒๐ ไม่ได้มาเรียนกับหลวงพ่อ ทุกวันนี้ชีวิตของท่านจะเป็นอย่างไร อาจจะลาสิกขาไปแล้วก็ได้ เพราะเพื่อนที่ไปเรียนมหาวิทยาลัยตอนนี้ก็ลาสิกขาเกือบหมด ท่านคิดในใจว่าทุกอย่างมีเหตุผลของมันเสมอ โลกนี้ไม่มีคำว่าบังเอิญ ทำไมเราถึงถูกส่งมาที่นี่ เราทุกคนต่างก็มีที่ของตัวเองในโลกนี้ ทั้งที่ที่จะเกิด ที่ที่จะอยู่ ที่ที่จะไป ที่ที่จะเป็น ถ้าเราหาที่เช่นนั้นพบ เราก็คจะไม่เสียเวลาไปแสวงหาอะไรที่มันไร้ค่าอีก

ฉะนั้น ชีวิตของท่านพูดอย่างตรงไปตรงมาคือ ท่านเป็นหนี้หลวงพ่ोजรัญ และพูดอย่างนี้มาเสมอไม่เคยปิดไม่เคยบัง หลังจากมาอยู่กับหลวงพ่อครานั้น ท่านได้กราบพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับอีกครึ่งหนึ่งที่วัดบวรนิเวศ เมื่อคราวหลวงพ่อดำรับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นที่ พระธรรมสิงหบุราจารย์ วันนั้นท่านตามท่านเจ้าคุณอุปฌาย์พระเทพสิทธินายก เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ไปถวายสักการะสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็ไปเช่นเดียวกัน นั่นเป็นเหตุการณ์ที่เจอพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับครั้งที่สองหลังจากมาอยู่ที่นี้ และก็ได้เข้าไปกราบพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับและรายงานตัวว่า เก้าเป็นศิษย์เก่าวัดอัมพวัน ปี ๒๕๓๖ ครับ และก็ได้มาเจอท่านเป็นครั้งที่สาม

ที่เล่ามาทั้งหมดนี้ก็เพื่อจะบอกให้โยมทั้งหลายได้รู้ว่า ในชีวิตของเราแต่ละคนนั้น ถ้าเรามีกัลยาณมิตรชีวิตของเราก็จะขึ้นสู่หนทางแห่งความสุข ความเจริญ พระพุทธองค์ได้ตรัสเอาไว้ว่า ชีวิตของใครก็ตาม ถ้ามีสองอย่าง คนนั้นมีหลักประกันที่จะเจริญแน่ ๆ หนึ่ง ในยามเช้าก่อนที่พระอาทิตย์จะอุทัยขึ้นมา ย่อมมีแสงเงินแสงทองทอประกายจากขอบฟ้าขึ้นมาก่อนเป็นบุพนิมิต ฉนั้นใด ชีวิตของเราแต่ละคนก่อนที่จะมีความสุขความเจริญนั้น ก็จะต้องมีบุพนิมิตของชีวิตเป็นสัญลักษณ์ขึ้นมาก่อน ฉนั้นนั้น อะไรคือบุพนิมิตของชีวิตที่ดีงาม หนึ่งคือ กัลยาณมิตร ครูบาอาจารย์ที่ดี สองโยนิโสมนสิการคือ วิธีคิดที่ถูกต้อง ถ้าใครมีสองอย่างนี้แล้วรับประกันได้ว่า ชีวิตนี้จะรุ่งโรจน์โชติมาตรดั่งหนึ่งพระอาทิตย์ในยามเที่ยงวัน และตัวท่านเองนั้นโชคดีมาก ในขณะที่กำลังเป็นวัยรุ่น เพื่อน ๆ กำลังใจแตก แต่ตัวท่านมาพบครูซึ่งทำให้ได้รู้ว่าจากนี้ไม่ต้องหันหลังไปหาครูอื่น ๆ อีก คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อกับของเรา และสองโยนิโสมนสิการ คือความคิดที่ถูกต้อง ท่านคิดเลยว่า ถ้าจะเป็นพระนี่ต้องเป็นให้ดีเหมือนหลวงพ่ोजรัญ การได้พบหลวงพ่อก็เหมือนเป็นการพบกัลยาณมิตร พบครูบาอาจารย์ที่ดี ทำให้เกิดความคิดที่ดีที่ถูกต้อง เปรียบเหมือนรถขึ้นทางด่วน อย่างไรเสียก็ไปข้างหน้าได้ แต่ถ้าหาทางขึ้นไม่เจอนั้นจะยาก ท่านได้มาที่นี้ก็เหมือนเจอทางที่ขึ้นทางด่วน ทำให้พุ่งฉิวมาจนทุกวันนี้ ไม่ลังเลสักนิด แล้วก็ต่อยอดสมาธิภาวนามาตามลำดับ

อีกสิ่งหนึ่งที่ได้รับจากหลวงพ่อกับที่เป็นแรงบันดาลใจ คือ คำสอนเรื่องกฎแห่งกรรม หลวงพ่อกับเล่าชีวประวัติของท่าน โดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรมว่าท่านเจอมาอย่างไร และหนังสือชุดสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ไฟไหม้เล่าร้อนเท่าไฟนรก ของอาจารย์สุทัสสา อ่อนค้อม ตลอดจนหนังสือของหลวงพ่อกับที่ออกมาเป็นธรรมะมากมาย ท่านนั้นมีเก็บไว้เป็นจำนวนมาก เรียกว่า ทั้งได้มาเรียน ทั้งได้อ่าน ทั้งได้ฝึก กล่าวได้ว่า การมาอยู่วัดอัมพวันนี้ได้ทั้งกัลยาณมิตรและวิธีคิดที่ถูกต้อง ทำให้เราตั้งหลักให้ชีวิตได้ มันจะเกิดอะไรขึ้นถ้าวัยรุ่นคนหนึ่งได้พบพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ตั้งแต่อายุน้อย เขาจะไม่เสียเวลาหรือชีวิตจะเล่นขึ้นสู่หนทางสีขาว และหากเป็นอย่างนั้นได้ไม่มีทางที่เขาจะทำให้พ่อแม่เสียน้ำตา ดังนั้นผลของการมาฝึกที่นี่ เราอยู่กับครูไม่นานก็จริง แต่อธิพลของครูบาอาจารย์นั้นปกเกล้าคุ้มเกล้าเราไปตลอดชีวิต สุดท้ายแล้วพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับนั้นเป็นทั้งกัลยาณมิตรและเป็นผู้ปลุกวิธีคิดที่ถูกต้องให้กับตัวท่าน จากนั้นก็ทำให้ได้ออกมาทำงานอีกมากมาย แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าเราจะทำงานมากมายเพียงไร ก็จะมีวันหนึ่งที่เป็นวันสุดท้ายของชีวิตพวกเรา เช่นเดียวกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับ วันนี้เราทำงานพระเดชพระคุณหลวงพ่อกับ อีกวันหนึ่งก็จะเป็นงานของเราเช่นเดียวกัน ไม่มีใครหลีกเลี่ยงพ้นได้

Four Weeks As A Monk

Richard Guard

“*Namo tassa bhagavato, arahato, sammāsambuddhasa*” ...On the airplane from Osaka, I feverishly repeated the words of the ceremony, over and over, trying to fix them in my mind. In two days I would be ordained, in another country, in a language I didn't know, and would have to learn, not only these words, but also the customs and behaviour expected of a Thai monk. Nervous? I had no time to feel nervous.

In another part of my mind, there was a sense of determination, mingled with apprehension. Could I make good use of this time? For over a year, I had planned to come to Thailand, taking a long vacation from my job in Japan, and live as a monk for four weeks. But for much longer than that, I had felt how wonderful it would be to spend a long period practising Vipassanā meditation. Now was my chance! A chance to look within, to let the waves of thought and emotion subside, so that a deeper awareness could emerge more clearly.

All night I murmured, “*Namo tassa bhagavato...*” and the rest of the ceremonial phrases, until by the time the plane landed in Bangkok, the Pāli words were more or less fixed in my mind. Now the cheerfully busy atmosphere of Bangkok enfolded me, and within a few minutes of passing through customs, my good friends greeted me happily. It felt great to be back in Thailand, a year after my first visit to the “**Land of Smiles.**”

We sped north from Bangkok the next morning in a pickup truck. On the way, my friend told me how a monk should behave. “**Speak little, eat little, sleep little and meditate a lot.**” This, she said, was the motto of the abbot of Wat Amphavan, Phra Rājsuddhiñāṇamaṅgala who would be my kind host for the next month.

After we arrived, and paid our respects at the abbot’s lodging (he was not there, as he was very busy), the secretary, **Ven. Narin.** made sure that my lodging was all right, and told me that I could ask him for anything I needed. It was reassuring to know that there was someone there who spoke English, since my knowledge of Thai was limited to “*hello*”, “*thank you*” and “*delicious!*” Actually, whenever I have been to Wat Amphavan, there have been teachers who could speak English fluently. On my first visit to Wat Amphavan, Mae-chi Soo Ngoh Sae Eng had given me instruction in Vipassanā, as well as helping me get oriented in the monastery.

Soo Ngoh is a Singapore nun who is becoming more and more famous as a meditation teacher there. During this year’s visit, she was fully occupied with teaching over one thousand people who came to meditate during a long school vacation. However, I was not left without a guide, for

it happened that a senior monk, **Ven. Maha Boonchoo,** was staying at Wat Amphavan just at that time. He not only spoke excellent English, but was also a scholar, and wellversed in Vipassanā meditation. The day before my ordination, he explained the meanings of the Pāli words I was to recite, which made my entry into monkhood much more meaningful for me.

For two days I rested, letting the stress of Japanese life dissolve in the peaceful ambience of the monastery. My lodging was a little house in a grove of trees surrounded by a wall. This compound contained housing for about eighty monks, each in his own house, as the Buddha ordained that each monk should have solitude, to pursue the monk’s goal of serenity and awareness. Buddha Shakyamuni taught, “*That which accords with my teachings is that which is conducive to solitude, and conducive to dispassion.*”

On the day of the ceremony, many people came to assist me, and guided me through every step of the unfamiliar rituals, from having my head shaved to offering

a grand lunch to the assembled monks. With them looking after me, there was nothing to worry about. Except for one thing: after eating some very spicy chili peppers, my stomach rebelled, and I thought it might be difficult to endure a two-or three-hour ceremony with my digestion out of order. But one friend instantly saw my condition, and offered some medicine that pacified my stomach, and not a moment too soon. The ceremony began fifteen minutes later.

As before, friends guided me carefully throughout the ordination ceremony, and, although I had memorized the words, someone was always ready to prompt me when I hesitated, so everything went very smoothly, accompanied by numerous camera flashes. Later, both the abbot and my friend gave me photographic records of the ceremony. Fortunately, I guess I hadn't looked as nervous as I had felt.

After the ceremony, I went straight back to my little house. There was ample space for sitting and walking meditation, two of the three postures used for developing mindfulness and concentration in Vipassanā. I was to practise both of these in alternation during the next four weeks, but the third, lying meditation, was beyond my power. Generally, as soon as I lay down, my mind shut off like a light. Sitting down in meditation posture is so easy, and at first we might think it's like doing nothing! But really meditation seems to me to be the hardest thing in the world to do well. The Buddha teaches that the mind is like a monkey. It is so hard to control; yet only when we can, and have found the secret of peace and clarity, will we finally enjoy real happiness.

Throughout the stay at Wat Amphavan, the injunctions to speak and eat little were not difficult to follow. After all, since I don't speak Thai, there were few opportunities, or rather temptations, to waste time in idle conversation. However, some of the monks spoke English well enough to communicate their thoughts and feelings. They told me about their deep appreciation for the Buddhadhamma and how they were trying to transform their lives into something wonderful by their meditation and daily conduct. These conversations, as much as anything else I encountered at the monastery, helped me to strive harder in my practice. I still feel grateful to them for sharing their feelings of devotion.

As for eating, well, the food was certainly delicious and abundant, but after a few mornings of big breakfasts followed by waves of sleepiness on the meditation mat, I started eating less at mealtimes. A monk eats, not for enjoyment, not to

improve his appearance, but to sustain life and support his training. So I tried to follow that principle.

The third and fourth parts of the motto, sleeping little and meditation a lot, were harder to apply. The first night after arriving, I slept for almost nine hours. The hectic schedule of working life in Japan had left me chronically exhausted, relying on coffee to get away with five hours of sleep a night and demanding days of classes and meeting. But after being in the serenity of the compound for a few days, I settled into a pattern of sleeping for six hours a night, and taking an hour's nap in the afternoon. I knew that some other monks slept much less than that, but when I tried to do that, my meditation sessions the next day turned into trips to dreamland. I just couldn't maintain alertness. So I compromised, and tried to sleep the minimum that allowed me to be alert during sitting.

And although I took every opportunity to meditate, knowing that four weeks was really such a short time, it was a constant struggle for most of my stay. Yet it was a welcome struggle: I knew from the beginning that it would be difficult. The "monkey mind" is reluctant to focus, to let go of the wandering thoughts, of all its fears and fancies. This deeprooted laziness is the reason why the Buddha had to spend so many lifetimes developing his compassion and wisdom, to arrive at the ultimate goal. Again and again, I applied the method of mindfulness and concentration. Someday, I told myself, I'll get it right!

Outside the windows of my house, about twenty different species of birds made a wondrous music with their singing. Eerie and lovely to hear at the same time, a very complex interweaving of their different calls. Whistles, clicks and chirps, percussive sounds and melodies all mingled together. But never mind that! I told myself, and returned to watching the rising and falling of my abdomen.

Inevitably, the time passed quickly. My Canadian friends who had done Vipassanā meditation for weeks or months had told me that, no longer how long one stays in retreat, it always seems like a short time. It seemed that the first three weeks were spent, embarrassingly enough, in just reducing the babble of my thoughts and feelings, allowing a little quietness to develop. It was really only in the last week that my concentration started to become stronger. And then the day to leave arrived!

My new friends at Wat Amphavan said goodbye. The abbot gave me a talisman for good luck – or, more importantly, to help me remember this experience and

two books of photos of my time at the monastery. As I was leaving, I resolved to keep up my daily practice. In the end, everything a person possesses means nothing, really, even whatever knowledge or skills one might have won't help past this life. But whatever loving – kindness understanding one has developed can be of benefit to countless other people. And whatever happens after we die, if we live this life helping others to find peace and happiness, we are achieving something beyond the “monkey mind.” We can fulfil the promise of this human life.

กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๘ หน้า ๑๕๘ – ๑๖๔

๔ สัปดาห์แห่งการดำรงสมณเพศ

ริชาร์ด การ์ด

“นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส”

บนเครื่องบินจากโอซาก้า ข้าพเจ้าพยายามท่องจำ ขานนาคในพิธีบวช กลับไปกลับมาอย่างเอาเป็นเอาตาย ข้าพเจ้าพยายามจดจำมันไว้ในใจของข้าพเจ้า ภายใน ๒ วัน ข้าพเจ้าก็จะเข้าสู่พิธีอุปสมบทในอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งใช้ภาษาที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน และต้องเรียนรู้ ไม่เฉพาะแต่คำเหล่านี้ แต่รวมไปถึงประเพณีและแบบแผนการประพฤติปฏิบัติที่พระไทยจะต้องทำ “ประหม่าหรือ” ข้าพเจ้าไม่มีเวลาที่จะรู้สึกประหม่า

ในอีกส่วนหนึ่งของจิตใจข้าพเจ้า มีความรู้สึกมุ่งมั่นปนเปื้อนกับความกลัวเกิดขึ้น ข้าพเจ้าถามตัวเองว่า จะสามารถใช้เวลาต่อไปนี้ให้เป็นประโยชน์ได้หรือไม่ กว่าปีมาแล้วที่ข้าพเจ้าได้วางแผนที่จะเดินทางมาประเทศไทย โดยการลาพักร้อนจากงานที่ข้าพเจ้าทำในประเทศญี่ปุ่น เพื่อใช้ชีวิตอย่างพระภิกษุเป็นเวลา ๔ สัปดาห์ แต่ถ้ามีเวลามากกว่านั้น ข้าพเจ้าจะรู้สึกพิเศษที่จะได้ใช้เวลาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน นี่เป็นโอกาสของข้าพเจ้าที่จะดู ศึกษาตัวเอง และให้คลื่นแห่งความคิดและความรู้สึกถูกกดลง เพื่อให้เกิดสติ ผุดขึ้นมาในจิตใจอย่างใสสะอาด

ข้าพเจ้าพิมพ์ “นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส” และที่เหลือในพิธีทั้งคืนจนกระทั่งถึงเวลาที่เครื่องบินลงที่กรุงเทพฯ คำบาลีได้ถูกฝังอยู่ในจิตใจของข้าพเจ้าไม่มากนักน้อย ขณะนี้บรรยากาศอันน่าสนุกยุ่งเหยิงของกรุงเทพฯ ได้ทับถมบนตัวข้าพเจ้า และภายในเวลา ๒ – ๓ นาทีที่ใช้ผ่านเจ้าหน้าที่ศุลกากร ข้าพเจ้าได้พบกับการต้อนรับจากเพื่อนของข้าพเจ้า มันรู้สึกตื่นเต้นที่ได้กลับสู่ประเทศไทยอีกครั้ง หลังจากการมาเยือนสยามเมืองยิ้มครั้งแรกเมื่อปีที่แล้ว

เช้าวันรุ่งขึ้น เราเดินทางขึ้นเหนือโดยรถบัส ระหว่างทางเพื่อนของข้าพเจ้าบอกข้าพเจ้าถึงวิธีการปฏิบัติตนของพระ คือ “กินน้อย นอนน้อย พูดน้อย ทำความเพียรมาก” เธอบอกข้าพเจ้าว่านี่คือคติจากเจ้าอาวาสแห่งวันอัมพวัน พระราชสุทธินามมงคล ผู้ซึ่งจะเป็นเจ้าภาพ ให้การต้อนรับข้าพเจ้าในอีกหนึ่งเดือนข้างหน้า

หลังจากเรามาถึงและทำความเคารพที่กุฏิหลวงพ่อบุญ (ขณะนั้นหลวงพ่อบุญไม่อยู่ โดยปกติท่านจะมีงานยุ่งมาก) พระผู้ช่วยเหลือ หลวงพ่อบุญ คือ พระนรินทร์ ได้ต้อนรับพาข้าพเจ้าไปยังที่พักและบอกข้าพเจ้าว่า หากข้าพเจ้าต้องการสิ่งใดให้บอกกับท่านได้ อันเป็นการยืนยันว่า อย่างน้อยที่วัดก็ยังมีผู้พูดภาษาอังกฤษได้ เพราะว่าความรู้ภาษาไทยของข้าพเจ้ามีเพียงคำว่า “สวัสดี” “ขอบคุณ” และ “อ้อร่อย” เท่านั้นจริง ๆ ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้ไปที่วัดอัมพวัน จะมีอาจารย์ผู้สามารถพูดภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว

ซึ่งครั้งแรกนั้น มี แม่ชีซุ้งอ แซ่เอ็ง ได้สอนการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน รวมทั้งช่วยข้าพเจ้าปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ในวัด ซุ้งอเป็นแม่ชีชาวสิงคโปร์ ผู้ซึ่งกำลังกลายเป็นอาจารย์สอนวิปัสสนากรรมฐานที่มีชื่อเสียงขึ้นเรื่อย ๆ ในระหว่างการเยือนวัดในปีนี้ เธอต้องรับหน้าที่สอนวิปัสสนาให้แก่ผู้มาปฏิบัติกรรมฐานที่วัดในช่วงระหว่างปิดเทอม ถึงอย่างไรก็ตามข้าพเจ้าไม่รู้สึกปราศจากผู้แนะนำ เพราะในช่วงนั้นมีพระเถระรูปหนึ่ง คือ พระ ดร.มหาบุญชู กำลังจำพรรษาอยู่ที่วัดอัมพวัน ท่านไม่ได้เพียงแค่จะพูดภาษาอังกฤษได้อย่างชำนาญ แต่ยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านวิปัสสนากรรมฐานอย่างยิ่ง วันหนึ่งก่อนที่จะถึงพิธีอุปสมบท ท่านได้อธิบายความหมายของคำบาลีที่ข้าพเจ้าจะต้องท่อง ทำให้การเข้าเป็นพระภิกษุของข้าพเจ้ามีความหมายมากยิ่งขึ้น

เป็นเวลา ๒ วันที่ย้ำพเจ้าพักผ่อน ปล่อยให้ความเคร่งเครียดวุ่นวายของวิถีชีวิตแบบญี่ปุ่นละลายหายไปในความสงบสุขของวัด ที่พักของข้าพเจ้าเป็นกุฏิหลังเล็กๆ ในหมู่ต้นไม้ล้อมรอบด้วยกำแพง ในบริเวณนี้มีที่พักสำหรับพระได้ถึง ๘๐ รูป แต่ละรูปอาศัยอยู่ในกุฏิส่วนตัว ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของนักบวชในศาสนาพุทธ ที่จะต้องแสวงหาความวิเวก เพื่อบรรลุถึงซึ่งความมีสติสัมปชัญญะ และความสงบสุขแห่งพระธรรม พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า “การประพฤติที่ตรงตามคำสอนของเรา คือการประพฤติที่เป็นไปเพื่อความสงบวิเวก และเพื่อความเป็นอุเบกขา”

ในวันบวช หลายคนช่วยแนะนำและสอนข้าพเจ้าในทุกขั้นตอนของพิธีบวชที่ข้าพเจ้าไม่คุ้นเคย เริ่มต้นตั้งแต่การโกนผม ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุ ทำให้ข้าพเจ้าไม่ต้องกังวลเป็นห่วง นอกจากสิ่งเดียว คือหลังจากที่รับประทานอาหารที่มีรสจัด ท้องของข้าพเจ้าก็เริ่มปั่นป่วน และทำให้ข้าพเจ้าคิดว่ามันเป็นอาการที่จะอดทนต่อการเข้าสู่พิธีบวชที่ใช้เวลา ๒ ถึง ๓ ชั่วโมง ได้ในขณะที่ระบบย่อยอาหารของข้าพเจ้ามีปัญหา แต่เพื่อนของข้าพเจ้าผู้หนึ่งได้ให้ยาแก่ข้าพเจ้า ซึ่งช่วยให้ท้องของข้าพเจ้าสงบลงได้ และอีกประมาณ ๑๕ นาทีถัดมา พิธีบวชก็เริ่มขึ้น

เหมือนอย่างเคย พระพี่เลี้ยงได้แนะนำข้าพเจ้าตลอดพิธีบวช และถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะได้ท่องจำบทขานนาคนั้นขึ้นใจแล้วก็ตาม แต่ก็ยังต้องมีพระบางรูปช่วยย้ำเตือนข้าพเจ้าเมื่อถึงเวลาที่ข้าพเจ้าไม่แน่ใจ ทุกสิ่งทุกอย่างก็ดำเนินไปด้วยดีผสมผสานไปกับเสียงเพลงของกลองถ่ายรูปในพิธีบวช หลังจากนั้นหลวงพ่อกับพระอาวุโสได้มอบรูปถ่ายของงานพิธีให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคิดว่าตัวเองคงไม่ดูตื่นตระหนกบนรูปถ่ายเท่ากับความรู้สึกที่ข้าพเจ้าได้รับในระหว่างพิธีบวชนั้น

หลังจากพิธีบวช ข้าพเจ้าได้ตรงกลับไปกุฏิ กุฏิของข้าพเจ้ามีพื้นที่เหลือเพื่อที่จะใช้ในการเดินจงกรมและนั่งกรรมฐาน ซึ่งเป็นวิธีการที่ข้าพเจ้าจะต้องใช้ในการฝึกสติปัญญา ๔ ในช่วงเวลา ๔ สัปดาห์ข้างหน้านี้ แต่ในท่าของการปฏิบัติที่ใช้กายนอนนั้น ข้าพเจ้าคิดว่ามันเกินเลยพลังความสามารถที่ข้าพเจ้ามีอยู่ เพราะว่าโดยทั่วไปแล้ว ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าล้มตัวลงนอน ความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าก็จะดับลงด้วยความรวดเร็วราวกับการดับของแสงไฟ การนั่งสมาธิเป็นท่าของการปฏิบัติที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะง่าย และคนส่วนใหญ่มักจะคิดว่ามันเหมือนกับการนั่งโดยไม่ได้ทำอะไรเลย แต่จริง ๆ แล้วมันเป็นสิ่งหนึ่งในโลกที่ยากที่สุดที่จะทำให้ได้ดีได้ พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า “จิตของเรานั้นเปรียบเหมือนกับลิง มันเป็นสิ่งที่ยากที่จะควบคุมให้หยุดนิ่ง แต่เมื่อเราสามารถทำได้ เราก็จะพบกับเคล็ดลับแห่งความสงบและความสว่างไสวแห่งจิต

และเมื่อนั้นแหละ เราก็คงถึงซึ่งความสุขอันแท้จริง”

ตลอดเวลาที่ข้าพเจ้าอยู่ที่วัดอัมพวัน คำสั่งสอนที่ให้ผู้ปฏิบัติ “พูดน้อย กินน้อย” นั้นไม่เป็นการยากที่จะทำตาม เพราะเมื่อข้าพเจ้าไม่สามารถพูดไทยได้ โอกาสที่ข้าพเจ้าจะได้สนทนากับพระรูปอื่นก็มีน้อย และความอยากที่จะคุยกับพระรูปอื่นก็น้อยลงด้วย ถึงอย่างไรก็ตาม พระบางรูปที่วัดอัมพวันสามารถที่จะพูดภาษาอังกฤษได้ดีพอที่จะอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของพวกท่านเกี่ยวกับความศรัทธาและความนับถือที่พวกท่านมีต่อธรรมะของพระพุทธเจ้า และการที่พวกท่านได้พยายามที่จะใช้ธรรมะนั้นเปลี่ยนแปลงชีวิตของพวกท่านให้ดีและเจริญขึ้นโดยการมุ่งมั่นปฏิบัติกรรมฐาน ตลอดจนกิจวัตรของพระภิกษุ การสนทนาเหล่านี้ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ามีพลังในการที่จะฝึกปฏิบัติกรรมฐานด้วยความเพียรและความมุ่งมั่นยิ่งขึ้น ข้าพเจ้ายังคงมีความรู้สึกเป็นหนี้และสำนึกในบุญคุณที่พวกท่านได้แบ่งความรู้สึกแห่งศรัทธาและเลื่อมใสของพวกท่านให้แก่ข้าพเจ้า

ในเรื่องของการรับประทานอาหาร อาหารที่มีรสชาติอร่อยถูกปาก และมีเหลือเพื่อที่จะรับประทานหมด แต่หลังจาก ๒ - ๓ วันของการฉันอาหารมื้อใหญ่ในเวลาเช้า (บิณฑบาต) ข้าพเจ้าก็จะรู้สึกเพลียและง่วงนอนในเวลาหนึ่งปฏิบัติกรรมฐาน ข้าพเจ้าจึงเริ่มฉันอาหารน้อยลง เพราะว่าพระภิกษุฉันอาหารไม่ใช่เพื่อสนุกเพลิดเพลิน หรือเพื่อบำรุงกิเลสตัณหา แต่เพื่อบำรุงร่างกายให้แข็งแรง เพื่อที่จะช่วยในการปฏิบัติธรรม ดังนั้นข้าพเจ้าจึงพยายามกระทำตามคำสั่งสอนข้อนี้

ในส่วนที่ ๓ และ ๔ ของคำสั่งสอน คือ การนอนน้อย ปฏิบัติและทำความเพียรให้มากขึ้น เป็นสิ่งยากที่จะปฏิบัติตาม ในคืนแรกที่ข้าพเจ้ามาถึงนั้น ข้าพเจ้าได้นอนพักผ่อนเป็นเวลาถึงเกือบ ๙ ชั่วโมง เพราะชีวิตที่ต้องแก่งแย่งในการทำงานที่ญี่ปุ่น ได้ทำให้ข้าพเจ้าหมดแรงและอ่อนเพลีย ซึ่งข้าพเจ้าได้อาศัยเครื่องดื่ม เช่น กาแฟ เพื่อช่วยให้ข้าพเจ้านอนเพียงวันละ ๕ ชั่วโมง ในวันที่ต้องมีการอบรมและประชุม แต่หลังจากอยู่ในความสงบของสถานที่ที่วัดอัมพวันเป็นเวลา ๒ - ๓ วัน ข้าพเจ้าก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับแบบแผนของการนอนเพียงวันละ ๖ ชั่วโมง โดยใช้การนอนตอนกลางคืน ๕ ชั่วโมง และนอนกลางวันอีก ๑ ชั่วโมง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าพระภิกษุบางรูปใช้เวลาอนน้อยกว่านั้น แต่เมื่อข้าพเจ้าพยายามทำตาม แต่ผลการปฏิบัติของข้าพเจ้ากลายเป็นการนอนหลับ ข้าพเจ้าไม่สามารถรักษาการตื่นตัวและสติในระหว่างการปฏิบัติได้ ดังนั้นข้าพเจ้าจึงถือสายกลาง โดยพยายามที่จะนอนหลับโดยใช้เวลาน้อยที่สุดที่จะไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเคลิบเคลิ้มหรืองีบหลับในระหว่างเวลาปฏิบัติ

และถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะพยายามใช้เวลาในทุกโอกาสที่มีอยู่ในการปฏิบัติ โดยรู้ว่าเวลา ๔ สัปดาห์ที่มีอยู่นั้นเป็นเวลาที่สั้นมาก แต่มันเป็นการที่ต้องต่อสู้และใช้ความเพียรเป็นอย่างมากที่จะรักษาการปฏิบัติให้สม่ำเสมอและมากที่สุดตลอดเวลาที่ข้าพเจ้าอยู่ที่วัด ถึงอย่างไรมันก็เป็น การต่อสู้ที่ข้าพเจ้ายินดีที่จะรับ ข้าพเจ้ารู้ตั้งแต่ต้นแล้วว่ามันเป็นสิ่งที่ยาก จิตที่เปรียบเสมือนลิง ไม่ค่อยยอมที่จะหยุดนิ่ง ที่จะปลดปล่อยความกลัวและตัณหาของมัน **ความเกียจคร้านที่ฝังรากลึก อันนี้เป็นเหตุผลที่ทำให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องใช้เวลาเป็นหลายภพหลายชาติเพื่อที่จะสร้างความเป็นอุเบกขาและปัญญา ที่จะทำให้ถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดคือพระนิพพาน** ครั้งแล้วครั้งเล่าที่ข้าพเจ้าใช้วิธีการปฏิบัติของสติและสมาธิ ข้าพเจ้าบอกกับตัวเองว่า สักวันหนึ่งเราจะต้องสำเร็จให้ได้

นอกหน้าต่างภูมิของข้าพเจ้าจะมีเสียงนกขับขานหลายชนิด ซึ่งบางครั้งมีทั้งความไพเราะและ
เจี้ยวจ้าวในเวลาเดียวกัน มันเป็นการยากที่จะรับเสียงต่างๆ เช่น เสียงนกร้อง เสียงเปิดปิดประตู เสียง
จิ้งหรีดร้อง เสียงตอกกระทบ และเสียงต่างๆ ประสานกัน ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าบอกกับตัวเอง และหันกลับ
มาสนใจดูการขึ้นลงของหน้าต่าง ฟองหนอ ยุบหนอ ของข้าพเจ้าต่อไป

เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว เพื่อนชาวแคนาดาที่มาปฏิบัติกรรมฐานเป็นเวลาหลายอาทิตย์หรือเป็น
หลายเดือนได้บอกข้าพเจ้าว่า การอยู่อย่างสันโดษไม่ว่าจะเป็นเวลาที่ยาวนานเท่าใด ก็เหมือนกับเป็น
ระยะเวลาที่สั้น ซึ่งดูเหมือนว่า ในช่วงระยะ ๓ อาทิตย์แรกของข้าพเจ้า เป็นการนำอายุมากที่ต้อง
พยายามลดความฟุ้งซ่านจากความรู้สึกนึกคิดต่างๆ เพื่อที่จะเสริมสร้างความสงบเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เกิดขึ้น
ในช่วงระยะสัปดาห์สุดท้าย การควบคุมสติเริ่มทำงานเข้มข้นขึ้น และแล้ววันเวลาที่ต้องจากไปก็มาถึง

“ลาก่อน” เพื่อนใหม่ที่วัดอัมพวันของข้าพเจ้ากล่าว หลวงพ่อได้มอบพระแก่ข้าพเจ้าเพื่อระลึกถึง
ความมีโชคมีชัย และยิ่งไปกว่านั้นก็เพื่อใช้ระลึกถึงประสบการณ์การบวชเป็นพระภิกษุในครั้งนี้ พร้อมกับ
อัลบั้ม รูปถ่ายของการอุปสมบทถึง ๒ เล่ม ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังจะจากวัดอัมพวันไป ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะ
ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติกรรมฐานต่อไปในชีวิตประจำวัน เพราะในที่สุดแห่งชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์
ครอบครองอยู่ก็จะมีอะไรเหลืออยู่เลย ไม่ว่าจะมีความรู้ความชำนาญก็ไม่สามารถช่วยชีวิตจากการ
ตายได้ แต่อย่างไรก็ตาม การมีความรัก ความกรุณาปรานี ความเข้าใจซึ่งกันและกันก็สามารถเป็น
ประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันโดยส่วนรวมให้มีความสงบสุขได้ และอะไรจะเกิดขึ้นหลังจากการตาย
ของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติในชีวิตนี้ โดยการช่วยเหลือผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จ เราที่กำลังจะ
ได้รับผลลัพธ์บางสิ่งบางอย่างนอกเหนือจาก “จิตของลิง” คือเราสามารถบรรลุถึงคุณสมบัติของการ
กำเนิดเป็นชีวิต “มนุษย์”

พระปิยวุฒิ อติสโย แปล
ปิยะพันธ์ อินทสุวรรณ เรียบเรียง

บันทึกท้ายเรื่อง

Richard Guard เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าพามาบวชที่วัดอัมพวัน ข้าพเจ้ารู้จักเขาขณะเรียนอยู่ที่ประเทศอินเดีย (ปี พ.ศ.๒๕๓๓ – ๒๕๓๕) โดยได้รับทุนจากรัฐบาลอินเดีย ชื่อทุน Indo – Thai Cultural Exchange Program หลวงพ่อส่งให้ไปเรียนที่ประเทศนี้หลังจากที่ข้าพเจ้าถูกกรีไทร์จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เมื่อปี ๒๕๓๑ ทั้งที่เพิ่งเรียนได้ปีเดียว ตอนสอบเข้าข้าพเจ้าสอบได้ที่ ๑ ในจำนวนผู้สอบเข้าทั้งสิ้น ๕๕ คน ทางคณะรับ ๕ คน เพราะเป็นรุ่นแรก (ปีการศึกษา ๒๕๓๐) แต่มีผู้สอบผ่านเกณฑ์เพียง ๓ คน

วันอาทิตย์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๓๑ สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน) วัดบวรนิเวศ เสด็จมาเปิดอาคารบุญถิ่น อัตถากร ณ วัดอัมพวัน หลังพิธีเปิดทรงแสดงสัมโมทนียกถา จากนั้นจึงเสด็จกลับ หลวงพ่อเดินนำเสด็จไปยังรถยนต์พระที่นั่ง สาธุชนที่มาร่วมงานนั่งเรียงรายสองข้างทางเพื่อส่งเสด็จ ข้าพเจ้านั่งอยู่เกือบ ๆ สุดทาง เมื่อหลวงพ่อดำเนินผ่าน ข้าพเจ้ากราบเรียนท่านว่า

“หลวงพ่ोज้าข้า หนูถูกกรีไทร์จากคณะอักษรศาสตร์แล้วเจ้าคะ” หลวงพ่อก้มลงนินทาแล้วเป่าหัวให้ข้าพเจ้า เสียง “อู๋ อู๋” เหมือนเสียงถ่มน้ำลาย (แต่ไม่มีน้ำลาย มีแต่ลมปากออกมา) แล้วพูดตั้ง ๆ ว่า

“ไม่เป็นไร เขาส่งเราไปตี” ตอนนั้นข้าพเจ้าไม่เข้าใจว่าพระคุณท่านหมายถึงอะไร หากไม่ใช่เวลาที่จะกราบเรียนถามพอดีกับสมเด็จพระญาณสังวรผ่านมาถึงที่ที่ข้าพเจ้านั่งส่งเสด็จ ข้าพเจ้าจึงก้มลงกราบนมัสการพระองค์ วันนั้นหลวงพ่อยิ้มแย้มแจ่มใสดูมีความสุขมาก

ปีต่อมา (พ.ศ.๒๕๓๒) ข้าพเจ้าได้รับทุนจากรัฐบาลอินเดียให้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยหนกัก็ได้ หากเป็นคนอื่นจะต้องเลือกไปที่มหาวิทยาลัยเดลี (University of Delhi) เพราะตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวงของประเทศ แต่ข้าพเจ้ากลับเลือกไปเรียนที่มหาวิทยาลัยมกด (University of Magadh) รัฐพิหาร ซึ่งเป็นรัฐที่แห้งแล้ง ประชาชนก็ยากจนข้นแค้น มีแต่ขอทานเต็มไปทั่วทุกแห่งแหล่งที่ ทว่าข้าพเจ้าก็มีเหตุผลส่วนตัวที่เลือกมาเรียนที่นี่ เหตุผลที่ว่าข้าพเจ้าอยากมาอยู่ใกล้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ข้าพเจ้ามีความสงสัยค้างคาอยู่ในใจหลายอย่างหลายประการ อยากกราบบังคมทูลถามพระองค์ และมั่นใจว่าข้าพเจ้าจะได้รับคำตอบ ข้าพเจ้าตั้งความหวังไว้สูงมาก หากก็ไม่กล้าเล่าให้ผู้ใดฟังกลัวเขาจะคิดว่าข้าพเจ้าเพี้ยน แต่แล้วข้าพเจ้าก็พบกับความมหัศจรรย์ในแดนพุทธภูมิ โดยเฉพาะที่พุทธคยา อันเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ความสงสัยที่ค้างคาอยู่ในใจได้รับคำตอบทุกอย่างทุกประการในช่วงระยะเวลาสามปีครั้งที่ข้าพเจ้าเล่าเรียนศึกษาอยู่ที่พุทธคยา รายละเอียดต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะขอนำเสนอในธรรมนิยายชุด สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ซึ่งยังเหลืออีกสองเรื่อง คือ เรื่องที่ ๗ สุดท้ายจะได้ตั้งใจหวัง และเรื่องที่ ๘ ฉากสุดท้ายแห่งนิยายชีวิต

ข้าพเจ้าพักอยู่ วัดทิเบต ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ พระเจดีย์พุทธคยา ในฤดูหนาวจะมีคนทิเบต ซึ่งเดินทางมาจากภาคเหนือของประเทศอินเดีย เพื่อมานมัสการพระเจดีย์ ข้าพเจ้ามีเพื่อนทิเบตคนหนึ่ง อายุ ๒๕ ปี อ่อนกว่าข้าพเจ้า ๑๕ ปี ชื่อนางสาว Dawa (ซึ่งแปลว่า ดาว) Dawa เกิดในประเทศอินเดีย พูดได้ ๓ ภาษา คือ ภาษาทิเบต ภาษาฮินดี และภาษาอังกฤษ เวลาคุยกันเราจะใช้ภาษาอังกฤษ เพราะข้าพเจ้า

พูดภาษาทิเบตไม่ได้ ภาษาฮินดีก็พูดไม่ได้ แต่พูดได้ เวลาข้าพเจ้าดำเป็นภาษาฮินดี คนถูกดำจะพากันวิ่งหนีเตลิดเปิดเปิงไปเลย คนอินเดียเขาดำกันสุภาพมาก คำดำที่ข้าพเจ้าใช้มากที่สุดคือ ๔๒๐ ภาษาฮินดีออกเสียงว่า จัจต โซ บี้ท (จัจต = ๔ โซ = ร้อย บี้ท = ๒๐) แต่ความหมายที่แฝงไว้ในคำดำที่แปลว่า ๔๒๐ คือ เจ้าคนชู้โกง

นอกจาก Dawa แล้ว ข้าพเจ้ายังมีเพื่อนทิเบตอีกหลายคน มีคนหนึ่งสนิทกันมาก เธอชื่อ Namgel ครอบครัวของ Namgel เป็นครอบครัวใหญ่ อาศัยอยู่ทางเหนือของอินเดีย ข้าพเจ้าเคยไปเที่ยวบ้านเธอซึ่งอากาศหนาวเย็น มีหิมะตกด้วย ที่ว่าครอบครัวของเธอเป็นครอบครัวใหญ่ เพราะมีพี่น้องหลายคน Namgel มีพี่สาวคนหนึ่ง น้องสาวคนหนึ่ง พี่สาวของเธอสวยมาก น้องสาวก็สวย นอกจากนี้ยังมีน้องชายเล็ก ๆ อีกสองคน อายุประมาณ ๘ - ๙ ขวบ เป็นน้องคนละพ่อ คือพ่อของเธออายุมากแล้ว แม่จึงมีสามีอีกคนหนึ่ง ที่อายุน้อยกว่าทั้งพ่อและแม่ของเธอ คนทั้งหมดอยู่บ้านเดียวกัน และอยู่อย่างสงบ ใครมีหน้าที่อะไรก็ทำไปไม่ก้าวก่ายหน้าทีกัน แต่ที่ทุกคนเคร่งครัดมากคือ ต้องบูชาและสวดมนต์ (มนตร์) สามีอีกคนของแม่เธอนั้นหน้าตาหล่อเหลามาก และที่น่าทึ่งมากกว่านั้นคือ เหมือนแม่กับลูกมากกว่าจะเหมือนสามีภรรยา

ข้าพเจ้าพูดถึง Namgel ก็เพื่อจะบอกว่า ข้าพเจ้าพบ Richard ที่บ้านของ Namgel Richard เป็นเพื่อนของน้องสาวเธอ และมาอยู่อินเดียเพราะศรัทธาในพระพุทธศาสนาแบบทิเบต เมื่อ Richard มาพุทธศกษา ก็พักอยู่ที่วัดทิเบต ระหว่างนั้นข้าพเจ้าเริ่มแปลเรื่องสัตว์โลกฯ เป็นภาษาอังกฤษ (เพราะเล่าเรื่องของหลวงพ่อกับเรื่องอื่น ๆ) ซึ่งในเรื่องคือ ท่านพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง ให้เพื่อนชาวต่างชาติฟัง หลายคนสนใจอยากมาวัดอัมพวัน) Richard รับอาสาตรวจแก้ให้ ไป ๆ มา ๆ เขาก็เกิดศรัทธาในท่านพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง และให้ข้าพเจ้าสัญญาแก่เขาว่า เมื่อข้าพเจ้าเรียนจบและกลับเมืองไทยแล้ว ต้องพาเขาไปบวชที่วัดอัมพวัน ข้าพเจ้าก็ตกลง

ข้าพเจ้าเรียนที่อินเดียสามปีเศษก็จบและกลับมารับราชการที่วิทยาลัยครูธนบุรีดั้งเดิม Richard บินจากอินเดียมาบ้านข้าพเจ้าที่กรุงเทพฯ และให้ข้าพเจ้าพาไปวัดอัมพวัน ข้าพเจ้าก็พาไปและเป็นล่ามให้เสร็จสรรพ เขกราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า เดือนตุลาคม ๒๕๓๖ เขาจะมาขอบวชที่วัดอัมพวันหนึ่งเดือน หลวงพ่อก็บอก โอเค รู้สึกว่าพระคุณท่านจะถูกชะตากับ Richard มาก พวกเราสนทนากับพระคุณท่านจนถึงเวลาอันสมควร จึงกราบนมัสการลากลับ

ออกจากวัดอัมพวัน ข้าพเจ้าพา Richard ไปกราบคุณพ่อคุณแม่ของข้าพเจ้าที่บ้านช่องแค เมื่อไปถึงคุณพ่อคุณแม่ก็ต้อนรับขับสู้เพื่อนของลูกสาวเป็นอย่างดี ข้าพเจ้ากับสามีเข้าครัวไปช่วยคุณแม่ทำอาหาร น้องป๋องลูกชายวัยเก้าขวบก็ลงไปเล่นกับพวกเด็ก ๆ ส่วนคุณพ่อนั่งคุยกับ Richard ที่ระเบียงหน้าบ้าน ข้าพเจ้าได้ยินเสียงคุณพ่อพูดอยู่คนเดียว ไม่ได้ยินเสียง Richard เลย เสียงครูลุงเงินพูดขึ้นชมคุณนายเกลื่อว่าเก่งอย่างนั้นอย่างนี้ (เหมือนในเรื่อง สร้างความดีตราบมีลมหายใจ ผลงานล่าสุดของข้าพเจ้า) เมื่อไม่ได้ยินเสียงคุยของ Richard ข้าพเจ้าก็ออกมาดู เกรงว่าเขาจะเบื่อ และฟังไม่รู้เรื่อง เพราะคุณพ่อพูดภาษาไทย

เมื่อออกมาก็พบว่า เพื่อนชาวต่างชาติของข้าพเจ้านั่งฟังคุณพ่อพูดอย่างตั้งอกตั้งใจ และอย่างมีความสุข เป็นภาพที่ข้าพเจ้าประทับใจและกลางแคลงใจระคนกัน จึงถามเขา (เป็นภาษาอังกฤษ) ว่า

“คุณฟังรู้เรื่องหรือ คุณพ่อฉันพูดภาษาไทยอย่างนี้” เขาตอบว่า

“ไม่รู้เรื่องหรอก แต่เห็นคุณพ่อคุณพูดอย่างมีความสุข ผมก็พลอยสุขไปด้วย”

เดือนตุลาคมปีถัดมา (พ.ศ. ๒๕๓๖) Richard ก็ได้เดินทางมาประเทศไทยเพื่อบวชเป็นพระภิกษุ ในพระบวรพุทธศาสนาตามที่ตั้งใจไว้ เขาบอกข้าพเจ้าว่าได้งานทำที่เมือง Osaka ประเทศญี่ปุ่น และมีแฟนเป็นคนญี่ปุ่น เมื่อลาสิกขาจะกลับไปแต่งงานกัน เขาฝากเงินไว้กับข้าพเจ้า ๓๐,๐๐๐.-บาท บอกว่า จะให้พาไปซื้อแหวนเพชรและตัดสูท

ข้าพเจ้าพา Richard ไปวัดอัมพวันก่อนวันบวชสองวัน ระหว่างที่นั่งไปในรถ ข้าพเจ้าก็ทำหน้าที่ เป็นพี่เลี้ยง ตีวค้ำขานนาคให้เขา พอถึงคำที่ข้าพเจ้าถามว่า กุญชรัง (เธอเป็นโรคเรื้อนหรือ) แทนที่เขาจะตอบว่า นัตถิ ภัณฑะ กลับตอบว่า อามะ ภัณฑะ ข้าพเจ้าจึงบอกเขาว่า

“ถ้าอย่างนั้นคุณก็บวชไม่ได้” แล้วก็บอกเหตุผลว่า ทำไมจึงบวชไม่ได้ เขาก็เข้าใจ กว่าที่จะถึงวัดเขาก็ ท่องคำขานนาคได้อย่างถูกต้อง และเป็นความภาคภูมิใจของข้าพเจ้าที่ได้สังเคราะห์เพื่อนผู้เป็นชาวต่างชาติ

หนึ่งวันก่อนถึงวันบวช ข้าพเจ้าเดินทางไปวัดกับ คุณพี่ละออศรี สูงศักดิ์ พี่สะใภ้สามีของข้าพเจ้า คุณพี่มาวัดอัมพวันเป็นครั้งแรก และบอกว่า เพื่อนสนิทของคุณพี่เป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อ และมาวัดนี้ เป็นประจำ หลวงพ่อให้ข้าพเจ้ากับคุณพี่ละออศรี พักที่ อาคารบุญถิ่น อัตถากร ข้าพเจ้าประหลาดใจมาก เพราะปกติข้าพเจ้าจะพักที่เรือนเขียว พยายามคิดหาเหตุผลว่าทำไมจึงได้รับเกียรติถึงปานนี้ “หรือว่า หลวงพ่อท่านรู้ว่าคุณพี่ละออศรีเป็นลูกสาวพระยา” ข้าพเจ้าคิด

เมื่อเช้าที่พักเรียบร้อยและรับประทานมื้อเย็นที่โรงเลี้ยงแล้ว ประมาณหนึ่งทุ่ม ข้าพเจ้าก็ชวนคุณพี่ ละออศรีขึ้นไปกราบหลวงพ่อที่กุฏิชั้นบน คุณพี่พูดถึงเพื่อนสนิทที่เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อและบอกว่าเพื่อน ผู้นี้เป็นคนแปลก ชอบไปเที่ยวทวีป Africa และไปอยู่กับคนป่าเป็นเวลาหนึ่งเดือน เวลาไปก็จะจ้างคนไป ส่งที่ชายป่า แล้วพวกคนป่าก็จะส่งเสียงโห่ร้องมารับตัวเข้าไป คนป่าเผ่านี้กินคนด้วย

หลวงพ่อก็ลุกขึ้นไปหยิบห้วกะโหลกมนุษย์มาให้เราดู เป็นห้วกะโหลกขนาดเล็ก ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่า คงเป็นห้วกะโหลกเด็ก หลวงพ่อหันมาทางข้าพเจ้าและพูดว่า

“ไม่ใช่ห้วกะโหลกเด็ก ห้วกะโหลกผู้ใหญ่อย่างพวกเรานี้แหละ” พระคุณท่านอธิบายเหมือน ฐู ฐู ว่า ข้าพเจ้ากำลังคิดอะไรอยู่ แล้วท่านจึงอธิบายให้ฟังว่า ที่ห้วกะโหลกเล็กลงเขามีวิธีทำ คือ เอาทรายใส่ลงไป ให้เต็ม ทรายก็จะดูดพวกเนื้อหนังและน้ำออก จึงทำให้ห้วกะโหลกเล็กลง

คุณพี่ละออศรีก็เล่าพฤติกรรมของเพื่อนผู้นี้ถวายหลวงพ่อ และกราบเรียนถามว่า ทำไมเพื่อน เป็นผู้หญิงแท้ ๆ แต่ไม่กลัวภัยเช่นผู้หญิงทั่วไป พอถึงเวลาที่จะไป Africa ก็จะไป แล้วจ้างคนไปส่งที่ เขตแดนระหว่างคนเมืองกับคนป่า จากนั้นพวกคนป่าก็แห่มารับ แห่ ก็คือไม่ได้มาอย่างเงียบ ๆ แต่ส่งเสียง โห่ร้องมาตลอดทาง ขนาดคนอัฟริกันที่เป็นคนเมืองยังกลัวพวกคนป่า เพราะพวกเขากินเนื้อมนุษย์ด้วยกัน หลวงพ่อตอบว่า เพราะชาติก่อนเขา (คือเพื่อนคุณพี่ละออศรี) เคยเกิดเป็นคนป่า เมื่อมาเกิดเป็นคนเมือง และต่างแดนกันกับคนป่าเหล่านั้น ทว่าความผูกพันในอดีตยังมี เหมือนว่าต่างระลึกชาติในอดีตได้

ถึงตอนนี้ ข้าพเจ้าเข้าใจแจ่มแจ้งแล้วว่า เหตุใดหลวงพ่อก็ให้เกียรติข้าพเจ้ากับคุณพี่ละออศรี พักอาคารรับรองภิกษุอาคันตุกะ (ทั้งที่เราสองคนไม่ใช่ภิกษุอาคันตุกะ) หากข้าพเจ้าก็คิดเพิ่มแบบเข้าข้างตัวเองอีกว่า ที่หลวงพ่อก็ให้พักอาคารดังกล่าว เพราะพระคุณท่าน *รู้* ว่าคุณพี่ละออศรีเป็นลูกสาวพระยาด้วย เป็นเพื่อนสนิทของศิษย์เอกของท่านด้วย หรืออาจจะ *รู้* อีกข้อหนึ่งว่า คุณพี่ก็จบอักษรศาสตร์เหมือนลูกศิษย์ที่ชื่อ สุทัสสา (นามปากกาของอาจารย์สุจิตรา) ผู้มีลักษณะประจำตัวคือ พุดมากปากไม่ได้พักผ่อนคนนี่

วันรุ่งขึ้น Richard ก็เข้าพิธีอุปสมบท ทุกอย่างเป็นไปด้วยดี ยกเว้นว่า นาคคงจะผิตสำแดงอาหารไทย ทำให้ท้องเดิน แต่พระพี่เลี้ยงก็ช่วยกันดูแลอย่างดี มีผู้มาร่วมบุญในงานบวชมากมาย ครอบครัวของข้าพเจ้า มาทุกคน คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว สามีและลูกชายของข้าพเจ้า คุณยุพา งามสมจิตร บรรณาธิการนิตยสาร กุลสตรี ก็มากับสามี และบิดามารดาที่มา แฟนหนังสือของข้าพเจ้าจากลำพูนก็มา นอกจากนี้ก็มี ศิษยานุศิษย์ของหลวงพ่อก็อีกหลายคน นับเป็นงานยิ่งใหญ่งานหนึ่ง บวชแล้ว พระ Richard ก็ไปพำนักอยู่ในสวนป่า เช่น ภิกษุณวกะ รูปอื่น ๆ ท่านก็ตั้งใจปฏิบัติเป็นอย่างดี (หลวงพ่อก็ให้ข้าพเจ้าฟัง) กระทั่งครบเดือนจึงลาสิกขา และเมื่อจะกลับ เขาได้ถวายปัจจัยหลวงพ่อบ้างเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

เมื่อกลับมาถึงบ้านข้าพเจ้าที่กรุงเทพฯ แล้ว เขาก็ให้ข้าพเจ้าพาไปซื้อแหวนเพชร และตัดสูท ข้าพเจ้าก็จัดการให้ตามประสงค์ รุ่งขึ้นอีกวัน เขาก็เดินทางกลับไปเมือง Osaka

อาทิตย์ต่อมา เขาโทรศัพท์มาถามเลขที่บัญชีธนาคารของข้าพเจ้า

“คุณจะไปทำอะไร” ข้าพเจ้าถาม

“ผมจะโอนเงินมาให้คุณเป็นค่าใช้จ่ายในการบวชของผม” Richard ตอบ

“ไม่ต้องโอนมา เพราะถ้าฉันรับเงิน ก็หมายความว่าไม่ได้บุญจากการบวชให้คุณ” ข้าพเจ้าซึ่งได้รับสมญาจากเพื่อนฝูงว่าเป็นคน *งกบุญ* บอกเหตุผลที่ไม่รับเงิน เขาก็ขอบคุณข้าพเจ้าเป็นการใหญ่

นับแต่นั้นมา ข้าพเจ้าไม่ได้รับข่าวคราวจาก Richard อีกเลย ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าเขายังมีชีวิตอยู่หรือไม่ หากยังมีชีวิตอยู่ไม่โทรศัพท์มาหาข้าพเจ้าบ้าง อาจารย์อุบล สุขสบาย เพื่อนสนิทของข้าพเจ้า ผู้ซึ่งสนิทกับเขาด้วย พุดกับข้าพเจ้าว่า

“หนูว่าเขาคงถูกแก๊งยาสูบฆ่าตายแล้วละ” ข้าพเจ้าใจหายวาบเมื่อคิดว่าอาจเป็นเช่นนั้นจริง ๆ

Richard เคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า คุณพ่อเขาเป็นวิศวกรทำงานอยู่ที่บริษัทก่อสร้างในประเทศ Canada ตอนนั้นประเทศ Peru ว่าจ้างบริษัทให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายหนึ่ง คุณพ่อซึ่งเป็นหัวหน้าวิศวกร เดินทางไปทำงานที่ประเทศดังกล่าว อยู่มาวันหนึ่งก็มีจดหมายจาก Peru มาที่บ้าน แจ้งว่าคุณพ่อเขากลายเป็นศพ ถูกตัดคอขาดออกจากร่าง เป็นภาพที่น่าสยดสยองต่อคนที่พบเห็น พวกลูกน้องมีจดหมายบอกมาทางครอบครัวเขาว่า พวกคนใหญ่คนโตของประเทศนั้น ได้มาปรึกษาคุณพ่อของเขาว่า ให้สร้างสะพานแบบใช้วัสดุที่คุณภาพต่ำกว่าในสัญญาที่ทำกันไว้ เพราะพวกตนจะได้ผลประโยชน์จากค่าวัสดุ แต่คุณพ่อไม่เห็นด้วย บอกว่าถ้าทำเช่นนั้น ไม่นานสะพานจะชำรุดเป็นอันตรายถึงชีวิตแก่ผู้ใช้

สะพาน และจะทำให้บริษัทของเขาเสียชื่อเสียง และนี่คงจะเป็นสาเหตุที่ทำให้คุณพ่อของเขาถูกฆาตกรรมอย่างเหี้ยมโหด

ในเวลาต่อมา เมื่อข้าพเจ้าไปวัดอัมพวันกับอาจารย์อุบล ได้กราบเรียนถามหลวงพ่อกว่า Richard ยังมีชีวิตอยู่หรือถูกแก๊งยาภูเขาเก็บแล้ว (คือตั้งใจจะให้พระคุณท่านถาม **เห็นหนอ**) แต่พระคุณท่านไม่ตอบ และทำเหมือนว่าไม่ได้ยินที่ข้าพเจ้าพูด อาจารย์อุบลจึงสรุปว่า Richard ต้องตายแล้วอย่างแน่นอน ไม่เช่นนั้น หลวงพ่อต้องตอบคำถามเรา ข้าพเจ้าก็ออกจะเห็นด้วยกับเพื่อน

หลายปีต่อมา มีแฟนหนังสือ สัตว์โลกฯ ภาคภาษาอังกฤษ ของข้าพเจ้าชื่อ John เป็นชาว Canada รูปร่างหน้าตาคล้ายกับ Richard (แต่ John หล่อกว่านิดหนึ่ง) มาหาข้าพเจ้าที่บ้านกับเพื่อนหญิงของเขาคือเป็นคนไทยและเป็นแฟนหนังสือของข้าพเจ้าเช่นกัน เขาอยากไปกราบท่านพระครูเจริญ วัดป่ามะม่วง เพื่อนหญิงเขาจึงมาหาข้าพเจ้าที่บ้าน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านของเธอ การไปครั้งนี้ทำให้ข้าพเจ้าต้องนำตำรวจ เมื่อเห็นความรักความเมตตาที่หลวงพ่อมิต่อ Richard

เราสามารถไปกราบหลวงพ่อกที่กุฏิชั้นล่างซึ่งมีผู้มารอบท่านมากมาย พวกเราไปถึงที่หลัง จึงต้องนั่งปลายแถว ทันทีที่ท่านนั่งบนอาสนะ พระคุณท่านส่งสายตามาที่ John แล้วถามว่า

“นั่น ริชาร์ด ใช่ไหม” เมื่อข้าพเจ้ากราบเรียนว่าไม่ใช่ พระคุณท่านนั่งสงบนิ่งอยู่ประเดี๋ยวหนึ่ง เหมือนจะตรวจสอบว่า Richard ยังอยู่หรือตายแล้ว ข้าพเจ้าจะคิดไปเองหรือเปล่าไม่ทราบ ว่าดูพระคุณท่านคล้ายกับจะผิดหวังที่ John ไม่ใช่ Richard วันนั้นพระคุณท่านลงรับแขกประเดี๋ยวเดียว จากนั้นก็ขอตัวขึ้นไปบนกุฏิ ข้าพเจ้ายิ่งแน่ใจมากขึ้นว่า พระคุณท่านจะต้องคิดถึง Richard หรือไม่รู้ด้วยเห็นหนอ ว่าเขาตายไปแล้ว John ตีใจที่หลวงพ่อกคิดว่าเขาคือ Richard ส่วนข้าพเจ้าอยากร้องไห้!

บัดนี้เวลาผ่านไปหลายปี แม้หลวงพ่อกเองก็เข้าสู่นิพพาน ดับภพดับชาติแล้ว เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๓๗ น. ท่ามกลางความโศกเศร้าเสียใจของบรรดาศิษยานุศิษย์ หลวงพ่อกจะได้พักผ่อนเสียที หลังจากที่เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทรมาณสังขารมานานกว่า ๖๐ พรรษา และจะไม่มาเกิดอีก ด้วยว่า ภพชาติของพระคุณท่านจบสิ้นแล้ว แต่ในความเคยชินของบรรดาศิษยานุศิษย์ทุกรูปนาม พวกเราเชื่อว่า หลวงพ่อกอยู่คู่วัดอัมพวัน

สำหรับ Richard น้องชายที่น่ารัก ซึ่งคนในครอบครัวของข้าพเจ้า ไม่ว่าจะเป็คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาว หรือน้องชาย ต่างคิดตรงกันว่า Richard อาจจะเป็นโก๊ คือ เด็กชายวิทยา เพลินในธรรม ในเรื่องสร้างความดีตราบยังมีลมหายใจ กลับชาติมาเกิดก็ได้ แม้ข้าพเจ้าจะไม่รู้ว่า น้อง (Richard) ยังอยู่หรือตายไปแล้ว แต่สิ่งที่น้องฝากไว้ให้พี่สาวคนนี้ รวมทั้งแฟนหนังสือของข้าพเจ้าที่อ่านสัตว์โลกฯ ภาคภาษาอังกฤษ ที่ Richard เป็นคนตั้งชื่อเรื่องให้ว่า Fruit of Karma พิมพ์ครั้งแรก ปี ๑๙๙๙ (พ.ศ.๒๕๔๒) Richard ขออนุญาตเขียนคำนำ (Foreword) ให้ และเพื่อเป็นการระลึกถึงน้องชายผู้ (อาจจะ) วายปราณไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตนำ Foreword มาลงเพื่อท่านที่สันทัดภาษาอังกฤษอ่านแล้วจะได้ซาบซึ้งในความรักความเคารพที่เขามีต่อหลวงพ่อก

ข้าพเจ้าตั้งความหวังไว้ว่า หนังสือ หลวงพ่ออยู่คู่วัดอัมพวัน เล่มนี้จะทำให้ท่านผู้อ่านที่เป็นชาวตะวันตก เมื่ออ่านเรื่องของ Richard แล้ว หากท่านรู้จักกับเขาและเขายังมีชีวิตอยู่ โปรดบอกเขาว่าหาเวลามากกราบหลวงพ่อสักครั้งหนึ่ง และพี่สาวคนนี้อายากเห็นหน้าน้องชายมาก ๆ

ความที่ข้าพเจ้าเคารพรักหลวงพ่อกันมากและตั้งใจว่าจะขายทั้งในรูปแบบที่เป็นหนังสือ และเป็น MP3 เสียงอ่านด้วย จึงฝึกอ่าน Foreword ที่ Richard เขียนให้ ปรากฏว่าอ่านไปได้ครึ่งหน้า เกิดคิดถึงหลวงพ่อบ้างใจ จึงอ่านไปร้องไห้ไป และในที่สุดก็ปล่อยโฮออกมา เพราะสิ่งตัวเองไม่ได้ จึงต้องหยุดอ่านออกเสียง ใช้อ่านในใจแทน และเมื่อจะทำ MP3 เสียงอ่าน ข้าพเจ้าจะต้องหากคนอื่นมาอ่านแทน ประเดี๋ยวจะปล่อยโฮออกมาทำให้เสียงงานเสียการ

ฉบับนี้ทำเรื่อง ๔ สัปดาห์แห่งการดำรงสมณเพศ เพียงเท่านี้

สุทัตสา อ่อนค้อม ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

Foreword

When Dr.Suchitra first showed me her manuscript, based on actual events at a Buddhist Monastery, I found it a fascinating story, showing how a constant stream of men and women of modern Thailand would come to the monastery with their tangled lives of struggle and hope, to have their confusion dissolved in the clarity of the abbot's understanding. The novel made it clear that even the fast-paced life of today's Thailand finds its counterpoint and balance in the tranquility of the forest monasteries, which still form the heart of Thai culture. The ambitions of even these twentieth-century business people, the longings and fears of the belles of Bangkok, the schemes and uncertainties of millionaires and generals, all sought and found their answers within the ancient truths of Buddhism as revealed by the abbot Ven. Phra khru Charoen. Also as I read, the outlines of the practice of Buddhist vipassanā meditation became clear, skilfully woven into this tale of daily events in the abbot's busy life.

Though the picture thus drawn of Ven. Phra Khru Charoen's wisdom and power was most impressive, I was nonetheless unprepared for the impact of meeting the man himself. In 1992 I visited Thailand for a one-week vipassanā retreat. Arriving at Ambhavan Monastery, I was swept into a world at once serene and alive with purpose, a place where graceful temples stood in repose among groves of swaying palms and mango trees, and white-clad meditators moved in introspection along wide, well-shaded walkways lined with flowering trees. Ambhavan's tranquility, as I soon learned, was as much a reflection of its abbot's personality as was the intensity with

which the monks, nuns and lay devotees pursued the rigorous programme of meditation. It was a delightful place in which to stay, and to meditate.

But to sit in the presence of the abbot himself was a rare and precious opportunity. Sometimes sternly reproving his disciples, sometimes bantering lightly with them, what remained constant throughout was the immediacy of his attention. His words seemed to issue forth from a fathomless well of certainty. And when he spoke to me, whom he had never seen before, it was startling, not to mention embarrassing, to hear my inmost thoughts, feelings and personal history described with unerring accuracy. Now I understood what moved Dr. Suchitra to transform the records of the abbot's years of daily teaching to his numerous followers into the form of a novel which would simultaneously entertain the readers, inspire them with admiration for this master's wisdom, and offer a guide to the method of meditation by which one could achieve this very wisdom oneself.

The story does not end here with this book. Dr. Suchitra is busily writing further volumes, drawn from the eighteen years that Ven. Phra Khru Charoen has been teaching vipassanā meditation and solving disciples' problems. Later volumes also have much more to explain about vipassanā meditation. But in the present work, the readers will find both a practical guide to the fundamental procedure of meditation, and a delightful tale of ambitions and anger, of fervent hopes and frustrated dreams, reaching fulfilment in the still pool of understanding.

Richard Guard

คณะศิษย์ศิรราชกับการปฏิบัติบูชาหลวงพ่อ

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์

ด้วยบารมีและเมตตาธรรมของหลวงพ่อ คณะผู้ปฏิบัติธรรมศิรราชได้รับการอนุมัติจาก คณะแพทยศาสตร์ศิรราชพยาบาล ให้มาปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวันทุกปี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒ รวม ๑๘ ปี ๑๘ ครั้ง จนถึงครั้งล่าสุดมีผู้ปฏิบัติธรรม ๑๘๕ ท่าน ในระหว่างวันที่ ๒๔ - ๓๐ มกราคม ๒๕๕๙ ในช่วง วาระที่หลวงพ่อละสังขารในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ คณะผู้ปฏิบัติธรรมศิรราชทราบข่าวขณะกำลัง ปฏิบัติธรรมในศาลา ร.๕ และได้มากราบสรีระของท่านในเช้ามีตัวรุ่งขึ้นด้วยความเศร้าสลดยิ่ง ที่ในบัดนี้ ไม่มีหลวงพ่อให้เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรอีกแล้ว ด้วยระลึกในคำสอนของท่านในการให้ตั้งใจปฏิบัติด้วยตนเอง จนอ่านตัวออก บอกตัวได้ ใช้ตัวเป็น เห็นตัวตาย คลายทิฐิ ดำริชอบ ประกอบกุศล เห็นผลอนันต์ เป็น หลักฐานสำคัญ พวกเราจึงได้ร่วมกันปฏิบัติบูชา ทำบุญ ทำทาน รักษาศีล ภาวนา เจริญวิปัสสนากรรมฐาน เป็นเจ้าภาพภัตตาหารถวายวัดและพระอาจารย์ ถวายยา ทำบุญบริจาคเข้ามูลนิธิวัดอัมพวันให้ทางวัด นำไปใช้สอยในกิจการต่าง ๆ ของวัดจำนวน ๑๑๘,๐๐๐ บาท รวมทำบุญและใช้ในระหว่างปฏิบัติ ประมาณ ๕๗๑,๓๘๓ บาท นอกจากนี้ยังได้เป็นเจ้าภาพสวดธรรมนิยาม ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ คณะของ พวกเราเดินทางมาร่วมเป็นเจ้าภาพประมาณ ๒๐๐ ท่าน และร่วมทำบุญกับทางวัดอัมพวัน เป็นเงิน จำนวน ๒๗๐,๓๒๐ บาท

ความเคารพรักของคณะผู้ปฏิบัติธรรมศิรราชต่อหลวงพ่อได้เกิดขึ้นในทุกระดับ ทั้งแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที บุคลากร และผู้ปฏิบัติงานที่ได้มาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ ปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน ด้วยเห็นประโยชน์ ของธรรมปฏิบัติจากการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน และด้วยศรัทธาในผลแห่งธรรมที่หลวงพ่อได้แสดง ให้ประจักษ์อยู่เสมอ บางคนอาจมาที่วัดโดยส่วนตัวหรืออาจมาเป็นหมู่คณะ หลวงพ่อบอกท่านสมัยยังแข็งแรง ก็เคยมาบรรยายที่ศิรราชหลายครั้ง ทุกคนที่ได้มาปฏิบัติธรรม ได้รับผลแห่งการปฏิบัติธรรมมากบ้าง น้อยบ้างตามแต่บารมี ล้วนมีความพอใจมากที่ได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน โดยหลวงพ่อบอกท่านให้ความเมตตา เทศนาสั่งสอนร่วมกับวิทยากรของวัด ขอกราบนมัสการขอบพระคุณหลวงพ่อย่างยิ่งในความกรุณา ทุกประการ

ตัวอย่างความมหัศจรรย์ ในญาณทัสสนะของหลวงพ่อมีกาหลาย เช่น ท่านบอกคุณหมออารีศักดิ์ ซึ่งเป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลือง รักษาอยู่กับอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่ศิรราช คุณหมอมีความทุกข์มากจากปัญหา สุขภาพ ขณะที่มะเร็งเริ่มลุกลามขึ้น ผมพาคคุณหมอมากราบหลวงพ่อ หลวงพ่อบอกว่ามีโอกาสหาย ปรากฏว่าคุณหมออารีศักดิ์ได้มาปฏิบัติธรรมและอุปสมบทที่วัดอัมพวัน ต่อมาโรคก็สงบลง ดีขึ้นมาก สมคำของหลวงพ่อบอกท่าน สำหรับส่วนตัวของผมเองที่ตะโพกขวามีโพรงในกระดูกพบโดยบังเอิญ ตรวจโดย ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากไม่ทราบสาเหตุ ผมได้กราบเรียนให้หลวงพ่อบอก ท่านตอบทันทีว่าไม่เป็นไร ต่อมา ผมได้ถูกผ่าตัดเอาโพรงกระดูกมาตรวจและเจาะไขกระดูก ผลปรากฏว่าปกติสมคำของหลวงพ่อบอกท่าน อย่างมหัศจรรย์ ยิ่งกว่าคอมพิวเตอร์แม่เหล็กและพยาธิวิทยาเสียอีก เมื่อตรวจซ้ำในปี ๒๕๔๗

โพรงในกระดูกก็เล็กลง และผมเคยเรียนถามหลวงพ่อบอกว่า ผมจะได้เป็นศาสตราจารย์หรือไม่ หลวงพ่อบอกว่าให้ได้เป็นแน่นอน ล่วงหน้าก่อนได้เป็นจริง ๆ หลายปี จำได้ว่าในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผมมากราบหลวงพ่อกุฎิ ท่านกำลังสนทนากับญาติโยมหลายคน หลวงพ่อบอกว่า “ว่าอย่างไร ท่านศาสตราจารย์” ท่านทราบแล้วว่าผมได้รับโปรดเกล้า ๆ ต่อมาเมื่อมาถึงในวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ ว่าได้เป็นศาสตราจารย์จริงตามคำท่าน

รองศาสตราจารย์ พญ.จิตวี แก้วพรสวรรค์ ภรรยาของผมได้มากกราบหลวงพ่อบอกเพื่อสอบอารมณ์ โดยท่านอาจารย์ทองคำ ศรีโยธิน กรุณาพามา หลวงพ่อบอกว่าหลวงพ่อบอกไม่ได้บอกว่าคุณภรรยาของผมไม่ได้อ่านหนังสือมาก่อน แต่ปฏิบัติจริงจัง และสภาวะธรรมที่เกิดขึ้นเป็นผลของการปฏิบัติที่ได้ผลดีจริง โดยเธอไม่ได้อ่านหนังสือเลยตามที่ท่านบอกจริง ๆ ได้แต่ทำตามที่คุณครูบาอาจารย์สั่งสอนเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีความมหัศจรรย์ของ “รู้หนอ” ของหลวงพ่อกุฎิอีกมากที่หลายท่านคงได้ประสบเช่นกัน เช่น คิดคำถามในใจ หลวงพ่อบอกจะหันมาตอบตรงตามที่สงสัยและคิดจะถามเสมอ

การเขียนบทความนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม ได้เชิญให้ผมร่วมเขียนมา โดยมีเจตนาบริสุทธิ์เพื่อบูชาคุณของหลวงพ่อกุฎิ ที่เคารพรักบูชาอย่างยิ่งตลอดกาล

ขอกราบอาราธนาอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจบุญบารมีของหลวงพ่อกุฎิและอำนาจแห่งบุญกุศลของคณะศิษยานุศิษย์ผู้ปฏิบัติธรรมศรียราช ขอน้อมส่งหลวงพ่อกุฎิสู่แดนนิพพาน

กรรมอันน่าตีเดียมนใด ๆ ที่ลูก ๆ ทั้งหลายได้ล่วงเกินหลวงพ่อกุฎิ ลูก ๆ ทั้งหลายกราบขอขมาลาโทษต่อหลวงพ่อกุฎิ โปรดอโหสิกรรม อย่าได้มีโทษใด ๆ ต่อลูกเลย และให้ลูกได้มีโอกาสเข้าถึงธรรมที่หลวงพ่อกุฎิได้เข้าถึงด้วยเทอญ เพื่อที่ลูกอาจสามารถแม้เพียงเสี้ยวหนึ่งของหลวงพ่อกุฎิ ได้ดูแลพระพุทธศาสนา สร้างคนดีมีศีลธรรม ช่วยเหลือประชาชนให้ได้รับรสแห่งพุทธธรรมอันประเสริฐยิ่งสืบไป สาธุ

สายตาครั้งสุดท้าย

รองศาสตราจารย์ พญ.จิตวี แก้วพรสวรรค์

ในตอนเช้าเวลาประมาณ ๐๘.๓๗ น. ของวันจันทร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ดิฉันได้รับโทรศัพท์จากแพทย์รุ่นน้อง ที่อยู่ในคณะกรรมการแพทย์ดูแลหลวงพ่ोजรัญท่าน ได้แจ้งให้ดิฉันทราบว่า หลวงพ่อกำลังได้ละสังขารแล้ว และรุ่นน้องคนนี้เป็นแพทย์ที่ถนัดต่อช่วยหายใจของหลวงพ่อก่อนออกได้บอกดิฉันว่า หลวงพ่อกำลังได้จากไปอย่างสงบเหมือนคนนอนหลับธรรมดา ๆ เมื่อดิฉันได้ทราบข่าวแม่จะทำใจได้บ้างล่วงหน้ามาหลายสัปดาห์แล้วก็ตาม (เนื่องจากดิฉันได้ติดตามอาการเจ็บป่วยของหลวงพ่อกันอยู่ตลอด และทราบว่าอาการของท่านน่าเป็นห่วงมาก) ดิฉันก็ยังอดสะอื้นร้องไห้ออกมาหลังจากวางหูโทรศัพท์ลงแล้วไม่ได้ จิตใจรู้สึกอ้างว้าง ขาดกำลังใจ แต่เมื่อได้คิดว่าหลวงพ่อกำลังจากเราไปก็แค่เพียงรูปกายเท่านั้น ธรรมะของหลวงพ่อกำลังอยู่กับเรา トラาบใดที่เราปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อกำลัง เจริญรอยตามธรรมะที่หลวงพ่อกำลังสอนเราไว้ เช่นนี้แล้ว ก็เหมือนหลวงพ่อกำลังยังคงอยู่กับพวกเราตลอดเวลา ฉะนั้นถ้าใครคิดระลึกถึงหลวงพ่อกำลังก็ต้องปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อกำลังให้มาก ๆ ก็จะเสมือนมีหลวงพ่อกำลังอยู่กับพวกเราเสมอ

ดิฉันได้รู้จักและมาพบหลวงพ่อกำลังอย่างจริงจัง ครั้งแรกเมื่อเดือน มกราคม ๒๕๔๖ โดยมีท่านอาจารย์ทองคำ ศรีโยธิน เป็นผู้พามา เพื่อให้ดิฉันมาสอบอารมณ์กับหลวงพ่อกำลัง ตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้รู้จักหลวงพ่อกำลัง เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบันขณะที่เขียนบทความนี้ ดิฉันไม่เคยเสาะแสวงหาพระอาจารย์ที่ไหนอีกเลย เนื่องจากดิฉันได้พบแล้วว่า หลวงพ่อกำลังท่านเป็นพระอริยสงฆ์ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ผู้เลิศทั้งทางด้านสมณะ และวิปัสสนา อันจะหาใครเปรียบเทียบได้ยากในสมัยนี้ เมื่อพบเพชรแท้แล้วจึงไม่ต้องเสาะแสวงหาอันใดอีก ตั้งแต่ได้รู้จักและเป็นศิษย์ของหลวงพ่อกำลังมาไม่เคยมีครั้งใดที่หลวงพ่อกำลังพูด บอก ทำนาย หรือบอกล่วงหน้าผิดพลาดเลยแม้แต่ครั้งเดียว

ดิฉันเริ่มปฏิบัติธรรมวิปัสสนากรรมฐานอย่างจริงจังครั้งแรก ที่ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย เมื่อปลายเดือนธันวาคม ๒๕๔๕ โดยขณะนั้นคุณแม่สิริ กรินชัย เป็นผู้สอนกรรมฐาน ดิฉันปฏิบัติกรรมฐานได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด ไม่มีปัญหาหรือข้อสงสัยใด ๆ แค่นี้ปฏิบัติตามที่วิทยากรแนะนำ และตามความรู้ภายในตัวเองบอกเท่านั้น พอวันที่ ๒ - ๓ ของการปฏิบัติก็ได้ญาณที่ ๔ แล้วตามมาด้วยญาณลำดับต่อไปสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนวันที่ ๖ - ๗ ก็ได้ญาณที่ ๕ (นิพพิทาญาณ) โดยมีคุณแม่สิริ กรินชัย และท่านอาจารย์ทองคำ ศรีโยธิน เป็นผู้สอบอารมณ์ จากนั้นดิฉันก็กลับมาปฏิบัติต่อเองที่บ้าน โดยปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีเวลาว่างเมื่อใดก็จะเดินจงกรม นั่งสมาธิ จนวันที่ ๗ ของการปฏิบัติเองที่บ้าน ตรงกับวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๖ ดิฉันก็ได้ธรรมวิเศษอย่างไม่คาดคิดหรือคาดหวังใด ๆ มาก่อน เมื่อธรรมวิเศษบังเกิดขึ้น ดิฉันก็รู้เองจากภายในบอกว่า “ดิฉันได้เปลี่ยนไปแล้ว ดิฉันไม่เหมือนเดิมอีกแล้ว ธรรมวิเศษได้บังเกิดขึ้นแล้ว ได้เป็นอริยชนแล้ว” จากนั้นก็บอกเล่าให้สามีดิฉันฟัง และรายงานให้ท่านอาจารย์ทองคำทราบ ท่านอาจารย์ทองคำก็บอกทันทีว่า “อย่างนี้ต้องหลวงพ่อกำลัง วัตอัมพวันท่านนั้นที่จะสอบอารมณ์ดิฉันได้

อย่างถูกต้องที่สุด” โดยในครั้งนั้นมีดิฉัน, สามิฉัน, ท่านอาจารย์ทองคำ และคหบดีเจ้าของกิจการ หินอ่อน ผู้ศรัทธาหลวงพ่ ท่านอาสาเป็นคนขับรถบรรทุกมาที่วัดอัมพวัน ซึ่งท่านอาจารย์ทองคำได้โทรศัพท์ กราบเรียนหลวงพ่ท่านว่าจะมากราบเข้าพบหลวงพ่ท่าน แต่ไม่ได้กำหนดเวลาแน่นอน ครั้นพอรถของ พวกเรามาถึงก็พบว่า หลวงพ่ท่านได้สั่งให้คนมารับพวกเราตั้งแต่ลงจากรถ นี่เป็นความอัศจรรย์ของ หลวงพ่ท่านที่แสดงให้ดิฉันเห็นตั้งแต่ครั้งแรกที่ยังไม่ได้พบท่านเลย จากนั้นพวกเราก็ไปนั่งรอหลวงพ่ ท่านที่ห้องรับรอง รออยู่สักครู่เท่านั้น หลวงพ่ท่านก็เข้ามาในห้องรับรองและได้สนทนากับท่านอาจารย์ ทองคำอยู่เล็กน้อย แล้วหลวงพ่ท่านก็หันมาถามดิฉันเรื่องสภาวะธรรมที่เกิดขึ้น ดิฉันได้กราบเรียนเล่าถึง สภาวะธรรมอันเป็นธรรมวิเศษนั้นให้หลวงพ่ท่านทราบเพียง ๒ - ๓ ประโยคเท่านั้น หลวงพ่ท่านก็กล่าวใน ทันทีว่า “ปฏิบัติได้ดีมาก อาตมาขออนุโมทนาด้วย แล้วนี่ไม่ได้อ่านหนังสือมาก่อนด้วย” คำกล่าวของ หลวงพ่ท่านที่บอกว่าดิฉันไม่ได้อ่านหนังสือมาก่อนด้วยนั้น ทำให้เกิดความอัศจรรย์ใจแก่พวกเรามาก เพราะไม่มีใครทราบและไม่มีใครกราบเรียนหลวงพ่เรื่องนี้มาก่อนเลย เพราะนิสัยของดิฉันที่ไม่ชอบอ่าน หนังสือก่อนการปฏิบัติธรรมนั้น มีเพียงดิฉันและสามิเท่านั้นที่รู้ แต่หลวงพ่ท่านทราบได้เองโดยไม่ต้องมี ใครบอก จากนั้นหลวงพ่ท่านบอกให้ดิฉันไปเข้าห้องน้ำ ซึ่งขณะนั้นก็สงสัยอยู่ว่าหลวงพ่ท่านบอกให้ ดิฉันไปเข้าห้องน้ำทำไม แต่ดิฉันก็ปฏิบัติตามอย่างว่าง่าย แต่หุ้ก็คอยเงี่ยฟังดูว่าหลวงพ่ท่านจะกล่าวอะไร ก่อนที่ดิฉันจะเข้าห้องน้ำที่อยู่หลังห้องรับรองนั้น ก็ได้ยินหลวงพ่ท่านกล่าวว่า “มีพระบางวัดไม่ให้ผู้หญิง เข้าวัด นี่เป็นตัวอย่างว่าผู้หญิงก็เป็นพุทธะได้” หลังจากดิฉันออกจากห้องน้ำแล้วกลับเข้ามาในห้องรับรอง อีกครั้ง หลวงพ่ท่านได้มอบหนังสือวิปัสสนาจารย์ให้แก่ดิฉัน ๒ เล่ม เป็นหนังสือที่หลวงพ่ท่านจะให้ เฉพาะคนที่สมควรรับไว้อ่านเท่านั้น (ผ่านญาณ ๑๖) ภายในหนังสือมีรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับญาณต่าง ๆ การทดสอบตัวเองว่าผ่านญาณขั้นสูงสุด และการเข้าผลสมาบัติ และหลวงพ่ท่านได้แนะนำให้ดิฉันกลับไป ทดสอบญาณธรรมวิเศษของตัวเอง โดยให้อธิษฐานจิต กำหนดให้เกิดจิตตัมภ ๓ ครั้ง เช่น ๑ ครั้ง, ๒ ครั้ง, ๓ ครั้ง, ... ภายใน ๕, ๑๐, ๑๕ นาที แล้วเพิ่มจำนวนครั้ง ซึ่งดิฉันก็กลับไปปฏิบัติตามคำแนะนำของหลวงพ่ท่าน ก็สำเร็จเป็นผลตามคำอธิษฐานอย่างอัศจรรย์ทุกประการ นอกจากนั้นยังสามารถทดสอบโดยการอธิษฐานจิต ทบทวนลำดับญาณจากหน้าไปหลัง หรือย้อนจากหลังมาหน้าได้ และยังสามารถอธิษฐานจิตขอให้ญาณใด ปรากฏขึ้นตามคำอธิษฐานได้ ซึ่งเป็นความอัศจรรย์ของธรรมวิเศษที่ได้บังเกิดแก่ดิฉัน

หลังจากนั้นดิฉันและทุกคนก็กราบลาหลวงพ่ท่านไปรับประทานอาหาร ซึ่งหลวงพ่ท่านให้ เจ้าหน้าที่ห้องครัวจัดเตรียมไว้ให้ แล้วเดินทางกลับ ขณะนั่งอยู่ในรถดิฉันได้เรียนถามท่านอาจารย์ทองคำว่า ขณะที่ดิฉันไปเข้าห้องน้ำนั้น หลวงพ่ท่านได้กล่าวอะไรบ้าง ท่านอาจารย์ทองคำตอบว่า “หลวงพ่ท่าน กล่าวชมลูกว่าปฏิบัติได้ดีมาก อนุโมทนากับลูก และรับรองผลของการปฏิบัติธรรมที่บังเกิดขึ้นกับลูก” และการที่หลวงพ่ท่านให้ดิฉันไปเข้าห้องน้ำนั้นเพราะ “หลวงพ่ท่านมีนิสัยของบัณฑิต คือจะกล่าวชมคน ลับหลัง” ทำให้ดิฉันได้เรียนรู้วัตรปฏิบัติอันงดงามน่าเลื่อมใสของหลวงพ่ท่านอีกประการหนึ่ง ซึ่งเป็น แบบอย่างอันดีงามให้พวกเราจดจำและปฏิบัติตาม ซึ่งต่างจากคนทั่วไปที่มีกมคนต่อหน้าแต่กลับไปในทา ลับหลัง นอกจากความเป็นบัณฑิตของหลวงพ่ท่านแล้ว หลวงพ่ท่านยังมีมุทิตาจิตอันยิ่งใหญ่ที่ท่าน ยินดีและอนุโมทนาต่อการปฏิบัติธรรมของดิฉัน โดยหลวงพ่ท่านได้กล่าวชมดิฉันหลายครั้ง หลายวาระ หลายสถานการณ์ แก่บรรดาศิษย์และผู้มากราบสักการะท่าน รวมถึงผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย จึงทำให้

ดิฉันได้รับทราบและซาบซึ้งใจว่า การกล่าวชมคนลับหลังนั้นมีผลเป็นอย่างไร ทำให้ผู้ถูกกล่าวชมมีความปลาบปลื้มยินดีมากกว่าการถูกกล่าวชมต่อหน้ามากมายนัก เพราะนอกจากจะแสดงถึงความจริงใจของผู้กล่าวชมแล้ว คำกล่าวชมนั้นยังสะท้อนมายังผู้ถูกกล่าวชมอย่างดิฉันไม่จบสิ้นอีกด้วย ดิฉันขอนอบน้อมกราบบูชาพระคุณของหลวงพ่от่าน ที่หลวงพ่от่านได้เป็นแบบอย่างของคุณธรรมอันประเสริฐ ให้พวกเราได้เห็นเป็นที่ประจักษ์เสมอมา

ตัวอย่างคำกล่าวชมลับหลังของหลวงพ่от่านที่มีต่อดิฉัน ในวาระที่หลวงพ่от่านให้กรรมฐานแก่คณะผู้ปฏิบัติธรรมคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เดือนมกราคม ๒๕๔๖ ซึ่งดิฉันได้ทราบในภายหลังจากคณะผู้ปฏิบัติธรรม ซึ่งได้บันทึกเทปไว้ และดิฉันได้ถอดเทปทุกคำของหลวงพ่от่านไว้ดังนี้

“...เพราะฉะนั้น การปฏิบัติธรรมจึงทำเสนายาก ก็ต้องอาศัยบุญวาสนา ถ้าเราไม่มีบุญวาสนามาแต่ชาติก่อน เราก็พยายามเข้า คั่งจิตพยายามสร้างบารมีเข้ามันก็ได้เช่นเดียวกัน บางคนนั่ง ๗ วัน ก็ได้อะไรหลาย ๆ อย่าง เพราะอะไร เพราะมีบารมีมาแต่ชาติก่อน เช่น ท่านรองศาสตราจารย์นายแพทย์กมลพร แก้วพรสวรรค์ ภรรยาของท่านนั่งกรรมฐานได้ดีมาก มีสติสัมปชัญญะรู้เหตุการณ์ในชีวิตของเขาเอง อะไรเกิดอะไรดับ แล้วจิตเข้าไปตรงไหน อะไรเป็นอย่างไร อันนี้อาตมาทราบดีแล้วว่าทำได้ดีมาก แต่แล้วเราจะทำให้เหมือนเขามันก็คงไม่ได้ ยากมาก มันคนละอย่างกัน ฉะนั้นผู้ปฏิบัติได้มันก็ไม่ยาก ถ้ามีบุญวาสนาหรือสร้างบารมี ความเพียรมาแต่ชาติก่อน มาในชาตินี้ ๗ วันเท่านั้นก็ได้แล้ว ถ้าไม่ได้เราก็พยายามต่อไป เพราะการปฏิบัติกรรมฐานมันเป็นการแก้ปัญหาก็ทุกข์ ทำความดีใช้หนี้กรรมเก่า อย่างอาตมาใช้หนี้กรรมเก่า เช่น คอหัก.....”

“...ท่านภรรยาของท่านรองศาสตราจารย์ นายแพทย์กมลพร ปฏิบัติได้ดีมาก ก็ขออนุโมทนาด้วย เราอ่านมา ๒ - ๓ เทียบแล้ว การปฏิบัตินี้มันไม่ใช่จะได้ทุกคน แต่ใครมีความเพียร คือเรียกว่ามีบารมี ถ้าคนไหนไม่มีความเพียรเรียกว่าขาดบารมี มันไม่ได้อะไรซักอย่าง ทำอะไรไม่ได้...”

“...รองศาสตราจารย์ นายแพทย์กมลพร ภรรยาท่านนั่งกรรมฐานได้ดีมาก หาใครนั่งอย่างนี้ไม่ได้ น้อยมาก ไม่ค่อยมีเท่าที่สังเกตมาแล้ว น้อย ถ้าใครตั้งใจสร้างบารมี ถ้าเรามีบารมีมาแต่ชาติก่อนชาตินี้มันก็ได้ไว ทำไมลูกเราเรียนหนังสือเก่ง เพราะชาติก่อนเรียนมาแล้ว มาชาตินี้ก็สร้างเอาใหม่ได้นี่ แต่เราจะเอาหรือเปล่า...”

ดิฉันได้ปฏิบัติธรรมแล้วเขียนรายงานให้หลวงพ่от่านทราบอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหลวงพ่от่านไม่ได้แนะนำอะไรเป็นพิเศษ จนกระทั่งได้ทราบจาก ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม ภายหลังว่าหลวงพ่от่านได้กล่าวถึงดิฉันว่า หลวงพ่от่านได้ดูดิฉันแล้วว่าสามารถเข้าผลสมาบัติได้ แต่ขณะนี้ยังลอย ๆ อยู่ และดิฉันไม่ได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน หลวงพ่от่านจึงไม่สามารถแนะนำให้ได้ เพราะยังถือว่าดิฉันไม่ได้รับกรรมฐานเป็นศิษย์ของหลวงพ่от่าน เมื่อดิฉันได้ยินจากอาจารย์สุจิตราเช่นนี้ ก็รู้สึกอัศจรรย์ใจต่อหลวงพ่от่านอีกครั้งว่าหลวงพ่от่านมีธรรมวิเศษอันประเสริฐที่หาใครเทียบได้ยาก เพราะที่หลวงพ่от่านกล่าวมานั้นเป็นจริงถูกต้องทุกประการ เนื่องจากดิฉันเตรียมจัดกระเป๋าเรียบร้อยแล้วจะไปปฏิบัติธรรมที่ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย (ซึ่งทางยุวพุทธิกสมาคมฯ ก็อำนวยความสะดวกแก่ดิฉันเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในโอกาสนี้อีกครั้งค่ะ) อีกทั้งลักษณะที่หลวงพ่от่านกล่าวว่ขณะนี้ดิฉันยังลอย ๆ อยู่ไม่ได้เข้าผลสมาบัตินั้น ก็เป็นลักษณะอาการที่ดิฉันเป็นขณะนั้นจริง ๆ ซึ่งอาการนี้ดิฉันไม่ได้เขียนรายงาน

ให้หลวงพ่อบรรพชาแต่ประการใดเลย เมื่อดิฉันได้ฟังอาจารย์สุจิตรบอกเช่นนี้แล้วจึงทราบว่า หลวงพ่อบรรพชามีคุณสมบัติของบัณฑิตครบถ้วนในวัตรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในทุกเรื่อง การถือปฏิบัติของ ท่านก็มีกฎเกณฑ์ชัดเจน ไม่ก้าวก่ายเกินขอบเขตของผู้อื่น ดิฉันจึงได้กราบเรียนท่านอาจารย์ทองคำซึ่งขณะนั้น เป็นนายกกิตติมศักดิ์ของยุวพุทธิกสมาคมฯ ขออนุญาตมาขึ้นกรรมฐานเป็นศิษย์ของหลวงพ่อบรรพชาท่าน ซึ่งท่านอาจารย์ทองคำก็ยินดีและอนุโมทนากับดิฉัน พร้อมกล่าวว่าดิฉันกำลังจะทำการที่เป็นบุญอันมหาศาล ที่เดียว ดิฉันจึงได้มากราบขอขึ้นกรรมฐานเป็นศิษย์หลวงพ่อบรรพชาและปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวันเป็นครั้งแรก โดยหลวงพ่อบรรพชาได้เมตตาให้ดิฉันปฏิบัติเองตามลำพัง ซึ่งครั้งหนึ่งในขณะปฏิบัติ หลังจากเดินจงกรมแล้ว นั่งสมาธิ ขณะอยู่ในสมาธินั้นดิฉันรู้สึกลอย ๆ อยู่ ก็ปรากฏภาพของหลวงพ่อบรรพชาในสมาธิอย่างชัดเจน หลังจากนั้นดิฉันรู้สึกจิตดับวูบเข้าไปภายใน แล้วก็สงบอยู่อย่างนั้น ไม่มีอาการลอย ๆ อีกต่อไป แสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จอันบังเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความอัศจรรย์ในอิทธิฤทธิ์ของหลวงพ่อบรรพชา ที่ประจักษ์แก่ตนเอง อีกวาระหนึ่ง

หลังจากนั้นดิฉันก็ปฏิบัติธรรมวิปัสสนากรรมฐานต่อไปเรื่อย ๆ แล้วรายงานเป็นวาจาบ้าง เขียน รายงานบ้างให้หลวงพ่อบรรพชา ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำเป็นครั้งคราวอยู่เรื่อยมา ดิฉันและครอบครัว ปกติจะมาวัดอัมพวันเป็นประจำทุกเดือน เดือนละประมาณ ๑ ครั้ง และจะมาในวันพิเศษของหลวงพ่อบรรพชา เช่น วันคล้ายวันเกิด, วันกตัญญู, วันปีใหม่, วันสงกรานต์ เป็นต้น และในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก็จะมาทำบุญ และเวียนเทียนที่วัดอัมพวันเป็นประจำ เมื่อยามมีปัญหาอุปสรรคใดก็จะมากราบหลวงพ่อบรรพชา ดิฉันแค่เพียงเข้ามาในวัดอัมพวัน ความรู้สึกอบอุ่นและกำลังใจก็บังเกิดขึ้นในทันที ด้วยกระแสแห่ง ความเมตตาที่หลวงพ่อบรรพชาได้แผ่เมตตาให้แก่ทุกชีวิต ทุกสิ่งให้ได้รับความสุขกายสบายใจอยู่เสมอในทุกครั้งที่ดิฉัน, ครอบครัว และมิตรสหายมีความทุกข์หรืออุปสรรคใด ก็จะได้รับ ความกรุณาจากหลวงพ่อบรรพชาเสมอ หลวงพ่อบรรพชาเป็นที่พึ่งสูงสุด เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรที่คอยเกื้อหนุนมหาชนให้ได้รับความร่มเย็น ตลอดมา แม้ในความทุกข์ที่สุดครั้งหนึ่งของดิฉัน ครั้งนั้นที่คุณพ่อของดิฉันเสียชีวิตจากความเจ็บป่วยด้วย มะเร็งปอด หลวงพ่อบรรพชาได้ให้ความกรุณาแก่คุณพ่อของดิฉัน ตั้งแต่เริ่มจนถึงวาระสุดท้ายของคุณพ่อ คุณพ่อได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน ซึ่งหลวงพ่อบรรพชาได้ให้ความกรุณาอย่างยิ่งทั้งในด้านที่พัก อาหาร และการปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพร่างกายของคุณพ่อ จนกระทั่งคุณพ่อเจ็บป่วยมาก ขณะอยู่ โรงพยาบาลดิฉันได้รายงานให้หลวงพ่อบรรพชาเป็นระยะ ๆ ซึ่งหลวงพ่อบรรพชาได้แผ่เมตตาให้คุณพ่อ เสมอ พร้อมให้กำลังใจแก่ดิฉัน จนเมื่อวาระสุดท้ายที่คุณพ่อกำลังจะจากไป ดิฉันได้โทรศัพท์ถึงหลวงพ่อบรรพชา กราบเรียนให้หลวงพ่อบรรพชาทราบว่าคุณพ่อกำลังจะจากไป (ชีพจร และความดันโลหิตค่อย ๆ ลดลงอย่าง ช้า ๆ) ตอนนั้นดิฉันร้องไห้ขณะพูดโทรศัพท์กับหลวงพ่อบรรพชา หลวงพ่อบรรพชาได้กล่าวด้วยน้ำเสียงที่เมตตา กรุณาอย่างยิ่งว่า “ไม่เป็นไรนะ จะแผ่เมตตาให้นะ” จากนั้นคุณพ่อของดิฉันก็จากไปอย่างสงบมาก

ในวันรุ่งขึ้นดิฉันได้เดินทางมากราบขอพระคุณหลวงพ่อบรรพชาที่วัดอัมพวัน หลวงพ่อบรรพชา โดยที่ดิฉันไม่ได้บอกว่า ดิฉันอยากทราบเรื่องอะไร เพราะพอดิฉันกราบสักการะหลวงพ่อบรรพชาแล้ว หลวงพ่อบรรพชาก็ถามว่า คุณพ่อจากไปเมื่อเวลาเท่าไร แล้วหลวงพ่อบรรพชาก็กล่าวสิ่งที่ดิฉันอยากทราบว่า คุณพ่อดิฉันจากไปสู่สุคติภูมิเป็นภพเบื้องหน้าแล้ว เพราะคุณพ่อดิฉันเป็นคนดีทำความดีมาตลอด ซึ่ง ทำให้ดิฉันและครอบครัวมีความสุขว่า คุณพ่อของดิฉันมีความสุขในภพเบื้องหน้า นอกจากนี้หลวงพ่อบรรพชา

ยังให้ความเมตตาแก่ดิฉันยิ่งขึ้นอีกว่า หลวงพ่อท่านจะมาในงานศพของคุณพ่อด้วย ซึ่งในความเป็นจริง ดิฉันตั้งใจจะกราบนิมนต์หลวงพ่อท่านในเรื่องนี้ด้วย แต่ดูเหมือนหลวงพ่อท่านจะทราบความต้องการของ ดิฉัน และได้ตระเตรียมไว้แล้วว่าจะเดินทางมาในงานศพของคุณพ่อดิฉัน ดิฉันและครอบครัวรู้สึกสำนึกใน พระคุณและความเมตตากรุณาของหลวงพ่อท่านเป็นอย่างยิ่ง ไม่อาจลืมเลือนได้เลยอีกครั้งหนึ่ง

หลวงพ่อท่านเป็นที่เคารพบูชาของมหาชนทั้งหลาย สำหรับดิฉันนอกจากจะเคารพบูชาหลวงพ่อท่าน ผู้เป็นพระอรหันต์ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และทรงคุณธรรมอันประเสริฐอย่างยิ่งแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีพระคุณ อย่างสูงยิ่ง หาที่เปรียบมิได้อีกด้วย ดังนั้นหากเป็นเรื่องใดเกี่ยวกับหลวงพ่อท่านแล้วดิฉันจะต้องทำอย่างดีที่สุด ทำเพื่อหลวงพ่อท่านเป็นอันดับแรก และตั้งใจทำเพื่อบูชาหลวงพ่อท่าน

เมื่อประมาณกลางปี ๒๕๕๘ หลวงพ่อท่านได้มาตรวจเช็คร่างกายที่ รพ.ศิริราช ดิฉันได้ไปกราบเยี่ยมท่าน ขณะนั้นหลวงพ่อท่านยังแข็งแรงดี ท่านได้พบดิฉันและกล่าวกำชับกับดิฉันว่า “ให้นั่งกรรมฐานให้ได้ ๓๐ ชั่วโมง” (นั่งกรรมฐาน ๓๐ ชั่วโมง หมายถึง การเข้าผลสมาบัติให้ได้นาน ๓๐ ชั่วโมง) “แล้วเขียนรายงาน มาส่งด้วย” หลายคนได้ยินและมองมาที่ดิฉัน ดิฉันได้กราบขอพรจากหลวงพ่อท่าน จากนั้นอีก ๑ - ๒ เดือนต่อมา ดิฉันได้มากราบสักการะหลวงพ่อท่านที่วัดอัมพวันตามปกติ หลวงพ่อท่านก็ได้กล่าวเช่นเดียวกับดิฉันอีกว่า “ให้นั่งให้ได้ ๓๐ ชั่วโมง” และหลวงพ่อท่านยังยืนยันกับดิฉันว่าดิฉันทำได้ ซึ่งดิฉันเองก็คิดว่า ดิฉันต้องทำได้แน่ ไม่ใช่เพราะมั่นใจตัวเอง แต่เชื่อมั่นในสิ่งที่หลวงพ่อท่านกล่าวเสมอ เนื่องจากหลวงพ่อท่าน ไม่เคยกล่าวอะไรผิดพลาดเลยสักครั้งเดียว ดิฉันถือว่าเป็นงานชิ้นสุดท้ายที่หลวงพ่อท่านสั่งดิฉันไว้ ดิฉัน ต้องพยายามทำให้สำเร็จเพื่อบูชาหลวงพ่อท่านให้ได้

ดิฉันได้มีโอกาสร่วมดูแล คอยติดตามเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของหลวงพ่อท่านอยู่เสมอ และใน ระยะเวลาหลังดิฉันเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับปัญหาการติดเชื้อที่ปอด และระบบทางเดินหายใจของหลวงพ่อท่าน ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง อีกทั้งในระยะหลังมานี้ เมื่อดิฉันถามหลวงพ่อท่านว่า “หลวงพ่อท่านสบายดีนะคะ” ท่านจะ ตอบว่า “ไม่สบาย น้อยมาก” ซึ่งแต่เดิมก่อนหน้านี้หลวงพ่อท่านมักจะตอบว่า “สบายดี” และหากมีใคร หลาย ๆ คนมักจะเพียรมาขออาราธนาให้หลวงพ่อท่านมีอายุยืนเกิน ๑๐๐ ปีนั้น หลวงพ่อท่านจะเฉยนิ่ง ไม่ตอบ หรือตอบว่า “ไม่เอา” แต่ดิฉันเองก็ไม่เคยทักท้วงหลวงพ่อท่านในเรื่องนี้ เพราะคิดและปรารถนา เาเองว่าหลวงพ่อท่านจะต้องมีอายุยืนยาว และยังอยู่กับพวกเราอีกนาน จนกระทั่งในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ หลวงพ่อท่านป่วยและแอดมิต (admit) อยู่โรงพยาบาลศิริราช ๒ ครั้งในเวลาใกล้เคียงกัน ครั้งแรก เรื่องปัญหาไต ดิฉันได้ไปกราบเยี่ยมหลวงพ่อท่าน หลวงพ่อท่านแม้จะไม่สบาย ก็ยังเมตตาถามดิฉันเรื่อง การปฏิบัติธรรมกรรมฐาน (ดิฉันก็ตอบท่านว่า ดิฉันปฏิบัติแล้วจะเขียนรายงานให้หลวงพ่อท่านทราบ ซึ่งหลวงพ่อท่านก็พยักหน้ารับทราบ ซึ่งดิฉันตั้งใจไว้ว่า จะต้องปฏิบัติให้ได้ระดับที่พอใจแล้ว จึงจะเขียน รายงานให้หลวงพ่อท่านทราบ) เมื่อหลวงพ่อท่านออกจากโรงพยาบาลศิริราช ได้ประมาณ ๒ สัปดาห์ ก็ต้องมาแอดมิต (admit) อยู่โรงพยาบาลศิริราชอีกครั้ง เป็นครั้งที่ ๒ ด้วยปัญหาการติดเชื้อที่ปอด ดิฉันได้ไปกราบเยี่ยมท่าน พบว่าหลวงพ่อท่านเหนื่อยมาก ดิฉันและสามีได้พยายามทำในสิ่งที่จะทำได้ อย่างดีที่สุด เช่นได้ให้นักกายภาพบำบัดเข้าไปช่วยบริหารปอด เนื่องจากมีแพทย์เจ้าของไข้ดูแลอยู่แล้ว ซึ่ง หลวงพ่อท่านได้รับยาม่าเชื้อ (ยาปฏิชีวนะ) ๓ ชนิดในครั้งนั้น และอยู่โรงพยาบาลนานประมาณ ๑ เดือน ก็ออกจากโรงพยาบาล ดิฉันและสามีได้ปรึกษานักกายภาพบำบัดเพื่อจะหาวิธีดูแลสภาพปอดของท่าน

ให้แข็งแรงดีกว่าเดิม (เนื่องจากการติดเชื้อมานาน ๆ จะทำให้สภาพปอดของท่านเป็นพังผืด ทำให้ปอดอ่อนแอ และติดเชื้อมาได้ง่าย) จึงได้จัดหาซื้อ เครื่องสั่นปอด (Chest vibrator) เพื่อช่วยขจัดเสมหะที่คั่งค้างอยู่ในปอดมาถวายหลวงพ่อบุญคุณ และได้ทราบว่าหลวงพ่อบุญคุณได้ใช้เครื่องนี้ทุกวัน และทำให้หลวงพ่อบุญคุณสบายดี ไม่มีการติดเชื้อมาประมาณ ๓ เดือน ซึ่งแต่เดิมหลวงพ่อบุญคุณจะมีการติดเชื้อมาในระบบทางเดินหายใจแทบทุกเดือน และบางเดือนมีการติดเชื้อมาในระบบทางเดินหายใจ ๑ - ๒ ครั้ง

จนกระทั่งปลายเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ดิฉันได้รับทราบจากผู้ดูแลว่า หลวงพ่อบุญคุณมีการติดเชื้อมาในระบบทางเดินหายใจ ซึ่งขณะนั้นคุณดูแลเข้าใจว่าเป็นไข้หวัดธรรมดา และได้ให้ยาปฏิชีวนะแล้วอยู่หลายวัน อาการไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร มีค่าออกซิเจน (O_2) ในเลือดต่ำลง จึงต้องมาอยู่โรงพยาบาลศิริราชอีกครั้ง ดิฉันและสามีได้เข้าไปกราบเยี่ยมหลวงพ่อบุญคุณ ขณะนั้นหลวงพ่อบุญคุณอยู่ในห้อง ICU มีหน้ากากครอบจมูก - ปาก เพื่อให้ให้ออกซิเจน (O_2) ดิฉันและสามียืนอยู่ปลายเตียงของหลวงพ่อบุญคุณ หลวงพ่อบุญคุณได้มองมาที่ดิฉันและสามีด้วยสายตาอันเปี่ยมล้นด้วยความเมตตา แม้หลวงพ่อบุญคุณจะเหนื่อยหอบได้รับทุกขเวทนาจากอาการเจ็บป่วย แต่จิตของท่านยังแจ่มใส ผ่องใส สายตาที่หลวงพ่อบุญคุณมองมานั้น มองอยู่นานหลายนาที แม้ดิฉันจะน้อมตัวกราบสักการะหลวงพ่อบุญคุณ แต่เมื่อเงยหน้าขึ้นก็ยังคงพบสายตาของหลวงพ่อบุญคุณที่มองมาอย่างเมตตาอยู่ ดิฉันจึงน้อมใจลงกราบที่แทบเท้าท่าน ด้วยความเคารพบูชาอย่างสูงยิ่ง ก็ยังคงพบสายตาที่เปี่ยมด้วยเมตตาอันอยู่ ดิฉันรู้สึกมีกำลังใจ มีความสุขใจ คลายความทุกข์กังวลทั้งหลาย เมื่อได้เห็นสายตาของหลวงพ่อบุญคุณ ซึ่งในตอนนั้นดิฉันไม่รู้เลยว่า สายตาครั้งนั้นจะเป็น “สายตาครั้งสุดท้าย” ของหลวงพ่อบุญคุณที่มองมายังเรา เพราะหลังจากนั้น ตอนที่ ๓ หลวงพ่อบุญคุณต้องใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ ดิฉันและสามีได้รับทราบจากพยาบาลที่คุณดูแลใกล้ชิดว่า หลวงพ่อบุญคุณต้องใส่ท่อช่วยหายใจ และใช้เครื่องช่วยหายใจ ดิฉันรู้สึกไม่สบายใจ เป็นห่วงหลวงพ่อบุญคุณมาก

วันรุ่งขึ้นดิฉันและสามีได้ขึ้นไปกราบเยี่ยมหลวงพ่อบุญคุณที่ห้อง ICU อีก ขณะนั้นไม่อนุญาตให้เข้าไปในห้องเนื่องจากกลัวการติดเชื้อซ้ำซ้อน ประตูห้อง ICU เป็นประตูกระจกเปิดกว้างอยู่ ทำให้เห็นหลวงพ่อบุญคุณชัดเจนว่าหลวงพ่อบุญคุณหลับอยู่ ใส่ท่อช่วยหายใจ และใช้เครื่องช่วยหายใจ ดิฉันจึงยืนอยู่ที่หน้าประตูห้อง ส่งกระแสจิตถึงท่านว่า “หลวงพ่อบุญคุณ อย่าเพิ่งละสังขารนะคะ” “หลวงพ่อบุญคุณต้องมีอายุยืนเกิน ๑๐๐ ปี นะคะ” แล้วในคืนต่อมา ดิฉันก็ฝันเห็นไปว่าหลวงพ่อบุญคุณละสังขารแล้ว ซึ่งในความฝันนั้น ดิฉันก็พูดว่า “หลวงพ่อบุญคุณ อย่าเพิ่งละสังขารนะคะ” แต่ไม่ได้ยินคำตอบจากหลวงพ่อบุญคุณแล้ว ดิฉันจึงได้กล่าวกับสามี เมื่อสามีถามดิฉันว่า หลวงพ่อบุญคุณไม่สบายในครั้งนี้เป็นอย่างไร ดิฉันตอบว่า ดิฉันรู้สึกว่หลวงพ่อบุญคุณอาจจะละสังขารในครั้งนี้นี้แล้วนะ หลังจากใส่ท่อช่วยหายใจ จากนั้นอาการของหลวงพ่อบุญคุณก็ทรุดลงตามลำดับ มีอวัยวะหลายอย่างทำงานลดลง เช่น ไต, หัวใจ, ปอด และเลือด จนกระทั่งในคืนวันศุกร์ ต่อเช้าวันเสาร์ (๒๒ มกราคม ๒๕๕๙ ต่อ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๙) ขณะที่ดิฉันหลับสนิทยู่กลางดึก ก็รู้สึกได้รับกระแสจิตเป็นพลังที่แรงมากวูบมากระทบที่ใจ แรงมากจนกระทั่งดิฉันต้องตื่นลุกขึ้นมากลางดึก ขณะนั้นดิฉันทราบในทันทีว่า หลวงพ่อบุญคุณคงจะมีปัญหาเกิดขึ้น หรืออาจจะละสังขาร ซึ่งดิฉันได้กล่าวกับสามีในตอนเช้าวันเสาร์ว่า สงสัยหลวงพ่อบุญคุณอาจจะละสังขาร เพราะเมื่อคืนดิฉันได้รับกระแสจิตที่แรงมากวูบมากระทบที่ใจ แรงมากจนต้องตื่นลุกขึ้นมา และก็ได้ทราบในภายหลังจากแพทย์ที่เป็นกรรมการผู้ดูแลหลวงพ่อบุญคุณว่า เมื่อคืนวันศุกร์ (๒๒ มกราคม ๒๕๕๙) หลวงพ่อบุญคุณอยู่ในภาวะช็อก (Shock)

มีความดันโลหิตเหลือเพียง ๖๐/๔๐ เท่านั้น และแพทย์ต้องระดมให้ยากระตุ้นอย่างมากมาย เพื่อให้หลวงพ่อบ้านคงสัญญาณชีพไว้ และมีข่าวลือมากมายว่าหลวงพ่อบ้านละสังขารแล้ว จนกระทั่งเช้าวันจันทร์ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ เวลาประมาณ ๘.๓๐ น. หลวงพ่อบ้านก็ได้ละสังขารไปอย่างสงบ

หลวงพ่อบ้านได้ละสังขารแล้ว ได้จากพวกเราไปแล้ว แต่ธรรมชาติของท่านยังคงอยู่ สายตาที่เปี่ยมด้วยความเมตตาของท่านนั้นยังคงอยู่ในจิตใจ ในความทรงจำเสมอ เมื่อใดที่ดิฉันระลึกถึงสายตาครั้งสุดท้ายที่หลวงพ่อบ้านมองมานั้น ดิฉันจะมีกำลังใจ และดิฉันเชื่อว่าสายตาที่เปี่ยมล้นด้วยความเมตตาของหลวงพ่อบ้านนั้นไม่ได้มองมาที่ดิฉันและสามีเท่านั้น หลวงพ่อบ้านมองมาที่พวกเราทุกคน เพราะความเมตตาของหลวงพ่อบ้านแผ่ไพศาลแก่ทุกชีวิต ทุกสิ่งเป็นนิത്യอยู่เสมอ ดิฉันจึงขอแบ่งปันความระลึกถึง สายตาอันเปี่ยมล้นความเมตตาครั้งสุดท้ายของหลวงพ่อบ้านให้กับพวกเราทุกคน ให้ประทับอยู่ในดวงจิต ให้ประทับอยู่ในความทรงจำของพวกเราทุกคน เมื่อยามที่พวกเราพบประสบปัญหาอุปสรรคใด ก็ขอให้ระลึกถึงสายตาอันเปี่ยมล้นด้วยความเมตตาของหลวงพ่อบ้าน เราจะได้เกิดกำลังใจ กำลังสติปัญญา ในการแก้ไขปัญหาลุล่วงไปได้ และดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องดีงาม เจริญรอยตามธรรมชาติที่หลวงพ่อบ้านได้สั่งสอนไว้ ให้บำเพ็ญเพียรภาวนา ประกอบกิจอันเป็นกุศลให้สมกับการเป็นศิษย์ของหลวงพ่อบ้าน ซึ่งดิฉันเชื่อมั่น มั่นใจได้เลยว่า ท่านจะประสบกับความ สุข ความสำเร็จ และความก้าวหน้าทั้งในทางโลก และทางธรรม จนถึงที่สิ้นสุดแห่งกองทุกข์ทั้งหลาย ได้เข้าถึงบรมสุขอันยิ่งใหญ่ คือพระนิพพานในเบื้องหน้า ทุกท่านเทอญ

สามศิษย์เอกของหลวงพ่อ

พระเทพสิงหนุราชาจารย์

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

ขอเจริญพรท่านผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน ชุมนุมพุทธธรรมศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ที่ได้ตั้งใจมาโดย ท่านรองศาสตราจารย์ นพ. กมลพร แก้วพรสวรรค์ เป็นผู้ประสานงานและผู้นำ เป็นผู้มีความศรัทธามาก ชักนำชุมนุมพุทธธรรม คณะแพทยศาสตร์ทั้งหลาย และคณะชุมนุมพุทธธรรมทุกคน มาปฏิบัติธรรมตั้งแต่วันที่ ๑๐ ไปถึงวันที่ ๑๕ การปฏิบัติธรรมนั้นไม่ใช่ของง่าย ของยาก แต่ก็ไม่ใช่ว่ายาก แต่ก็ไม่ใช่ของง่าย ถือว่าไม่ยาก เป็นของง่าย เพราะคนที่ปฏิบัตินั้นมีศรัทธาปลูกฝังศรัทธาให้เชื่อมั่นและมีกุศลพอที่จะปฏิบัติธรรมได้ ที่ว่ายากนั้นก็คือ ผู้ปฏิบัติไม่สนใจ ไม่ตั้งใจปฏิบัติ จึงจะเป็นการยากมาก เพราะการปฏิบัตินี้ต้องอดทนมาก อดทนสูง บางท่านปฏิบัติได้ขั้นหนึ่ง แล้วก็ปฏิบัติก่อน เสมอต้น เสมอปลายไปเรื่อย ๆ ไปถึงผลสมาบัติ บางคนก็นั่งผลสมาบัติได้ถึง ๓๐ ชั่วโมง ๘๔ ชั่วโมงก็ยังมีที่วัดนี้ ก็สิ้นชีวิตไปแล้ว

การปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น เป็นการแก้ปัญหาอย่างยิ่ง โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพวกเราท่านเป็นจักรพรรดิ ที่เรียกว่าจักรพรรดินะหมายความว่าอะไร ท่านสำเร็จ ๑๘ ศิลปศาสตร์ ๑๘ ด็อกเตอร์ ไม่มีที่เรียนอีกต่อไปแล้ว แต่เหตุใดละจึงต้องเสด็จออกบรรพชา ก็เพราะเหตุว่า ที่เสด็จบรรพชานั้น ต้องการจะมาหาวิชาให้ชาวโลก วิชานั้น คือ แก่ทุกข์ วิชาแก้ปัญหาวชิวัตน์คือวิชากรรมฐาน ใช้เวลาถึง ๖ ปี พระองค์ก็จะสำเร็จมรรคผล ๖ ปี นั้นก็จะมาสอนชาวโลกให้พ้นเสียจากกองทุกข์ แล้วก็แก้ปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว แก้ได้ทุกวิถีทางถ้าผู้ปฏิบัติศรัทธาเจริญกรรมฐานในบ้านนั้นจะรักสามัคคีปรองดองเหมือนญาติพี่น้องร่วมท้องกันมาโดยสันติภาพ เกิดขึ้นโดยวิธีนั้น เจริญสติปัญญา ๔ กายานุุปัสสนาสติปัฏฐาน ก็ไม่ยาก ยืน เดิน นั่ง นอน เหลียวซ้าย แลขวา คู้เหยียดเหยียดขา มีสติสัมปชัญญะ มีสติสัมปชัญญะไว้ เวทนานุุปัสสนาสติปัฏฐาน นั้น เวทนาก็มีทุกคนปวดเมื่อยทั่วสภณกาย มีทั้งสุข มีทั้งทุกข์ ไม่สุขไม่ทุกข์ ก็เป็นอุเบกขาเวทนา มันก็เกิดขึ้นในตัวเราผู้ปฏิบัติธรรมด้วยกันทุกคน ไม่มีใครที่จะต้องไม่มีเวทนา มันไม่มีตัวตนและมันมีอยู่ในกาย เวทนา จิต ธรรม รูป นาม ชันธุห้า เป็นอารมณ์

การปฏิบัติธรรมนี้ เราก็กำหนดปวดหนอ เมื่อยหนอ อะไอย่างนี้ หนอนี้มาจากไหน ก็มาจากคำสอนของสมเด็จพระพุทธเจ้า คือ วต (อ่านว่า วะ - ตะ) แปลว่า หนอ อนิจจา วต สงขารา - สังขาร ไม่เที่ยงหนอ เป็นต้น หนอตัวนี้ ต้องการจะให้จิตอยู่กับสติ ตัวกำหนดต่าง ๆ เหล่านี้ละ ไม่ใช่หมายความว่ากำหนดอะไร ต้องการจะตั้งสติให้ดี สติตกไปแล้วนั้น ทำให้จิตตกด้วย เพราะว่าจิตต้องอาศัยสติ สติแปลว่าระลึกได้เสมอ ที่พระพุทธเจ้าต้องเสด็จออกบรรพชานั้น ไม่ใช่ทั้งครอบครัวไป ต้องการจะไปหาวิชาที่ไม่มีใครสอน ไม่มีใครเรียน สมัยพุทธกาลโน้น ท่านก็ไปแสวงหามาถึง ๖ ปี ทนทุกข์ทรมาน อดข้าวปลาอาหาร ก็ยังไม่สำเร็จ สำเร็จฉันทสมาบัติ เหาะเหินเดินอากาศได้ ดำดินได้ ก็ยังไม่แก้ปัญหาได้ การแก้

ปัญหาชีวิตนี้ก็เกิดวิชากรรมฐาน การกระทำให้ฐานะดี การกระทำให้ฐานะดี เช่น กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ยืน ยืนก่อนเสมอ ยืน ๕ ครั้ง ยืนนอน ๕ ครั้ง ตั้งแต่ศีรษะลงปลายเท้า ปลายเท้าขึ้นศีรษะ ศีรษะลง ปลายเท้า ปลายเท้าขึ้นศีรษะ ๕ ครั้ง เป็นการทบทวน ทบทวนชีวิต และเป็นการค้นหาปัญหาชีวิตของเรา ที่เกิดขึ้นในตัวเรา เป็นต้น

ท่านทั้งหลายที่จะมาทำปฏิบัติกันนี้ต้องการอย่างนั้น ยืนนอน ๕ ครั้ง หลับตาทบทวน ทำได้แล้ว ก็ลืมตาดูปลายเท้า ขว้างนอน ซ้ายย่างนอน ยกขึ้นแค่ ๒ นิ้วอย่าไปยกมาก เดินธรรมดา แต่อาศัย เดินให้ช้า ๆ หายใจยาว ๆ เดินช้า ๆ ถึงจะมีสติสัมปชัญญะ ถ้าคนหายใจเร็ว ๆ ละก็ใจร้อน อารมณ์ไม่ดี อารมณ์ไม่ค่อยดี พระพุทธเจ้าจึงเอามาให้พวกเราแก้ปัญหากัน เรากลับไปไม่แก้ปัญหากัน บางคนสนใจ ปฏิบัติธรรมน้อยมาก ไม่ค่อยจะมีคนสนใจ เดินจงกรม ก็เดินแบบที่เราเดินธรรมดา แต่ให้มันช้าลงไป แล้วให้มีสติยึดเข้าไป ว่า ขว้าง นอน ซ้าย ย่าง นอน นี้เรียกว่า กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวหนานี้ ขณะที่เดินจงกรมมีปวดเมื่อยที่ไหนต้องหยุด หยุดเดิน แล้วกำหนดเวทนา หายหรือไม่หายก็จะได้ว่ารู้สึก เวทนามันปวดเมื่อย ทนไม่ได้ ไม่มีอะไรที่จะไม่มีปัญหา อันนี้ต้องการจะแก้ปัญหากันให้แก้ตัวเองโดยเฉพาะ มีลักษณะ ๔ ประการ เมื่อเดินทางสายเอก แล้วก็เดินทางต่อไป กำหนด ขว้าง นอน ซ้าย ย่าง นอน เสียใจก็ต้องกำหนด

การกำหนดเสียใจ หรือการกำหนดโกรธนี้ ลึนปีน หายใจให้ลึก ๆ ยาว ๆ ไว้ รับรองหายแน่นอน ไม่มีปัญหาเลย ตอนเช้า ไม่เก็บปัญหาไว้ คือ อารมณ์ไม่ค้าง อารมณ์ไม่ค้าง อันนี้น่ะไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเข้าใจ เรามาที่นี่ ไม่ใช่มาบวชชีพรหมณ์ บวชเนกขัมมะ ปฏิบัติธรรม รักษาศีลอุโบสถ รักษาศีล ๘ ไม่ใช่ รักษาศีลแบบคนอื่นเขา ทานโน้น ทานนี้ ได้ตอนบ่าย ไม่ใช่อย่างนั้น เรามาบวช แบบบวชพระเหมือนกัน แต่มันคนละแบบ บวชกาย บวชจิต บวชใจ บวชให้ถึงจริง ให้ถึงภายใน ในรัตนตรัยเป็นทิพยแก้ว อันประเสริฐ ที่เราสวด พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ นั้นให้มันแน่นแน่ ให้ถูกต้องทุกประการ ผลงานก็จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน สันติภาพก็จะเกิด คือ ความสงบ นตฺถิ สนฺติปริ สุขิ - สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบ ไม่มีแล้ว ก็เกิดขึ้นเป็นการพัฒนาปัญญา ให้มันเกิดปัญญา คือ แสงสว่าง

แสงสว่างของปัญญาไม่เกี่ยวกับแสงพระอาทิตย์ หรือแสงไฟฟ้า อย่างนั้นเรียกว่า แสงสว่าง แต่ปัญญานี้สว่างภายในและสว่างภายนอก รู้ภายในและรู้ภายนอก รู้ในสัจคน เรียกว่า ปัญญารอบรู้ ปัญญารู้เหตุการณ์ของตัวเอง ที่สามารถจะรู้เหตุการณ์ในตัวเองได้ เรียกว่า ปจฺจตฺต เวทิตพฺโพ วิญญูติ - รู้ได้เฉพาะตัวเองเท่านั้น คนอื่นรู้ไม่ได้ อย่างนี้ การปฏิบัตินี้เกิดประโยชน์มาก ประโยชน์ที่จะพึงได้แก่ตัวเรา ไม่ใช่คนอื่นจะได้ ไม่ใช่ทำช่วยกันได้ ทำให้กันไม่ได้ ต้องต่างคนต่างทำ จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตเป็นธรรมชาติ ต้องคิดอ่านอารมณ์ รับรู้อารมณ์ไว้ได้เป็นเวลานาน เหมือนเทพบันทึกเสียง จิตไม่มีตัวตน จิตไม่มีมือคลำได้ มันอยู่ที่จิต อยู่ที่อารมณ์ที่เราหายใจเข้าออกนั่นเอง อารมณ์ดีอารมณ์ไม่ดี มันเกิดอยู่ที่อารมณ์ไปติด ไม่มีตัวตนเกิดจากทวาร ๖ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เช่นตาเห็นรูป กำหนด เห็นนอน ได้ยินเสียง ก็กำหนด เสียงนอน เสียงนอนเกิดขึ้นมาจากหู ถ้าเรามีสติดีแล้ว เสียงที่เลวร้ายมันจะไม่เข้าหู เราไม่รับฟังเข้ามาไว้ในจิตใจให้อารมณ์ค้าง วิธีแก้ปัญหามากมาย ตาเห็น เห็นด้วยปัญญา ฟังด้วยปัญญา ดูด้วยปัญญา ไม่ใช่ดูด้วยกิเลส ว่าคนนั้นสวย คนนั้นไม่สวย คนนั้นน่าเกลียด คนนั้นเป็นอย่างงี้ อย่างงั้น อย่างนี้เรียกว่าดูด้วยกิเลส ดูด้วยปัญญา ดีหมดทุกคน เราจะมองเห็นว่ามองคนในแง่ดี คนเราต้องมี

ของดีบ้าง ไม่ใช่จะมีของเสียตลอดรายการ และเป็นคนชั่วทั้งหมด ก็เป็นไปได้ คนดีก็ตีไม่ตลอด คนชั่วก็ชั่วไม่ตลอด จึงเห็นเป็นปัญญา รอบรู้ในกองการสังขาร เราจะได้อ่านตัวออก เราจะได้บอกตัวได้ เราจะได้ตัวเป็น จะได้เห็นตัวตาย จะได้คลายทิฐิ จะได้ดำริชอบ จะได้ประกอบกุศล เราจะได้ผลอนันต์ เป็นหลักฐานสำคัญ ตรงนี้ตัวสำคัญมากต้องปฏิบัติให้ได้

การกำหนดจิต ต้องการให้มีสติสัมปชัญญะ ซ้ำก็ซ้ำจะได้ปราศองเลมงาม ใจเร็วด่วนได้ไม่ใครดี เป็นการศึกษาปัญหาชีวิต ต้องการจะพัฒนาจิตให้เกิดปัญญา ให้เกิดแสงสว่างในภายในจิต ตั้งสติสัมปชัญญะ จะทำให้ใจเย็นลงไป อารมณ์ก็เย็น ใจก็เย็น ไม่มีเรื่องอะไรกับใครเลย ไม่มีการอิจฉาริษยา มีแต่ปรองดอง สามัคคี ร่วมทำนุสนธิสุข เกิดประโยชน์มากในทางพระพุทธศาสนา อันนี้ก็มีประโยชน์อย่างยิ่งอีก ประการหนึ่งด้วย

เดี๋ยวนี้ฝรั่งมังค่า คนชาวต่างประเทศนิยมปฏิบัติกรรมฐานมากมาย แต่คนไทยไม่สนใจ เป็นชาวพุทธแท้ ๆ ยังไม่สนใจ สวดมนต์ไหว้พระยังไม่เป็นก็มีเยอะ เช่น สวดพาหุงมหากาณี ให้สวดกันก็สวดไม่ได้ บางคนก็สวดพุทธคุณยังไม่ได้ สวดไม่ได้ ชาวโลกเดี๋ยวนี้ทางยุโรป ทั้งสหรัฐอเมริกา นิยมกรรมฐาน จะเป็นคาทอลิกหรือจะเป็นคริสต์อะไรนี้ นิยมกรรมฐานหมด รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม เอาเรื่องในวัด เรื่องกรรมฐานไปเขียน ไปประกาศที่ต่างประเทศ ที่ประเทศแคนาดาว่า สันติภาพแห่งสันติสุข แบบใหม่เป็นประการใด แบบเก่าเป็นประการใด ฝรั่งโอเคเลยให้ที่ ๑ มาเลย เดี่ยววันที่ ๓ มีนาคม รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา จะไปรับรางวัลเป็นเงินห้าแสนบาท รับโล่ประกาศเกียรติคุณ ฝรั่งให้เลย หลายประเทศเขียนไปประกวด เขียนเข้าไปเผยแพร่เรื่องกรรมฐาน ดร.สุจิตรา เขียนเรื่องกรรมฐานว่าเคยมาปฏิบัติที่นี่เป็นเวลานาน ๒๐ ปีแล้ว เลยเขียนไปได้ชนะมา แล้วก็เอาหนังสือมาให้ดู เป็นภาษาอังกฤษ ก็มีชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งไปทั่วโลกแล้ว เป็นโยมผู้หญิงอายุ ๔๘ ปี มาในกรุงเทพฯ ก็เดินไป ก็ไปเจอร้านหนังสือ ชื่อสัตว์โลกย่อมนั้นไปไปตามกรรม กับกฎแห่งกรรม ๓ เล่ม เป็นภาษาอังกฤษ แล้วสวดมนต์ พาหุงเป็นภาษาอังกฤษ เอามาอ่านมาอะไรต่ออะไรต่าง ๆ ตั้งกะสมัยน้ำท่วมที่บ้านเหนือบ้านไต้นี้เลยผ่านมา นั่งกรรมฐานที่วัดนี้ ๙ วัน เป็นชาวฝรั่งเศส ก็มาพบของจริง ดูแล้วไปมาแล้วไม่มีเรื่องอะไรเลพลาดพาดมากมายหลายประการ

ขอเจริญพรท่านทั้งหลายว่า การปฏิบัติธรรมนี้มันยากสำหรับคนไม่ได้สนใจ ไม่มีศรัทธา พระพุทธเจ้า ก่อนจะได้ธรรมะนี้ตั้ง ๖ ปี แสวงหาไปเรื่อย ๆ ไปก็ไม่ได้อะไรสักที ทั้งทำทุกกริยา ไม่ฉันข้าวฉันปลา ก็ไม่สำเร็จ ไปสำเร็จเอาตอนฉันข้าวมธุปายาสของนางสุชาดา เมื่อสมัยก่อนพุทธกาลที่พระพุทธเจ้ายังไม่มาตรัส คนหาที่พึ่งไม่ได้ ไม่มีที่พึ่ง ก็ไปพึ่งเทวดา บนบานศาลกล่าว ผีเข้าเจ้าทรง อย่าไปว่าเขาเลย เขาไม่มีที่พึ่ง เขายังไม่พบของจริง เลยก็ไปนั่งอยู่ริมแม่น้ำเนรัญชรา ใต้ต้นพุกุษา นางนุชนาถสุชาดา ก็นำข้าวมธุปายาสไป เข้าใจว่าเป็นเทวดา นางไม่เคยเจอเทวดา ก็ถวายเป็น เสวยหมดเลย ฉันหมดหมดแล้วก็ลอยธาตุไป ถาดนั้นลอยขึ้นเหนือน้ำทันที เลยพระองค์ก็ตั้งปณิธานว่าสำเร็จคืนนี้แน่นอน เพื่อให้ได้ธรรมะ ต้องฝึกใจ คนไหนฝึกใจได้คนนั้นสำเร็จ ถ้าไปตามอารมณ์ ตามแต่คน ตามใจตัวเองนี้ เสียคนหมด เสียผู้เสียคนเยอะ ก็ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย พระพุทธเจ้าได้เพราะฝึกใจ

อادمาก็พูดมาเรื่อย ๆ ว่า เข้าวัดให้มันได้ ๓ วัด วัดอุทธรณ์ คนไหนมีธรรมะ ๔ ข้อ วัดอุทธรณ์

ที่กินสะอาด ที่ถ่ายสะดวก ๒. วัดอารมณฺ์ อย่าให้อารมณฺ์เสีย มีสติสัมปชัญญะไว้ ๓. วัดจิต วัดใจ เอาตราขังขึ้นมาดู เอาตราขังขึ้นมาขัง วัดแล้ววัดเล่าเฝ้าแต่วัด นี้ ๓ วัดนี้เหลือกินเหลือใช้แล้ว วัดอารมณฺ์ของเรา กำหนดจิตตั้งสติสัมปชัญญะตลอดรายการ พระพุทธเจ้าก็ได้การฝึกใจขึ้นมา วัดอุตรธรรม ธรรมะมี ๔ ข้อ วัดอุระสะอาดหมด ที่กินสะอาดหมด ที่ถ่ายสะดวก กินของร้อน นอนในมุ้ง ทุงในส้วม สวมรองเท้า ก็เกิดขึ้น ธรรมะ ๔ ข้อ พระพุทธเจ้าสอนอะไรหรือ

๑. สอนธรรมชาติ ธรรมชาติดูดอกไม้ มันสดแล้วเดี๋ยวก็เหี่ยว เหวี่ยงก็แห้งลงไป ดูธรรมชาติของคนเรา เกิดแล้วก็ต้องแก่ แก่แล้วก็ต้องเจ็บ เจ็บแล้วก็ต้องตาย ต้องพลัดพรากจากกัน ไม่มีที่เป็นการแน่นอน อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นี่สอนธรรมชาติ

๒. สอนเหตุ สอนผล พระพุทธเจ้าธรรมะของพระองค์มีเหตุผลมาก

๓. สอนกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๔. สอนให้ฝึกใจ คนไหนฝึกใจได้คนนั้นดีได้แน่ ได้ดีแน่ เกิดประโยชน์โสดกถิผล อย่างแน่นอน เพราะฉะนั้นการปฏิบัติธรรมนี่จึงทำแสนยาก ก็ต้องอาศัยบุญวาสนา ถ้าเราไม่มีบุญวาสนามาแต่ชาติก่อนนะ ก็พยายามเข้า ตั้งจิตพยายาม สร้างบารมีเข้ามันก็จะได้เช่นเดียวกัน

บางคนนี่นั่ง ๗ วันก็ได้อะไรหลาย ๆ อย่าง เพราะอะไร เพราะมีบารมีมาแต่ชาติก่อน เช่นท่าน รองศาสตราจารย์ นพ. กมลพร และภรรยาของท่านคือ รองศาสตราจารย์ พญ. ฐิติวี แก้วพรสวรรค์ นั่งกรรมฐานได้ดีมาก มีสติสัมปชัญญะ รู้เหตุการณ์ชีวิตของเขาเอง อะไรเกิดอะไรดับ และจิตเข้าไปตรงไหน อะไรเป็นยังไง อันนี้เอาตามทราบดีแล้ว ว่าทำได้ดีมาก แต่แล้วเราจะทำให้เหมือนเขามันก็คงไม่ได้ ยากมาก มันคนละอย่างกัน เพราะฉะนั้นผู้ปฏิบัติได้มันก็ไม่ยาก ถ้ามีบุญวาสนา หรือสร้างบารมี ความเพียรมาแต่ชาติก่อน มาในชาตินี้ ๗ วันเท่านั้นก็ได้แล้ว ถ้ามันไม่ได้เราก็คงพยายามต่อไป เพราะว่าการปฏิบัติกรรมฐาน นี่เป็นการแก้ปัญหา เป็นการแก้ทุกข์ สร้างความดีใช้หนี้กรรมเก่า เราจะได้รู้กฎแห่งกรรม ว่า เราทำกรรมอะไรไว้ เราปฏิบัติได้แล้วเราจะรู้ว่าเวรกรรมตามทันตามสนอง เอาตามนี้ใช้เวรกรรม มาหลายอย่าง ทั้งคอกหัก แขนหัก ขาคหัก รถชนคอกหัก นายแพทย์บอกว่า มีหลวงพ่อบุญดีเดียวที่คอกหัก ไม่ตาย พับลงไปเลย เห็นไหมหายใจทางสะดือได้ พองหนอ ยุบหนอ พองหนอ ยุบหนอ ขอฝากไว้ด้วย พองหนอ ยุบหนอ นี่ให้หายใจยาว ๆ อย่าหายใจสั้น ถ้าหายใจสั้น ท่านจะไม่เห็นพองยุบนะ หายใจยาว ๆ ไว้ หายใจยาว ๆ หายใจเข้าให้ยาวที่สุด มันจะพองแล้วก็หนอพอดี ถ้าหายใจสั้นนี่ พองยังไม่ทันยุบเลยหนอ แล้ว ยังไม่ทันหนอเลย ยุบลงไปแล้ว ยุบลงไปยังไม่ทันหนอ พองขึ้นมาอีกแล้ว เพราะหายใจสั้น ก็ขอฝาก ผู้ปฏิบัติไว้ด้วย หายใจให้ยาว ๆ

คนที่อารมณ์ร้าย คนใจร้าย แล้วก็คนโมโหร้าย หายใจสั้น คนที่ตบตีกันนี่หายใจสั้นแล้วเหนื่อย ด้วย เหนื่อย คนที่อารมณ์เย็นนี่จะไม่เหนื่อย หายใจช้า ๆ หายใจช้า ๆ กำหนดโกรธที่ลิ้นปี หายใจลึก ๆ แล้ว โกรธหนอ โกรธหนอ โกรธสามี หรือโกรธภรรยา จะโกรธใครก็ตาม มันจะหายเดี๋ยวนั้น สติปัญญา มันจะบอกเราเอง ว่าไปโกรธเขาทำไมให้โง่ เราที่เดือดร้อนกันทุกคนนี้ ไม่ใช่คนอื่นทำให้เราเลยนะ ความเดือดร้อนเกิดขึ้นแก่ตัวเรา เพราะเราทำตัวเราเอง คนอื่นไม่ได้ทำให้เลย เราทำตัวเราเองทั้งนั้น ก็ขอฝาก เอาได้ด้วย ไม่ใช่คนอื่นทำ เราทำเอง โกรธหนอ เสียใจหนอ เสียใจเรื่องอะไร เรื่องสามีภรรยา

บุญบารมีกรรมฐานสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในครอบครัวได้ ยกตัวอย่าง พวกจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น หัวหิน สามิเจ้าชู้เล่นการพนัน ลูกติดยาเสพติด แม่บ้านก็มาทะเลาะกันเรื่อย อะไรต่ออะไร มาที่วัดอัมพวัน อาตมาก็บอกว่า โยมคุณหน้าแล้วแก้ได้ ดูหน้าว่าแก้ได้ โยมเอาอย่างนี้ได้ไหม สามิไปเล่นการพนันไปอะไรกินเหล้า ช่างเลย ตัดเลย ตัดออกไป ลูกติดยาเสพติด ต่ำว่าตี้ยังไงมันก็ไม่หาย ตัดออกไป เอาตัวเราก่อน ก็นั่งกรรมฐาน สวดพาหุงมหากา แล้วก็เอาความดีแผ่ไป แผ่ไปเรื่อย ๆ สามิ ก็ตำหนิ ต่ำว่าอย่างโน้นอย่างนี้ บอกว่าอย่าเถียง กราบเลย กราบสามิ บอกว่ากราบขอบคุณ ที่ทำให้ฉันอดทนได้ ทำให้ฉันมานั่งกรรมฐาน ถ้าไม่ได้คุณนะ ฉันไม่มีโอกาสมานั่งกรรมฐานหรอก แล้วฉันก็รู้ว่า กรรมฐานนี้เป็นอย่างไร ฉันรู้แล้ว ให้คุณไปเลย ไปเจ้าชู้ ไปเล่นการพนัน ตีมสุรา เอาเลย ฉันจะไม่ว่าคุณ ตั้งแต่บัดนี้ ขอกราบ ๓ หน อโหสิกรรม ฉันจะไม่ตำไม่ว่าอะไร แล้วก็แผ่เมตตาให้ลูก ก็ขอฝากท่าน ผู้ปฏิบัติธรรมไว้ด้วย

ลูกจะดีมีปัญญาเพราะพ่อแม่ พ่อแม่ไม่เอาไหนนี่ ลูกดีไม่ได้ เมื่อวานมา ๓ ราย บอกลูกคือ ไม่เอาไหน บอกอย่าโกรธอาตมานะ จะพูดซักคำได้ไหมนี่ โทษแม่ไม่ดี แม่ดีลูกไม่ดี *กัณอยู่ที่แม่ กัณอยู่ที่พ่อ กัณอยู่ที่ลูก* ปุณอยู่ที่ครู *ความรู้อยู่ที่ศิษย์* จะได้เป็นมิตรกัน นี่แก้เยอะเลย สามิเลิกเลย อายภรรยา ไอ้เถียงทะเลาะกันนี้ไม่เกิดประโยชน์เลย มึงคำกูคำ ก็ต่ำกันจะเกิดประโยชน์ใหม่ ไม่มี ประโยชน์เลย เธอกราบสามิ ๓ หน ไม่เคยกราบ บอกว่ากราบขอบพระคุณ ที่ทำให้เราอดทน ต่ำเรา ตบเรา เราอดทน เราได้ไปเข้ากรรมฐาน อดทนตลอดรายการ แล้วก็แผ่เมตตา ลูก ๓ คน กลับร่ายกลายดี ตั้งใจ เรียนหนังสือ นี่จบปริญญาตรีแล้ว เลิกยาเสพติด นี่กรรมฐานทั้งนั้น ถึงเรียกว่า **กรรมฐานแก้ปัญหาชีวิต**

๑. กรรมฐานระลึกชาติ ระลึกชาติของตัวเองได้ ไม่ใช่ระลึกชาติว่าไปเกิดเป็นชายเป็นหญิง ไม่ใช่ ระลึกเหตุการณ์ที่ผ่านมาได้

๒. รู้กฎแห่งกรรม

๓. แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าในปัจจุบัน ปัจจุบันนี้แก้ปัญหาได้ สายกลาง *อดีตอย่ารื้อฟื้น เรื่องคนอื่นอย่าคิด กิจที่ชอบทำให้สำเร็จ* ไปไหนปากอย่าไว คนมีสติปากไม่ไว ใจอย่าเบา เรื่องเก่าอย่ามา รื้อฟื้น เรื่องอื่นอย่ามาคิด กิจที่ชอบทำให้สำเร็จ

คนที่มีสติสัมปชัญญะเป็นอย่างนี้ บางคนขาดสติ สติก็คืออะไร ญาติโยมทั้งหลายเอ๋ย สติได้จาก ความปรกติ ปรกติแปลว่าอะไร คนที่ปรกติได้ต้องมีสติสัมปชัญญะ สติสัมปชัญญะ เรียกว่าอะไร เรียกว่า ศีล ศีลทำให้คนปรกติได้อย่างดีที่สุด รองศาสตราจารย์ พญ.ฐิติวิ ภรรยาของท่านรองศาสตราจารย์ นพ.กมลพร แก้วพรสวรรค์ ปฏิบัติได้ดีมาก ก็ขออนุโมทนาด้วย เราอ่านมา ๒ - ๓ เทียวแล้ว การ ปฏิบัตินี้มันไม่ใช่ว่าได้ทุกคน แต่ใครมีความเพียร คือเรียกว่าบารมี ถ้าคนไหนไม่มีความเพียรนะ ขาดบารมี มันไม่ได้อะไรสักอย่าง ทำอะไรไม่ได้หรอก ไม่เกิดประโยชน์โสตถิผลแต่ประการใด เราคลอดมาจาก ท้องแม่เรา ขอประทานโทษ มีอะไรไหม ไบภูิกาก็ไม่มี ชุวัดเกิดโรมมา แล้วเราไม่มีนิสัยปัจจัยมาแต่ชาติก่อน ที่ติดวิญญูณมา ก็ทำให้เกิดตะเกียกตะกายไปเป็นต็อกเตอร์ ตะเกียกตะกายไปเป็นเศรษฐี

บางคนก็เป็นลูกคนรวย มีเงินมีทอง ตะเกียกตะกายไปยากจน หมดเงินหมดทองไม่เหมือนกัน ดังกล่าวมา ก็ขอฝากท่านทั้งหลายไว้ด้วย เพราะฉะนั้นจงตั้งใจปฏิบัติ กินน้อย นอนน้อย พุดน้อย

ทำความเพียรให้มาก มันแก้ปัญหาได้จริง ๆ แก่สามเป็นคนดีได้ นี่จากจังหวัดประจวบเเยะเลย เลิกดื่มสุรา เลิกเข้าซู้ กลับมาช่วยครอบครัว แล้วไม่ดียังไง บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น พ่อบ้านแม่เรือน สำคัญที่แม่บ้านแม่ดีลูกดี พ่อไม่เอาไหนปล่อยเลย แม่ดีซะคนเดียว ดูลูกเอาไว้ แล้วก็แผ่เมตตาให้ลูกตั้งใจเรียนหนังสือหาวิชาความรู้ให้ลูกเป็นค็อกเตอร์ วิชาที่เป็นการกุศล มี ๒ วิชา ถ้ามีลูกหลายคน ก็เอาวิชาที่ ๑ ก็คือ วิชาแพทย์ ๒ วิชาศาสตราจารย์ เป็นครูบาอาจารย์ได้เงินเดือนน้อยไม่เป็นไร เป็นวิชาการกุศลที่พระพุทธเจ้าสอน วิชาอย่างอื่นมาก็ดี ไม่ใช่ไม่ดี แต่สองวิชานี้ เป็นวิชาได้บุญ เป็นแพทย์เป็นหมอช่วยเขาให้รอดจากความตาย ศาสตราจารย์เป็นครูบาอาจารย์ สอนเขาให้มีวิชาความรู้ ทำให้ขยายเขตเกิดสติปัญญาสมปรารถนา ดังกล่าวมา

อาตมาก็ขออนุโมทนาสาธุการแก่ท่านทั้งหลายด้วย โดยท่านรองศาสตราจารย์ท่านเป็นผู้นำประสานงานมา ภรรยานั่งกรรมฐานได้ดีมาก หาใครนึ่งอย่างนี้ก็ได้ น้อยมาก ไม่ค่อยมี เท้าที่สังเกตมาแล้วน้อย ถ้าใครตั้งใจสร้างบารมีใหม่ ถ้าเรามีบารมีมาแต่ชาติก่อน ชาตินี้มันก็ได้ไว ทำไมลูกเราเรียนหนังสือเก่ง เอ็นทรานซ์ได้เลย พาสไปได้มากมาย เพราะชาติก่อนมันเรียนมาแล้ว แต่ลูกเราอีกคนทำไมมันเรียนไม่ค่อยได้เลย เมื่อชาติก่อนมันยังไม่เคยเรียนมา มาชาตินี้ก็สร้างเอาใหม่ได้นี้มา สร้างใหม่ได้ แต่คนเราจะเอาหรือไม่เอาเท่านั้น ชี้แจงหรือเปล่า ถ้าขยันหมั่นเพียรละก็ได้ผลทุกราย ก็ขอฝากไว้ แล้วมาปฏิบัตินี้ ถ้าหากมีอะไรบกพร่องก็ให้อภัย เพราะที่วัดเรามีคนเข้ามามากมาย กรรมฐาน สองถึงสามร้อย

สุดท้ายนี้ก็ขออนุโมทนาทุกท่าน ท่านรองศาสตราจารย์ นพ. กมลพร พามา ท่านสนใจในเรื่องกรรมฐานมาก นับว่าเป็นประโยชน์โสดิผลในชีวิต ในกิจประจำวัน มากมายหลายประการ

ก็ขอความสุขสวัสดิ์ จงมีแก่ผู้ปฏิบัติธรรมทุกท่าน ก็ขอให้ตั้งใจปฏิบัติ ๑. ทำอะไรทำด้วยความตั้งใจ ๒. ทำด้วยความเคารพ ๓. ทำด้วยจิตสงบ ๔. ทำด้วยความถูกต้อง รับรองได้ผลอย่างสมมาตปรารถนาทุกประการ ขอทุกท่านจงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ นึกคิดสิ่งหนึ่งประการใด สมความมุ่งมาตปรารถนา ด้วยกันทุกรูป ทุกนาม ณ โอกาสบัดนี้เทอญ ขอเจริญพรทุกท่าน

ถอดเทปโดย คุณสุภาวดี วรศ่อนุสรณ์

เมตตารธรรมของหลวงปู่

อาจารย์อุบล สุขสบาย

ข้าพเจ้ามากราบหลวงปู่เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้เข้าปฏิบัติธรรมและฟังธรรมจากท่านอยู่เสมอ หลวงปู่มีกิจนิมนต์ไปแสดงธรรมตามหน่วยงานต่าง ๆ เป็นประจำ แต่ในวันพระท่านจะอยู่วัดเพื่อเทศน์โปรดญาติโยมจนทุกคนมั่นใจได้ว่า ถ้ามาวัดอัมพวันในวันพระจะต้องได้กราบและฟังธรรมจากหลวงปู่แน่นอน เมื่อมีคณะผู้ปฏิบัติธรรมมาที่วัด หลวงปู่จะให้กรรมการแก่ผู้เข้าปฏิบัติธรรมเองทุกครั้ง นับเป็นความเมตตาของท่านที่ข้าพเจ้ายังจดจำอยู่จนทุกวันนี้

ครั้งหนึ่งข้าพเจ้ามีโอกาสมาเข้าปฏิบัติธรรมที่วัดอัมพวัน หลวงปู่เทศน์ตั้งแต่หัวค่ำจนกระทั่งเวลา ๒๔.๒๐ น. ท่านดูนาฬิกาเรือนใหญ่ที่มีเข็มบอกเวลาและบอกว่า “สองทุ่มพอดีเลย (เข็มนาฬิกาอยู่ในตำแหน่งคล้ายเวลา ๒๐.๐๐ น.แต่กลับด้าน สลับเข็มสั้นและยาว) ง่วงรึยัง” ท่านมักแทรกอารมณ์ขันระหว่างเทศน์อยู่เสมอ จนทำให้ผู้เข้าปฏิบัติไม่รู้สึกง่วงนอนเลย เพียงแต่ต้องขยับเปลี่ยนท่านั่งบ่อย ๆ ด้วยความเมื่อย แต่น่าแปลกที่ท่านนั่งพับเพียบท่าเดิมตลอดเวลาหลายชั่วโมงที่แสดงธรรม ซึ่งสร้างความประหลาดใจให้แก่ผู้เข้าปฏิบัติธรรมเป็นอย่างมาก จนกระทั่งหลวงปู่ได้เทศน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ทำไมหลวงปู่จะไม่เมื่อย เมื่อยก็ทนเอาสิ กำหนดเข้า ปวดหนอ ปวดหนอ” เมื่อข้าพเจ้าได้ลองกำหนดดูก็รู้สึกว่าการปวดเมื่อยลดลง ทนได้มากขึ้น หลวงปู่ท่านยอดเยี่ยมจริง ๆ คำสอนของท่านยังคงติดตรึงอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าอยู่จนทุกวันนี้

หลวงปู่มักจะเทศน์ในเรื่องกฎแห่งกรรมให้ฟังอยู่เสมอ และเน้นย้ำว่า กฎแห่งกรรมมันน่ากลัวมาก และจะตามเราไปทุกภพทุกชาติ จึงต้องเร่งทำความดีด้วยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานให้มีบุญบารมี มีน้องชายคนหนึ่งที่น่าเชื่อถือ ซึ่งข้าพเจ้าได้เป็นเจ้าภาพบวชให้ที่วัดอัมพวันแห่งนี้ ได้เล่าให้ฟังว่า เรื่องกฎแห่งกรรมที่หลวงปู่เทศน์ ทุกอย่างมีหลักฐานสามารถพิสูจน์ได้ โดยหลวงปู่จะนำพระที่บวชใหม่หรือพระนวกะนั่งรถไปดูสถานที่ และพบบุคคลต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องกฎแห่งกรรมตามที่ท่านได้เทศน์ไว้

ข้าพเจ้าจำได้ว่าหลวงปู่เทศน์ลงรายละเอียดถึงขั้นพระนิพพาน มีอยู่ครั้งหนึ่งท่านเทศน์ว่างานศพตามวัดมักจะมีคำปัดที่ตาลปัตรที่ใช้ในงานพิธีสวดพระอภิธรรมว่า “ไปไม่กลับ หลับไม่ตื่น ฟันไม่มีหนีไม่พัน” แต่หลวงปู่ว่า “ไม่เอา เราไม่ปัดอย่างนั้น เราจะปัดใหม่ว่า ไปต้องกลับ หลับต้องตื่น ฟันต้องหนี มีต้องไข” พวกลูกศิษย์ต่างพากันนั่งในข้อความของหลวงปู่ แล้วท่านก็เฉลยว่า

ไปต้องกลับ หมายความว่า ตายแล้วก็ต้องกลับมาเกิดอีก พร้อมกับเทศน์ประสบการณ์ระลึกชาติของหลาย ๆ คนที่ท่านเคยพบ ดังที่ปรากฏอยู่ในหนังสือกฎแห่งกรรมของหลวงปู่ ซึ่งยืนยันได้ว่าตายแล้วต้องกลับมาเกิดอีกแน่นอน แต่จะเกิดเป็นอะไรนั้นก็สุดแต่บุญกรรมที่ทำไว้ และเชิญชวนให้ทุกคนปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ทาน ศีล ภาวนา ยึดมั่นในศีลธรรม เพื่อตัดภพชาติในวัฏสงสารให้สั้นลง และไปสู่พระนิพพานในที่สุด

หลักต้องตื่น ข้อความนี้ หลวงพ่อได้อธิบายว่า การลุ่มหลงมัวเมาอยู่กับกิเลสเครื่องเศร้าหมอง คือ โลภะ โทสะ โมหะ นั้นเปรียบเสมือนการนอนหลับ เราได้ถูกครอบงำให้ทำกรรมต่าง ๆ ตามอำนาจของกิเลส ท่านได้กล่าวว่า “ไม่กินเหล้าก็เมาอยู่แล้ว ยังจะกินเหล้าให้เมามากขึ้นไปอีกทำไม” เราควรที่จะเจริญสติให้ตื่นอยู่เสมอ เพื่อให้พ้นจากอำนาจของกิเลส

ฟื้นต้องหนี ข้อความนี้ หลวงพ่อได้เฉลยว่า “กิจโจ มนุสสปฏิลาโก กิจฉิ มัจจาน ชีวิต กิจฉิ สทมมสสวนิ กิจโจ พุทธานมุปาโท” สิ่งที่ทำได้ยากที่สุดมี ๔ อย่างคือ

๑. การได้เกิดมาเป็นมนุษย์
๒. การมีชีวิตดำรงอยู่ยืนยาว
๓. การได้ฟังพระสัทธรรม
๔. การเสด็จอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้า

หลวงพ่อบอกได้เทศน์ว่า การเกิดมาเป็นมนุษย์นับเป็นลาภอันประเสริฐ อุปมาตั้งแต่ตาบอดอยู่กลางมหาสมุทร ต้องโผล่ให้ตรงกับห่วงยางเล็ก ๆ ให้ได้จึงจะเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เราเวียนว่ายตายเกิดมาหลายภพชาติ น้ำตาของเราที่เคยร้องไห้มากยิ่งกว่าน้ำในมหาสมุทร กระดุกของเราคงใหญ่กว่าเขาพระสุเมรุ พอฟังแล้วก็ชวนให้เกิดความสังเวชมิใช่น้อย หลวงพ่อกกล่าวว่า คนที่มีบุญคือมีปัญญา จะต้องเร่งชวนชวชาญปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ถ้ายังไม่บรรลุนิพพานก็จะสั่งสมเป็นปัญญาติดภพติดชาติต่อไป จนกว่าจะบรรลุนิพพานซึ่งจะเกิดอีกไม่เกิน ๗ ชาติ ก็จะบรรลุนิพพานอันดี สิ้นอาสวะกิเลส ไม่ต้องมาเวียนว่ายตายเกิด ขึ้นสวรรค์ ตกนรก ไม่จบสิ้นอีกต่อไป

มีต้องใช้ ข้อความนี้ หลวงพ่อบอกกล่าวว่า “มีปัญญาทำไมไม่ใช้ ปัญญามีอยู่ในตัวทุกคน แต่จะถูกนำมาใช้ก็ต่อเมื่อมีสติ การเจริญวิปัสสนากรรมฐานจะทำให้เกิดสติ สติทำให้เกิดปัญญา เมื่อมีสติปัญญาจะขยันไม่มีพัก อ่อนน้อมถ่อมตน ปากหวาน ตัวอ่อน มือเป็นหงอน” ข้อคิดนี้ ข้าพเจ้าได้นำมาใช้สังเกตคนที่มีธรรมะว่า มีลักษณะตามที่หลวงพ่อบอกจริง ๆ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ในการคบมิตร เพราะมิตรที่มีธรรมะย่อมเป็นกัลยาณมิตร และสั่งสอนลูกหลานให้เป็นคนมีธรรมะ อ่อนโยน และทำประโยชน์ต่อผู้อื่น

หลังจากที่ข้าพเจ้าได้ฟังหลวงพ่อบอกเทศน์ในเรื่องตาลปัตรนี้เพียงครั้งเดียว ในเวลาต่อมา โยมมารดาของหลวงพ่อก็ได้ถึงแก่กรรม ในความทรงจำของข้าพเจ้า มารดาของหลวงพ่อดีที่ทุกคนเรียกว่า “คุณย่า” เป็นผู้มีอายุยืน เดินตัวตรง ท่าทางใจดี น่าเคารพ แต่งตัวงามอย่างคนโบราณ ที่มีมือสวมสร้อยข้อมือทองลายโบราณสวยงาม เรามักจะพบคุณย่าที่วัดในงานสำคัญ ๆ ทางศาสนาเสมอ โยมมารดาของหลวงพ่อนับเป็นผู้มีอุปการคุณต่อวงการพระพุทธศาสนาเช่นกัน เพราะท่านเป็นผู้ให้กำเนิดบุตรผู้เป็นพระสุปฏิปันโนในงานนี้ หลวงพ่อบอกได้จัดพิธีพระราชทานเพลิงศพแก่โยมมารดา ณ บริเวณลานใหญ่หน้าวัด โดยจัดเป็นเมรุลอยขนาดใหญ่ประดับประดาอย่างสวยงาม ด้านบนมีซุ้ม ๔ ซุ้ม สำหรับให้พระนั่งซุ้มละ ๔ รูป เพื่อทำพิธีสวด มีโขนกรมศิลป์ ตอนท้าวมาลีวราชว่าความ ข้าพเจ้าได้ย้อนนึกถึงเรื่องตาลปัตรที่หลวงพ่อบอกเทศน์ จึงไปดูตาลปัตรพระที่กำลังทำพิธีสวดพระอภิธรรมอยู่ที่ซุ้มทั้ง ๔ ข้อความที่อยู่บนตาลปัตรทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความพุดจริงทำจริงของหลวงพ่อบอกยิ่งนัก เพราะพระที่นั่งอยู่ในซุ้มทั้ง ๔ ล้วนถือ

ตาลปัตรที่มีข้อความว่า “ไปต้องกลับ กลับต้องตื่น ฟันต้องหนี มีต้องใช้” ทั้งสิ้น ตามที่หลวงพ่อกศยเทศน์ไว้เมื่อเกือบ ๒๐ ปีที่ผ่านมาจริง ๆ

หลวงพ่อกศยเทศน์เป็นแบบอย่างที่ดียิ่งในเรื่องของความกตัญญู
“น้ำพระคุณอุ่นเกล้าทุกเช้าค่ำ ฉ่ำด้วยน้ำเมตตาจะหาไหน
เหมือนน้ำค้างเย็นหล้าจากนภาลัย ยังไม่เย็นล้าเท่าน้ำพระคุณ”

เรามักได้ยินคำกลอนบทนี้จากคำสอนของหลวงพ่อกศยเทศน์ ในเย็นวันหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ไปกราบหลวงพ่อกศยเทศน์และฟังธรรมที่กุฏิของท่าน มีคุณยายอายุประมาณ ๘๐ ปี นุ่งผ้าโจงกระเบนมานั่งฟังธรรมใกล้ ๆ ตั้งข้างประตูทางเข้ากุฏิ วันนั้นมีผู้มานั่งฟังธรรมจำนวนมาก หลวงพ่อกศยเทศน์หันไปเห็นคุณยายแล้วบอกว่า “โยมโอดคนนี้มีบุญคุณต่อเรามาก เรายังจำได้ไม่เคยลืม อุปัชฌาย์เราตั้งแต่เราเข้ามาอยู่วัดอัมพวันใหม่ ๆ น้ำพระปิตลาร้าเรายังจำได้ ข้าวสีกเม็ดน้ำสีกหยด เราไม่เคยลืมของใคร แต่เราให้ใครเราไม่เคยจำ” ว่าแล้วหลวงพ่อกศยเทศน์หยิบซองเงินในย่ามออกมาแล้วบอกให้คุณยายผู้มานั่งเข้ามาหาและส่งซองให้ นับเป็นตัวอย่างจากการกระทำที่ได้เห็นจากหลวงพ่อกศยเทศน์ซึ่งมีผู้มาฟังธรรมเต็มกุฏิ แต่หลวงพ่อกศยเทศน์ก็ยังไม่ให้ความสนใจกับคุณยายที่นั่งอยู่ข้างหลังไกล ๆ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งในคุณธรรมของหลวงพ่อกศยเทศน์ยิ่งนัก

หลวงพ่อกศยเทศน์มักจะสอนลูกศิษย์ให้สวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ และย้ำว่า ต้องให้เด็กสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน และพ่อแม่ควรสวดด้วย สวดกันทั้งบ้านจะมีพลังมาก เพราะโลกหลัง พ.ศ. ๒๕๐๐ จะมีสัตว์นรกมาเกิดมาก มีเศษบาปติดตาม ทำให้มีการเบียดเบียน แย่งชิงกันวุ่นวาย จิตใจของเด็กจะไหลไปตามกระแสโลกลงสู่ที่ต่ำทำให้ขาดปัญญา จะเหลวแหลกแตกรานกันมาก ต้องให้สวดมนต์ไหว้พระให้ได้ จะทำให้อยู่รอดปลอดภัย ใครที่สวดมนต์ เมื่อตั้งจิตอธิษฐานขอให้หลวงพ่อกศยเทศน์ช่วย ท่านสามารถจะแผ่บุญไปถึงได้ เพราะมีเครื่องมือรับที่จูนกันได้ ท่านบอกว่าบางคนไม่สวดมนต์ ท่านแม่เมตตาไปก็ตีกลับไม่สามารถแผ่บุญไปถึงได้ ดังนั้น ท่านจึงว่า “ให้สวดมนต์เป็นนิจ และอธิษฐานจิตเป็นประจำ” การอธิษฐานจิตในที่นี้ไม่ใช่การอ้อนวอนขอ แต่เป็นการตั้งเข็มทิศให้จิต มีอยู่ครั้งหนึ่งหลวงพ่อกศยเทศน์เตือนข้าพเจ้าว่า “อุบล เวลาถวายทานนะ ฟังจิตให้แรง ๆ หน่อยได้ไหม เวลาตะพุดบอลอัดฝานะ ถ้าแรงมันจะเป็นอย่างไร” ข้าพเจ้าตอบว่า “มันจะสะท้อกลับมาแรงเจ้าค่ะ” หลวงพ่อกศยเทศน์จึงบอกว่า “ใช่ การตั้งจิตจะต้องทำด้วยความตั้งใจมันจริง ๆ” โดยปกติเวลาถวายทาน ข้าพเจ้าจะถวายลอย ๆ โดยไม่ได้ฟังจิตอะไรเลยทำให้ได้บุญน้อยกว่าที่ควรจะเป็น หลวงพ่อกศยเทศน์ให้ตั้งจิตให้มันทั้งก่อนให้ ขณะให้ และหลังให้แล้ว ซึ่งข้าพเจ้าก็ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นับเป็นพระคุณอันใหญ่หลวงที่หลวงพ่อกศยเทศน์ได้เมตตาให้ปัญญาเป็นเครื่องมือนำทางชีวิตแก่ข้าพเจ้า

อีกเรื่องที่อยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้า คือ ความเมตตาของหลวงพ่อกศยเทศน์ต่อลูกศิษย์ เมื่อประมาณ ๒๐ ปีมาแล้ว ข้าพเจ้าประสบอุบัติเหตุทำให้แขนขวาหักเข้าเฝือกไว้ ในเวลานั้นได้มากกราบหลวงพ่อกศยเทศน์มีลูกศิษย์นั่งกันอยู่เต็มทั้งกุฏิ หลวงพ่อกศยเทศน์ได้หันมาเห็นข้าพเจ้า จึงเรียกเข้าไปใกล้ ๆ พร้อมบอกว่า “อุบลมานี่ซิเอาแขนวางลง” เมื่อข้าพเจ้าวางแขนที่หักลงตรงหน้าหลวงพ่อกศยเทศน์ ท่านได้เป่าลงตรงแขนที่หัก โดยเป่ายาว ๆ เหมือนใส่พลังบางอย่าง ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างมากที่ท่านได้เมตตาข้าพเจ้าถึงเพียงนี้ เมื่อกลับไปบ้านทุก ๆ วันก่อนเข้านอน ข้าพเจ้าก็สวดมนต์บทพาหุงมหากา และอิติปิ โส มากกว่าอายุ ๑ จบ ตามที่

หลวงพ่อสอน แล้วอธิษฐานขอให้หลวงพ่อแข็งแรง อายุยืน อย่าเจ็บอย่าไข้ อย่าได้มีอุปสรรคใด ๆ ในการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทำเช่นนี้ทุกวัน ผ่านไปประมาณ ๑ สัปดาห์ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปที่วัดอีกครั้ง ในครั้งนี้หลวงพ่อเอ่ยกับข้าพเจ้าว่า “อุบล ไม่ต้องสวดมนต์ให้หลวงพ่อนะ หลวงพ่อมิบุญเยอะแล้ว สวดให้ลูกเถอะ ลูกจะได้เรียนหนังสือเก่ง ๆ” ข้าพเจ้ารู้สึกประหลาดใจที่หลวงพ่อบรรพ ทำให้เข้าใจว่าการสวดมนต์ทำให้จิตมีพลังมากจริง ๆ หลวงพ่อคงต้องการแสดงปาฏิหาริย์เรื่องนี้ เพื่อให้ข้าพเจ้านำไปสอนเด็ก ๆ และนักศึกษาให้รู้จักการสวดมนต์ให้พระต่อไปนั่นเอง จากวันนั้นข้าพเจ้าก็ตั้งใจสวดมนต์ให้พระอธิษฐานจิตเป็นประจำ และได้สวดมนต์ให้ลูกอย่างทีหลวงพ่อนำมาทุกคืน จนกระทั่งวันที่ลูกจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย จึงได้พาลูกสาวมาราบขอพรจากหลวงพ่พร้อมทั้งได้นำดินสอ 2B ที่จะต้องใช้ในการสอบมาให้หลวงพ่อช่วยเสกให้ด้วย หลวงพ่อก็ได้เมตตาเสกดินสอให้และเป่าที่กระหม่อม พร้อมทั้งกล่าวว่า “ขอให้สำเร็จสมความปรารถนา” จากวันนั้นลูกสาวของข้าพเจ้าก็สอบติดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้เลือกไว้เป็นอันดับที่ ๑ ตั้งแต่ชั้น ม.๕ นับเป็นความเมตตาอย่างสูงของหลวงพ่ที่มีต่อครอบครัวของข้าพเจ้า

สมัยที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปวัดหลวงพ่อใหม่ ๆ นั้น หลวงพ่อมักจะเทศน์ไปถึงเรื่องนิพพาน แต่ตอนหลังหลวงพ่อก็มักพูดว่า คนสมัยนี้เขาไม่ต้องการไปนิพพานแล้ว เขาต้องการแค่จะสวย รวย ดี มีความสุขเท่านั้น ท่านก็เลยเทศน์ให้ผู้คนที่มีปัญญา เจริญวิปัสสนา ให้ผู้ปฏิบัติมีความสุข และส่งผลให้ครอบครัวมีความสุขด้วย ตั้งแต่ข้าพเจ้าได้พบหลวงพ่อ ทำให้ได้พบแสงสว่างแห่งธรรม หลวงพ่อเป็นพระสุปฏิปันโนที่ประเสริฐโดยแท้ ทำให้ข้าพเจ้าได้มีชีวิตที่เป็นประโยชน์ทั้งในโลกปัจจุบัน คือ สามารถดำเนินชีวิตที่ประกอบไปด้วยคุณงามความดีตามที่หลวงพ่อสอนไว้ ทั้งทาน ศีล และภาวนา เป็นประโยชน์ในโลกหน้า คือ ในสัมปรายภพที่ข้าพเจ้าจะต้องเดินทางไปด้วยบุญกุศลและปัญญาทางธรรมที่ได้รับจากหลวงพ่อตลอดจนประโยชน์อย่างสูงสุด คือ ไปถึงซึ่งมรรค ผล นิพพาน ในอนาคตโดยอาศัยฐานจากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานจากหลวงพ่อ

หลวงพ่เป็นพระที่มีจริยาวัตรตรงดงาม มีเมตตาสูง และปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง รวมถึงได้อุทิศตนเพื่อช่วยเหลือผู้คนมากมายที่คอยมาราบท่านที่กุฏิทุกวันอย่างไม่มีว่างเว้น ทั้งผู้ที่ต้องการเรียนรู้ธรรมะ สวดมนต์ ฟังเทศน์ และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ผู้ที่ต้องการมาขอบารมีจากท่าน ผู้ที่มีความทุกข์เดือดร้อนต้องการให้ท่านช่วยเหลือ หลวงพ่ได้นำสิ่งที่มีค่าสูงสุดของพระพุทธศาสนา อัญเชิญมาสอนพวกเราทั้งหลายให้ได้รับแสงสว่างแห่งปัญญา เพื่อความพ้นทุกข์ทั้งในโลกนี้ โลกหน้า ตลอดจนถึงที่สุดคือ นิพพาน นับเป็นโชคดีของศิษยานุศิษย์ที่ได้เกิดมาพบพระพุทธศาสนา และมีหลวงพ่เป็นพระอาจารย์ แม้วันนี้หลวงพ่ได้จากลูกศิษย์ไปแล้ว แต่สมบัติล้ำค่าที่ท่านได้ให้ไว้ยังคงอยู่ต่อไป ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอตั้งใจนำคำสอนของท่านไปปฏิบัติบูชาเพื่อแสดงความกตัญญูทศเวทิต่อท่าน และตั้งจิตอธิษฐานให้สำนักวิปัสสนากรรมฐานที่หลวงพ่ได้สร้างมาและคำสั่งสอนในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของหลวงพ่ จงอยู่คู่วัดอัมพวันเพื่อเป็นแสงสว่างทางปัญญาให้แก่พุทธศาสนิกชนจากทั่วทุกสารทิศที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ให้พ้นจากความทุกข์ด้วยเทอญ

กรรมฐานเปลี่ยนชีวิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑาทิพย์ จันทร์ลุน

เรื่องที่ข้าพเจ้าเขียนนี้เป็นเรื่องราวที่ข้าพเจ้าตั้งใจเขียนขึ้นมาด้วยความศรัทธาอย่างสูงสุดในความเมตตาที่ไม่สามารถกล่าวได้หมดของ พระเดชพระคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ หรือ หลวงพ่อจรัญ จิตฺตมฺโม ที่ข้าพเจ้าได้รับจากท่านอย่างยากที่จะอธิบาย จนในวันนี้ข้าพเจ้าตัดสินใจที่จะเขียนบอกเล่าเรื่องราวที่ข้าพเจ้าได้ประสบกับตัวเองภายหลังจากการปฏิบัติธรรม และนับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้เป็นลูกศิษย์ของท่าน รู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่ผู้อื่นจะได้รับรู้เรื่องราวนี้เป็นธรรมทาน กราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม ที่ให้โอกาสในการถ่ายทอดเรื่องราวที่ดังมาในครั้งนี้

ข้าพเจ้าไม่เคยรู้จักหลวงพ่อก่อน จนเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้าพเจ้าได้รับแจกหนังสือธรรมะเล่มหนึ่งเป็นของขวัญปีใหม่ จากน้องที่ทำงาน พร้อม ๆ กับที่คุณลุงพ่อบ้านประจำที่ทำงานก็ได้ให้มาอีกเล่มหนึ่ง เป็นหนังสือของ พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ จิตฺตมฺโม) หนังสือทั้งสองเล่มกล่าวถึงเรื่องการปฏิบัติกรรมฐาน การสวดมนต์ รวมถึงเรื่องการตอบแทนพระคุณพ่อแม่ และเรื่องราวเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม เมื่อได้อ่านข้าพเจ้ารู้สึกชอบในคำสอนที่ท่านสอนเอาไว้ให้เข้าใจง่าย ๆ หนังสือสองเล่มนี้ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักหลวงพ่อ แต่ไม่ได้สนใจไปมากกว่านั้น ปัจจุบันหนังสือทั้งสองเล่มนี้ก็ยังคงอยู่กับข้าพเจ้า เพื่อระลึกถึงบุคคลทั้งสองที่ให้มา

ปลายปี ๒๕๕๒ น้องคนที่แจกหนังสือธรรมะของหลวงพ่อได้ล้มป่วยลงด้วยโรคที่ไม่ทราบสาเหตุเพียงชั่วระยะเวลา ๑ สัปดาห์ หลังจากเข้าโรงพยาบาล น้องปวดหัว มองไม่เห็น และเดินไม่ได้ เป็นโรคที่ลุกลามเร็วมาก จนทุกคนที่รู้จักตั้งตัวไม่ติด เวลาผ่านไปหลายเดือนการรักษาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ก็ไม่ได้ทำให้น้องดีขึ้น อาการมีแต่ทรึงกับทรุด จนทุกคนที่รักและเป็นห่วงต้องหันหน้ามาพึ่งวิธีอื่น ข้าพเจ้าได้รับรู้และเห็นกับตัวเองมาโดยตลอด ครอบครัวของน้องทำทุกทางที่จะให้ลูกหาย ในระหว่างนี้ข้าพเจ้าก็ไปเยี่ยมน้องไม่ขาด วันไหนไปได้ก็ไป และสิ่งหนึ่งที่เวลาทุกคนไปเยี่ยมคือจะพาน้องสวดมนต์ด้วยหนังสือเล่มที่น้องแจกก็คือหนังสือของหลวงพ่ोजรัญ และเมื่อสวดมนต์เสร็จจะวางหนังสือเล่มนี้ไว้ที่หัวเตียง เวลามองเห็นภาพหลวงพ่อแล้วทำให้รู้สึกอุ่นใจอย่างบอกไม่ถูก จนเวลาผ่านไประยะเวลาหนึ่งน้องก็เหมือนดีขึ้น สามารถกลับบ้านได้ แต่ไม่เหมือนเดิมแล้ว รับรู้ได้แต่พูดได้น้อย เดินไม่ได้ แต่พวกเขาก็หวังว่าสักวันหนึ่งน้องจะหาย แต่ต่อมาอาการก็ทรุดลงอีกและเข้าโรงพยาบาลอีกครั้ง และครั้งนี้จะได้ไปรักษาที่ศิริราช ทุกคนดีใจ แต่เหตุการณ์ก็กลับพลิกผัน อาการป่วยของน้องทรุดหนักจนนอนห้องไอซียูอยู่ประมาณ ๑ สัปดาห์ และในที่สุดน้องก็จากพวกเราไปด้วยอาการสงบในต้นปี ๒๕๕๓

นี่เป็นเหตุการณ์แรกที่ทำให้ข้าพเจ้ารู้ว่า บางทีการป่วยแบบหาสาเหตุไม่ได้ก็มีอยู่จริง ๆ ไม่รู้ว่าเป็นอะไรแต่ก็ป่วยและรักษาไม่ได้ ถึงรักษาไปก็ไม่หาย จนทำให้ข้าพเจ้าคิดถึงคำว่าเจ้ากรรมนายเวร ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการทำงานอันใดไม่ว่าดีหรือชั่วย่อมส่งผลแก่เราผู้กระทำนั้นจริง ๆ แม้จะอธิบายบอกใครไม่ได้ในขณะนั้นแต่รู้สึกได้ด้วยใจ

หลังจากเหตุการณ์นี้ผ่านไปทุกคนก็เข้าสู่ภาวะปกติ รับผิดชอบหน้าที่ของตนไป ข้าพเจ้าก็กลับมาอ่านหนังสือที่น้องให้อีกอย่างตั้งใจ และหัดสวดมนต์บ้างตามแต่โอกาสอำนวย ข้าพเจ้าสวดมนต์ตามในหนังสือแบบไม่ได้ตั้งใจมาก แต่ก็พยายามที่จะสวดทุกวัน และเป็นปีแรก ครั้งแรกในชีวิตที่ข้าพเจ้าเริ่มหัดสวดอิติปิ โส เท่าอายุ + ๑ สวดแบบที่ไม่ได้สนใจว่าเขาสวดกันทำไม รู้แต่ว่าเขาว่าดี แต่ก็ไม่ได้ทำทุกวัน เพราะความง่วงนอนและคิดว่าไม่เป็นไร ก็คิดแบบนี้มาตลอด

ปีใหม่ ๒๕๕๔ ข้าพเจ้าเริ่มต้นปีใหม่เหมือนกับคนทั่วไป คือกลับบ้านไปหาแม่และไปทำบุญปีใหม่ ปีนี้ครอบครัวเราตั้งใจจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พ่อที่เสียชีวิตมาแล้ว ๗ ปี งานทุกอย่างได้วางแผนไว้ตั้งแต่ต้นปี มีกำหนดจัดงานเดือนเมษายน แล้วทุกอย่างก็ดำเนินไปตามแผน ปิดภาคการศึกษาแล้ว ข้าพเจ้าก็เตรียมกลับบ้านไปทำบุญพ่อ ระหว่างช่วงการเตรียมงาน มีเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้นในงานบุญนี้ด้วย คือ หลานชายลูกของอาที่จะมาบวชในงานบุญพ่อและงานบุญของอาได้ประสบอุบัติเหตุไม่สามารถมาบวชให้พ่อได้ ต้องนอนรักษาตัวที่เกาะสมุยคนเดียว อันนี้เป็นเหตุการณ์แรกสำหรับการจัดงานให้พ่อ สัปดาห์ถัดมาก่อนงานบุญ พี่สาวของข้าพเจ้าที่เป็นคนติดต่อเรื่องงาน เรื่องอาหาร ก็ไปเกิดอุบัติเหตุรถยนต์ชนกับรถจักรยานยนต์ ฝ่ายคู่กรณีเข้าโรงพยาบาล ขาหัก นิ้วขาด นี่ก็อีกเหตุการณ์หนึ่ง พอถึงวันงานแขกที่เชิญไว้ก็มาร่วมงานเป็นจำนวนมากทำให้อาหารที่เตรียมไว้ไม่พอ ทางพี่สาวของข้าพเจ้าและญาติทางพ่อก็ล้มวัวกันอีกหลายตัวทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าซึ่งเป็นเจ้าภาพไม่สามารถห้ามได้ ข้าพเจ้าได้แต่สลดใจว่างานบุญพ่อจะได้บุญหรือได้บาป เราเอาชีวิตผู้อื่นมาแลกเพื่อบอกว่านี่คือการทำบุญ แล้วงานก็ผ่านไปด้วยดี วันสุดท้ายญาติ ๆ ก็มาลาแม่ ลาพี่น้องที่ไม่ได้พบกันนานเดินทางกลับบ้านไปทำงานของตน และในเย็นวันนั้นเองก็มีโทรศัพท์มาหาพวกเราที่บ้านว่า หลานสาวของข้าพเจ้าที่เป็นฝาแฝดเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำระหว่างเดินทางกลับบ้าน คนขับไม่เป็นอะไรแต่หลานสองคนโคม่าเข้าห้องไอซียู นี่เป็นเหตุการณ์ที่ ๓ ที่เกิดในระหว่างงานบุญของพ่อ จนแม่กับข้าพเจ้าก็หวนกลับมาคิดถึงสิ่งที่เกิดขึ้น พวกเราไม่รู้ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นกับครอบครัวเรา พวกเราก็ไม่ประมาทในการใช้ชีวิตในช่วงนั้น พอเสร็จงานบุญ แม่ก็พาข้าพเจ้ากับน้องสาวไปทำบุญสะเดาะเคราะห์ที่วัดแถวบ้านเพื่อความสบายใจของแม่ หลังจากนั้นข้าพเจ้าก็กลับมาบ้านที่รังสิต และได้บอกแม่เอาไว้ว่าจะรีบกลับมาทำธุระและหากมีเวลาแล้วจะไปปฏิบัติธรรมให้พ่อนี้เป็นคำบอกเล่าของข้าพเจ้าเองที่ตั้งใจเอาไว้ เพราะจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้รู้สึกว่าการไม่ได้บุญข้าพเจ้าเกิดความรู้สึกในช่วงนั้นว่าอยากไปปฏิบัติธรรมให้พ่อ

สำหรับตัวข้าพเจ้าแล้วไม่เคยไปปฏิบัติธรรมที่ไหน และไม่เคยรู้เลยว่าเวลาเขาไปปฏิบัติธรรมกันเขาทำอะไรกันบ้าง จากที่เคยคุยกับคนอื่น ๆ ก็พอรู้แค่ว่ามีนั่งสมาธิ ส่วนเดินจงกรมเคยได้ยินแต่ไม่รู้ว่าเดินอย่างไร ความคิดไปปฏิบัติธรรมนี้เกิดขึ้นในปีนี้อย่างตั้งใจและจะไปให้ได้ ช่วงเวลาที่กลับมาเป็นเทศกาลสงกรานต์ ข้าพเจ้าใช้เวลาที่มีหาข้อมูลเรื่องการไปปฏิบัติธรรม ประกอบกับการอ่านหนังสือเล่มเดิมที่ได้รับเมื่อปี ๒๕๕๒ อีกครั้ง วัดอัมพวัน คือสถานที่แห่งแรกที่ข้าพเจ้าเลือกค้นข้อมูล การศึกษาข้อมูลการไปวัดทำได้อย่างรวดเร็วเพราะมีเว็บไซต์ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการเข้าปฏิบัติธรรม ข้าพเจ้าเข้าใจเป็นอย่างดีและเตรียมตัวเตรียมใจอย่างดียิ่งเพื่อไปวัด เมื่อจัดของที่จำเป็นครบแล้ว ข้าพเจ้าก็เดินทางไปวัดอัมพวัน ในวันอาทิตย์ ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๔ เมื่อไปถึงวัดข้าพเจ้าก็พบว่ามีผู้มาปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่มาเป็นกลุ่ม ที่มาคนเดียวแบบข้าพเจ้านั้นมีน้อย พอได้เวลาก็เข้าแถวลงทะเบียนกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มที่ทางวัดจัดให้ ข้าพเจ้าได้พบกับญาติธรรมที่เดินทางมาจากถิ่นต่าง ๆ ธรรมะ

ทำให้ได้มาพบกัน จากนั้นก็นำของไปเก็บในที่พัก ก่อนเปลี่ยนชุด พี่ที่พักห้องเดียวกันบอกว่าจะไปกราบ หลวงพ่อ ข้าพเจ้าก็เดินตามไปด้วย ที่กุฏิหลวงพ่อกันแน่นมาก ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเอะจ้ง ไม่เอาดีกว่า แล้วมายืนด้านข้างกุฏิเห็นแค่ด้านข้างของท่าน ยกมือไหว้ท่านแล้วก็เดินกลับมานั่งอยู่ที่โรงอาหาร อ่านท่องบทสวดมนต์ก่อนไปเปลี่ยนชุด แล้วเข้าศาลาไปเรียนการฝึกวิปัสสนากรรมฐานเบื้องต้น ข้าพเจ้า ตั้งใจในทุกอย่างที่พระอาจารย์มาสอน ไม่สงสัย ไม่มีข้อคำถามใด ๆ คิดเพียงแต่ว่าจะทำให้ดีที่สุด เพราะ เราได้ตั้งใจมาแล้ว

การปฏิบัติธรรมตลอดระยะเวลา ๙ วัน เป็นไปด้วยความตั้งใจและเคร่งครัดในกฎระเบียบ ข้าพเจ้าบอกกับตัวเองว่า เราจะตั้งใจทำให้ดีที่สุด เพราะอย่างไรเราก็ได้ลงมือทำแล้ว บวกกับความตั้งใจดี ที่มีมาแต่ต้น ทำให้การปฏิบัติธรรมเป็นครั้งแรกผ่านไปด้วยดี ข้าพเจ้าได้รู้ด้วยตนเองว่า ด้อย่างไร และมี ปิติมากที่ได้ทำบุญให้พ่ออย่างที่ตั้งใจเอาไว้ ตลอดเวลา ๙ วัน ที่ผ่านมานั้น ข้าพเจ้าระลึกถึงพ่อเสมอ สิ่งดีงามทั้งหลายที่ได้ทำอุทิศให้พ่อทั้งหมด ท่านคงได้รับผลบุญที่ข้าพเจ้าตั้งใจทำนี้ สิ่งต่าง ๆ ที่เราเคยทำดี ไว้กับพ่อตอนที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้นมันช่างน้อยนิด ความที่ไม่สนิทกับพ่อทำให้ข้าพเจ้าไม่เคยแสดงความรัก แบบที่ลูก ๆ บ้านอื่นเขาทำกัน ไม่เคยกอดพ่อเวลาที่อยากกอด ไม่เคยบอกพ่อว่ารักพ่อ ไม่เคยทำสิ่งเหล่านี้ ได้แต่มองพ่อและบอกด้วยสายตาว่าหนูรักพ่อนะ หนูจะตั้งใจเรียน ตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุดไม่ทำให้พ่อผิดหวัง และหนูจะเป็นด็อกเตอร์ให้พ่ออย่างที่คุณแม่จะพูดกับคนอื่น ๆ เสมอว่า ลูกคนนี้เรียนเก่งและเป็นเด็กดี เขาจะต้องได้เป็นด็อกเตอร์ ข้าพเจ้าจำคำพูดพ่อได้เสมอที่บอกว่า ถึงบ้านเราจะไม่ได้ร่ำรวยมีเงินทอง แต่ก็เชื่อในความตั้งใจดีของคุณ ถ้าวันที่หนูได้รับปริญญาเอกพ่อจะขับรถคันเก่าๆ ของบ้านเราไปรับ ไปรับปริญญาหนู จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตพ่อกับมาถึง นั่นเป็นครั้งแรกที่ได้บอกพ่อว่าหนูรักพ่อ เป็นห่วงพ่อในขณะที่พุดมือนั้นก็เช็ดน้ำเหลืองที่ขาของพ่อไปด้วย และเป็นครั้งสุดท้ายที่ได้ดูแลท่าน เราารู้สึกว่ารักพ่อกันมากที่สุดท้ายพ่อกับจากพวกเราไป ข้าพเจ้ารู้ว่าสิ่งที่เราคิดถึงไม่สามารถย้อนกลับมาได้อีก คนเราเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ได้พบกันก็ควรทำดีต่อกันเอาไว้ คนที่มีพ่อก็ควรบอกรักท่านและกตัญญู ต่อท่านให้มากที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ ข้าพเจ้ามารู้ในวันที่ทำอะไรไม่ได้มากไปกว่าการตั้งใจปฏิบัติกรรมฐาน เพื่ออุทิศบุญนี้ให้กับพ่อที่ไม่มีวันกลับมาอีก พร้อมกับตั้งใจทำความดีทุกอย่างที่พ่อสอนไว้

อีกส่วนหนึ่งก็คือการทำบุญให้กับน้องผู้ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้จักหลวงพ่ोजรัญ เมื่อนึกถึงน้องทุกครั้ง น้ำตาจะไหล และทำให้คิดว่า ถ้าเรารู้จักหลวงพ่อก่อนมานานกว่านี้น้องอาจจะยังอยู่กับเรา บางทีกรรมฐานอาจจะช่วยน้องได้ นี่เป็นความคิดที่เกิดขึ้นหลังจากได้ปฏิบัติกรรมฐาน แต่มันก็สายไปแล้ว ได้แต่หวังไว้ว่า ทั้งสองท่านจะได้รับผลบุญจากกรรมฐานนี้ของข้าพเจ้าอย่างแน่นอน ก่อนกลับบ้านในวันสุดท้าย ข้าพเจ้าได้เข้าไปกราบหลวงพ่อกุฏิเหมือนกับคนอื่น ๆ และตั้งใจทำบุญกับท่านเพราะคิดว่าเราคงไม่ได้กลับมาที่วัดนี้อีก หรือถ้าได้มากคงอีกนาน คิดแล้วน้ำตาก็พานจะไหล จนเวลาที่ทุกคนรอคอยก็มาถึง หลวงพ่ोजรัญ ที่พระอาจารย์และผู้ปฏิบัติธรรมคนอื่น ๆ พุดถึง กำลังออกมาจากกุฏิ เพียงแค่เห็นท่านครั้งแรก มองหน้า ท่าน น้ำตาก็ไหลโดยที่บอกความรู้สึกไม่ได้ รู้แต่ว่าไหลออกมาเอง ไหลจนเต็มหน้า และกลายเป็นร่องให้ ในที่สุด ทุกคนในที่นี่มีอาการเดียวกัน คือน้ำตาไหลและร้องไห้เมื่อเห็นหลวงพ่อ และความรู้สึกสุดท้าย ก่อนกลับคือ ไม่อยากกลับและต้องร้องไห้คนเดียวระหว่างทางเมื่อต้องเดินทางกลับบ้าน ในความรู้สึกคือ คิดถึงอะไรบางอย่างที่วัดแห่งนี้มาก และรู้สึกเศร้าใจที่คงจะไม่ได้กลับมาที่นี่อีก

เมื่อกลับจากวัดแล้ว ข้าพเจ้ามาคิดทบทวนในสิ่งที่ได้ปฏิบัติมา พบว่า คติประจำใจของข้าพเจ้า

ตั้งแต่สมัยเป็นเด็กนั้นเป็นความจริงอย่างที่สุด คือ “ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในความเพียรพยายาม และตั้งใจจริงเสมอ” คตินี้เห็นผลชัดเจนในขณะนี้เอง และคำสอนของพ่อที่สอนเรื่องการรักษาสัจจะ พ่อเน้นเรื่องนี้มาก พ่อจะบอกพวกเราเสมอว่า คนเราทำอะไรต้องรักษาสัจจะ รักษาไม่ได้ก็ไม่ใช้คน คติทั้งสองนี้ชัดเจนมากจริงที่สุด และกระจ่างในใจของข้าพเจ้าอย่างชัดแจ้ง การไปปฏิบัติธรรมครั้งแรกนี้ข้าพเจ้าได้พบความจริงอีกอย่างหนึ่งคือ ความอดทนอดกลั้น ทำให้เราเอาชนะอุปสรรคได้ เช่นเดียวกับความเพียรก็ทำให้เราเอาชนะอุปสรรคและก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ แต่ความอดทนและความเพียรนั้นต้องตั้งอยู่บนความมีสติและปัญญาของเราเสมอ ข้าพเจ้าตั้งใจว่า หลังกลับมาแล้วจะปฏิบัติให้ได้เหมือนตอนอยู่วัด จะสวดมนต์และทำกรรมฐานให้ได้วันละครั้ง และนับจากวันนั้นเป็นต้นมา ข้าพเจ้าก็ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเรื่อยมา จนได้เวลาครบสองเดือนเต็ม ในช่วงระยะเวลาสองเดือนเต็มนี้มีเหตุการณ์หลายอย่างเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า เป็นสิ่งที่รู้ได้ด้วยตัวเอง และบอกได้ว่าเป็นสิ่งพิเศษและมหัศจรรย์ที่สุดเท่าที่ข้าพเจ้าได้พบมา เพราะการปฏิบัติกรรมฐาน

ในช่วงระยะเวลาสองเดือนหลังการปฏิบัติธรรมครั้งแรก ข้าพเจ้าตั้งใจไว้หลายเรื่องที่ยากทำ และทุกเรื่องสำเร็จตามที่ตั้งใจเอาไว้อย่างไม่น่าเชื่อ จนข้าพเจ้าอยากบอกคนอื่นให้รู้ หากก็ต้องเก็บเอาไว้เพียงผู้เดียว หลังจากการปฏิบัติครั้งแรกผ่านไป ที่เคยคิดว่าจะไม่ได้มาวัดอีกข้าพเจ้าก็กลับมาวัดเพื่อทบทวนวิชากรรมฐานอีกสองครั้ง การกลับมาข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้กลับมาในที่ที่คุ้นเคยและน้ำตาไหลทุกครั้ง ที่มองเห็นวัดและหลวงพ่อกิ่ง ในระหว่างนี้ก็ยังมีเรื่องดี ๆ เกิดขึ้นสองเรื่อง นับเป็นความยินดีอย่างยิ่งสำหรับข้าพเจ้า เรื่องแรกคือข้าพเจ้าเคยตั้งใจไว้ว่า อยากให้น้องสาวไปวัดและปฏิบัติธรรมอย่างที่ข้าพเจ้าได้ทำ เพราะน้องไม่ชอบไปวัดและไม่เชื่อเรื่องอย่างนี้ ข้าพเจ้าไม่บอก ไม่พูด แต่ตั้งใจปฏิบัติกรรมฐานและตั้งใจอธิษฐานว่า หากน้องมีบุญขอให้ได้ไปปฏิบัติธรรมในวันพระใหญ่ ช่วงวันวิสาขบูชาปี ๒๕๕๔ ด้วย และในที่สุดผลนั้นก็เกิด น้องบอกว่าจะไปปฏิบัติธรรมในวันหยุดยาวด้วยความตั้งใจดีแม้จะพบกับผู้ปฏิบัติธรรมเกือบสามพันคนก็ไม่ได้ทำให้น้องรู้สึกกังวล ผลที่ได้รับน้องสาวคนเดียวของข้าพเจ้าบอกว่า รู้ด้วยตนเองว่าคืออะไร และดีใจที่ได้เห็นหลวงพ่อกิ่ง ไม่เคยรู้จักท่าน แต่ครั้งแรกที่เห็นน้ำตาก็ไหลแบบไม่มีเหตุผลเช่นกัน เหตุการณ์ที่ ๒ คือ เรื่องการศึกษาต่อของข้าพเจ้าในปีนี้อเองหลังจากเริ่มปฏิบัติธรรม พระอาจารย์ที่สอนบอกว่าให้เราตั้งใจอธิษฐานในสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม สิ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจเสมอคือขอให้ได้ทุนไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ และผลนั้นก็เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีโทรศัพท์ทางไกลจากประเทศรัสเซียมาบอกว่าข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้รับทุนรัฐบาลรัสเซียให้ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกให้เตรียมเอาไว้และดำเนินการด้านเอกสารเพื่อเดินทางไปเรียนต่อในเดือนตุลาคม ผลนี้เกิดขึ้นจริง ๆ แต่คงเป็นเพราะยังไม่ถึงเวลา ปี ๒๕๕๔ เกิดภาวะน้ำท่วมใหญ่ในประเทศไทย ข้าพเจ้าไม่ได้เดินทางไปศึกษาต่ออย่างที่ตั้งใจ ต้องเสียใจและร้องไห้อยู่นานหลายวันเนื่องจากเสียตายที่ไม่ได้ทำอย่างที่ตั้งใจเอาไว้ แต่ในใจก็คิดเสมอว่าแม้จะไม่ได้เดินทางไปเรียนต่อปริญญาเอกยังต่างประเทศก็จะหาทางเรียนต่อในประเทศและจะต้องเดินทางไปต่างประเทศให้ได้ ในระหว่างนั้นข้าพเจ้าตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอจนเมื่อเวลาผ่านไปหนึ่งปีเต็ม การปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้าก็ยังคงดำเนินต่อไป หนึ่งปีที่ผ่านมาหลายสิ่งเกิดขึ้นในชีวิต ล้วนเป็นเรื่องดี ๆ ที่ได้จากการปฏิบัติธรรม คือ การได้พาหลานชายคนเดียวมาบวชในโครงการสามเณรใจเพชร รุ่นที่ ๑๘ เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจมาปีเต็ม ๆ เพราะตั้งแต่เห็นเณรน้อยที่วัดในการปฏิบัติธรรมครั้งแรกแล้วเกิดความรู้สึกชื่นชมในการปฏิบัติของเณร ตลอดจนการอบรมสั่งสอนของพระอาจารย์ทุกรูปที่สอนเณรในช่วงนั้น ข้าพเจ้าคิดและตั้งใจอธิษฐานว่า หากเรามีบุญขอให้ได้พาหลาน

มาบวชเณรที่นี้ ในด้านหน้าที่การงานข้าพเจ้าได้รับอนุมัติให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ภายหลังจากยื่นเอกสารขอตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ชั่วคราวไม่นาน สร้างความประหลาดใจให้กับเพื่อนอาจารย์ด้วยกันเป็นอย่างมาก และสิ่งที่ตั้งใจสูงสุดคือ ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นโดยมีทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตน สืบเนื่องจากที่ไม่ได้เดินทางไปรัสเซียในปี ๒๕๕๔ แล้วในปี ๒๕๕๕ ข้าพเจ้าก็ตัดสินใจลาศึกษาต่อด้วยคิดว่าถึงเวลาที่ต้องมาเรียน และจะหาทุนสนับสนุนเอาในภายหลัง ซึ่งด้วยแรงบุญกรรมฐานทำให้ข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้รับทุนของโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) (The Royal Golden Jubilee (RGJ) Ph.D. Programme) เป็นทุนที่มอบให้กับนักศึกษาปริญญาเอกผู้มีความรู้และผลงานวิจัยที่โดดเด่น เพื่อเป็นทุนสนับสนุนด้านการศึกษา การทำวิจัยและให้เดินทางไปศึกษาวิจัยยังต่างประเทศ แรกทีเดียวทุนนี้ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ที่ข้าพเจ้า แต่พี่ที่ต้องรับทุนปฏิเสธที่จะรับทุนและขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาคัดเลือกนักศึกษาที่จะรับทุนคนใหม่ ข้าพเจ้าจึงได้รับคัดเลือกให้ได้รับทุนโดยที่ยังไม่ได้เตรียมตัว หากก็ตั้งใจที่ได้รับทุนอย่างที่ตั้งใจไว้ พร้อมกับได้เดินทางไปศึกษาวิจัยยังต่างประเทศเพื่อสร้างความร่วมมือทางวิชาการในระดับนานาชาติ เมื่อเดินทางไปอยู่ต่างประเทศข้าพเจ้าได้ใช้คำสอนของหลวงพ่อบุญเป็นแนวทางคือ เข้าห้องพักอยู่คนเดียว เพื่อจะได้มีเวลาทำงานอย่างเต็มที่ และที่สำคัญที่สุดคือได้ทำกรรมฐาน อย่างที่หลวงพ่อบุญได้สอนเอาไว้ ตลอดระยะเวลาที่ไปศึกษาวิจัยยังต่างประเทศเป็นช่วงชีวิตที่ต้องอยู่คนเดียวตลอดเวลา การเป็นนักวิจัยแตกต่างจากการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาที่มีเพื่อนในชั้นเรียน สำหรับข้าพเจ้านั้นทำงานวิจัยอย่างเข้มข้นใช้ชีวิตอยู่กับการอ่านตำรา การทำวิจัยในห้องทดลอง ทำให้ต้องอดทนกับความเจ็บปวด ความคิดถึงบ้าน ต้องต่อสู้กับสภาพอากาศที่หนาวเย็นอย่างไม่เคยเจอมาก่อนในชีวิต ด้วยบุญจากการปฏิบัติธรรมทุก ๆ วันตลอดเวลาที่อยู่ต่างแดน ทำให้ข้าพเจ้ารู้ซึ้งและเข้าใจในชีวิตอย่างมาก ความหนาวเหน็บขนาดลบยี่สิบห้าองศา ไม่ได้มีผลต่อหัวใจที่มีธรรมะอันอบอุ่นหล่อเลี้ยงหัวใจของข้าพเจ้าได้ สิ่งที่ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ในครั้งนี้เป็นประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์ด้านการปฏิบัติธรรมที่ทำให้เห็นว่า ไม่ว่าจะไปอยู่ที่แห่งใด หลวงพ่อบุญท่านอยู่กับเราเสมอ

การปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้าที่ผ่านมาตลอดระยะเวลาเกือบห้าปี มีแต่สิ่งดีงามเกิดขึ้น แม้จะไม่ได้ทั้งหมดแต่ข้าพเจ้าก็สามารถรับรู้และอยู่กับสิ่งที่ไม่เป็นที่พอใจได้ด้วยวิชากรรมฐาน ทำให้ข้าพเจ้าอดทนต่อสิ่งที่ชอบ และทนต่อสิ่งที่ขังได้ ชีวิตหน้าที่การงานก็เจริญก้าวหน้า ครอบครัวมีความสุข ด้านสุขภาพก็ดีขึ้นทั้งตนเองและคนในครอบครัว นอกจากนี้ยังได้พบครูบาอาจารย์และกัลยาณมิตรที่ดีมากมายมาจากที่ต่างๆ กัน และที่สำคัญที่สุดได้รู้จักตนเอง

ทุกวันนี้และจนถึงเดี๋ยวนี้ข้าพเจ้าตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ข้าพเจ้าตั้งใจกับตัวเองว่าจะพลิกชะตาชีวิตด้วยกรรมดีที่ได้ปฏิบัติกรรมฐาน ชีวิตในตอนนี้รู้ว่า อะไรคือความสุขของชีวิต การมีสติอยู่กับตัวเองตลอดเวลาคือที่สุดของการเป็นมนุษย์แล้ว และตั้งใจไว้ว่าชีวิตนี้จะทำความดีตอบแทนความเมตตาของหลวงพ่อบุญ ด้วยความรู้ความสามารถที่ข้าพเจ้ามีให้ถึงที่สุด และในวันนี้ข้าพเจ้าก็ได้ทำในหลายๆ สิ่งที่ตั้งใจเอาไว้ตอบแทนความเมตตาอย่างหาที่สุดไม่ได้ของหลวงพ่อบุญ ทำจนกว่าจะไม่สามารถทำได้ และแม้รูปกายของหลวงพ่อบุญจะไม่ได้อยู่กับพวกเราแล้ว แต่ธรรมกายคือ คำสอนของท่านก็ยังเป็นแสงทองส่องทางชีวิตของพวกเรา เท่ากับท่านอยู่คู่วัดอัมพวันช่วงวันรัตนกาล

“ทำความดีต้องให้เสมอต้นเสมอปลาย”

ประสบการณ์การปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้า

รท.นพ.มานะ นครชัย

วันหนึ่งขณะที่ข้าพเจ้าเดินทอดน่องในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ข้าพเจ้าได้พบหนังสือเกี่ยวกับ “กฎแห่งกรรม” ของหลวงพ่ोजรัญที่ชั้นหนังสือโดยบังเอิญ เกิดความสนใจจึงได้ลองซื้อมาอ่านดู ปรากฏว่าหนังสือของท่านอ่านสนุก เข้าใจง่าย เห็นภาพ จึงได้ติดตามผลงานของท่านมาเป็นลำดับ

สิ่งหนึ่งในงานเขียนของหลวงพ่อก็คือท่านเน้นมาก และน่าสนใจ คืออานิสงส์ของการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งมี ๓ ข้อ ได้แก่

๑. ระลึกชาติได้ (รู้ว่าเราได้ทำเหตุอย่างไร จึงมีผลอย่างนั้น)

๒. เห็นกฎแห่งกรรม

๓. เกิดปัญญาแก้ไขปัญหาชีวิตได้

ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดศรัทธาปลาทะ ไปสมัครปฏิบัติธรรมทั้งหลักสูตร ๓ วัน และหลักสูตร ๗ วัน ที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี ในเวลาต่อมา

ผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติธรรมนั้นพบว่าเป็นไปตามที่ท่านกล่าวไว้จริง ข้าพเจ้าเริ่มมี **สติ** และ **ปัญญา** ในการแก้ไขปัญหาคือแก้ไขได้ยาก จิตที่ถูกฝึกนั้นจะเกิดปัญญา **รู้เห็นตามจริง** ว่าปัญหาที่ยุงยากซับซ้อน (ผล) นั้น เราเป็นต้นเหตุให้เกิดได้อย่างไร เมื่อเห็นได้ดังนี้แล้ว แนวทางแก้ไขปัญหาก็ตรงจุดก็จะตามมา ที่สำคัญเมื่อเราฝึก **สติ** ของเราได้ดีแล้ว **กิเลส** หรืออารมณ์ด้านไม่ดี (โลก โกรธ หลง) ก็จะทำอะไรเราไม่ได้ เมื่อกิเลสทำให้เราหลงทางไม่ได้ เราก็จะแก้ปัญหาคือตรงจุดนั่นเอง

ดังนั้น วิปัสสนากรรมฐานจึงเป็นธรรมะที่สามารถใช้ได้ในชีวิตจริง เพราะชีวิตประจำวันของคนเรานั้น สถานการณ์ชีวิตย่อมผันแปรเปลี่ยนแปลงเสมอ การมี **สติ** รู้เท่าทันสถานการณ์ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่ง

ประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติธรรมนั้น สำหรับข้าพเจ้าแล้วถือว่าเป็นประสบการณ์มหัศจรรย์สำหรับชีวิตของข้าพเจ้าเป็นอย่างยิ่ง ทุกวันนี้ข้าพเจ้าก็ยังเป็นปุณคนธรรมดาอยู่ แต่ข้าพเจ้ามี **ธรรมะ** ของพระพุทธเจ้า เป็นเครื่องนำทางสว่างให้กับชีวิต การค่อย ๆ ก้าวเดินไปข้างหน้าทีละก้าวด้วยความมั่นคงบนทางชีวิตที่ดีย่อมเปิดขึ้นแน่นอน

ทางสายเอก คือ สติปัญญา ๔ หมายถึงที่ตั้งหรือฐานของสติ มี ๔ แห่ง คือ กาย เวทนา จิต และ ธรรม ท่านไม่ต้องตามหาที่ไหนเลย อยู่ที่ปัจจุบันทุกลมหายใจของชีวิตนั่นเอง ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นหนี้บุญคุณหลวงพ่อก็คือเป็นอย่างมาก เพราะข้าพเจ้าเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานครั้งแรก ก่อนหลวงพ่อละสังขารเพียง ๗ เดือน ข้าพเจ้าก็ยังได้รับอานิสงส์มากมายถึงเพียงนี้

ข้าพเจ้าขอกราบนมัสการขอบพระคุณหลวงพ่อกับพระอาจารย์ทุกรูปที่สอนวิปัสสนากรรมฐานให้ข้าพเจ้า ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สืบสานปณิธานงานหลวงพ่อ

รองศาสตราจารย์ ดร. ลำไย โกวิทยากร

ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวันได้ก่อกำเนิดขึ้นเมื่อ วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยมี โยมถาวร - ลำไย โกวิทยากร และครอบครัว ได้ถวายที่ดินป่าไผ่แด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ จำนวน ๒๒ ไร่ หลังจากนั้นก็มีญาติโยมร่วมกันถวายที่ดินเพิ่มขึ้นอีก พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เมตตาใส่ใจดูแล ศูนย์ปฏิบัติการธรรมแห่งนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จนถึงปัจจุบัน สาเหตุสำคัญที่ท่านจัดสร้างศูนย์แห่งนี้ ขึ้นเพื่อแสดงถึงความกตัญญูต่อหลวงพ่อดำ พระในป่าที่อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น ที่หลวงพ่อได้ ของดี คือ (กรรมฐาน) จากอำเภอป่าพอง ท่านจึงปรารถนาที่จะคืนของดีนี้ให้กับชาวจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้ชาวพุทธได้มีโอกาสเสริมสร้างบารมีโดยการปฏิบัติธรรมโดยตั้งชื่อว่า ศูนย์ปฏิบัติการธรรม สวนเวฬุวัน และให้ขึ้นตรงต่อวัดอัมพวัน อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้วางโครงการระยะยาว เพื่อให้ศูนย์ปฏิบัติการธรรมแห่งนี้ได้ทำหน้าที่ตาม เป้าหมายและอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีเมตตาให้จัดตั้งมูลนิธิธรรมเพื่อเยาวชน และจดทะเบียนในวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ มีหมายเลขทะเบียนคือ ข.ก ๓๖ และมีเงินจดทะเบียนเริ่มแรกด้วยทุนทรัพย์ ๖๕๕,๘๘๗.๘๓ บาท (หกแสนห้าหมื่นห้าพันแปดร้อยแปดสิบเจ็ดบาทแปดสิบสามสตางค์) โดยอาศัยเหตุผล และความจำเป็นในการก่อตั้งตามปณิธานของพระเดชพระคุณหลวงพ่ोजรัญ จิตธมโม (องค์อุปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์ชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวัน เป็นไปโดยโปร่งใส และมีผู้ตรวจสอบบัญชี มีงบดุลประจำปี และให้นำเฉพาะดอกผลเท่านั้นมาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์หลัก ส่วนเงินต้นให้คงไว้ตามเดิม หลักปฏิบัติของมูลนิธิโดยทั่วไปและมีเป้าหมายในการ รณรงค์เพิ่มเงินในกองทุนของมูลนิธิอยู่เป็นประจำทุกปี ทางมูลนิธิธรรมเพื่อเยาวชน ขอแสดงความ ขอบคุณ คุณสุชาติ สมใจวงษ์ และครอบครัว ไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้ ที่ท่านได้เมตตาจัดทำบัญชี - งบดุล ของมูลนิธิฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบันโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด และขอขอบคุณและอนุโมทนา กับคณะกรรมการมูลนิธิฯ ทุก ๆ ท่าน ทุก ๆ สมัยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน ในการเสียสละให้ ความร่วมมือ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ จนส่งผลให้กิจกรรมของมูลนิธิดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ด้วยดีตลอดมา

มูลนิธิธรรมเพื่อเยาวชนได้สืบสานและสนองงานของพระเดชพระคุณของหลวงพ่อ โดยการ จัดโครงการปฏิบัติธรรม ชื่อโครงการแสงธรรมนำชีวิต มาโดยตลอด ปีนี้เป็นปีที่ ๑๙ มีทั้งหมด ๔ โครงการ แยกประเภทตามอายุ พระเดชพระคุณหลวงพ่อนั้นมากคือ การปลูกฝังคุณธรรมในวัยเด็กเพื่อ หล่อหลอมจิตใจสร้างคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม เมื่อเติบโตใหญ่จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม และท้ายสุด คือ ความร่มเย็นและสงบสุขในสังคม โครงการปฏิบัติธรรมนี้จะจัดขึ้นในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ มีการจัดอบรมตามตารางเวลาดังต่อไปนี้

๑. ยุวชนเทคโนโลยี วันที่ ๒๖ - ๓๐ มีนาคม ยุวชนชาย - หญิง อายุ ๙ - ๑๒ ปี
๒. ใ้ร่มพุทธธรรม วันที่ ๖ - ๑๒ เมษายน บุคคลทั่วไปอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
๓. เยาวชนแก่นเพชร วันที่ ๒๐ - ๒๖ เมษายน เยาวชนชาย - หญิง อายุ ๑๓ - ๑๘ ปี
๔. ดรุณธรรม เด็กเล็ก วันที่ ๒๘ - ๓๐ เมษายน ชาย - หญิง อายุ ๔ - ๘ ปี

สำหรับโครงการที่ ๑ ปีนี้ได้เสร็จสิ้นการอบรมแล้ว มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๑๕๑ คน เป็นเด็กชาย ๗๙ คน เด็กหญิง ๗๒ คน

กิจกรรมสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่คณะกรรมการมูลนิธิได้เล็งเห็นความสำคัญและจัดทำเป็นประจำคือ วันสถาปนาครบรอบแต่ละปี โดยถือเอาวันอาทิตย์ สัปดาห์แรกของเดือนมิถุนายน เป็นวันทำบุญประจำปี ของศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวัน สำหรับปี ๒๕๕๙ ตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๕ มิถุนายน ในโอกาสวันสถาปนา ครบรอบ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖) พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้เมตตาฝากคติธรรมให้ญาติโยมได้นำไปปฏิบัติ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและครอบครัว คือ “ความอดทนเป็นสมบัติของนักสู้ ความรู้เป็นสมบัติ ของนักปราชญ์ ความสามารถเป็นสมบัติของนักประกอบกิจ ความเป็นระเบียบทุกชนิดเป็นสมบัติ ของผู้ดี”

ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวัน

อาจารย์เพ็ญศรี ศรีจินดา

นับว่าเป็นบุญของคนจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีโอกาสได้ปฏิบัติธรรมที่ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวัน ที่หลวงพ่เจ้าคุณ พระราชสุทธินิยามงคล เมตตาให้ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวันสาขาวัดอัมพวัน เป็นสาขาแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทย โดยการบริจาคที่ดินของ ดร.ลำไย โกวิทย์การ และครอบครัว โดยมี คุณลุง บุญส่ง อินทวิรัตน์ เป็นแรงสำคัญในการช่วยกันก่อตั้ง

ลูกศิษย์ลูกหาของหลวงพ่ทราบดีว่า หลวงพ่ท่านต้องแบกภาระอันหนักนี้ พวกลูกศิษย์ทั้งหลายตระหนักดีว่า หลวงพ่ท่านทำงานทุกอย่าง ทำจริง มีการกำกับติดตามผล นำปัญหาไปแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลา งานอะไรก็ไม่หนักเท่ากับงานสร้างคน ให้เป็นคนดี เพราะผู้สร้างต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา หลวงพ่ท่านเปี่ยมล้นไปด้วยเมตตาให้กับทุกคน ไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกชาติภาษา

พระคุณเจ้าที่หลวงพ่เมตตาส่งให้มาประจำที่ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวันทุกรูปปฏิบัติตนเคร่งครัด เหมือนที่วัดอัมพวันทุกอย่าง ทั้งที่เป็นกิจของสงฆ์ งานสอนปฏิบัติธรรม ปรับปรุงอาคารที่พัก ปูกลูกต้นไม้เพิ่มเติม ปูกลูกไม้ดอกไม้ประดับ ถ้าพูดกันอย่างสามัญก็ว่าทำงานตัวเป็นเกลียวทุกรูป ท่านเป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบที่แท้จริงตามเจตนารมณ์ของหลวงพ่

ปัจจุบันการพัฒนาด้านวัตถุก้าวไกลไปมาก แต่ด้านจิตใจ ไม่มีหน่วยงานใดมาพัฒนาโดยตรง แม้แต่หลักสูตรการศึกษาทุกระดับ จะเน้นการพัฒนาทางวิชาการ ไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาด้านจิตใจให้ควบคู่กันไปเลย ซ้ำร้ายไปกว่านั้นผู้ใช้หลักสูตรเองก็ไม่ได้ผ่านการเลือกเฟ้นเลยไปกันใหญ่ วัดส่วนมากในประเทศไทยเป็นที่สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมกันมา แต่จะเป็นที่พัฒนาจิตใจ สอนให้คนมีความเข้มแข็งอดทน ใช้สติปัญญาเพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันมีน้อยมากถ้าเทียบกับคนทั้งประเทศที่สอนได้ผลอย่างจริงจังคือได้ผลเกิน ๘๐% มีไม่มากนัก ในจำนวนนั้นก็วัดอัมพวันและสาขาศูนย์เวฬุวันอยู่ด้วยที่ดิฉันกล้ายืนยันเพราะผลจากการประเมินโครงการแสงธรรมนำชีวิต ของ นายปรีดา ทุมเทียง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่นที่นำคณะครูเข้าปฏิบัติธรรมที่ศูนย์ปฏิบัติการธรรมสวนเวฬุวัน ในช่วงปิดเรียนภาคปลาย ระหว่างวันที่ ๓ - ๑๐ เมษายน ๒๕๓๘ ที่ผ่านมานี้ ส่วนที่วัดอัมพวันนั้น ท่านใดที่สงสัยและมีศรัทธา ขอเชิญไปพิสูจน์ความจริงได้ทุกวันตลอดเวลา แต่ท่านควรมีเวลาให้กับตัวเองอย่างน้อย ๗ วัน ในการไปครั้งแรก เพราะเรื่องนี้เป็น “ปัจจัยตั้ง เวทิตัพโพ วิญญูติ” รู้ได้เฉพาะตนและรู้เรื่องกัน (ส่วนมาก) เฉพาะท่านที่ผ่านการฝึกปฏิบัติแล้วเท่านั้น

การปฏิบัติธรรมเป็นทางแห่งปัญญาตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ หลวงพ่อคือพระอรียสงฆ์ที่เป็นดวงประทีปส่องสว่างให้มนุษย์และสัตว์ผู้อยู่ในความมืดได้เห็นทางเดินของชีวิต ดวงประทีปจะส่องสว่างได้ต้องผลิตพลังงานตลอดเวลา เปรียบเสมือนหลวงพ่อกำลังทำงานหนักไม่มีวันหยุด ไม่มีกลางวันกลางคืน มีเวลาพักผ่อนน้อยมาก ที่ดิฉันกล่าวว่าเป็นบุญของพวกเราชาวขอนแก่นและพี่น้องทั้งประเทศ ที่ได้รับความเมตตากรุณาจากหลวงพ่อ ให้ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวันแก่พวกเราเป็นแหล่งปัญญาที่เราไม่สามารถจะหาได้จากที่ไหนในสถานศึกษาทุกแห่ง ปัญญาที่จะนำไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน คนที่ได้ปัญญานี้จะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีของสังคม ครอบครัวมีสุข มีปัญญาแก้ปัญหา แก้ไขความขี้เกียจ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ที่เราหาซื้อไม่ได้ด้วยเงิน

ที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนเวฬุวันมีพระคุณเจ้าสอนโดยเข้มงวด มีกรรมการศูนย์ที่เต็มไปด้วยความเสียสละและเมตตา มีความพร้อมในการต้อนรับทุกท่านตลอดเวลา และหมู่คณะไม่เกินครั้งละ ๑๕๐ คน และคงขยายอีกในโอกาสต่อไป

กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๙ หน้า ๔๖๗ - ๔๖๙

เรื่องที่ไม่ธรรมดาของหลวงพ่อ

พล.ต.หญิงวิภา ตรีแสน

คราวใดที่ข้าพเจ้าได้พบกับภยานมิตรใหม่ ๆ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อ หรือเป็นแฟนคลับของ สุทัสสา อ่อนค้อม ข้าพเจ้ามักจะเล่าเรื่องราวที่ไม่ธรรมดาของหลวงพ่อ ที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้าให้พวกเขาฟัง หลายคนบอกว่า น่าจะเล่าให้คนอื่น ๆ ฟังด้วย จึงเป็นเหตุผลประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งซึ่งสำคัญกว่าคือ ข้าพเจ้าเขียนเพื่อตอบแทนพระคุณหลวงพ่อที่มีเมตตาต่อข้าพเจ้า

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๓ เป็นวันกองทัพไทย ข้าพเจ้าพร้อมเพื่อน ๆ น้อง ๆ ทหารหญิงหลายคน ขวนกันไปกราบหลวงพ่อที่วัดอัมพวัน จังหวัดสิงห์บุรี เป็นครั้งแรก และต่อมาก็ไปกราบท่านบ่อยครั้ง

หลวงพ่อเล่าเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ทางทหารให้เราฟังเสมอ การฟังธรรมและสนทนาธรรมกับหลวงพ่อก็เป็นที่ประทับใจทุกครั้ง สมัยก่อนท่านมีเวลาให้ลูกศิษย์นานพอสมควร แต่โอกาสดี ๆ เช่นนี้ไม่มีอีกแล้วนับแต่ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา

วันกองทัพไทยปี ๒๕๓๑ เป็นวันสำคัญที่สุดในชีวิตของข้าพเจ้า ระหว่างการสนทนาหลวงพ่อก็จะจางมาที่ตัวข้าพเจ้า และบอกว่าให้มาเข้ากรรมฐาน ๑๐ วัน ข้าพเจ้าคิดอยู่และรู้อยู่ในใจว่าดวงชะตาตอนนั้นคงจะตกต่ำสุด ๆ เหมือนกับว่าบุญกุศลเก่าคงจะหมดกำลังที่จะส่งผล

จากการจุดประกายของหลวงพ่อก็ให้ข้าพเจ้าเข้ากรรมฐาน ๑๐ วันนั้น นับเป็นการเข้ากรรมฐานครั้งแรกในชีวิต ณ วัดอัมพวัน คืนแรกนั้นข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่ามีเสียงผู้หญิงปลุกและมาสะกิดที่หน้าท้องเบา ๆ บอกว่า “ลุกขึ้นมาปฏิบัติเถอะ” ตื่นมาดูนาฬิกาเห็นว่าประมาณตี ๒ ซึ่งยังไม่ถึงเวลาปฏิบัติ จึงนอนต่อจนถึงตี ๔ ตอนนั้นรู้สึกเฉย ๆ ไม่ตกใจ ไม่น่ากลัว อีกวันหรือสองวันต่อมาได้ฟังหลวงพ่อบอกพร้อมคณะผู้ปฏิบัติธรรมท่านเล่าเรื่องแม่กาหลง

ตอนหนึ่งท่านพูดว่า “แม่กาหลงไปหาใคร นับว่ามีบุญนะ” ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงเสียงปลุกเมื่อคืนวันแรก ไม่รู้ว่าเป็นเสียงของแม่กาหลงหรือเปล่านั้น

ช่วงเวลานั้น ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ไปวัดอัมพวันบ่อยมาก ทั้งในวันหยุดราชการและเข้าอบรมปฏิบัติธรรมประจำปีของกองทัพบกแทบทุกปี รู้จักคุณสมประสงค์เป็นอย่างดีเพราะเล่นสั้นพิเศษ โดยมาขอรับประทานอาหารที่เหลือของหลวงพ่อก็เป็นมงคล ที่วัดอัมพวันอาหารอุดมสมบูรณ์ หลวงพ่อบอกว่าใครทานอาหารที่วัดอัมพวันกลับไปแล้วรวยทุกคน เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งของหลวงพ่อ กระนั้นพวกเราไปวัดแต่ละครั้งก็ขนเสบียงไปทานด้วยกันเต็มที่ กลัวไม่ได้ทานของตัวเองโปรด ดูหรือขนาดไปวัดกิเลสก็ตามไปด้วย หลวงพ่อบอกท่านทราบและเทศน์ผ่านไมค์ว่า “มาวัดไม่ใช่มาเปิด Supermarket กันรึมน้ำนะ”

ครั้งหนึ่งเหมือนเป็นการจูงใจของหลวงพ่อก็ให้ข้าพเจ้า และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม ซึ่งต่างฝ่ายยังไม่เคยพบกันและรู้จักกัน เพียงแต่รู้ว่าเป็นภริยาของน้องชายของพี่เขยข้าพเจ้า

แต่ในวันนั้นหลวงพ่อก็ได้ทำให้เราได้พบกัน และรู้จักกันท่ามกลางญาติโยมที่มากราบหลวงพ่อกันและนั่งฟังธรรมกันเต็มกุฏิ นับแต่นั้นมาก็สนิทกันมาจนถึงปัจจุบัน

มีเรื่องสนุกอีกเรื่องหนึ่งคือ สมัยนั้นวัดอัมพวันยังมีต้นมะปรางเต็มไปหมด ช่วงนั้นมะปรางกำลังออกลูกตกเหลืออร่ามเต็มต้น มีนายทหารชายยศพันโทขณะนั้น อาศัยเวลาพักจากการปฏิบัติแอบมาคุยกับพวกเราบนศาลา ร.๕ เป็นที่สนุกสนานมากกว่า “ขวย่างหนอ ซ้าย่างหนอ มะปรางหนอ เห็นมะปรางหนอ” จนทำให้พวกเราอดกลั้นหัวเราะไว้ไม่ได้

พอถึงเวลาที่หลวงพ่อลงมาสอนกรรมฐาน สมัยนั้นท่านมาสอนเอง ไม่มีใครนึกว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น หลวงพ่อเทศน์จูงใจเหมือนจะเล่นงาน ท่านพูดว่า ให้มาเดินจงกรม ขวย่างหนอ ซ้าย่างหนอ นี่พิลึกนะ ไปเอามาจากไหน มะปรางหนอ ตอนนั้นทุกคนสะดุ้งกันหมด หันกันเล็กน้อย แต่ก็แอบหัวเราะกันเบา ๆ ทุกสายตาแอบมุงมองไปที่คนพูด เหมือนกับจะบอกว่า “เอ๊ะ หลวงพ่อรู้ได้อย่างไร”

ช่วงปี ๒๕๓๒ ข้าพเจ้าได้พบกับภรรยาคุณหมื่น เป็นทหารนักบินของศูนย์การบินกองทัพบก เขาแนะนำให้รู้จักคุณแม่สิริ กรินชัย ซึ่งท่านได้ให้โอกาสข้าพเจ้าเป็นเจ้าภาพจัดอบรมการปฏิบัติธรรม ๒ ครั้ง ครั้งละ ๗ วัน ในปี ๒๕๓๒ และ ๒๕๓๓ โดยได้รับความเมตตาจากหลวงพ่อก็ให้ใช้สถานที่ศาลา ร.๕ และหลวงพ่อก็เมตตาแสดงธรรมในช่วงค่ำเป็นพิเศษด้วย

ข้าพเจ้าจำได้ดีว่า ในค่ำก่อนวันปิดการอบรมของคุณแม่สิริ กรินชัย ขณะที่หลวงพ่อกำลังแสดงธรรมอยู่นั้น ข้าพเจ้านึกขึ้นได้ว่า ขอตั้งจิตอุทิศส่วนบุญกุศลในการจัดปฏิบัติธรรมนี้ให้กับคุณพ่อของข้าพเจ้า คือ พันตรีสมบุรณ์ ตรีแสน ซึ่งท่านได้เสียชีวิตไปนานแล้ว ด้วยอายุเพียง ๔๙ ปี ณ ขณะนั้นเวลานั้นโดยไม่คาดคิดเลย หลวงพ่อก็ได้พูดว่า ดวงวิญญาณของบิดาข้าพเจ้าได้มารับผลบุญ ณ ขณะนี้เวลานี้แล้ว หลวงพ่อเจ้าคะ นี่คือนี่ที่ข้าพเจ้าอยากให้คุณคนอื่น ๆ ได้รู้ถึงความมีคุณพิเศษของหลวงพ่อกะ

ในปี ๒๕๓๓ ข้าพเจ้าได้รับพระราชทานยศพันเอก ข้าพเจ้าได้นิมนต์หลวงพ่อ พระภิกษุวัดอัมพวันรวม ๙ รูป มาเจริญพระพุทธมนต์ที่บ้าน โดยเชิญญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม และคุณสุวิสาส์ กิริติบุตร มาด้วย ซึ่งต่อมาด้วยบารมีหลวงพ่อก็ได้โยงโยให้คุณสุวิสาส์ได้มาช่วยหลวงพ่อบำเพ็ญ สร้างอาคารปริยัติธรรมถวายหลวงพ่อกัน มูลค่าประมาณ ๕ ล้านบาท

การทำบุญบ้านครั้งนี้ นับเป็นมงคลอันสูง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสล้างเท้าให้หลวงพ่อกัน และหลวงพ่อก็เมตตาเจิมห้องพระ และห้องอื่น ๆ ด้วย ข้าพเจ้าได้อาศัยบ้านหลังนี้อยู่ผาสุกมาโดยตลอด

คราวนี้มาถึงเรื่องของข้าพเจ้าบ้าง วันนั้นขณะที่ข้าพเจ้าและเพื่อนกำลังเตรียมขึ้นรถกลับบ้าน หลังจากการปิดอบรมของกองทัพบก หลวงพ่อก็ให้คนมาตามให้ไปพบท่าน นึกในใจเรื่องอะไรเอ่ย เพราะปกติท่านไม่เคยเรียกไปพบ วันนั้นมีความรู้สึกกลัวอยู่ลึก ๆ ในใจตัวเอง และแล้วก็จริงตามที่คิด หลวงพ่อก็ดูประโยคใดไม่ทราบ แต่ทำให้เรารู้สึกสำนึกได้ถึงกรรมในอดีต จำได้ว่าวันนั้นร้องไห้ น้ำตานอง

อยู่เบื้องหน้าหลวงพ่อบุญ หลวงพ่อบุญได้มอบสิ่งแกะสลักด้วยเนื้อไม้นางพญาจิ้งจอก บอกว่าให้พกติดตัวไว้ เพื่อเป็นเครื่องป้องกันภัยให้ตัวเอง ก็มลงกราบหลวงพ่อบุญพร้อมทั้งน้ำตา และได้เตือนสติตัวเองว่า การดำรงชีวิตอยู่ด้วยศีล ๕ จะสามารถคุ้มครองตัวเองไม่ให้ประพฤตินิสิตและเป็นผู้ไม่ประมาท ศีล ๕ จึง จำเป็นสำหรับทุกคน พยายามอาราธนาและรักษาศีล ๕ ให้ได้ทุกวัน จะได้ไม่ตกอยู่ในโลกที่ชั่ว

เหตุการณ์สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง วันนั้นเป็นวันพระ เป็นวันทำงานปกติ จึงอยู่ในชุดเครื่องแบบทหาร รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา ไปรับที่ทำงานและชวนไปวัดอัมพวัน ได้ไปทันฟังหลวงพ่อบุญเทศน์ช่วงบ่าย ที่ศาลา ร.๕ โดยข้าพเจ้านั่งอยู่ส่วนหลังด้านขวามือของหลวงพ่อบุญ

หลังการเทศน์จบลูกศิษย์ต่างแยกย้ายกันกลับเป็นส่วนมากแล้ว หลวงพ่อบุญได้หันมาเห็นข้าพเจ้า โดยที่ข้าพเจ้าไม่ทันได้ตั้งตัว ท่านก็พูดขึ้นมาเลยว่า “เขาทำกับเราถึงขนาดนี้เชียวหรือ” ข้าพเจ้าประหลาดใจ เรื่องเกี่ยวกับอะไร เพราะระยะนั้นมีอยู่เรื่องเดียว คือเรื่องที่จะไม่ได้รับพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง ยอมรับว่าไม่เคยคิดจะถามหรือปรึกษาหลวงพ่อบุญเลย

เมื่อหลวงพ่อบุญพูดเช่นนี้ทำให้คิดว่าหลวงพ่อบุญรู้ทุกซอกทุกภายในใจเราได้ได้อย่างไร และบอกกับข้าพเจ้าว่า “ให้มาพบลูกศิษย์เราซึ่งกำลังจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหญ่ในกองทัพบก”

เมื่อกำหนดวันนัดมาถึง หลวงพ่อบุญให้ข้าพเจ้าและพันโทหญิงสุริษา พงศ์สุวรรณ ที่ข้าพเจ้าชวนไป เป็นเพื่อน มาคอยต้อนรับคณะ หลังจากที่คณะพลเอกท่านนั้นได้รับประทานอาหารเรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อบุญ ได้เดินนำพลเอกท่านนั้นไปยังอาคารอีกหลังหนึ่งติด ๆ กัน บริเวณหน้ากุฏิหลวงพ่อบุญ และบอกให้ข้าพเจ้า เดินตามไปอีกสักครู่

ข้าพเจ้าจำภาพเหตุการณ์วันนั้นได้ หลวงพ่อบุญนั่งบนเก้าอี้โดยมีพลเอกท่านนั้น และข้าพเจ้านั่งกับพื้น ขนาบซ้ายขวา หลวงพ่อบุญฝากให้นายทหารท่านนั้นดูแลข้าพเจ้าด้วย

หลังจากการประกาศโยกย้ายนายทหารประจำปี ข้าพเจ้าได้แสดงความยินดีกับตำแหน่งเสนาธิการ ทหารบกของนายทหารท่านนั้น เหตุการณ์ทุกอย่างก็พลิกผันไปด้วยดี เจ้ากรมของข้าพเจ้าเรียกไปพบและ แจ้งว่า ได้แต่งตั้งให้ข้าพเจ้ารับตำแหน่งรองผู้อำนวยการกองตามสมควรจะได้แล้ว กราบขอบพระคุณ หลวงพ่อบุญอย่างสูงค่ะ เห็นปาฏิหาริย์ของหลวงพ่อบุญหรือยัง

เรื่องที่เล่านี้เป็นเรื่องที่คาใจข้าพเจ้ามาเป็นเวลานานแสนนาน เพิ่งจะมาประจักษ์เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ จากที่เคยฟังหลวงพ่อบุญพูดว่า “เมื่อคืนเราได้ไปเยี่ยมลูกศิษย์คนนี้มา” ไม่ได้ไปด้วยรถหรือ พาหนะใด จึงสงสัยอยู่ว่าท่านไปได้อย่างไร สงจิตไปหรืออย่างไร ไม่กล้าคิด เพราะคิดไม่ออก

ณ บัดนี้ข้าพเจ้าพอรู้แล้วว่า หลวงพ่อบุญไปเยี่ยมลูกศิษย์ได้อย่างไร ไม่ได้คิดไปเอง แต่ปรากฏเกิดขึ้น โดยสัมผัสกับตัวเอง ขณะเดินจงกรมที่บ้าน ช่วงเวลาประมาณตี ๔ มีสติระลึกรู้เพราะมีการเปลี่ยนแปลง หลวงพ่อบุญมาปรากฏในใจขณะเดินจงกรม รู้ว่าเดินอย่างสง่างาม เบาทบคาย ไม่เหมือนบาทบคายที่เคยผ่านมา เป็นประมาณชั่วครู่หนึ่งประมาณ ๕ นาที เป็นความรู้สึกเห็นหลวงพ่อบุญได้ชัดเจนมาก ทำให้หายข้องใจทันที

เรื่องที่หลวงพ่อบุญเคยพูดว่า “ไปเยี่ยมลูกศิษย์มา” กว่าจะรู้คำตอบนี้ ผ่านมาเกือบ ๒๐ ปีแล้วเจ้าค่ะหลวงพ่อบุญ

จากการได้พบหลวงพ่อบุญในวันแรกนั้น เหมือนเป็นวันเริ่มต้นชีวิตใหม่ มีกำลังใจต่อสู้เพราะรู้ว่า ตอนนี้อนุญเท่านั้นที่จะช่วยเราได้ เริ่มต้นสนใจธรรมะ ตั้งจิตอธิษฐานขอให้ได้พบกับญาณมิตร ช่วยแนะนำ คำสอนของพระพุทธองค์

ลูกศิษย์ของหลวงพ่อบุญคนนี้สะสมบุญในอดีตมาน้อยนัก ขาดใจที่จะเข้ามาใกล้ชิดมีศรัทธา ในพระพุทธศาสนา ก็ล่วงเลยมัชฌิมวัยแล้ว

แต่ต่อมากลุ่มศิษย์คนนี้ ก็พอมิบุญวาสนาที่ได้มีโอกาสกราบพระผู้ใหญ่ เช่น พระธรรมธีรราชมหามุนี (ท่านเจ้าคุณโชดก ญาณสิทธิ) เมื่อครั้งเข้าอบรมวิปัสสนากรรมฐานที่บ้านคุณย่าเจริญศรี ย่านราชวัตร จำนวน หลายครั้ง และมีโอกาสช่วยขับรถให้ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม เพื่อไปสนทนากับการถามตอบ ปัญหาธรรมะกับท่านเจ้าคุณพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ตั้งแต่สมัยท่านพำนักที่กุฎกลางน้ำ อำเภอลำลูกกา และปลีกวิเวกขณะพำนักที่อำเภอนนทบุรี จนท่านมาบุกเบิกสร้างวัดญาณเวศกวัน พุทธมณฑล มีโอกาสสูงสุดที่ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ที่วัดญาณสังวราราม จังหวัดชลบุรี โดยมีคุณสุวิสาส์ กิรติบุตร ได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ ท่านได้ ประทานพรให้มีโอกาสได้รับยศพื้นเอก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓

ในปี ๒๕๔๔ ได้มีโอกาสศึกษาพระอภิธรรมที่อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ หลักสุตร ๗ ปีครึ่ง และสำเร็จการศึกษาเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัจจุบันศึกษา วิชาภาษาบาลี ที่วัดพิบูลทอง จังหวัดนนทบุรี และที่วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ

หลวงพ่อบุญคนนี้ตื่นเช้าของวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ตั้งใจไปกราบหลวงพ่อบุญที่ โรงพยาบาลศิริราช แต่เมื่อขับรถมาระหว่างทาง ทราบจากข่าวว่า หลวงพ่อบุญละสังขารแล้ว เลยต้องจอดรถ ตั้งสติว่าจะทำอย่างไรดี ตัดสินใจไปวัดอัมพวัน วันนั้นเห็นผู้คนมากมายมหาศาล ทั้งพระเถระผู้ใหญ่และ ลูกศิษย์ต่างพร้อมมาราบหลวงพ่อบุญ ข้าพเจ้าไม่สามารถขึ้นไปบนศาลาสุธรรมภาวนา จึงถือโอกาส ไปกราบหลวงพ่อบุญที่กุฎ ข้างโชดกที่พบนักข่าวต้องการสัมภาษณ์ประวัติและหลักการสอนของหลวงพ่อบุญ จึงขอทำหน้าที่พาไปพบกับพระเลขาของหลวงพ่อบุญ ซึ่งท่านได้ทำหน้าที่อย่างดีเยี่ยมในวันนั้น รวมถึง การให้สัมภาษณ์ของ รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม ที่เขียนหนังสือเกี่ยวกับหลวงพ่อบุญ จนทำให้ วัดอัมพวันโด่งดัง และทำให้หลวงพ่อบุญมีลูกศิษย์เต็มบ้านเต็มเมืองไปทั่วทุกสารทิศ

ขอตั้งจิตอธิษฐานเพื่อขอก้าวเดินตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ และตามที่หลวงพ่อบุญและ ครูบาอาจารย์ทั้งหลายได้สั่งสอน ด้วยความไม่ประมาท และขอให้เกิดปัญญาหลุดพ้นจากภัยต่าง ๆ ในวัฏสงสาร และถึงซึ่งธรรมที่สงบระงับสังขารทั้งปวงในที่สุด

กราบแทบเท้าหลวงพ่อบุญผู้จุดประกายให้ข้าพเจ้าได้เริ่มต้นเดินในเส้นทางสายนี้ และขอระลึกต่อ คุณความดีและจิตเมตตาของหลวงพ่อบุญที่มีต่อศิษย์ทุกคน ขอบุญกุศลทั้งหลาย จงมีผลให้หลวงพ่อบุญเจริญ ในธรรมอันเป็นที่สุดแห่งทุกซ์ด้วยเทอญ

หลวงพ่อกวางไว้

รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจิตรา อ่อนค้อม

ข้าพเจ้าแปลหนังสือเรื่อง หลวงปู่ฝากไว้ จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ หนังสือเรื่องนี้เป็นคำสอนของ พระราชวุฒาจารย์ ที่คนไทยรู้จักในนาม หลวงปู่ดุลย์ อตุโล ศิษย์อาวุโสรุ่นแรกของ หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้เรียบเรียงหนังสือเรื่องนี้เป็นศิษย์เอกของหลวงปู่ดุลย์ คือ พระโพธิ์นันทมณี เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม อ.เมือง จ.สุรินทร์

บุญกุศลที่เกิดจากการแปลหนังสือเรื่อง หลวงปู่ฝากไว้ ในครั้งนั้น คงจะเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าได้มาเขียนเรื่อง หลวงพ่อกวางไว้ ในครั้งนี้ เพราะ พระเดชพระคุณพระธรรมสิงหบุราจารย์ ที่ปวงศิษยานุศิษย์ทั่วโลกรู้จักท่าน ในนาม หลวงพ่อจรรย์ จิตรมโม ได้สั่งข้าพเจ้าหลายครั้งหลายหนว่า “รีบ ๆ เขียนซะเดี๋ยวเราจะไม่อยู่แล้ว” ข้าพเจ้าแอบเถียงในใจว่า “ถ้าหลวงพ่อกวางจะไม่อยู่ หนูก็จะไม่เขียน เพราะถ้าเขียนเสร็จแต่หลวงพ่อกวางไม่อยู่ บรรดาลูกศิษย์ของหลวงพ่อกวางก็จะพากันมารุมเล่นงานหนู โทษฐานที่เป็นต้นเหตุให้หลวงพ่อกวางไม่อยู่” หลวงพ่อกวางมองหน้าข้าพเจ้าเพราะท่านรู้ทุกอย่าง ไม่ว่าผู้ใดจะคิดในใจหรือคิดนอกใจท่านรู้หมด

ครั้งสุดท้ายที่หลวงพ่อกวางสั่งข้าพเจ้า คือ วันจันทร์ที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ช่วงเวลานั้นข้าพเจ้า กำลังเข้ากรรมฐานในโครงการปฏิบัติธรรมปฏิบัติศีลศีลศีลศีลศีล ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันอาทิตย์ที่ ๔ - วันเสาร์ที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ช่วงบ่ายของวันที่ ๖ ขณะที่ข้าพเจ้ากำลังเดินจงกรมอยู่บนศาลาสุธรรมภาวนา เกิดปวดเบา จึงเดินลงมาเข้าห้องน้ำใต้ศาลา พบคุณชำนานู สุวรรณพิมพ์ เพิ่งลงมาจากกุฏิหลวงพ่อกวางและ กำลังจะกลับบ้าน คุณชำนานูถามข้าพเจ้าว่า “ขึ้นไปพบหลวงพ่อกวางหรือยัง หลวงพ่อกวางโทรไปหาที่บ้าน ลูกสะใภ้บอกหรือเปล่า” ข้าพเจ้าตอบว่า “ไม่ได้บอก พอตีสี่เพิ่งกลับมาจาก Darjeeling เมื่อวันที่ ๓ วันที่ ๔ ก็รีบเดินทางมาเข้ากรรมฐาน ยังไม่ทันได้คุยกับลูกสะใภ้” คุณชำนานูก็บอกว่า “นั่นรีบขึ้นไปเลย”

เมื่อข้าพเจ้าขึ้นไปยังชั้นบนของกุฏิ กราบหลวงพ่อกวางสามครั้งแล้วเรียนท่านว่า

“คุณชำนานูบอกหนูว่าหลวงพ่อกวางโทรไปที่บ้าน หลวงพ่อกวางมีอะไรจะใช้หนูหรือเปล่านั้นคะ” หลวงพ่อกวางไปประเดี๋ยวหนึ่ง จึงพูดด้วยเสียงที่แหบพร่าว่า

“พระบัวเหี่ยวตายแล้ว เอาไปเขียนหรือยัง” ข้าพเจ้าทั้งตกใจและเสียใจจนน้ำไหลออกตา เรียนถามหลวงพ่อกวางว่า

“ท่านละสังขารเมื่อไรคะ หนูยังไม่มีโอกาสได้กราบท่านเลย” ข้าพเจ้าใช้คำว่า ละสังขาร เพราะหลวงพ่อกวางเคยบอกข้าพเจ้าเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อข้าพเจ้ามาเข้ากรรมฐานที่วัด ช่วงเวลานั้นข้าพเจ้ากำลังเรียนระดับปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยมคอศ ประเทศอินเดีย โดยได้รับทุนจาก

รัฐบาลอินเดีย ชื่อทุน Indo-Thai Cultural Exchange Program หลวงพ่อบอกพี่สาวข้าพเจ้าให้เขียนจดหมายไปบอกข้าพเจ้ามาเข้ากรรมฐานที่วัดอัมพวัน เพราะมีอุปสรรคมาก ประเดี๋ยวจะเรียนไม่จบ ข้าพเจ้าจึงบินมาตามที่ท่านสั่ง คิดว่าจะมาปฏิบัติสักเจ็ดวัน แม่ใหญ่ (อุบาสิกาสุ่ม ทองยี่ง) เป็นผู้สอน แต่พอครบเจ็ดวัน หลวงพ่อไม่อนุญาตให้กลับ ให้ปฏิบัติต่ออีกสองวัน รวมเป็นเก้าวัน

คุณพี่สุนีย์ พันธศุกร ลูกสาวคุณลุงหมั่น แซ่ตั้ง หมอยาที่เคยช่วยชีวิตหลวงพ่อไว้ตอนหลวงพ่ออายุสิบแปดและไปเรียนดนตรีที่บางแวง โดยพักอยู่ บ้านสามกระได ของ หลวงธรรมา และ คุณหญิงห้วง (อ่านรายละเอียดใน *มักกะสิมล*) พาพี่สาวสองคนมาปฏิบัติด้วย หลวงพ่อเมตตามาสอบอารมณ์ให้ที่เรือนภาวนา ข้างเรือนแม่ใหญ่ คุณพี่สุนีย์และพี่สาวสองคนฟังหลวงพ่อสอบอารมณ์อย่างตั้งอกตั้งใจ ส่วนข้าพเจ้า นอกจากไม่ได้ฟังแล้ว ยังแอบแตงนินายในใจอีกด้วย

ช่วงเวลานั้น ธรรมนิยายเรื่อง *สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม* กำลังสนุก คนอ่านติดกันงอมแงม ตัวละครเอกของเรื่องคือ พระบัวเหี่ยว แต่ความที่ข้าพเจ้าเขียนเพลินมาก เพลินจนลืมพระบัวเหี่ยวไปเลย จึงเป็นเหตุให้ผู้อ่านหลายคนต่อว่าต่อขานผ่านทางจดหมายบ้าง ว่าต่อหน้าบ้าง โทรศัพท์มาว่าบ้าง มีอยู่คนหนึ่งถึงกับชี้หน้าข้าพเจ้าพูดเสียงเกรี้ยวกราดว่า

“เอาพระบัวเหี่ยวของพี่ไปไว้ไหน ต้องเอากลับมาละ” ข้าพเจ้าตอบว่า “คุณพี่คะ หนูขอโทษค่ะ เขียนเพลินจนลืมท่านไปเลย แต่จะนำกลับมาก็ไม่ทันแล้ว เพราะ *สัตว์โลกๆ* กำลังจะได้รับการพิมพ์รวมเล่ม คุณพี่ตามอ่านในเรื่อง *วัฏจักรชีวิต* นะคะ”

ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงคิดแต่เรื่องพระบัวเหี่ยวแทนการฟังหลวงพ่อสอบอารมณ์ ข้าพเจ้าพูดในใจว่า

“ตอนจบเราจะให้พระบัวเหี่ยวไปอยู่กับหลวงพ่อในป่า” หลวงพ่อหันมาทางข้าพเจ้า พยักหน้าช้า ๆ แล้วพูดกับข้าพเจ้าว่า

“ไปอยู่กับหลวงพ่อในป่าแล้ว” พูดจบท่านก็หันกลับไปสบอารมณ์ให้คุณพี่สุนีย์และพี่สาวสองคน ข้าพเจ้าดีใจเป็นที่สุด ประนมมือไหว้ท่านปลก ๆ ปากก็ว่า

“ขอบพระคุณค่ะ” ประเดี๋ยวหนึ่งหลวงพ่อก็หันมาทางข้าพเจ้า พูดว่า “สำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว” พูดจบก็หันกลับไปสบอารมณ์ให้สามศรีพี่น้องอีก

ข้าพเจ้าเกิดความมั่นใจในตัวเองว่า เขียนถูกต้องตรงตามเป็นจริงแล้ว และดีใจที่หลวงพ่อร์ู้ความคิดของข้าพเจ้า จึงนั่งแตงนินาย (ในใจ) ต่อ หลวงพ่ot่านก็สบอารมณ์ให้คุณพี่ทั้งสามต่อ ประเดี๋ยวหนึ่งก็หันมาบอกข้าพเจ้าว่า ไม่ใช่อย่างนั้น ต้องอย่างนี้ ฯลฯ คุณพี่ทั้งสามคงจะไม่เข้าใจหลวงพ่otว่า ทำไมสบอารมณ์ให้พวกเขาอยู่ดี ๆ ประเดี๋ยวก็หันไปตอบคำถามของข้าพเจ้าทั้งที่ข้าพเจ้าไม่ได้ถาม

ขอย้อนกลับไปวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่คุณชำนานูบอกข้าพเจ้าให้ขึ้นไปพบหลวงพ่ot ข้าพเจ้าร้องไห้และพรวดพราดว่า ข้าพเจ้าอยากพบพระบัวเหี่ยวมาก อยากไปกราบท่าน แต่ไม่รู้ว่าท่านอยู่ที่ไหน เคยคิดจะกราบเรียนถามหลวงพ่ot หากก็ไม่มีโอกาส วันดีคืนดี (หรือว่าจะป็นวันร้ายคืนร้าย)

หลวงพ่อก็บอกว่า พระบัวเหี่ยวละสังขารแล้ว หลวงพ่อปล่อยให้ข้าพเจ้าร้องไห้และพำรำพันจนหยุดไปเอง จากนั้นท่านจึงเล่าให้ฟังอย่างย่อ ๆ ว่า หลังจากพระบัวเหี่ยวสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว ท่านก็กลับไปสร้างวัดให้แม่ท่านที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จากนั้นท่านก็เดินธุดงค์ไปอยู่ทางภาคเหนือ เปลี่ยนชื่อเปลี่ยนเสียงเสียใหม่ เพราะไม่ต้องการให้ใครรู้ประวัติท่านว่า เคยมีอาชีพฆ่าวัวฆ่าควายมาก่อน แล้วท่านก็ไม่สันทัดเรื่องการสอน และไม่เคยสอนใคร ไม่มีลูกศิษย์ลูกหา ฯลฯ

เมื่อจบเรื่องของพระบัวเหี่ยวที่หลวงพ่อบอกเล่าให้ฟังแล้ว ข้าพเจ้าก็กราบเรียนหลวงพ่อกับอีกสองเรื่องที่ข้าพเจ้าจะเขียนต่อเมื่อจบเรื่องที่ ๖ (หมายถึงเรื่อง ความหลังในสังสาร) แล้ว คือเรื่องสุดจะได้ตั้งใจหวัง กับเรื่อง ฉากสุดท้ายแห่งนิยายชีวิต อันเป็นเรื่องที่ ๗ กับเรื่องที่ ๘ ซึ่งหลวงพ่อพูดกับข้าพเจ้าไว้หลายปีแล้วว่า ให้ไปหาข้อมูลที่หอสมุดแห่งชาติ ท่านพูดว่า “เรื่องของเราอยู่ที่หอสมุดแห่งชาติโน่น ไปเอามาเขียนซะ”

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เป็นวันอาสาฬหบูชา ข้าพเจ้ากำลังถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสงฆ์อยู่ที่วัดป่าเจริญราช จ.ปทุมธานี คุณพ่อรัญญา องค์วิเศษ โจรศัพททางไกลจากเวียงจันทน์มาเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม คุณพี่ไปกราบหลวงพ่อที่วัดอัมพวัน หลวงพ่อเล่าเรื่องพระนเรศวรให้ฟังอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วคุณพี่ก็กราบเรียนถามหลวงพ่อหลายเรื่องเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวร เช่น พระนเรศวรประชวรด้วยพระโรคอันใดจึงสวรรคต มณีจันทร์เป็นใคร และอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา หลวงพ่อตอบคำถามอย่างแจ่มแจ้งชัดเจนทุกเรื่อง ซึ่งคุณพี่ก็เล่าให้ข้าพเจ้าฟังทุกเรื่องเช่นกัน ใช้เวลาประมาณชั่วโมงเศษ และเล่าอีกว่าเมื่อหลวงพ่อบอกจบจึงส่งคุณพ่อรัญญาว่า

“ไปบอกต็อกเตอร์ให้รับ ๆ เขียนซะ เดี่ยวเราจะไม่อยู่แล้ว” ต็อกเตอร์ที่หลวงพ่อพูดถึงก็คือข้าพเจ้าหรือ สุทธิสสา อ่อนค้อม ผู้เขียนธรรมเนียมขุดสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม

ข้าพเจ้าถามคุณพ่อรัญญาว่า คนที่นั่นฟังมีใครบ้าง คุณพี่ตอบว่า คงเป็นคนที่อยู่สมัยเดียวกับหลวงพ่อ (หมายถึงสมัยอยุธยา) เช่น คุณพี่สุนีย์ พันธศุกร คุณศิริพร ศาตวินท์ ฯลฯ ที่ใส่ ฯลฯ ไว้เพราะคุณพี่เอยนามมาหลายคน แต่ข้าพเจ้าความจำสั้น จำได้เพียงสองคน ถ้ารวมคุณพ่อรัญญาด้วยก็เป็นจำได้สามคน หากข้าพเจ้าอยู่ที่นั่นด้วยก็จะเป็นสี่คน (ครบองค์สงฆ์พอดี)

สำหรับเรื่องที่หลวงพ่อฝากไว้สองเรื่อง คือ เรื่อง สุดจะได้ตั้งใจหวัง กับเรื่อง ฉากสุดท้ายแห่งนิยายชีวิต นั้น หลวงพ่อบอกข้าพเจ้าว่า “เรื่องของเราอยู่ที่หอสมุดแห่งชาติโน่น ไปเอามาเขียนซะ” เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้าพเจ้าจึงได้ไปค้นตามที่หลวงพ่อบอก และได้ถ่ายเอกสารมาสองเรื่อง คือ เรื่อง พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ กับเรื่อง สมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยเพื่อนคนหนึ่งของข้าพเจ้าชื่อ วิลาวัลย์ ทรัพย์พันแสน เป็นผู้อำนวยความสะดวกแห่งชาติ อำนวยความสะดวกให้

เมื่อหลวงพ่อละสังขารเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งตรงกับวันจันทร์ แรม ๒ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะแม เวลา ๐๘.๓๗ น. ท่ามกลางความเศร้าโศกของเหล่าศิษยานุศิษย์ทั่วโลก ข้าพเจ้าคิดถึงหลวงพ่อบอก

ร้องให้ทุกวัน วันละหลายครั้งเพราะทำใจไม่ได้ต่อการจากไปของพระสุปฏิปันโนผู้เปี่ยมด้วยเมตตา
ปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย โดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะ ข้าพเจ้าขึ้นไปกราบขอขมาหลวงพ่อบน
ศาลาสุธรรมภavanaหลังจากที่ทำได้บ้างแล้ว ร้องให้สะอึกสะอื้น (คล้ายคนเสียสติ) พุดตัง ๆ ว่า

“หลวงพ่ोज้าขา หนูขอสัญญาว่า จะทำในสิ่งที่หลวงพ่อกฝากไว้ คือ เขียนธรรมนิยายชุดสัตว์โลกย่อม
เป็นไปตามกรรม ซึ่งเป็นชีวประวัติและการเผยแพร่ธรรมของหลวงพ่อกที่เล่าให้หนูฟังเป็นระยะ ๆ มาตั้งแต่
พ.ศ. ๒๕๒๖ – ๒๕๕๕ ยิ่งเหลืออีกสองเรื่อง หนูสัญญาว่าจะเขียนให้เสร็จ ส่วนนิยายอิงอดีตชีวประวัติของหนู
เรื่อง *สร้างความคิดตราบยังมีลมหายใจ* ที่หลวงพ่อกตั้งนามปากกาให้ว่า บุญศรี เมื่อปี ๒๕๓๗ นั้น หนูแอบ
เติม *โสดีโสดา* ลงไป เพราะหลวงพ่อกสอนหนูว่า จะเป็นโสดาต้องผ่านโสดีก่อน ตอนนีหนูก็พยายามจะเป็น
โสดีค่ะ แต่คงไม่มีโอกาสเขียนเรื่องนี้ต่อ (หมายถึงเรื่อง *สร้างความคิดตราบยังมีลมหายใจ*) เพราะชีวิตคงไม่พอ
หลวงพ่อกโปรดเมตตาตลอดใจให้หนูทำงานชิ้นสุดท้ายที่หลวงพ่อกฝากไว้ให้สำเร็จจุล่งด้วยนะเจ้าคะ”
พุดจบข้าพเจ้ากราบหลวงพ่อกสามครั้ง แล้วจึงเดินลงจากศาลาสุธรรมภavanaเมื่อเวลาสามทุ่มเศษ

โครงการปฏิบัติธรรมยุวชนต้นแบบ

โครงการปฏิบัติธรรมยุวชนต้นแบบ จัดขึ้นครั้งแรกระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๖ วัตถุประสงค์ของโครงการนี้คือ ต้องการให้เยาวชนของชาติได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัย เพื่อจะได้เป็นคนดีมีคุณธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปในอนาคต

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการคือ เป็นเยาวชนอายุตั้งแต่ ๘ - ๑๕ ปี เป็นคนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ใฝ่ดี เป็นสัมมาทิฐิ เชื่อกรรมและผลของกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และสามารถเป็นต้นแบบในทางที่ดีงามให้ผู้อื่นได้

ปี ๒๕๕๙ โครงการปฏิบัติธรรมยุวชนต้นแบบ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ ท่านที่ต้องการให้บุตรหลานเข้าร่วมโครงการ สมัครได้ที่คณะกรรมการโครงการ ดังนี้

๑. คุณสมลักษณ์ สินขวาลวัฒน์ ๐๘๙-๒๒๓-๙๑๕๕
๒. คุณกัลยา โชนันต์ ๐๘๑-๘๘๗-๑๖๗๒
๓. คุณอรุณรัตน์ สงวนพรหม ๐๘๓-๖๑๕-๐๘๓๕
๔. คุณธัญบงกช พลสินเจริญ ๐๘๖-๕๑๔-๕๓๒๒
๕. คุณพัชรา เสวกศรอนนท์ ๐๙๙-๒๑๓-๑๕๖๕
๖. คุณณรินทรา อริยาภรณ์ ๐๘๑-๒๕๓-๐๓๘๙
๗. คุณปทุมวดี กองแก้ว ๐๘๖-๙๗๙-๒๓๙๙

รับสมัครตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๙

สุทัสสา อ่อนค้อม

คณะกรรมการผู้จัดทำหนังสือ หลวงพ่ออยู่คู่วัดอัมพวัน

๑. พลตรี เฉลิมชัย เสียงใหญ่	ที่ปรึกษา
๒. พลตรีหญิง วิณา ตรีแสน	ที่ปรึกษา
๓. ศาสตราจารย์ ดร. นพ. กมลพร แก้วพรสวรรค์	ที่ปรึกษา
๔. รองศาสตราจารย์ พญ. รุติวี แก้วพรสวรรค์	ที่ปรึกษา
๕. รองศาสตราจารย์ ดร. สัจจิตรา อ่อนค้อม	ประธาน
๖. ร้อยโท นพ. มานะ นครชัย	รองประธาน
๗. อาจารย์อุบล สุขสบาย	กรรมการ
๘. อาจารย์บุญทริกา สุขสบาย	กรรมการ
๙. นางสาวชฎานิสสา หอมสมบัติ	เหรัญญิก
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จตุรรัตน์ จันทร์สุน	เลขานุการ

หมายเหตุ

หนังสือเล่มนี้พิมพ์เพื่อจำหน่าย ไม่มีการแจก ไม่มีการบอกบุญเรียไรใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ศิษยานุศิษย์ตลอดจนท่านผู้สนใจใฝ่ธรรมสัมมาปฏิบัติ มีโอกาสร่วมทำบุญสร้างพระเจดีย์ในครั้งนี้ แม้กรรมการทุกคนก็ได้มีอภิสิทธิ์ใด ๆ กล่าวคือ ต้องซื้อในราคาเล่มละ ๕๐๐ บาท เหมือนกันทุกคน

ท่านที่สนใจต้องการซื้อหนังสือเล่มนี้ สามารถซื้อได้จากร้านขายหนังสือทั่วประเทศ ส่วนที่วัดอัมพวันซื้อได้ที่ร้านหนังสือในวัด ซึ่งมี ๓ ร้าน และห้องสมุดของวัด

จัดจำหน่ายโดย ธรรมสภา

๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐

โทร. ๐-๒๔๔๑-๑๕๓๕, ๐-๒๘๘๘-๗๙๔๐ โทรสาร ๐-๒๔๔๑-๑๔๖๔, ๐-๒๔๔๑-๑๙๘๓

www.thammasapa.com, e-mail : thammasapabooks@yahoo.com

ISBN 978-616-423-221-1

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๕,๐๐๐ เล่ม ราคาเล่มละ ๕๐๐ บาท

พิมพ์ที่ : บริษัท บวรสารการพิมพ์ จำกัด โดย นายวิรุฬห์ สงเสริมสวัสดิ์ ผู้จัดการฝ่ายผลิต

๔๕ ซอยอินทามระ ๓๗ (แยก ๑) ถนนสุทธิสาร แขวงดินแดง เขตดินแดง กทม. ๑๐๔๐๐

โทร. ๐-๒๒๗๗-๐๓๗๐, ๐-๒๒๗๗-๓๑๗๕ โทรสาร ๐-๒๖๙๑-๘๒๔๑

บรรณานุกรม

พระครูภาวนาวิสุทธิ (จรัญ จิตธมฺโม). (๒๕๓๐). กฎแห่งกรรม – ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑. กรุงเทพฯ :
หอรัตนชัยการพิมพ์.

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๕๓๙). กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (๒๕๓๒). อมฤตพจนาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

_____ . (๒๕๓๓). ทำไมคนไทยจึงเรียนพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ . (๒๕๓๖). จะพัฒนาคนกันอย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๓๗ ก). คุณูปการของพระพุทธศาสนาต่อการพัฒนาแบบยั่งยืนที่แท้.
กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ . (๒๕๓๗ ข). ชีวิตที่สมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ . (๒๕๓๗ ค). ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ . (๒๕๓๗ ง). แสงเงินแสงทองของชีวิตที่ดั่งงาม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____ . (๒๕๓๙). ชีวิตที่สุขและสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ . (๒๕๔๐). ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะศาสนาประจำชาติ. พิมพ์ครั้งที่ ๙.
กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

พระประวัติสมเด็จพระสังฆราช แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ๑๙ พระองค์. (๒๕๔๓). กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๔๙). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.

_____ (๒๕๕๑). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____ (๒๕๕๖). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๒๑. กรุงเทพฯ :
ผลิธัมม์.

พระภาวนาวิสุทธิคุณ (จรัญ จิตธมฺโม). (๒๕๓๑). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๒. กรุงเทพฯ :
หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๒). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๓. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๓). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๔. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๔). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๕. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

พระราชสุทธินิยามมงคล (จรัญ จิตธมฺโม). (๒๕๓๕). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๖.
กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๖). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๗. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๗). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๘. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๘). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๙. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๓๙). กฎแห่งกรรม - ธรรมปฏิบัติ เล่ม ๑๐. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (๒๕๕๓). คลื่นสันติภาพ. กรุงเทพฯ :
คุรุสภา.

สยามราษฎร์ เตปิฎกั. (๒๕๓๘). กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุจิตรา อ่อนค้อม. (๒๕๕๓). พุทธศาสน์อยู่ยงคู่องค์กษัตรา พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ :
หอรัตนชัยการพิมพ์.

_____ (๒๕๕๙). การฝึกสมาธิ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.